

The New Testament in Moru

Language:
Country:
Publisher:
Copyright:
Last Updated: 2023-10-20
ID: f7f6dd09-8f9e-47f5-afc2-8555d866796c
ISO: mgd
ISBN:

MATAYO	4
MARAKO	28
LUKA	43
YOANE	68
LOSI LAZO'BAI RO	87
ROMA'BAI	111
1 KORINETO'BAI	122
2 KORINETO'BAI	133
GALATIA'BAI	140
EPESO'BAI	144
FILIPOI'BAI.....	148
KOLOSE'BAI.....	151
1 TESALONIKA'BAI.....	154
2 TESALONIKA'BAI.....	157
1 TIMOTEO.....	159
2 TIMOTEO.....	162
TITO	164
FILEMONA.....	166
EBERE'BAI.....	167
YAKOBA	175
1 PETERO.....	178
2 PETERO.....	181
1 YOANE	183
2 YOANE	186
3 YOANE	187
YUDA.....	188
RULOFO.....	189

MATAYO

1 Ono ni ora zutui Yesu Kristo ro, zelevo Dawidi ro, se ni zelevo Abarayama ro owo. ² Ni Abarayama ya le 'Bädrí'ba Dawidi ya zutui kwoi arate: Abarayama ni täpi Yisika ro, Yisika ni täpi Yakoba ro, Yakoba ni täpi Yuda ro ndi ädrupii ndaro yibe. ³ Yuda ni täpi Pereza ndi Zera be ro (endre ànyaro ni Tamara), Pereza ni täpi Ezerona ro, Ezerona ni täpi Rama ro, ⁴ Rama ni täpi Aminadaba ro, Aminadaba ni täpi Nasona ro, Nasona ni täpi Salemona ro, ⁵ Salemona ni täpi Boaza ro (endre ndaro ni Raba), Boaza ni täpi Obede ro (endre ndaro ni Ruta), Obede ni täpi Yisai ro, ⁶ Yisai ni täpi Dawidi 'bädrí'ba ro. ⁷ Dawidi ni täpi Solomo ro (endre ndaro ni se kyeno ka'dobe toko Uriä ro 'do), Solomo ni täpi Rehoboama ro, Rehoboama ni täpi Abija ro, Abija ni täpi Asa ro, ⁸ Asa ni täpi Yosapata ro, Yosapata ni täpi Yorama ro, Yorama ni täpi Uzia ro. ⁹ Uzia ni täpi Yotama ro, Yotama ni täpi Aza ro, Aza ni täpi Ezekia ro, ¹⁰ Ezekia ni täpi Manase ro, Manase ni täpi Amosa ro, Amosa ni täpi Josia ro, ¹¹ Josia ni täpi Jehoiakina ro ndi ädrupii ndaro yibe tu 'di ururo si midiro le Babelona ya. ¹² Ago tu 'di ururo midiro se le Babelona ya ana vosi, Jehoiakina ni täpi Salatiela ro, Salatiela ni täpi Zerubabela ro, ¹³ Zerubabela ni täpi Abiuda ro, Abiuda ni täpi Eliakima ro, Eliakima ni täpi Azora ro. ¹⁴ Azora ni täpi Zadoka ro, Zadoka ni täpi Akima ro, Akima ni täpi Eliuda ro, ¹⁵ Eliuda ni täpi Eleazara ro, Eleazara ni täpi Matana ro, Matana ni täpi Yakoba ro, ¹⁶ Yakoba ni täpi Yosepa ago Maria ro ro, se ni endre Yesu se äzibe Mesiya ono ro. ¹⁷ Käti'bai cini ni tu Abarayama rosi le tu Dawidi rosi orivoya 'butealo fosu, ago ni tu Dawidi rosi madale tu 'di ururo midiro le Babelona ya ono si käti'bai kpa 'butealo fosu, ago ni tu 'di ururo si midiro Babelona ya rosi madale tu Kristo rosi käti'bai kpa 'butealo fosu. ¹⁸ Uti Yesu Kristo ro a'dote oso nonye, a'be Maria endre ndaro te Yosepa ri; teinye dri ànyari ruogyeko oko anya usu yite ngwa be mbara Tori Alokado rosi. ¹⁹ Ago ago anyaro Yosepa orivoya mano kado yi nda leko Maria o'bane a'done driupiro ago lete anya e'bene ndrwi. ²⁰ Nda kadri tase ono vona usuna oko, malaika Opi ro ka'darute ndäri tori si, atate ekye: "Yosepa, zelevo Dawidi ro nyuturi ko ni Maria toko miro uruvoya 'bäru mire, tana Tori Alokado 'ba anya ni ngwa ono okwone. ²¹ Anya utina ngwaagoro 'da, ago mizina ävuru ndaro Yesu, tana nda opana lidri ndaro ni takozì ànyaro risi." ²² Tase cini ono a'dote inye, tase

Opi katabe nebi si ana ka'do robe nggye se ekye:

²³ "Nguti aza okwona ngwa 'da ago utina ngwaagoro 'da, ago äzina ävuru ndaro 'da Imanuele" (se takacina ni, "Lu tro ama be"). ²⁴ Ago ondro Yosepa kupi mi teni u'duvoya oko, yete oso malaika Opi ro kota nda be ana ronye, ago ru Maria te 'bäru toko ndaro ro, ²⁵ oko u'du kote sina madale anya ti ngwa ana lutu. Ago Yosepa zi ävuru ndaro te Yesu.

2 Äti Yesu te 'ba'desi Beteleme se orivoya Yuda ya ana ya tu Eroda 'bädrí'ba rosi. Uti ndaro vosi oko, tavouni'bai ikyyite ni 'buzele si le Yerusalema ya ² ejyitate ekye: "Nda se ätibe a'done 'bädrí'ba Yudai ro ono ganworo ya? Tana màndre 'bi'bi ndaro efote ni 'buzele si, ago mìkyi ono nda màtune." ³ Ondro Eroda 'bädrí'ba kerì ta ono te oko yana a'dote longalonga ro, ago Yerusalema'bai cini kpa inye. ⁴ Ago ondro nda kokotokala kohanii 'desi ndi miemba'bai Ota robe te oko, nda eji ànya te ekye: "Ätina Mesiya enworo ya?" ⁵ Ànya zayitadrite ekye: "Beteleme Yuda roya; tana ono ni tase nebi kegyibe owo ekye: ⁶ 'Mi Beteleme se wari Yuda roya ono, mi ko orivoya pari gi'ri'ngwa ni 'bakicii Yuda ro lakosi; tana ni miya dri'ba eфона 'da se lepena lidri maro Yisaraele 'da.' " ⁷ 'Dooko Eroda zi tavouni'bai te ndrwi ago usu tuse 'bi'bi kaka'darube sina ana tanngyena teni ànya resi. ⁸ Ndi nda zo ànya te Beteleme ya, atate ekye: "Nyöyi nyèji tavo ngaganwa se ono ro nggye; ondro nyüsu nda te oko, nyòlogo tana màri màkyi robe kpa nda màtune." ⁹ Tavouni'bai oyiyite oso 'bädrí'ba kota ànya be ronye; ago 'bi'bi se ànya kondreyibe roni 'buzele ana, 'dete käti ànyari, kyi edrete le vose ngaganwa ana ku'dube kigye ana dri. ¹⁰ Ondro tavouni'bai kondreyi 'bi'bi te oko, ànya yeyi riyä te ndra ago a'doyite riyäro amba. ¹¹ Ago ànya ciyite zo ya ago ndreyi ngaganwa se ana te ndi Maria endre ndaro be, ndi ànya soyi kaya te vuru ndi màtuyi nda te. 'Dooko ànya piyi gbolo ànyaro te, ozoyi ngapäri te ndäri, logo läguläguro, nga ngutruro yi, ndi Koto'bohwä tägyi ngutruro be. ¹² Ago Lu emba tavouni'bai te tori si ko ànyari ogone Eroda resi, ago ànya goyite 'bädrí' ànyaro ya liti to yasi. ¹³ Oyi tavouni'bai ro vosi oko, malaika Opi ro ka'darute Yosepa ri tori si ekye: "Mingga, miru ngaganwa 'do ndi endre ndaro be, mimu ànya be Ezipeto ya, ago miri lau madale mapena ta ni miri; tana Eroda kaoye tavo urine ngaganwa 'do ufune." ¹⁴ Yosepa ngate ni u'duvoya, ru ngaganwa ana ndi endre ndaro

be te ngäkyi si, oyite ànya be Ezipeto ya, ¹⁵ ago rite lau madale Eroda dra lutu. Tase ono a'dote nonye tana tase Opi katabe nebi si ana ka'do robe nggye, se ekye: "Mäzi ngwa maro teni Ezipeto yasi." ¹⁶ Ondro Eroda kondrete tavouni'bai odoyi nda te oko, nda a'dote kyilaro, ago ozotate ngaganwai cini àgoro se Beteleme ya ndi 'batiazi se lomvoigyesi 'do robe tufune, eto ni se ndroa na ritu ya egogwo vuru ro, oso se nda kuni tana be ni tavouni'bai resi ana ronye. ¹⁷ Tase ono 'ba ata se nebi Yeremaya katabe ana sate nggye mina ya se ekye: ¹⁸ "Eri kporo teni Rama yasi, liyi ndi ru'ru be. Raele ka liyi ni ngàga anyaro ta; anya gatezo yi i'dwene, tana ànya todrate." ¹⁹ Odra Eroda ro vosi oko, malaika Opi ro ka'darute Yosepa ri tori si Ezipeto ya, ²⁰ atate ekye: "Mingga teri, miru ngaganwa 'do ndi endre ndaro be, ago migo wari Yisaraele roya, tana ànya se koleyibe ngaganwa 'do ufune iyi todrayite." ²¹ Ta'dota nda nggate, ru ngaganwa se ana te ndi endre ndaro be, ago goyite wari Yisaraele roya. ²² Ondro Yosepa keru tate ekye Ereklasa go rini 'bädri'ba ro Yuda dri vo Eroda täpi ndaro roya oko, nda a'dote turu ogovoya lau. Ago emba nda te tori si, ago nda pirute wari Galilaya roya ²³ nda oyite ago rite 'ba'desi se äzibe Nazareta ana ya. Tana tase ata be nebi si ana ka'do robe nggye, se ekye: "Äzina nda 'da Nazareta'ba."

3 Tu kai si Yoane Bapatisi'ba ikyite vocowa Yuda roya ago eto taope te ekye: ² "Nyètadri, tana Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru ro te orivoya lototi!" ³ Yoane ni nda se nebi Yesaya kope tana be owo se ekye: "'Diaza ka ugu driayo vocowa ya ekye: 'Nyède liti nja Opi ri; nyède liti nggye ndäri abaza!'" ⁴ Bonjo Yoane ro osoro a'di ni 'bi gamele ro yasi, ago nda embe kyini kyelekpero te nda kundu, ago ngaonya ndaro ni tombi ndi epe kogo robe. ⁵ Lidri ikyite ndare ni Yerusalema yasi, ni wari cini Yuda ro yasi, ago ni wari se cini Golo Yaradene kalasi ana yasi. ⁶ Ànya eroyi takozu ànyaro te, ago nda bapatisi ànya te Golo Yaradene ya. ⁷ Ondro Yoane kondre amba Parusii ro ndi Sadukei robe te ikyivoya ndare bapatisine oko nda atate ànyari ekye: "Ami inii ono, a'di emba mi amiro ni imune ni taezaro se kabe ikyi ono riya?" ⁸ Dia miye ngase ka'dana ndi anjioko nyètadrite ni takozu amiro yasi, ⁹ ago nyùsu ta ko ya si mikye Abarayama ni zutu amiro, mata ämiri ono, Lu ro mbara be zelevoi ozone Abarayama ri ni kuni'wà kwoi yasi. ¹⁰ Kolo'wà te orivoya nja paji ice ro ogaza; ice se cini kowa donjo kado ko 'do agana 'da vuru ago avona 'da asi ya. ¹¹ Ma ami bapatisi gyi si tana kaka'da drieta amiro robe, oko nda se kabe ikyi mavo orivoya 'desipara ndrani mädrisi, takado maro ojo ko ca mvoka ndaro ungyine. Nda bapatisi ami 'da Tori Alokado si ago asi si. ¹² Nda orivoya ku'bi ndaro nga lu'biro be drí ndaro ya inya cini lu'biza. Nda otona kala inya ndaro ro 'da kyiro ndaro ya, oko nda ozana kurumu na 'da asi se zwe ko alona ana si." ¹³ Tu ana si Yesu esate ni Galilaya

yasi ago ikyite Yoane re Golo Yaradene kala Yoane kabapatisi nda robe. ¹⁴ Oko Yoane ojote nda lagane, Yoane atate ekye: "Aba roni miri ma bapatisine ayani, oko migo nyiky gwo ni mare etaya?" ¹⁵ Yesu zatadri ndaro te ekye: "Mi'ba ka'do inye, tana oyena si nonye anjioko mà tase cini Lu kolebe oyena." 'Dooko Yoane letadri ndaro te. ¹⁶ Dori ondro abapatisi Yesu te oko, nda efote ni gyi yasi. 'Dooko äpi vo'buyakuru te ndäri, ago nda ndre Tori Lu rote ikyivoya vuru oso tu'bu ronye ago ka eziiky orine nda dri. ¹⁷ 'Dooko atate ni vo'buyakuru yasi ekye: "Ono ni Ngwa maro se mulu tawi ono owo, ta ndaro si ma ni."

4 'Dooko Tori ugu Yesu te vocowa ya tana ojone kicu'ba si. ² Yesu akpate kituna 'butesu ago ngäkyina 'butesu ngaonya ako, 'do vosi oko nda te täbiri ro. ³ 'Dooko kicu'ba ikyite ndare ago atate ekye: "Ondro ka'do mi ni orivoya Ngwa Lu ro owo mita kuni'wà kwoi kotozaru ambata ro." ⁴ Oko Yesu zatadrite ekye: "Taegy atate ekye: 'Lidri ni ko orine toto alo ambata si, oko ata se cini kabe efo ni kala Lu ro yasi ayani.'" ⁵ 'Dooko kicu'ba ugu Yesu te le Yerusalema ya, 'Bakici Alokado ya, edre nda te do'ri Yekalu ro dri, ⁶ ago atate ndäri ekye: "Ondro ka'do mi ni orivoya Ngwa Lu ro owo, nyevo andivo miro vuru, tana taegy atate ekye: 'Lu ozona ta 'da malaikai ndaro ri ta miro ta; ànya okonayi mi 'da drí ànyaro ya, ukyi kuni oga pa miro 'da.'" ⁷ Yesu zatadri ndaro te ekye: "Taegy atate ekye: 'Be'ro ko miri ta Opi Lu miro ro ojone.'" ⁸ 'Dooko kicu'ba ugu Yesu te le 'berenwa ogwaekye dri, ago ka'da 'bädri cini se abe mirina 'bädri'bai si ndi a'do 'desi cini anyaro be te ndäri. ⁹ Ago kicu'ba atate ndäri ekye: "Mozona ngase cini kwoi ndi miri, ondro ka'do mi'dete vuru ago nyämätu ma te owo." ¹⁰ 'Dooko Yesu atate kicu'ba ri ekye: "Nyoyi teri Satani! Tana taegy atate ekye: 'Be'ro miri Opi Lu miro mäture, ago ruindune toto ndäri ayani.'" ¹¹ 'Dooko kicu'ba e'be Yesu te; ago malaikai ikyiyite ndi induruyite ndäri. ¹² Ondro Yesu keritate ekye äru Yoane te avote kamba ya oko, nda oyite Galilaya ya. ¹³ Nda ri kote Nazareta ya, oko oyite orine Kaperenauma ya 'ba'desi se loto Fofu Galilaya kala wari Zebuluna ro ndi Nafatali robe ya. ¹⁴ Tase ono a'dote nonye tana ata se nebi Yesaya katabe ana ka'do robe nggye, se ekye: ¹⁵ "Wari Zebuluna ro ndi wari Nafatali robe, se liti gyi'desi ya driro, Golo Yaradene tasi nasi, Galilaya, wari Atrai ro!" ¹⁶ Lidri se koriyibe vouni ya ana ondrenayi ngaeyi 'desi 'da. Ngaeyi eyina vo 'da ànya se koriyibe wari vouni lindri odra ro roya ana dri." ¹⁷ Ni tuse ana si Yesu eto lazo ndaro opena te, atate ekye: "Nyètadri, tana Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru rote lototi!" ¹⁸ Ondro Yesu kate ugu aba Fofu Galilaya ro kalasi oko nda ndre ädrupii ritu te, Simona (se äzibe Petero) ndi ädrupi ndaro Andarea be, kayi kyimba ovo fofu ya, tana ànya orivoya ti'biuru'bai. ¹⁹ Yesu atate ànyari ekye: "Miso ma vo, ago membana ami 'da lidri

uru'bai ro." ²⁰ Dori ànya e'beyi kyimba ànyaro te ago soyite nda vo. ²¹ Ondro Yesu koyite mileya ni nasi oko, nda ndre àdrupii azaka ritu kpate, Yakoba ngwa Zebedayo ro, ndi Yoane àdrupi ndaro be, ànya orivoya tonjbo ya Zebedayo tàpi ànyaro yibe, kayi kyimba ànyaro edena nja. Yesu zi ànya te, ²² ago dori ànya e'beyi tonjbo te ndi tàpi ànyaro be ago soyite nda vo. ²³ Yesu abate gbikyi Galilaya yasi, ugu miemba te zoitaeriro yasi; ugu Lazokado Miri 'Bàdri'ba Lu ro ro opena be, ago ugu adravo dritoto ndi lomvoluwu se lidri ka'dobe sina iyi edena te. ²⁴ Liku ndaro larirute 'bàdri Siria ro yasi, ago ànya eziyi 'dise cini adravoro adravo dritoto kabe ezana, demonabai, karipapa'bai ndi ciřiciři'bai be te ndare, ndi Yesu ede ànya cini te. ²⁵ Lowa tomoyo soyite nda vo ni Galilaya yasi, Dekapolisi yasi, Yerusalem yasi, Yuda yasi, ndi Golo Yaradene tasi be yasi.

5 Yesu kondre lowa te oko nda tute lutu dri, ago nda rite vuru. Ago taeri'bai ndaro otoyikalate ngulu nda lomvosi. ² Ago nda eto ànya emba te ekye: ³ "Ànya se kuniyi ndi ànya àtinayi ru toto Lu dri ni kado; tana ànya ni lidri Miri 'Bàdri'ba vo'buyakuru ro! ⁴ "Ànya se kabe liyi ni kado; tana Lu i'dwena ànya 'da! ⁵ "Ànya se mawuako ni kado; tana anya uruna 'bàdri se Lu ko'ba tana be ana ni drimbi ro! ⁶ "Ànya se kolebe tanjye oyene ndra ni ngacini drisi ni kado; tana Lu o'bana nga ojona ànya 'da! ⁷ "Ànya se yauni be azii ri ni kado; tana Lu a'dona ndi yauni be ànyari! ⁸ "Ànya se ya wari be ni kado; tana ànya ondrenayi Lu ndi! ⁹ "Kasa'bai ni kado; tana Lu uzina ànya 'da ngwai ndaro! ¹⁰ "Ànya se ezate ta tanjye rota ni kado; tana Miri 'Bàdri'ba vo'buyakuru ro ni ànyaro! ¹¹ "Ami ni kado ondro lidri ka ami o'da ago ka ami eza ago ka ami kicu kowero takozì cini ata si ta maro ta owo. ¹² Nyà'do ya i'dwesi ago riyä si, tana päläti 'desi a'bate tana ami vo'buyakuru ya. Tana ànya ezayi nebii se kati ni àmiri kpate inye. ¹³ "Ami orivoya täyi yi 'bàdri ri. Oko ondro ka'do täyi kije oci iro te, ago a'bana anya ocine to'di enjwanye ya? Anya ni kote a'done kado, oko e'be gialo odane cowa ago otona pa si. ¹⁴ "Ami orivoya ngaeyi yi 'bàdri cini ri. 'Bakici se abete lutu dri àni kote da'done. ¹⁵ 'Diaza eyi lamba kote drî na takone lakaza si; oko ka edrena nga lamba edre ro dri, ago eyivote ànya se cini zo yasi ri. ¹⁶ Kpa oso inye be ro ngaeyi amiro ri voeyine inye lidri mile, tana ondro ànya kondreyi takado se nyàbe oyena 'do te oko, ànya kàraru yi Täpi amiro se vo'buyakuru ya ono robe. ¹⁷ "Nyüsu ta ko mikye ngaemba maro orivoya Ota Musa ro ndi ngaemba nebii robe pere ro. Mikyi ko ànya perene, oko mikyi ngaemba ànyaro o'bane a'done ngye. ¹⁸ Endaro mata àmiri ono, vo'buyakuru ndi 'bàdri be lävuna ndi, oko taegyì giřinwa ca telesi taegyì ro se tipari giřinwa ono unina ko okyene ni Ota yasi madale tase cini be ro a'done ono a'dona lutu ngye. ¹⁹ Ondro ka'do, 'diaza koro tase ca tipari ota ya ono kote ago kema azii kpa gwo oyene

inye, nda a'dona ndi tipari Miri 'Bàdri'ba vo'buyakuru roya. Oko nda se kabe Ota oro ago kabe anya emba a'dona 'da 'desiro Miri 'Bàdri'ba vo'buyakuru roya. ²⁰ Ka'do inye, mata àmiri ono, ocine àmiri Miri 'Bàdri'ba vo'buyakuru roya i'do ondro ka'do tanjye amiro ka'do kote ndrani miemba'bai Ota ro ndi Parusii robe ri owo. ²¹ "Nyèri tase atabe lidri ri kyeno ana te se ekye: 'Mifu läfu ko, 'dise kufu 'diaza te be ro ezine vurena opene.' ²² Oko mata àmiri ono, nda se orivoya kyilaro àdrupi ndaro be ezina 'da vurena opene, nda se kabe àdrupi ndaro o'dana 'do ezina 'da vure'bai kandra, nda se kabe àdrupi ndaro uzina amama 'do a'dona ndi odra ro ndäri oyine gehena ya. ²³ Ta'dota ondro ka'do nyate ngapari miro ozona Lu ri vo tori oloro dri ago ta kegate midri ndraro anjioko àdrupi miro orivoya ta aza be milomvo, ²⁴ nye'be ngapari miro lau vo tori oloro mile, nyoyi ndrinqwa ago nyodro'beru àdrupi miro be, ago 'dooko nyego mi'de gwo ngapari miro ozona Lu ri. ²⁵ "Ondro ka'do 'diaza ka'dote ta aza be milomvo ago ka mi ezi vure ya oko, nyède kalaope amiro nda be, dri ro teinye ociako vo vure roya, ukyi ondro misate lau oko, nda ozo mi 'da vureope'ba ri, se ozona mi 'da vookwa'ba ri, ago avona mi ndi kamba ya. ²⁶ Endaro mata miri ono, mirina ndi lau, madale nyozone parata se cini drî miro utweza 'do lutu kpeye. ²⁷ "Nyèrite atate ekye: 'Miye ta ko toko kode ago drisi.' ²⁸ Oko mata àmiri yauono: 'Diaza se kabe voondre toko aza dri ago le anya uzine iri ye ta rote sina toko drisi ya ndaro ya. ²⁹ Ka'do inye ondro ka'do mi drigwo yasi miro kani mi o'ba takozì oyene, nyewe anya tasi ago mivo anya cowa! Ni kadopara miri telesi lomvo miro ro ijene ndrani lomvo miro ovone cu gehena ya ri. ³⁰ Ondro ka'do drî drigwo yasi miro kani mi o'ba takozì oyene, nyätäri ätu ago mivo cowa! Ni kadopara miri nga alodi lomvo miro ro ijene ndrani lomvo miro ovone cu gehena ya ri. ³¹ "Ata kpate ekye: "Diaza se kabe toko ndaro onjina be ro waraga ruonjiro egyine ozona anyari.' ³² Oko yauono mata àmiri ono, ondro ka'do mano aza ka toko ndaro ojina ta ronyi oyoero anyaro ta, nda 'ba anya ni ta oyene ago drisi ondro anya kogo kuru ago aza te owo; ago mano se kabe anya ogye 'do ka kpa taoye toko drisi. ³³ "Nyèri tase atabe lidri ri kyeno ana te se ekye: 'Nyepere tao'ba miro ko, oko miye tase nyarurube oyene Opi ri 'do.' ³⁴ Oko mata àmiri yauono nyaruru ko ondro nyate tao'ba oye owo. Nyaruru ko vo'buyakuru si, tana ni giti Lu ro owo, ³⁵ ca ko 'bàdri si, tana ni vo pa otona ndaro owo; ca ko Yerusalem si, tana anya ni 'bakici 'Bàdri'ba 'desi ro owo. ³⁶ Nyaruru kpa ko drî miro si, tana minina ko drikyiri alodi o'bane onjero kode uniro. ³⁷ Nyàta toto mikye: 'Owo' kode 'Hwa'; ta to aza se nyàbe atana 'do ka ikyi ni Nda se Kozi ono resi. ³⁸ "Nyèri tate se atate ekye: 'Mi 'bedri mi azi be, ago si 'bedri si azi be.' ³⁹ Oko yauono mata àmiri; nyòlogo votaro ko 'dise kabe ami oye koziro ri.

Ondro ka'do 'diaza koca biri drígwo yasi miro te, mi'ba nda koca biri gaři yasi miro kpa. ⁴⁰ Ondro ka'do 'diaza ka mi ugu vure ya ososi mivo ta bonngo miro rota, mi'ba nda kuru dhudhu miro kpa. ⁴¹ Ago ondro ka'do alo aza kyila'bai ro kuru mite kate mi gbiri nga ndaro ungyine já'dijá'di alo, mingyi já'dijá'di ritu. ⁴² Ondro ka'do 'diaza keji mite nga aza ta, nyozo ndäri; ondro ka'do 'diaza kolete nga aza urune tiko ro ni mirigyesi, nyozo ndäri. ⁴³ "Nyèri tate se atate ekye: 'Nyulu bereazi miro, oko ya miro koso kyila'baazi miro lomvo.' ⁴⁴ Oko yauono mata ämiri: Nyùlu kyila'baazii amiro ago nyàmätu ànya se kayibe ami eza ta, ⁴⁵ tana nyà'do robe ngwai ro Täpi amiro se vo'buyakuru ya ana ri. Tana nda 'ba kitu ndaro ni voeyine lidri kozi ndi kado be dri ojoojoro, ago kani 'bu ozo ànya se kabe takado oye ndi ànya se kabe takozì oye iyi ri. ⁴⁶ Ondro ka'do nyùlu gialo lidri se kabe ami lu ayani Lu ozona ngapäri enwanye ämiri ya? Ca parata koto'bai kayi kpa oyena inye! ⁴⁷ Ago ondro ka'do nyà mede oye toto bereazii amiro ri ayani, inye'do nyà'dona to ni 'diawi ri enwanye ya? Tana tao-maako'bai kayi kpa oyena inye! ⁴⁸ Bero ämiri a'done kadoro, kpa oso Täpi amiro vo'buyakuru ya orivoya kadoro 'do ronye.

6 "Mì'ba mi amiro komba kado! Ondro nyàte takado oye, miye ànya ko mile lidri ro yasi ànyari ondrene. Ondro ka'do miye 'do te, nyà'dona päläti ako ni Täpi amiro se vo'buyakuru ya ana resi. ² "Ondro ka'do nya nga aza ozo 'dise ati'ba ro ri, nyayo tana ko, oso miomba'bai kayibe oyena zo mätu ro yasi ago litiwà drisi ronye. Ànya kayi oyena inye ekye lidri kārāru iyi robe. Mata ämiri ono, ànya rōte nja päläti ànyaro be. ³ Oko ondro nyate 'dise ati'ba ro opana, miye liti se ca bereazi miro ni ko tana unine 'do yasi ayani. ⁴ Miye taoye kado miro ndrwiwo. 'Dooko Täpi miro se kabe tase nyabe oyena ndrwiwo ondrena ono, ozona päläti 'da miri. ⁵ "Ondro nyàte mätu oko, nyà'do ko miomba'bai ronye! Ànya luyi edrene edre kuru mätu oyene zo mätu ro yasi ago cukurwà liti ro yasi, tana 'dicini kondre iyi robe. Mata ämiri ono, ànya rōte nja päläti ànyaro be. ⁶ Oko ondro nyate mätu oko, mici zo miro ya, mise käläsi, ago nyàmätu Täpi miro se ondreako ono. Ago Täpi miro se kabe tase nyabe oyena ndrwiwo ondrena ono, ozona päläti 'da miri. ⁷ "Ondro nyàte mätu oko, ata anya takaciako 'da nyàta ko oso Lu uni-ako'bai kayibe oyena ronye; se kusuyi iro be ekye Lu erina iyi 'da tana mätu iro orivoya kaca. ⁸ Nyà'do ko oso ànya ronye. Täpi amiro ni ngase nyàbe ejina rōte nja teinye ämiri nda eji ako. ⁹ Ondro nyàte mätu oko ämiri mätune nonye mìkye: 'Täpi amaro se orivoya vo'buyakuru ya ono ävuru alokado miro ka'do orooro ro; ¹⁰ Miri 'Bädrì'ba miro ro kikiyi; aye ole miro robe 'bä-dri ya oso vo'buyakuru ya ronye. ¹¹ Nyozo ngaonya tu ondro ono ro ämäri. ¹² Nye'be ama takozì se màyebe ta, oso màbe azii se koyeyi takozì be ämäri e'bena 'do

ronye. ¹³ Nyugu ama ko vo taojoro ya, oko mipa ama londroro ni Nda se Kozi ono ri.' ¹⁴ "Ondro ka'do nyà azi e'be takozì se ànya koyeyibe ämiri ta, Täpi amiro se vo'buyakuru ya ono e'bena ami kpa. ¹⁵ Oko ondro ka'do nyè'be azi kote, 'dooko Täpi amiro unina kpa ko ami e'bene takozì se miyebe 'do ta. ¹⁶ "Ondro nyàte akpa oko, nyisi mi amiro ko oso miomba'bai kayibe oyena ronye. A'do ànyaro landre gwo to 'dicini kondre robe ekye ya akpa. Endaro mata ämiri ono, ànya rōte nja päläti ànyaro be. ¹⁷ Ondro nyate akpa oko, mijo mi miro ago nyava drì miro, ¹⁸ ukyi azii uni 'da ekye nya akpa, toto Täpi miro, se orivoya ondreako ono, unina ni. Ago Täpi miro, se kabe tase nyabe oyena ndrwiwo ondrena ono, ozona päläti 'da miri. ¹⁹ "Midro ngadri-amba ko andivo amiro ri 'bädrì ya noṅwa, vose ludui ndi ngatoka be ka nga enjienji ago ngatopa'bai kayi voonggo ago kugu ka nga kugu kigye ono ya. ²⁰ Ka'do inye, midro ngadriamba andivo amiro ri vo'buyakuru ya, vose ludui ndi ngatoka be unina ko nga enjine, ago ngatopa'bai unina ko voongone kigye ago vose kugu ni ko voongone kigye ana ya. ²¹ Tana ya amiro a'done 'da ondoalo vose ngadriamba amiro orivoya kigye ana ya. ²² "Mi orivoya oso lamba ronye lomvo ri. Ondro ka'do mi miro orivoya kado, lomvo cini miro a'dona ndi twi ngaeyi be; ²³ oko ondro ka'do mi miro ka'do kote kadoro, lomvo miro a'dona ndi ngätini ya. Ago ondro ka'do ngaeyi se miya ono ka'dote ngätini ro, 'dooko ngätini a'dona te ndra! ²⁴ "Dialo aza unina ko ruindune 'desii ritu ri; ya ndaro osona 'da alona lomvo ago luna azana 'da; nda a'dona 'da trwe alona aza ri ago mawona azana 'da. Minina ko ruindune Lu ri ago kpa parata ri. ²⁵ "Mata ämiri ono; nyà'do ko milo'be be ta ngaonya ndi ngaumvu se milebe ami o'bane orina sina lidriidriro ono rota, kode ta bonngo se milebe osone ami lomvo ono rota. Inye'do adri ro ko orivoya para ndrani ngaonya drisi ya? Ago inye'do lomvo ro ko orivoya para ndrani bonngo drisi ya? ²⁶ Mìndrevo te arii se kayibe ugu lonnga gbikiyi ami lomvosi iyi dri; ànya kyì'diyi nga ko, ago kotoyi nga jalia ro kpa ko ago droyi ngaonya kpa ko kyiro ya, caoko Täpi amiro vo'buyakuru ya ono kani ànya eca! Inye'do a'do amiro ro ko para ndrani arii ro drisi ya? ²⁷ Inye'do alo aza amiro o'bana yi gi'da ombane de'bele ta milo'be rosi ya? ²⁸ "Ago tana e'di nyà milo'be ta bonngo osoro ta niya? Mìndre dri foi vocowa ro kayi omba be, ànya yeyi losi ko ago 'diyi bonngo ko andivo ànyaro ri. ²⁹ Oko mata ämiri ono 'Bä-dri'ba Solomo gica ngadriamba cini ndaro be oko, a'do kote bonngo lingyiekye be oso alo aza fo kwoi ro ronye. ³⁰ Lu ni se kabe bonngo oso käyi vocowa ro lomvo owo, käyi se ondro ono gi orivoya noṅwa ago ondo oko tana kyete, jete kpeye vo ngaonya la'diro ya. Inye'do nda osona bonngo ro ko para ndra ami lomvo ya? Ami taoma gi'riṅwa be ono! ³¹ "Ka'do inye nyèto milo'be ko mìkye: 'Mànyana e'di ya? Kode màmvuna e'di ya? Kode

màsona e'di ya?' ³² Kwoi ni ngase cini taomaako'bai kayibe urina ondoalo owo, Täpi amiro vo'buyakuru ya nite anjioko mile ngase cini kwoi. ³³ Oko ndrani ngase cini kwoi drisi mîri Miri 'Bädri'ba Lu ro ayani kâti ndi ngase nda kolebe ämiri oyene be, 'dooko nda ozona ngase cini azaka kwoi 'da ämiri. ³⁴ Ka'do inye nyòlo'be mi ko ta ondo ta; tu ondo a'dona gi milo'be modo iro robe. Tu alo gi rriti iro be.

7 "Mìpe vure azii ro ko, 'dooko Lu opena vure amiro ko. ² Tana Lu opena vure amiro kpa oso nyàbe vure azii ro opena 'do ronye, ago liti se nyabe taoye azii ri sina Lu oyena ta kpa ämiri sina. ³ Tana e'di nya kañwa girinwa se mi ädrupi miro roya ondre, oko miti ta juru se mi andivo miro roya tana ko etaya? ⁴ Nyatana ädrupi miro ri enwanye mikye: 'Mi'ba mewe kañwa girinwa ono tesi ni mi miro yasi' oko se mi modo orivoya juru be mi miro ya ya? ⁵ Mi miomba'ba ono! Nyewe juru se mi modo miro roya ono kâti, ago 'dooko mindrena vo ndi kadoro kañwa girinwa se mi ädrupi miro roya ono eweza tesi. ⁶ "Nyòzo ngase alokado ono ko kokyei ri, tana ànya ezanayi ami 'da ago osinayi ami 'da. Mivo ngonggo amiro ko kizwe mile ukyi ànya oto 'da pa si. ⁷ "Nyèji, ago ozona ndi ämiri; mîri ago nyùsuna ndi; m'bi ago äpina käläsi ndi ämiri. ⁸ Tana 'dise cini kabe ejina ozona 'da rigye; ago nda se kabe urina usuna 'da, ago äpina käläsi 'da nda se kabe o'bina ri. ⁹ Inye'do ami se täpii ro ono ondro ngwa miro keji ta be ta ambata rota, nyozone gi'da kuni ayani ndäri ya? ¹⁰ Kode ondro nda keji ta be ta ti'bi rota, nyozone gi'da ini ayani ndäri ya? ¹¹ Ami se koziro ono, mîni ndi ngase kado ozone ayani ngwai amiro ri, ka'do inye Täpi amiro se vo'buyakuru ya ono ozona nga kado te mu'du enwanye ànya se kayibe nda eji iyi ri ya! ¹² "Miye ta azii ri oso milebe ànyari ta oyene ämiri ronye: ono ni takaci Ota Musa ro ro ndi tanngaembaro nebii robe owo. ¹³ "Mici derenwa kyiranwa yasi; tana derenwa ociro gehena ya orivoya bärängälä ago liti se kabe oyi kigye orivoya rritiako, ago lidri amba ka aba kigyese. ¹⁴ Oko derenwa ociro adri ya orivoya kyiranwa ago liti se kabe oyi kigye orivoya rritiro, ago lidri se kabe usuna orivoya ferenwa. ¹⁵ "Mì'ba mi amiro komba ni nebii mieywe'bai ri, ànya kayibe ikyi amire ondrena lomvo yasi laba oso timele ronye, oko ya yasi ànyaro orivoya endaro ihwi vocowa ro. ¹⁶ Minina ànya 'da tase ànya kayibe oyena yasi. Ce se kukyi be ni ko kono owane; ago ngäringgofo ni ko kyidu owane. ¹⁷ Ce kado ka dongo kado owa, oko ce kozi ka dongo kozi owa. ¹⁸ Ce kado ni ko dongo kozi owane, ago ce kozi ni ko dongo kado owane. ¹⁹ Ago ce se kowa dongo kado ko 'do ogana vuru ago ovona asi ya. ²⁰ Ka'do inye minina nebii mieywe'bai 'da tase ànya kayibe oyena yasi. ²¹ "Kovona se cini kabe ma uzi 'Opi, Opi' ono kaoye ocine Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru roya, oko toto ànya se kayibe tase Täpi maro vo'buyakuru ya kolebe ànyari oyene

oyena 'do ayani. ²² Ondro tu vure ro kesate oko, ambana atana 'da märi ekye: 'Opi, Opi! Mape ta Lu rote ävuru miro ya, ävuru miro si molofa demona amba te tesi ago maye talaro ro amba te! ²³ 'Dooko matana 'da ànyari makye: 'Mäni ami ko'de. Nyöyi ni maresi, ami lidri koziro ono! ²⁴ "Ka'do inye, 'diaza se kabe ata maro kwoi erina ago kabe oyena laba oso mano tavouni'ba se kobe zo te luutu dri ronye. ²⁵ 'Bu 'dite, goloi logate, ago oli site mbarasi zo se ana lomvo. Caoko anya 'de kote, tana abe anya te luutu dri. ²⁶ "Oko 'diaza se kabe ata maro kwoi erina ago ro ànya kote iyi laba oso mano amamaro se be zo ndaro te singwa dri ronye. ²⁷ 'Bu 'dite, goloi logate, oli site mbarasi zo se ana lomvo, ago 'dete! Ago o'dena a'dote kozipara!" ²⁸ Ondro Yesu konde tase kwoi atana te oko, lowa laro tawi liti se nda emba nga be kigye si tana ro. ²⁹ Tana nda ko oso miemba'bai Ota ro ànyaro ronye; oko, nda emba nga te drikaca si.

8 Ondro Yesu kefote vuru ni lutu drisi oko, lowa tomoyo sote nda vo. ² 'Dooko mano aza adravo koziro kyini robe ikyite ndare, sokayate vuru nda kandra, ago atate ekye: "'Desi, ondro mile gindi, minina ndi ma edene wäri.'" ³ Yesu ozo drí ndaro te ago do nda te, zatadrite ekye: "Malete nya'do ri wäri!" Dori ede mano ana te ni adravo ndaro ri. ⁴ 'Dooko Yesu atate ndäri ekye: "Nyeri, nyiti tase ono ko 'diaza alo ri, oko nyoyi dori kohani re ago mi'ba nda kena mi, ago nyozo ngapäri se Musa kota 'di be ozone ta 'diede rota 'do; ka'daza lidri cini ri anjioko ede mi te." ⁵ Ondro Yesu kocite Kaperenauma ya oko, dri'ba kyila'bai Roma'ba ro ro 'bedrite nda be ago lo'barute ta ngaopa rota ekye: ⁶ "'Desi, ruindu'ba maro orivoya adravoro kita-para dri 'bäru mbaraako onganee, ago ka rueza amba." ⁷ Yesu atate ekye: "Moyina 'da ago medena nda 'da." ⁸ Oko dri'ba kyila'bai ro zatadrite ekye: "'Desi, takado maro ojo ko miri ikyine zo maro ya. Nyata toto ata, 'dooko ruindu'ba maro a'dona ndi kado. ⁹ Ma maro kpa, mano drikaca dri'bai 'desiro kyila'bai ro zeze yi, ago ma kyila'bai be ma zeze. Matabe alona aza ri makye: 'Nyoyi! Nda oyi ndi, ago azana ri makye: 'Nyikyil! Ago nda ikyi ndi, ago mata ruindu'ba maro te makye: 'Miye ono! Ago nda ye anya ndi.'" ¹⁰ Ondro Yesu kerri ta ono te oko, nda larote ago nda atate lidri se kosobe nda vo ana ri ekye: "Mata ämiri ono, musu 'diaza alo ko Yisaraele ya taoma be oso ono ronye. ¹¹ Mata ämiri ono amba ikyina 'da ni 'buzele ago ni angoya ago orinayi 'da vuru Abarayama, Yisika, ndi Yakoba be be ngaonya Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru roya. ¹² Oko ànya se aba befo ni a'done Miri 'Bädri'ba roya iyi avona 'da le vouni ya, ànya o'dena gwo liyine ndi sionya be." ¹³ 'Dooko Yesu atate dri'ba kyila'bai ro ana ri ekye: "Nyoyi 'bäru, ago ayena ndi miri oso mimabe ronye." Ago ede ruindu'ba dri'ba kyila'bai ro ana rote dori saa gi ana si. ¹⁴ Yesu oyite 'ba Petero roya, ago lau nda usu

adranwa Petero rote u'duvoya kitapara dri rritiro adra-
vo driu'bo robe. ¹⁵ Nda tãmbi drí anyaro te, ago driu'bo
e'be anya te, ago anya ngate kuru ago ozo ngaonya te
ndãri. ¹⁶ Ago ondro te tandrolero oko, lidri ezi 'di amba
se demona be iyi te ndare, Yesu lofo tori undiro te tesi
ata si ago ede 'dise cini adravoro te. ¹⁷ Nda yete nonye
ko'ba ata se nebi Yesaya katabe ana ka'do robe ngye
se ekye: "Nda andivona ana lomvoluwu amaro te ago
ngyi adravo amaro te zwi." ¹⁸ Ondro Yesu kondre lowa
te gbikiyi nda lomvosi oko, nda ta taeri'bai ndaro te
ozane fofo tasi. ¹⁹ Miemba'ba aza Ota ro ikyite ndare,
atate ekye: "Miemba'ba, masona ndi mivo vose nyabe
oyi kigye ya." ²⁰ Yesu zatadri ndaro te ekye: "Kobai
orivoya 'bui be, ago arii orivoya zoi be, oko Ngwa Lidri
ro orivoya vo ako drí ndaro lalaza." ²¹ Mano aza, se ni
alo aza taeri'bai ndaro ro, atate ndãri ekye: "Desi,
mi'ba ma ogone täpi maro osene kãti." ²² Yesu
zatadrite ekye: "Mi'de mavo, nye'be avo kose avo azi
ànyaro." ²³ Yesu cite tonjbo ya, ago taeri'bai ndaro
oyiyite nda be. ²⁴ Dori oli gbiri'ri be site fofo dri, ago
tonjbo kate ugu oci gyi ze. Oko Yesu u'dute.
²⁵ Taeri'bai oyiyite Yesu re ago tengayi nda te, treyite
ekye: "Mipa ama, Opi! Må oyete odrane!" ²⁶ Yesu
zatadrite ekye: "Ami turiro etaya? Ami taoma gi'ri'wa
be!" 'Dooko nda ngate kuru ago 'bidri oli rote ago
gbulã gyi'desi ro edrete ago a'dote ti. ²⁷ 'Dicini larote.
Atayite ekye: "Mano ono e'diyi ya? Ca oli ndi gbulã
gyi'desi robe royi nda te!" ²⁸ Ondro Yesu kesate wari
Gadara roya fofo tasi oko, lidri ritu demonai be efoyi ni
'budri lakosi 'beyidrite nda be. Ànya orivoya demonai
be iyi ya ago orivoya mbara amba be 'diaza alo leko
abane liti ana drisi. ²⁹ Ànya treyite ekye: "Mile e'di ama
be ya, mi Ngwa Lu ro ono? Nyikiyi ono ama ezane
teinye tu amaro ri esa ako ya?" ³⁰ Àri kizwei ro orivoya
ngaonyavoya loto lau. ³¹ Ta'dota demonai lo'bayirute
Yesu ri ekye: "Ondro nyate ama usi tesi oko, mizo ama
ocine àri kizwei roya ayani." ³² Yesu atate ànyari ekye:
"Nyòyi," ndi ànya oyiyite ago ciyite kizwei ya. Ago àri ci-
ni kizwei ro lasoyite kãrãgu yasi le fofo ya, ago gyi
imvu ànya te. ³³ Lidri se kabe vo ànyaro ondre kai
muyite 'ba'desi ya, ànya itiyi tase cini ka'dobe lidri se
demona be kai ri ana tana te. ³⁴ Ta'dota lidri cini ni
'ba'desi ana yasi fote tesi Yesu ondrene; ago ondro
ànya kondreyi nda te oko, ànya lo'bayirute ndãri wari
ànyaro e'bene.

9 Yesu cite tonjbo ya ago zate kovole fofo tasi
'ba'desi modo ndaro roya. ² Ago lidri azaka eziyi
mano ci'ri'ci'riro aza te ndare, u'duvoya kitapara dri. On-
dro Yesu kondre taoma ànyaro te oko, atate mano ci'ri-
ci'riro ri ekye: "Nyuturi ko, ngwa maro! E'be mite takozii
miro ta." ³ 'Dooko miemba'bai azaka Ota ro atayite
iyivoya ekye: "Mano ono ka Lu o'da!" ⁴ Yesu ni tase
ànya kayibe ugu usuna ana te, ago nda atate ekye:
"Nyà ugu tavousu koziro nonye etaya? ⁵ Ta enjwani ni

rritiako atane ya? Atane ekye: 'E'be mite takozii miro ta,'
kode atane ekye: 'Minga kuru ago nyaba.' ⁶ Maka'dana
àmiri, anjioko Ngwa Lidri ro orivoya drikaca be 'bãdri
ya 'di e'bene takozii ta." Ta'dota nda atate mano se ci'ri-
ci'riro ana ri ekye: "Minga kuru, miru kitapara miro, ago
nyoyi 'bãru!" ⁷ Mano ana ngate kuru ago oyite 'bãru.
⁸ Ondro lidri kondrete oko, ànya a'doyite turiro, ago
ràryuyi Lu te ta drikaca nonye ono ozo rota lidri ri.
⁹ Yesu e'be vo ana te, ago nda kate ugu làvu oko, nda
ndre parata koto'ba aza te, àzite Matayo, rite losioyevu
ndaro ya, ago Yesu atate ndãri ekye: "Miso mavo."
Matayo ngate kuru ago sote nda vo. ¹⁰ Ondro Yesu
kate ngaonya zo Matayo roya oko, parata koto'bai am-
ba ndi otapere'bai be ikyiyite dro'berute Yesu ndi
taeri'bai ndaro yibe tara'biza lomvo. ¹¹ Rukã Parusii ro
ndreyi tase ono te ago ejiyi taeri'bai ndaro te ekye:
"Miemba'ba amiro ka ngaonya lidri nonye ono be
etaya?" ¹² Ondro Yesu keru ta ono te oko atate ekye:
"Ànya se jingyiri ro le 'diede'ba ko, oko gialo ànya se
adravo ro ayani. ¹³ Nyòyi ago nyùsu takaci tase taegy
katabe ono ro se ekye: 'Male yauni ayani, ko koronyai
olo tori ro.' Mikyi kote lidri se tangye'bai ro uzine, oko
otapere'bai ayani." ¹⁴ 'Dooko taeri'bai Yoane ro ikyiyite
Yesu re ejiyitate ekye: "Tana e'di ama ndi Parusii be mà
akpa ondoalo oko taeri'bai miro akpayi ko niya?"
¹⁵ Yesu zatadrite ekye: "Inye'do mima amiro be ngwazii
se Karama lagye ogye roya uninayi ndi a'done tusuro
ondro kodrogo drigi gba orivoya ànya yibe owo ya?
Endaro ko inye! Oko tu esena 'da, ondro àru kodrogo
teni ànya resi oko; ago 'dooko ànya akpanayi 'da.
¹⁶ "Diaza alo lose bonjo pelepelero to'diro ko mi bon-
go uku se kelewabe roya tana bonjo pelepelero to'diro
moceruna 'da ago owana bonjo se uku 'do gwo ago
mina lewana te ndra. ¹⁷ 'Diaza alo so vino to'di kote ku-
ru kyini ro vino ro ukuro ya, tana kyini lesina 'da,
'dooko vino orona ndi, ago kyini enjiruna 'da. Oko on-
dro aso vino to'diro te kuru kyini ro to'diro ya, 'dooko
vona iyi riti orina ndi ruenjiako." ¹⁸ Ondro Yesu kadri
ugu ata oko, dri'ba zotaeriro Yudai ro ro ikyite ndare,
sokayate vuru nda kandra, ago atate ekye: "Nguti'wa
maro drate ndrri yau; oko nyikiyi ago mi'ba drí miro
anya lomvo, anya kadri robe." ¹⁹ Ago Yesu ngate ago
sote nda vo, ago taeri'bai ndaro oyiyite nda be.
²⁰ 'Dooko toko se ezarute ndroa na 'butealo foritu ni
kari oro koziro ro risi ana ikyite Yesu kundu ago do
sidri bonjo ndaro rote. ²¹ Anya atate andivo iro ri ekye:
"Ondro ka'do mado gica toto bonjo ndaro ayani, ede-
na ma ndi." ²² Oko Yesu zamite ago ndre anya te, ago
atate ekye: "Nya'do ngyiri, nguti maro! Taoma miro ede
mite kado." Dori ede toko ana te. ²³ Ondro Yesu kesate
zo dri'ba roya, ago kondre lonjo onjo'bai vo avo roya
ndi lowa be te amovoya oko, ²⁴ nda atate ekye: "Vo
amiro cini mifo tesi! Nguti'wa ono dra ko'de anya ka
u'du toto u'du!" Oko ànya guyi ndana te. ²⁵ Oko ondro

olofo lidri cini te tesi oko, Yesu cite zo ya ago ru drí anyaro te, ago anya ngate ace kuru. ²⁶ Ago lazo tase ono ro larirute 'bädri ana yasi gbikyi. ²⁷ Yesu e'be vo ana te, ago nda ka ugu oyi oko, miako'bai ritu soyite nda vo, ànya treyite ekye: "Ya miro kuni ama lomvo! Ngwa Dawidi ro." ²⁸ Ago ondro Yesu kocite zo ya oko, miako'bai ritu kai ikyyite ndare, ago nda eji ànya te ekye: "Inye'do mima ndi mänina ndi ami edene ya?" Ànya zayitadrite ekye: "Owo, 'desi!" ²⁹ Dooko Yesu do mi ànyaro te ago atate ekye: "Ka'do ndi inye ämiri, oso mímabe ono ronye!" ³⁰ Ago mi ànyaro go ndrevote. Yesu tadri ànyaro te ekye: "Nyiti tase ono tana ko 'di-aza ri!" ³¹ Caoko ànya oyiyite ago lariyi ta Yesu rote 'bädri ana yasi gbikyi. ³² Ondro mào ritu kayi kate ugu oyi oko, lidri azaka eziyi mano aza ni ata ko demona be te Yesu re. ³³ Dori ondro olofo demona te tesi oko, mano ana eto ata te, ago 'dicini laroyite atayite ekye: "Màndre ta aza alona kote oso ono ronye Yisaraele ya!" ³⁴ Oko Parusii atayite ekye: "'Desi demona ro ozo mbara ni ndäri demona lofoza." ³⁵ Yesu abate gbikyi 'ba'desii ndi 'banwà täkyi be, nda emba mi te zotaeriro yasi, pe Lazokado Miri 'Bädri'ba Lu ro ro tana te, ago nda ede lidri se adravo dritoto ndi lomvoluwu dritoto be te. ³⁶ Ago kondre lowa te oko, ya ndaro nite ànya lomvo, tana ànya a'dote milo'be be ago ngaopaako, oso timele lekye'ba ako ronye. ³⁷ Ta'dota nda atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Jalia orivoya nga be amba, oko losi'bai toto orivoya ferenwa kala ngana ro kotone. ³⁸ Nyàmätu kuzupi jalia ro ri tana nda kezo losi'bai robe nga jalia ro ndaro kalana kotone."

10 Yesu zi taeri'bai ndaro 'butealo foritu te voaloya ago ozo drikaca te ànyari torii undiro lofoza tesi, adravo dritoto ndi lomvoluwu dritoto be edeza. ² Kwoi ni ävuru lazo'bai se 'butealo foritu ana ro owo: kätì ni Simona (se äzibe Petero) ndi ädrupi ndaro Andarea be; Yakoba ndi ädrupi ndaro Yoane be, ngwà Zebedayo ro; ³ Filipino ndi Batolimayo be; Toma ndi Matayo parata koto'ba be; Yakoba ngwa Alepayo ro, ndi Tadayo be. ⁴ Simona 'bädri iro lu'ba, ndi Yuda Isekariota se kozo drí Yesu robe ana be. ⁵ Yesu zo lidri 'butealo foritu kwoi te tesi ngaemba nonye kwoi be ekye: "Nyöyi ko wari Atrai roya kode 'ba'desii Samaria'ba roya. ⁶ Oko, ämiri oyine timele se kujebe, lidri Yisaraele ro re. ⁷ Nyöyi, ago mipe ta mikye: 'Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru ro te orivoya lototi!' ⁸ Nyède adravo'ba, nyädri avo, nyède ànya se kayibe rueza ni adravo koziro kyini ro risi iyi, nyölofo demonai tesi. Nyüsute teinye nga ozoako driigye nyözo kpa teinye nga ozoako. ⁹ Mìngyi logo läguläguro ca mo'di ca parata atalaro ko kpäkä amiro ya; ¹⁰ mìngyi gbolo driläm'ba ro ko aba amiro ya, ca bonjo kinja, ca mvoka ca dofo aba ro. Ozona nga ndi losi'ba ri ta lemeri ndaro rota. ¹¹ "Ondro nyäte osa 'ba'desi aza ya kode 'banwa aza ya oko, mici kigye ago miri 'dise aza le ndi ami urune 'do be, ago miri nda be madale nyè'be

vose ana gwo. ¹² Ondro nyäte oci zo ya oko, nyàta mikye: Taliatokpe ka'do ami yibe. ¹³ Ondro ka'do lidri zo ana ro kuru ami te, mi'ba mede taliatokpe amiro ro kori kigye; oko ondro ànya kuruyi ami kote, 'dooko miru mede taliatokpe ro amiro kovole. ¹⁴ Ago ondro ka'do 'ba kode 'ba'desi aza kogatezo ami urune kode ta amiro erine, 'dooko nyè'be vose ana ago miyo durufu na ni pa amiro yasi. ¹⁵ Endaro mata ämiri ono, Tu Vure rosi Lu ka'dana yauni ndra 'da lidri Sodomu ro ndi Gomora robe ri ndrani lidri 'ba'desi se ana ro ri. ¹⁶ "Nyèri dri! Ma ami ozo tesi, oso timele ihwii lako ronye. Beṛo ämiri a'done tauni be oso inii ronye ago tokyeako oso tu'buii ronye. ¹⁷ Mikwa nga, tana lidri uruna ami 'da ago ugunayi ami 'da vure ya, ago o'binayi ami 'da zoitaeriro yasi. ¹⁸ Ezinayi ami 'da wari'bai ndi 'bädri'bai be kandra ta maro ta, Lazokado itiza ànyari ndi Atrai be. ¹⁹ Ondro ànya keziiyi ami te vure ya oko, nyölo'be mi ko tase nyàbe oye atane kode atane enjwanyeya ta; ondro tuna kesate oko, ozona tase atane ämiri 'da. ²⁰ Tana ata se nyà oyebe atane 'do ko amiro; oko Tori Täpi amiro ro uguna ata ni ami si. ²¹ "Ädrupi ozona modo ädrupi ndaro ro gini ufune, ago täpii oyenayi kpa inye ngwai ànyaro ri; ago ngwai ozanayi uti'bai ànyaro 'da kyila'baazii ro ago o'banayi ànya ni ufune. ²² Ya lidri cini ro osona 'da ami lomvo ta maro ta, oko nda se kabe yaingyi le äduna ya apana 'da. ²³ Ondro ànya kayite ami eza 'ba'desi aza ya mimum azana ya. Ma ata ämiri ono, teinye ämiri losi amiro 'ba'desii Yisaraele ro yasi ondeako oko Ngwa Lidri ro esana 'da. ²⁴ "Ngaga se abe embana ko ndrani miemba'ba ndaro ri; ca ruindu'ba ko ndrani 'desi ndaro ri. ²⁵ Ta'dota ngaga se abe embana ojona 'da kpa a'done oso miemba'ba ndaro ronye, ago ruindu'ba oso 'desi ndaro ronye. Ondro ka'do dri'ba katidri ro äzi bete Bezebula, 'dooko gboko katidri ro äzina te ävuru kozipara si! ²⁶ "Ka'do inye nyà'do ko turiro ni lidri ri. Ngase atako drí na te äpina drí na 'da, ago tase cini dämbidämbiro a'bana 'da unine. ²⁷ Tase cini mabe atana ämiri vouni ya ono beṛo ämiri delene ngaeyi ya, ago tase nyèrite iṛero 'do beṛo ämiri tana ayone ni zo drisi. ²⁸ Nyà'do ko turiro ni ànya se kabe lomvo ufu oko ni ko lindri ufune 'do ri; oko nyüturi Lu se unina ndi lomvo ndi riti lindri be ufune gehena ya ono ayani. ²⁹ Inye'do gyolokoi ritu agye kote ṛo toto mileni alodi si ya? Caoko Täpi amiro e'be gyoloko alodi ko e'dene vuru teinye ndäri tana uniako. ³⁰ Ami kpa inye, ca drikyiri drí amiro ro vona cini atite. ³¹ Ka'do inye nyà'do ko turiro; tana lagye amiro orivoya para ndrani gyolokoi amba ri! ³² "Nda se ka ata nbelero miamba ya ekye yi ni maro, matana ta ndaro kpa inye Täpi maro vo'buyakuru ya kandra. ³³ Oko ondro ka'do 'diaza koga ma tezo nbelero miamba ya, magana nda kpa zo Täpi maro vo'buyakuru ya kandra. ³⁴ "Nyüsu ko mikye mikyi taliatokpe ezine 'bädri ya, mikyi ko taliatokpe ezine, oko

bando ayani. ³⁵ Mikyite ngwàagoro o'bane kyilaro täpii ànyaro be, ndiriŋwa o'bane kyilaro endrei ànyaro be, 'ditoko o'bane kyilaro adraŋwà ànyaro be; ³⁶ kyila'baazii kozipara mano alo ro a'dona gini gboko katidri modo ndaro ro yasi. ³⁷ "Nda se kabe täpi ndaro kode endre ndaro luna ndrani märi ojo ko a'done taeri'ba maro; nda se kabe ngwaaagoro kode ngwa ngutiro ndaro luna ndrani märi ojo ko a'done taeri'ba maro. ³⁸ Nda se nggyi taka ndaro ko ago so ko taoye maro vo ojo ko a'done taeri'ba maro. ³⁹ Nda se kabe ruutri adri modo ndaro ro opane ijena 'da; oko nda se kabe adri ndaro ijena ta maro ta usuna 'da. ⁴⁰ "Nda se kabe ami iŋbi ka ma iŋbi; ago nda se kabe ma iŋbi ka nda se kezo mabe ono iŋbi. ⁴¹ Nda se kabe lazo'ba Lu ro iŋbi tana nda be lazo'ba Lu ro yi 'do, usuna päläti ndaro 'da. Ago nda se kabe mano se taŋgye'ba ro iŋbi tana nda be taŋgye'ba yi 'doro, usuna päläti ndaro 'da. ⁴² Ämiri unine kado anjioko nda se kabe ca gyi i'dwe umvuro ozo 'dise aza tipari oso'bai ma vo kwoi ro ri, tana nda be ni oso'ba yi ma vo ono ro, endaro, ka ɾo päläti usu!"

11 Ondro Yesu konde ta miembaro kwoi ozona te taeri'bai ndaro ri oko, nda e'be vo ana te ago nda oyite dori miembane ago taopene 'ba'desii se lototi lau iyi yasi. ² Ondro Yoane Bapatisi'ba keritate ni kamba yasi ta ngase Kristo kabe ugu oyena kai rota oko; nda zo rukä taeri'bai ndaro rote Yesu re. ³ Änya ejiyi nda te ekye: "Nyiti ta ämäri, inye'do mi ni se Yoane kata tana be ka oyebe ikyine owo, kode ma'ba mi drigi 'diaza tona ta ya?" ⁴ Yesu zatadrite ànyaro te ekye: "Mi-go kovole ago nyiti tase nyäbe ugu erina ago ondrena ono tana Yoane ri; ⁵ miako'bai kate voondre, ago ka'boi kate aba, ede ànya se adravo koziro kyini robe te wäri, tuɾui kate taeri, adri avo te, ago ape Lazokado te ati'bai ri. ⁶ Änya se a'do ko wiriwiriro ta maro ta ni kado!" ⁷ Ondro taeri'bai Yoane ro kayite ugu oyi oko Yesu eto ta atate lowa ri ta Yoane rota ekye: "Tuse nyöyibe Yoane re vocowa ya, mi'ba mi te e'di ondrene ya? Bi käyi ro oli kabe kandana 'do ondrene ya? ⁸ Nyöyi tesi e'di ondrene ya? Mano se koso boŋgo ɾiyäriyäro be ondrene ya? Lidri se kabe boŋgo oso inye, kayi ori zo'i'desi ro 'bädri'bai ro yasi! ⁹ Nyiti tana märi, nyöyite tesi e'di ondrene ya? Nebi ondrene ya? Owo ndi inye, oko mindre mano aza te ndrani nebi ri. ¹⁰ Tana Yoane ni alo aza se taegyia kata tana be owo; se ekye: 'Lu atate ekye, mazona lazo'ba maro 'da mimile liti edene miri.' ¹¹ Ma taŋgye iti ämiri anjioko Yoane Bapatisi'ba orivoya para ndrani mano aza se koribe kyeno ri. Oko nda se tipari ànya se Lu kabe mirina lako orivoya para ndrani Yoane ri. ¹² ɾoni tuse Yoane kope ta be ana si madale tu yauono ya Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru ro ezarute ni uruna mbarasi ri, ago lidri se mbara be ka ojo urune mbarasi. ¹³ Madale tu Yoane rosi nebi cini ndi Ota Musa robe itiyi Miri 'Bädri'ba Lu ro ro tana te. ¹⁴ Ago ondro ka'do mile gindi omane lazo ànyaro ya, Yoane ni

orivoya Eliya, se ängu ta ikyina robe owo. ¹⁵ Nyèri tana, ondro ka'do nyä'do gi bi be owo. ¹⁶ "Ka'do inye, mojona lidri tu yauono ro nga eŋwani be ya? Änya laba oso ngàganwai se kayi ugu lori vo ngalogyero yasi ronye. Gboko alo ka driayo azi ri ekye: ¹⁷ 'Mà'bi läri lagye ogyero te ämiri, oko mile ko läri otone! Mänggo lonjo avo osero te ämiri, oko mile ko liyine!' ¹⁸ Ondro Yoane kikyite oko, nda nya nga kote ago mvu vino kote; ago 'dicini atate ekye: 'Nda orivoya demoni be nda ya!' ¹⁹ Ondro Ngwa Lidri ro kikyite oko, nda nya nga te ago mvu nga te; ago 'dicini atate ekye: 'Mindre mano ono nda orivoya ngaonya'ba yi ago vino umvu'ba yi, bereazi parata koto'bai ro ndi otapere'bai be ro!' Caoko tavouni Lu ro aka'dana nggye dongona si." ²⁰ Lidri 'ba'desii se Yesu koye talaro ro ndaro be ndra kigyisi ro etayidri kote ni takozu ànyaro yasi, ta'doro nda luku 'ba'desii kai te ekye: ²¹ "A'dona 'da rritiro miri Korazina! A'dona kpa rritiro miri Betesaida! Ondro ka'do talaro ro se ayebe ami ya kwoi ayegwo Tura ndi Sidona be ya, aba lidri gi lau ana soyi boŋgo guniya rote kyeno ago fofoyi torofo te andivo ànyaro lomvosi, ka'daza anjioko ànya etayidrite ni takozu ànyaro yasi! ²² Endaro mata ämiri ono Tu Vure rosi Lu ka'dana yauni ndra lidri Tura ndi Sidona be ro ri ndrani ämiri! ²³ Ago mi Kaperenau-ma! Inye'do mile andivo miro eŋgane vo'buyakuru ya ya? Evona mi 'da vuru gehena ya! Ondro ka'do talaro ro se ayebe miya kwoi aba ayegwo Sodomu ya, aba orina ndi le tu yauono ya! ²⁴ ɾo ämiri unine endaro Tu Vure rosi Lu ka'dana yauni Sodomu ri ndrani miri!" ²⁵ Tu ana si Yesu atate ekye: "Täpi Opi vo'buyakuru ndi 'bädri be ro! Maye aro'boya miri tana nyaka'da ngase nya-da'dobe ni tavouni'bai ndi tauni'bai be ri ono te tauni-ako'bai ri. ²⁶ Owo, Täpi, tase ono tana si mi ni a'done inye. ²⁷ "Täpi maro ozo nga cini te märi. 'Diaza alo ni Ngwa ko e'be gialo Täpi ayani ago 'diaza alo ni Täpi ko e'be gialo Ngwa ago ànya se Ngwa kabe onjina nda ka'dane 'do. ²⁸ "Nyikyiyi mare vo amiro se cini rritiro ni nga länggyiekye ungyi ri ono, ago mozona loli 'da ämiri. ²⁹ Miru juɾu maro ago mi'ba ami kyembe, ago mini ta ni maresi, tana ma orivoya trwe ago mäyuro tori ya; ago nyüsuna loli 'da. ³⁰ Tana juɾu se mabe ozona ämiri ungyine ono orivoya rritiako, ago ngaungyiro maro orivoya länggyiako."

12 Ono vosi Yesu kate ugu aba ämvu inya ro yasi Sabata si oko; taeri'bai ndaro a'doyite täbiri ro, ago ànya etoyi drî inya ro okyena te ago kecina onyate. ² Ondro Parusii kondreyi tase ono te oko, ànya atayite Yesu ri ekye: "Mindre, taeri'bai miro kayi tase Ota leko oyene Sabata si ono oyena!" ³ Yesu zatadrite ekye: "Inye'do mizi tase Dawidi koyebe tu ana si 'dooko nda ndi lidri ndaro be orivoya täbiri ro ana tana ɾoko ya? ⁴ Nda cite zo Lu roya, ago nda ndi lidri ndaro yibe nyäyi ambata se ozobe Lu ri ana te, se Ota voro ko ànyari onyane; se toto ni kohanii ri ambata ana onyane."

⁵ Kode mizi roko ni Ota Musa roya anjioko Sabata cini si kohanii se Yekalu ya iyi enjiyi ota Sabata rote, caoko ati kote taenji ro ànya lomvo ya? ⁶ Mata àmiri ono nga aza orivoya nonjwa para ndrani Yekalu ri. ⁷ Taegy ka ata ekye: 'Male yauni ayani, ko tori olo.' Aba ondro ka'do mini ta ono takacina gwo endaro, aba àmiri lidri se taenjiako ono kozine i'do, ⁸ tana Ngwa Lidri ro ni Opi Sabata ro." ⁹ Yesu e'be vo ana te ago oyite zo-taeriro ya. ¹⁰ Mano aza drí ciřiciři robe orivoya zo-taeriro ya lau. Lidri azaka orivoya lau se leyite Yesu kicune ta takozu oyero ta, ago ànya ejiyi nda te ekye: "Inye'do 'di edene Sabata si řo ko taenji yi Ota amaro lomvo ya?" ¹¹ Yesu zatadrite ekye: "Ondro ka'do alo aza amiro orivoya toto timele alodi be ago ondro aba ko'de gwo 'bu ociekye aza ya Sabata si, inye'do nda uruna anya ko ago ewena anya ko tesi ya?" ¹² Lidri orivoya para ndrani timele ri! Ka'do inye Ota amaro le àmari azi opane Sabata si." ¹³ "Dooko nda atate mano se drí ciřiciři robe ana ri ekye: "Nyozo drí miro a'dwi." Ndi nda ozo drí te a'dwi, ago go a'dote kado, kpa oso àzirina ronye. ¹⁴ "Dooko Parusii foyite ago àyiyitate Yesu ufunne. ¹⁵ Ondro Yesu keru tase àyibe nda lomvo ana tana te oko, nda oyite lozo ni vo ana yasi; ago lowa du soyite nda vo. Nda ede 'dise cini adravoro te ¹⁶ ago ozotate ànyari ko ta ndaro itine azii ri. ¹⁷ Nda yete inye tana ko'ba tase Lu katabe nebi Yesaya si ana ka'do robe nggye se ekye: ¹⁸ "Ruindu'ba maro ni no se manjibe ono, se mulube, ago ta ndaro si ma ni. Mezina Tori maro 'da nda dri, ago nda ayona vure maro tana 'da tu'dei ri. ¹⁹ Nda unina ko kala diřine ago totrene, ago unina ko ugu totrene ata be litiřwa drisi. ²⁰ Nda unina ko àjãyi se edirute ogone, kode lamba se kate ujwe ezwe. Nda uguna taoye ndi 'duro inye madale nda o'bana tanjye lutu a'done ngaopeře be, ²¹ ago lidri cini o'banayi mi ànyaro 'da nda dri." ²² "Dooko lidri azaka eziyi mano aza te Yesu re se orivoya miako ago ni ata ko tana nda orivoya demoni be. Yesu ede mano ana te, ago nda a'dote mbara be ta atane ago ndrevote. ²³ Lowa cini larote tase Yesu koyebe ana ta. Ànya ejiyitate ekye: "Inye'do ono a'dona ndi ni Ngwa Dawidi ro owo ya?" ²⁴ Ondro Parusii keriyi ta ono te oko, ànya zayitadrite ekye: "Nda ka demoni lofo toto tana dri'ba ànyaro Belezabela kani mbara ozo ndari oyezana inye." ²⁵ Yesu ni tase ànya kayibe ugu tavona usuna ana te, ta'dota nda atate ànyari ekye: "'Bãdri aza se kabe andivo iro lonyi gboko ro se kabe kyila oye azi be 'do unina ko orine madaro. Ago 'ba'desii kode katidri aza se lonyi andivo iro te gboko ro se kabe kyila oye azi be 'do pereruna 'da. ²⁶ Kpa inye ondro ka'do gboko alo aza ka ugu kyila oye azi be miri 'bãdri'ba Satani ro roya, anjioko lonyiru rote nja gboko ro ago pereruna 'da ndrĩřwa! ²⁷ Nyà ata mikye ma demoni lofo tesi tana Belezabela kani mbara ozo mãri oyezana inye. Ka'do inye a'di kani mbara ozo oso'bai ami vo ri ànya lofoza

tesi ya? Tase oso'bai ami vo kayibe oyena ka'date anjioko ami orivoya koziro! ²⁸ Ondro ka'do ma demoni lofo tesi Tori Lu rosi, ono ka'da ndi anjioko Miri 'Bãdri'ba Lu ro ro ikyte nja àmidri. ²⁹ "Mano aza unina ko vo ongone zo mano mbãrãkã aza roya lakaza ndaro urune e'be gialo ndari mano se mbãrãkã 'do embene kãti, 'dooko nda o'dena gwo nga zo ndaro ro topane. ³⁰ "'Diaza se ko mabe řo orivoya endaro kyilaro mabe, 'diaza se pa ma ko kala nga ro koto si řo endaro ka ugu perena. ³¹ Tana ta ono ta mata àmiri, ànina ndi lidri e'bene ta takozu aza rota ago tase aza undiro ànya kabe atana rota, oko nda se kabe tase undiro atana Tori Alokado lomvo ànina ko ànya e'bene tana ro. ³² 'Diaza se kabe ta ata Ngwa Lidri ro lomvo ànina ndi e'bene; oko nda se kabe ta ata Tori Alokado lomvo ànina ko e'bene alona; ca yauono kode àduako. ³³ "Ka'dobe a'done donjo kado be beřo miri a'done ce kado be, ondro ka'do mi orivoya ce koziro be, nya'dona donjo koziro be. Àni ce te beti donjo ro se anya kabe owana yasi. ³⁴ Ami inii ono; minina takado atane erjwanye ondro ka'do ami orivoya undiro ya? Tana kala kani ngase orivoya twi ya ya ono atana. ³⁵ 'Di kado ka ngase kado nda be sina ya ndaro ya 'do lofona tesi; ago 'di kozi ka ngase kozi nda be sina ya ndaro ya 'do lofona tesi. ³⁶ "Řo àmiri unine endaro Tu Vure rosi 'dici ni itina ta iro 'da, ata se cini koziro nda katabe 'do. ³⁷ Ayena vure miro 'da ata miro si; edrena tana 'da miri kode mi orivoya kadoro kode koziro." ³⁸ "Dooko miembã'bai azaka Ota ro ndi azaka Parusii robe atayite ekye: "Miembã'ba, mãle miri talaro ro oyene." ³⁹ Oko Yesu atate ekye: "Lidri tu ono ro orivoya koziro ago luako. Nyà ma eji talaro ro ta ya? Hwa! Talaro ro se ozone àmiri toto talaro ro nebi Yona ro ayani. ⁴⁰ Kpa oso Yona koribe kituna nãtu ago ngãkyina nãtu ya ti'bi 'desi roya ronye, kpa oso inye Ngwa Lidri ro orina 'da 'budri ya gyini zeze kituna nãtu ago ngãkyina nãtu. ⁴¹ Tu Vure rosi lidri Ninewe ro onganayi 'da kuru ago kicunayi ami 'da, tana ànya etayidrite ni takozii ànyaro yasi ondro ànya keriyi taope Yona rote owo; ago endaro mata àmiri ono, 'diaza orivoya nonjwa para ndrani Yona ri! ⁴² Tu Vure rosi 'Bãdri'ba Tokoro Sheba ro onkana 'da kuru ago kicuna ami 'da, tana anya ikyte ni 'bãdri lozo yasi tavouni 'Bãdri'ba Solomo ro erine, ago endaro mata àmiri ono, 'diaza orivoya nonjwa para ndrani Solomo ri! ⁴³ "Ondro tori undiro kofote tesi ni 'diaza yasi oko, ugu abate 'bãdri gyiako yasi ugu vo uribe loliza. Ondro kusu vo kote oko, ⁴⁴ anya atate andivo iro ri ekye: 'Magona ndi kovole zo maro ya vose mikyibe ni kigye si ana.' Ndi anya gote kovole ago usu zo te awi, wãri, ago nga cini ara te nja kigye. ⁴⁵ "Dooko anya fote tesi ago ezi torii azaka njidrieri te kozi parandra ni andivo anyaro ri, ago ànya ikyiyite ago ri yite lau. Ago ori 'di ana ro kozina a'dote ndrani se kãti ri. Ono ni tase kabe oye a'done lidri koziro tu ono ro ri owo." ⁴⁶ Ondro Yesu

drigba ugu ta atavoya lidri ri oko, endre ndaro ndi ädrupii ndaro be esayite. Ànya edreyite tesi, ànya leyi atane nda be. ⁴⁷ Ta'doro alo aza lidri se lau ana ro atate ndäri ekye: "Mindre, endre miro ndi ädrupii miro be orivoya edrevoya tesi, ànya leyi atane mibe." ⁴⁸ Yesu zatadrite ekye: "A'di ni endre maro ya? Ago a'di ni ädrupii maro ya?" ⁴⁹ 'Dooko nda ka'davote taeri'bai ndaro dri ago atate ekye: "Mindre! Kwoi ni endre maro ndi ädrupii maro be!" ⁵⁰ Nda se kabe tase Täpi maro vo'buyakuru ya kolebe ndäri oyene oyena ni orivoya ädrupi maro, endrenwa maro, ago endre maro owo."

13 Tu gi alo ana si Yesu fote ni zo yasi ago oyite fofo kala, nda rite lau miembane. ² Ago lowa se kotalabe ndare ana orivoya amba, ta'dota nda cite tonbo ya ago rite kigye, ago lowa edrete kototi. ³ Nda itita amba te ànyari lapidriopi si ekye: "Tu alo aza si mano aza fote kwari orine. ⁴ Ago ondro nda kate ugu kwari ori ämvu ya oko, azakana lo'dete liti drisi, ago arii ikyite ago nyayi ànya te. ⁵ Azakana lo'dete gyini gyirigyiri ro dri, se gyini na i'do amba. Kwari hwete ndrinqwa tana gyini na ciko gyuru. ⁶ Oko kitu kitute lekuru oko lunyi inya se kongabe to'diro ana te, tana paji nai ci kote gyuru, ago inya wite ndrinqwa. ⁷ Azaka kwari ro lo'dete kukyi cuku lako ago kukyi mbate ago vo inya te. ⁸ Oko kwari azaka lo'dete gyini kado ya ago wa inya te; azakana wate kama alo, azakana 'butenjidrialo, azakana 'butenätu." ⁹ Ago Yesu ndetate ekye: "Dia, nyèri, ondro ka'do nya'do gi bi be owo." ¹⁰ 'Dooko taeri'bai ikyiyite Yesu re ago ejiyi nda te ekye: "Ondro nyate ta iti lidri ri oko nya itina gwo lapidri si etaya?" ¹¹ Yesu zatadrite ekye: "Tauni tandrwi Miri 'Bädrì'ba vo'buyakuru ro ro ozote ämiri, oko ozo kote ànyari. ¹² Tana nda se tauni be ozona 'da rigye ndra tana nda ka'do robe sina ndra; oko nda se tauni ako ca se nda be sina gi'riqwa ono äruna 'da ni nda rigyesi. ¹³ Tase mabe ta ata lapidri si ta itivoya ànya ri tana ànya ndreyivo ndi driigye, oko ndreyi ko, ago ànya gayi bi ndi, oko ànya eriyi ko ago niyi ko. ¹⁴ Tana taängu Yesaya ro tana di ànya, se ekye: 'Lidri ono ugunayi taeri ndi, oko uninayi ko tana unine; ànya ugunayi voondre ndi, oko uninayi ko ondrene. ¹⁵ Tana drì ànyaro tote, ago ànya tisiyi bi ànyaro te, 2 ago seyi mi ànyaro te, ukyi, mi ànyaro ondre nga 'da, ago bi ànyaro eri ta 'da, ago drì ànyaro uni ta 'da, ago ànya etayidri 'da mare, ago mede ànya 'da.' ¹⁶ "Oko ami, ami orivoya kandrakado be! Tana mi amiro ka voondre ago bi amiro ka taeri. ¹⁷ Mata ämiri ono tana nebii amba ago lidri amba Lu ro leyite ngase nyàbe ondrene ono ondrene, oko ànya ndreyi kote ago ngase nyàbe erina ono erine, oko ànya eriyi kote. ¹⁸ "Dia, nyèri, ago mìnì lapidri kwari'ba ro takacina. ¹⁹ Ànya se keriyi lazo ta Miri 'Bädrì'ba Lu ro ro tana te oko kuniyi tana kote iyi orivoya oso kwari se kole'debe liti dri 'do ronye. Nda se aza koziro ono ikyi ru ata se ikyi'dibe ànya ya ono te.

²⁰ Kwari se ko'debe gyini gyirigyiri dri ni ànya se kabe lazo uru dori ya'dwesi erina ànyari vosi owo. ²¹ Oko ci kote gyuru le ya ànyaro ya, ago ànya riyi ko madaro. Tana ondro rriti kode 'dieza kesate ta lazo rota oko, ànya e'beyite ndrinqwa. ²² Kwari se kole'debe kukyi cuku lako ni ànya se keriyi lazo te, oko ta milo'be ro ori ono rota ndi ta ngaamba lu robe vo lazo te, ago ànya wayi dongo kote. ²³ Ago kwari se aribe gyini kado ya ni ànya se kayibe lazo eri ago kayibe unina owo; ànya wayi dongo te, azakana wate kama alo, azakana 'butenjidri-alo, ago azakana 'butenätu." ²⁴ Yesu iti lapidri aza te ànyari ekye: "Miri 'Bädrì'ba vo'buyakuru ro orivoya oso nonye, mano aza ri kwari kado te ämvu ndaro ya. ²⁵ Ngäkyi alo aza si ondro 'dicini ku'dute oko, kyila'baazi aza ikyite ago ri kurugyi te kyifo lako, ago oyite. ²⁶ Ondro kyifo kombate kate ofo oko, kurugyi kyi landre kpate. ²⁷ Ruindu'bai mano ana ro ikyiyite ndare ago atayite ekye: "Desi, mirite kwari kado ayani ämvu ya; oko kurugyi ikyite ni enwaro ya?" ²⁸ Nda zatadrite ekye: 'Kyila'baazi aza ye ta 'do ni.' Ànya ejiyi nda te ekye: 'Inye'do mile ndi ämäri oyine kurugyi engyene ya?' ²⁹ Nda zatadrite ekye: 'Hwa! Tana ka'dobe ugu kurugyi engyene nyengyena rukä kyifo ro ndi tro sina. ³⁰ Mi'ba kyifo ndi kurugyi be riti kombayi troalo madale tu jalia rosi. 'Dooko matana 'da losi'bai jalia ro ri kurugyi engyene kätì, ànya embene drìro drìro ago ànya ozane. 'Dooko a'dena gwo kyifo otone osone kyiro maro ya.'" ³¹ Yesu iti lapidri aza te ànyari ekye: "Miri 'Bädrì'ba vo'buyakuru ro laba oso nonye. Mano aza ru keci ce musetada rote ago rite ämvu ndaro ya. ³² Se orivoya tipari ni keci cini risi, oko ondro kombate oko, a'dote 'desi para ndrani nga cini kyi'dikiyidiro risi, a'dote ce ro, ago arii ikyiyite moyi zoi ànyaro te gwo'ri anyaro yasi." ³³ Yesu iti lapidri aza kpate ànyari ekye: "Miri 'Bädrì'ba vo'buyakuru ro laba oso nonye. Toko aza ru lonqa te ago nga yana gwo koma nätu kyira rosi lakaza ya madale vona cini a'dote lonqa be." ³⁴ Yesu emba nga te lapidri si, ngase cini kwoi tana itizana lowa ri, nda ata kote ànyari teinye lapidriopi ako. ³⁵ Nda yete nonye ko'ba tase nebi katabe ana ka'do robe ngye se ekye: "Ondro ma te ata ànyari oko, matana lapidriopi si; mitina ngase uniako roni o'ba 'bädrì rosi tana 'da ànyari." ³⁶ Ondro Yesu ke'be lowa te ago kocite zo ya oko, taeri'bai ndaro ikyiyite ndare ago atayite ekye: "Nyiti takaci lapidri kurugyi ämvu ya ro tana ämäri." ³⁷ Yesu zatadrite ekye: "Mano se kori kwari kado be ana ni Ngwa Lidri ro; ³⁸ ämvu ni 'bädrì, kwari kado ni lidri se Miri 'Bädrì'ba ro ro; kurugyi ni lidri Nda se Koziro ono ro; ³⁹ ago kyila'baazi se kori kurugyi be ana ni Kicu'ba owo. Jalia ni ädu 'bädrì ro, ago losi'bai jalia ro ni malaikai. ⁴⁰ Kpa oso otokala kurugyi ro ago azabe asi si 'do ronye, ta giallo ono a'dona kpa inye ädu 'bädrì rosi. ⁴¹ Ngwa Lidri ro ezona malaikai ndaro 'da otona kala 'dise cini kabe 'di o'ba takozi oyene ago 'dise cini kabe

tase undiro oye ro 'da ni Miri 'Bädri'ba ndaro ro yasi, ⁴² ago avona ànya 'da le asi nyendero ya, vose liyi ndi sionya be orivoya kigye ana ya. ⁴³ 'Dooko lidri Lu ro eyina vo 'da oso kitu ronye Miri 'Bädri'ba Täpi ànyaro roya. Dia, nyèri, ondro ka'do nyà'do gi bi be owo! ⁴⁴ "Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru ro laba oso nonye. Mano aza usu ngadriamba da'doda'doro te ämvu aza ya. Nda go ku drî na te, ago nda a'dote yai'dwesi, oyite ago logye ngase cini nda ka'dobe sina ana te, ago nda gote ago gye ämvu se ana te. ⁴⁵ "Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru ro laba oso nonye. Mano aza ka ugu ngonngo lingyiekye urî, ⁴⁶ ago ondro nda koyi kusu se lingyiekye para ndra ana te oko, nda oyi logye ngase cini nda ka'dobe sina ana te, ago gye ngonngo se ana te. ⁴⁷ "Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru ro laba kpa oso nonye. Ti'biuru'bai azaka voyi kyimba ànyaro te fofu ya ago ruyi ti'bi dritoto cini te. ⁴⁸ Ondro kyimba kogate twi oko, ànya eseyite kototi, ago riyite vuru ti'bi topene; kadona avote lakaza ya, se koziro iyi avo gwo cowa. ⁴⁹ A'dona kpa inye tu äduro si; malaikai oyina 'da ago lewena lidri se koziro iyi 'da ni lidri se kadoro iyi lakosi, ⁵⁰ ago avona ànya 'da le asi nyendero ya, vose liyi ndi sionya be orivoya kigye ana ya." ⁵¹ Yesu eji ànya te ekye: "Mìni ngase kwoi tana ndi ya?" Ànya zayitadrite ekye: "Owo." ⁵² Nda logotate ekye: "Ka'do inye, anjioko, miemba'bai cini Ota ro se a'dote taeri'bai ro Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru roya orivoya oso 'bakuzupi se kabe nga to'di ndi nga uku be lofona tesi ni vo ngaodrora ndaro yasi ronye." ⁵³ Ondro Yesu konde lapidri se kwoi opina te oko, nda e'be vo ana te ⁵⁴ ago nda oyite kovole 'ba'desi 'ba ndaro roya. Nda emba mi te zotaeriro ya, ago ànya se cini keriyi nda be ana laroyite. Ànya ejiyitate ekye: "Nda usu tavouni nonye ono teni enwaro ya? A'di ozo mbara ni ndäri talaro ro oyeza ya? ⁵⁵ Inye'do nda ro ko ni ngwa kyikyî ice ede ro roya? Inye'do endre ndaro koni Maria, ago Yakoba, Yosepa, Simona ndi Yuda be koni ädrupii ndaro owo ya? ⁵⁶ Inye'do endrenwà cini ndaro ka ro ko ori nonwa ya? Nda usu tase cini ono ni enwaro ya?" ⁵⁷ Ago ànya gayi nda tezo. Ago Yesu atate ànyari ekye: "Aro nebi te vo cini yasi, e'be gialo aro nda ko 'ba'desi 'ba modo ndaro ya ago katidri modo ndaro roya." ⁵⁸ Nda ye talaro ro amba kote lau, tana ànya mayi kote nda ya.

14 Tu ana si Eroda, miri'ba Galilaya ro eri liku Yesu ro tana te. ² Nda ititate dri'bai losiro ndaro ri ekye: "Endaro nda orivoya Yoane Bapatisi'ba owo, nda go adrite; 'bani nda orivoya mbara ono be talaro ro oyeza wo." ³ Tana kyeno Eroda ozotate äru Yoane te, ago nda embe nda te ago 'ba nda te kamba ya. Nda ye ta ono te ta Erodia, toko ädrupi ndaro Filipino rota. ⁴ Tana Yoane Bapatisi'ba atate Eroda ri ekye: "Ko kado miri Erodia ogyene!" ⁵ Eroda lete nda ufune, oko nda orivoya turiro ni lidri Yudai ro ri, tana ànya niyite Yoane ni nebi yi. ⁶ Utitu Eroda rosi nguti Erodia ro to läri te

lowa cini milesi. Tana si Eroda tawi ⁷ ta'dota nda 'ba tao'ba te anyari ekye: "Märu ma te anjioko mozona ngase aza nyabe ejina ndi miri!" ⁸ Ta endre anyaro ro ronye anye eji nda te ekye: "Nyozo drî Yoane Bapatisi'ba ro yau nonwa märi denbele si!" ⁹ 'Bädri'ba a'dote tusuro, oko tana ta tao'ba se nda ko'babe ngwazii ndaro kandra ana rota nda ozotate anjioko ngase anye kolebe ana ndi ozone. ¹⁰ Ta'doro nda täri drî Yoane rote kamba ya. ¹¹ Ezi drî ndaro te denbele si ago ozote nguti ana ri, ndi ugute endre anyaro ri. ¹² Taeri'bai Yoane ro ikyyite, ngyyi avo ndaro te, ago seyite; 'dooko ànya oyiyite ago itiyi tana te Yesu ri. ¹³ Ondro Yesu kerî lazo Yoane rote oko, nda oyite ni nasi cite tonbo ya ago oyite vo oriro andivo ndaro ro ire ya. Ondro lidri kerî tana te oko, ànya e'beyi 'ba'desii ànyaro te ago soyite nda vo abayite pa si. ¹⁴ Ondro Yesu kefote ni tonbo yasi oko, nda ndre lowa amba te, ago ya ndaro nite ànya lomvo, ago nda ede adravo'bai ànyaro te. ¹⁵ Tandrole ana si taeri'bai ndaro ikyyite ndare ago atayite ekye: "Ono orivoya vocowa yi, ago kitu kate o'de, nyepere lidri ono ànya koyiyi robe 'banwà yasi ngaonya ogyene andivo ànyaro ri." ¹⁶ Yesu zatadrite ekye: "Ànyari oyine i'do. Ami modo nyòzo nga aza ànyari onyane!" ¹⁷ Ànya zayitadrite ekye: "Nonwa ono ama toto ambata nji be ago ti'bi ritu be." ¹⁸ 'Dooko Yesu atate ekye: "Nyèzi ànya mare nonwa." ¹⁹ Nda ta lidri te orine vuru käyi dri, 'dooko nda ru ambata nji se ana te ndi ti'bi se ritu ana be, ndrevote kuru vo'buyakuru ya, ago ozo aro'boya te Lu ri. Nda wa ambata te ago ozo ànya te taeri'bai rigyesi, ndi taeri'bai ozo ànya te lidri ri. ²⁰ Vona cini nyate ago ojo ànya te. 'Dooko taeri'bai otoyî anjoko ngase ke'bebe ana rote korîga na 'butealo foritu twitwi. ²¹ Oti mànoago se konya yibe ana ro orivoya kutu nji (5,000), teinye 'ditoko ndi ngàga be otiako. ²² 'Dooko Yesu 'ba taeri'bai te ocine tonbo ya ago oyine mile ndaro ya fofu tasi, ondro nda kadri lowa lidri ro perena owo. ²³ Ondro pere lidri ro vosi oko, nda andivo tute lutu dri mätune. Vouni ta Yesu te ire lau; ²⁴ ago saa ana si tonbo te le kitoriya fofu roya, te pelepelero ni gbulä gyi ro ri, tana oli kate eli driigyero. ²⁵ Lakole saa nina ndi saa njidrialo ro ya vo ri iwivoya oko Yesu ikyyite taeri'bai re, ka ezi aba gyi drisi. ²⁶ Ondro ànya kondreyi nda te abavoya gyi drisi oko, ànya a'doyite turturiro. Ànya atayite ekye: "'Do orivoya tori avo ro!" Ago ànya totreyite turi si. ²⁷ Dori Yesu atate ànyari ekye: "Nyà'do agoago be! Nyüturi ko! Ono ma owo." ²⁸ 'Dooko Petero atate ekye: "Opi, ondro ka'do gi endaro mi owo oko, mi'ba ma ukyyine mire gyi drisi." ²⁹ Yesu zatadrite ekye: "Nyikyî!" Ndi Petero efote ni tonbo yasi ago eto oyite gyi drisi Yesu re. ³⁰ Oko ondro nda kondre oli mbaraekye te oko, nda a'dote turiro ago eto ocite gyi zeke, ago nda trete ekye: "Opi, mipa ma." ³¹ Dori Yesu ozo drî te ago ru nda te anda ago atate ekye: "Mi orivoya taoma

giriŋwa be! Nyolo'be mi te etaya?"³² Ànya riti ciyite tonbo ya, ndi oli edrete.³³ 'Dooko taeri'bai se tonbo ya ana mätuyi Yesu te. Ànya atayite ekye: "Endaro mi orivoya Ngwa Lu ro."³⁴ Ànya zayidri fofo rote ago ikiyite wari Genesareta roya,³⁵ ago lidri vo ana ro niyi Yesu te. Ago ànya zoyi lazo te lidri adravoro se cini gbikyi 'bädri ana yasi vo ndi eziyi ànya te Yesu re.³⁶ Ànya lo'baruyite ndäri adravo'bai o'bane toto sidri bonngo ndaro ro odone ayani, ago vona se cini kodobe ana edete kadoro.

15 'Dooko rukä Parusii ro ndi miemba'bai Ota robe ikiyite ni Yerusalemä yasi Yesu re ago ejiyi nda te ekye: ²"Tana e'di taeri'bai miro royi ta ngaembaro se zutui amaro embabe ko niya? Ànya joyi drí ànyaro kote käti ngaonyaza!" ³Yesu zatadrite ekye: "Ago tana e'di miro Ota Lu ro ko ago nyà oso ta ngaembaro modo amiro ro vo niya?" ⁴Tana Lu atate ekye: 'Miro täpi miro ndi endre miro be', ago 'nda se aza kabe täpi ndaro kode endre ndaro otrina beŋo ufune.' ⁵Oko nyà 'diemba mikye ondro 'diaza ka'dote nga aza be nda unina ndi täpi ndaro kode endre ndaro opane sina, oko nyà ata mikye: 'Ono orivoya Lu ro', ⁶ko ndäri täpi ndaro orone liti ono yasi. Nyùsu tase Lu kabe atana kote, tana mile osone ta ngaembaro modo amiro ro vo ayani. ⁷Ami orivoya miomba'bai! Tase Yesaya kängube ta amiro ta ana, ta ndaro orivoya ngye! ⁸'Lu atate ekye, lidri kwoi, kayi ma oro toto kala ànyaro si, oko endaro ya ànyaro orivoya lozo ni mare si. ⁹Mätu oye ànyaro märi kadona 'do, tana ànya kayi ngaemba ota se lidri ko'babe ni si, osoago ànya orivoya ota maro!" ¹⁰'Dooko Yesu zi lowa te ndare ago atate ànyari ekye: "Nyèri ago mini tana! ¹¹Ngase kabe oci lidri ya kala yasi ka koni lidri o'ba undiro; oko, ngase kabe efo ni ya yasi kani nda o'ba undiro." ¹²'Dooko taeri'bai ikiyite ndare ago atayite ekye: "Inye'do mini gi'da tase nyatabe ono 'ba Parusii te a'done tusuro ya?" ¹³Yesu zatadrite ekye: "Ngase cini Täpi maro vo'buyakuru ya kikiyidi kote ni ono engyena 'da vuru. ¹⁴Nyòlo'be mi ko ta ànyaro ta! Ànya orivoya lepe'bai miako miako'bai ro; ondro ka'do mano miako'ba aza kani miako'ba azi lepe, ànya riti o'denayi ndi 'bu ya." ¹⁵Petero atate ro reŋe ekye: "Nyedretazevo ata ono ro ämäri." ¹⁶Yesu atate ànyari ekye: "Ami drigba kpa tauniako azii ronye. ¹⁷Mini ta ono tazevona koya? Ngase aza kabe oci ya lidri roya kala yasi cite kävuye ya ago go efote tesi. ¹⁸Oko ngase kabe efo kala yasi ka efo ni ya yasi, ago kwoi ni ngase kabe lidri o'ba a'done undiro owo. ¹⁹Tana ni ya ndaro yasi tavousu undiro ka efo se kani nda o'ba 'di ufune, taoyene toko kode ago drisi, ago nga azaka undiro loyene; ngatopane, kowe ogane, ago azii kyerene. ²⁰Kwoi ni ngase kabe lidri o'ba undiro owo. Oko ngaonyane teinye drí miro ojoako oso ànya kayibe atana ämiri beŋo ojone 'do ronye; 'do 'ba lidri ko undiro." ²¹Yesu e'be vo ana te ago oyite wari se loto

'bakici Tura ndi Sidona robe lomvo ana ya. ²²Toko aza Kanana'ba ro se koribe wari ana ya ana ikiyite ndare. Anya trete amba ekye: "Ngwa Dawidi ro! Mi'ba ya miro kuni malomvo! Tana nguti maro orivoya demona be ago anya ka rueza koziro." ²³Oko Yesu ata ta aza kote anyari. Ago taeri'bai ndaro ikiyite ndare ago lo'bayirute ndäri ekye: "Mi'ba anya koyi! Tana anya ka ezi totre kporo be ama vo!" ²⁴'Dooko Yesu zatadrite ekye: "Ezo ma te toto timele se kujebe kai re, se ni lidri Yisaraele ro." ²⁵Oko toko ana ikiyite ago 'dete nda pa. Anya atate ekye: "'Desi, mipa ma!" ²⁶Yesu zatadrite ekye: "Ko kado ngaonya ngäga ro urune ago ovone kokyei ri." ²⁷Anya zatadrite ekye: "'Desi, 'do ro tangye yi; caoko ca kokye nya ngase ke'bebe se kabe layi ni tara'biza 'desi anyaro ro drisi 'do ndi." ²⁸Ta'dota Yesu zatadri anyaro te ekye: "Mi orivoya toko taomaekye yi! Ngase milebe ono ayena ndi miri." Ago dori ede nguti anyaro te ndrinqwa ²⁹Yesu e'be vo ana te ago oyite Fofu Galilaya ro kala. Nda tute lutu dri ago rite vuru. ³⁰Lidri lowaro ikiyite ndare, ànya eziyi ka'boi, miako'bai, gboto'bai, tuŋui, ndi lidri amba adravo azaka be te, ànya 'baya ànya te Yesu pa; ago nda ede ànya te. ³¹Lidri kondre tuŋui te atavoya, ede gboto'bai te, ka'boi kate ugu aba, ago miako'bai kate ugu voondre oko ànya laroyite; ago ànya räŋuyi Lu Yisaraele rote. ³²Yesu zi taeri'bai ndaro te ndare ago atate ekye: "Ma tusuro ta lidri kwoi rota, tana ànya riyite mabe u'duna te nätu ago yauono ànya te nga aza ako onyane. Male ko ànya o'bane oyine teinye ngaonya ako, tana ukyi inini ufu ànya 'da liti ya oyivoya 'bäru." ³³Taeri'bai ejiyi nda te ekye: "Mùsuna ngaonya amba ni enwaro vocowa ono ya onyane lowa ono riya?" ³⁴Yesu ejitate ekye: "Ami orivoya duŋguŋu ambata robe moda ya?" Ànya zayitadrite ekye: "Njidrieri, ndi ti'bi giriŋwa ferenwa be." ³⁵Ta'dota Yesu ta lowa te orine vuru gyini dri. ³⁶'Dooko nda ru duŋguŋu ambata ro se njidrieri ana te ndi ti'bi se ana be, ozo aro'boya te Lu ri, wa ànya te, ago ozote taeri'bai rigyesi, ago taeri'bai ozote lidri ri. ³⁷Ànya cini nyayite ago ojo ànya te. 'Dooko taeri'bai otoyì 'bolotona se ke'bebe ana te koŋiga na njidrieri twitwi. ³⁸Oti màoago se konyabe ana ro orivoya kutu su (4,000), ati 'ditoko ndi ngäga be ko. ³⁹'Dooko Yesu pere lidri te, cite tonbo ya, ago oyite wari Magadana roya.

16 Rukä Parusii ro ndi Sadukei robe ikiyite Yesu re leyi nda ojone, ago ànya ejiyi nda te talaro ro oyene ànyari, ka'daza anjioko nda ni Lu resi. ²Oko Yesu zatadrite ekye: "Ondro kitu kate ugu oci oko nyà ata mikye: 'Vo kaoye a'done kadoro ämäri, tana vokuru orivoya okaro.' ³Ago kyononboci si nyà ata mikye: "Bu kaoye u'dine, tana vokuru orivoya läwura ro ago uniro.' Minina ndi a'do oli ro unine vo ondre si vokuru ya, oko minina ko taka'daro tu kwoi ro takacina unine! ⁴Lidri tu ono ro orivoya koziro ago luako! Nyà ma eji talaro ta ya? Hwa! Talaro ro se ozone ämiri toto talaro ro Yona

ro ayani." Ta'dota nda e'be ànya te ago oyite. ⁵ Ondro taeri'bai kozayite fofu tasi oko, ànya ijeyi ta ambata uru rote. ⁶ Yesu atate ànyari ekye: "Mimba àmidri, nyà-gaga ami ni lonḡa Parusii ndi Sadukei be ro ri." ⁷ Ànya etoyi atate iyivoya ekye: "Nda ko'de be ta ono atane inye tana mèzi ambata ko'de." ⁸ Yesu ni tase ànya kayibe ugu atana ana te, ndi nda eji ànya te ekye: "Tana e'di nyà ugu ata amivoya ta a'doro ambata ako ono rota niya? Ami orivoya taoma giṛiṇwa be! ⁹ Ami drigba tauni ako ya? Tase mawa duṅḡuru ambata nji robe mànoago kutu nji (5,000) ri ana miyi tana ko ya? Koriga na se nyòtobe twitwi moda ya? ¹⁰ Ago ambata se duṅḡuru na njidrieri mànoago kutu su (4,000) ri 'do ni? Koriga na nyòtobe twitwi moda ya? ¹¹ Tana e'di m'ide be ko unine ekye ma ko ta ambata ro atana ayani àmiri ni ya? Nyàgaga andivo amiro ni lonḡa Parusii ro ndi Sadukei be ro ri!" ¹² 'Dooko taeri'bai niyite anjioko nda ka ko ànya emba andivo ànyaro gagane ni lonḡa se abe osona ambata ya ri oko ni ta ṅgaembaro Parusii ndi Sadukei be ro risi ayani! ¹³ Yesu oyite wari se lototi 'ba'desi Kaisaria Filipino ro ro ana ya, ni nasi nda eji taeri'bai te ekye: "Lidri kabe ata ekye, ṅḡwa Lidri ro ni a'di owo ya?" ¹⁴ Ànya zayitadrite ekye: "Rukàna ka ata ekye, mi orivoya Yoane Bapatisi'ba owo." "Azakana ekye mi orivoya Eliya owo, ago azakana ekye mi orivoya Yeremaya owo kode alo aza nebi ro owo." ¹⁵ Nda eji ànya te ekye: "Oko ami ni? Nyà ata mikye ma a'di owo ya?" ¹⁶ Simona Petero zatadrite ekye: "Mi ni Mesiya, ṅḡwa Lu lidriidriro ro owo." ¹⁷ Yesu zatadrite ekye: "Àru ka'do miri, Simona ṅḡwa Yona ro! Tana taṅgye ono ikyi kote miri ni a'do lidri ro resi, oko ozote miri ro dori ni Tàpi maro vo'buyakuru ya resi. ¹⁸ Ago mata miri yauono Petero; mi orivoya kuni yi ago mabena kànisa maro 'da kuni ono dri, odra unina ko opene re alona. ¹⁹ Mozona ṅḡa käläsi upiro Miri 'Bàdri'ba vo'buyakuru ro 'da miri; ṅḡase nyabe embena 'bàdri ya embena kpa vo'buyakuru ya, ago ṅḡase nyabe onjina 'bàdri ya onjina kpa vo'buyakuru ya." ²⁰ 'Dooko Yesu ta taeri'bai ndaro te ko ta itine 'diaza alo ri ekye nda ni Mesiya owo. ²¹ Ni tu gi ana si Yesu eto ta itite ro ṅbelero taeri'bai ndaro ri ekye: "Beṛo mări oyine Yerusalemaya ya ago rueza amba usune ni 'di'desii, kohanii 'desi, ndi miemba'bai Ota robe resi. Àfuna ma 'da, oko u'du nina si oko madrina 'da." ²² Petero ru nda te pere ago eto nda luku te, nda atate ekye: "Lu ko'ba ta 'do ka'do ko Opi, ta 'do unina ko a'done inye miri alona." ²³ Yesu zamite ago atate Petero ri ekye: "Minaru pere ni mare si Satani! Nya edre liti maro dri ma lagane, tana tavousu miro kwoi ikyi koni Lu resi, oko ni lidri resi." ²⁴ 'Dooko Yesu atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Ondro ka'do 'diaza kolete o'dene mavo, beṛo ndäri ta andivo ndaro ro ijene, kuṅgyi taka ndaro, ago keso mavo. ²⁵ Tana nda se kole adri modo ndaro ro opane ijena any a 'da; oko nda se kabe adri ndaro ijena ta

maro ta usuna any a ndi. ²⁶ Ondro ka'do 'diaza kuru 'bàdri cini gica oko kije adri iro gwo inye 'do nda usuna ṅḡa aza gindi ya? Endaro nda unina ko ṅḡa aza usune! Nda unina ko ṅḡa aza ozone ogone adri ndaro usuza. ²⁷ Tana ṅḡwa Lidri ro kaoye ikyine 'desi Tàpi ndaro roya malaikai ndaro be, 'dooko nda ozone ṅḡa 'da 'dicini ri oso taoye 'dialo ro ronye. ²⁸ Endaro mata àmiri ono, azakana orivoya noṅwa se uninayi ko odrane madale ànya ondrenayi ṅḡwa Lidri ro lutu ikyivoya 'Bàdri'ba ro."

17 U'du njidrialo vosi oko, Yesu ru Petero, Yakoba, ndi Yoane àdrupi Yakoba robe te nda be ago ugu ànya te le kuru 'berḡwa ogwaekye dri ago ànya riyite lau ire. ² Ago ànya kondreyi oko, beti Yesu ro tozarute, militi ndaro a'dote läguläguro oso kitu ronye, ago boṅḡo ndaro a'dote onjero whiya. ³ 'Dooko taeri'bai se nātu kai ndreyi Musa ndi Eliya be te kayi ugu ata Yesu be. ⁴ Ta'dota Petero atate Yesu ri ekye: "Opi, orivoya kado àmări a'done noṅwa aba ondro ka'do mile gwo, mamona mutuguṛi nātu noṅwa, alodi miri, alodi Musa ri, ago alodi Eliya ri." ⁵ Ondro nda kadri ugu ata oko, 'dikolo läguläguro ikyi tako ànya te, ago atate ni 'dikolo yasi ekye: "Ono ni ṅḡwa modo maro se mulu tawi ono owo, ta ndaro si ma ni; nyèri ta ndaro!" ⁶ Ondro taeri'bai keriyi ata ana te oko, ànya a'doyite turituriro ago 'deyite militi si vuru gyinidri. ⁷ Yesu ikyite ànyare ago do ànya te atate ekye: "Mingga kuru nyà'do ko turiro." ⁸ Ta'dota ànya kondreyivote kuru oko ànya ndreyi 'diaza kote lau, oko toto Yesu ayani. ⁹ Ondro ànya kayite efo vuru ni 'berḡwa drisi oko, Yesu ta ànya te ekye: "Nyiti rulofo se mindrebe ono tana ko 'diaza ri madale enḡa ṅḡwa Lidri ro lutu ni avo yasi." ¹⁰ 'Dooko taeri'bai ejiyi Yesu te ekye: "Tana e'di miemba'bai Ota ro kayi ata ekye beṛo Eliya ri ikyine kàti niya?" ¹¹ Yesu zatadrite ekye: "Ro Eliya ri ikyine kàti, ago nda o'bana ṅḡa cini 'da nja. ¹² Oko mata àmiri ono Eliya ikyi rote nja oko lidri ni nda kote, oko yeyi nda te oso tana kusi ànya be ronye. Ànya oyenayi ṅḡwa Lidri ro kpa koziro oso inye." ¹³ 'Dooko taeri'bai ni gwo anjioko nda ka ta Yoane Bapatisi'ba ro itina ayani ànyari. ¹⁴ Ondro ànya kegoyite lowa re oko, mano aza ikyite Yesu re, sokayate nda kandra, ¹⁵ ago atate ndäri ekye: "Desi, mi'ba ya miro kuni ṅḡwa maro lomvo! Nda orivoya karipapa be ago ye nda te koziro ka nda ovo ondoalo asi ya ago gyi ya. ¹⁶ Mezi nda te taeri'bai miro re, oko ànya niyi kote nda edene." ¹⁷ Yesu zatadrite ekye: "Ami orivoya taomaako ago lidri kozi yi! Marina ami yibe tuna moda ya? Marina ami be tuna mu'du enḡwanye ya? Nyezi ṅḡaga 'do mare noṅwa!" ¹⁸ Yesu ta demona te, ago any a fote ni ṅḡaga ana yasi, ago ede nda te dori ndrḡwa. ¹⁹ 'Dooko taeri'bai ikyiyite Yesu re ire ago ejiyi nda te ekye: "Tana e'di màni kote demona lofone tesi niya?" ²⁰ Yesu zatadrite ekye: "Tana ami orivoya taomaako amba. Endaro mata àmiri ono on-

dro ka'do nyà'dote taoma be 'desi oso keci ce museta-da ro ronye, minina ndi atane 'berenwa ono ri mikye: 'Nyoyi ni nosi le lau!' Ago anya oyina ndi. Minina ndi nga aza oyene!"²² Ondro taeri'bai cini kikiyite troalo Galilaya ya oko, Yesu atate anyari ekye: "Ate oye Ngwa Lidri ro ozone drí lidri roya,²³ ago ànya ufunayi nda 'da; oko u'du nina si oko nda adrina 'da." Taeri'bai a'doyite tusuro amba.²⁴ Ondro Yesu ndi taeri'bai ndaro be kikiyite Kaperenauma ya oko, koto'bai parata yekalu ro driutwero ikiyite Petero re ago ejiyitate ekye: "Inye'do miemba'ba amiro ka ndi parata driutwero yekalu ro ozona ya?"²⁵ Petero zatadrite ekye: "Nda ka ozona." Ondro Petero kocite zo ya oko, Yesu ata ro kati ekye: "Simona tavousu miro orivoya enwanye ya? A'di kani parata lakaza driutwero kode parata driutwero ozona 'bàdri'bai 'bàdri ono ro riya? 'Bàdri kuzupii kode atrai ya?"²⁶ Petero zatadrite ekye: "Atrai." Yesu logotate ekye: "Ka'dobe inye, anjioko 'bàdri kuzupii ozoyi nga ko.²⁷ Oko male ko lidri kwoi oyene koziro. Ka'do inye nyoyi fofu ya ago mivo mongo gyi ya, nyese ti'bi se miyibe kati 'do, ago nyusuna parata 'da kala na ya lagyena ojona parata driutwero yekalu ro maro ndi miro be ndi. Miru ago nyozo ànya parata amaro driutwero ro."

18 Tu gi ana si taeri'bai ikiyite Yesu re, ejiyitate ekye: "A'di ni parandra Miri 'Bàdri'ba vo'buyakuru ro ya ya?"² Ta'dota Yesu zi ngaganwa aza te, ago edre nda te ànya kandra,³ ago atate ekye: "Endaro mata àmiri ono ocine àmiri Miri 'Bàdri'ba vo'buyakuru roya i'do alona, e'be gialo nyòtozaruna ago nyà'dona oso ngàganwai ronye.⁴ 'Dise parandra Miri 'Bàdri'ba vo'buyakuru roya ni nda se kabe andivo iro logona oso ngaganwa ono ronye 'do.⁵ Ago 'dise kabe ngaganwa oso ono ronye uruna àvuru maro ya, ka ma uru.⁶ "Ondro ka'do 'diaza ko'ba alo aza se gi'ri'wà kwoi rote tao-ma ndaro ma ya ijene, ni kadopara kuni 'desi inya uyi'ro embene 'dina 'do kyembe ago nda imvune gyi'de-si ociekye ya.⁷ Orivoya rritiro ngase 'bàdri ya kabe lidri o'ba taoma anyaro ijene ri! Nga nonye ono ondoalo ka a'do, oko orivoya rritiro nda se kabe ànya o'ba a'done ri!⁸ "Ondro ka'do drí miro kode pa miro kani mi o'ba takozì oyene, nyätäri anya ätu ago mivo anya cowa! Ni kadopara miri ocine adri ya drí alodi kode pa alodi ako ndrani mi ovone drí riti kode pa riti be asi äduako ya ri.⁹ Ago ondro ka'do mi miro kani mi o'ba takozì oyene, nyewe anya tesi ago mivo cowa! Ni kadopara miri ocine adri ya mi alodi be ndrani mi ovone mi riti be asi gehena roya ri.¹⁰ "Mindre kado aba nyàmawo alo aza se gi'ri'wà kwoi ro ko. Ma ata àmiri ono, malaikai ànyaro vo'buyakuru ya, orivoya ondoalo Täpi maro vo'buyakuru ya kandra.¹² "Mano aza se timele kama alo be ago alodi ànyaro kuje gwo, nyùsu amiro be nda oyena e'di ya? Nda e'bena azaka se 'butenjidriesu fonjidriesu kabe ngaonya loto lutu pa gwo ago oyina gwo

timele se kujebe ana urine.¹³ Endaro mata àmiri ono, ondro nda kusu anya te oko, nda a'dote ya'ndwe amba si ta timele se alodi ono rota ndrani se 'butenjidriesu fonjidriesu se kuje kote ana ri.¹⁴ Kpa oso inye Täpi amiro se orivoya vo'buyakuru ya ono leko alo aza se gi'ri'wà kwoi ro ri ujene.¹⁵ "Ondro ka'do àdrupi miro koye takozì aza te milomvo, nyoyi ndare ago nyaka'da taenji ndaro ndäri. Oko nyà'do ri sina, toto amivoya. Ondro ka'do nda kerì mi te, anjioko migo nyologo àdrupi miro te kovole.¹⁶ Oko ondro ka'do nda kerì mi kote, miru 'dialo kode ritu aza tro mibe, tana vure taenjina 'do ro edretazevona robe tazevoedre'bai ritu kode amba rosi, oso taegyì katabe ronye.¹⁷ Ago ondro ka'do nda koletezo ta ànyaro erine, 'dooko nyiti ta cini 'do kànisa ri. Äduro, ondro ka'do nda kogatezo kànisa erine, 'dooko miye nda oso 'dise Lu uniako'ba ronye kode parata koto'ba ronye.¹⁸ "Ago ma ata àmiri ono; ngase nyàbe embena 'bàdri ya embena kpa vo'buyakuru ya, ago ngase nyàbe onjina 'bàdri ya onjina kpa vo'buyakuru ya.¹⁹ "Ma ata àmiri kpa to'di; ondro ami ritu se 'bàdri ya ono mìletadri ngase nyàbe mätu tana ro ono rote, Täpi maro se orivoya vo'buyakuru ya ono oyena ndi àmiri.²⁰ Tana vose 'di ritu kode nätu kabe kalaoto kigye àvuru maro ya, ma orivoya lau ànya yibe."²¹ 'Dooko Petero ikiyite Yesu re ago ejitate ekye: "Opi, ondro ka'do àdrupi maro kagi ugu takozì oye märi, me'bena nda perena moda ya? Perena njidrieri ya?"²² Yesu zatadrite ekye: "Hwa, ko perena njidrieri, oko pere 'butenjidrieri ro njidrieri.²³ Tana Miri 'Bàdri'ba vo'buyakuru ro laba oso nonye. Tu aza si 'bàdri'ba aza ratate oti parata ruindu'bai ndaro ro timone.²⁴ Nda ketote oko oloci alodi aza ànyaro te nda kandra se orivoya yungu parata tere'benyero ndaro be.²⁵ Ruindu'ba se ana teinye nga aza ako yungu ndaro logoza, 'dooko 'bàdri'ba ana ozotate nda ogyene iyeäri ronye, toko ndaro, ngàga ndaro, ndi ngase cini nda ka'dobe sina ana be, yungu logoza.²⁶ Ruindu'ba se ana sokayate 'bàdri'ba kandra, ejitate ekye: 'Mi'ba ya miro kuni malomvo, mologona nga cini 'da kyiti miri!²⁷ 'Bàdri'ba ana a'dote tusuro ta ndaro ta, ta'doro nda e'be nda te ta yungu rota ago 'ba nda te oyine.²⁸ "Dooko mano ana oyite ago 'bedrite alo aza ruindu'baazi ndaro se kuru yungu parata fer-enwa rote ni nda rigye ana be. Nda ru nda te mbarasi ago eto gboro ndaro ujena te atate ekye: 'Nyozo nga maro se mirube 'do!²⁹ Ruindu'baazi ndaro 'dete vuru ago lo'barute nda ri ekye: 'Mi'ba ya miro kuni malomvo, mologona vona 'da kpeye!³⁰ Oko nda gatezo, ago vo nda te kamba ya madale nda logona yungu lutu.³¹ Ondro ruindu'bai azi kondreyi tase ka'dobe ana te oko, ànya a'dote tusuro ago oyiyite 'bàdri'ba se ana re, ago itiyi tase cini ana te ndäri.³² Ta'dota nda zi ruindu'ba se ana te nda kandra, atate ekye: 'Mi ruindu'ba koziro yi! Me'be mite ngase cini mirube amba ni märi-

gyesi ono ta, oso se nyeji mabe ronye. ³³ Ago bero miri a'done yauni be ruindu'baazi miro ri, kpa oso ma'dobe yauni be miri ono ronye.' ³⁴ 'Bädri'ba ana a'dote kyilaro ndra, ago nda vo ruindu'ba se ana te kamba ya eza robe madale nda logona yungu cini lutu kovole."

³⁵ Yesu ndetate ekwe: "Täpi maro se orivoya vo'buyakuru ya ono oyena ta kpa inye ami cini ri ondro ka'do nyè'be ädrupi amiro kote ya amiro ya owo."

19 Ondro Yesu konde ta kwoi atana te oko, nda e'be Galilaya te ago oyite wari Yuda roya Golo Yaradene tasi. ² Lowa du sote nda vo, ago nda ede ànya te lau. ³ Rukä Parusii ro ikyyite ndare ago ojoyite ta ndaro ojone ugu taeji si ekwe: "Inye'do Ota letadri gindi mano aza ri toko ndaro onjine oso nda kolebe ronye ta ta azaka rota ya?" ⁴ Yesu zatadrite ekwe: "Inye'do mizi taegyí ro ko se katabe ekwe roni etosi O'ba'ba 'ba lidri ni agoro ago tokoro ya?" ⁵ Ago Lu atate ekwe: 'Tana ta'doro manoago e'bena täpi ndaro ndi endre be 'da ago a'dona gwo kpokofo alo toko ndaro be, ago se ritu ono a'dona gwo lomvo alodi ro.' ⁶ Ta'dota ànya kote tona ritu, oko te lomvo alodi yi. Ka'do inye bero ko mano aza ri 'dise Lu kodro'bete troalo ono lewene." ⁷ Parusii ejiyi nda te ekwe: "Ka'do inye, Musa ko'debe ota ozone manoago ri waraga ruonjiro ozone toko ndaro ri anya onjine etaya?" ⁸ Yesu zatadrite ekwe: "Musa ozotate ämiri 'ditoko amiro onjine tana orivoya rritiro ami embane. Oko etosi ko oso inye. ⁹ Ka'do inye, mata ämiri ono, 'diaza se kabe toko ndaro onjina ta ta aza rota oko ko ta'diriako ta, anjioko yetate toko drisi ondro ka'do nda kogye toko aza te owo." ¹⁰ Taeri'bai ndaro atayite ndäri ekwe: "Ondro ka'do ta ka'do bete a'done inye lakole manoago ro ndi toko ndaro be ya, ni kadopara ko ruogyene." ¹¹ Yesu zatadrite ekwe: "Ta ngaambaro se ono tana di ko 'di cini, oko toto ànya se Lu kozobe ànyari 'do ayani. ¹² Tana tase lidri ko'de be ko ruogyene tana orivoya ba toto; azaka ätibe ro orine inye; azaka lidri engye ànya ni roti ro; ago azaka gyeru ko ta Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru ro rota. Mi'ba nda se kuni ndi ta ngaambaro ono urune koye ndi inye." ¹³ Lidri azaka eziyi ngàga girinwa te Yesu re ndäri drí ndaro o'bane ànya lomvo ago mätune ànya ta, oko taeri'bai koziyi lidri te. ¹⁴ Yesu atate ekwe: "Mi'ba ngàga girinwa ikyyine mare, ago nyàlaga ànya ko zo, tana Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru ro ni se oso nonye kwoi ro." ¹⁵ Nda 'ba drí ndaro te ànya lomvo 'dooko oyite. ¹⁶ Tu aza si mano aza ikyyite Yesu re, nda ejitate ekwe: "Miem-ba'ba, tase kado bero märi oyene a'doza adri äduako be ni e'di ya?" ¹⁷ Yesu zatadrite ekwe: "Nya ma eji ta tase kado rota etaya? 'Di Alodi orivoya se toto ni kado. Nyäti ota ondro ka'do mile gindi ocine adri ya owo." ¹⁸ Nda ejitate ekwe: "Ota enjwani ya?" Yesu zatadrite ekwe: "Mifu läfu ko, miye ta ko ago kode toko drisi; nyukugu nga ko; nyikicu 'diaza ko kowe si; ¹⁹ miro täpi miro ndi endre miro be; ago nyulu oriazí miro oso nyabe andivo

miro lu ronye." ²⁰ Agoanji se ana zatadrite ekwe: "Maro ota se cini kwoi te. Oko azana se märi oyene ni enjwani ya?" ²¹ Yesu atate ndäri ekwe: "Ondro ka'do milete a'done kadoro, nyoyi ago migye ngase cini nya'dobe sina ono ago nyozo parata na ati'bai ri, 'dooko nya'dona 'da ngadriamba be vo'buyakuru ya, 'dooko nyikyí ago miso mavo." ²² Ondro agoanji ana kerí ta ono te oko, nda oyite tusu ro, tana nda orivoya ngadriamba be. ²³ 'Dooko Yesu atate taeri'bai ndaro ri ekwe: "Endaro mata ämiri ono; a'dona ndi rritiro amba lidri se ngaamba be ri ocine Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru roya. ²⁴ Medelena kpa to'di; orivoya rritiako gamele ri ocine mi libira ro yasi ni mano ngaamba'ba ri ocine Miri 'Bädri'ba Lu roya." ²⁵ Ondro taeri'bai keriyi ta ono te oko, ànya laroyi tawi. Ànya ejiyitate ekwe: "Ka'do inye, apana a'di aya ya?" ²⁶ Yesu ndrevote ngye ànya dri ago zatadrite ekwe: "Ono orivoya rritiro lidri ri oko Lu ri nga cini orivoya rritiako." ²⁷ 'Dooko Petero ata ro reje ekwe: "Mindre, mè'be nga cini te ago mäsote mivo. Oko ngase ma'dona sina e'di ya?" ²⁸ Yesu atate ànyari ekwe: "Endaro mata ämiri ono, ondro Ngwa Lidri ro korite giti 'desi ndaro ro dri Tu To'di ana ya oko, 'dooko ami se 'butealo foritu oso'bai mavo ono mirina kpa 'da gitii dri, 'bakalai 'butealo foritu Yisaraele ro mirine. ²⁹ Ago vona cini se kabe zoi kode ädrupii kode endrenjwà kode täpi kode endre kode ngàga kode ämvui e'bena ta maro ta usuna nga perena kama alo ndra ago ozona adri äduako 'da ndäri. ³⁰ Oko ambana se yau kati ono a'dona 'da äduro, ago ambana se yau äduro ono a'dona 'da kati.

20 "Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru ro laba oso nonye. Tu alo aza si mano aza oyite kyononboci lidri azaka läzine losi oyene parata dri ämvu kono ro ndaro ya. ² Nda letadrite päläti tu alo ro ozone ànyari, anjioko tu alo parata mo'di ro alodi, ago zi ànya te losi oyene ämvu kono ro ndaro ya. ³ Nda oyi kpate vo ngalogyero ya saa nina si ago ndre lidri azaka te edrevoya lau losi oyeako, ⁴ ago nda atate ànyari ekwe: 'Ami nyöyi kpa losi oyene ämvu kono ro maro ya, ago mozona päläti tu alo ro 'da ämiri.' ⁵ Ta'dota ànya oyiyite. 'Dooko saa njidrialo si ago saa njidriesu si nda ye ta alo ono kpate oso inye. ⁶ Ago te aba oso saa 'butealo foalo ronye oko nda oyite vo ngaogyero ya ago nda ndre lidri azaka 'du edrevoya lau. Nda eji ànya te ekwe: 'Tana e'di miri gwo nonjwa kituzwi teinye losi oyeako niya?' ⁷ Ànya zayitadrite ekwe: "Diaza läzi ama kote.' Nda atate ànyari ekwe: 'Dia ka'do inye, nyöyi losi oyene ämvu kono ro ya.' ⁸ "Ondro tandrolero oko kuzupi atate kunduen-ga'ba ndaro ri ekwe: 'Mizi losi'bai ago nyozo päläti ànyaro tu alo ro, nyeto ni ànya se äläzibe äduro yasi kosa gwo le ànya se äläzibe kati ya.' ⁹ Lidri se ketoyi losi be saa 'butealo foalo si ozote parata mo'di ro alodi ayani vona cini alo alo ri. ¹⁰ Ago ondro lidri se äläzibe kati kikyiyite iro urune oko, ànya kusuyi iro be ekwe yiruna

ndra, oko ozo parata mo'di ro alodi te vona cini alo alo ri. ¹¹ Ànya ruyi parata ànyaro te oko ànya njuji ago te kuzupi àmvu kono ro lomvo. ¹² Ànya atayite ekye: "Àläzi lidri kwoi te äduro yeyi losi toto saa alodi, oko a'ba màye losi te kitu eme ono dri zwi; caoko nyozo päläti te ànyari ojoojoro oso nyozobe àmări ronye!" ¹³ "Kuzupi àmvu kono ro zatadrite alo ànyaro ri ekye: 'Bereazi, nyeri, moco mi ko'de. Inye'do miletadri ro koni losi tu aloro oyene parata alodi mo'di ro dri ya? ¹⁴ Miru päläti miro ago nyoyi. Male päläti ozone mano se äläzibe äduro ono ri kpa oso mozobe miri ronye. ¹⁵ Inye'do ma roko tangye be ta oyene oso malebe ronye parata modo maro ro siya? Kode ya amiro kwo tana mabe orivoya kado ono roya?" ¹⁶ Ago Yesu atate ekye: "Tana ànya se äduro a'dona 'da kätì ago ànya se kätì a'dona 'da äduro." ¹⁷ Ondro Yesu kate ugu oyi Yerusalema ya oko, nda ru taeri'bai 'butealo foritu te pere ago atate ànyari iře ondro ànya kayite ugu aba owo. ¹⁸ Nda atate ànyari ekye: "Nyèri, mà te ugu oyi Yerusalema ya, vose ozona Ngwa Lidri ro 'da kigye kohanii 'desi ndi miemba'bai Ota robe ri ana ya. Ànya openayi vure ndaro 'da odrane ¹⁹ ago ozonayi nda 'da Atrai ri, ugunayi nda 'da ago o'binayi nda 'da ago otonayi nda 'da; ago u'du nina si oko nda adrina 'da." ²⁰ 'Dooko toko Zebedayo ro ikyste Yesu re ngwàagoro ritu anyaro be, ändite nda kandra, ago eji nda te ta nga aza rota. ²¹ Yesu eji anyate ekye: "Mile e'di ya?" Anya zatadrite ekye: "Mi'ba tao'ba mări tana ngwàagoro ritu maro kwoi koriyi robe drígwo miro ya ago gaři miro ya ondro nya'dote 'bädri'ba ro owo." ²² Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Mìni nggase nyàbe taeji tana ro ono ko." 'Dooko Yesu eji ngwàagoro se kai te ekye: "Inye'do minina gindi kofo ruezaro se ma oyebe umvune 'do umvune ya?" Ànya zayitadrite ekye: "Mànina ndi." ²³ Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Ndi endaro mimvuna nga 'da ni kofo maro yasi, oko 'dise orine drígwo maro ya ago gaři maro ya ma koni onjina. Vo gi iyi orivoya vo ànya se Täpi maro kedebe tana ro kwoi ro." ²⁴ Ondro taeri'bai se azaka 'butealo ana keriyi ta ono te oko, ànya a'doyite kyilaro ädrupii ritu kwoi be. ²⁵ Ta'dota Yesu zi ànya cini te voaloya ndare ago atate ekye: "Mìni ndi 'dimiri'bai luako'bai ro orivoya mbara be ànya dri, ago dri'bai ni cu drikaca be. ²⁶ Caoko, ono ko tase a'done ami lako owo. Ondro ka'do alo aza amiro kolete a'done 'desiro, be ro ndäri a'done ruindu'ba ro azi ri; ²⁷ ago ondro ka'do alo aza amiro kolete a'done kätì, be ro ndäri a'done iyeäri amiro; ²⁸ oso Ngwa Lidri ro ronye, se ikyste kote tana induru robe ndäri, oko nda ikyste ruindune azii ri ago adri ndaro ozone drî lidri amba ro utweza." ²⁹ Ago ondro Yesu ndi taeri'bai ndaro be kayite Yeriko e'be oko, lowa du sote nda vo. ³⁰ Ago lidri ritu miako se kayibe ori liti birì ya ana keriyitate ekye Yesu kani ugu lävu nasi oko, ànya ayoyidrite ekye: "Ngwa Dawidi ro nya'do yauni be àmări!" ³¹ Lowa 'bidri ànyaro te ago atate àn-

yari odrine titiro. Caoko ànya treyite ndra ekye: "Ngwa Dawidi ro nya'do yauni be àmări!" ³² Yesu edrete ago zi ànya te. Nda eji ànya te ekye: "Mile mări e'di oyene àmiri ya?" ³³ Ànya zayitadrite ekye: "'Desi, rägu mipi mi amaro!" ³⁴ Ya Yesu ro nite ànya lomvo ago do mi ànyaro te, dori ànya ndreyivote, ndi ànya soyite nda vo.

21 Ago ondro Yesu ndi taeri'bai ndaro be kayite ikyste loto Yerusalema lomvo oko, ànya ikyste Betefage ya 'Bereṅwa Ice Ido ro ro pa, ago Yesu zo taeri'bai ndaro te ni nasi mileya ² ago atate ànyari ekye: "Nyòyi 'banwa mile amiro ya ana ya, dori nyùsuna dongyi aza 'da ayite ngwa anyaro be gbo anyaro ya. Mitri ànya ago nyèzi mări. ³ Ago ondro ka'do 'diaza kata ta aza te oko, nyàta ndäri mikye: 'Miemba'ba le ànya ni', 'dooko nda o'bana ànya 'da oyine dori." ⁴ Ta ono a'dote nonye tana ko'ba tase nebi katabe ana ka'do robe nggase se ekye: ⁵ "Nyàta 'bakici Zaiona ro ri mikye: Mindre, 'bädri'ba miro kate ikyste mire! Ta tokyeako ago ka umu dongyi si, dongyi to'dinwa rosi." ⁶ Ta'doro taeri'bai oyiyite ago yeyi tase Yesu katabe ànyari oyene ana te: ⁷ ànya eziyi dongyi te ndi ngwa na ana be, ànya 'babi bonḡo ànyaro te ànya drisi ndi Yesu tute driigye. ⁸ Lowa du lidri ro 'beyi bonḡo ànyaro te liti drisi azakana nggoyi gwoři ice rote ago 'beyite liti drisi. ⁹ Lowa se kabe ugu oyi Yesu mile ndi se kabe eziikyste kovole iyi be etoyi otre te ekye: "Räru ka'do Ngwa Dawidi ro ri! Lu käru nda se kabe ikyste ävuru Opi roya ono! Räru ka'do Lu ri!" ¹⁰ Ondro Yesu kocite Yerusalema ya oko, 'bakici a'dote kpeye amoamoro, ago lidri ejitate ekye: "Nda a'di owo ya?" ¹¹ Lowa zatadrite ekye: "Ono nebi Yesu owo, ni 'ba'desi Nazareta se Galilaya ya yasi." ¹² Yesu oyi cite Yekalu ya ago lanja ànya se cini kayibe nggagye ndi nggagye be kai te tesi, nda tako tara'bizai parata driutwe'bai ro ndi kitaparaṅwà ànya se kayibe amoamo logye iyi robe te vuru, ¹³ ago atate ànyari ekye: "Egyi rote taegyì ya Lu atate ekye: 'Äzina Yekalu maro 'da zo mätu ro.' Oko nyòtozate kugyi ngatopa'bai ro!" ¹⁴ Miako'bai ndi ka'boi be ikyste ndare Yekalu ya, ago nda ede ànya te. ¹⁵ Kohanii 'desi ndi miemba'bai Ota robe a'doyite kyilaro ondro ànya kondreyi talaro ro se nda kabe ugu oyena ndi totre nggagaṅwà ro Yekalu ya be te owo, se ekye: "Räru ka'do Ngwa Dawidi ro ri ana!" ¹⁶ Ta'dota ànya ejiyi Yesu te ekye: "Nyeri tase ànya kayibe ugu atana ono teya?" Yesu zatadrite ekye: "Owo! Inye'do mizi taegyì ono drigba koya? Nyèmba ngàga ndi ngwà girinwà be te räru oyene kadoro." ¹⁷ Yesu e'be ànya te ago oyite ni 'bakici ana yasi le Betaniya ya nda kyi u'dute lau. ¹⁸ Ago ondro kyononosi Yesu kate ogo kovole 'bakici ya oko, nda te täbiri ro. ¹⁹ Nda ndre ce kyidu ro aza te liti birì ya, ago oyite lomvoigye, oko usu nga aza kote driigye gialo kyibi ayani. Ta'dota nda atate ce kyidu ro ana ri ekye: "Miri donḡo owane to'di te i'do alona!" Dori ce kyidu ro wite. ²⁰ Ago ondro taeri'bai kondreyi ta ono te

oko laroyite. Ejiyitate ekye: "Ce kyí'du ro wigwo ndrinqwa etaya?" ²¹ Yesu zatadrite ekye: "Endaro mata ämiri ono ondro ka'do mîma ndi ago nyà'do kote mîlo'be be, nyà'dona ndi mbara be ago tase mayebe ce kyí'du ro ono ri ono miyena kpa. Ago ko toto inye, oko nyà'dona ndi mbara be atane 'bereñwa ono ri mikye: 'Nyengyeru ago mivo andivo miro gyí'desi ya,' ago anya oyena ndi. ²² Ondro ka'do mîma ndi, ñgase nyàbe ejina mätu si nyùsuna ndi." ²³ Yesu kegote Yekalu ya; ago kate miemba oko, kohanii 'desi ndi 'didesii be ikyiyite ndare ago ejiyitate ekye: "Nya ñga kwoi oyena drikaca eñwani siya? A'di ozo drikaca ono ni miri ya?" ²⁴ Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Mejina ami kpa taeji alodi ono si, ago ondro ka'do nyòlogo tana te märi oko, ma'dena gwo drikaca se mabe ñga kwoi oyena sina ono tana itine ämiri. ²⁵ Drikaca Yoane ro bapatisi oyoer ikyi ni eñwano; ni Lu resi kode ni lidri resi ya?" 'Dooko ànya etoyi kaladiñite iyivoya ekye: "Màtana eñwanye ya? Ondro ka'do màzatadrite màkye: 'Ni Lu resi,' nda atana ro ämäri ekye: 'Ka'do inye mîma ta Yoane ro kote etaya?' ²⁶ Oko ondro ka'do màta gwo màkye: 'Ni lidri resi,' ama orivoya turiro ni tase lidri ka oyebe oyene ono ri, tana ànya cini màyite anjioko Yoane orivoya nebi yi." ²⁷ Ta'dota ànya zayitadri Yesu rote ekye: "Mäni ko." Ago nda atate ànyari ekye: "Ka'do inye, ca drikaca se mabe ñga kwoi oyena sina ono mänina kpa ko tana itine ämiri. ²⁸ "Ka'do inye tausü amiro ta ono ta eñwanye ya? Mano aza ñgwàagoro ritu be. Nda oyi gwo se kätinqwa ana re ago atate ekye: 'Ñgwa, ondro ono nyoyi losi oyene ämvu kono roya.' ²⁹ Nda zatadrite ekye: 'Malezo,' oko kovolesi oko nda go usutate ndi oyite. ³⁰ 'Dooko täpi oyite ñgwa aza re ago ata kpa inye ndäri. Nda zatadrite ekye: 'Owo 'desi,' caoko nda oyi kote. ³¹ 'Dise ritu kwoi lakosi eñwani ye tase täpi ndaro katabe niya?" Ànya zayitadrite ekye: "Se kätinqwa 'do." Ndi Yesu atate ànyari ekye: "Mata ämiri ono, parata koto'bai ndi ronyi'bai be kayi ugu oci Miri 'Bädrí'ba Lu ro roya kätí ni ämiri. ³² Tana Yoane Bapatisi'ba ikyite amire ka'da liti ñgye se urune te ämiri; oko mîma kote ta ndaro ya, oko parata koto'bai ndi ronyi'bai be màyi tate ta ndaro ya. Mîndre ta ono gica mîgo nyètadri amiro kote ago mîma kote ta ndaro ya." ³³ Yesu atate ekye: "Nyèri Lapidri aza ono te. Tu alo aza si oko gyini kuzupí'ba aza kyí'di kono te ämvu ya, 'be aga te gbikiyi lomvoigyesi, ago 'di pí'di vino ozwaro te, ago be zowira vookwaro te. 'Dooko ozo ämvu kono ro te losioye'bai ri losi oyene kigye ago e'be 'ba te ago oyite vo aza ya. ³⁴ Ondro tu kesate donjo topiza oko, nda zo ruindu'bai ndaro te losioye'bai re donjo jalia rota ndäri. ³⁵ Losioye'bai ruyi ruindu'bai ndaro te, 'biyi alona te, ago fuyi azana te, ago voyi azakana te kuni si. ³⁶ Mano ana go zo ruindu'bai azaka kpa to'di, ndrani se kätí ana drisi, ago losioye'bai yeyi ànya kpate oso se kätí kai ronye. ³⁷ Äduro oko nda zo ñgwa ndaro te àn-

yare, nda atate ekye: 'Endaro ànya oronayi ñgwa maro ndi.' ³⁸ Oko ondro losioye'bai kondreyi ñgwa te oko, ànya atayite iyivoya ekye: 'Ono ni ñgwa ämvu kuzupí'ba ro owo, nyikiyi mî'de mäfu nda, tana màru drimbi ndaro robe!' ³⁹ Ta'dota ànya ruyi nda te, ago lofoyi nda te tesi ni ämvu kono ro yasi, ago fuyi nda te." ⁴⁰ Yesu ejitate ekye: "Ka'do inye, ondro kuzupí ämvu kono ro ro kikyite oko, nda oyena e'di losioye'bai kai ri ya?" ⁴¹ Ànya zayitadrite ekye: "Endaro nda tufuna lidri se koziro kai 'da, ago uruna ämvu kono ro 'da ozona 'da losioye'bai azaka ri, se ozonayi ñga ndaro 'da ndäri tu donjo owa rosi." ⁴² Yesu atate ànyari ekye: "Inye'do mîzi tase taegyí katabe ro ko ya? Se ekye: 'Kuni se koziro zoobe'bai kogayibezo ekye koziro ana go a'dote kadopara ndrani vona cini drisi. Ono ni taoye Opi ro; ondrena liñgyi tawi!" ⁴³ Yesu atate ekye: "Mata ämiri ono, Miri 'Bädrí'ba Lu ro ro äruna 'da ni ämirigyesi ago ozona 'da lidri se kayi oyebe donjo kado owane iyi ri. ⁴⁴ Nda se kabe o'de kuni ono dri utufuna ndi jinyijinyi ago ondro kuni ko'de te 'diaza dri, uyina nda ndi durufu ro." ⁴⁵ Kohanii 'desi ndi Parusii be keriyi lapidriopi Yesu ro ono te oko ànya niyite anjioko nda ka ta ànyaro atana, ⁴⁶ ta'doro ànya ojoyite nda urune, caoko ànya orivoya turiro ni lowa ri, se usuyitate ekye Yesu nebi yi.

22

Yesu ata ta kpate to'di lidri ri lapidri si ekye:

² "Miri 'Bädrí'ba vo'buyakuru ro laba oso nonye. Tu aza si 'bädrí'ba aza orivoya se ede karama lagye ogyero te ñgwa ndaro ri. ³ Nda zo ruindu'bai te ñgwazi lazine ikyine karama ya, oko ànya gayizo ikyine. ⁴ Ago nda zo ruindu'bai azaka te lazo ono be ñgwazi ri ekye: 'Yauono karama maro te nja; 'dangoi ndi tii kadokado maro be utufute, ago ñga cini te nja. Nyikiyi ri karama lagye roya!' ⁵ Oko ñgwazii se äläzibe ana tiyi tana kote ago oyiyite losi ànyaro yasi 'dialo oyite ämvu ndaro ya, azana vo ñgaogyero ndaro ya, ⁶ azakana ruyi ruindu'bai te, 'biyi ànya te, ago fuyi ànya te. ⁷ 'Bädrí'ba ana a'dote kyilaro amba, ago nda zo kyila'bai ndaro te se tufuyi 'diufu'bai se kai te ago zayi 'bakici ànyaro te kp-eye. ⁸ 'Dooko nda zi ruindu'bai ndaro te ago atate ànyari ekye: 'Karama maro lagye ogyero te nja, oko lidri se äläzibe kwoi tana si ko. ⁹ Ka'do inye nyòyi litiñwà 'desiro drisi ago nyäläzi lidri amba ikyine karama ya oso se mîni ndi usune ronye.' ¹⁰ 'Dooko ruindu'bai oyiyite tesi litiñwà yasi ago otoyí lidri cini se ànya kusuyibe te, se kadoro ndi se koziro be, ago zo lagyero a'dote twi lidri be. ¹¹ "'Bädrí'ba ana cite ñgwazii ondrene ago ndre mano aza te se so bonjo lagyero kote. ¹² 'Bädrí'ba eji nda te ekye: 'Bereazi, nyeci teinye bonjo lagyero ako etaya?' Oko mano ana ata ta aza kote. ¹³ 'Dooko 'bädrí'ba atate ruindu'bai ri ekye: 'Nyèmbe drí ndaro ndi pa ndaro be, ago mivo nda tesi vouni ya. Lau a'dona ndäri liyi ndi sionya be.'" ¹⁴ Ago Yesu ndetate ekye: "Äläzite amba, oko anjite toto fere." ¹⁵ Parusii oyiyite

ago rayitate Yesu odone taeji si. ¹⁶ 'Dooko ànya zoyi taeri'bai ànyaro azaka te ndare ndi rukä gboko Eroda ro robe, ànya atayite ekye: "Miemba'ba, màni ndi anjioko nya ni tangye iti. Nya ni ole Lu ro tangyena embana lidri ri, teinye milo'be ako tase lidri kabe usuna ta. Tana nya ko 'desi lidri ro tana usuna ayani. ¹⁷ Nyiti ta àmàri, inye'do, nyusu miro be enwanye ya? Inye'do Ota letadri gindi parata driutwero ozone 'Bàdri'ba Roma'ba ro ri kode ko ya?" ¹⁸ Caoko Yesu ni tase koziro ànya korayibe ana tana te, ago nda atate ekye: "Ami miomba'bai! Tana e'di nyà ma ojo niya? ¹⁹ Nyàka'da parata kaciro driutwero màri!" Ànya eziyi parata kaciro te ndàri, ²⁰ ago nda eji ànya te ekye: "Beti ndi àvuru kwoi be a'di roya?" ²¹ Ànya zayitadrite ekye: "'Bàdri'ba ro." Ta'dota Yesu atate ànyari ekye: "Ka'do inye, nyòzo ngase 'Bàdri'ba ro gi 'Bàdri'ba ri, ago nyòzo ngase Lu ro gi Lu ri." ²² Ondro ànya keriyi ta ono te oko, ànya laroyite; ago ànya e'beyi nda te ndi oyiyite. ²³ Tu giallo ana si azaka Sadukei ro se kayi be ata ekye lidri ri efone ni avo yasi i'do kai ikiyite Yesu re. ²⁴ Ago atayite ekye: "Miemba'ba, Musa katabe ekye, ondro ka'do mano aza kodrate ngàga ako, anjioko àdrupi ndaro ri ocine àvuzi ri tana ànya kutiyi ngàga robe ka'do robe ngwai ro mano se kodrabe 'do ri. ²⁵ Àdrupii njidrieri azaka orivoya se riyite nonwa, ngwa kayoro gye lagye te ago drate teinye ngàga ako, ago e'be àvuzi te àdrupi ndaro ri. ²⁶ Tase alo ono a'do kpate àdrupi riri ndaro ri, ago àduro ta ono a'dote vona se cini njidrieri kai ri. ²⁷ Ago àduro oko toko se ana dra kpate. ²⁸ Ka'do inye, tu eforo avo rosi lidriidriro anya a'dona toko ro a'di riya? Tana vo ànyaro cini ciyite anya ri." ²⁹ Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Mijete! Tana mini Taegyi ko ca mbara Lu ro. ³⁰ Tana ondro avo kefote lidriidriro oko, ànya a'donayi oso malaikai vo'buyakuru ya ronye, ago uninayi ko lagye ogyene. ³¹ Inye'do, tase Lu katabe àmiri ta efo avo rota mizi tana ro ko ya? Se nda ekye: ³² 'Ma ni Lu Abarayama ro, Lu Yisika ro, ago Lu Yakoba ro.' Nda ni Lu 'dise lidriidriro ro, ko avo ro." ³³ Ondro lowa keru ta ono te oko, ànya laroyite amba ta ngaemba ndaro rota. ³⁴ Ondro Parusii keriyitate Yesu 'ba Sadukei te a'done titiro oko, ànya ikiyite troalo, ³⁵ ago alodi ànyaro miemba'ba Ota ro, ojote nda ojone taeji si. ³⁶ Nda ejitate ekye: "Miemba'ba, ota enwani ni parandra Ota ya ya?" ³⁷ Yesu zatadrite ekye: "'Nyulu Opi Lu miro ya cini miro si, lindri cini miro si, ago tauni cini miro si.' ³⁸ Ono ni Ota se 'desi ago fopara ndra owo. ³⁹ Riri ota se fopara ndra ro oso kàti ronye ni no: 'Nyulu oriazu miro oso nyulu andivo miro be ronye.' ⁴⁰ Ota cini Musa ro ndi ngaemba nebii robe edrete ota se ritu kwoi dri." ⁴¹ Ondro azaka Parusii ro kotoyikalate troalo oko, Yesu eji ànya te ekye: ⁴² "Nyùsu ta Mesiya robe enwanye ya? Nda ni zelevu a'di ro yasi ya?" Ànya zayitadrite ekye: "Nda ni zelevu Dawidi ro." ⁴³ Yesu ejitate ekye: "Tana e'di Tori 'ba tavousu te Dawidi ya nda

uzine 'Opi' niya? Dawidi atate ekye: ⁴⁴ 'Opi atate Opi maro ri ekye: Miri nonwa drigwo maro ya madale ma'bana kyila'baazii miro lutu pa miro zelevu.' ⁴⁵ Dawidi zi Mesiya te 'Opi', ka'do inye Mesiya a'dona zelevu Dawidi ro enwanye ya?" ⁴⁶ 'Diaza ni kote tadri Yesu ro ozane, ago roni tu gi ana si 'diaza ni kote nda ejine ndra taeji si.

23 'Dooko Yesu atate lowa ndi taeri'bai ndaro be ri ekye: ² "Miemba'bai Ota ro ndi Parusii be ni drikaca'bai Ota Musa ro tazevona edre'banai. ³ Ka'do inye befo àmiri orone, ago osone tase cini ànya kayibe atana àmiri oyene 'do voro; caoko miso ko taoye ànyaro voro, tana tase ànya kayibe opena yeyi ko. ⁴ Ànya 'bayi ngalängyi se längyiekye ago rritiro ungyine ono te lidri kyembe, caoko ànya orivoya oleako ca ngalängyi se ànya kai be ungyina ana odone dringwa ànyaro si. ⁵ Ànya kayi nga cini oye ekye lidri kondre iyi robe, mindre taegyi se ni taegyi yasi ànya koloseyibe gboloŋwà sisi koyiyibe militi ànyaro ndi kufu be yasi 'do, ago mindre a'do 'desi ànyaro! Ago mindre a'do kaka bindi bonjo runduru ànyaro ro! ⁶ Ànya luyi vo oriro se kadopara ayani karama ya ndi vo oriro se kado zoitaeriro yasi 'do be; ⁷ ànya leyi lidri ri mede oyene iyi ri taoro si vo nga logyero yasi, ago leyi iyi uzine 'Miemba'ba.' ⁸ Befo ko ami uzine 'Miemba'ba', tana ami cini orivoya àdrupii amivoya ago ami toto Miemba'ba alodi be. ⁹ Befo ko àmiri 'diaza uzine 'Täpi' nonwa 'bàdri ya, tana ami toto Täpi alodi be vo'buyakuru ya. ¹⁰ Mi'ba àzi ami ko 'Dri'ba', tana ami toto Dri'ba alodi be se ni Mesiya. ¹¹ Nda se 'desi para ami lako ono befo a'done ruindu'ba amiro. ¹² Nda se kabe andivo iro enjana kuru ologona 'da vuru, ago nda se kabe andivo ndaro logona vuru enjana 'da kuru. ¹³ "Rritiro àmiri ami miemba'bai Ota ro ndi Parusii be! Ami miomba'bai ono! Nyà käläsi Miri 'Bàdri'ba vo'buyakuru ro osena lidri milesi, oko andivo amiro miki ko kigye, ago ànya se koleyibe ocine kigye nyàlaga kpa zo! ¹⁵ "Rritiro àmiri ami miemba'bai Ota ro ndi Parusii be! Ami miomba'bai ono! Nyà udi tonbo si gyi'desii drisi ago mizate 'bàdri cini yasi 'di alodi o'bane drietane, ago ondro ketadrite oko, mi'ba nda te oyine gehena ya perena ritu ndrani andivo amiro drisi! ¹⁶ "Rritiro àmiri ami lepe'bai miako ono! Nyà miemba mikye: 'Ondro ka'do 'diaza ka ruäru Yekalu si, embe nda ko ta ruäru ndaro si; oko ondro ka'do nda ka ruäru logo läguläguro Yekalu ya si embe nda te ta ruäru ro ndaro si.' ¹⁷ Ami miako'bai amamaro ono! Se enwani ni parandra, logo läguläguro kode Yekalu se kani logo läguläguro o'ba alokado ono ya? ¹⁸ Nyà kpa miemba mikye: 'Ondro ka'do 'diaza ka ruäru vo tori oloro si, embe nda ko ta ruäru ndaro si; oko ondro ka'do nda ka ruäru ngapäri se vo tori oloro dri si, embe nda te.' ¹⁹ Ami miako ono! Enwani ni parandra, ngapäri kode vo tori oloro se kani ngapäri o'ba alokado ono ya? ²⁰ Ka'do inye, ondro lidri ka ruäru vo tori

oloro si, nda ka ruäru sina ndi ngase cini driigye 'do be; ²¹ ago ondro nda ka ruäru Yekalu si, nda ka ruäru sina ndi Lu se kabe ori kigye 'do be, ²² ago ondro 'dianza ka ruäru vo'buyakuru si, nda ka ruäru giti Lu rosi ndi nda se kabe ori driigye 'do be. ²³ "Rritiro ämiri, ami miemba'bai Ota ro ndi Parusii be! Ami miemba'bai ono! Nyà telesi alo 'butealo nga oso kwoi ronye ro ozona Lu ri äruku, nduru ndi lawi be, oko miti ta ngaembaro se endaro ndra Ota oro ro ono kote, oso tanngye yauni ndi ta'diri be ro ronye 'do. Beṛo ämiri se kwoi oyene, ko azakana e'bene tana otiako. ²⁴ Ami lepe'bai miako ono! Nyà kumu ona ni ngaumvuro amiro yasi, oko nyà gamele ote! ²⁵ "Rritiro ämiri, ami miemba'bai Ota ro ndi Parusii be! Ami miemba'bai ono! Nyà lomvo tesisi kofo amiro ro ndi denjebe amiro robe ojona, oko ya yasi na twi ngase miru be kyila si ndi ta andivo o'baro kätü be. ²⁶ Ami Parusii miako ono! Mijo ya kofo ndi denjebe be ro kätü, 'dooko lomvo tesisi na a'dona kpa wäri! ²⁷ "Rritiro ämiri, ami miemba'bai Ota ro ndi Parusii be! Ami miemba'bai ono! Nyàlandre oso 'budri se ändrube onjero ronye, se ondrena tesisi lingyi tawi oko orivoya twi kowa be ago avo ongwawarwo be yana ya. ²⁸ Kpa oso inye, tesisi nyàlandre ndi kado 'dicini mile, oko ya yasi amiro orivoya twi miemba be ago takozü be. ²⁹ "Rritiro ämiri, ami miemba'bai Ota ro ndi Parusii be! Ami miemba'bai ono! Nyà 'budri nebii ro obe lingyiekye ago nyà lusi ànya se kori ori kado be ro tirana; ³⁰ ago nyà ata mikye, ondro aba ka'do yiri gwo ni tu zutui iro rosi, yile ko tase ànya koyeyibe ago kutufuyi nebii be 'do oyene. ³¹ Ka'do inye minite endaro anjioko ami roni zelevoi ànya se kutufuyi nebii be kai ro! ³² Ka'do inye, nyà ugu tase zutui amiro ketoyibe ana ondena! ³³ Ami inii ago ngwai ini ro ono! Nyà mio'ba ruopane ni rueza gehena ro yasi ono enwanye ya? ³⁴ Ago mata ämiri ono mezona nebii ndi lidri tavouni'bai ndi miemba'bai be 'da amire, nyütufuna azaka ànyaro 'da, nyòtona azakana 'da ago mikyuna azaka ànyaro 'da zoitaeriro yasi ago mijana ànya 'da ni 'ba'desi yasi le 'ba'desi kinjona ya. ³⁵ Tazero ta lidri tanngye'bai tufuro ikyina 'da ämidri, etona roni ufu tanngye'ba Abele roya le ufu Zakaria ngwa Berekia ro roya, se mifute lakole vo torioloro ndi vo Alokado robe ya ana. ³⁶ Endaro mata ämiri ono, tazero ta 'dise cini äfube kwoi ro ikyina 'da lidri tu ono ro dri. ³⁷ "Yerusalem, Yerusalem! Mifu nebii ni ago mivo lazo'bai se Lu kezobe mire iyi ni kuni si! Perena te moda se male ndi lidri miro otone voaloya oso täu kabe ngwai anyaro otone kufui anyaro zelevoye, oko migazo! ³⁸ Ka'do inye e'bena Yekalu miro 'da ago a'dona 'da awi. ³⁹ Mata miri ono, etoni yauno, miri ma ondrene to'di te i'do alona, madale nyatana lutu mikye: 'Lu käru nda se kabe ikyi ävuru Opi roya ana.' "

24 Ondro Yesu ke'be Yekalu te ago kate ugu oyi oko taeri'bai ndaro ikyiyite ndare ago ka'dayi

obe Yekalu rote ndäri. ² Nda zatadrite ago atate ekye: "Mindre nga kwoi te, inye'do mindre ko ya? Endaro mata ämiri ono ärina ko kuni alo aza se nonwa ono e'bene vona ya, vona cini eperena 'da vuru." ³ Ondro Yesu korite 'Berenwa Ice Ido ro ro dri oko, taeri'bai ikyiyite ndare ihero atayite ndäri ekye: "Nyiti ta ämäri tase cini ono kaoye a'dona ituya? Ago ta e'di a'dona ni ka'daza anjioko 'do ni tu ikyi miro ro ndi tu äduro robe owo ya?" ⁴ Yesu zatadrite ekye: "Mikwa nga, mi'ba 'dianza kodo ami ko. ⁵ Lidri amba ikyina 'da ävuru maro ya, ago ànya alo alo atanayi ta 'da ekye: 'Yi ni Mesiya owo!' Ago ànya odonayi lidri amba 'da. ⁶ Nyèrina kporo kyila ro 'da loto ago nyèrina lazo kyila ro 'da ni lozo si; oko nyòlo'be mi ko, beṛo nga nonye kwoi ri a'done, oko ko ekye tu äduro esate. ⁷ 'Bädri oyena kyila 'da 'bädri azi be, ago tu'dei oyena kyila 'da tu'dei azi be. Mä'bu ndi ägbigbi be a'dona 'da vo cini yasi. ⁸ Nga kwoi orivoya oso luwu kätü ngwa utiro ronye. ⁹ "Dooko äruna ami 'da ago ozona 'da ezane ago äfuna ami 'da. Ya lidri cini ro ozona 'da ami lomvo ta maro ta. ¹⁰ Ambana e'bena taoma ànyaro 'da tu gi ana si; ànya ozonayi vo azi ro 'da ago yanai ozona 'da azi lomvo. ¹¹ 'Dooko nebii mieyewero efonayi 'da ago odonayi lidri amba 'da. ¹² Ta nonye kwoi a'dona 'da ni rulari takozü ro ri ago ngalu lidri amba ro okyena 'da. ¹³ Oko nda se kabe yaingyi ndi le äduna ya apana ndi. ¹⁴ Ago Lazokado Miri 'Bädri'ba ro ro apena tana 'da 'bädri cini yasi ta tazevodre ro ro lidri cini ri, 'dooko tu äduro esana gwo. ¹⁵ "Mindrena nga koziro parandra se nebi Daniele kata tana be ana 'da. Edrena 'da vo alokado ya. (Tase ta ono uzi'bana ri unine: miri ta ono takacina unine kadoro!) ¹⁶ 'Dooko ànya se orivoya Yuda ya beṛo umune lutui dri. ¹⁷ Mano se orivoya kuru zo ndaro dri beṛo ko ndäri saa ndaro enjine efo si vuru nga aza urune ni zo ndaro yasi. ¹⁸ Mano se orivoya ämvu ya beṛo ko egone kovole zo ya bonngo ndaro ta. ¹⁹ A'dona 'da rritiro tu ana si 'ditoko se kovoro ro ndi endrei se ngwà na ka drigba ba ondro ri! ²⁰ Nyàmätu Lu tana tu lämuro ämiri ono ukyi a'do 'da meṛi si kode Sabata si! ²¹ Tana rriti tu gi ana ro a'dona kozipara ndrani tu azaka se kezi a'do be iyi ri se a'do dri ko inye roni o'ba 'bädri rosi le tu ono si. Ca nga aza ri ogone a'done inye i'do alona. ²² Oko Lu go logo oti tu kai ro rote nja; aba nda koye ko inye, 'dianza ri orine lidriidriro i'do. Caoko ta lidri onjionji ndaro rota, Lu ogo logona tu kai 'da. ²³ "Dooko, ondro ka'do 'dianza kata gwo ämiri ekye: 'Mindre, Mesiya begi ono! Kode nda begi ana! Mima ta ndaro ko. ²⁴ Tana Mesiya mieyewebai ro ndi nebii mieyewebai robe efonta 'da. Ànya oyenayi rubä 'desipara ndi talaro robe 'da lidri onjionji Lu ro odoza, ondro ka'do ndi rritiako owo. ²⁵ Nyèri! Miti ta ono teṛo ämiri kätü teinye tuna ri esaako. ²⁶ "Kode lidri kata gwo ämiri ekye: 'Mindre, nda orivoya vocowa ya! Nyöyi ko lau; kode ànya kata gwo ekye: 'Mindre, nda ka ruda'do nonwa! Mima tana ko. ²⁷ Tana Ngwa

Lidri ro ikcina 'da oso sionyi 'bu ro se kabe leko andria vokuru yasi ni 'buzelezi le angoya 'do ronye. ²⁸ "Vose avo orivoya kigye koyii otona kala 'da kigye. ²⁹ "Dori rri-ti tu kai ro vosi oko, kitu o'bona 'da, ago imba onjena ko tona, ago 'bi'bii e'dena 'da ni vo'buyakuru yasi, ago mbara vokuru ro kandaruna 'da. ³⁰ "Dooko andrena taka'daro Ngwa Lidri ro 'da vokuru ya, ago lidri cini 'bädri ro liyinayi 'da ondro kondreyi Ngwa Lidri rote ikcivoya 'dikolo vo'buyakuru roya mbara be ndi 'desi ndra be owo. ³¹ Avona cekure 'da, ago nda ozona malaikai ndaro 'da cuku su 'bädri ro yasi, ago ànya kotonayi lidri onjionji ndaro 'da ni telesu ädu 'bädri ro yasi le telesina ya. ³² "Mi'ba ce kyidu ro kamba ami. Ondro gwo'ii ànyaro kate oro ago kate kyibi lofo oko mini ndi anjioko duru te ti. ³³ Kpa oso inye, ondro mindre ngase cini kwoi te oko, minina ndi anjioko tu te ti, te nja etone. ³⁴ Miyi ta ono tana anjioko ngase cini kwoi a'dona 'da kati teinye dri lidri se ka ugu ori be yauono ri odraako cini. ³⁵ Vo'buyakuru ndi 'bädri be lävuna 'da, oko ata maro ri lävune 'do alona. ³⁶ "Caoko, 'diza ni tu gi ana ndi saa na ikci robe ko; ca malaikai vo'buyakuru ro ca Ngwa, Täpi ni toto ni. ³⁷ Tu ikci Ngwa Lidri ro ro a'dona oso tase ka'dobe tu Noa rosi ana ronye. ³⁸ Tuse kati gyitändri dri 'do si lidri nya nga te ago mvu nga te, màoago ndi 'ditoko be gyeyi iyi te, madale tuse Noa kocibe tonbo ya ana si. ³⁹ Caoko ànya niyi tase kabe oye a'done kote madale gyitändri ikcivoya ago ngci ànya cini te. Kaoye kpa a'done oso inye ondro Ngwa Lidri ro kate ikci owo. ⁴⁰ Tu gi ana si màoago ritu a'dona 'da losi oyevoya ämvu ya; äruna alona 'da ago e'bena azana gwo. ⁴¹ 'Ditoko ritu a'dona ngauyivoya kuni dri; äruna alodi 'da ago e'bena azana gwo. ⁴² "Ka'do inye, mikwa nga, tana mini tuse Opi amiro kabe ikci sina 'do ko. ⁴³ Miyi ta ono! Aba ondro ka'do zo kuzupi kuni tuse kugu kabe ikci sina gwo, aba nda unina ndi orine miunbo ago o'bana kugu ko vo ongone zo ndaro ya. ⁴⁴ Ka'do inye, be'ro kpa a'done ämiri nja, tana Ngwa Lidri ro ikcina 'da saa se ami mio'ba ako ndäri ikcivoya sina si. ⁴⁵ "Ka'do inye, a'di ni ruindu'ba 'diri ago tavouni be owo ya? Nda ni se ondro 'desi ndaro ko'ba nda te drikaca be ruindu'ba azi dri oko kabe ngaonya ozo ànyari tu nggye na si owo. ⁴⁶ Ruindu'ba se ondro 'desi ndaro kicyite 'bäru oko kabe nda usu ugu ta oyevoya inye 'do ni kado! ⁴⁷ Endaro, mata ämiri ono, 'desi o'bana ruindu'ba se ana 'da drikaca be lakaza cini ndaro dri. ⁴⁸ Oko ondro ka'do nda orivoya ruindu'ba kozi yi, nda atana 'da andivo ndaro ri ekye, 'desi maro unina ko egone ndri, ⁴⁹ ago nda etona ruindu'ba azi ndaro o'bina gwo ago orina gwo ngaonyane ago ngaumvune wa umvu'bai be. ⁵⁰ 'Desi ruindu'ba gi ana ro egona 'da tu alo aza se ruindu'ba ana ko'ba mi ko nda ta si ago saa se nda kuni ko si. ⁵¹ 'Desi togana nda 'da jinyijinyi ago nda usuna andivo ndaro 'da vo kozi ya miomba'bai lako. Nda o'dena gwo liyine ndi sionya be.

²⁵ "Tu gi ana si Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru ro labana oso nonye. Tu alo si oko ndirijwa 'butealo orivoya se ruyi lamba ànyaro te ago foyite drî kodrogo ro utune. ² Nji ànyaro orivoya amamai, ago nji azaka orivoya tavouni'bai. ³ Amamai ruyi lamba ànyaro te oko ruyi ido kinja kote ànya be, ⁴ oko tavouni'bai soyi ido te twi kuru ànyaro yasi. ⁵ Ondro kodrogo kadri ikci le liyaro oko, ndirijwa kai te panapanaro ndi u'duyite. ⁶ "Te le o'bwaro oko eri kporo amo rote ekye: 'Kodrogo begi ono! Nyikyri ri drî na utune!' ⁷ Ndirijwa se 'butealo kai piyimite ago edeyi lamba ànyaro te. ⁸ 'Dooko se amamai kai atayite tavouni'bai ri ekye: 'Nyòzo ido amiro azana ämäri, tana lamba amaro kate uzwe.' ⁹ Tavouni'bai zayitadrite ekye: 'Hwa, endaro, ojo ama ko ami yibe. Nyöyi ri vo ogyena roya ago migye ri andivo amiro ri.' ¹⁰ Ago ndirijwa se amamai ro ana oyyite ido aza ogyene; ago ondro ànya dri oyivoya oko, kodrogo esate. Ndirijwa se nji nja ana ciyite nda be karama lagye roya, ndi ase käläsi te. ¹¹ "Dooko ndirijwa se azaka kai esayite le liyaro kovelesi. Ànya ayoyidrite ekye: "Desi, 'Desi! Mipi käläsi maci robe.' ¹² Kodrogo zatadrite ekye: 'Endaro! Mäni ami ko.' ¹³ Yesu ndetate nonye ekye: "Ka'do inye, mikwa vo, tana mini tu ndi saa be ko. ¹⁴ "Tu gi ana si Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru ro labana oso nonye. Tu alo si oko mano aza kate 'ba e'be oyine vo aza ya; nda zi ruindu'ba ndaro te ago nda ozo driba lakaza cini ndaro rote ànyari. ¹⁵ Nda ozo nga te 'dialo ri mbara ndaro voro; aza ri nda ozo parata mo'di ro nji, aza ri nda ozo ritu, aza ri alo. 'Dooko nda e'be 'ba te oyite. ¹⁶ Ruindu'ba se kuru mo'di nji be ana oyite dori ago 'ba parata ndaro te losi oyene ago nda liti aza kpate nji. ¹⁷ Ruindu'ba se kuru mo'di be ritu ana ye kpate oso inye liti aza kpate ritu. ¹⁸ Oko ruindu'ba se kuru mo'di be alo ana oyite 'di 'bu te gyini ya, ago da'do parata 'desi ndaro rote. ¹⁹ "Tu amba vosi oko 'desi ruindu'ba kai ro egote ago rite oti mo'di ro otine ànya yibe. ²⁰ Ruindu'ba se kuru mo'di nji be ana ecite ago ozo nji aza kpate. Nda atate ekye: "Desi, nyozo mo'di te nji märigye, mindre, militi aza kpate nji, begi ono.' ²¹ 'Desi ndaro atate ekye: 'Miyete kado, mi ruindu'ba kado ago 'diri ono! Nya'dote 'diri losi oyevoya nga fererwa si, ka'do inye ma'bana mi 'da a'done dri'ba ro nga 'desi dri, nyeci ri ago màye riyä robe mibe.' ²² "Dooko ruindu'ba se ozo mo'di ritu be nda rigye ana ecite ago atate ekye: "Desi, nyozo mo'di ritu te märi, Mindre! Militi ritu aza kpate, begi ono.' ²³ 'Desi ndaro atate ekye: 'Miyete kado, mi ruindu'ba kado ago 'diri ono! Nya'dote 'diri losi oyevoya nga fererwa si, ka'do inye ma'bana mi 'da a'done dri'ba ro nga 'desi dri, nyeci ri màye riyä robe mibe.' ²⁴ "Dooko ruindu'ba se kuru mo'di alo be ana ecite ago atate ekye: "Desi, mänite mi mano siomba'ba yi, ngase nyikyidi koni nya nga jalia na ro olona ayani, ago nya ngase miri kwari na koni kotona ayani; ²⁵ ma orivoya turiro, ta'doro moyite mada'do parata

miro te gyini ya. Mindre amiro begi ono.' ²⁶ "Desi ndaro atate ndäri ekye: 'Mi orivoya ruindu'ba kozi yi, ago tovo yi. Minite, ngase mikiyi'di ko ma ngga jalia na ro olona ayani, ago ngase mari kwari na ko ma ngga na kotona ayani ya?' ²⁷ Oko, aba beḡo miri parata maro o'bane lutwe ya, tana megote oko musu robe drinju'du be. ²⁸ Ka'do inye miru parata ni nda rigyesi ago nyozo nda se mo'di 'butealo be 'do ri. ²⁹ Tana 'di cini se ngga be, ozona kpa ndra ndäri, ago nda a'dona 'da sina ndra, oko 'dise ngga ako, ca se nda ka'dobe sina giḡinḡwa ono äruna 'da ni nda rigyesi. ³⁰ Miru ruindu'ba se koziro ono; mivo nda tesi vouni ya kori robe lau vose liyi ndi sionya be ya.' ³¹ "Ondro Ngwa Lidri ro kate ikyi 'Bädr'i'ba ro malaikai cini be nda be oko nda orina 'da giti miri ro ndaro dri, ³² ago lidri tu'dei cini ro otona kala 'da nda kandra. 'Dooko nda lonyina ya änyaro 'da ritu, oso lekya'ba kabe timele lewe ni indri resi ronye. ³³ Nda o'bana lidri tanḡye'bai 'da drigwo ndaro yasi ago tanḡyeako'bai gaḡi ndaro yasi. ³⁴ 'Dooko 'Bädr'i'ba atana 'da lidri se drigwo ndaro yasi ana ri ekye: 'Nyiky, ami se Täpi maro kārube ono! Nyiky miru miri 'bädr'i'ba ro se edete tana ami ḡoni o'ba 'bädr'i rosi ono. ³⁵ Tana mabe täbiri ro nyòzo nggaonya ni märi, ago mabe gyilu be nyòzo gyi ni umvune märi mabe orivoya atra ro miru ma ni 'ba amiro yasi. ³⁶ Mabe orivoya bägyuluro mišo boḡgo ni malomvo; mabe adravoro miti ta maro ni, ago mabe kamba ya nyätäkyi ma ni.' ³⁷ "Dooko tanḡye'bai ozanayi tadri ndaro gwo ekye: 'Opi, mändre mi täbiri ro ago mozo nggaonya miri itube, kode gyilu be ago mozo gyi umvune miri itube ya?' ³⁸ Mändre mi atra ro ago märu mi te 'ba amaro yasi itube, kode bägyuluro ago mäso boḡgo te milomvo itube ya?' ³⁹ Mändre mi adravoro kode kamba ya ago mätkäkyi mi itube ya?' ⁴⁰ 'Bädr'i'ba ozana tadri gwo ekye: 'Mata ämiri ono, tase miyebe 'dise tipari ädrupii maro kwoi ri ono, miyete märi.' ⁴¹ "Dooko nda atana gwo änya se gaḡi ndaro yasi kai ri ekye: 'Nyöyi ri ni maresi, ami se latri Lu ro zele ono! Nyöyi asi äduako ya se edete tana Kicu'ba ndi malaikai ndaro be ono. ⁴² Ma'dobe täbiri ro mileko nggaonya ozone märi, ma'dobe gyilu be mileko gyi ozone umvune märi; ⁴³ ma'dobe atra ro mileko ma urune 'ba amiro yasi, ma'dobe bägyuluro mileko boḡgo osone malomvo; ma'dobe adravoro ago kamba ya, mileko ta maro otine.' ⁴⁴ "Dooko änya ozanayi tadri ndaro gwo ekye: 'Opi, mändre mi täbiri ro kode gyilu be kode atra ro kode bägyulu ro kode adravo ro kode kamba ya ago mäleko mi opane itubeya?' ⁴⁵ 'Bädr'i'ba ozana tadri gwo ekye: 'Mata ämiri ono, tuse miḡabezo 'dise tipari kwoi opane ana miḡazo ma opane.' ⁴⁶ 'Dooko azona 'dise kwoi 'da rueza äduako ya, oko tanḡye'bai oyinayi 'da adri äduako ya."

26 Ondro Yesu konde ta cini kwoi embana te oko, nda atate taeri'bai ndaro ri ekye: ² "Oso minibe ronye, u'du ritu vosi oko Karama Lävü Odra ro ro

kaoye a'done, ago ozona Ngwa Lidri ro 'da otone."

³ 'Dooko kohanii 'desi ndi 'di'desii be otoyalate zo'desi miri ro Kohani Fopara Kayafa roya, ⁴ ago rayitate Yesu urune ndrwi ago nda ufune. ⁵ Änya atayite ekye: "Beḡo ko ämäri oyene tu karama rosi, ukyi lidri amo 'da."

⁶ Ondro Yesu te orivoya Betaniya ya zo Simona se sedri orivoya adravo koziro kyini robe roya oko, ⁷ toko aza ikyite ndare gäbä alabasata robe twi ido ngutruru lagyena amba be, se anya date nda dri, 'dooko nda nggaonya onyavoya. ⁸ Taeri'bai kondreyi ta ono te oko, a'doyite kyilaro ejiyitate ekye: "Enji ido ono te cini etaya? ⁹ Ido ngutruru ono änäna ndi ogyene parata amba si ozone ati'bai ri!" ¹⁰ Ondro Yesu kuni tase änya kayibe ugu atana ono te oko, nda atate änyari ekye: "Nyä toko ono okwona etaya? Anya ye ta lingyiekye te märi. ¹¹ Ondoalo ami ḡo orivoya ati'bai be ami lako, oko nyä'dona ko ondoalo mabe. ¹² Tase anya koyebe ido ngutruru oda si mädr'i ono ma edero nja ma oseza.

¹³ Endaro mata ämiri ono, vose aza abe lazokado ono opena kigye 'bädr'i cini yasi, tase anya koyebe ono itina tana 'da ta anyaro oyiza." ¹⁴ 'Dooko alo aza taeri'bai 'butealo foritu ro, äzite Yuda Isekariota; oyite kohanii 'desi re ¹⁵ ago ejitate ekye: "Ondro ka'do mozo drí Yesu rote ämiri oko nyòzona e'di märi ya?" Änya ozoyi parata mo'di ro 'butenätu te ndäri. ¹⁶ Ni tu ana si Yuda eto liti se Yesu ozoza änyari ana uḡina te. ¹⁷ U'du käti Karama Ambata Lonḡaako ro rosi oko taeri'bai ikyiyite Yesu re ago ejiyi nda te ekye: "Mile ämäri nggaonya karama Lävü Odra ro ro edene nja miri enḡwaro ya?" ¹⁸ Nda atate änyari ekye: "Nyöyi mano aza re 'bakici ya, ago nyäta ndäri mikye: 'Miemba'ba ekye: Saa maro esate, ma ndi taeri'bai maro be ri karama Lävü Odra ro ro onyaza zo miro ya.'" ¹⁹ Taeri'bai yeyite oso Yesu katabe änyari ronye ago edeyi nggaonya karama Lävü Odra ro rote. ²⁰ Ondro te tandrolero oko, Yesu ndi taeri'bai 'butealo foritu ndaro be riyite vuru nggaonyane.

²¹ Nggaonyavoya oko Yesu atate ekye: "Endaro mata ämiri ono, alo aza amiro ozona drí maro 'da."

²² Taeri'bai a'doyite märyi, etoyi nda ejite azivo azivo ekye: "Opi, mimabe ni ma owo ya?" ²³ Yesu zatadrite ekye: "Alo aza se kabe ambata ndaro osona mabe deḡbele ya ono ozona drí maro 'da. ²⁴ Ngwa Lidri ro odrana 'da oso Taegy katabe ta ndaro ta ronye, oko orivoya rritiro mano se kabe drí Ngwa Lidri ro ro ozone 'do ri! Aba ni kadopara mano na 'do kori gwo ḡo utiako!" ²⁵ Yuda drizo'ba atate ḡe, ejitate ekye: "Miembra'ba, minibe ni ma owo ya?" Yesu zatadrite ekye: "Ndi oso nyatabe 'do ronye." ²⁶ Ondro änya kayite ugu nggaonya oko, Yesu ru ambata te ago ye mätu aro'boya rote, ago wagwo, ago ozote taeri'bai ndaro ri. Ago atate ekye: "Miru ago minya, ono ni lomvo maro owo."

²⁷ 'Dooko nda ru kofo te, ozo aro'boya te Lu ri, ago ozote änyari. Ago atate ekye: "Ami cini, mimvu ni kigyisi; ²⁸ ono ni kari maro tao'baro, se korobe 'di amba

ta 'di e'bero ni takozu ri. ²⁹ Mata ämiri ono, mago mämuvuna vino ono ko tona madale tuse mämuvuna vino to'di ami yibe Miri 'Bädr'i'ba Täpi maro roya ana si." ³⁰ Ondro ànya kongoyi lonngo te oko oyiyite 'Berenwa Ice Ido ro driro. ³¹ 'Dooko Yesu atate ànyari ekye: "Ngäkyi gi ono si ami cini mìmuna 'da ago nyè'bena ma 'da, tana Taegy i atate ekye: 'Lu ufuna lekye'ba 'da, ago gboko timele ro pereruna 'da.' ³² Oko ondro ennga mate lidriidriro oko, moyina 'da kät i ami mile Galilaya ya." ³³ Petero atate rere ago atate Yesu ri ekye: "Me'ben a mi ko alona, ondro ka'do azii cini ke'be mi ca owo!" ³⁴ Yesu atate Petero ri ekye: "Endaro mata miri ono, dri teinye gogo ri opeako ngäkyi ono si, migana kala maro 'da perena nätu." ³⁵ Petero zatadrite ekye: "Märi kala miro ogane 'do alona, ka'do gica märi odrane mibe owo!" Ago Taeri'bai cini azii atayi kpate oso inye. ³⁶ 'Dooko Yesu oyite taeri'bai ndaro be vose äzibe Getesemane ana ya, ago nda atate ànyari ekye: "Miri nonnwa madri oyi mileya mätu oyene." ³⁷ Nda ru Petero ndi ngwai ritu Zebedayo robe te nda be, tana tusu ndi rriti be esate nda dri. ³⁸ Ago nda atate ànyari ekye: "Tusu te ndra ya maro ya ka oyete ma ufune. Miri nonnwa ago mikwa nga mabe." ³⁹ Ndi nda oyite fere ga mileya, nda 'dote vuru militi si ago mätute ekye: "Täpi maro, ondro ka'do gindi rritiako, mina kofo ruezaro ono ni maresi! Caoko ko tase malebe ayani, oko tase milebe ayani." ⁴⁰ 'Dooko nda egote taeri'bai se nätu kai re ago usu ànya te u'duvoya; ago nda atate Petero ri ekye: "Tana e'di ami nätu ono mìn i ko vookwane mabe gica saa alodi ya niya? ⁴¹ Mikwa nga ago nyämätu ukyi m'ide 'da taojoro ya. Tori le gindi oko lomvo orivoya mbaraako." ⁴² Yesu go oyi kpa to'di ago mätute ekye: "Täpi maro, ondro ka'do kofo rueza ro ono äni kote onane madale ka'dote märi umvune lutu oko, ayena ndi ole miro ayani." ⁴³ Nda egote kpa to'di ago usu taeri'bai u'duyite nbi; tana ànya niyi kote orine mi-unbo. ⁴⁴ Yesu e'be ànya kpate to'di, ago oyite, ago mätute pere nina si, ata kpa ta alo ana ayani. ⁴⁵ 'Dooko nda gote taeri'bai re ago atate ekye: "Inye'do nyà drig-ba ugu u'du ndi loli be ya? Mindre! Saa esate Ngwa Lidri ro ozoza dr i lidri takozu'bai roya. ⁴⁶ Mिंगa kuru, m'ide mòyi. Mindre, mano se kabe dr i maro ozona begi ono!" ⁴⁷ Ago ondro Yesu kadri ugu ata oko, Yuda se ni alo aza taeri'bai 'butealo foritu ro esate. Lowa du orivoya nda be bando be ago dofo be kohanii 'desi ndi 'di'desii be ezoyi ànya ni. ⁴⁸ Driozo'ba ozo taka'daro te lowa ri ekye: "Mano se mabe njunjuna 'do ni se milebe owo. Miru nda!" ⁴⁹ Yuda oyite dori Yesu re ago atate ekye: "Taliatokpe ka'do mibe, Miemba'ba, ago njunju nda te." ⁵⁰ Yesu zatadrite ekye: "Bereazi, miye tase milebe oyene ono ri ndrindri!" 'Dooko ànya cini ikyiyite, ruyi Yesu te, bariyi nda te anda. ⁵¹ Alo aza 'dise Yesu be kai ro engye bando ndaro te ago ga bi ruindu'ba Kohani Fopara ro rote ätu. ⁵² Yesu atate ndäri ekye: "Nyol-

ogo bando miro vona ya. Vona se cini kayibe bando uru odrana 'da bando si. ⁵³ Mini roko mänina ndi Täpi maro uzine ta ngaopa rota, ago unina ndi gboko kyila'bai malaikai ro kutu 'butealo foritu ezine märi ya? ⁵⁴ Oko ondro ka'do mayete inye, tase Taegy i kata tana be a'done ono unina a'done ngye enwanye ya?" ⁵⁵ 'Dooko Yesu atate lowa ri ekye: "Nyikyite bandoi be ndi dofoi be ma urune, osoago ma orivoya ota pere'ba yi. Tu cini si marite vuru ago memba nga te Yekalu ya, oko miru ma kote. ⁵⁶ Oko tase cini ono a'dote nonye tana tase cini nebii kegyiyibe Taegy i ya ana ka'do robe ngye." 'Dooko taeri'bai cini e'beyi nda te ago muyite. ⁵⁷ Ànya se kuruyi Yesu be ana uguyi nda te zo Kayafa, Kohani Fopara roya, se miemba'bai Ota ro ndi 'di'desii yibe kotoyikalabe voaloya kigye ana. ⁵⁸ Petero sote kovole lozo si ni goko zo Kohani Fopara ro ro lomvosi. Nda oyite cite goko ya ago nda rite vuru vookwa'bai be tase cini ka oyebe a'done 'do ondrene. ⁵⁹ Kohanii 'desi ndi Täy i'bai cini be ojoyite ta azaka usune kowero Yesu lomvo nda ufuz a; ⁶⁰ oko ànya usuyi ta aza kote, lidri amba itweyi gica ago itiyi ta ca kowe si ta ndaro ta owo. Äduro oko lidri ritu itwete ⁶¹ ago atayite ekye: "Mano ono atate ekye: 'Ma orivoya mbara be Yekalu Lu ro perene ago u'du nätu si oko mago mabena gwo vona ya.' " ⁶² Kohani Fopara ngate kurusi ago atate Yesu ri ekye: "Inye'do tase itibe milomvo ono mi ta ako tadrina ozane ya?" ⁶³ Oko Yesu a'dote titiro. Ago Kohani Fopara ata kpate to'di ndäri ekye: "Ävuru Lu lidriidriro rosi; yauono ma mi o'ba ruärune; nyiti ta ämäri ondro ka'do nya'dote ni Mesiya, Ngwa Lu ro owo." ⁶⁴ Yesu zatadri ndaro te ekye: "Nyatate roni wo. Oko ma ta iti ami cini ri ni tu ono si ono mindrena Ngwa Lidri ro 'da orivo ya dr igwo Lu Mbarapara ro yasi ago ikyivoya 'dikolo vo'buyakuru rosi!" ⁶⁵ Ata ono 'ba Kohani Fopara wa bonggo ndaro te ago atate ekye: "Ono Lu o'da yi! Mäle tazevoedre'bai ndra aza kote! Yauono nyèri la'dao'da ndaro te!" ⁶⁶ Nyùsu amiro be enwanye ya?" Ànya zayitadrite ekye: "Nda enjitate ago be ro ndäri odrane." ⁶⁷ 'Dooko ànya voyi to te mi ndaro ya, 'biyi nda te, ago ànya se kudiyi nda be kai atayite ⁶⁸ ekye: "Mesiya nyänngu, a'di 'bi mi niya?" ⁶⁹ Ondro Petero korite tesi goko ya oko alo aza ruindu'bai ndiriqwa ro Kohani Fopara ro ikyite ndare ago atate ekye: "Mi kpa orivoya Yesu Galilaya robe." ⁷⁰ Oko nda gakalate ànya cini milesi ekye: "Ta gi nyabe ugu atana 'do mäni ko", ⁷¹ ago fote tesi ecivo goko roya. Ago ruindu'ba ngutiro aza ndre nda te ago atate lidri se lau ana ri ekye: "Nda orivoya Yesu Nazareta robe." ⁷² Petero gakala kpate to'di ruär u si ekye: "Mäni mano ana ko!" ⁷³ Fere voigye-si oko lidri se kedreyibe lau ana ikyiyite Petero re atayite ekye: "Mi orivoya alo aza ànyaro owo. Tana ata miro ka'da mi ni!" ⁷⁴ 'Dooko Petero ärurute ago atate ekye: "Ma tanngye ata! Ka'do inye Lu keza ma ondro ka'do kote inye owo! Mäni mano ana ko!" Dori ndri oko

gogo pe te, ⁷⁵ ago ata se Yesu katabe Petero ri ana go otote nda dri se ekye: "Dri teinye gogo ri opeako, migana kala maro 'da perena nātu." 'Dooko nda fote tesi ago liyite tu.

27 Rō kyonḡboci oko kohanii 'desi cini ndi 'di'desii be rayitate Yesu lomvo nda ufune. ² Ànya embeyi nda te nyori si, uguyi nda te ago ozoyi nda te Pilato wari'ba Roma'ba ro ri. ³ Ondro Yuda, kunita ape vure Yesu rote oko, nda etadrite ago nda logo mo'di kaciroye se 'butenātu ana te kohanii 'desi ndi 'di'desii be ri. ⁴ Nda atate ekye: "Maye takozu te mano taenjiako'ba ono drí na ozo si odrane!" Ànya zayitadrite ekye: "Ta amaro gi du be ya? 'Do te losi miro!" ⁵ Yuda da parata te vuru Yekalu ya ago oyite, ndi nda oyite ago yi andivo ndaro te. ⁶ Kohanii 'desi ku'duyi parata ana te ago atayite ekye: "Ono orivoya parata kari ro, ago Ota amaro voro ko o'bane vo parata Yekalu ro o'baro ya." ⁷ Tadriole tana ro vosi oko, ànya gyeyi lowo lakazaobe'ba rote parata se ana si, avo atrai ro oseza. ⁸ Ta'doro äzi lowo se ana te Lowo Kari ro le tu ono si. ⁹ 'Dooko tase nebi Yeremaya katabe ana a'dote ḡgye se ekye: "Ànya ruyi mo'di kaciroye 'butenātu te, lagye se lidri Yisaraele ro kolebe nda ogyene sina ro, ¹⁰ ago agye lowo lakazaobe'ba rote parata na si, oso Opi kota mabe ronye." ¹¹ Yesu edrete wari'ba Roma'ba ro kandra, se eji nda te ekye: "Inye'do mi ni 'bädri'ba Yudai ro owo ya?" Yesu zatadrite ekye: "Nyata teḡ ḡgye." ¹² Oko nda ata ta aza kote tase kohanii 'desi ndi 'di'desii be kikiçuyi nda be ana tadrina ozaza. ¹³ Ta'doro Pilato atate ndäri ekye: "Inye'do nyeri tase cini ànya kayibe mi kicu tana ro ono ko ya?" ¹⁴ Oko Yesu gatezo tadri aza alona ozane, se tana 'ba wari'ba laro tawi. ¹⁵ Tu Karama Lävu Odra ro ro cini si wari'ba Roma'ba ro ratate kamba'ba alo aza se lowa kejitata tana ro onjine. ¹⁶ Tu gi ana si kamba'ba aza orivoya uniuniro äzite Baraba. ¹⁷ Ta'dota ondro lowa kotokalate oko, Pilato eji ànya te ekye: "Mìle mări a'di onjine ayani dritairo ämiri ya? Baraba kode Yesu se äzibe Mesiya ono ayani ya?" ¹⁸ Nda ni ḡrote kado anjioko drikaca'bai Yudai ro ozoyi Yesu te ndäri tana ànya orivoya yaoko be. ¹⁹ Ondro Pilato dri orivoya vo vureope roya oko, toko ndaro zo lazo te ndäri ekye: "Miye ḡga aza ko mano taenjiako'ba 'do ri, tana ḡgäkyi be tori eza ma te tu ta ndaro ta." ²⁰ Kohanii 'desi ndi 'di'desii be soyi ya lowa rote Pilato ejine Baraba onjine dritairo ago Yesu ufune ayani. ²¹ Oko Pilato eji lowa te ekye: "'Di ritu kwoi lakosi mìle mări a'di onjine ayani dritairo ämiri ya?" Ànya zayitadrite ekye: "Baraba!" ²² Pilato eji ànya te ekye: "Oko mayena e'di Yesu se äzibe Mesiya ono riya?" Ànya zayitadrite ekye: "Nyoto nda!" ²³ Oko Pilato ejitata ekye: "Tase kuzi nda koyebe e'di ya?" 'Dooko ànya go trete ndra kporo amba si ekye: "Nyoto nda!" ²⁴ Ondro Pilato kondrete ta a'do kote kadoro, ago amo kate ugu a'do ndra oko, nda ru gyi te, ago jo drí ndaro te lowa milesi, ago atate

ekye: "Ma maro orivoya wäri ni odra mano ono ro yasi! Ono orivoya taoye amiro!" ²⁵ Lowa cini zatadrite ekye: "Mì'ba kari ndaro kori ama dri ago ḡgwai amaro dri!" ²⁶ 'Dooko Pilato onji Baraba te dritairo ànyari, ago nda 'ba a'bi Yesu te ago ozo nda te otone. ²⁷ 'Dooko kyila'bai Pilato ro uguyi Yesu te zo'desi miri ro wari'ba roya, ago lowa cini otokalate gbikiyi nda lomvosi. ²⁸ Ànya totriyi bonḡo ndaro te ago soyi bonḡo rundururo okaro te nda lomvo. ²⁹ Ago edeyi tagyia teni ḡwoḡ ce kukyi be ro yasi ago soyite nda dri, ago 'bayi dofo te dríḡwo ndaro ya, ago ànya soyikayate nda kandra, ago guyi nda te atayite ekye: "Miri madaro 'Bä-dri'ba Yudai ro!" ³⁰ Ànya voyi to te nda lomvo, ago ruyi dofo te ago 'biyi nda te drí ya. ³¹ Ondro ànya kondeyi nda ugu te oko, ànya triyi bonḡo rundururo te ago goyi soyi bonḡo ndaro te nda lomvo. 'Dooko lofoyi nda te tesi nda otone. ³² Ondro ànya kayite ugu oyi tesi oko, ànya 'beyidrite mano aza ni Kurene yasi be se äzite Simona, ago kyila'bai gbiriya nda te taka Yesu ro ḡḡyine. ³³ Ànya sayite vose äzibe Gologota ana ya, se takacina ni, vo kowa drí ro ro. ³⁴ Lau ànya ozoyi vino se odro'bebe ḡga osoro si ana te Yesu ri; oko ondro nda ketembe te oko, nda lekote umvune. ³⁵ Ànya otayi nda te ago lonyiyi bonḡo ndaro te ànya voya vodo ovo si. ³⁶ Ono vosi ànya riyite lau ago kwayi nda te, ³⁷ kurusi drile ndaro ya ànya egiyi taegyí nda kicuro te ekye: "Ono ni Yesu, 'Bädri'ba Yudai ro owo." ³⁸ 'Dooko ànya otayi ḡgatopa'bai ritu te Yesu be, alodi dríḡwo ndaro yasi ago azana ḡari ndaro yasi. ³⁹ Lidri se kayibe lävu nasi kai ḡgyiriya drí ànyaro te ago 'dayi Yesu te ḡḡe ekye: ⁴⁰ "Mise milebe Yekalu perene riya vuru ago ogo obene to'di u'du nātu si ono! Mipa andivo miro, ondro ka'do mi ni ḡḡwa Lu ro owo! Nyefo vuru ni taka drisi!" ⁴¹ Kohanii 'desi ndi miemba'bai Ota robe ndi 'di'desii be guyi nda kpate oso inye ekye: ⁴² "Nda pa azii te, oko nda ni kote andivo ndaro opane! Inye'do 'do ḡo ko 'Bä-dri'ba Yisaraele ro owo ya? Mì'ba nda kefo vuru ni taka drisi yau, ago màmana ta ndi nda ya! ⁴³ Nda ka taoyi Lu ya ago ka yi o'ba a'done ḡḡwa Lu ro. Kadoyi, dia, mì'de màndre kode Lu kaoye nda opane ya!" ⁴⁴ ḡgatopa'bai gi se otobe nda be kai 'dayi nda kpate oso inye. ⁴⁵ Ago te oso kitudiri ronye oko ḡgätini tako 'bädri cini te; ago rite inye cu saa nātu. ⁴⁶ Oso saa njidriesu ronye oko Yesu trete otre amba si ekye: "Eli, Eli, lama sabaketani?" Se takacina ni ekye: "Lu maro, Lu maro, nye'be ma te etaya?" ⁴⁷ Rukä lidri ro se kedrebe loto lau ana keriyi otre ndaro te oko atayite ekye: "Nda ka Eliya uzi!" ⁴⁸ Dori alo aza ànyaro mute, ru lifo te sote vino äträ ya, sote drí dofo roya, ago ojote nda o'bane umvune. ⁴⁹ Oko 'di azaka atate ekye: "Dri, mì'de màndre te kode Eliya kaoye ikyine nda opane!" ⁵⁰ Yesu trete kpa to'di amba ago adri ndaro efote. ⁵¹ 'Dooko bonḡo se ayibe Yekalu ya ana yana lesite ritu ni kurusi le vuru. Gyini kandarute, luutui lifute, ⁵² 'budrii tupirute,

ago lidri amba Lu ro se kodrabe ana adrite. ⁵³ Ànya e'beyi 'budrii te, ago efo Yesu ro ni avo yasi vosi oko, ànya oiyiyite 'Bakici Alokado ya se lidri amba ndreyi ànya te. ⁵⁴ Ondro dri'ba kyila'bai ro ndi kyila'bai se kayibe Yesu okwa ana kondreyi ägbigbi ndi ngase cini ka'dobe ana be te oko, ànya turiyi tawi ago atayite ekye: "Endaro nda ni Ngwa Lu ro!" ⁵⁵ 'Ditoko amba orivoya, se kayi ta ondre lozo si, se kosoyibe Yesu vo ni Galilaya yasi se payi nda te ana. ⁵⁶ Ànya lako ni Maria Magdalene, Maria endre Yakoba ro ndi Yosepa be, ago toko Zebedayo ro. ⁵⁷ Ondro te tandrolero oko, mano ngaamba'ba aza ni Arimatayo yasi esagwo, ävuru ndaro Yosepa, ago nda kpa orivoya taeri'ba Yesu ro. ⁵⁸ Nda oyite Pilato re ago ejitate avo Yesu rota. Pilato ozotate avo ozone Yosepa ri. ⁵⁹ Ndi Yosepa ngyi avo te, vu anya te bonggo rendelero to'diro si, ⁶⁰ ago se nda te 'budri modo ndaro roya, se nda gate lutu lomvo to'diro ana. 'Dooko nda re'ri kuni 'desi te kala 'budri roya ndi oyite. ⁶¹ Maria Magdalene ndi Maria se aza ana be riyite lau, zayimite 'budri dri ro. ⁶² Tu kinjo, se ni Sabata yi ana si, kohanii 'desi ndi Parusii be ikiyiyite Pilato re ⁶³ ago atayite ekye: "'Desi, màyi tase kowe'ba ono katabe 'dooko nda drigba lidriidriro ana tana ndi se nda ekye: 'Madrina 'da u'du nina si.' ⁶⁴ Ka'do inye nyozo ta, tana akwa 'budri ndaro robe, ukyi taeri'bai ndaro oyi 'da avo ndaro kugune, 'dooko atanayi gwo lidri ri ekye: 'Nda efo teni avo yasi.' Koweoga se äduro ono a'dona te ndrani se käti ono drisi." ⁶⁵ Pilato atate ànyari ekye: "Mìru vookwa'bai ago nyöyi mindre vo 'budri ro kadoro." ⁶⁶ Ndi ànya oiyiyite yeyi 'budri te kadoro nga obeobero o'ba si kuni lomvosi ago e'beyi vookwa'bai te vookwane.

28 Sabata vosi 'buzervo osivoya tu käti u'du njidrieri rosi oko, Maria Magdalene ndi Maria se aza ana be oiyiyite 'budri ondrene. ² Dori ägbigbi site mbarasi lau, malaika Opi ro ikiyite vuru ni vo'buyakuru yasi re'ri kuni te pere, ago rite driigye. ³ A'do ndaro laba oso leko 'bu ro ronye, ago bonggo ndaro onjero oso siya ronye. ⁴ Vookwa'bai a'doyite turiro ànya lä'biyite

ago a'doyite oso lidri se kodrate ronye. ⁵ Malaika ana atate 'ditoko kai ri ekye: "Nyà'do ko turi ro, mänite nyà Yesu se otobe ana urina. ⁶ Nda i'do non'wa, nda efote, gi oso se nda katabe ronye. Nyikyiyi non'wa ago mindre vose alala nda be kigye ono. ⁷ Nyöyi ndrindri, yauono nyàta taeri'bai ndaro ri mikye: 'Nda efote ni avo yasi, ago yauono nda kate ugu oyi Galilaya ami mile; ago mindrena nda 'da lau! Miyi tase mitibe àmiri ono tana." ⁸ Ndi ànya oiyiyite foroforo ni 'budri drisi turi si ago riyà amba be ago müyite ta itine taeri'bai ndaro ri. ⁹ Dori Yesu 'bedrite ànya be ago ye mede te ànyari ekye: "Taliatokpe ka'do ami yibe." Ànya ikiyiyite ndare, ovoyi pa ndaro te, ago mätuyi nda te. ¹⁰ Yesu atate ànyari ekye: "Nyà'do ko turiro. Nyöyi ago nyàta ädrupii maro ri koyiyi Galilaya ya, ago ànya ondrenayi ma 'da lau." ¹¹ Ondro 'ditoko se kai koyiyite liti ànyaro yasi oko, rukä kyila'bai se kayibe 'budri okwa ana ro oiyiyite 'bakici ya ago itiyi ta cini se ka'dobe ana tana te kohanii 'desi ri. ¹² Kohanii 'desi dro'beyi iyi te 'di'desii be ago rayi ta ànyaro te, parata amba ozone kyila'bai se kai ri ¹³ atayite ekye: "Àmiri atane mikyi taeri'bai ndaro ikiyiyite ngäkyi si ago kuguyi avo ndaro te 'dooko mü'dute. ¹⁴ Ago ondro Wari'ba keru ta ono te oko, màtana 'da ndäri màkye ami orivoya taenjiako, ago ami ta aza ako milo'bene tana ro." ¹⁵ Vookwa'bai ruyi parata se ana te ago yeyi ta ndi oso se atabe oyene ànyari ana ronye. Ta'doro tase itibe ana larirute Yudai cini lakosi gile tu ono si ono. ¹⁶ Taeri'bai 'butealo foalo oiyiyite lutu se Galilaya ya ana ya vose Yesu katabe oyine ànyari kigye ana ya. ¹⁷ Ondro ànya kondreyi nda te oko, ànya mätuyi nda te, rukä ànya ro drigba ca wiriwiri owo. ¹⁸ Yesu iswete loto ago atate ànyari ekye: "Ozo drikaca cini se vo'buyakuru ya ndi 'bädri be te märi. ¹⁹ Ka'do inye, nyöyi lidri cini re vo cini yasi, ago m'ba ànya a'done taeri'bai maro; Nyà bapatisi ànya ävuru Täpi roya, Ngwa roya, ago Tori Alokado roya, ²⁰ ago nyèmba ànya tase cini mata ami be sina ono orone. Ago mà'dona ndi tro ami be ondoalo, le tu äduro ya."

MARAKO

1 Ono ni etovo lazokado ro ta Yesu Kristo, Ngwa Lu ro rota. ² Oso nebi Yesaya kegyibe ronye ekye: "Lu atate ekye: 'Mazona lazo'ba maro 'da mimile liti edene nja miri' ³ 'Diaza ka ugu driayo vocowa ya ekye: 'Nyede liti nja Opi ri; nyede liti nggye ndäri abaza!' " ⁴ 'Dooko Yoane oyi rite vocowa ya, ugu bapatisi oyebe ndi taope be, nda atate lidri ri ekye: "Nyètadri ni takozi amiro yasi ago nyà'do bapatisi be, 'dooko Lu e'bena ami ndi takozi amiro ta." ⁵ Lidri amba ni wari Yuda ro ndi 'bakici Yerusalema robe yasi oyiyite ta Yoane ro erine. Ànya eroyi takozi ànyaro te, ago nda bapatisi ànya te Golo Yaradene ya. ⁶ Yoane so bonjo se edeni 'bi gamele ro yasi te, embe kyini kyelekpero te kundu ndaro ya, ago ngaonya ndaro ni tombi ndi epe kogo robe. ⁷ Nda ayotate lidri ri ekye: "Mano se kabe ikyi ma vo orivoya 'desi para ndrani mări, takado maro ojo ko ca ändine vuru mvoka ndaro otrine. ⁸ Ma ami bapatisi gyi si, oko nda bapatisina ami 'da Tori Alokado si." ⁹ Tu fere vosi oko Yesu ikyite ni Nazareta wari Galilaya ro yasi, ago Yoane bapatisi nda te Golo Yaradene ya. ¹⁰ Ago dori Yesu kate efo ni gyi yasi oko, nda ndre vo'buyakuru pirute ago Tori ka eziikiy vuru nda dri laba oso tu'bu ronye. ¹¹ Ata ikyite ni vo'buyakuru yasi ekye: "Mi ni Ngwa modo maro ro se mulu tawi ono owo. Ta miro si ma ni." ¹² Ndrinwa oko Tori 'ba nda te oyine vocowa ya, ¹³ nda rite lau u'duna 'butesu, ago Satani ojo ta ndaro te. Koronyai vocowa ro kpa orivoya lau, oko malaikai ikyite ago indurute ndäri. ¹⁴ O'ba Yoane ro kamba ya vosi oko, Yesu oyite Galilaya ya ago pe Lazokado Lu rote. ¹⁵ Nda atate ekye: "Tu kado esate ago Miri 'Bä-dri'ba Lu ro ro te loto! Nyètadri ni takozi amiro yasi ago mima ta Lazokado ro!" ¹⁶ Ago Yesu ka aba Fofu Galilaya ro kalasi oko, nda ndre ti'biuru'bai ritu te, Simona ndi ädrupi ndaro Andarea be, kayi kyimba ovo fofu ya, tana ànya ti'biuru'bai. ¹⁷ Yesu atate ekye: "Miso mavo, ago membana ami 'da lidri urune." ¹⁸ Dori ànya e'beyi kyimba ànyaro te ago soyite nda vo. ¹⁹ Nda oyite ga loto fere oko, ndre ädrupii azaka ritu te, Yakoba ndi Yoane be, ngwà Zebedayo ro, ànya orivoya tonjo ànyaro ya kayi ugu kyimba ànyaro edena nja. ²⁰ Ago dori ondro Yesu kondre ànya te oko, nda zi ànya te, ago ànya e'beyi Zebedayo täpi ànyaro te tonjo ya losioye'bai päläti si be ago soyite Yesu vo, ²¹ Yesu ndi taeri'bai ndaro be ikyiyite 'ba'desi Kaperenauma ya, ago Sabata si oko Yesu oyite zotaeriro ya ago eto

ngaemba te, ²² lidri se keriyi ta be ana laroyi tawi liti se nda emba nga be kigye si tana ro, tana nda ko oso miemba'bai Ota ro ronye, oko nda emba nga te drika-ca si. ²³ Ago mano aza tori undiro be ikyite zotaeriro ya ago trete ekye: ²⁴ "Mile e'di ama be ya Yesu Nazareta ro? Nyiky nonwa ono ama tufune ya? Mäni mi te; mi ni Lazo'ba Alokado Lu ro owo!" ²⁵ Yesu ta tori te ekye: "Nya'do titiro, ago nyefo tesi ni mano ono yasi!" ²⁶ Tori undiro kanda mano ana te rriti, trete amba, ago efote tesi ni nda yasi. ²⁷ Lidri cini laro tawi ànya etoyi atate azi ri ekye: "Ono e'diyi ya? Inye'do ono orivoya ngaemba to'diro aza yi ya? Mano ono orivoya drika-ca be, ozotate tori undiro ri, ago ànya royi nda te!" ²⁸ Ago liku Yesu ro larirute ndrindri vo cini wari Galilaya ro ro yasi. ²⁹ Yesu ndi taeri'bai ndaro be, tro Yakoba ndi Yoane be, e'beyi zotaeriro te ago oyiyite dori 'ba Simona ndi Andarea be roya. ³⁰ Adranwa Simona ro a'dote rritiro adravo driu'bo robe u'duvoya kitapara dri, ago dori Yesu kesate oko, itita anyaro te ndäri. ³¹ Yesu kyite anyare, ago ru drí anyaro te, ago engga anyate kuru. Dori driu'bo e'be anyate, ago anyate ozo ngaonya te ànyari. ³² Ago ondro te tandrolero kitu oci vosi oko, lidri ezi adravo'bai cini te Yesu re ndi ànya se ka'dobe demonabe ana be. ³³ Lidri cini 'ba'desi ro otokyalate zo kala. ³⁴ Yesu ede 'di amba se adravo dritoto be ana te ago lofo demonai amba te tesi. Nda leko demonai ri ta aza atane, tana ànya niyi nda te. ³⁵ Ago ro kyononboci, vo ri layaako oko, Yesu ngate ago fote ni zo yasi. Nda fote ni 'ba'desi yasi oyite vo ihero ya, ago lau nda mätute. ³⁶ Oko Simona ndi azii ndaro be foyite tesi uguyi nda urí te, ³⁷ ago ondro ànya kusuyi nda te oko, ànya atayite ekye: "Dicini kayi ugu mi urí." ³⁸ Oko Yesu zatadrite ekye: "Beru ämäri oyine 'banwà azaka se gbiky nonwa ono yasi. Mape ta robe kpa kigye, tana mikyite ro ta 'do ro." ³⁹ Ta'dota nda abate gbiky Galilaya yasi, taope be zotaeriro yasi ndi demonai lofobe tesi. ⁴⁰ Mano aza se ka rueza ni adravo koziro kyini ro ri ana ikyite Yesu re, sokayate vuru, ago eji nda te ta ngaopa rota. Nda ekye: "Ondro mile gindi, minina ndi ma edene wäri." ⁴¹ Yesu te ro twi yauni be, ago ozo drí ndaro te ago do nda te, nda zatadrite ekye: "Maletenya'do ri wäri!" ⁴² Dori adravo koziro se kyini ro ana kyete, ago nda a'dote wäri. ⁴³ 'Dooko Yesu atate ndäri mbara ndi dori zo nda te oyine, ⁴⁴ ago atate ndäri ekye: "Nyeri, nyite tase ono ko 'diaza alo ri, oko nyoyi dori

kohani re ago mi'ba nda kena mi, ago nyozo ngapāri se Musa kota 'di be ozone ta 'diede rota 'do; ka'daza lidri cini ri anjioko ede mi te." ⁴⁵ Oko mano ana oyite ago eto tana larite ro vo cini yasi, nda iti tana te amba ago tana 'ba Yesu kote ocine 'ba'desi ya nbelero. Ta'dota nda rite tesi vocowa ya, ago lidri ikyite nda re ni vo cini yasi.

2 U'du fere vosi oko Yesu oyite kovole Kaperenau- ma ya, ago lazo larirute ekye nda orivoya 'bāru. ² Ago lidri amba ikyite voaloya, ago vo ojo kote zo ya, ca kālāsi kala. Yesu ka ugu taope ànyari oko ³ lidri su esate, nggyiyi mano aza ciřiciřiro te kayi nda ezi Yesu re. ⁴ Tana ta lowa rota, caoko, ànya niyi kote mano ana locine ndare. Ta'dota ànya royi drī kurusi zo rote gya vose Yesu koribe kigye ana ya. Ondro ànya kořoyite uñbo oko, ànya e'bayi mano ana te vuru, u'duu'duro para ndaro dri. ⁵ Ago ondro Yesu kondre taoma ànyaro te oko, nda atate mano se ciřiciřiro ana ri ekye: "Ngwa maro, e'be mite takozī miro ta." ⁶ Miemba'bai azaka Ota ro se koriyibe lau kai usuyitate andivo ànyaro si ekye: ⁷ "Nda 'degwo atane inye etaya? Ono orivoya Lu o'da yi! Lu toto ni se kunibe 'di e'bene ta takozī rota owol!" ⁸ Dori Yesu ni tase ànya kusuyibe ana tana te, ndi nda atate ànyari ekye: "Mì'debe tausune oso 'do ronye ya amiro ya etaya?" ⁹ Ta enjwani ni rritiako atane mano ciřiciřiro ono ri, e'be mite takozī miro ta, kode atane ekye: 'Miŋga kuru, miru para miro, ago nyaba ya?' ¹⁰ Maka'dana àmiri anjioko Ngwa Lidri ro orivoya drikaca be 'bādri ya 'di e'bene takozī ta." Ndi nda atate mano se ciřiciřiro ana ri ekye: ¹¹ "Mata miri, miŋga kuru, miru para miro, ago nyoyi 'bāru!" ¹² Mano ana nggate kuru, nggyi para ndaro te, ago abate dori tesi mile ànya cini ro yasi. Ànya cini laro tawi ago rāřuyi Lu te ekye: "Māndre ta aza kātina ko oso ono ronye alona." ¹³ Yesu go kpate kovole Fofu Galilaya ro kala. Lowa ikyite ndare, ago nda eto ànya emba te. ¹⁴ Ondro nda ka ugu aba oko, nda ndre parata koto'ba aza te Lewe ngwa Alepayo ro, orivoya losioyevu ndaro ya. Yesu atate ndāri ekye: "Miso mavo." Lewe nggate kuru ago sote nda vo. ¹⁵ Ono vosi Yesu rite ngaonya onyane zo Lewe roya. Parata koto'bai amba ndi otapere'bai be soyite Yesu vo, ago amba ànyaro dro'berute nda be ndi taeri'bai ndaro be tara'biza lomvo. ¹⁶ Miemba'bai azaka Ota ro se ni Parusii, kondreyite Yesu ka ugu ngaonya otapere'bai ndi parata koto'bai be oko, ànya ejiyi taeri'bai ndaro te ekye: "Nda ka ngaonya lidri nonye ono be etaya?" ¹⁷ Yesu eri ta ànyaro te ago zatadrite ekye: "Ànya se jingyiri ro le 'diede'ba ko, oko gialo ànya se adravoro ayani, mikyi kote lidri se taŋgye'bai ro uzine, oko otapere'bai ayani." ¹⁸ Tu alo aza si taeri'ba Yoane Bapatisi'ba ro ndi Parusii be kayite akpa. Lidri azaka ikyiyite Yesu re ago ejiyi nda te ekye: "Tana e'di taeri'bai Yoane Bapatisi'ba ro ndi taeri'bai Parusii robe kayi akpa, oko miro akpayi ko etaya?"

¹⁹ Yesu zatadrite ekye: "Inye'do mima amiro be ngwazii se Karama lagye ogyero ya akpanayi ndi ondro kodrogo drigba orivoya ànya yibe ya? Endaro ko inye. Ago oso kodrogo bedri gba orivoya ànya yibe ono ronye, ànya uninayi ko akpane. ²⁰ Oko tu esana 'da ondro àru kodrogo teni ànya resi oko, ago 'dooko ànya akpanayi 'da. ²¹ "Diaza lose bonjo pelepele to'diro ko mi bonjo uku se kelewabe roya, tana se to'diro 'do mociruna 'da ago owana bonjo se ukuro 'do gwo ago mina lewana te ndra. ²² 'Diaza so vino to'diro ko kuru kyini ro vino ro se ukuro 'do ya, tana vino ořona kyini 'da, ago vino ndi riti kyini be enjiruna 'da. Beřo vino to'di osone kuru kyiniro to'di vino roya." ²³ Sabata aza si Yesu ugu abate àmvu inya ro yasi. Ondro taeri'bai ndaro kayi ugu aba tro nda be oko, ànya etoyi drī inya ro okyena te. ²⁴ 'Dooko Parusii atate Yesu ri ekye: "Mindre, taeri'bai miro kayi tase Ota le be ko oyene Sabata si ono oye- na!" ²⁵ Yesu zatadrite ekye: "Inye'do mizi tase Dawidi koyebe tu ana si se nda lebe nga aza onyane ana ro ko ya? Nda ndi tro lidri ndaro be orivoya tābiri ro. ²⁶ Ta'dota nda cite zo Lu roya ago nya ambata se ozobe Lu ri ana te. Ta'do a'dote tu Abiatara Kohani Fopara rosi. Se ota amaro voro toto ni kohanii ri ambata ono onyane; oko Dawidi nyate ago ozo kpate lidri ndaro ri." ²⁷ Ago Yesu atate ànyari ekye: "A'ba Sabata te ta lidri rota; a'ba lidri ko ta Sabata rota. ²⁸ Ta'dota Ngwa lidri ro kpani Opi Sabata ro."

3 'Dooko Yesu oyite kovole zotaeriro ya, se mano aza orivoya kigye lau drī ciřiciřiro robe. ² Lidri azaka orivoya lau se leyite Yesu kicune ta takozī oyoero ta; ànya ciciyivo ndaro te leyi ondrene kode nda le mano ana edene tu Sabata rosi. ³ Yesu atate mano se drī na ciřiciřiro ana ri ekye: "Nyefo nyedre kitori noŋwa." ⁴ 'Dooko nda eji lidri te ekye: "Ota le àmāri e'di oyene Sabata siya? 'Di opane kode oyene koziro ya? Adri lidri ro opane kode ufune ya?" Oko ànya atayi ta aza kote. ⁵ Yesu kondre vote gbikyī ànya drisi oko nda a'dote kyil- laro, oko nda a'do kpate tusuro ta ànyaro ta, tana ànya orivoya taeriako ago taoye ànyaro koziro. 'Dooko nda atate mano ana ri ekye: "Nyozo drī miro a'dwi." Ndi nda ozote a'dwi, ago drī ndaro a'dote kado vona ya. ⁶ Ta'dota Parusii foyite ni zotaeriro yasi dro'beyi iyi te gboko Eroda robe, ago ànya àyiyitate Yesu ufune. ⁷ Yesu ndi taeri'bai ndaro be oyyiyite Fofu Galilaya ro kala, ago lowa du sote nda vo, ànya ikyiyite ni Galilaya, Yuda ya, ⁸ ni Yerusalemaya ya, ni wari Idumea roya, ni wari 'buzelési Golo Yaradene roya, ago ni vose gbikyī 'bakicii Tura ro ndi Sidona robe yasi. Lidri cini kwoi ikyiyite Yesu re tana ànya eriyi tase cini nda kabe ugu oyena ana tana te. ⁹ Lidri orivoya amba du ta'doro Yesu atate taeri'bai ndaro ri toŋbo o'bane nja ndāri, ukyi lidri ipi nda 'da. ¹⁰ Nda ede lidri amba te, ago 'dicini se adravoro ezi ruibite ukyine ndare nda odone. ¹¹ Ago ondro lidri se tori undiro be ànya ya kai kondreyi nda

te oko, ànya 'deyite vuru nda kandra ago treyite ekye: "Mi ni Ngwa Lu ro owo!"¹² Yesu 'bidri torii undiro rote amba ko ta ndaro itine 'diaza alo ri.¹³ 'Dooko Yesu tute lutu dri ago zi lidri se nda kolebe uzine andivo ndaro re te. Ànya ikyyite ndare,¹⁴ ago nda nji lidri 'butealo foritu te, se nda zite lazo'bai, nda atate ànyari ekye: "Manji ami te a'done mabe, mazona ami kpa tesi taopene,¹⁵ ago nyà'dona 'da drikaca be demonai lofoza tesi."¹⁶ 'Dise 'butealo foritu se nda konjibe ni kwoi: Simona se (Yesu ozo àvuru te ndäri Petero);¹⁷ Yakoba ndi ädrupi ndaro Yoane be, ngwà Zebedayo ro (se Yesu ozo àvuru te ànyare Boanerege se anjioko ngwà 'Bu uhwe ro);¹⁸ Andarea, Filipo, Batolimayo, Matayo, Toma, Yakoba ngwa Alepayo ro, Tadayo, Simona 'bädri iro lu'ba,¹⁹ ndi Yuda Isekariota se kozo drü Yesu robe ana be.²⁰ 'Dooko Yesu oyite 'bäru. Lidri du otokalate kpa to'dina ta'doro Yesu ndi taeri'bai ndaro be a'dote saa ako nga onyaza.²¹ Ondro katidri ndaro keriyi tana te oko, ànya oyiyite nda urune, tana lidri ka ugu ata ekye: "Nda te amama yi!"²² Rukä miemba'bai Ota ro ro se kikiyibe ni Yerusalemaya yasi kai kayi ata ekye: "Nda orivoya Bezezebula be nda ya! Dri'ba demonai ro kani mbara ozo ndäri ànya lofoza tesi."²³ 'Dooko Yesu zi ànya te ndare ago petate ànyari lapidri si ekye: "Satani lofona Satani azi enwanye ya?"²⁴ Ondro ka'do 'bädri aza kolonyi andivo iro gwo ko'de gwo kyila oyene iyivoya 'bädri gi ana o'dena ndi.²⁵ Ondro ka'do katidri aza kolonyi andivo iro gwo ko'de gwo kyila oyene iyivoya, katidri gi ana o'dena ndi.²⁶ Ago ondro miri 'bädri'ba Satani ro ro kolonyiru gwo, unina ko orine, ago o'dena ndi okyena gwo.²⁷ "Diaza unina ko vo ongone zo mano mbäräkä aza roya lakaza ndaro urune e'be giallo ndäri mano se mbäräkä 'do embene kätü; 'dooko nda o'dena gwo nga zo ndaro ro topane.²⁸ "Endaro mata ämiri ono änina ndi lidri e'bene takozi cini ànyaro ta ndi tase cini undiro ànya kayibe atana rota.²⁹ Oko nda se kabe ta undiro atana Tori Alokado lomvo e'bena ko alona, tana nda ye takozi äduako yi."³⁰ Yesu ata ta ono te tana lidri azaka kayi ata ekye: "Nda orivoya tori undiro be nda ya."³¹ 'Dooko endre Yesu ro ndi ädrupii be esayite. Ànya edreyite tesi zo lomvo ago zoyi lazo te zo ya, nda uzine.³² Lidri du rite Yesu lomvosi, ago atayite ndäri ekye: "Mindre, endre miro ndi ädrupii miro ndi endrenwà miro be orivoya tesi, ago ànya leyi mi."³³ Yesu zatadrite ekye: "Endre maro ni a'di ya? Ädrupii maro ni a'di ya?"³⁴ Nda kondrevote lidri se koribe gbikyü nda lomvosi ana dri oko nda atate ekye: "Mìndre, kwoi ni endre maro ndi ädrupii maro be owo!"³⁵ Nda se kabe tase Lu kolebe ndäri oyene oyena 'do ni ädrupi maro, endrenwà maro, ago endre maro owo."

4 Yesu eto ngaemba te kpa to'di Fofu Galilaya ro kala, lowa se kotokalabe ndare ana orivoya amba ta'doro nda cite tonbo ya ago rite kigye. Tonbo orivoya

gyi ya, ago lowa edrete kototisi gyi kala.² Nda emba tate ànyari lapidri si, atate ànyari ekye:³ "Nyèri! Tu alo aza si mano aza fote kwari orine.⁴ Ago ondro nda kate ugu kwari ori ämvu ya oko, azakana lo'dete liti drisi, ago arii ikyyite ago nyayi anya te.⁵ Azakana lo'dete gyini gyirigyiriro dri, se gyini na i'do amba, kwari hwete ndrinqwa, tana gyini na ciko gyuru.⁶ Ago ondro kitu kitute lekuru oko, lunyi inya se kongabe to'diro ana te, tana pajina ci kote gyuru, ago inya wite ndrinqwa.⁷ Azaka kwari ro lo'dete kukyi cuku lako, ago kukyi mbate ago vo inya se kongabe ana te, ago ànya wa inya kote.⁸ Oko kwari azaka lo'dete gyini kado ya, ago kwari ngate, mbate, ago wa inya te, azakana inya be 'butenätu, azakana 'butenjidrialo, ago azakana kama alo."⁹ Ago Yesu ndetate ata si ekye: "Dia nyèri, ondro ka'do nyà'do gi bi be owo."¹⁰ Ondro Yesu te ire oko, azaka se keriyi ta ndaro be kai ikyyite ndare ndi taeri'bai 'butealo foritu be ago ejiyi nda te tazevo lapidri ro edrene.¹¹ Yesu zatadrite ekye: "Miri 'Bädri'ba Lu ro ro tandrwi na aka'date ämiri. Oko azakana se tesi ri, erinayi nga cini takacina lapidri si,¹² ta'dota 'ondrena ànya ondrenayi ndi, caoko ndreyi ko; erina ànya erinayi ndi, caoko uninayi tazevona ko. Tana ondro ka'do ànya kuniyite, ànya egona ndi Lu re, ago nda e'bena ànya ndi ta takozi ànyaro rota."¹³ 'Dooko Yesu eji ànya te ekye: "Miri lapidri ono tana ko ya? 'Dooko ka'do inye, minina ta lapidri azaka ro gi'da ya?"¹⁴ Kwari-ori'ba kani ata Lu ro orina.¹⁵ Azaka lidri ro laba oso kwari kolo'debe liti dri 'do ronye, ondro ànya keriyi ata te dori oko, Satani ikyyite ago ru ata se ikyi'dibe ànya ya te.¹⁶ Rukä lidri ro laba oso kwari se kolo'debe gyirigyiri dri 'do ronye. Ànya keriyi lazo te oko, ruyite dori ya'idwesi.¹⁷ Oko ci ko gyuru ànya ya, ago ànya ri ko madaro. Ago ondro rriti kode 'dieza kesate ta lazo rota oko, ànya e'beyite ndrinqwa.¹⁸ Rukä lidri ro laba oso kwari se arite kukyi cuku lako 'do ronye. Kwoi ni ànya se keriyi lazo te,¹⁹ oko ta milo'be ro ta ori ono rota, ta ngaamba lu robe ndi ta nga dritoto amba ole robe cite ago vo lazo te, ago ànya wayi dongo kote.²⁰ Oko rukä lidri ro laba oso kwari se aribe gyini kado ya ronye. Ànya keriyi lazo te oko, ruyite, ago wa dongo 'butenätu, azaka 'butenjidrialo, ago azaka kama alo."²¹ Yesu atate ànyari ekye: "Inye'do 'diaza ezi lamba ndi zo ya ago tako gwo lakaza si kode 'ba gwo kitapara zeze ya? Inye'do nda edre ko nga lamba edrero dri ya?"²² Ngase da'doda'doro olofona 'da nbelero, ago ngase atako drüna be äpina drüna 'da.²³ Ka'do inye, nyèri, ondro ka'do nyà'dote bi be owo."²⁴ Nda ata kpate ànyari ekye: "Mìgabi tase nyàbe erina ono erine! Liti se nyabe nga ozo azi ri sina kpani liti se Lu kabe oye nga ozone miri sina owo, oko Lu ozone te miri ndra.²⁵ Nda se tauni be ozone 'da rigye ndra, ago nda se tauni ako ca se nda be sina girinqwa ono äruna 'da ni nda rigyesi."²⁶ Yesu ugu atate ekye: "Miri 'Bädri'ba Lu ro ro laba oso nonye.

Mano aza ri kwari te ämvu ndaro ya. ²⁷ Nda ku'dute ngäkyi si, ago kongate kyenonbo si oko, kwari cini hwete ago kate ugu omba. Caoko nda ni ko kode ka omba enwanye. ²⁸ Gyini modo kani ngase ikiyidibe 'do o'ba ombane ago dongo owane; käti pa ndrilanwa efote, 'dooko drî na, äduro drî wa inya te amba. ²⁹ Ondro inya kokate oko, lidri eto olona te iri si, tana tu jalia ro esate." ³⁰ Yesu ejitate ekye: "Miri 'Bädri'ba Lu ro ro mojona e'di be ya? Lapidri enwani mapina ayani tazevona edreza ya? ³¹ Laba oso nonye. Mano aza ru keci ce musetada rote se ni keci se tipari 'bädri ya owo, ago kyidî anya te gyini ya. ³² Ono vosi anya mbate lekuru ago a'dote ndrani nga kyidikiyidî cini azi drisi. Anya ra gwoři 'desiro te ago arii ikiyite moyi zoi ànyaro te lindri anyaro ya." ³³ Yesu pe lazo ndaro te lidri ri lapidri amba opi si oso kwoi ronye, nda itita amba se ànya uninayi ndi unine te ànyari. ³⁴ Nda leko ta opene ànyari teinye lapidriopi ako, oko ondro nda te ire taeri'bai ndaro be oko, nda edretazevo nga cini rote ànyari. ³⁵ Tandrole tu gi ana rosi Yesu atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Mîde mòyi maza fofu tasi." ³⁶ Ta'dota ànya e'beyi lowa te, taeri'bai ciyite tonbo se Yesu koribe nja kigye ana ya, ago ànya nggyiyi nda te ànya be. Rukä tonbo ro kpa orivoya lau. ³⁷ Ndrinwa oko oli gbiriri be site ago gyi kate kpola tonbo ya, ago gyi ka oyete ogane twi kigye. ³⁸ Yesu orivoya tonbo ya kundu yasi, u'dute adroa drî ndaro te nga drî adroa ro dri. Taeri'bai tengayi nda te ago atayite ekye: "Miemba'ba, mà oyete odrane ono miti tana koya?" ³⁹ 'Dooko Yesu ngate kuru ago 'bidri oli rote ekye: "Midri ti!" Ago atate gbulä gyi ro ri ekye: "Nyedre ti." Si oli ro drate, ago vo a'dote ti. ⁴⁰ 'Dooko Yesu atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Nyà turi etaya? Ami drigba taoma ako ya?" ⁴¹ Oko ànya turiyi tawi, ago etoyi atate azi ri ekye: "Mano ono a'di owo ya? Tana ca oli ndi gbulä gyi robe royi nda te."

5 Yesu ndi taeri'bai ndaro be esayite Fofu Galilaya ro tasi, wari Gerasa roya. ² Ago Yesu kefote dori ni tonbo yasi oko, mano aza ka efonî kugyi avo osero yasi 'bedrite nda be. Mano ana orivoya tori undiro be nda ya, ³ ago ka ori 'budrii lako; 'diaza ni ko drîna ritane ca embene nyori si; ⁴ embe pa ndaro ndi drî ndaro be te nyori si tuna amba, oko tu cini si nda tokye nyori te ago tonbo araca se pa ndaro yasi iyi te. Nda mbara tawi tana 'diaza ni ko nda ritane. ⁵ Kitu si ago ngäkyi si nda abate 'budrii lakosi ago lutunwà drisi, totre be ago andivo ndaro togana be kuninwà si. ⁶ Ondro nda kondre Yesu te lozo si oko, nda mute, sokayate vuru nda kandra, ⁷ ago trete kporo amba si ekye: "Yesu, Ngwa Lu Fopara Ndra ro! Mile e'di mabe ya? Ma rulo'ba miri Lu si, nyeza ma ko!" ⁸ (Nda atate nonye tana Yesu ka ugu ata ekye: "Tori undiro, nyefo tesi ni mano ono yasi!") ⁹ Ago Yesu eji nda te ekye: "Ävuru miro a'di ya?" Mano ana zatadrite ekye: "Ävuru maro Legiona ; tana ama orivoya amba!" ¹⁰ Ago nda eji Yesu te mbara ko

ànya onjane tesi ni wari ana yasi. ¹¹ Ago äri kizwei ro orivoya amba loto lau, kayi ngaonya lutu pa. ¹² Ago torii ejiyi Yesu te ekye: "Mizo ama kizwei lako, ago mi'ba ama ocine ànya ya." ¹³ Nda 'ba ànya te oyine, ago torii undiro foyite tesi ni mano ana yasi ago ciyite kizwei ya. Äri kizwei ro cini orivoya; oso kutu ritu (2,000) ronye, lasoyite vuru kärägu yasi fofu ya ago gyi imvu te. ¹⁴ Lidri se kayibe vo kizwei ro ondrena kai muyite ago lariyi lazona te 'ba'desi yasi ago ämvui yasi, ago lidri fote tesi tase ka'dobe ana ondrene, ¹⁵ ago ondro ànya kikiyite Yesu re oko, ànya ndreyi mano se ka'dobe demoni du be nda ya ana te. Nda rite lau, so bongo te ago drî na te kadoro; ago ànya cini a'doyite turi ro. ¹⁶ Ànya se cini kondreyibe ana itiyi tase ka'dobe mano se demoni be ana ri ana tana te lidri ri, ago itiyi ta kizwei ro kpa. ¹⁷ Ago ànya ejiyi Yesu te wari ànyaro e'bene. ¹⁸ Ago Yesu ka ugu oci tonbo ya oko, mano se sedri demoni be ana lo'barute ndäri ekye: "Mi'ba moyi mibe!" ¹⁹ Oko Yesu lezo ndäri oyine. Go ata ro ekye: "Migo kovole 'bäru katidri miro lako ago nyiti tase 'desi Opi koyebe miri ago ya ndaro kunibe milomvo ono tana ànyari." ²⁰ Ago mano ana oyite Dekapolisi yasi, ugu tase Yesu koyebe ndäri ana tana itina be. Ago 'dise cini keri tana be kai larote. ²¹ Yesu oyite kovole zate fofu tasi nasi. Fofu tasi nasi lowa amba otoyikalate ndare. ²² Yairo, drî'ba zotaeriro vo ana ro, esate, ago ondro kondre Yesu te oko 'dete vuru nda pa ²³ ago eji nda te rulo'ba si ekye: "Nguti girinwa maro orivoya adravoro rritiro. Rägu nyikyî ago mi'ba drî miro anya lomvo, tana anya ka'do robe kadoro ago kadri robe!" ²⁴ 'Dooko Yesu eto oyite nda be. Ago lidri amba se kayibe ugu oyi tro Yesu be kai ipiyi nda te lamadri cini yasi. ²⁵ Toko aza orivoya se ezarute ni kari oro koziro ro ri ndroa na te 'butealo foritu. ²⁶ Kwozoi amba ojote anya edene. Anya enji parata cini anyaro te. Caoko ede anya ro ko ugu a'do ro ndra koziro anyari tu cini si. ²⁷ Anya eri ta Yesu rote, ago anya ikiyite lowa lakosi nda kundu. ²⁸ Ago nda atate andivo iro ri ekye: "Ondro ka'do mado bongo ndaro te, edena ma ndi." ²⁹ Anya do bongo ndaro te, ago oro kari anyaro ro edrete dori; ago anya usu vona te yilomvo anjioko ede anya teni rriti anyaro ri. ³⁰ Dori Yesu nite mbara fote tesi ni nda lomvosi, ago nda zamite lowa dri ago ejitate ekye: "Ädi do bongo maro niya?" ³¹ Taeri'bai ndaro zayitadrite ekye: "Mindre lidri ka ezi ruibi midri; tana e'di nya taeji mikyi a'di do yi niya?" ³² Oko Yesu ugu vo ondrete gbikyî le ondrene a'di ye ta 'do ni. ³³ Toko se ana ni tase ka'dobe anyari ana tana te, ago anya ikiyite, lä'bilä'biro turi be, vo andivo anyaro te vuru nda pa, ago iti ta cini te nggye ndäri. ³⁴ Yesu atate anyari ekye: "Nguti maro, taoma miro ede mi te kado, nyoyi lia-tokpero ago nyederu ni adravo miro yasi." ³⁵ Yesu kadri ugu tase ono ata oko, lazo'bai azaka ikiyite ni zo Yairo ro yasi ago itiyitate ndäri ekye: "Ngutinwa miro drate,

nya Miemba'ba okwo etaya?" ³⁶ Yesu ga bi kote tase ànya katabe ana ya, oko atate ndäri ekye: "Nya'do ko turiro, mima toto ta ayani." ³⁷ Ago nda le 'diaza kote oyine nda be e'be gialo Petero ago Yakoba ndi ädrupi ndaro Yoane be ayani. ³⁸ Ànya sayite zo Yairo roya, se Yesu usu kporo amba te ago eri liyi amba te ndi ru'ru be. ³⁹ Nda cite zo ya ago atate ànyari ekye: "Kporo cini ono e'di roya? Nyà liyi etaya? Ngwa ono dra ko'de; anya ka u'du toto u'du." ⁴⁰ Ànya guyi ndana te, ndi nda lofo ànya cini te tesi, ru täpi ngwa ro ndi endre be ndi taeri'bai nätu ndaro be te, ago ciyite zo ya se ngwa ku'dube kigye ana ya. ⁴¹ Nda ru drí anyaro te ago atate anyari ekye: "Talita koumi," se takacina ni ekye: "Nguti gi'ri'ngwa mata miri mi'nga kuru!" ⁴² Dori anya ngate kuru ago eto aba te gbikiyi. (Ndroa anyaro te 'butealo foritu.) Ondro ta ono ka'dote inye oko, ànya a'doyite kpeye larolaro ro. ⁴³ Oko Yesu tadri ànyaro te mbara ko ànyari ta ono itine 'diaza ri, ago nda atate ekye: "Nyòzo ngga aza anyari onyane."

6 Yesu e'be vo ana te ago oyite kovole 'ba'desi 'ba ndaro roya, taeri'bai ndaro soyite nda vo. ² Sabata si oko nda eto ngaemba te zotaeriro ya. Lidri amba orivoya lau; ago ondro ànya keriyi ta ndaro te oko, ànya cini a'doyite larolaro ro. Ànya ejiyitate ekye: "Nda usu tase cini ono teni e'ngwaro ya? Tavouni se ozobe ndäri ono e'di ya? Nda ka talaro ro oye e'ngwane ya? ³ Inye'do nda ro ko ni kyikiyi ice edero, ngwa Maria ro, ago ädrupi Yakoba, Yosepa, Yuda ndi Simona be roya? Endre'ngwa ndaro ka ori ro ko no'ngwa ya?" Ago ànya gayi nda tezo. ⁴ Yesu atate ànyari ekye: "Aro nebi te vo cini yasi e'be gialo aro nda ko 'ba'desi 'ba modo ndaro roya ago 'didiri ndaro lako ndi katidri modo ndaro roya." ⁵ Nda ni kote talaro ro oyene lau, toto nda 'ba drí ndaro te lidri fere se adravoro ana lomvo ago ede ànya te. ⁶ Nda laro tawi, tana lidri a'do kote taoma be. 'Dooko Yesu oyite 'ban'wà se gbikiyi lau ana yasi, ugu lidri emba be. ⁷ Nda zi taeri'bai 'butealo foritu te voaloya ago zo ànya te ba riri. Nda ozo drikaca te ànyari torii undiro lofoza. ⁸ Ago ta ànya te ekye: "Mìru ngga aza ko ami yibe aba amiro ya e'be gialo dofo aba ro; ca ambata, ca gbolo drilämi'ba ro, ca parata kpäkä amiro ya. ⁹ Mìso katala, oko mìru bonggo osoro kinjona ko." ¹⁰ Nda ata kpate ànyari ekye: "Ondro äru ami te yai'dwesi oko, miri zo alo 'do ya madale nyè'be vo ana gwo. ¹¹ Ondro ka'do nyikyite 'ba'desi se lidri na ru ami ko yai'dwesi kode eri ta amiro ko 'do ya oko, nyè'be anya ago miyo durufu na ni pa amiro yasi. Tana ka'do robe tazevoedreza ànya lomvo!" ¹² 'Dooko ànya oyiyite ago peyitate anjioko be'ro lidri ri drietane ni takozì ànyaro yasi. ¹³ Ànya lofoyi demonai amba te tesi, ago mbiriyi ido ice ido ro rote lidri amba adravo ro lomvosi ago ede ànya te. ¹⁴ Ago 'Bädrì'ba Eroda eri tase cini ono tana te, tana liku Yesu ro larirute vo cini yasi. Lidri azaka kayi ugu ata ekye: "Yoane Bapatisi'ba go adrite!

'Bani nda orivoya mbara ono be talaro ro oyeza wo." ¹⁵ Caoko, rukäna, atate ekye: "Nda ni Eliya owo." Aza-kana ekye: "Nda nebi yi, laba gi oso alo aza nebi se kyeno kai ro ronye." ¹⁶ Ondro Eroda kerì tana te oko, nda atate ekye: "Nda ni Yoane Bapatisi'ba owo, mätäri drí ndaro te ätu, oko nda go adrite!" ¹⁷ Eroda andivona ozotate Yoane urune, ago nda embe nda te ago 'bate kamba ya. Eroda yete inye ta Erodia rota, se nda gyete anya gica orivoya toko ädrupi ndaro Filipo ro owo. ¹⁸ Yoane Bapatisi'ba ugu atate Eroda ri ekye: "Ko kado miri toko ädrupi miro ro ogyene!" ¹⁹ Ta'dota Erodia 'ba yaoso te Yoane lomvo ago lete nda ufune, oko anya ni kote oyene inye tana ta Eroda rota. ²⁰ Eroda turituri ni Yoane ri tana Yoane orivoya kado ago mano alokado yi, ta'dota 'ba nda te londro ro kamba ya. Nda le ta ndaro erine, caoko nda a'dote wiriwiriro amba ondro nda kerì ta ndaro te tu cini si owo. ²¹ Äduro oko Erodia usu kandrakado anyaro te tu utitu Eroda ro rosi, ondro nda koye karama 'desi te dri'bai 'desi miri ndaro ro ri, 'desi kyila'bai ro ndi 'di'desii Galilaya robe ri owo. ²² Nguti Erodia ro ikyi ecite ago to läri te, ago tana si Eroda ndi ngwazii ndaro be tawi. Ta'dota Eroda atate nguti ana ri ekye: "Ngase milebe miri e'di ya? Ngase aza milebe mozona ndi miri." ²³ Nda atate anyari tao'ba amba si ekye: "Ma ruärü ngase aza nyabe ejina, ka'do ca amba oso miri 'bädrì'ba maro telesina ronye mozona ndi miri!" ²⁴ Ndi nguti ana fote tesi ago eji endre anyaro te ekye: "Mejina e'di ya?" Anya zatadrite ekye: "Drì Yoane Bapatisi'ba ro." ²⁵ Nguti ana gote kovole ndrindri 'bädrì'ba re ago ejitate ekye: "Male miri drì Yoane Bapatisi'ba ro ozone märi no'ngwa yau den'bele si!" ²⁶ Tase ana 'ba 'bädrì'ba te a'done tusuro amba, oko ta tao'ba se nda ko'babe ngwazii ndaro kandra ana ro-ta nda ni kote ta anyaro ogane zo. ²⁷ Ta'dota nda zo vookwa'ba aza te ota be drì Yoane ro ezine. Vookwa'ba se ana oyite ago cite kamba ya ago täri drì Yoane rote; ²⁸ nda ezite den'bele si ago ozote nguti ana ri ago anya ozote endre anyaro ri. ²⁹ Ondro taeri'bai Yoane ro keriyi ta ono te oko, ànya ikyiyite ngiyi avo ndaro te, ago seyite. ³⁰ Lazo'bai egoyite ago dro'beyi iyi te Yesu be, ago itiyi tase cini ànya koyeyibe ago kembayi be te ndäri. ³¹ Ago lidri amba kayi eziikiyi ago kayi ugu oyi ta'dota Yesu ndi taeri'bai ndaro be a'doyite teinye saa ako ngga onyaza. Ta'dota nda atate ànyari ekye: "Mì'de mòyi pere vo aza ya se mà'do robe ire kigye tana nyòloli robe fere." ³² Ta'dota ànya etoyi oyite tongo si vo aza ya toto andivo ànyaro ire. ³³ Caoko, lidri amba ndreyi ànya te oyivoya ago niyi ànya dori, ànya oyiyite ni 'ba'desii cini yasi muyite mileya gyini drisi ago sayite vo ana ya kätì ni Yesu ndi taeri'bai ndaro be ri. ³⁴ Ondro Yesu kefote ni ton'bo yasi oko, nda ndre lowa amba te, ago ya ndaro nite ànya lomvo, tana ànya orivoya oso timele teinye lekye'ba ako ronye. Ta'doro nda eto ànya emba te ta amba si. ³⁵ Ondro te tandrolero oko,

taeri'bai ndaro ikyyite ndare ago atayite ekye: "Ono orivoya vocowa yi ago yauono te tandrole yi. ³⁶ Mi'ba lidri ono koyi, ago mi'ba ànya koyiyi vorogonwà se loto iyi yasi ago 'banwà yasi nga azaka ogyene andivo ànyaro ri onyane." ³⁷ Yesu zatadrite ekye: "Ami modo nyòzo nga aza ànyari onyane." Ànya ejiyi nda te ekye: "Inye'do mile àmàri oyine ambata ogyene mo'di kaciro kama ritu (200) si ànyari onyane ya?" ³⁸ Ago Yesu eji ànya te ekye: "Ami ambata be moda ya? Nyòyi mìnдре." Ondro ànya kusuyite oko, ànya itiyi tana te ndàri ekye: "Ambata nji ago ti'bi ritu." ³⁹ 'Dooko Yesu atate taeri'bai ndaro ri lidri cini lonyine o'bane oraoraro ago orine vuru kàyi lururo dri. ⁴⁰ Ndi lidri rite vuru oraoraro gboko ro gboko ro rukàna kama alo (100) ago azakana 'butenji. ⁴¹ 'Dooko Yesu ru ambata se nji ana te ndi ti'bi se ritu ana be, ndrevote kuru vo'buyakuru ya, ago ozo ar'o'boya te Lu ri. Nda wa ambata te, ago ozote taeri'bai ndaro rigye lanjine lidri ri, nda lanji ti'bi ritu se ana kpate ànya cini ri. ⁴² Vona cini nyate ago ojo ànya te. ⁴³ 'Dooko taeri'bai otayi anjoko ambata ndi ti'bi se ke'bebe ana rote korìga na 'butealo foritu twitwi. ⁴⁴ Màoago se konya nga be ana otina orivoya kutu nji (5,000). ⁴⁵ Dori Yesu 'ba taeri'bai ndaro te ocine tonbo ya ago oyine mile ndaro ya Betesaida ya, fofo tasi nasi, ondro nda kadri lowa lidri ro perena owo. ⁴⁶ Mede oye lowa ri vosi oko, nda tute kuru lutu dri mätune. ⁴⁷ Ondro te tandrolero oko, tonbo te orivoya kitoriya fofo roya, 'dooko Yesu drigba iře kototi. ⁴⁸ Nda ndre taeri'bai ndaro te se te orivoya rritiro ànyari udine, tana oli elite ànya driro kate tonbo pele; ta'dota lakole saa njidriesu ndi saa 'butealo foalo roya vo ri iwivoya oko Yesu ikyyite ànyare, ka ezi aba gyi drisi. Nda aba le lävune ànya lomvosi. ⁴⁹ Oko ondro ànya kondreyi nda te abavoya gyi drisi oko, ànya kusuyi iro be ekye, 'do orivoya tori avo ro, ago ndi ànya trete. ⁵⁰ Ànya cini a'dote turituriro ondro ànya kondreyi nda te owo. Dori Yesu atate ànyari ekye: "Nyà'do agoago be! Nyuturi ko. Ono ma owo!" ⁵¹ 'Dooko nda cite tonbo ya ànyare, ago oli edrete. Ago taeri'bai laroyi tawi, ⁵² tana ànya niyi ngaonya se ozobe lidri kutu nji (5,000) ri ana takacina ko, ago 'baya tana ri kote drí ànyaro ya. ⁵³ Ànya zayidri fofo rote ago ikyyite wari Genesareta roya, ago ànya yi tonbo te lau. ⁵⁴ Ondro ànya kofoyite ni tonbo yasi oko, dori lidri ni Yesu te. ⁵⁵ Ago ànya imuyite ni wari cini yasi, ànya keriyi vose nda be kigye ana tana te owo, ànya eziyi adravo'bai te ndare para ànyaro si. ⁵⁶ Ago vose cini Yesu koyite kigye, 'banwà, 'ba'desii, kode vorogonwà yasi, lidri ngyi adravo'bai ànyaro te vo ngalogyero yasi ago ànya lo'baruyite ndàri adravo'bai o'bane gi toto sidri bongo ndaro ro odone ayani; ago vona se cini kodobe ana edete kadoro.

7 Rukà Parusii ro ndi miemba'bai Ota robe se kikyibe ni Yerusalem ya yasi ana otoyikalate Yesu re. ² Ànya ndreyite anjioko rukà taeri'bai ndaro ro kayi

ngaonya dri undi be; anjioko ànya joyi drí ànyaro kote oso se Parusii katabe beɽo lidri ri oyene ronye. ³ (Tana Parusii, ndi Yudai cini be, kayi oso ta ngaemba ro se ànya kuru yibe ni zutui ànyaro rigyesi 'do voro, ànya nyayi nga ko e'be gialo ànya joyi drí ànyaro lutu! ⁴ Ondro ànya kegoyite ni vo ngalogyero yasi, ànya nyàyi nga ko, e'be gialo ànya wàrina andivo ànyaro kàti. Ànya kayi oso ota azaka amba se arabe ànya kuruyibe iyi vo, oso ta kofo, lakaza, denbele ndi kitapara ojoro kadoro 'do ronye vo.) ⁵ Ago Parusii ndi miemba'bai Ota robe ejiyi Yesu te ekye: "Taeri'bai miro soyi ko ta ngaembaro drí ojoro se zutui amaro kembabe vo, oko nyayi nga gwo drí undiro be etaya?" ⁶ Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Ta Yesaya ro orivoya ngye se nda kàngube ta amiro ta! Ami orivoya miemba'bai, ndi oso se nda kegyibe ronye se ekye: "Lu atate ekye, lidri kwoi, kayi ma oro toto kala ànyaro si, oko endaro ya ànyaro orivoya lozo ni mare si. ⁷ Mätu oye ànyaro mări kadona i'do, tana ànya kayi ngaemba ota se lidri ko'babe ni si, osoago ànya orivoya ota maro!" ⁸ "Mina Ota Lu ro gwo tesi ago miro gwo ngaemba lidri ro ayani." ⁹ Ago Yesu ugu atate ekye: "Nyà Ota Lu ro ogana zo tauni amba si tana mìle ngaemba modo amiro ro engane ayani. ¹⁰ Tana Musa atate ekye: 'Miro täpi miro ndi endre miro be,' ago, 'nda se kabe täpi ndaro kode endre ndaro otrina beɽo ufune.' ¹¹ Oko nyà ngaemba mikye ondro ka'do 'diaza orivoya nga aza be ozone täpi ndaro kode endre ndaro opaza, ka ata ekye: 'Korebana yi' (takacina anjioko, anya ni Lu ro), ¹² alaga nda tezo täpi ndaro ndi endre ndaro be opavoya. ¹³ Ngaemba se nyàbe copena azii ri nonye ono ka ata Lu ro forona. Ago nyà nga amba azaka oso ono ronye oyena." ¹⁴ 'Dooko Yesu zi lowa te kpa to'di ndare ago atate ànyari ekye: "Nyeri ta maro, ami cini, ago mìn tana. ¹⁵ Ngase ni tesi kabe oci lidri ya ni ko nda o'bane undiro. Oko ngase kabe efo tesi ni lidri yasi kani nda o'ba undiro." ¹⁷ Ondro nda ke'be lowa te ago kocite zo ya oko, taeri'bai ndaro ejiyi nda te ata ono tavezona edrene. ¹⁸ Yesu atate ànyari ekye: "Ami kpa tauniako oso azii ronye. Mìn ta ono tavezona koya? Ngase ni tesi kabe oci lidri ya ni ko nda o'bane undiro, ¹⁹ tana ci ko ya ndaro ya oko cite kävuye ndaro ya ago 'dooko fote tesi ni lomvo yasi." (Ta ono atana si, Yesu ekye ngaonya cini orivoya kado onyane.) ²⁰ Ago nda ugu atate ekye: "Ngase kabe efo tesi ni lidri yasi kani nda o'ba undiro. ²¹ Tana ni ya yasi, ni ya lidri ro yasi, tausuu undiro ka efo se kani nda o'ba nga koziro oyene ngatopane, 'diufune, ²² ronyi oyene ago kode toko drisi, a'done yagäru be, ago kani 'di o'ba nga cini se undiro dritoto, 'diodo, a'do undiro, yaoko, taiti kowero, driungyi ndi amaama be oyene. ²³ Ngase cini undiro kwoi ka efo ni ya lidri ro yasi ago kani nda o'ba undiro." ²⁴ 'Dooko Yesu e'be vo ana te ago oyite wari se loto 'bakici Tura ro lomvo ana ya. Nda cite zo ya ago leko 'diaza alo ri unine ekye nda orivoya lau, oko nda

ni kote yi da'done. ²⁵ Toko aza, se nguti anyaro orivoya tori undiro be anya ya ana eri ta Yesu rote ago ikyite dori ndare ago 'dete pa ndaro ya. ²⁶ Toko ana orivoya atrai ätite wari Foenesia roya Siria ya. Anya lo'barute Yesu ri demona isine tesi ni nguti anyaro yasi. ²⁷ Oko Yesu zatadrite ekye: "Dri mi'ba ämäri ngàga ecane kätì, ko kado ngaonya ngàga ro urune ago ovone kokyei ri."

²⁸ Anya zatadrite ekye: "'Desi, kokyei se tara'biza ze le nyayi ngase ngàga ke'bebe 'do kpa!" ²⁹ Ago Yesu atate anyari ekye: "Tana tadrioza miro ono ta, nyoyi kovole 'bäru, ndi endaro nyusuna demona fote ni ngutiŋwa miro yasi!" ³⁰ Anya oyite 'bäru ago usu ngwa te u'duvoya kitapara dri; demona fote tesi ni anya yasi.

³¹ 'Dooko Yesu e'be wari Tura rote ago oyite Sidona yasi le Fofu Galilaya roya, ugu oyite liti wari Dekapolisi ro yasi. ³² Lidri azaka eziyi mano aza te ndare mano na ana tuŋu yi ago ni ata ko, ago ànya lo'barute Yesu ri dri ndaro o'bane nda lomvo. ³³ Ago Yesu ru nda te iŋe pere, lozo ni lowa resi, 'ba dringwa ndaro te bi mano ana roya, vo to te ago do ladra mano ana rote.

³⁴ 'Dooko Yesu ndrevote kuru vo'buyakuru ya, lawate äfu, ago atate mano ana ri ekye: "Efefata" se takacina ni ekye "nya'do uŋbo!" ³⁵ Dori mano ana eritate, ladra ndaro onjirute, ago nda eto atate teinye rritiako.

³⁶ 'Dooko Yesu tadri lidri rote ko tana itine 'diaza alo ri; oko nda tadri ànyaro ca mbara ko tana itine, caoko ànya itiyi tana te ndra. ³⁷ Ago vona se cini keriyi tana be laroyi tawì. Tana nda ye nga cini te kado! Ànya ekye: "Nda 'ba tuŋu te taerine ago ataako'ba kpa atane."

8 Tuna zwa dri ko amba ta ono vosi oko lowa du aza ikyite voaloya. Ondro lidri te nga aza ako onyane oko, Yesu zi taeri'bai ndaro te ndare ago atate ekye: ² "Ma tusuro ta lidri kwoi rota, tana ànya riyite mabe u'duna te nätu ago yauono ànya te nga aza ako onyane. ³ Ondro ka'do mazo ànya te 'bäru ngaonya ozoako ànyari, inini ufuna ànya ndi liti ya, tana azaka ànyaro ikyi ni lozo si." ⁴ Taeri'bai ndaro ejiyi nda te ekye: "Vocowa ono ya ono 'diaza unina gi'da ngaonya amba usune onyane lidri cini kwoi riya?" ⁵ Yesu ejitate ekye: "Ami orivoya ambata dŋnguru robe modaya?" Ànya zayitadrite ekye: "Njidrieri." ⁶ Yesu ta lowa te orine vuru gyini dri. 'Dooko nda ru dŋnguru ambata ro se njidrieri ana te ozo aro'boya te Lu ri, wa ànya te, ago ozote taeri'bai ndaro rigye lanjine lowa ri; ndi taeri'bai yeyite inye. ⁷ Ànya kpa orivoya ti'bi fere be, Yesu ye aro'boya te tana ro ago ata kpate taeri'bai ri lanjine. ⁸ Vona cini nyayite ago ojo ànya te; ago taeri'bai otoyì 'bolotona se ke'bebe ana te koŋiga na njidrieri twitwi. ⁹ Oti lidri se konya nga be ro orivoya oso kutu su (4,000) ronye. 'Dooko ngaonya vosi Yesu 'ba lidri te oyine. ¹⁰ Ndi dori nda cite toŋbo ya taeri'bai ndaro be ago oyiyite wari Dalemanuta roya. ¹¹ Rukä Parusii ro ikyite Yesu re ago etoyi kaladiŋite nda be. Ànya leyi nda ojone. Ndi ànya ejiyi nda te talaro ro ni

vo'buyakuru yasi oyene kaka'da robe anjioko nda ni Lu resi. ¹² Oko Yesu lawate äfu ago atate ekye: "Lidri tu ono ro kayi taeji talaro rota etaya? Mata ämiri ono, talaro ro ka'dane lidri kwoi ri i'do!" ¹³ Ago nda e'be ànya te, ago cite toŋbo ya, ago zate fofu tasi nasi. ¹⁴ Taeri'bai ijeyi ta ambata uru ro amba tana te, ruyi toto dŋnguruna alodi ànya yibe toŋbo ya. ¹⁵ Yesu atate ànyari ekye: "Mimba ämidri, nyägaga ami ni loŋga Parusii ro ndi Eroda be ro ri." ¹⁶ Ànya etoyi atate iyivoya ekye: "Nda ko'debe atane inye 'do tana ama ambata ako ono ro." ¹⁷ Yesu ni tase ànya kayi atana ana te, nda eji ànya te ekye: "Tana e'di nyà ugu ata ta a'doro ambata ako ono rota niya? Mini roko kode mini takacina dri ko ya? Drì amiro ka tauni liyaro ya?" ¹⁸ Ami orivoya mi be, mîndre ko ya? Ami orivoya bi be, nyèri ko ya? Mìyi ta ¹⁹ ambata njidrieri se motowabe lidri kutu nji (5,000) ri ana tana ko ya? 'Bolotona se ke'bebe ana nyòtobe ru koŋiga twitwi moda ya?" Ànya zatadrite ekye: "'Butealo foritu." ²⁰ Yesu ejitate ekye: "Tuse motowa ambata njidrieri be lidri kutu su (4,000) ri, 'bolotona se ke'bebe ana nyòtobe ru koŋiga twitwi moda ya?" Ànya zatadrite ekye: "Njidrieri." ²¹ Nda eji ànya te ekye: "Ami drigba tauniako ya?" ²² Ànya ikyiyite Bete-saida ya, ago lidri azaka eziyi mano miako aza te Yesu re ago lo'bayirute ndäri nda odone. ²³ Yesu ru mano miako ana te drì yasi ago lofo nda te tesi ni 'banjwa yasi. To ovo mi mano ana roya vosi oko, Yesu 'ba drì ndaro te nda lomvo ago eji nda te ekye: "Inye'do mîndre nga aza gi'da ya?" ²⁴ Mano ana ndrevote kuru ago atate ekye: "Owo, mandre lidri yi, oko ànya laba ro oso ice yi ronye ka ugu aba." ²⁵ Yesu go 'ba drì ndaro te kpa to'di mi mano ana roya. Saa ono ya mano ana ndrevote madaro, tana ologo voondre ndaro te, ago nda ndre nga cini te kadoro. ²⁶ 'Dooko Yesu zo nda te 'bäru ago ta nda te ekye: "Migo ko 'banjwa ana ya." ²⁷ 'Dooko Yesu ndi taeri'bai ndaro be oyiyite 'banjwà se lototi Kaisaria Filipino lomvo ana ya. Ànya dri liti ya oko, nda eji ànya te ekye: "Nyiti ta märi, lidri ekye ma a'di owo ya?" ²⁸ Ànya zayitadrite ekye: "Rukäna ka ata ekye mi ni Yoane Bapatisi'ba owo, azakana ka ata ekye mi orivoya Eliya owo," ago "azaka ka ata ekye mi orivoya alo aza nebii ro owo." ²⁹ Nda eji ànya te ekye: "Oko ami ni? Nyà ata mîkye ma a'di owo ya?" Petero zatadrite ekye: "Mi ni Mesiya owo." ³⁰ 'Dooko Yesu tadri ànyaro te ekye: "Nyiti ta maro ko 'diaza alo ri." ³¹ 'Dooko Yesu eto taeri'bai ndaro embana te ekye: "Beŋo Ngwa Lidri ro ri ruezane amba, ago 'di'desii, kohanii 'desi ndi miemba'bai Ota robe oganayi nda 'da zo. Äfuna nda 'da, oko u'du nina si oko nda adrina 'da." ³² Nda iti ta ono ro ŋbelero ànyari. Ta'dota Petero ru nda te pere ago eto nda luku te. ³³ Oko Yesu zamite ago ndrevote taeri'bai ndaro dri, ago luku Petero te. Nda ekye: "Mînaru pere ni maresi Satani. Tavousu miro 'do ikyi ko ni Lu resi oko ni lidri resi." ³⁴ 'Dooko Yesu zi lowa ndi

taeri'bai ndaro be te ndare, nda atate ànyari ekye: "Ondro ka'do 'diaza kolete o'dene mavo, bero ndäri ta andivo ndaro ro ijene, kungyi taka ndaro, ago keso mavo. ³⁵ Tana nda se kole adri modo ndaro ro opane ijena anya 'da; oko nda se kabe adri ndaro ijena ta maro ta ago ta lazokado rota opana anya ndi. ³⁶ Ondro ka'do 'diaza kuru 'bädri cini gi ca oko kije adri ndaro gwo, nda usuna nga aza gi'da ya? Endaro nda unina ko nga aza usune! ³⁷ Nda unina ko nga aza ozone ogone adri ndaro usuza. ³⁸ Ondro ka'do 'diaza driupi ro ni märi ago ni ta ngaemba maro ri tu luako ago koziro ono si, 'dooko Ngwa Lidri ro a'dona kpa driupiro ni ndäri ondro nda kate ikyi 'desi Täpi ndaro roya malaikai alokado be owo."

9 Ago nda ugu atate ekye: "Endaro mata ämiri ono, azakana orivoya noŋwa se uninayi ko odrane madale ànya ondrenayi Miri 'Bädri'ba Lu ro ro lutu ikyvoya mbara be." ² U'du njidrialo vosi oko, Yesu ru Petero, Yakoba ndi Yoane be te, ago ugu ànya te lekuru 'berenja ogwaekye dri, ago ànya riyite lau ire. Ago ànya kondreyi oko beti Yesu ro tozarute, ³ ago bonjo ndaro a'dote onjero hwia ndrani 'diaza 'bädri ya ni be bonjo ojone drisi. ⁴ 'Dooko taeri'bai se nätu kwoidreyi Eliya ndi Musa be te kayi ugu ata Yesu be. ⁵ 'Dooko Petero atate Yesu ri ekye: "Miemba'ba, orivoya kado ämäri a'done noŋwa! Mämona mutuguri nätu, alodi miri, alodi Musa ri, ago alodi Eliya ri." ⁶ Tana nda ndi azii be a'doyite turituro ago niyi tase atane kote. ⁷ 'Dooko 'dikolo efote ago lindri na tako ànya te, ago ata ikyite ni 'dikolo yasi ekye: "Ono ni Ngwa modo maro se mulu tawi ono owo; nyèri ta ndaro!" ⁸ Dori ànya kondreyi vote ndri gbikyiko ndreyi 'diaza tona kote; toto Yesu ni orivoya ànya be. ⁹ Ondro ànya kayite efo vuru ni 'berenja drisi oko, Yesu tadri ànyaro te ekye: "Ngase mindrebe ono nyiti tana ko 'diaza ri, madale Ngwa Lidri ro kefo lutu ni avo yasi." ¹⁰ Ànya royi ta ndaro te, caoko ànya etoyi tana atana te ànyavoya ekye: "Efo ni avo yasi ono takacina e'di ya?" ¹¹ Ago ànya ejiyi Yesu te ekye: "Tana e'di miemba'bai Ota ro kayi ata ekye, bero Eliya ri ikylene kätini niya?" ¹² Ago nda zatadri ànyaro te ekye: "Ro Eliya ri ikylene kätini tana ko'ba nga cini robe nja. Caoko tana e'di taegyika ata ekye Ngwa Lidri ro ezaruna 'da amba ago agana 'da zo niya? ¹³ Mata ämiri ono, Eliya ikyi rote ago lidri ye nda te oso tana kusi ànya be ronye, oso Taegyikatabe ta ndaro ta ronye." ¹⁴ Ondro ànya kego kodro'beruyite anjoko taeri'bai robe oko, ànya ndreyi lowa amba te gbikyiko ànya lomvosi ago azaka miemba'bai Ota ro ro kayi ugu kaladi'ri ànya yibe. ¹⁵ Ondro lidri kondre Yesu te oko, ànya laroyite amba, muyite ndare ago yeyi mede te ndäri. ¹⁶ Yesu eji taeri'bai ndaro te ekye: "Nyà ta e'diro di'rina ànya yibe ya?" ¹⁷ Mano aza ni lowa lakosi zatadrite ekye: "Miemba'ba, mezi ngwa maro mire, tana nda orivoya tori undiro be

nda ya ago ni ata ko. ¹⁸ Ondro tori kuru nda te oko, vo nda te gyini dri, ago kamo ka efo kalana yasi, ka si onya, ago egwa nda te, meji taeri'bai miro te tori ono isine tesi, oko ànya niyi kote lofone." ¹⁹ Yesu atate ànyari ekye: "Ami lidri taomaako ono! Marina ami yibe tuna modaya? Marina ami yibe tuna mu'du enwanye ya? Nyezi ngwa 'do mare!" ²⁰ Ànya eziyi nda te Yesu re. Ago dori tori kondre Yesu te oko, embe ngaga ana te, ago nda 'dete gyini dri ago rerite nguringuri kamo be kala yasi. ²¹ Yesu eji täpi te ekye: "Nda a'dote inye tuna mu'du enwanye ya?" Nda zatadrite ekye: "Ro kyeno nda dri ngaganwa ro. ²² Perena amba tori undiro ojote nda ufune nda ovosi asi ya ago gyi ya. Ya miro kuni ama lomvo ago mipa ama, ondro ka'do mini gindi oyene rritiako owo!" ²³ Yesu atate ekye: "Owo, ondro ka'do mi modo mini gindi oyene! Nga cini orivoya rritiako 'dise taoma be ri." ²⁴ Dori täpi ngaga ana ro trete ekye: "Ma orivoya taoma be, oko ojo ko. Mipa ma a'done sina ndra." ²⁵ Ondro Yesu kondre lowa ka ezi ruibi ànya dri oko, nda ta tori undiro te ekye: "Tu'ru ago tori ataako ono, mata mi efone tesi ni ngaga ono yasi ago migo mici ko nda ya tona." ²⁶ Tori trete, ago embe ngaga ana te vo anya te vuru, anya yete agyigyigo ago efote tesi. Ngaga ana landrete oso avo ronye, ago 'dicini atate ekye: "Nda drate!" ²⁷ Oko Yesu ru ngaga ana te dri yasi ago enja nda te kuru, ago nda edrete kurusi. ²⁸ Ondro Yesu kocite zo ya oko, taeri'bai ndaro ejiyi nda te irero ekye: "Tana e'di mäni kote tori lofone tesi niya?" ²⁹ Yesu zatadrite ekye: "Änina ko lofone nga aza si, se nonye ono olofona toto mäti si ayani." ³⁰ Yesu ndi taeri'bai ndaro be e'beyi vo ana te ago oyyiyite Galilaya ya. Yesu leko 'diaza ri vose nda be kigyego ana unine; ³¹ tana nda kate ugu taeri'bai ndaro embana ekye: "Ozona Ngwa Lidri ro 'da dri lidri roya, ago ànya ufunayi nda 'da. Caoko u'du nina si oko, nda adri-na 'da." ³² Oko ànya niyi takaci tase ana ro ko, ago a'doyite turiro nda ejine. ³³ Ànya ikyiyite Kaperenauma ya, ago ànya kociyite zoya oko Yesu eji taeri'bai ndaro te ekye: "Nyà kaladi'ri liti ya etaya?" ³⁴ Oko ànya leyikote tadri ndaro ozane, tana liti ya ànya kayi kaladi'ri ànyavoya ekye a'di ni parandra. ³⁵ Yesu rite vuru, nda zi taeri'bai 'butealo foritu te, ago atate ànyari ekye: "Nda se kolebe a'done kätini bero andivo ndaro o'bane äduro ago a'done ruindu'ba 'di cini ro." ³⁶ 'Dooko nda ru ngaganwa aza te ago edre nda te ànya kandra. Nda omvo nda te ago atate ànyari ekye: ³⁷ "Nda se kabe alo aza ngaganwà kwoidri ro uruna ävuru maro ya, ka ma uru, ago nda ka ko toto ma uru oko nda se kezo mabe ono kpa." ³⁸ Yoane atate ndäri ekye: "Miemba'ba, mandre mano aza te ka ugu demonai lofo tesi ävuru miro si, ago mätate ndäri edrene, tana nda ko gboko amaro ro." ³⁹ Yesu atate anyari ekye: "Nyèdre nda ko, tana 'di-aza i'do se ka talaro ro oye ävuru maro ya, ndri voigyesi oko ogone ta undiro atane ta maro ta. ⁴⁰ Tana nda se

ko kyilaro ama yibe orivoya amaro. ⁴¹ Endaro mata ämiri ono, 'diaza se kabe gyi umvuro ozona ämiri tana ami be maro ono ro endaro nda usuna päläti ndaro 'da. ⁴² "Ondro ka'do 'diaza ko'ba alo aza se giřinwà kwoi rote taoma ndàro ma ya ijene, ni kadopara kuni 'desi inya uyiro embene 'dina 'do kyembe ago ovone gyi'desi ya. ⁴³ Ondro ka'do drí miro kani mi o'ba takozí oyene, nyätäri anya ätu! Ni kadopara miri ocine adri ya drí alodi ako ndrani miri ocine drí be riti gehena ya, le asi se zwe ko alona ana ya ri. ⁴⁵ Ago ondro ka'do pa miro kani mi o'ba takozí oyene, nyätäri anya ätu! Ni kadopara miri ocine adri ya pa alodi be ndrani mi ovone pa be riti gehena ya ri. ⁴⁷ Ago ondro ka'do mi miro kani mi o'ba takozí oyene, nyewe anya tesí! Ni kadopara miri ocine Miri 'Bädrí'ba Lu ro roya toto mi alodi be ndrani mi ovone mi be riti gehena ya ri. ⁴⁸ Lau kyiri se kabe ànya onya dra ko alona, ago asi se kabe ànya oza zwe ko alona. ⁴⁹ "Äwäřina 'dicini 'da asi si oso abe tori se alobe wäřina täyi si 'do ronye. ⁵⁰ "Täyi orivoya nga kado yi; oko ondro ka'do kije oci anyaro te, minina o'bane ocine to'di enwanye ya? "Nyà'do täyi bereazi robe amivoya, ago mîri liatokpero azi be."

10 'Dooko Yesu e'be vo ana te oyite wari Yuda roya, ago zadri Golo Yaradene rote. Lowa idite ndare kpa to'dina, ago nda emba ànya te oso nda kabe oye-na ondoalo ronye. ² Rukä Parusii ro ikyyite ndare ago ojoyite nda ojone. Ànya ejyitate ekye: "Nyiti ta ämäri, inye'do ota letadri gindi mano aza ri toko ndaro onjine ya?" ³ Yesu zatadrite taeji si ekye: "Ota se Musa kozobe ämiri ekye e'di ya?" ⁴ Tadriza ànyaro ekye: "Musa ozo ole te manoago ri waraga ruonjiro ozone toko ndaro ri ago anya onjine." ⁵ Yesu atate ànyari ekye: "Musa egyi ota ono te ämiri tana orivoya rritiro ami embane. ⁶ Oko ni eto si, tu 'bädrí o'baro si, 'Lu 'ba ànya ni agoro ago tokoro,' oso taegyí katabe ronye. ⁷ Ago tana ta'doro manoago e'bena täpi ndaro ndi endre be 'da ago a'dona gwo kpokořo alo toko ndaro be, ⁸ ago se ritu ono a'dona gwo lomvo alodi ro.' Ta'dota ànya kote tona ritu oko te lomvo alodi yi. ⁹ Ka'do inye, beřo ko mano aza ri 'dise Lu kodro'beta troalo ono lewene." ¹⁰ Ondro ànya koyiyite kovole zo ya oko, taeri'bai ejyi Yesu te ta tase ono rota. ¹¹ Nda atate ànyari ekye: "'Diaza se konji toko ndaro te ago kogye toko aza te anjioko yetate toko ndaro drisi. ¹² Kpa oso inye, toko se konjirute ni ago anyaro ri ago kuru ago aza te anjioko yetate ago drisi." ¹³ Lidri azaka eziyi ngàga giřinwà te Yesu re tana nda ko'ba drí ndaro robe ànya dri, oko taeri'bai koziyi lidri kai te. ¹⁴ Ondro Yesu kondrete oko, nda a'dote kyilaro ago atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Mì'ba ngàga giřinwà ikyyine mare, ago nyàlaga ànya ko zo, tana Miri 'Bädrí'ba Lu ro ro ni se oso nonye kwoi ro. ¹⁵ Endaro mata ämiri ono, nda se aza kuru Miri 'Bädrí'ba Lu ro ro kote oso ngwa giřinwa ronye, ndäri ocine kigye i'do alona." ¹⁶ 'Dooko nda ngyi ngàga kai te kufu ndaro ya,

ago 'ba drí ndaro te ànya alo alo drisi, ago äřu ànya te. ¹⁷ Ago ondro Yesu kate ugu oyi oko, mano aza imute, sokayate nda kandra, ago eji nda te ekye: "Miemba'ba kado, beřo märi e'di oyene ma'do robe adri äduako be ya?" ¹⁸ Yesu eji nda te ekye: "Nya ma uzi kado etaya? 'Diaza i'do kado e'be gialo Lu ayani. ¹⁹ Mini Ota te, se ekye: 'Mifu läfu ko; miye ta ko ago kode toko drisi; nyukugu nga ko; nyikicu 'diaza ko kowe si; nyoco 'di ko; miro täpi miro ndi endre miro be.'" ²⁰ Mano ana atate ekye: "Miemba'ba řo kyeno agoanji maro si ota se cini kwoi marote." ²¹ Yesu ndrevote ngye nda dri ngalu si ago atate ekye: "Mi toto orivoya lemeri nga alodi robe. Nyoyi ago migye ngase cini nya'dobe sina ono ago nyozo parata na ati'bai ri, 'dooko nya'dona 'da ngadriamba be vo'buyakuru ya; 'dooko nyikyí ago miso mavo." ²² Ondro nda kerí ta ono te oko, mi ndaro e'de řo äkpu, ago nda oyite tusuro, tana nda orivoya ngadriamba be. ²³ Yesu ndrevote gbikyí taeri'bai ndaro drisi ago atate ànyari ekye: "A'dona ndi rritiro lidri ngaamba be ri ocine Miri 'Bädrí'ba Lu roya!" ²⁴ Taeri'bai laroyi tawi ta ata kwoi rota, oko Yesu ugu atate ekye: "Ngàga maro, orivoya rritiro ocine Miri 'Bädrí'ba Lu ro roya! ²⁵ Orivoya rritiako gamele ri ocine mi libira ro yasi ni mano ngaamba'ba ri ocine Miri 'Bädrí'ba Lu roya." ²⁶ Ta ono 'ba taeri'bai te larone amba ago ejyi iyi te ekye: "Ka'do inye apana a'di aya ya?" ²⁷ Yesu ndrevote ngye ànya dri ago zatadrite ekye: "Ono orivoya rritiro lidri ri oko ko Lu ri, nga cini orivoya rritiako Lu ri." ²⁸ 'Dooko Petero atate ekye: "Mindre, mè'be nga cini te ago màsote mi vo." ²⁹ Yesu atate ànyari ekye: "Owo, ago endaro mata ämiri ono 'diaza se kabe 'ba e'be kode ädrupi kode endrenwa kode endre kode täpi kode ngàga kode ämvu ta maro ta ago ta lazokado rota, ³⁰ usuna nga amba ndra tu gi yauono ya. Nda usuna zoi, ädrupii, endrenwà, endrei, ngàga ndi ämvui be perena kama alo ndra ago usuna rueza kpa; ago tu kabe ikyyi ana ya nda usuna adri äduako 'da. ³¹ Oko ambana se yau kätí ono a'dona 'da äduro, ago ambana se yau äduro ono a'dona 'da kätí." ³² Yesu ndi taeri'bai ndaro be kayi ugu oyi liti se kabe oyi Yerusalema ya drisi. Yesu 'dete kätí taeri'bai mile, se a'doyite larolaro ro amba; ago lidri se kesobe kovole kai a'doyite turiro. Ndi Yesu ru taeri'bai 'butealo foritu te kpa to'dina pere ago iti ta ngase cini ka oyebe a'done ndäri ana tana te ànyari. ³³ Nda atate ànyari ekye: "Nyèri, mà te ugu oyi Yerusalema ya vose ozona Ngwa Lidri ro 'da kigye kohanii 'desi ndi miemba'bai Ota robe ri ana ya. Ànya openayi vure ndaro 'da odrane ago ozonayi nda 'da Atrai ri, ³⁴ se ugunayi nda 'da, ovonayi to 'da nda lomvo, o'binayi nda 'da, ago ufunayi nda 'da; oko u'du nina si oko nda adrina 'da." ³⁵ 'Dooko Yakoba ndi Yoane be ngwàagoro Zebedayo ro, ikyyite Yesu re, ànya atayite ekye: "Miemba'ba, màle miri nga aza oyene ämäri." ³⁶ Yesu eji ànya te ekye: "Mile märi e'di oyene ämiri ya?" ³⁷ Ànya zayi-

tadrite ekwe: "Ondro mirite giti miro dri 'desi Miri 'Bä-dri'ba miro roya oko, màle miri ama o'bane orine mibe, azana drígwo miro yasi ago azana gaři miro yasi." ³⁸ Yesu atate ànyari ekwe: "Mìni ngase nyàbe taeji tana ro ono ko. Inye'do mìnina gindi kofo ruezaro se beɔ mări umvune ono umvune ya? Inye'do mìnina ndi a'done bapatisi se beɔ ma bapatisine sina ono be ya?" ³⁹ Ànya zayitadrite ekwe: "Mànina ndi," Yesu atate ànyari ekwe: "Endaro mìmivuna kofo se beɔ mări umvune ono ndi ago abapatisina ami ndi liti se beɔ ma bapatisine sina yasi. ⁴⁰ Oko 'dise orine drígwo maro ya ago gaři maro ya ma ko ni onjina. Vo gi iyi orivoya vo ànya se Lu kedebe tana ro kwoi ro." ⁴¹ Ondro taeri'bai se azaka 'butealo ana keriyi tana te oko, ànya a'doyite kyilaro Yakoba ndi Yoane be be. ⁴² Ta'dota Yesu zi ànya cini te voaloya ndare ago atate ekwe: "Mìni ndi lidri se andrebe 'dimiri'bai luako'bai ro iyi orivoya mbara be ànya dri, ago dri'bai ni cu drikaca be. ⁴³ Caoko, ono ko tase a'done ami lako owo. Ondro ka'do alo aza amiro kolete a'done 'desiro, beɔ ndäri a'done ruindu'ba ro azi ri; ⁴⁴ ago ondro ka'do alo aza amiro kolete a'done kätì, beɔ ndäri a'done iyeäri 'di cini ro. ⁴⁵ Tana ca Ngwa Lidri ro ikyi kote tana induru robe ndäri, oko nda ikyite ruindune azii ri ago adri ndaro ozone drì lidri amba ro utweza." ⁴⁶ Ànya ikyiyite Yeriko ya, ago ondro Yesu ndi taeri'bai ndaro be ndi lowa amba be kate ugu oyi oko miako'ba drilämi'ba aza ävuruna Batimayo ngwa Timayo ro rite liti biři ya. ⁴⁷ Ondro nda keritate ekwe Yesu Nazareta ro owo oko, nda eto otrete ekwe: "Yesu! Ngwa Dawidi ro! Nya'do yauni be mări!" ⁴⁸ Lidri amba 'bidri ndaro te ago atate ndäri a'done titiro. Oko nda go tre ro ndra ekwe: "Ngwa Dawidi ro, nya'do yauni be mări!" ⁴⁹ Yesu edrete ago atate ekwe: "Mizi nda." Ndi ànya ziyi mano se miako'ba ana te, ànya atayite ekwe: "Nya'do yai'dwesi, miŋga kuru, nda ka mi uzi." ⁵⁰ Dori nda tri boŋgo ndaro te vuru, ngate ace, ago ikyite Yesu re. ⁵¹ Yesu eji nda te ekwe: "Mile mări e'di oyene miri ya?" Miako'ba se ana zatadrite ekwe: "Miemba'ba, male vo ondrene kpa to'di." ⁵² Yesu atate ndäri ekwe: "Nyoyi, taoma miro ede mite kado." Dori mi ndaro ndrevote, ago nda sote Yesu vo.

11 Ago ondro Yesu ndi taeri'bai ndaro be kayite ikyi loto Yerusalema lomvo oko ànya ikyiyite 'ba'desii Betefage ndi Betaniya be ya, kikyiyite 'Bereŋwa Ice Ido ro ro pa oko, Yesu zo taeri'bai ritu ndaro te mileya ² ago atate ànyari ekwe: "Nyöyi 'banwa mile amiro ya anya ya. Ago ondro dori misate lau oko, nyùsuna dongyi to'diŋwa aza ayite vuru se 'diaza lämu ko dri sina alona, mitri ago nyèzi nonwa. ³ Ago 'diaza keji ami te ekwe nyà oyena inye etaya oko, nyàta ndäri mikye Miemba'ba le anya ni ago ologona 'da kovole ndrìro." ⁴ Ndi ànya oyiyite usuyi dongyi to'diŋwa te tesi litiŋwa dri, ayite zo kala. Ago ànya kate otrina oko,

⁵ 'dise kedrebe loto ana eji ànya te ekwe: "Nyà 'do e'di oye ya, nyà dongyi to'diŋwa 'do otrina ya?" ⁶ Ànya zayitadrite oso se Yesu katabe ànyari ronye, ago mano ana 'ba ànya te oyine. ⁷ Ànya eziyi dongyi to'diŋwa te Yesu ri, 'beyi boŋgo ànyaro te driigye ago Yesu tute driigye. ⁸ Lidri amba 'beyi boŋgo ànyaro te liti drisi, ago azakana ngoyi gwoři ice rote ni ämvu yasi ago 'beyite liti drisi. ⁹ Ago lidri se mileya ndi ànya se kesobe kovole ànya vo be etoyi otrete ekwe: "Nyäräru Lu! Lu kärü nda se kabe ikyi ävuru Opi roya ono! ¹⁰ Lu kärü miri 'bädri'ba ro 'Bädri'ba Dawidi, täpi amaro ro se kabe ikyi ono! Rärü ka'do Lu ri." ¹¹ Yesu cite Yerusalema ya, oyite Yekalu ya, ago ndrevote gbikyì nga cini drisi, oko tana te tandrolero, nda fo oyite Betaniya ya taeri'bai 'butealo foritu ndaro be. ¹² Kyenonosi, ondro ànya kayite ego kovole ni Betaniya yasi oko, Yesu a'dote täbiri ro. ¹³ Nda ndre ce kyìdu ro aza te lozo si kyibi be, ago nda oyite ondrene kode nda usuna dongyi aza 'da driigye. Oko ondro nda kukyite lototi lomvoigye oko, nda usute toto kyibi ayani, tana ko tu owa ro kyìdu ro owo. ¹⁴ Yesu atate ce kyìdu ro ri ekwe: "Diaza ri dongyi onyane ni midrisi te 'do alona!" Ago taeri'bai ndaro eriyi ta ndaro te. ¹⁵ Ondro ànya kesayite Yerusalema ya oko, Yesu oyi cite Yekalu ya ago eto ànya se kayibe ngaogyè ndi ngalogye be kai onjana te tesi. Nda tako tara'biza parata utwe'bai rote ndi kitaparaŋwà ànya se kayibe amoamo logye iyi robe te vuru, ¹⁶ ago nda lekote 'diaza ri nga aza ungyine goko Yekalu ro yasi. ¹⁷ 'Dooko nda emba lidri te ekwe: "Egyibe Taegyì ya Lu atate ekwe: 'Äzina Yekalu maro 'da zo mätu ro lidri tu'dei cini ro ri.' Oko nyòtozate kugyi ngatopa'bai ro!" ¹⁸ Kohanii 'desi ndi miemba'bai Ota robe etoyi liti aza urina te Yesu ufuzä. Tana ànya turìro ni ndäri, tana lidri cini laroyi tawi ta ngaembaro ndaro ta. ¹⁹ Ondro te tandrolero oko, Yesu ndi taeri'bai ndaro be e'beyi 'bakici te. ²⁰ Kyenonboci kyenonosi oko, ànya kayi ugu aba liti drisi oko, ànya ndreyi ce kyìdu rote. Anya wite ro cu paji be. ²¹ Petero yi tase ka'dobe ana tana te ago atate Yesu ri ekwe: "Miemba'ba, mindre, kyìdu se mitribe ana wite!" ²² Yesu zatadri ànyaro te ekwe: "Nyà'do taoma be Lu ya. ²³ Endaro mata ämiri ono nda se katana lutu ono ri yi engyene ago andivo iro ovone gyi'desi ya ago teinye milo'beako ya ndaro ya, oko ma ndi tase nda kabe atana ono ya a'dona ndi inye, ayena ndi ndäri. ²⁴ Ta ono ta mata ämiri! Ondro nyàte mätu ago nyàte nga aza eji, mimate mikye yùsuna ndi, ngase nyèji ta be tana ro ono ozona ndi ämiri. ²⁵ Ago ondro nyèdrete nyàte ugu mätu oye, ondro nyà'dote ta be 'diaza lomvo nyè'be 'dina 'do tana ro, 'dooko Täpi amiro vo'buyakuru ro e'bena ami kpa takozì se miyebe 'do tana ro." ²⁷ Ànya go esayi kpate to'di Yerusalema ya. Ago ondro Yesu kate ugu aba Yekalu yasi oko, kohanii 'desi, miemba'bai Ota ro, ndi 'di'desii be ikyiyite ndare ²⁸ ago ejiyi nda te ekwe: "Nya

nga kwoi oyena drikaca enwani siya? A'di ozo drikaca ono ni miri ya?"²⁹ Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Mejina ami taeji alodi ono si, ago ondro ka'do nyòlogo tana te mări 'dooko mitina drikaca se mabe nga kwoi oyena sina ono tana ndi àmiri.³⁰ Nyiti ta mări, inye'do drikaca Yoane ro bapatisi oyoero ikyi ni enwano; ikyi ni Lu resi kode ni lidri resi ya?"³¹ Ànya etoyi kaladirite iyivoya ekye: "Màtana enwanye ya? Ondro ka'do màtate màkye: 'Ni Lu resi', nda atana ro ekye: 'Ka'do inye mima ta Yoane ro kote etaya?'³² Oko ondro màta gwo màkye: 'Ni lidri resi.' " (Tana ànya turiro ni lidri ri, tana lidri cini nite anjioko Yoane orivoya nebi yi.)³³ Ta'dota ànya zayitadri Yesu rote ekye: "Máni ko." Yesu atate ànyari ekye: "Ka'do inye, ca drikaca se mabe nga kwoi oyena sina ono, mánina kpa ko tana itine àmiri."

12 'Dooko Yesu petate ànyari lapidriopi si ekye: "Tu alo aza si mano aza kyí'di kono te àmvu ya, 'be aga te gbikiyi lomvoigyese, 'di pí'di te vino ozwaza, ago be zowíra vookwaro te. 'Dooko ozo àmvu kono rote losioye'bai ri losi oyene kigye ago e'be 'ba te ago oyite vo aza ya.² Ondro tu dongo topi ro kesate oko, nda zo ruindu'ba aza te losioye'bai re nga jalia ro se ndári ana urune ni ànya resi.³ Losioye'bai ruyi ruindu'ba ana te 'biyi nda te, ago zoyi nda te kovole teinye nga aza ako.⁴ 'Dooko kuzupi zo ruindu'ba aza te; losioye'bai 'biyi nda te drí ya ago yeyi nda te koziro.⁵ Ago kuzupi zo ruindu'ba aza kpate, ago ànya fuyi nda te, ago yeyi azakana amba kpate oso inye, 'biyi azaka te ago fuyi azaka te.⁶ Se alodi ke'bebe ozone te toto ngwa modo mano ana ro ayani, 'dooko áduro oko, nda zo ngwa ndaro te losioye'bai re, nda atate ekye: 'Mama ndi endaro ànya oronayi ngwa maro ndi.'⁷ Oko losioye'bai kai atayite iyivoya ekye: 'Ono ni ngwa kuzupi àmvu kono ro ro owo, nyíkyi ri, m'íde màfu nda, tana drimbi ndaro a'dona te amaro!'⁸ Ta'dota ànya ruyi ngwa ana te ago fuyi nda te ago voyi avo ndaro te cowa ni àmvu kono ro yasi.'⁹ Yesu ejitate ekye: "Ka'do inye, 'dooko kuzupi àmvu kono ro ro oyena e'di ya? Nda ikyina 'da ago tufuna lidri kai 'da ago ozona àmvu kono ro 'da losioye'bai azaka ri.¹⁰ Mizi taegyí ono ro ko ya? Se ekye: 'Kuni zo obe'bai kogayibezo ekye koziro ana go a'dote kadopara ndrani vona cini drisi.¹¹ Ono ni taoye Opi ro; ondrena lingyi tawi!' "¹² Dri'bai Yudai ro ojoyite Yesu urune, tana ànya niyite anjioko Yesu pi lapidri ono te ànya lomvo, caoko ànya a'doyite turi ro ni lowa ri, ndi ànya e'beyi nda te ago oyiyite.¹³ Rukä Parusii ro ndi gboko Eroda ro azaka be azote Yesu re nda odone taeji si.¹⁴ Ànya ikyiyite ndare ago atayite ekye: "Miemba'ba, màni ndi anjioko nya ni tangye ata teinye milo'be ako tase lidri kabe usuna ta. Tana nya ko 'desi lidri ro tana usuna ayani, oko nya ni ole Lu ro tangyena emba lidri ri. Nyiti ta àmári, inye'do ota amaro letadri gindi parata driutwero ozone 'Bädrí'ba Roma'ba ro ri kode ko ya? Inye'do mòzona ndi kode ko ya?"¹⁵ Oko Yesu ndre

ngaodo ànyaro te ago zatadrite ekye: "Tana e'di nyà ma ojo niya? Nyèzi mo'di kaci aza te, mandre robe."¹⁶ Ànya eziyi alodina aza te ndare, ago nda ejitate ekye: "Beti ndi àvuru kwoi be a'di roya?" Ànya zayitadrite ekye: "'Bädrí'ba ro."¹⁷ Ta'dota Yesu atate ekye: "Ka'do inye, nyòzo ngase 'Bädrí'ba ro gi 'Bädrí'ba ri, ago nyòzo ngase Lu ro gi Lu ri." Ago ànya laroyi tawi ta Yesu ro erivoya.¹⁸ 'Dooko rukä Sadukei, se kayibe ata ekye lidri ri efone ni avo yasi i'do kai ro, ikyiyite Yesu re ago atayite ekye:¹⁹ "Miemba'ba, Musa egyi ota ono te àmári ekye: 'Ondro ka'do mano aza kodrate ago ke'be toko te teinye ngàga ako, anjioko be'ro àdrupi mano 'do ro ri ocine àvuzi ri tana ànya kutiyi ngàga robe se ka'do robe ngwai ro mano se kodrabe ana ri.'²⁰ Tu alo aza si àdrupii njidrieri azaka orivoya, se kayonwa gye lagye te ago drate teinye ngàga ako.²¹ 'Dooko řirina cigwo toko ana ri, ago nda dra kpate teinye ngàga ako. Ta ono a'do kpate inye àdrupi nina na ri,²² ago a'do kpate inye àdrupii se njidrieri kociyibe toko ana ri kai ri ago todrayite teinye ngàga ako. Áduro oko, toko ana drate.²³ Ka'do inye, tu eforo rosi lidriidriro anya a'dona toko ro a'di riya? Tana vo ànya se cini njidrieri ana ro a'dote àgo ro anya ri."²⁴ Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Mijete! Inye'do mìn takacina gindi ya? Tana mìn Taegyí ko ca mbara Lu ro.²⁵ Tana ondro avo kefote lidriidriro, ànya a'donayi oso malaikai vo'buyakuru ya ronye ago uninayi ko lagye ogyene.²⁶ Oko, ta efo avoro mizi tana ro ko ni Buku Musa ro yasi ta uje ce kumvurwa ro ana rota ya? Tase egyibe se Lu katabe Musa ri ekye: 'Ma ni Lu Abarayama ro, Lu Yisika ro, ago Lu Yakoba ro.'²⁷ Nda ni Lu 'dise lidriidriro ro, ko avo ro. Mijete kpeye."²⁸ Miemba'ba Ota ro aza orivoya lau se eri tase abe atane ana te. Nda ndrete Yesu zatadri Sadukei rote kado, ago nda ikyite ndare taeji ono be ekye: "Ota se enwani ni para ndra vona cini risi ya?"²⁹ Yesu logotate ekye: "Se alodi parandra ni no ekye: 'Nyeri, Yisaraele! Opi Lu amaro toto ni Opi yi.³⁰ Nyulu Opi Lu miro ya cini miro si, lindri cini miro si, tauni cini miro si, ago mbara cini miro si.'³¹ Řiri ota se foparandra ro ni no ekye: 'Nyulu oriazi miro oso nyulu andivo miro be ronye.' Ota aza para ndrani se ritu kwoi ri i'do."³² Miemba'ba Ota ro ana atate Yesu ri ekye: "Miemba'ba! 'Do orivoya tangye yi, ndi oso nyatabe ronye, anjioko Opi toto ni Lu yi ago Lu aza tona i'do oko toto nda ayani.³³ Ago be'ro lidri ri Lu lune ya cini ndaro si ago tauni cini ndaro si ago mbara cini ndaro si; ago be'ro ndári oriazi ndaro lune oso nda kulu andivo ndaro be ronye. Ota ritu kwoi orone orivoya ta 'desi para yi ndrani koronyai 'ba ro ozane vo tori oloro dri ndi ngapári azaka ozona be Lu ri drisi."³⁴ Yesu ndrete nda zatadrite tavouni si, 'dooko nda ititate ndári ekye: "Mi ko lozo ni Miri 'Bädrí'ba Lu ro ro resi." Ono vosi 'di-aza le kote Yesu ejine taeji aza si tona.³⁵ Ondro Yesu kate ugu miemba Yekalu ya oko, nda ejitate ekye:

“Miemba’bai Ota ro kayi ata ekye Mesiya a’dona ‘da ni zelevoi Dawidi ro yasi enwanye ya? ³⁶ Tana Tori Alokado ‘ba tavousu te Dawidi ya atane ekye: ‘Opi atate Opi maro ri ekye; Miri nonwa drigwo maro ya madale ma’bana kyila’baazii miro lutu pa miro zeze.’ ³⁷ Dawidi andivo zi Mesiya te ‘Opi’; ka’do inye Mesiya a’dona zelevoi Dawidi ro enwanye ya?” Lowa du eriyi ta Yesu rote yai’dwesi. ³⁸ Ondro nda kate ànya emba oko, nda atate ekye: “Mi’ba mi amiro komba kado ni miemba’bai Ota ro ri, se leyi alo ugu abane gbikyoni bonngo runduru ànyaro be, ago leyi lidri ri mede oyene iyi ri taoro si vo nga logyero yasi, ³⁹ se kayi vo oriro se kado zoitaeriro yasi onji ndi vo oriro kadopara se karama yasi be. ⁴⁰ Ànya kayi ni nga kandrakado ävuzii ro ro uruna ago kayi ‘bai ànyaro topana ni, ago kayi iyi ka’da mätu gyorongolo ro oye si. Tazero ànyaro a’dona ni kozipara ndra.” ⁴¹ Ondro Yesu korite lototi vo ngapari ovoro Yekalu ya lomvo oko, nda ndre lidri te parata ànyaro ovovoya. Lidri amba se ngadriamba be voyi parata amba te, ⁴² ‘dooko ävuzi ati’ba ro aza ikyte ago vo parata kaciro ritu girinwa rote, lagyena oso mileni ritu ronye. ⁴³ Nda zi taeri’bai ndaro te voaloya ago atate ànyari ekye: “Mata ämiri ono anjioko ävuzi ati’ba ro ono vo nga ni amba sänduku ngapari ovoro ya ndrani azii cini ri. ⁴⁴ Tana azii kayibe ovona etayi ngadriamba ànyaro azakana kpa, oko anya ca orivoya ati’ba ro oko, ozo se anya kaoye be ngaonyane sina ana vona ro cini.”

13 Ondro Yesu kate ugu ofo ni Yekalu yasi oko, alo aza taeri’bai ndaro ro atate ekye: “Miemba’ba, Mindre! Kuni lingyiekye ndi zo ono be ono te!” ² Yesu zatadrite ekye: “Mindre zo ‘desi ono te ya? Änina ko kuni alo aza se nonwa ono e’bene vona ya; vona cini eperena ‘da vuru.” ³ Ondro Yesu korite ‘Bereñwa Ice Ido ro ro dri, ogone Yekalu resi oko, Petero, Yakoba, Yoane ndi Andarea be ikyiyi te ndare ndrwi. ⁴ Ago ejiyi nda te ekye: “Nyiti ta ämari tase cini ono kaoye a’dona ituya? Ago ta e’di a’dona ni ka’daza anjioko tu esate ti ngase cini kwoi ri a’doza ya?” ⁵ Yesu atate ànyari ekye: “Mikwa nga, ago mi’ba ‘diaza kodo ami ko. ⁶ Lidri amba ikyina ‘da ävuru maro ya, ago ànya alo alo atanayi ta ‘da ekye: ‘Yi ni Mesiya owo!’ Ago ànya odonayi lidri amba ‘da. ⁷ Ago nyòlo’be mi ko ondro nyèri kporo kyila ro kate ikyi ti ago nyèri lazo kyila ro ca lozo si owo. Bero nga nonye kwoi ri a’done, oko ko ekye tu äduro esate. ⁸ ‘Bädrì oyena kyila ‘da ‘bädrì azi be, ago tu’dei oyena kyila ‘da tu’dei azi be. Ägbigbi a’dona ‘da vo cini yasi, ago mä’bu o’dena ‘da. Nga kwoi orivoya oso luwu käti ngwa utiro ronye. ⁹ ‘Bero andivo amiro ri vookwane. Tana äruna ami ‘da ago uguna ‘da vure ya. A’bina ami ‘da zotaeriro yasi; nyèdrena ‘da ‘dimiri’bai ndi ‘bädrì’bai be kandra ta maro ta lazokado opene ànyari. ¹⁰ Oko teinye dri tu äduro ri esaako, be’ro lazo opene tu’dei cini ri. ¹¹ Ago ondro äru ami te ago ugute vure ya oko, nyòlo’be mi ko käti tase nyà oyebe atane ta, ondro tu-

na kesate, ‘dooko nyàte tase ozobe ämiri atane ‘do ayani. Tana ata se nyà oyebe atane ‘do ko amiro; oko ànya ikyina ‘da ni Tori Alokado resi. ¹² Ädrupi ozona modo ädrupi ndaro ro gini ufune, ago täpii oyenayi kpa inye ngwai ànyaro ri; ago ngwai ozanayi uti’bai ànyaro ‘da kyila’baazii ro ago o’banayi ànya ni ufune. ¹³ Ya ‘di cini ro osona ‘da ami lomvo ta maro ta. Oko nda se kabe yaingyi ndi le äduna ya apana ndi. ¹⁴ “Mìndrena nga koziro parandra ‘da edrevoya vose ko ndäri a’done kigyè.” (Tase ta ono uzi’bana ri unine: miri ta ono takacina unine kadoro!) se ekye: “Dooko ànya se orivoya Yuda ya be’ro umune ‘berenwà dri. ¹⁵ Mano se orivoya kuru zo ndaro dri be’ro ko ndäri saa ndaro enjine efo si vuru ocine zo ya nga aza urune ndäri. ¹⁶ Mano se orivoya ämvu ya be’ro ko egone kovole zo ya bonngo ndaro ta. ¹⁷ A’dona ‘da rritiro tu ana si ‘ditoko se kovoro ro ndi endrei se ngwà na ka drigba ba ondro ri! ¹⁸ Nyàmätu Lu ukyi ngase kwoi a’do ‘da me’ri si! ¹⁹ Tana rriti tu ana ro a’dona ‘da koziro para ndrani se ‘bädrì kondrebe roni eto se Lu ko’ba ‘bädrì be si madale tu yauono si drisi. Ca nga aza ri ogo a’done kpa to’di oso ‘do ronye i’do alona. ²⁰ Oko Opi go logo oti tu kai rote; aba ondro ka’do nda koye ko inye, ‘diaza ri orine lidriidriro i’do. Oko tana ta lidri onjionji ndaro rota, caoko, nda go logo oti tuse kai rote. ²¹ “Dooko, ondro ka’do ‘diaza kata gwo ämiri ekye: ‘Mindre, Mesiya begi ono!’ Kode ‘mindre, nda begi ana!’ Mima ta ndaro ko. ²² Tana Mesiya miyewe’bai ro ndi nebii miyewe’bai robe efona ‘da. Ànya oyenayi rubä ndi talaro robe ‘da lidri onjionji Lu ro odoza, ondro ka’do ndi rritiako owo. ²³ Nyà’do vookwa be! Miti ta cini te ämiri teinye tuna ri esaako. ²⁴ “Tu rriti ana ro vosi kitu o’bona ‘da, ago imba onjena ko tona, ²⁵ ‘bi’bii e’dena yi ‘da ni vo’buyakuru yasi, ago mbara vokuru ro kandaruna ‘da. ²⁶ ‘Dooko Ngwa Lidri ro efona ‘da, ikyivoya ‘dikolo ya mbara amba be ndi ‘desi be. ²⁷ Nda ozona malaikai ‘da cuku su ‘bädrì ro yasi lidri onjionji Lu ro kalana kotone ni telesi ädu ‘bädrì ro yasi le telesi na ya. ²⁸ “Mi’ba ce kyì’du ro kemba ami. Ondro gwo’rii ànyaro kate oro ago kate kyibi lofo oko, mini ndi anjioko duru te ti. ²⁹ Kpa oso inye, ondro mindre nga kwoi kate ugu a’do oko, minina ndi anjioko tu te ti, te nja etone. ³⁰ Mìyi ta ono tana anjioko, ngase cini kwoi a’dona ‘da käti teinye dri lidri se ka ugu ori be yauono ri odraako cini. ³¹ Vo’buyakuru ndi ‘bädrì be lävuna ‘da, oko ata maro ri lävune i’do alona. ³² “Caoko, ‘diaza ni tu gi ana kode saa na ikyi ro ko’de; ca malaikai vo’buyakuru ro, ca Ngwa, Täpi ni toto ni. ³³ Nyà’do nja, mikwa nga, tana mini ko tu ana kaoye a’done itu. ³⁴ A’dona ‘da oso mano aza kabe oyi ni ‘bäru, oyi gwo vo aza ya ronye ago e’be ruindu’bai ndaro te vo losi ro ondrene, ondro nda kozo losi te ba ànya alo alo ri oko, nda atate käläsi gaga’ba ri vookwane. ³⁵ Ekye, nya’do vookwa be, tana mini ko ‘desi zo ro kaoye esane itu; esana ‘da tandrole si kode

o'bwaro kode 'buzevoosiako kode kitu ituvoya. ³⁶ Ondro ka'do nda kesa ca ätruku'du oko, nda usuna ami ko u'duvoya. ³⁷ Tase mabe atana ämiri ono, ma ata ɾo vona cini ri: Vookwane."

14 U'du e'betē ritu Karama Lävü Odra ro ro ndi Ambata Lonngaako robe oyeza. Kohanii 'desi ndi miemba'bai Ota robe uguyi liti urite Yesu urune ndr-wiro ufune. ² Änya atayite ekye: "Beɾo ko ämäri oyene tu karama rosi, ukyi lidri amo 'da." ³ Ago ondro Yesu dri orivoya Betaniya ya zo Simona se sedri adravo koziro kyini robe roya ugu ngaonya onyavoya oko, toko aza ikyite gäbä alabasata robe twi ido ngutruro se lagyeamba be ana be, ala'dite nareda si. Anya pi gäbä ana te ago da ido ngutruro ana te kpeye Yesu dri. ⁴ Ago rukä lidri ro se lau kai a'doyite kyilaro ago atayite iyivoya ekye: "Tana e'di toko ono enji ido ngutruro ono gwo awi niya? ⁵ Aba änina ndi ogyene ndrani mo'di ke-ciro kama nätu (300) drisi ago parata na ozone ati'bai ri!" Ago änya koziyi anya te kyila si. ⁶ Oko Yesu atate ekye: "Nyè'be anya, nyà anya okwo etaya? Anya ye ta lingyiekye te märi. ⁷ Ondoalo ami ɾo orivoya lidri ati'bai be ami lako, ago tuse milebe si, mìnina ndi änya opane. Oko nyà'dona ko ondoalo mabe. ⁸ Anya ye tase anya kunibe oyene ono te; anya da ido ngutruro te malomvo ma oseza. ⁹ Ka'do inye, endaro mata ämiri ono, vose abe lazokado ope kigye 'bädri cini yasi, tase anya koyebe ono itina tana 'da ta anyaro oyiza." ¹⁰ 'Dooko Yuda Isekariota, alo aza taeri'bai 'butealo foritu ro, oyite kohanii 'desi re ta drí Yesu ro ozo rota änyari. ¹¹ Änya a'doyite ya'dwesi tase nda kabe atana ana erivoya ago 'bayitate parata ozone ndäri. Ago Yuda eto liti se Yesu ozoza änyari ana urina te. ¹² U'du käti Karama Ambata Lonngaako rosi, tuse äfu timelegogoi ngaonya Karama Lävü Odra ro robe sina si oko, taeri'bai Yesu ro ejiyi nda te ekye: "Mile ämäri oyine eɾwaro ngaonya Karama Lävü Odra ro ro edene nja miri ya?" ¹³ 'Dooko Yesu zo ritu änyaro te ta ngaembaro kwoi be ekye: "Nyöyi mici 'bakici ya, ago mano aza ngyi luku'du gyi ro o'bena dri 'da ami yibe. Miso nda vo, ¹⁴ zo se nda kabe oci kigye ya ago nyàta kuzupi zo ana ro ri mikye: 'Miemba'ba ekye, zo ya se ma ndi taeri'bai maro be ri ngaonya Karama Lävü Odra ro ro onyane kigye 'do eɾwaro ya?' ¹⁵ 'Dooko nda ka'dana zo ya 'desi kurusi 'da ämiri, se nyèdena nga cini 'da nja kigye ämäri." ¹⁶ Taeri'bai kai ngayite ago oyiyite 'bakici ya, ago usuyi nga cini gi oso se Yesu kiti tana be änyari ronye, ago änya edeyi ngaonya Karama Lävü Odra ro rote. ¹⁷ Ondro te tandrolero oko, Yesu esate taeri'bai ndaro 'butealo foritu be. ¹⁸ Ondro änya koriyite tara'biza lomvo ngaonya oko, Yesu atate ekye: "Endaro mata ämiri ono alo aza amiro ozona drí maro 'da; se kabe ugu ngaonya mabe ono." ¹⁹ Taeri'bai a'doyite märäyiro ago etoyi nda ejite azivoazivo ekye: "Inye'do ni ma owo ya?" ²⁰ Yesu zatadrite ekye: "Kaoye a'done

alo aza ami se 'butealo foritu ono ro, se kabe ambata ndaro osona deɾbele ya mabe ono owo. ²¹ Ngwa Lidri ro odrana 'da oso Taegyí katabe ta ndaro ta ronye; oko orivoya rritiro mano se kabe drí Ngwa Lidri ro ro ozona ri! Aba ni kadopara mano na 'do kori gwo ɾo uti-ako." ²² Ondro änya kayite ugu ngaonya oko, Yesu ru ambata te, ago ye mätu aro'boya rote ago wagwo, ago ozote taeri'bai ndaro ri, ago nda atate ekye: "Miri, ono ni lomvo maro owo." ²³ 'Dooko nda ru kofo te, ozo aro'boya te Lu ri, ago ozote änyari; ago änya cini mvuyite ni kigyese. ²⁴ Yesu atate ekye: "Ono ni kari maro tao'baro se korobe 'di amba ta owo. ²⁵ Mata ämiri ono, mago mävana vino ono ko alona madale mago mävana le vino to'di ayani Miri 'Bädri'ba Lu ro roya." ²⁶ Ondro änya kongoyi longo te oko oyiyite 'Bereɾwa Ice Ido ro driro. ²⁷ Ago Yesu atate änyari ekye: "Vo ami cini ro mímuna 'da ago nyè'bena ma 'da, tana Taegyí atate ekye: 'Lu ufuna lekye'ba 'da, ago timele cini pereruna 'da.' ²⁸ Oko ondro eɾga mate lidriidriro oko, moyina 'da käti ami mile Galilaya ya." ²⁹ Petero zatadrite ekye: "Mè'bena mi ko alona, ondro ka'do azii ke'be mi ca owo!" ³⁰ Yesu atate Petero ri ekye: "Endaro mata miri ono dri teinye gogo ri opeako perena ritu ngäkyi gi ono si, migana kala maro 'da perena nätu." ³¹ Petero zatadrite mbarasi ekye: "Märi kala miro ogane i'do alona, ka'do gi ca märi odrane mibe owo!" Ago taeri'bai cini azii atayi kpate oso inye. ³² Änya ikyiyite vose äzibe Getesemane ana ya, ago Yesu atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Miri nonwa ma dri mätu." ³³ Nda ru Petero, Yakoba ndi Yoane be te nda be. Tana tusu ndi rriti be esate nda dri, ³⁴ ago nda atate änyari ekye: "Tusu te ndra ya maro ya ka oyete ma ufune. Miri nonwa ago mikwa nga." ³⁵ Ndi nda oyite fere ga mileya nda 'dete vuru gyinidri, ago mäture ekye ondro ka'do gi rritiako, ko ndäri oyine tu rueza ro ono yasi. ³⁶ Nda mäture ekye: "Täpi, Täpi maro! Nga cini orivoya rritiako miri. Mina kofo ruezaro ono pere ni mare si. Caoko ko tase malebe ayani, oko tase milebe ayani." ³⁷ 'Dooko nda egote ago usu taeri'bai se nätu kai u'dute. Nda atate Petero ri ekye: "Simona, nyu'dute ya? Mini ko orine mi-unbo ca saa alo ya?" ³⁸ Ago nda atate änyari ekye: "Mikwa nga, ago nyàmätu ukyi mi'de 'da taojoro ya. Tori le gindi oko lomvo orivoya mbaraako." ³⁹ Nda go oyi kpate to'di ago mäture, ata kpa ta alo ana ayani. ⁴⁰ 'Dooko nda egote kpa to'di ago usu taeri'bai u'duyite nbi, tana änya niyi kote orine miunbo. Ago änya niyi tase atane ndäri kote. ⁴¹ Ondro nda kikyite pere nina si oko, nda atate änyari ekye: "Inye'do nyà drigba ugu u'du ndi loli be ya? Ojote! Mindre! Saa esate Ngwa Lidri ro ozoza drí lidri takozí'bai roya. ⁴² Mínga kuru, mi'de mòyi. Mindre, mano se kabe drí maro ozona begi ono." ⁴³ Ago ondro Yesu kadri ugu ata oko, Yuda se ni alo aza taeri'bai 'butealo foritu ro esate. Lowa du orivoya nda be bando be ago dofo be kohanii 'desi,

miemba'bai Ota ro, ndi 'di'desii be ezoyi ànya ni. ⁴⁴ Dri-ozo'ba ozo taka'daro te lowa ana ri ekye: "Mano se mabe njunjuna 'do ni se milebe owo. Mìru nda ago mikwa vo ndaro ondro nyàte nda ugu owo." ⁴⁵ Dori ondro Yuda kesate oko, nda oyite Yesu re ago atate ekye: "Miemba'bai!" Ago njunju nda te. ⁴⁶ 'Dooko ànya ruyi Yesu te ago ba'iyi nda te anda. ⁴⁷ Oko alo aza ànya se kedrebe lau kai ro engye bando ndaro te ago ga bi ruindu'ba Kohani Fopara rote àtu. ⁴⁸ 'Dooko Yesu trete rere ago atate ànyari ekye: "Nyikyite bandoi be ago dofoi be ma urune osoago ma orivoya otapere'ba yi. ⁴⁹ Tu cini si ma ɾo orivoya ami yibe ugu ngaembavoya Yekalu ya, ago mìru ma kote. Oko beɾo Taegyri ri a'done nggye." ⁵⁰ 'Dooko taeri'bai cini e'beyi nda te ago muyite. ⁵¹ Mano agoanji aza, vu toto boŋgo rendelero yi, sote Yesu vo. Ànya ojoyite nda urune, ⁵² oko nda mute bā-gyuluro, e'be boŋgo te vuru kovole. ⁵³ 'Dooko ugu Yesu te zo Kohani Fopara roya, se kohanii 'desi, 'di'desii ndi miemba'bai Ota robe kotoyi kalabe kigye ana ya. ⁵⁴ Petero sote kovole lozo si oyite cite goko zo Kohani Fopara ro roya. Nda rite vuru lau vookwa'bai be, ka asi owi. ⁵⁵ Kohanii 'desi ndi Taäyi'bai cini be oyiyite tazevoedre'bai azaka uɾine ta itine Yesu lomvo tana ko'ba àfu nda robe, caoko ànya usuyi ta aza kote. ⁵⁶ Tazevoedre'bai amba itiyitate kowero Yesu lomvo, caoko ta ànyaro letadri kote. ⁵⁷ 'Dooko lidri azaka nggayite kuru ago itiyi ta ono te kowero Yesu lomvo ekye: ⁵⁸ "Mèri nda ka ata ekye: 'Meperena Yekalu ono 'da riya se lidri kobebe ni ono, ago u'du nàtu ya oko mago mabena aza se lidri kobe koni 'da.'" ⁵⁹ Caoko tase ànya kitiyibe ana letadri kote. ⁶⁰ Kohani Fopara nggate kuru ànya cini kandra ago eji Yesu te ekye: "Inye'do tase itibe milomvo ono mi ta ako tadrina ozane ya?" ⁶¹ Oko Yesu a'dote titiro ago ata ta aza kote. Kohani Fopara go eji nda te kpa to'di ekye: "Inye'do mi Mesiya, Ngwa Lu se abe rāruna ono ro owo ya?" ⁶² Yesu zatadrite ekye: "Ma ni owo! Ago mindrena Ngwa Lidri ro 'da orivo ya drígwo Lu Mbarapara roya ikyvoya 'dikolo vo'buyakuru rosi!" ⁶³ Kohani Fopara wa boŋgo runduɾuro ndaro te kyila si ago atate ekye: "Màle tazevoedre'bai aza kote tona! ⁶⁴ Nyèri la'dao'da ndaro te. Nyùsu amiro be ayena e'di ya?" Ànya cini 'didrite nda lomvo; ekye nda taenji be ago beɾo nda ufune. ⁶⁵ Rukā ànyaro etoyi to ovo te Yesu lomvo, ago ànya embeyi mi ndaro te ago 'biyi nda te, ànya atayite ekye: "Nyāngu, a'di 'bi mi niya?" Ago vookwa'bai ruyi nda te ago 'biyi nda te. ⁶⁶ Petero drigba orivoya vuru goko ya oko alo aza ruindu'bai ndiriŋwa ro Kohani Fopara ro ro ikyite lototi. ⁶⁷ Ondro anya kondre Petero te asi owivoya oko, anya ndrevote nggye nda dri ago atate ekye: "Nya'do kpate Yesu Nazareta robe." ⁶⁸ Oko nda gakalate atate ekye: "Māni ko, ta gi nyabe ugu atana 'do māni ko." Ago nda fote tesi ni goko yasi. ⁶⁹ Ruindu'ba nguti ro ana ndre nda te lau ago go dele

ta te 'dise kedrebe loto kai ri ekye: "Nda orivoya alo aza ànyaro!" ⁷⁰ Oko Petero gakalate kpa to'dina. Fere voigyesi oko 'dise kedrebe kai kicuyi Petero kpate ekye: "Minina ko kalaogane mikye yi ko alo aza ànyaro, tana mi kpa orivoya ni Galilaya yasi." ⁷¹ 'Dooko Petero aɾu-rute ago atate ekye: "Ma tangye ata! Ka'do inye Lu keza ma, ondro ka'do kote inye owo! Māni mano gi nyàbe tana atana ono ko!" ⁷² 'Dooko dori gogo pe ope ɾiri te, ago Petero yi tase Yesu katabe ndāri ekye: "Teinye gogo ri opeako perena ritu, migana kala maro 'da perena nātu." Ago nda eto liyite.

15 Kyenonɾboci kyononosi oko kohanii 'desi dro'beruyite ndriri 'di'desii be miemba'bai Ota robe, ndi Taäyi'bai cini be, ago rayi ta ànyaro te Yesu lomvo. Ànya embeyi Yesu te nyori si, uguyi nda te ago ozoyi nda te Pilato ri. ² Pilato eji nda te ekye: "Inye'do mini 'Bādri'ba Yudai ro owo ya?" Yesu zatadrite ekye: "Nyata teɾo nggye." ³ Kohanii 'desi kicuyi nda te ta amba si, ⁴ ago Pilato eji nda te kpa to'dina ekye: "Mizatadri ko etaya? Nyeri nggaku ànyaro!" ⁵ Caoko Yesu gazo ta atane, ago Pilato larote. ⁶ Karama cini Lāvu Odra ro rosi Pilato ratate kamba'ba alo aza onjine oso lidri kabe taeji tana ro ronye. ⁷ Tu gi ana si mano aza äzite Baraba orivoya kamba ya alo aza lidri se kufu 'di be ogbo si ana ro. ⁸ Ondro lowa kotokalate ago ketoyi kala Pilato ro ejina te ta yauni ro se abe ɾo oyena ta oko, ⁹ nda eji ànya te ekye: "Inye'do mile māri 'Bādri'ba Yudai ro onjine àmiri ya?" ¹⁰ Nda ni ɾote kado anjioko kohanii 'desi ozoyi Yesu te ndāri tana ànya orivoya yaoko be. ¹¹ Oko kohanii 'desi soyi ya lowa rote taejine Pilato ri Baraba onjine ayani dritairo ànyari. ¹² Pilato atate kpa to'dina lowa ri ekye: "'Dooko, mile māri e'di oyene nda se mizibe 'Bādri'ba Yudai ro ono riya?" ¹³ Ànya treyite ekye: "Nyoto nda!" ¹⁴ Pilato ejitate ekye: "Oko tase kozi nda koyebe e'di ya?" Ànya go trete ndra kporo amba si ekye: "Nyoto nda!" ¹⁵ Pilato le ta ndaro ri lowa usine, ndi nda onji Baraba te ànyari. 'Dooko nda 'bi Yesu te ago ozo nda te otone. ¹⁶ Kyila'bai uguyi Yesu te goko zo'desi miri ro wari'ba roya ago ziyi gboko cini te voaloya. ¹⁷ Ànya soyi boŋgo runduɾuro lārimiro te Yesu lomvo ago 'diyi tagyia kukyi rote ni gwoɾi ce kukyi be ro yasi, ago soyite nda dri. ¹⁸ 'Dooko ànya etoyi mede oga te ndāri ekye: "Miri madaro 'Bādri'ba Yudai ro!" ¹⁹ Ànya 'biyi nda te drî ya dofo si, voyi to te nda lomvo, soyi kaya ànyaro te, ago àndiyite vuru ndāri. ²⁰ Ondro ànya kondeyi nda ugu te oko, ànya triyi boŋgo lārimiro runduɾuro te ago goyi soyi boŋgo modo ndaro rote nda lomvo. 'Dooko ànya lofoyi nda te tesi nda otone. ²¹ Ànya 'beyidrite mano aza se äzibe Simona ni Kurene yasi täpi Alegezanda ndi Rufusa be ro ana be liti ya. Nda ka eziiky 'bakici ya ni 'bādri yasi, ago kyila'bai gbiriya nda te taka Yesu ro ungyine. ²² Ànya uguyi Yesu te vose äzibe Gologota ana ya, se takacina anjioko vo kowa drî ro. ²³ Ànya ojoyite vino se

dro'bedro'bero koto'bonwà tägyi ngutruro si ana ozone ndäri, oko Yesu leko umvune. ²⁴ Dooko ànya otoyì nda te ago lonyiyi bonjo ndaro te ànyavoya, voyi vodo te uniza kode bonjo enwani a'dona a'di ri. ²⁵ Ànya otoyì nda te kyononbo saa nina kitu rosi. ²⁶ Taegyì se nda kicuro ana egyite ekye: "Bädri'ba Yudai ro." ²⁷ Ànya otoyì ngatopa'bai ritu kpate tro Yesu be, alona drígwo ndaro yasi ago azana gaři ndaro yasi. ²⁹ Lidri se kayibe lävu nasi kai ngyiři drî ànyaro te ago 'dayi Yesu te ekye: "Aha! Mise milebe Yekalu perene riya vuru ago ogo obene to'di u'du nätu si ono! ³⁰ Mipa andivo miro! Nyefo vuru ni taka drisi!" ³¹ Kohanii 'desi ndi miemba'bai Ota robe guyi Yesu kpate oso inye, ugu ata be azi ri ekye: "Nda pa azii te, oko nda ni kote andivo ndaro opane! ³² Mì'ba Mesiya, 'Bädri'ba Yisaraele ro kefo vuru yau ni taka drisi màndre robe, 'dooko màmana ta ndi nda ya!" Ago 'dise ritu otobe Yesu be ana 'dayi nda kpate. ³³ Ago te kitudiri oko ngätini tako 'bädri cini te, ago rite inye cu saa nätu. ³⁴ Saa njidriesu si oko Yesu trete otre amba si ekye: "Eloi, Eloi, lama sabaketani?" Se takacina ni ekye: "Lu maro, Lu maro, nye'be ma te etaya?" ³⁵ Rukä lidri ro se kedrebe loto lau ana keriyi otre ndaro te oko atayite ekye: "Nyèri, nda ka Eliya uzi!" ³⁶ Alo ànyaro mute lifo be, sote vino äträ ro ya sote drî dofo roya. 'Dooko enjgate kuru kala Yesu roya ago atate ekye: "Dri, m'ède màndre te, kode Eliya ikyina 'da nda lofone vuru ni taka drisi!" ³⁷ Yesu trete otre amba si ndi drate. ³⁸ Bonjo se ayibe Yekalu ya ana yana lesite ritu ni kurusi le vuru. ³⁹ Dri'ba kyila'bai ro se kedrebe mile taka roya ana kondre Yesu drate oko, nda atate ekye: "Endaro mano ono orivoya Ngwa Lu ro!" ⁴⁰ Rukä 'ditoko ro orivoya lau, vo ondevoya ni lozo si; Maria Magdalene, Maria endre agoanji Yakoba ndi Yosepa be ro, ndi Salome be orivoya ànya lako. ⁴¹ Ànya soyite Yesu vo 'dooko nda orivoya Galilaya ya, ago payi nda te. 'Ditoko amba se kikyiyibe nda be ni Yerusalema yasi kpa orivoya lau. ⁴² Ago te tandrolero se ni tu ruede ro anjioko u'du kätì ni Sabata ri, ⁴³ Yosepa ni Arimatayo yasi orivoya 'di orooro Taäyi'bai ro; se ka ikyi Miri 'Bädri'ba Lu ro ro kwotena, oyite turiako si Pilato re ago ejitate avo Yesu rota. ⁴⁴ Pilato larote amba ondro nda keritate ekye Yesu dra rōte nja owo. Nda zi dri'ba kyila'bai rote ago eji nda te kode Yesu drate ro kyeno. ⁴⁵ Ondro nda keritate ni dri'ba resi oko, Pilato atate Yosepa ri ekye nda kungyi avo teri. ⁴⁶ Yosepa gye bonjo rendelero te, lofo avo te vuru, vute bonjo si, ago 'bate 'bu se nda kogabe kuni ratararo ya ana ya. 'Dooko nda reři kuni 'desi te kala'budri roya. ⁴⁷ Maria Magdalene ndi Maria endre Yosepa robe ndreyi vose ase avo Yesu robe kigye ana te.

16 Sabata vosi oko, Maria Magdalene, Maria endre Yakoba ro, ndi Salome be gyeyi ido ngutruro te oyiza ago undrune avo Yesu ro lomvo. ² Ro kyononboci u'du njidrieri rosi kitu ituvoya oko, ànya oyiyite 'budri dri. ³ Oyivoya liti yasi ànya atayite iyivoya ekye: "A'di reřina kuni gini ämari ni 'budri kalasi ya?" ⁴ (Tana kuni ana orivoya kuni 'desi yi.) 'Dooko ànya en-gayi mi te kuru ago ànya ndreyi oko ereři kuni te nja. ⁵ 'Dooko ànya ciyite 'budri ya ago ànya ndreyi agoanji aza te rite drígwo yasi, so bonjo rundururo onjero yi; ndi ànya laroyite amba. ⁶ Nda atate ànyari ekye: "Nya'do ko larolaro ro, mänite nyà ugu Yesu Nazareta ro urina, se otobe ana. Nda i'do nonwa; nda efote! Mìndre, ono ni vose ase nda be kigye owo. ⁷ Yauono nyòyi ago mipe lazo ono taeri'bai ndaro ri, ndi Petero be: Nda kate ugu oyi Galilaya ya ami mile, mìndrena nda 'da lau, oso se nda kitibe ämari ronye." ⁸ Ta'dota ànya efoyite tesi ago muyite ni 'budri drisi, lä'bilä'biro ago turitururo. Ànya atayi kote 'diaza alo ri, tana ànya a'doyite tururo. [⁹ Efo Yesu ro ni avo yasi vosi kyononboci u'du njidrieri rosi oko, nda ka'darute kätì Maria Magdalene ri, se nda lofo demona njidrieri be ni yana yasi 'do. ¹⁰ Anya oyite ago iti tana te azii anyaro ri. Ànya te orivoya tusuro kayi ugu liyi; ¹¹ ago ondro ànya keriyi anya te atavoya ekye Yesu adrite ago anya ndre nda te oko, ànya mayi kote ta anyaro ya. ¹² Ono vosi, Yesu ka'darute a'do to ro yasi ritu ànyaro ri ondro ànya kayite ugu ogo 'bädri ya owo. ¹³ Ànya goyite ago itiyitate azii ri, caoko ànya mayi tana kote. ¹⁴ Ono vosi, Yesu ka'darute taeri'bai 'butealo foalo ri 'dooko ànya kayi ugu ngaonya. Nda luku ànya te, tana ànya a'dote taoma ako ago tana ànya a'do gwo taeriako taomane ta ànya se kondreyi nda be efo ndaro avo yasi vosi ana roya. ¹⁵ Nda atate ànyari ekye: "Nyòyi 'bädri cini yasi ago mipe lazokado lidri cini ri. ¹⁶ Nda se komate ago abapatisite apana ndi, oko nda se koma ko ezana ndi. ¹⁷ Ozona mbara 'da taoma'bai ri talaro ro oyeza; ànya lofona demona 'da tesi ävuru maro si; ànya atanayi 'da kala to si; ¹⁸ ondro ka'do ànya kuruyi ini ca kode kumvuyi äři aza ca, oyena ànya ko koziro; ànya o'banayi drî ànyaro 'da lidri adravoro dri, ago edenayi ànya 'da kadoro." ¹⁹ Ata Opi Yesu ro ànyari vosi oko, äru nda te kuru vo'buyakuru ya ago rite drígwo Lu roya. ²⁰ Taeri'bai oyiyite ago peyitate vo cini yasi ago Opi ye losi te tro ànya yibe ago aka'date anjioko taope ànyaro orivoya ngye talaro ro se ayebe kai si.] [(v 9) 'Ditoko kai oyiyite Petero ndi bereazii ndaro be re ago itiyi tase cini itibe ànyari ana tana te aree ànyari. (v 10) Ono vosi, Yesu andivona zo taeri'bai ndaro teni 'buzesi le angoya, lazo alokado lidriidriro äduako ngaopa robe.]

LUKA

1 Teopila ri: Lidri amba ojote ta ngase ayebe ama lako ono tana egyine. 2 Ànya egyiyi ta tase iti tana be àmàri ànya se kondreyi nga kwoi be ɾo ni etovoya ago se kopeyi lazona be ono te. 3 Tana ta'doro, mise Fopara ono, tana metenyi tase cini kwoi zevona te li-yaro ni etovo ànyaro ya, musu tavona be ni kado tana egyine sirosiro miri. 4 Ma oyena nonye tana mini taŋgye ta cini se emba mibe sina ono robe. 5 Tuse Eroda be ni 'bàdri'ba Yuda ro ana si, kohani aza orivoya äzite Zekaria, se ni zelevu Abija kohani ro yasi. Toko ndaro ävuruna Elizabeta; anya kpa ni katidri kohani Arona ro yasi. 6 Ànya riti riyi ori kado te Lu mile ago royi ota ndi ta cini Opi robe te kadoro. 7 Ànya teinye ngwai ako tana Elizabeta kondo yi, ago anya ndi Zekaria be riti dete. 8 Tu alo si oko Zekaria ka ugu losi ndaro kohani ro oyena Yekalu ya, ka ugu kama ndaro ruindu ro ondoalo oyena. 9 Oso la'bi kohanii ro ronye, anji nda te vodo ovo si nga tägyi tagyiri ro ozane vo tori oloro dri. Ago nda oyite Yekalu Opi roya, 10 ago lowa lidri ro tesi mätyuite saa nga tägyi tagyiri ro oza rosi. 11 Malaika Opi ro ka'darute ndäri edrete telesi drígwo vo tori oloro ro se aza nga tägyi tagyiri robe kigye ana ya. 12 Ondro Zekaria kondre nda te oko, nda larote ago a'dote turituri ro. 13 Oko malaika atate ndäri ekye: "Nyuturi ko, Zekaria! Lu eri mätu miro te, ago toko miro Elizabeta utina ngwa agoro 'da miri, ago mizina ävuru ndaro 'da Yoane. 14 Nya'dona yai'dwesi ago riyä si ago 'di azaka amba a'dona kpa yai'dwesi ondro äti nda te owo! 15 Nda a'dona 'da mano 'desi ro Opi mile. Beɾo ko ndäri vino ndi wa osoekye be umvune. ɾo ni uti ndaro si nda a'dona 'da twi Tori Alokado be, 16 ago nda ezina amba lidri Yisaraele ro ro 'da Opi Lu ànyaro re. 17 Nda oyina 'da Opi mile, mbara be ago ari be oso nebi Eliya ronye. Nda ezina täpii ndi ngwai be 'da voaloya kpa to'di, nda ezana mi lidri taoroako'bai ro 'da kovole liti tavousu ro nggyero ya, nda edena lidri Opi ro 'da nja ndäri." 18 Zakaria atate malaika ri ekye: "Ondro ka'do ta ono ka'do ndi endaro mänina eŋwanye ya? Yauono made te, ago toko maro de kpate." 19 Malaika zatadrite ekye: "Ma Gaberiele, ma edre Lu kandra, nda ezo ma te ta opene miri ago lazo kado ono tana itine miri. 20 Oko mima kote lazo maro ya, se a'dona 'da endaro tu nggyena ya. Tana mima kote nya'dona te mbaraako atane, mirina te titiro madale tuse tao'ba maro miri a'dona lutu endaro." 21 Lidri rite madaro Zakaria

kotevoya ago laroyite tu ori ndaro madaro Yekalu ya tana ro. 22 Ondro nda kefote tesi oko, nda ni kote atane ànyari, ago 'dooko ànya niyite anjioko nda ndre rulofu te Yekalu ya. Nda te mbaraako ta atane, nda ye taka'daro te ànyari drí ndaro si. 23 Ondro tu ndaro ruindu ro Yekalu ya kokyete oko, Zekaria oyite kovole 'bäru. 24 Tu fere vosi oko toko ndaro Elizabeta kwo ngwa te ago efo kote ni zo yasi imba na nji. 25 Anya atate ekye: "Yauono Opi pa ma te. Nda ana driupi maro se azi mile ono te." 26 Imba njidrialo Elizabeta ro a'doro kovoro rosi oko Lu zo malaika Gaberiele te 'ba'desi aza Galilaya roya se äzibe Nazareta. 27 Nda lazo be nguti se a'be te mano se äzibe Yosepa ana ri, se ni zelevu 'Bä-dri'ba Dawidi ro yasi. Ävuru nguti ro ni Maria. 28 Malai-ka ikyte anya re ago atate ekye: "Taliatokpe ka'do mibe! Opi orivoya mibe ago äru mite ndra!" 29 Maria a'dote rritiro tusuro lazo malaika ro tana ro, ago anya larote lo'bemite ata ndaro takacina ro. 30 Malaika atate anya ri ekye: "Nya'do ko turituri ro, Maria; Lu a'dote yauni be miri. 31 Mikwona ngwa 'da ago mitina ngwaagoro 'da, ago mizina ävuru ndaro 'da Yesu. 32 Nda a'dona 'da 'desi ro ago äzina 'da Ngwa Lu Fopara Ndra ro. Opi Lu o'bana nda 'da 'bä-dri'ba ro, oso zutu ndaro Dawidi ronye, 33 ago nda a'dona 'da 'bä-dri'ba ro, zelevu Yakoba ro ri äduako, miri 'bä-dri'ba ndaro ro okyena ko alona!" 34 Maria atate malaika ri ekye: "Ma drigba nguti kodronwa ro, oko 'do a'dona eŋwanye ya?" 35 Malaika zatadrite ekye: "Tori Alokado ikyina 'da midri ago mbara Lu Fopara Ndra ro orina 'da midri. Tana ta ono ro ngwa alokado ono äzina 'da Ngwa Lu ro. 36 Miyi ta diri miro Elizabeta ro. Atate ekye anya unina ko te a'done ngwà be, oko andivo anyaro te kovoro ro yauono imbana te njidrialo; anya gica odeodero pari owo. 37 Tana nga aza i'do se Lu unina ko oyene." 38 Maria atate ekye: "Ma ni ruindu'ba Opi ro owo, mi'ba ka'do ndi märi oso nyatabe ronye." Ago malaika oyite ni anya resi. 39 Ono vosi Maria ngate dori ago oyite foroforo 'ba'desi 'bä-dri lutu ro Yuda roya. 40 Anya oyi cite zo Zakaria roya ago ye mede te Elizabeta ri. 41 Ondro Elizabeta keru mede oye Maria rote oko ngwa ngate anya ya, ago Elizabeta a'dote twi Tori Alokado be, 42 ago trete amba ekye: "Äru mi te ndrani 'ditoko cini ri, ago ngwa se nya oyebe utine ono ärite! 43 Tase 'desi ro ono a'dote märi etaya, tana e'di endre Opi maro ro ikyte ma täkyine niya? 44 Tana meri mede miro te dori

oko, ngwa maya ngate yai'dwesi. ⁴⁵ Opi äru mite tana mimate anjioko lazo ndaro miri a'dona ndi endaro." ⁴⁶ Maria atate ekye: "Ya maro ka Opi räru; ⁴⁷ lindri maro yai'dwesi ta Lu Opa'ba maro rota, ⁴⁸ tana nda yi ta ma ruindu'ba ndaro mäyuro rote. Etoni yauono le kovole'bai se cini kabe ikyi ya lidri atana 'da ekye äru ma te, ⁴⁹ tana ngase 'desi ro Lu Mbarapara koyebe märi ono ta. Ävuru ndaro ni alokado; ⁵⁰ ni kovole'bai alo ya le vona cini ya nda ka yauni ka'da ànya se koroyi nda be kai ri. ⁵¹ Nda pere kufu mbaraekye ndaro te ago pere driungyi'bai te tavoora cini ànyaro be. ⁵² Nda lofo 'bädri'bai mbaraekye te vuru ni gitii ànyaro drisi, ago enğa 'di mäyuro te kuru 'desiro. ⁵³ Nda 'ba ya 'dise täbiri be ro gate nga kado si, ago nda zo ngaamba'bai te drí awiro. ⁵⁴ Nda äti tao'ba ndaro se nda ko'babe zutui amaro ri te, ago ikyite ruindu'ba ndaro Yisaraele opane. ⁵⁵ Nda yitate yauni ka'dane Abarayama ri ndi zelevoi cini ndaro be äduako!" ⁵⁶ Maria rite Elizabeta be oso imba nätu ronye ago 'dooko anya gote kovole 'bäru. ⁵⁷ Tu esate Elizabeta ri ngwa anyaro utiza, ago anya ti ngwaagoro te. ⁵⁸ Oriazii anyaro ndi 'didiri anyaro be eriyi tase kado laroro Opi koyebe anyari ono tana te, ago ànya yeyi riyä te anya be. ⁵⁹ Ondro u'du ngwa rote njidrieri oko ànya ikyiyite nda olone nbiñiro, ago ànya leyi nda uzine Zakaria, täpi ndaro dri. ⁶⁰ Oko endre ndaro atate ekye: "Hwa! Ävuru ndaro a'done Yoane." ⁶¹ Ànya atayite anya ri ekye: "'Didiri miro aza i'do ävuru 'do be!" ⁶² 'Dooko ànya ejiyi täpi ndaro te drí si ävuru se nda lebe ngwa ri a'done sina uzine. ⁶³ Zakaria ejitate nga taegyiro taegyiza driigye ta ago egyite ekye: "Ävuru ndaro ni Yoane." Ànya cini a'dote larolaro ro. ⁶⁴ Ago dori Zakaria eto atate, ago eto Lu räru te. ⁶⁵ Oriazii cini a'dote twi turi be, ago lazo tase kwoi ro larirute 'bädri cini lutu ro Yuda ro yasi. ⁶⁶ 'Dicini se keru tana be usu tavona te ago ejitate ekye: "Ngwa ono a'dona enwanye ya?" Endaro mbara Opi ro tero orivoya nbelero nda dri. ⁶⁷ Täpi Yoane ro Zakaria a'dote twi Tori Alokado be, ago nda ängu tate ekye: ⁶⁸ "Mì'de märäru Opi, Lu Yisaraele ro! Nda ikyite lidri ndaro opane ri ago 'ba ànya te dritai ro. ⁶⁹ Nda ozo Opa'ba ariekye te ämäri, ni zelevu Dawidi ruindu'ba ndaro ro yasi. ⁷⁰ Nda 'batate ro kyeno nebii alokado ndaro si, ⁷¹ anjioko nda opana ama 'da ni kyila'baazii amaro risi, ago ni mbara ànya se cini yana kabe oso ama lomvo ro yasi. ⁷² Nda atate nda ka'dana yauni 'da zutui amaro ri ago oyina tao'baro alokado ndaro tana 'da. ⁷³ Ruäru lämu'duro si zutu amaro Abarayama ri ⁷⁴ nda 'batate ama opane ni kyila'baazii amaro ri, tana minduru robe ndäri teinye turi ako, ⁷⁵ tana ma'do robe alokado ago tanğye'bai ro nda mile tu cini ori amaro rosi. ⁷⁶ "Mi, ngwa maro, äzina mi 'da nebi Lu Fopara Ndra ro. Nyoyina 'da käti Opi mile liti ndaro edene ndäri, ⁷⁷ ta itine lidri ndaro ri apana ànya 'da takozi ànyaro e'bena si. ⁷⁸ Lu amaro yauni amba be ago yai'dwe be Nda o'bana voeyi

'buzevoosiro ngaoparo 'da itune ämädi. ⁷⁹ Voeyine ni vo'buyakuru yasi, vona se cini kabe ori lindri uniro odra roya kai dri, aba amaro lepene liti taliatokpe roya." ⁸⁰ Ngwa mbate ago a'dote mbararo lomvo ya ago tori ya. Yoane rite vocowa ya madale tuse nda ka'dayite nbelero lidri Yisaraele ro ri.

2 Tu ana si 'Bädri'ba Augusto 'batate lidri cini se nga miri Roma'ba ro zele cini otine. ² A'do lidri oti käti ono ro ka a'do oko, Kurini ni orivoya Wari'ba Siria ro. ³ 'Dooko 'dicini oyiyite ävuru andivo ndäro ro egyine, 'dialo oyite 'ba'desi 'ba modo ndaro roya. ⁴ Yosepa oyite ni 'ba'desi Nazareta ro Galilaya yasi le 'ba'desi Beteleme Yuda ya ya, utivo 'Bädri'ba Dawidi roya, Yosepa oyite lau tana nda ni zelevu Dawidi ro owo. ⁵ Yosepa oyite yi egyine Maria be, se a'be be tokoro anya ri ana. Anya te kovoro ro, ⁶ ago ondro ànya te orivoya Beteleme ya oko, tu anyaro ngwa utiro esate. ⁷ Anya ti ngwa käti anyaro te agoro, vu nda te bonğo si ago 'be nda te gbalata ya; tana vo i'do ànyari oriza zo ngwazi roya. ⁸ Lekye'bai azaka orivoya 'bädri ana ya ànya orivoya lowo ya, kayi vo gboko timele ànyaro ondrena ngäkyi si. ⁹ Malaika Opi ro ka'darute ànyari, ago ngaeiyi Opi ro eyivote ànya dri. Ago ànya a'doyite turi ro amba, ¹⁰ oko malaika atate ànyari ekye: "Nyà'do ko turi ro! Ma orivoya lazokado be tana ami, se ezina riyä amba 'da lidri cini ri. ¹¹ Tu gi ondro ono si ono 'ba'desi Dawidi roya äti Opa'ba amiro, Kristo Opi te! ¹² Ago ono ni tase tana ka'daza sina ämiri owo; nyüsuna ngwa ävute bonğo si u'duvoya gbalata ya." ¹³ Ndri oko lowa amba malaikai vo'buyakuru ro ro efote malaika ana re, kayi ugu Lu räru lonğo onğo si ekye: ¹⁴ "Räru ka'do Lu ri le vo'buyakuru ya, ago taliatokpe ka'do 'bädri ya ànya se tana si nda be ri!" ¹⁵ Ondro malaikai koyiyite ni ànya resi kovole vo'buyakuru ya oko, lekye'bai atayite azi ri ekye: "Mì'de mòyi Beteleme ya tase ka'dobe ono ondrene se Opi kiti tana be ämäri ono." ¹⁶ Ago ànya oyiyite foroforo ago usuyi Maria ndi Yosepa be te ago ndreyi ngwa te u'duvoya gbalata ya. ¹⁷ Ondro lekye'bai kondreyi nda te oko, ànya itiyi tase malaika katabe ta ngwa rota ana tana te ànyari. ¹⁸ Vonai se cini keriyi tase lekye'bai kitiyibe ana be laroyite. ¹⁹ Maria yi tase cini kwoi te ago usu tana te gyuru. ²⁰ Lekye'bai oyiyite kovole, ugu Lu räru be lonğo onğo si tase cini ànya keriyibe ago kondreyibe ana ta, a'do ndi oso se malai-ka kitibe ànyari ana ronye. ²¹ U'du njidrieri vosi oko, tu kesate ngwa oloza nbiñiro oko, äzi ävuru ndaro te Yesu, ävuru se malaika kozobe ndäri teinye nda okwo ako 'do. ²² Tu esate Yosepa ri ndi Maria be la'bi ta a'doro wäñiro oyene, oso Ota Musa ro katabe ronye. Ago ànya uguyi ngwa te Yerusalema ya nda ozone Opi ri, ²³ oso egyibe Ota Musa roya ronye ekye: "Ngwà se cini abe utina käti àgoro ozone Opi ri." ²⁴ Ànya oyiyi kpate tu'bu ritu kode amoamo to'diro ritu be ozone, oso Ota Opi ro kolebe ronye. ²⁵ Tu ana si mano aza

äzite Simeona ka ori Yerusalema ya. Nda orivoya mano kado yi mano tanngye'ba yi ago Lu turi'ba yi ago ka ugu ta Yisaraele oparo kwote. Tori Alokado tro nda be.

²⁶ Ago Tori Alokado petate ndäri anjioko ndäri odrane teinye Mesiya se Opi ko'ba tana be ondreako 'do.

²⁷ Tori lepe Simeona te ago nda oyite Yekalu ya. Ondro Yosepa ndi Maria be keziyi ngwa Yesu te Yekalu ya ta oyene ndäri oso Ota kolebe ronye oko, ²⁸ Simeona ngyi ngwa te kufu ndaro ya ago ozo aro'boya te Lu ri ekye:

²⁹ "Yauono Opi, nyäti tao'ba miro te, ago mi'ba ma ruindu'ba miro odrane liatokpe ro. ³⁰ Mi modo maro rosi mandre ngaoparo miro te, ³¹ se nyedete lidri cini milesi: ³² Orivoya ngaeyi yi ole miro ka'daza Atrai ri ago 'desi eziza lidri miro Yisaraele ro ri." ³³ Täpi ngwa ro ndi endre be larote tase Simeona katabe ta ndaro ta ono ro. ³⁴ Simeona äru ànya te ago atate Maria, endre ndaro ri ekye: "Lu nji ngwa ono o'deza ago kpa ruopaza amba Yisaraele ro ri. Nda a'dona 'da taka'daro ro ni Lu resi se lidri amba atana ta 'da lomvoigye ³⁵ ago aka'dana tavousu ndrwi ànyaro 'da. Ago tusu, oso bando osiekye ronye, osina ya modo miro ro 'da." ³⁶ Nebi toko ro odeodero pari aza orivoya, äzite Ana, nguti Fanuele ro 'bakala Asera ro yasi. Agye anya be ri toto ago be ndroa njidrieri, ³⁷ ago anya a'dote ävuzi ro ndroa na 'butenjidriena fosu (84). Anya e'be Yekalu kote alona, kitu si ago kpa ngäkyi si anya mätu Lu te, ugu akpa si ndi mätu oye be. ³⁸ Saa gi alo ono si anya esate ago ozo aro'boya te Lu ri ago pe ta ngwa rote 'dise cini se ka ugu Lu kwote Yerusalema o'bane dritairo ana ri. ³⁹ Ondro Yosepa ndi Maria be kondeyi tase cini Ota Opi ro kolebe oyene te oko, ànya goyite 'ba'de-si modo ànyaro ro Nazareta se Galilaya ya ana ya.

⁴⁰ Ngwa mbate, ago a'dote mbararo; nda a'dote twi tavouni be, ago äru Lu ro orivoya nda dri. ⁴¹ Ndroa cini si uti'bai Yesu ro oyiyite Yerusalema ya ta Karama Lävu Odra ro rota. ⁴² Ondro ndroa Yesu rote 'butealo foritu oko, ànya oyiyite karama ya oso ondoalo ronye. ⁴³ Ondro karama kokyete oko, ànya etoyi ogote 'bäru, oko ngaga Yesu rite Yerusalema ya. Uti'bai ndaro niyi tana kote; ⁴⁴ ànya kusube ekye nda orivoya lowa lako, ago ànya abayite kituzwi ago 'dooko, etoyi nda urite 'didiri ànyaro ndi bereazii be lakosi. ⁴⁵ Ànya usuyi nda kote, ago ànya oyiyite kovole Yerusalema ya ugu nda urì be. ⁴⁶ U'du nina si oko ànya usuyi nda te Yekalu ya, rite miemba'bai Yudai robe, ka ugu ta ànyaro erina ago ka ugu taeji. ⁴⁷ 'Dise cini kerì ta ndaro be larote tauni ndaro ndi tadrioza ndaro be tana ro. ⁴⁸ Uti'bai ndaro larote ondro ànya kondreyi nda te owo, ago endre ndaro atate ndäri ekye: "Ngwa, miye ta gwo ämäri nonye etaya? Täpi miro ndi mabe lo'bemite tu ugu mi urì be." ⁴⁹ Nda zatadri ànyaro te ekye: "Mìri ma te etaya? Mìni ro ko anjioko be ro märi a'done zo Täpi maro ro ya ya?" ⁵⁰ Oko ànya niyi tadrioza ndaro takacina kote. ⁵¹ Ago Yesu oyite kovole ànya be Nazareta ya,

ago a'dote taoro be ànyari. Endre ndaro 'ba tase cini kwoi tana te ya anyaro ya. ⁵² Yesu mbate lomvo ya ago kpa tavouni ya, ugu a'dote tai'dwero Lu ro ndi lidri ro robe.

3 Ndroa 'butealo fonji miri 'Bädrì'ba Tiberia rosi; Poneto Pilato ni wari'ba Yuda ro. Eroda ni miri'ba Galilaya ro, ago ädrupi ndaro Filippo ni miri'ba wari Iturea ndi Trakoniti be ro; Lusania ni miri'ba Abilene ro, ² ago Ana ndi Kayafa be orivoya ni kohanii fopara ro. Tu ana si ata Lu ro ikyite Yoane ngwa Zakaria ro ri vocowa ya. ³ Ago Yoane oyite wari cini Golo Yaradene ro yasi, ugu taope be ekye: "Nyètadri ni takozì amiro yasi ago nyà'do bapatisi be, ago Lu e'bena ami ndi takozì amiro ta." ⁴ Oso se egyibe buku nebi Yesaya roya ronye ekye: "'Diaza ka ugu driayo vocowa ya ekye: 'Nyède liti nja Opi ri nyède liti nggye ndäri abaza! ⁵ Be ro vodelerò cini tisine, lutu cini ndi 'berengwa be terine vuru. Liti cini gwa'digwa'di ro be ro edrene nggye, ago liti ngbarakata ro edene biliro. ⁶ Lidri cini ondrena ngaopa Lu ro 'da!' " ⁷ Lowa lidri ro ikyite Yoane re ndäri ànya bapatisine, nda atate ànyari ekye: "Ami inii ono, a'di emba mi ämiri ni imune ni taezaro se kabe ikyi ono riya? ⁸ Dia m'ye nggase ka'dana ndi anjioko nyètadrite ni takozì amiro yasi, ago nyèto ata ko amivoya m'kye, Abarayama ni zutu amiro. Mata ämiri ono Lu ro mbara be zelevoi ozone Abarayama ri ni kuniñwà kwoi yasi! ⁹ Koloñwa te orivoya nja paji ice ro ogaza ice se cini kowa dongo kado ko 'do agana 'da vuru ago avona 'da asi ya." ¹⁰ Lidri eji Yoane te ekye: "'Dooko, màyena e'di ya?" ¹¹ Nda zatadrite ekye: "Nda se bonggo lomvo ro ritu be be ro ozone mano se akona ri, ago nda se ngaonya be koye kpa inye." ¹² Rukä parata koto'bai ro ikyiyite a'done bapatisi be ago ànya ejiyi nda te ekye: "Miem-ba'ba ämäri e'di oyene ya?" ¹³ Nda atate ànyari ekye: "Mìru ko ndrani se atibe urune drisi." ¹⁴ Kyila'bai azaka ejiyi nda kpate ekye: "Okò ama ni? Màyena e'di ya?" Nda atate ànyari ekye: "Mìru parata ko ni 'diaza rigye mbara si ago nyìkicu 'diaza ko kowero. Mì'ba päläti amiro kojo ami." ¹⁵ Mio'ba lidri ro enga drì te, ago ànya etoyi tausu te kode Yoane a'dona ni Mesiya owo. ¹⁶ 'Dooko Yoane atate ànya cini ri ekye: "Ma ami bapatisi gyi si, oko 'diaza ikyivoya se 'desi ndrani mädrisi, takado maro ojo ko ca mvoka ndaro onjine. Nda bapatisina ami 'da Tori Alokado si ago asi si. ¹⁷ Nda orivoya ku'bi ndaro nga lu'biro be, inya cini lu'biza ago osona gwo kyiro ndaro ya; oko nda ozana kurumumu na 'da asi se zwe ko alona ana si." ¹⁸ Yoane pe Lazokado te lidri ri liti toto amba yasi ago eji ànya te liti taoye ànyaro ro tozane. ¹⁹ Oko Yoane luku Wari'ba Eroda te, tana nda ru Erodia, toko ädrupi ndaro rote, ago ye nga azaka amba undiro te. ²⁰ 'Dooko Eroda ye nga kozi ndra kpate Yoane o'ba si kamba ya. ²¹ Lidri cini bapatisina vosi oko, abapatisi Yesu kpate. Ondro nda kate ugu mätu oko, vo'buyakuru pirute, ²² ago Tori Alokado

ikyite vuru nda dri a'do lomvo na ro oso tu'bu ronye. Ago ata ikyite ni vo'buyakuru yasi ekye: "Mi ni Ngwa modo maro ro se mulu tawi ono owo. Ta miro si ma ni." ²³ Yesu ka losi ndaro etona oko, ndroa ndaro te oso 'butenātu ronye. Lidri kusube, nda ni ngwa Yosepa ro, ni ngwa Heli ro, ²⁴ ngwa Matata ro, ngwa Lewe ro, ngwa Meleki ro, ngwa Janai ro, ngwa Yosepa ro, ²⁵ ngwa Matatia ro, ngwa Amosa ro, ngwa Nauma ro, ngwa Eseli ro, ngwa Nagai ro, ²⁶ ngwa Maata ro, ngwa Matatia ro, ngwa Semeina ro, ngwa Yoseke ro, ngwa Joda ro, ²⁷ ngwa Joanana ro, ngwa Resa ro, ngwa Zerubabela ro, ngwa Selatiele ro, ngwa Neri ro, ²⁸ ngwa Meleki ro, ngwa Adi ro, ngwa Kosama ro, ngwa Elimadama ro, ngwa Ere ro, ²⁹ ngwa Yosua ro, ngwa Eliezera ro, ngwa Yorima ro, ngwa Matata ro, ngwa Lewe ro, ³⁰ ngwa Simeona ro, ngwa Yuda ro, ngwa Yosepa ro, ngwa Yonama ro, ngwa Eliakima ro, ³¹ ngwa Melea ro, ngwa Mena ro, ngwa Matata ro, ngwa Natana ro, ngwa Dawidi ro, ³² ngwa Yisai ro, ngwa Obede ro, ngwa Boaza ro, ngwa Salemona ro, ngwa Nasona ro, ³³ ngwa Aminadaba ro, ngwa Ademina ro, ngwa Areni ro, ngwa Ezerona ro, ngwa Perezarona ro, ngwa Yuda ro, ³⁴ ngwa Yakoba ro, ngwa Yisika ro, ngwa Abarayama ro, ngwa Tera ro, ngwa Naora ro, ³⁵ ngwa Seruga ro, ngwa Reu ro, ngwa Pelega ro, ngwa Ebera ro, ngwa Sela ro, ³⁶ ngwa Kainana ro, ngwa Arefalada ro, ngwa Sema ro, ngwa Noa ro, ngwa Lameka ro, ³⁷ ngwa Metusela ro, ngwa Enoka ro, ngwa Jareda ro, ngwa Mahalaele ro, ngwa Kenane ro, ³⁸ ngwa Enosa ro, ngwa Sete ro, ngwa Adama ro, ngwa Lu ro.

4 Yesu egote ni Golo Yaradene yasi twi Tori Alokado be ago Tori ugu nda te le vocowa ya, ² kicu'ba ojo ta ndaro te lau u'duna 'butesu, tu gi cini ana si nda nya nga aza kote, ago okyena vosi nda te täbiri ro. ³ Kicu'ba atate ndäri ekye: "Ondro ka'do mini orivoya Ngwa Lu ro owo mita kuni ono kotozaru ambata ro." ⁴ Oko Yesu zatadrite ekye: "Taegy atate ekye: 'Lidri ni ko orine toto alo ambata si.'" ⁵ "Dooko kicu'ba lutu nda te kuru ago ka'da 'bädri cini se abe mirina 'bädri'bai si te ndäri ndriṅwa. ⁶ Kicu'ba atate ndäri ekye: "Mozona mbara cini ono ndi miri ndi ngadriamba cini ono be. Ozo vona te cini märi, ago mozona ndi 'dise mabe onjina ri. ⁷ Vona cini ono a'dona ndi miro, ka'do ondro nyämätu ma te owo." ⁸ Yesu zatadrite ekye: "Taegy atate ekye: 'Beṛo miri Opi Lu miro mätune ago ruindune toto ndäri ayani!' " ⁹ "Dooko kicu'ba ugu Yesu te Yerusalemaya ya ago edre nda te le kuru doṛi Yekalu ro dri, ago atate ndäri ekye: "Ondro ka'do mi ni orivoya Ngwa Lu ro owo, nyevo andivo miro vuru ni nosi. ¹⁰ Tana taegy atate ekye: 'Lu ozona ta 'da malaika ndaro ri ta miro otine.' ¹¹ Taegy ata kpate ekye: 'Ànya okonayi mi 'da drí anyaro ya ukyi kuni oga pa miro 'da.' " ¹² Oko Yesu zatadrite ekye: "Taegy atate ekye: 'Beṛo ko miri ta Opi Lu miro ro ojone.'" ¹³ Ondro kicu'ba

konde ta Yesu ro ojona te ta cini yasi oko, nda e'be nda te tiko. ¹⁴ "Dooko Yesu gote Galilaya ya, ago mbara Tori Alokado ro orivoya nda be. Lazo ta ndaro ro larirute wari cini ana yasi. ¹⁵ Nda emba nga te zoitaeriro ànyaro yasi ago 'dicini räṛu nda te. ¹⁶ "Dooko Yesu oyite Nazareta ya, vose nda mbate kigye ana ya, ago Sabata si nda oyite oso ondoalo ronye zotaeriro ya. Nda ngate kuru Taegy uzine; ¹⁷ ago ozo buku nebi Yesaya rote nda rigye, nda pere buku se oroṛobe ana te ago usu vose egyi ta be kigye ekye: ¹⁸ "Tori Opi ro orivoya mä-dri, tana nda nji ma ni lazokado ezine ati'bai ri. Nda zo ma te ta 'dionjiro dritai ro ayone kamba'bai ri, ago ta voondre logoro ayone miako'bai ri, 'dise kamba'bai ro onjine oyine dritai ro, ¹⁹ ago ta ayone anjioko tu esate se Opi opana lidri ndaro 'da.'" ²⁰ Yesu roṛo buku roṛoroṛo rote, ozote kovole ruindu'ba ri, ago rite vuru. Lidri cini zotaeriro ya mi ànyaro lewite nda dri, ²¹ nda atate ànyari ekye: "Ondro ono vo taegy ono ya ono tana sate ngye mina ya, oso nyèribe uzivona ya ronye." ²² Ànya cini atayite kado ta ndaro ta ago laroyite ata se kado nda katabe ngälä ana tana ro. Ànya atayite ekye: "Inye'do nda ṛo ko ngwa Yosepa roya?" ²³ Nda atate ànyari ekye: "Mama ndi endaro misina taoni ono mina 'da märi ekye: 'Ede'ba nyede andivo miro.' Nyitina ta kpa 'da märi ta oyene nonṛwa 'ba'desi 'ba maro roya oso ngase nyèri tana be ayete Kaperenauma ya ronye." ²⁴ Yesu go ata te ekye: "Endaro mata ämiri ono, äru nebi kote alona 'ba'desi 'ba modo ndaro roya. ²⁵ "Nyèri ta maro, orivoya taṅgye yi anjioko, ävuzii amba orivoya Yisaraele ya tu Eliya rosi, tuse 'bu ku'di kote ndroa na nätu kpäkyi ago mä'bu kozipara 'dete wari cini ya ana si. ²⁶ Caoko azo Eliya kote 'diaza alo re Yisaraele ya, oko toto ävuzi se koribe Zarefata ya wari Sidona roya re ayani. ²⁷ Ago lidri amba orivoya Yisaraele ya se ka ugu rueza ni adravo koziro kyini ro ri tu nebi Elisa rosi; caoko alo aza ànyaro ede kote, oko toto Namana Siria'ba ro ayani." ²⁸ Ondro lidri zotaeriro ya keru ta ono te oko, ànya a'dote kyilaro. ²⁹ Ànya ngayite kuru, ànya seyi Yesu te tesi ni 'ba'desi yasi, ago lutuyi nda te dridopi lutu se abe 'ba'desi ànyaro be driigye ana ro dri. Ànya leyite nda du'dune kärägu yasi, ³⁰ oko nda abate lowa lakosi ago oyite. ³¹ "Dooko Yesu oyite Kaperenauma 'ba'desi se Galilaya ya ana ya nda emba lidri te kigye lau Sabata si. ³² Ànya cini laro tawi liti se nda emba nga be kigye si tana ro, tana nda ata ta te drikaca si. ³³ Mano aza orivoya zotaeriro ya tori undiro demona robe nda ya, nda trete ṛere kporo amba si ekye: ³⁴ "A! Yesu Nazareta ro, mile e'di ama be ya? Nyiky nonṛwa ono ama tufune ya? Mäni mi te; mini Lazo'ba Alokado Lu ro owo!" ³⁵ Yesu ta tori te ekye: "Nya'do titiro ago nyefo tesi ni mano ono yasi!" Demona vo mano ana te vuru ànya kandra ago efote tesi ni nda yasi teinye nga kozi aza oye ako ndäri. ³⁶ Lidri cini larote ago atate azi ri ekye: "Ata nonye kwoi e'di ya?"

Drikaca ndi mbara be si mano ono kozo ta be torii undiro ri, ànya efo ndi tési!"³⁷ Ago ta iti ta Yesu rota tana larirute vo cini yasi wari ana ya.³⁸ Yesu e'be zo-taeriro te ago oyite 'ba Simona roya. Adraṅwa Simona ro orivoya adravo ro driu'bo kozi be; ago ànya peyi ta anyaro te Yesu ri.³⁹ Nda oyite ago edrete kitapara anyaro lomvo ago ta driu'bo te anya e'bene. Driu'bo e'be anya te, ago anya ṅgate dori kuru ago ozo ṅgaonya te ànyari.⁴⁰ Oci kitu ro vosi oko 'dicini se bereazi ànyaro adravoro adravo dritoto be iyi eziyi ànya te Yesu re; nda 'ba drí ndaro te ànya cini lomvo ba alo alo ago ede ànya cini te.⁴¹ Demonai fote tési ni lidri amba yasi, ugu totrebe ekye: "Mi ni ṅgwa Lu ro owo!" Yesu ozotate demonai ri ago laga ànya zo atane, tana ànya niyite nda ni Mesiya owo.⁴² Voiwivoya oko Yesu e'be 'ba'desi te ago oyite vo iṅero ya. Lidri eto nda urite, ago ondro ànya kusuyi nda te oko, ànya ojoyite nda lagane ni oyivoya ni ànya resi.⁴³ Oko nda atate ànyari ekye: "Beṛo mări Lazokado Miri 'Bädrí'ba Lu ro ro tana opene kpa 'ba'desi azaka yasi, tana ono ni tase Lu kezo mabe oyene owo."⁴⁴ Ago nda petate Zoitaeriro Yuda ro yasi.

5 Tu alo si oko Yesu edrevoya kototi Fofu Genesareta ro kala, 'dooko lidri ibirute nda dri ata Lu ro erine.² Nda ndre toṅbo ritu ayi te gyikala; ti'biuru'bai e'be ànya te ago kayi ugu kyimbai ànyaro ojona.³ Yesu cite alo aza toṅbo roya; se ni Simona ro; ago eji nda te ubine fere ni kototi. Yesu rite toṅbo ya ago emba lowa te.⁴ Ondro nda konde taope te oko, nda atate Simona ri ekye: "Nyelete toṅbo ga mileya gyi ociekye ya, ago mi ndi azii miro be mivo kyimba miru ti'bi robe."⁵ Simona zatadrite ekye: "'Desi, màye losi te mbara madaro ṅgäkyi raa oko mârú ṅga aza kote. Oko ondro ka'do nyata ni inye, mavona kyimba ndi."⁶ Ànya voyi ànya te ago ruyi oti ti'bi rote amba ago aba kyimba koyete lewane.⁷ Ago ànya avayi azii ànyaro toṅbo aza ya te ik yine ànya opane. Ànya ik iyite ago 'bayi ti'bi te twitwi toṅbo riti ya ago aba toṅboi koyete ocine gyi ze.⁸ Ondro Simona Petero kondre tase ka'dobe ana te oko, nda sokayate Yesu kandra ago atate ekye: "Nyoyi pere ni maresi Opi ma mano takozii amba be yi!"⁹ Nda ndi azii se nda be ana be cini larote ta ti'bi se ànya kurube amba ana rota.¹⁰ Azii Simona ro, Yakoba ndi Yoane be ṅgwàagoro Zebedayo ro kpa inye: Yesu atate Simona ri ekye: "Nya'do ko turi ro, etoni yauono oyi gwo mileya nya'dona 'da lidri uru'ba ro."¹¹ Ànya eseyi toṅboi te gyikala, e'beyi ṅga cini te, ago soyite Yesu vo.¹² Tu alo si Yesu orivoya 'ba'desi aza ya se mano aza adravo koziro kyini robe kabe rueza kigye ya. Ondro nda kondre Yesu te oko, nda 'dete vuru militi ndaro be gyini dri ago lo'barute ndäri ekye: "'Desi, ondro mile gindi, minina ndi ma edene wäri!"¹³ Yesu ozo drí ndaro te ndi do nda te ago zatadrite ekye: "Malete nya'do ri wäri!" Dori adravo koziro kyini ro e'be mano ana te.

¹⁴ Yesu ta nda te ekye: "Nyiti tana ko 'diaza ri, oko nyoyi

dori kohani re, ago mi'ba nda kena mi; ago nyozo ṅgapäri se Musa kota 'di be ozone ta 'diede rota 'do; ka'daza lidri cini ri anjioko ede mi te."¹⁵ Oko lazo ta Yesu rota larirute ndra vo cini yasi, ago lowa lidri ro ik yite ta ndaro erine ago iyi edene ni adravo ànyaro ri.¹⁶ Oko nda oyite vo iṅero ya ago mätute lau.¹⁷ Tu alo si oko Yesu ka ugu ṅgaemba, rukä Parusii ro ndi miembabai Ota robe orivoya lau se ik iyite ni 'ba'desi cini Galilaya ya, Yuda ya ndi Yerusalem robe yasi. Mbara Opi ro orivoya tro Yesu be adravo edeza.¹⁸ Lidri azaka ik iyite ṅgyiyi mano ciṛiciṛiro aza te kitapara si ago ànya ojoyite nda unḡyine locine zo ya ago nda o'bane Yesu kandra.¹⁹ Tana ta lowa rota, caoko, ànya niyi kote liti usune nda lociza zo ya. Ta'dota ànya ṅgyiyi nda te kuru zo dri, royvounḡbo te drí zo roya, ago e'bayi nda te vuru u'duvoya kitapara ndaro dri kitoriya lowa roya Yesu kandra.²⁰ Ondro Yesu kondre taoma ànyaro te oko, nda atate mano ana ri ekye: "Bereazi maro, e'be mi te takozii miro ta."²¹ Miembabai Ota ro ndi Parusii be etoyi atate ànya voya ekye: "Mano gi kabe Lu o'da ata si nonye ono a'di owo ya? Toto alo Lu unina ni 'di e'bene ta takozii rota!"²² Yesu ni tavousu ànyaro te ago atate ànyari ekye: "Nyà tavousu nonye etaya?"

²³ Eṅwani ni rritiako atane, ekye: "E'be mi te takozii miro ta? kode atane ekye 'minga kuru ago nyaba ya?"²⁴ Maka'dana ämiri, anjioko ṅgwa Lidri ro orivoya drikaca be 'bädrí ya 'di e'bene takozii ta." Ago nda atate mano ciṛiciṛiro ri ekye: "Mata miri, minga kuru, miru kitapara miro ago nyoyi 'bäru."²⁵ Mano ana ṅgate dori ànya cini milesi, ru kitapara se nda ku'dube driigye ana te, ago oyite 'bäru, ugu Lu räru be.²⁶ Ago ànya cini larote amba! Turi so ànya te, ànya räruyi Lu te ekye: "Ondro ono mändre talaro ro 'desi para te."²⁷ Ono vosi, Yesu fote tési ago ndre parata koto'ba aza se äzibe Lewe ana rite losioyevu ndaro ya, ago Yesu atate ndäri ekye: "Miso mavo."²⁸ Lewe ṅgate kuru, e'be ṅga cini te, ago sote nda vo.²⁹ 'Dooko Lewe 'ba karama 'desi te zo ndaro ya Yesu ri, ago ṅgwazii lako oti parata koto'bai ro amba orivoya ndi lidri azaka be.³⁰ Rukä Parusi ro ndi rukä miembabai Ota ro robe gboko ànyaro atayite taeri'bai Yesu ro ri ekye: "Nyà ṅgaonya ndi ṅgaumvu parata koto'bai ndi rukä otapere'bai robe etaya?"³¹ Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Ànya se jṅgyiri ro le 'diede'ba ko, oko gialo ànya se adravo ro ayani.³² Mikyi ko 'dise taṅgye'bai ro uzine drietane, oko otapere'bai ayani."

³³ Lidri azaka atate Yesu ri ekye: "Taeri'bai Yoane ro ka akpa ondoalo ago kayi mätu oye, ago taeri'bai Parusii ro yeyi kpa inye; oko taeri'bai miro kayi ṅgaonya ndi ṅgaumvu be."³⁴ Yesu zatadrite ekye: "Inye'do mima amiro be ṅgwazii se Karama lagye ogyero ya akpanayi ndi ondro kodrogo drigba orivoya ànya yibe owo ya? Endaro ko inye!"³⁵ Oko tu esana 'da, ondro äru kodrogo teni ànya resi oko, ago 'dooko ànya akpanayi 'da."

³⁶ Yesu iti lapidriopi ono kpate ànyari ekye: "'Diaza wa

bonjo pelepele kote ni bonjo to'diro yasi losene bonjo ukuro mina ya. Ondro nda koyete inye, nda wa bonjo to'diro rote, ago pelepele bonjo to'diro ro unina ko a'done ojoojoro bonjo ukuro robe. ³⁷ 'Diaza so vino to'diro ko kuru kyini ro vino ro se ukuro 'do ya, tana vino to'diro orona kyini 'da, ago vino ladana gwo vuru, ago kyini lewena gwo. ³⁸ Beɾo vino to'diro osone kuru kyini ro vino ro to'di roya! ³⁹ 'Diaza le vino to'diro ko vino ukuro umvu vosi. Nda atana ɾo ekye: 'Ukuro ni kadopara.' "

6 Sabata alo aza si ondro Yesu ka ugu aba ämvu azaka inya ro yasi oko, taeri'bai ndaro etoyi drî inya ro okyena te kawayi ànya gwo drî ànyaro si, ago nyayi kecina te. ² Rukä Parusii ro ejyitate ekye: "Tana e'di nya tase Ota kole be ko oyene Sabata si oyena niya?" ³ Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Inye'do mizi tase Dawidi koyebe tu ana si 'dooko nda ndi lidri ndaro be täbiri ro ana tana ɾo ko ya? ⁴ Nda cite zo Lu roya, ru ambata se ozobe Lu ri te, nyate, ago ozo aza kpate lidri ndaro ri. Se Ota voro ko 'diaza ri onyane e'be gialo kohanii ri ni ambata ana onyane." ⁵ Yesu atate ekye: "Ngwa Lidri ro ni Opi Sabata ro." ⁶ Sabata aza si oko Yesu oyite zotaeriro ya ago emba nga te. Mano aza orivoya lau drî na drîgwo yasi ciɾiciɾiro. ⁷ Miemba'bai azaka Ota ro ndi rukä Parusii robe leyite ta aza usune Yesu kicuza ta taoye koziro rota, ago ànya ojoyite nda okwane ondrene kode nda kaoye 'di edene Sabata si. ⁸ Oko Yesu ni tavousu ànyaro te nda atate mano se drî na ciɾiciɾiro ana ri ekye: "Miŋga kuru ago nyefo noŋwa mileya." Mano ana ngate kuru ago edrete lau. ⁹ 'Dooko Yesu atate ànyari ekye: "Ma ami eji: Ota le ämäri e'di oyene Sabata si ya? 'Di opane kode oyene koziro ya? Adri lidri ro opane kode ufune ya?" ¹⁰ Nda ndrevote gbikyi ànya cini drisi; 'dooko nda atate mano ana ri ekye: "Nyozo drî miro a'dwi." Nda yete inye, ago drî ndaro a'dote kado vona ya. ¹¹ Ànya a'doyite kyilaro ago etoyi taäyite ànyavoya tase oyene ànyari Yesu ri ta. ¹² Tu gi ana si Yesu oyite kuru lutu dri mäture ago nda ugu mätu oyete lau ngäkyi raa Lu ri. ¹³ Ondro vokiwite oko, nda zi taeri'bai te ndare, ago nji 'butealo foritu ànyaro te, se nda zite lazo'bai: ¹⁴ Simona (se nda zite Petero) ago ädrupi ndaro Andarea be, Yakoba ndi Yoane be, Filipino ndi Batolimayo be. ¹⁵ Matayo ndi Toma be, Yakoba ngwa Alepayo ro, ago Simona (se äzite 'bädri iro lu'ba), ¹⁶ Yuda ngwa Yakoba ro, ago Yuda Isekariota, se a'dote drioza'ba Yesu ro. ¹⁷ Ondro Yesu kefote vuru ni lutu drisi ndi lazo'bai be oko, nda edrete vo jaraŋgala ro ya oti amba taeri'bai ndaro robe. Lowa lidri ro amba orivoya lau ni Yuda yasi ago ni Yerusalemaya ni 'bakici gyikalasi Tura ndi Sidona be ro yasi. ¹⁸ Ànya ikyyite ta ndaro erine ago adravo ànyaro edene. Ànya se tori undiro kabe ezana ikyyite ago edete. ¹⁹ Lidri cini ojoyite nda odone, tana mbara fote tesi ni nda lomvosi ago ede ànya te cini. ²⁰ Yesu ndrevote taeri'bai

ndaro dri ago atate ekye: "Ami se ati'ba ro ni kado Miri 'Bädri'ba Lu ro ro ni amiro! ²¹ "Ami se täbiri ro yauono ni kado ya amiro ogana 'da! "Ami se nyäbe liyi yauono ni kado miğuna 'da! ²² "Ami ni kado ondro ya lidri ro kosote ami lomvo, kogayi ami tezo, ko'dayi ami te, ago katayite ekye ami orivoya undiro, ta Ngwa Lidri ro rota! ²³ Nyà'do yai'dwesi ondro ta 'do ka'dote owo ago mi-to läri riyäsi, tana päläti 'desi a'bate tana ami vo'buyakuru ya. Tana zutui ànyaro yeyi ta kpate inye nebii ri. ²⁴ "Oko a'dona rritiro ami se ngaamba be yauono ri; nyà'dote ori rritiako amiro be! ²⁵ "A'dona rritiro ami se yana gate yauono ri täbiri ufuna ami 'da! "A'dona rritiro ami se nyäbe ugu yauono ri, mi'bena kuku 'da ndi liyi be! ²⁶ "A'dona rritiro ondro lidri cini katayi takado ca ta amiro ta, tana zutui ànyaro atayi ta kpate inye ta nebii mieywe'bai rota. ²⁷ "Oko ma ata ami se nyäbe ta maro eri ono ri: Nyülü kyila'baazii amiro, miye takado ànya se yana kabe oso ami lomvo ri. ²⁸ Nyäru ànya se kayibe ami otri, ago nyämätu ànya se kayibe ami oye koziro ta. ²⁹ Ondro 'diaza koca biɾi alo miro te mi'ba nda koca telesina kpa, ondro 'diaza ka dhudhu miro uru, mi'ba nda kuru bonjo miro kpa. ³⁰ Nyozo nga 'diaza se kabe mi eji nga aza ta ri, ago ondro 'diaza ka ngase ni miro uruna, nyeji ta ko logone kovole. ³¹ Miye ta azii ri oso milebe ànyari ta oyene ämiri ronye. ³² "Ondro ka'do nyülü gialo lidri se kabe ami lu ayani, nyà'dona äru be eŋwanye ya? Tana ca takozí'bai luyi ànya se kuluyi ànya be kpa. ³³ Ago ondro miye takado gialo ànya se kabe takado oye ämiri ri ayani, nyà'dona äru be eŋwanye ya? Tana takozí'bai ka kpa oyena inye! ³⁴ Ago ondro nyòzo nga tiko ro gialo ànya se mi'ba mi be nga urune kovole ni ànya rigyesi ri ayani, nyà'dona äru be eŋwanye ya? Tana takozí'bai ozoyi nga tiko ro kpa takozí'bai azi ri, ogone vona uruna kovole ojone kpa rere! ³⁵ "Oko nyülü kyila'baazii amiro ago miye takado ànyari, nyòzo nga tiko ro ago mi'ba mi ko nga aza ta kovole. 'Dooko nyà'dona 'da päläti 'desi be, ago nyà'dona 'da ngwai Lu Fopara Ndra ro. Tana nda orivoya kado aro'boya oyeako'bai ri ndi takozí'bai be. ³⁶ Nyà'do yauni amba be kpa oso Täpi amiro orivoya yauni amba be ronye. ³⁷ "Mipe vure azii ro ko, ago Lu opena vure amiro ko, nyòzo taezaro ko azii ri, ago Lu ozona taezaro kpa ko ämiri, nyè'be azii ta takozí'ba rota ago Lu e'bena ami ndi takozí'ba amiro ta. ³⁸ Nyòzo nga azii ri, ago Lu ozona nga ndi ämiri. Endaro, miruna 'da twi nga ngaojoro si, ngaozo dritairo ngaojoro, adate drî amiro yasi minina ndi ovone cini. Liti se nyäbe nga ozo azii ri sina Lu ozona nga kpa sina ämiri." ³⁹ Ago Yesu iti lapidriopi ono te ànyari ekye: "Mano miako unina ko miako'ba azi lepene, ondro nda koyete inye, ànya riti o'denayi ndi 'bu ya. ⁴⁰ Ngaga se abe embana ko ndrani miemba'ba ndaro ri, oko ngàga cini, ondro konde ngaamba ndaro te oko, a'dona 'da oso miemba'ba ndaro ronye. ⁴¹ "Tana e'di nya kanwa

giriŋwa se mi ädrupi miro roya ondre, oko miti ta juŋu se mi andivo miro roya tana ko etaya? ⁴² Nyatana ädrupi miro ri eŋwanye mikye: 'Ädrupi, mi'ba mewe kaŋwa giriŋwa ono tesi ni mi miro yasi,' caoko juŋu se mi miro ya ono mindre ko ya? Mi miomba'ba ono! Nyewe juŋu se mi modo miro roya ono kati, ago 'dooko mindrena vo ndi kadoro kaŋwa giriŋwa se mi ädrupi miro roya ono eweza tesi. ⁴³ "Ce kado wa donŋo kozi ko, ago ce kozi ni ko donŋo kado owane. ⁴⁴ Vo ice ro cini änite donŋo owa ànyaro si, nyotopi kyidu ko ni kukyi drisi kode kono ni ngäriŋgofu drisi. ⁴⁵ 'Di kado ka ngase kado nda be sina ya ndaro ya lofona tesi! 'Di kozi ka ngase kozi nda be sina ya ndaro ya lofona tesi. Tana kala kani ngase twi ya ya atana. ⁴⁶ "Nyà ma uzi Opi, Opi, oko caoko tase mabe atana miye ko etaya? ⁴⁷ 'Diaza se kabe ikyi mare ago kabe ata maro erina ago kabe anya oro; maka'dana ämiri nda laba oso nonye. ⁴⁸ Nda laba oso mano se, ka zo ndaro obena, 'di 'bu na te ociekye ago be kotopana te ta'ba dri ronye. Gyi gate lwi ago birute zo ana lomvosi oko ni kote kandane, tana abete kadoro. ⁴⁹ Oko 'diaza se kabe ata maro erina ago ro ànya kote iyi laba oso mano se be zo ndaro te kotopana obeako ronye, ondro gyi gate oko birute zo ana lomvosi ago anya 'dete dori; ago tu-furute koziro."

7 Ondro Yesu konde tase cini kwoi atana te lidri ri oko, nda oyite Kaperenauma ya. ² Dri'ba kyila'bai Roma'ba ro lau ruindu'ba be se nda lu tawi, ruindu'ba ono orivoya adravoro ago ka oyete odrane. ³ Ondro dri'ba kyila'bai ro keru ta Yesu rote oko, nda zo 'di'desii azaka Yudai rote nda ejine ikyine ruindu'ba ndaro edene. ⁴ Ànya ikyiyite Yesu re ago ejiyi nda te rulo'ba si ekye: "Endaro mano ono le ngaopa miro. ⁵ Nda lu lidri amaro ago nda andivo be zotaeriro ni ämäri." ⁶ Ndi Yesu oyite ànya yibe. Nda kote lozo ni zo lomvo oko, dri'ba kyila'bai ro zo bereazii te ta itine ndäri ekye: "'Desi takado maro ojo ko miri ikyine zo maro ya. ⁷ Ca musu andivo maro kpa ko kado ikyine mire. Nyata toto ata ago 'dooko ruindu'ba maro a'dona ndi kado. ⁸ Ma maro kpa, mano drikaca dri'bai 'desiro kyila'bai ro zeleyi, ago ma kyila'bai be ma zeleyi. Matabe alona aza ri makye: 'Nyoyi!' Nda oyi ndi, ago azana ri makye: 'Nyikyil!' Ago nda ikyi ndi, ago mata ruindu'ba maro te makye: 'Miye ono!' Ago nda ye anya ndi." ⁹ Yesu keru ta ono te oko, nda larote. Nda zamite gbikyi ago atate lowa se ka ugu oso nda vo ri ekye: "Mata ämiri ono, musu 'diaza alo ko Yisaraele ya taoma be oso ono ronye!" ¹⁰ Lazo'bai oyiyite kovole zo dri'ba kyila'bai ro roya ago usuyi ruindu'ba ndaro te kadoro. ¹¹ Dori ono vosi Yesu oyite 'ba'desi se äzibe Naina ya, taeri'bai ndaro ndi lowa amba be oyiyite tro nda be. ¹² Nda kesate derenŋwa 'ba'desi ro kala oko, 'bedrite lowa be kayi ugu oyi tesi avo ose. Mano kodrabe ana ngwa alodi toko aza se ävuzi ro ro ago lowa amba ni 'ba'desi yasi

orivoya anya be. ¹³ Ondro Opi kondre anya te oko, ya ndaro a'dote twi tusu be ta anya rota, ago nda atate anyari ekye: "Nyili ko." ¹⁴ 'Dooko nda lävute mileya ndi do para te, ago lidri se kuŋgyiyi avo be edregwo, Yesu atate ekye: "Mano to'di! Mata miri, miŋga kuru!"

¹⁵ Mano se avo ro ana rite kuru ago eto atate, ago Yesu ozo nda te kovole endre ndaro ri. ¹⁶ Turi so ànya cini te ago räruyi Lu te ekye: "Nebi 'desi efote ama lako!" Ànya atate ekye: "Lu ikyite lidri ndaro opane!" ¹⁷ Lazo ta Yesu rota ono sate 'bädri cini Yuda ro yasi ago 'bädri se gbikyi lomvoigyesi yasi. ¹⁸ Ondro taeri'bai Yoane ro kitiyi ta cini kwoi tana te ndäri oko, nda zi ritu ànyaro te ¹⁹ ago zo ànya te Opi re nda ejine ekye: "Inye'do mi ni se Yoane kata tana be ka oyebe ikyine owo, kode ma'ba mi drigi 'diaza tona ta ya?" ²⁰ Ondro ànya kikyite Yesu re oko, ànya atayite ekye: "Yoane Bapatisi'ba ezo ama ni ta ejine kode mi ni se nda kata tana be ka oyebe ikyine owo, kode ma'ba mi ri aza ta ya?" ²¹ Tuna gi ana si Yesu ede lidri amba te ni lomvoluwu adravoro ànyaro ndi tori undiro be risi, ago 'ba lidri amba miako te voondrene. ²² Yesu zatadri lazo'bai Yoane ro rote ekye: "Migo kovole ago nyiti ta Yoane ri ta tase mindrebe ago nyèribe rota, miako'ba kate voondrene, ka'bo kate aba, ede ànya se adravo koziro kyini robe te wäri, tuŋui kate taeri, adri avo te, ago ape Lazokado te ati'bai ri. ²³ Ànya se a'do ko wiriwiriro ta maro ta ni kado." ²⁴ Lazo'bai Yoane ro oyina vosi oko, Yesu eto ta atate lowa ri ta Yoane rota ekye: "Tuse nyöyibe Yoane re vocowa ya, mi'ba mi te e'di ondrene ya? Bi käyi ro oli kabe kandana 'do ondrene ya? ²⁵ Nyöyi te tesi e'di ondrene ya? Mano se so bonŋo riya'riya be ondrene ya? Lidri se kabe bonŋo oso inye ago ka ori nga nyalakpa lako ka ori zo'desiro 'bädri'bai ro yasi! ²⁶ Nyiti tana märi, nyöyite tesi e'di ondrene ya? Nebi? Owo ndi inye, oko mindre mano aza te ndrani nebi ri. ²⁷ Tana Yoane ni alo aza se taegyil kata tana be owo se ekye: 'Lu atate ekye, mazona lazo'ba maro 'da mimile liti edene miri.'" ²⁸ Yesu atate ekye: "Mata ämiri ono, Yoane orivoya para ndrani mano aza se koribe kyeno ri. Oko nda se tipari ànya se Lu kabe mirina lako orivoya para ndrani Yoane ri." ²⁹ Lidri cini eriyi ta ndaro te; ànya ndi parata koto'bai be ni 'dise koroyi tangye se Lu kolebe te owo ago abapatisi ànya te Yoane si. ³⁰ Oko Parusii ndi miemba'bai Ota robe leyi taora Lu ro ta andivo ànyaro rota ko ago gayizo a'done bapatisi be Yoane si. ³¹ Yesu ugu atate ekye: "Mojona lidri tu ono ro nga eŋwani be ya? Ànya labayi eŋwanye ya? ³² Ànya labayi oso ngà-gaŋwa ka ugu ori be vo ngalogye roya ronye. Gboko alo ka driayo azi ri ekye: 'Mà'bi läri lagyeogyero te ämiri, oko mile ko läri otone! Màngo lonŋo avo osero te, oko mile ko liyine!' ³³ Yoane Bapatisi'ba ikyite, ago nda akpate ago mvu vino ko, ago nyätate mikye: 'Nda orivoya demona be nda ya!' ³⁴ Ngwa Lidri ro ikyite, ago nya nga te ago mvu nga te, ago nyätate mikye: 'Mìn-

dre mano ono! Nda orivoya ngaonya'ba yi ago vino umvu'ba yi, bereazi parata koto'bai ro ndi otapere'bai be ro! ³⁵ Caoko, tavouni Lu ro, aka'date ngye vona se cini kuru anya be si." ³⁶ Parusi aza alo eji Yesu te ngaonyane nda be, ago Yesu oyite zo ndaro ya ago rite vuru ngaonya. ³⁷ 'Ba'desi se ana ya toko aza orivoya se orina koziro. Anya eritate Yesu orivoya ngaonyavoya zo Parusi roya oko, anya ezi gäbä se edeni kuni al-abasata ro yasi te ido ngutruru be ³⁸ ago edrete Yesu kundu, pa ndaro pa, liyi be ago udu pa ndaro te mien-dre anyaro si. Ago yo pa ndaro te drikyiri anyaro si, ago njunju pa anyaro te ago da ido ngutruru te anya drisi. ³⁹ Ondro Parusi kondre ta ono te oko, nda atate andivo iro ri ekye: "Ondro mano ono ka'do gi nebi yi endaro, nda unina toko se ka ugu nda odo ono tana ndi, nda unina ori koziro se anya kabe orina ono ndi." ⁴⁰ Yesu atate re ndäri ekye: "Simona, ma ta aza be itine miri." Nda atate ekye: "Owo miemba'ba, nyiti ri märi." ⁴¹ Yesu eto ta itite ekye: "Lidri ritu ruyi parata teni para-ta ozo'ba tiko ro rigyesi, alodi ru parata kaci mo'di ro kama nji teni nda rigyesi, ago aza ro 'butenji. ⁴² Caoko ànya niyi kote logone kovole ndäri, ndi nda e'be ànya riti te ta yungu rota. Ka'do inye, se enwani, luna nda ni ndra ya?" ⁴³ Simona zatadrite ekye: "Mamabe a'dona ni nda se e'beta ndra 'do ayani." Yesu atate ekye: "Ta miro orivoya ngye." ⁴⁴ Dooko nda zamite toko ana dri ago atate Simona ri ekye: "Mindre toko ono te ya? Mikyite zo miro ya, ago nyozo gyi kote tana pa maro, oko anya jo pa maro te miendre anyaro si ago yo anya te drikyiri anyaro si. ⁴⁵ Miru ma kote ma njunju si, oko anya edre kote ni pa maro njunjuvoya mikyibe gi ono owo. ⁴⁶ Nyozo ido ice ido ro ro kote tana drî maro, oko anya da ido ngutruru te pa maro ya! ⁴⁷ Ago mata miri ono, ngalu se 'desi anya kaka'dabe ono ka'date anjioko takozu se amba anyaro ono e'be anya te tana ro. Oko nda se e'beta ta girinwa ta ka'date toto ngalu girinwa ayani." ⁴⁸ Dooko Yesu atate toko ana ri ekye: "E'be mi te takozu miro ta." ⁴⁹ Azii se koriyibe nda be tara'biza lomvo kai etoyi ata te ànyavoya ekye: "Mano se kabe takozu e'be ono, a'di owo ya?" ⁵⁰ Oko Yesu atate toko ana ri ekye: "Taoma miro pa mi te, nyoyi liatokpero."

8 Tu aza vosi oko Yesu abate 'ba'desii, 'barwä be yasi ugu Lazokado Miri 'Bädrî'ba Lu ro ro opena be. Taeri'bai 'butealo foritu oyiyite nda be, ² ago 'ditoko azaka kpa se edete ni tori undiro ndi adravo be ri 'do be. Maria (se äzite Magdalene), se olofo demonai njidrieri be ni yana yasi 'do; ³ Joana, se ago na Kuza ni vo ondre'ba lakaza Eroda ro ro; ago Susana, ndi 'ditoko azaka amba be se ozoyi nga ànya modo rote Yesu opaza ndi taeri'bai ndaro be. ⁴ Lidri ezi ikyte Yesu re ni 'ba'desii cini yasi; ondro lowa kotokalate oko, Yesu iti lapidriopi ono te ekye: ⁵ "Tu alo si oko mano aza fote kwari orine. Ago nda ka ugu kwari ori ämvu yasi oko, azakana lo'dete liti dri, se abate driigyesi, ago arii ny-

ate. ⁶ Azakana lo'dete gyini gyirigyiri dri, ago ondro kwari kongate oko, anya wite tana gyini i'do nyondro. ⁷ Azaka kwari ro lo'dete kukyi cuku lako, ago kukyi mbate inya se kongabe be ago vo anya te. ⁸ Ago azaka kwari ro lo'dete gyini kado ya, kwari ngate ago mbate ago wa inya te kama alo (100) inya drî alo dri." Ago Yesu nde tate ekye: "Dia nyèri, ka'do ondro nyà'do gi bi be owo!" ⁹ Taeri'bai ndaro ejiyi nda te takaci lapidriopi ono rota, ¹⁰ ago nda zatadrite ekye: "Tauni tandrwi Miri 'Bädrî'ba Lu ro ro ozote ämiri, oko azakana ri takacina aka'dana lapidriopi si, tana ondrena ànya ondrenayi ndi, ago erinayi ndi oko niyi ko. ¹¹ "Lapidriopi ono takacina ni no; kwari ni ata Lu ro. ¹² Kwari se lo'debe liti dri ni ànya se kabe taeri, oko kicu'ba ikyi gwo ago ru lazo te zwi ni ya ànyaro yasi ànya lagaza ni taomavoya ukyi apa ànya 'da. ¹³ Kwari se lo'debe gyirigyiri dri ni ànya se kabe lazo eri ago kabe uruna ya'i'dwesi. Oko ci ko gyuru ya ànyaro ya, ànya matate toto tuna fere oko ondro tu taojoro kesate oko, ànya 'dete. ¹⁴ Kwari se lo'debe kukyi cuku ro lako ni ànya se kabe taeri; oko ta milo'bero ago a'do ngadriamba be ndi riyä ori ono robe morute ànya ya ago vo ànya te, ago dongo ànyaro wa kote alona. ¹⁵ Kwari se lo'debe gyini kado ya ni ànya se kabe lazo eri ago kabe uruna kadoro ago taoro si ya ya 'do, ago ànya nggyiyi ya te madaro madale ànya wayi dongo te. ¹⁶ "Diaza i'do se keyi lamba te oko tako drî na gwo lakaza si kode 'ba anya gwo kitapara zele, oko 'bate nga lamba edrero dri, tana lidri kate eci zo ya oko ànya kondreyi ngaeyi robe. ¹⁷ "Ngase aza ada'dote olofona 'da nbelero, ago ngase aza atakote usuna 'da ago ezina 'da ngaeyi ya. ¹⁸ "Ka'do inye, tase nyèrina be, nyà'do taotibe tana ro, tana nda se tauni be ozona 'da rigye ndra, ago nda se tauni ako ca se girinwa nda kusu ta be ekye yi sina 'do äruna 'da ni nda rigyesi." ¹⁹ Endre Yesu ro ndi ädrupii be ikyiyite ndare, oko niyi kote rudro'bene nda be ta lowa rota. ²⁰ 'Dialo aza atate Yesu ri ekye: "Endre miro ndi ädrupii miro be orivoya edrevoya tesi ago leyi mi ondrene." ²¹ Yesu atate ànya cini ri ekye: "Endre maro ndi ädrupii maro be ni ànya se kabe ata Lu ro erina ago kabe ànya oro." ²² Tu alo si oko Yesu cite tonbo ya taeri'bai ndaro be ago atate ànyari ekye: "Mì'de mòyi màza fofu tasi." Ndi ànya eto oyite. ²³ Ago ànya kayi ugu udi oko, Yesu u'dute nbi. Ndrinwa oko oli gbiriri be site fofu dri, ago gyi eto ogate tonbo ya, ago ànya cini te rriti 'desi ya. ²⁴ Taeri'bai oyiyite Yesu re ago tengayi nda te, atayite ekye: "Miemba'ba, Miemba'ba! Mà oyete odrane!" Yesu ngate kuru ago 'bidri oli rote ago gbulä gyi ro edrete; anya a'dote titiro, ago vo edrete ti. ²⁵ Dooko nda atate taeri'bai ri ekye: "Taoma amiro enwaro ya?" Oko ànya laroyite ago turiyite, ago atayite iyivoya ekye: "Mano ono a'di owo ya? Nda ta oli ndi gbulä gyi robe be, ago ànya royi nda te!" ²⁶ Yesu ndi taeri'bai ndaro be diyite wari Gerasa ro driro, se orivoya Fofu tasi äwumibe

Galilaya be ana. ²⁷ Ondro nda kefote tesi fofu kala oko, mano aza ni 'ba'desi yasi 'bedrite nda be se orivoya demonai be nda ya. Tuna te amba mano ono ka aba bonngo ako ago ri kote 'bäru, oko rite 'budri lako ayani. ²⁸ Ondro nda kondre Yesu te oko, nda trete kporo amba si, vo andivo ndaro te anbo vuru pa ndaro pa, ago trete ekye: "Yesu, Ngwa Lu Fopara Ndra ro! Mile e'di mabe ya? Molo'baru miri, nyeza ma ko!" ²⁹ Nda atate nonye tana Yesu ta tori undiro te ofone tesi ni nda yasi. Perena amba tori undiro ru nda te, ago a'ba nda ca kamba'ba ro, drí ndaro ndi pa be embe ca nyori si nda ka nyori tokye ago demonai njayi nda te vocowa ya. ³⁰ Yesu eji nda te ekye: "Ävuru miro a'di ya?" Nda zatadrite ekye: "Ävuru maro Legiona" tana demonai amba cite nda ya. ³¹ Demonai lo'barute Yesu ri ko ànya ozone voociekya ya. ³² Äri kizwe ro orivoya amba loto lau, kayi ugu ngaonya lutu pa. 'Dooko demonai lo'barute Yesu ri ànya o'bane oyine ocine kizwe ya, ago nda 'ba ànya te oyine. ³³ Ànya foyite tesi ni mano ana yasi ago ciyite kizwe ya. Äri cini lasote vuru kärägu yasi fofu ya ago gyi imvute. ³⁴ Lidri se kayibe vo kizwe ro ondrena kai kondreyi tase ka'dobe te oko ànya muyite ago lariyi lazona te 'ba'desi ya ago ämvui yasi. ³⁵ Lidri fote tesi tase ka'dobe ana ondrene, ago ondro ànya kikiyite Yesu re oko, ànya usuyi mano se demonai kofobe ni ya na yasi ana rite Yesu pa, so bonngo te ago drí na te kadoro; ago ànya cini a'dote turituriro. ³⁶ Ànya se cini kondreyi be ana itiyi tase ede mano se demonai be ana tana te lidri ri. ³⁷ 'Dooko vo lidri cini wari ana ro ro ejiyi Yesu te oyine ni nasi, tana ànya orivoya turituriro ndra. 'Dooko Yesu cite tonbo ya ndi oyite. ³⁸ Mano se demonai kofobe tesi ni yana yasi ana lo'barute Yesu ri ekye: "Mi'ba moyi mibe." Oko Yesu zo nda te, atate ekye: ³⁹ "Nyoyi kovole 'bäru ago nyiti tase 'desi Lu koyebe miri ono tana." Mano ana oyite 'ba'desi yasi, ugu tase Yesu koyebe ndäri ana tana itina be. ⁴⁰ Ondro Yesu kogo kozate fofu tasi oko, lidri ru nda te yai'dwesi, tana ànya cini a'doyite nda kotevoya. ⁴¹ 'Dooko mano aza ävuruna Yairo esate, nda orivoya drí'ba zo-taeriro vo ana ro ro. Nda vo andivo ndaro te anbo vuru Yesu pa ago lo'barute ndäri oyine 'ba ndaro ya, ⁴² tana ngutinwa alonwa ndaro, se ndroa na te orivoya 'butealo foritu, kate odra. Ondro Yesu kate ugu oyi oko, lowa ipi nda te lamadri cini yasi. ⁴³ Ànya lako toko aza orivoya se ezarute ni kari oro koziro ri ndroa na te 'butealo foritu, anya enji ngase cini anya be sina te kwozoi ri, oko 'diaza alo ede anya kote. ⁴⁴ Anya ikyite lowa lakosi Yesu kundu ago do si bonngo ndaro rote, ago oro kari anyaro ro sisite dori. ⁴⁵ Yesu ejitate ekye: "Ädi do ma niya?" 'Dicini gayikalate, ago Petero atate ekye: "Miembra'ba, lidri orivoya gbikiyi milomvosi ago kayi ugu mi ipi ni." ⁴⁶ Oko Yesu atate ekye: "Diaza do ma te, tana mäni tana te efo mbara ro ni malomvosi si." ⁴⁷ Toko ana nite usu ta anyaro te, 'dooko anya ikyite

lä'bilä'biro ago vo andivo anyaro te vuru Yesu pa, mile 'dicini ro yasi, anya iti tase anya do nda be tana ro ana te ndi tase ede anya be dori ana be. ⁴⁸ Yesu atate anyari ekye: "Nguti maro, taoma miro ede mi te kado. Nyoyi liatokpero." ⁴⁹ Yesu kadri ugu tase ono ata oko, lazo'ba aza ikyite ni zo drí'ba ro yasi, nda atate Yairo ri ekye: "Ngutinwa miro drate; nyokwo Miembra'ba ko tona." ⁵⁰ Oko Yesu keru tana te oko atate Yairo ri ekye: "Nya'do ko turi ro, mima toto ta ayani, ago anya a'dona 'da kado." ⁵¹ Ondro nda kesate zo ya oko, nda le ko 'di-aza ri ocine zo ya nda be e'be gialo Petero, Yoane, ago Yakoba ago täpi ngwa ro ndi endre be. ⁵² 'Dicini lau kayi ugu liyi ndi kuku o'be be ta ngwa rota oko, Yesu atate ekye: "Nyili ko, ngwa ono dra ko'de; anya ka u'du toto u'du!" ⁵³ Ànya guyi ndana te, tana ànya niyite anya drate. ⁵⁴ Oko Yesu ru drí anyaro te ago zi läzi te ekye: "Ngwa maro, minga kuru!" ⁵⁵ Adri anyaro egote, ago anya ngate kuru dori, ago Yesu ta ànya te nga aza ozone anyari onyane. ⁵⁶ Utí'bai anyaro larote, oko Yesu ta ànya te ko tase ka'dobe ono itine 'diaza ri.

9 Yesu zi taeri'bai 'butealo foritu te voaloya ago ozo mbara te ànyari ndi drikaca be demonai cini lofoza tesi ago adravo edeza. ² 'Dooko nda zo ànya te Miri 'Bädrí'ba Lu ro ro tana ope ago adravo edene, ³ ta ata ànyaro vosi nda atate ekye: "Míru nga aza ko ami be ta aba amiro rota: ca dofo aba ro, ca gbolo drilä-mi'ba ro, ca ngaonya, ca parata, ca bonngo kinjo. ⁴ Vose äru ami te kigye, míri zo gi alo ana ya madale nyè'be 'ba'desi ana gwo; ⁵ ondro lidri kuru ami kote, nyè'be 'ba'desi ana ago miyo durufu na ni pa amiro yasi tazevoedreza ànya lomvo." ⁶ Taeri'bai oiyite ago abayite 'banwà cini yasi; uguyi Lazokado ope te ago uguyi lidri edete vo cini yasi. ⁷ Ondro Eroda, Miri'ba Galilaya ro, keru ta tase cini ka ugu a'dobe ana tana te oko, nda a'dote wiriwiriro, tana lidri azaka ka ugu ata ekye, Yoane Bapatisi'ba adrite. ⁸ Azaka ka ugu ata ekye Eliya loforute, ago azaka ekye alo aza nebii se kyeno kai ro go adrite. ⁹ Eroda atate ekye: "Mätäri drí Yoane rote ätu, oko mano se mabe ta kwoi erina tana ro ono a'diya?" Ago nda ojote Yesu ondrene. ¹⁰ Lazo'bai egoyite ago itiyi tase cini ànya koyeyibe tana te Yesu ri. Nda ru ànya te nda be, ago ànya oiyite ire fere le 'ba'desi aza se äzibe Betesaida ana ya. ¹¹ Ondro lowa keru tana te oko, ànya soyite nda vo. Nda ru ànya te, iti Miri 'Bädrí'ba Lu ro ro tana te ànyari, ago ede ànya se kolebe iyi edene kai te. ¹² Ondro kitu ka ugu oci oko, taeri'bai 'butealo foritu ikyite nda re ago atayite ekye: "Mi'ba lidri koyi tana ànya kuniyi robe oyine 'banwà yasi ago vorogonwà se gbikiyi nonwa ono yasi ngaonya ndi orivo be usune ànyari, tana ono orivoya vo lidri ako yi." ¹³ Oko Yesu atate ànyari ekye: "Ami modo nyòzo nga aza ànyari onyane." Ànya zayitadrite ekye: "Ngase ama sina ambata orivoya nji ago tí'bi ritu. Mile ämäri oyine ngaonya ogyene lowa cini ono riya?"

¹⁴ (Lidri orivoya kutuna nji lau.) Yesu atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Mì'ba lidri kori vuru gboko ro oso 'butenji ronye alona ya." ¹⁵ Ago taeri'bai yeyite inye, ago lidri cini rite vuru. ¹⁶ Yesu ru ambata se nji ana te ndi tí'bi se ritu ana be, ndrevote kuru vo'buyakuru ya, ago ye aro'boya te Lu ri, wa ànya te, ago ozo ànya te taeri'bai ri lanjine lidri ri. ¹⁷ Ànya cini nyàte ago ojo ànya te, ago taeri'bai otoyì anjoko ñgase ke'bebe ana rote, korìga na 'buteritu. ¹⁸ U'du alo si ondro Yesu ka ugu màtu ìre oko, taeri'bai ikyyite nda re. Nda eji ànya te ekye: "Lowa ka ata ekye ma a'di owo ya?" ¹⁹ Ànya zatadrite ekye: "Rukàna ka ata ekye mi orivoya Yoane Bapatisi'ba owo, ago azakana ka ata ekye mi orivoya Eliya owo, ago azakana ka ata ekye alo aza nebii se kyeno kai ro go adrite." ²⁰ Nda eji ànya te ekye: "Okò ami ni? Nyà ata mikye ma a'di owo ya?" Petero zatadrite ekye: "Mi ni orivoya Mesiya Lu ro owo." ²¹ 'Dooko Yesu tadri ànyaro te mbara ko ta ono itine 'di-aza ri. ²² Nda ata kpate ànyari ekye: "Bèro Ngwa Lidri ro ri ruezane amba ago 'di'desii, kohanii 'desi, ndi miemba'bai Ota robe oganayi nda 'da zo. Äfuna nda 'da oko u'du nina si oko nda adrìna 'da." ²³ Ago nda atate ànyari ekye: "Ondro 'di-aza kolete o'dene mavo, bèro ndàri ta andivo ndaro ro ijene, kuñgyi taka ndaro tu cini si, ago keso mavo. ²⁴ Tana nda se kolebe adri modo ndaro ro opane ijena anya 'da, oko nda se kabe adri ndaro ijena ta maro ta opana anya ndi. ²⁵ Inye'do 'di-aza usuna ñga aza gindi ondro nda kuru 'bàdri cini gica oko andivo ndaro jete kode apete re ya? Endaro nda unina ko ñga aza usune! ²⁶ Ondro ka'do 'di-aza dri-upiro ni màri ago ni ta ñgaembaro maro ri, Ngwa Lidri ro a'dona 'da driupiro ni ndàri ondro nda kikyite 'desi ndaro ya, 'desi Täpi ndaro roya ndi malaikai alokado ndaro roya owo. ²⁷ Endaro mata àmiri ono azakana orivoya nonwa se uninayi ko odrane madale ànya on-drenayi Miri 'Bàdri'ba Lu ro ro lutu." ²⁸ U'du ñjidrieri ta kwoi atana vosi oko, Yesu ru Petero, Yoane ndi Yakoba be te nda be ago oyite kuru lutu dri màtune. ²⁹ Ondro nda ka ugu màtu oko, militi ndaro a'dona tozarute to, ago bongoi ndaro a'dote onje hwia. ³⁰ Ndriñwa oko lidri ritu te orivoya lau ugu atavoya nda be, ànya ni Musa yi owo Eliya be, ³¹ se loforute liñgyi vo'buyakuru robe ago atayite Yesu be ta liti se nda ka oyebe ta Lu ro se arabe ndàri ondene ndrìro odra si Yerusalemà ya ana rota. ³² Petero ndi azii ndaro be u'duyite ñbi, ago kupiyi mi te oko ndreyi ñgaeyi Yesu rote ndi màno ritu se edrevoya nda be ana be. ³³ Ago 'di kai kayi ugu oyi ni Yesu resi oko, Petero atate ndàri ekye: "Miemba'ba, orivoya kado àmàri a'done nonwa. Màmona mutuguñi nàtu alodi miri, alodi Musa ri, ago alodi Eliya ri." (Nda ni tase nda ka ugu atana ono ko.) ³⁴ Ondro nda kadri ugu ta ono atana oko, 'dikolo efote ndi tako ànya te lindri iro si; ago taeri'bai a'dote turiturìro ikyi 'dikolo ro ànya dri ana ro. ³⁵ Ago ata ikyyite ni 'dikolo yasi ekye:

"Ono ni Ngwa maro, se manjibe owo; nyèri ta ndaro!" ³⁶ Ondro ata kodrite oko, Yesu a'dote ìre, taeri'bai a'dote titiro tase cini ono ro ago tase ànya kondreyibe tu ana si ana itiyi tana kote 'di-aza ri. ³⁷ Tu kinjo si; Yesu ndi taeri'bai nàtu ndaro be efoyite vuru ni lutu drisi ago lowa amba 'bedrite Yesu be. ³⁸ Mano aza trete ni lowa lakosi ekye: "Miemba'ba, molo'baru miri, mindre-vo ñgwa maro dri; ni ñgwa alonwa maro owo! ³⁹ Tori ka nda uru ro ndrìñwa otrebe ago ka nda oye agyigyi, ago kamo ka efo kala ndaro yasi, ka ugu nda oye koziro ago e'be nda kote! ⁴⁰ Meji taeri'bai miro te usine tesi, oko ànya niyi kote." ⁴¹ Yesu zatadrite ekye: "Ami lidri taomaako ago koziro ono! Bèro màri orine ami yibe tuna mu'du enwanye ya? Ago a'bana ma orine ami yibe mu'du enwanye ya?" 'Dooko nda atate mano ana ri ekye: "Nyezi ñgwa miro nonwa." ⁴² Ondro ñgaga ana kate eziiki oko, demonà vo nda te ginyinidri ago yete agyigyi, Yesu ta tori undiro te, ede ñgaga te, ago logo nda te täpi ndaro ri. ⁴³ Lidri cini larote mbara para Lu ro tana ro. Lidri drigba ugu larolaro ro tase cini Yesu ka ugu oyena be ta oko, nda atate taeri'bai ndaro ri ekye: ⁴⁴ "Tase ma oyebe atane àmiri ono nyije tana ko! Ate oye Ngwa Lidri ro ozone drì lidri roya." ⁴⁵ Okò taeri'bai niyi takaci tase ono ro ko. Tana a'dote da'do-da'do ro ànyari, ta'doro ànya niyi tana kote, ago ànya cini a'dote turiturìro nda ejine tana ro. ⁴⁶ Kalawasa a'dote taeri'bai lako ta 'dise a'done parandra ànya lako rota. ⁴⁷ Yesu ni tase ànya kabe ugu tavona usu te, ago nda ru ñgagañwa aza te, edre nda te gbo ndaro ya, ⁴⁸ ago atate ànyari ekye: "Nda se kabe ñgagañwa ono uruna àvuru maro ya, ka ma uru, ago nda se kabe ma uru ka kpa nda se kezo mabe uru. Tana nda se tipari ami cini lako ni parandra." ⁴⁹ Yoane atate ekye: "Miemba'ba, màndre mano aza te ka ugu demonai lofo tesi àvuru miro si, ago matate ndàri edrene, tana nda ko gboko amaro ro." ⁵⁰ Yesu atate ndàri ndi taeri'bai azi be ekye: "Nyèdre nda ko, tana nda se ko kyillaro ami yibe orivoya amiro." ⁵¹ Ondro tu kate esa ti nda uruza vo'buyakuru ya oko nda usutate ago eto oyite Yerusalemà ya. ⁵² Nda zo lazo'bai te nda mile, se oyyite 'banwa aza Samaria roya ñga cini edene nja ndàri. ⁵³ Okò lidri lau ana leyi ko nda urune, tana nda ka ugu oyi Yerusalemà ya. ⁵⁴ Ondro taeri'bai Yakoba ndi Yoane be kondreyi tase ono te oko, ànya atayite ekye: "Opi, inye'do mile ndi àmàri asi uzine vuru ni vo'buyakuru yasi ànya ozaza ya?" ⁵⁵ Ago Yesu zamite ago 'bidri ànyaro te. ⁵⁶ 'Dooko Yesu ndi taeri'bai ndaro be oyyite 'banwa aza ya. ⁵⁷ Ago ànya kate ugu oyi liti ya oko, mano aza atate Yesu ri ekye: "Masona ndi mivo vose nyabe oyi kigye ya." ⁵⁸ Yesu atate ndàri ekye: "Kobai orivoya 'bui be, ago arii orivoya zoi be, oko Ngwa Lidri ro orivoya vo ako drì ndaro lalaza." ⁵⁹ Nda atate mano aza ri ekye: "Miso mavo." Okò mano ana atate ekye: "'Desi, mi'ba ma ogone täpi maro osene kàti." ⁶⁰ Yesu

zatadrite ekye: "Nye'be avo kose avo modo anyaro. Nyoyi ago mipe ta Miri 'Bädri'ba Lu ro ro." ⁶¹ Mano aza atate ekye: "Masona ndi mivo 'desi, oko mi'ba ma oyine mede oyene katidri maro ri käti." ⁶² Yesu atate ndäri ekye: "Diaza se eto nga oso te ago 'dooko ka ugu voondre kovole kadona i'do Miri 'Bädri'ba Lu ro tana ro."

10 Ono vosi Opi nji lidri azaka 'butenjidrieri foritu te ago lozo ànya te ba ritu ritu, oyine nda mile 'ba'desi cini yasi ago vose andivo ndaro ka oyebe oyine kigyese yasi. ² Nda atate ànyari ekye: "Jalia orivoya nga be amba, oko losi'bai toto orivoya ferenwa kala ngana ro kotone. Nyàmätu kuzupi jalia ro ri tana nda kezo losi'bai robe nga jalia ro ndaro kalana kotone. ³ Nyòyi! Ma ami ozo tesi oso timele ihwii lako ronye. ⁴ Miru kpäkä kode gbolo drilämi'bai ro ko, ca mvokai, nyèdre ko mede oyene 'diaza ri liti dri. ⁵ Ondro nyàte oci zo ya oko, nyàta käti mikye: 'Taliatokpe ka'do zo ono be.' ⁶ Ondro mano taliatokpe lu ro ka ori lau, mi'ba mede amiro taliatokpe ro kori nda dri, ondro i'do, miru mede amiro taliatokpe ro kovole. ⁷ Miri zo gi alo ana ya, mìnnya ago mìmvu ngase ànya kozobe àmiri 'do, tana beṛo päläti losi'ba ro ozone ndäri. Nyùgu loci ko zo yasi zo yasi. ⁸ Ondro nyàte oyi 'ba'desi yasi ago inḅi ami te oko, mìnnya ngase a'babe ami kandra 'do, ⁹ nyède adra-vo se 'ba'desi ana ya, ago nyàta lidri lau ri mikye: 'Miri 'Bädri'ba Lu ro ro ikyite ti amire.' ¹⁰ Oko ondro nyàte oci 'ba'desi ya ago inḅi ami kote, nyòyi litiḅwa drisi ago nyàta mikye: ¹¹ 'Ca durufu ni 'ba'desi amiro yasi se kabe lebe pa amaro ya màyona ndi ami lomvo. Oko àmiri tana oyine anjioko Miri 'Bädri'ba Lu ro ro ikyite ti amire! ¹² Endaro mata àmiri ono Tu Vure rosi Lu ka'dana yauni ndra Sodomo ri ndrani 'ba'desi se ana ri. ¹³ 'A'dona 'da rritiro miri Korazina! A'dona kpa rritiro miri Betesaida! Ondro ka'do talaro ro se ayebe ami ya kwoi ayegwo Tura ndi Sidona be ya, lidri lau ana aba rite kyeno vuru, soyi bonḅo guniya rote, ago fofoyi to-rofo te andivo ànyaro lomvosì, ka'daza anjioko ànya etayidrite ni takozì ànyaro yasi! ¹⁴ Lu ka'dana yauni ndra Tu Vure rosi Tura ndi Sidona be ri ndrani àmiri. ¹⁵ Ago mi Kaperenauma! Inye'do mile andivo miro enḅ-gane vo'buyakuru ya ya? Evona mi 'da vuru gehena ya!" ¹⁶ Yesu atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Nda se kabe ta amiro erina ka ta maro erina; nda se kabe ami oga-zo ka ma ogazo; ago nda se kabe ma ogazo ka nda se kezo mabe ogazo." ¹⁷ Lidri 'butenjidrieri foritu egoyite riyä amba be, atayite ekye: "Opi, ca demonai royi ama te ondro màta ànya te àvuru miro si owo!" ¹⁸ Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Mandre Satani te ka e'de oso 'busi ronye ni vo'buyakuru yasi. ¹⁹ Nyèri! Mozo drikaca te àmiri, tana mìn robe abane inii drisi ndi kitonii be ago mbara cini Kyila'baazi ro opeza ṛe, ago nga aza oyena ami ko koziro. ²⁰ Oko nyà'dona ko ya'idwesi tana torii undiro kabe ami oro ono ro; oko nyà'dona

ya'idwesi tana àvuru amiro egyite vo'buyakuru ya." ²¹ Tu gi ana si Yesu a'dote twi riyä be Tori Alokado si ago atate ekye: "Täpi, Opi vo'buyakuru ndi 'bädri be ro! Maye aro'boya miri tana nyaka'da ngase nyada'dobe ni tavouni'bai ndi tauni'bai be ri ono te tauniako'bai ri. Owo, Täpi, tase ono tana si mi ni a'done inye. ²² "Täpi maro ozo nga cini te märi. 'Diaza ni ko Ngwa ni a'di e'be gialo Täpi, ago 'diaza ni ko Täpi ni a'di e'be gialo Ngwa ago ànya se Ngwa kabe onjina nda ka'dane 'do." ²³ 'Dooko Yesu zamite taeri'bai re ago atate ànyari iṛero ekye: "Ami kandrakado be ngase nyàbe ondrena ono ondrene! ²⁴ Mata àmiri ono nebii amba ndi 'bädri'bai be leyite ngase nyàbe ondrena ono ondrene, oko ànya ndreyi kote, ago ngase nyàbe erina ono erine, oko ànya eriyi kote." ²⁵ Miemba'ba Ota ro ikyite ago ojote Yesu ojone. Nda ejitate ekye: "Miemba'ba, beṛo märi e'di oyene a'done adri àduako be ya?" ²⁶ Yesu zatadri ndaro te ekye: "Taegyì ata ekye e'di ya? Nyabe tazevona edre enḅwanye ya?" ²⁷ Mano ana zatadrite ekye: "Nyulu Opi Lu miro ya cini miro si, lindri cini miro si, mbara cini miro si, ago tauni cini miro si; ago nyulu oriazi miro oso nyulu andivo miro be ronye." ²⁸ Yesu lo-gotate ekye: "Ta miro ngye; miye 'do te 'dooko mirina ndi." ²⁹ Oko miemba'ba Ota ro lete andivo ndaro ka'dane, ndi nda eji Yesu te ekye: "Oriazi maro ni a'diya?" ³⁰ Yesu zatadrite ekye: "Mano aza alo kate ugu oyi ni Yerusalema yasi le Yeriko ya 'dooko ngatopa'bai gota nda te, topayi nga ndaro te, ago 'biyi nda te, e'beyi nda te ti odrane, ³¹ ta ono ka'dote oko kohani aza kate ugu oyi liti ana drisi, oko nda ndre mano ana te, nda abate litibiṛi telesi yasi. ³² Liti gialo ana yasi Lewe'ba ikyi kpate nasi, ikyite ndrevote mano ana dri, ago 'dooko abate litibiṛi telesi yasi. ³³ Oko Samaria'ba se kabe ugu aba liti ana yasi ikyite mano ana dri, ago ondro nda kondre mano ana te oko, ya ndaro ni tawi. ³⁴ Nda oyite nda dri, da ido te ndi vino be laza ndaro yasi ago vu anya te, ago nda 'ba mano ana te donḅyi modo ndaro ro dri ago ugu nda te zo loli roya ago lau nda ndrevo ndaro te. ³⁵ Ago kyononosi, tu kinjo si nda ru mo'di kaciyo ritu te ago ozote zo voondre'ba ri, atate zo voondre'ba ri ekye: 'Mindrevo ndaro ago ondro megote nosi oko, ngase nyozobe ndäri mologona vona 'da miri.'" ³⁶ Yesu nde ta ono te taeji si ekye: "Nyusu miro be, 'dise nätu kwoi lakosi a'di ye ta ni ori-azi ronye mano se ngatopa'bai gotabe ono riya?" ³⁷ Miemba'ba Ota ro zatadrite ekye: "Nda se yana ku-nibe nda lomvo ana owo." Yesu logotate ekye: "Ka'do inye, nyoyi, ago miye kpa inye." ³⁸ Yesu ndi taeri'bai ndaro be oyiyite liti ànyaro drisi, nda ikyite 'banḅwa aza ya se toko se äzibe Marata ana kuru nda be 'ba anyaro ya ana ya. ³⁹ Anya endrenḅwa be äzite Maria, se rite vu-ru pa Opi roya ago ka ugu ngaemba ndaro erina. ⁴⁰ Marata milo'bebe ta losi se cini anyari oyene rota ago anya ikyite ago atate ekye: "Opi, inye'do endrenḅwa

maro e'be mabe losi cini oyene iře ono miti tana ko ya? Nyata anyari ikyine ma opane." ⁴¹ Opi zatadri anyaro te ekye: "Marata, Marata! Nyolo'be mite ago mi rritiro ta n̄gaamba rota, ⁴² oko ale toto n̄ga alodi ayani. Maria n̄ji n̄ga kado te, ago äruna ko ni anya rigyesi."

11 Tu alo si oko Yesu ka ugu mätu oye vo aza ya. Ondro nda kondete oko, alo taeri'bai ndaro ro atate ndäri ekye: "Opi nyemba ama mäture, kpa oso Yoane kemba taeri'bai ndaro be ronye." ² Yesu atate ànyari ekye: "Ondro nyäte mätu oko, nyàta nonye mikye: 'Täpi, Ävuru alokado miro ka'do orooro ro; Miri 'Bädrí'ba miro ro kikiyi. ³ Nyozo n̄gaonya mälebe tu ro tu ro ämäri. ⁴ Nye'be ama takozí amaro ta, tana mà 'dicini se kabe ama oye koziro e'bena. Nyugu ama ko vo taojoro ya.'" ⁵ Ago Yesu atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Aba alo amiro koyi gwo zo bereazi roya o'bwaro ago kata gwo ndäri ekye: 'Bereazi nyozo d̄nguru ambata ro nätu märi. ⁶ Bereazi maro aba'ba ro esate yau zo maro ya ago ma teinye n̄gaonya aza ako ozone ndäri.' ⁷ Bereazi miro kozatadri miro gwo ni zo yasi ekye: 'Nyokwo ma ko! Ase käläsi te, ago n̄gwai maro u'duyite kitapara dri, mänina kote oᅅgane kuru n̄ga aza ozone miri.' ⁸ Ka'do inye 'dooko ayena e'di ya? Mata miri ondro ka'do nda koᅅga ca ko kuru ambata ozone miri tana mi ni bereazi ndaro, caoko nda oᅅga 'da kuru ago ozona n̄ga cini se milebe 'da miri tana dr̄i miro pi kote ni ugu n̄ga ejivoya. ⁹ Ago mata ämiri ono: Nyèji, ago ozona ndi ämiri; m̄iri ago nyùsuna ndi; m̄'bi, ago äpina käläsi ndi ämiri. ¹⁰ Tana 'dise cini kabe ejina ozona 'da rigye, ago nda se kabe ur̄ina usuna 'da, ago äpina käläsi 'da nda se kabe o'bina ri. ¹¹ Ami se täpii ro ono inye'do alo amiro aza ozona ini ndi n̄gwa ndaro ri ondro nda keji ta be ti'bi ta aya ya? ¹² Kode nyozone gi'da kitoni ayani ndäri ondro nda keji ta be ta täu'bo rota aya ya? ¹³ Ami se koziro ono, m̄ini ndi n̄gase kado ozone ayani n̄gwai amiro ri, ka'do inye, Täpi amiro se vo'buyakuru ya ozona Tori Alokado te mu'du eᅅwanye ànya se kayibe nda eji iyi ri ya." ¹⁴ Yesu ka ugu demona lofo tesi ni 'dise ni ko atane yasi, ago ondro demonai kofote tesi oko, 'dina 'do eto ata te. Lowa larote, ¹⁵ oko rukä lidri ro atate ekye: "Belezebula, dri'ba demonai ro kani mbara ozo ndäri ànya lofoza tesi." ¹⁶ Azakana leyite Yesu ojone, ago ànya ejiyi nda te talaro ro oyene ka'daza nda ni Lu resi. ¹⁷ Oko Yesu ni tase ànya kabe ugu tavona usu ana te, ago nda atate ànyari ekye: "'Bädrí aza se kabe andivo iro lonyina gboko ro se kabe kyila oye azi be 'do unina ko orine madaro; katidri se lonyirute andivo iro voya odrana 'da. ¹⁸ Ago ondro miri 'bädrí'ba Satani ro ro konyiru gwo gboko ro ka ugu kyila oye azi be, unina orine eᅅwanye ya? Nyà ata mikye ma demonai lofo tesi tana Belezebula kani mbara ozo märi oyezana inye. ¹⁹ Ka'do inye a'di kani mbara ozo oso'bai ami vo ri ànya lofoza tesi ya? Tase oso'bai ami vo kayibe oyena ka'date anjioko ami orivoya koziro.

²⁰ Ondro ka'do ma demonai lofo tesi mbara Lu rosi, ono ka'da ndi anjioko Miri 'Bädrí'ba Lu ro ro ikyite n̄ja ämidri. ²¹ "Ondro mano mbäräkä ro aza lakaza cini ndaro kyila robe n̄ja, ka zo modo ndaro ro okwa ni, n̄ga cini ndaro orivoya koyo. ²² Oko ondro 'dise mbäräkä ro ndrani nda drisi katakoru gwo nda dri ago kope nda te ɾe, nda n̄gyi lakaza cini se kuzupi ko'ba mi be driigye te ago lonyi n̄gase nda kotopabe gwo. ²³ "'Diaza se ko mabe ɾo orivoya endaro kyilaro ma be, 'diaza se pa ma ko kala n̄ga ro koto si ɾo endaro ka ugu perena. ²⁴ "Ondro tori undiro kofote tesi ni 'diaza yasi oko, ugu abate 'bädrí gyiako yasi ugu vo ur̄ibe loliza, ondro kuni kote azana usune oko, anya atate andivo iro ri ekye: 'Magona ndi kovole zo maro ya vose mikyibe ni kigyese ana.' ²⁵ Ndi anya gote kovole ago usu zo te wäri ro ago n̄ga cini arate n̄ja kigye. ²⁶ 'Dooko anya oyite tesi ago ezi torii azaka n̄jidrieri te kozi parandra ni andivo anyaro ri, ago ànya ikyiyite ago riyite lau. Ago ori 'di ana ro kozina a'dote ndrani se käti ri." ²⁷ Ondro Yesu kata ta ono te oko, toko aza atate ɾe ni lowa lakosi ago atate ndäri ekye: "Toko se kuti mi be ago keca mi be ni kado!" ²⁸ Oko Yesu zatadrite ekye: "Ànya se keriyi ata Lu rote ago koroyite, ɾo ni kado!" ²⁹ Ago lowa koᅅikalate gbikiyi nda lomvosi oko, nda ugu atate ekye: "Lidri tu ono ro orivoya koziro! Ànya ka taeji talaro rota, oko talaro ro se ozone ämiri toto talaro ro Yona ro ayani. ³⁰ Kpa oso inye nebi Yona orivoya taka'daro ro lidri Ninewe ro ri, ago N̄gwa Lidri ro a'dona 'da taka'daro ro lidri tu ono ro ri. ³¹ Tu Vure rosi 'Bädrí'ba Toko ro Sheba ro oᅅgana 'da kuru ago kicuna lidri tu ono ro 'da, tana anya ikyite ni 'bädrí lozo yasi tavouni 'Bädrí'ba Solomo ro erine, ago endaro mata ämiri ono, 'diaza orivoya noᅅwa, para ndrani Solomo ri! ³² Tu Vure rosi lidri Ninewe ro oᅅganayi 'da kuru ago kicunayi ami 'da, tana ànya etayidrite ni takozii ànyaro yasi ondro ànya keriyi taope Yona rote owo; ago endaro mata ämiri ono, 'diaza orivoya noᅅwa para ndrani Yona ri! ³³ "'Diaza i'do se eyi lamba te oko da'do gwo kode tako dr̄i na gwo lakaza si, oko nda ka edrena n̄ga lamba edrero dri, tana lidri kondre n̄gaeyi robe ondro ànya kayite oci zo ya owo. ³⁴ Mi miro laba orivoya oso lamba ronye lomvo ri, ondro ka'do mi miro orivoya kado, lomvo cini miro orivoya twi n̄gaeyi be, oko ondro ka'do mi miro ka'do kote kadoro, lomvo cini miro a'dona ndi n̄gätini ndra ya. ³⁵ Mindre kado, anjioko n̄gaeyi se miya ono ko n̄gätini yi. ³⁶ Ondro lomvo cini miro orivoya twi n̄gaeyi be, azana i'do n̄gätini ya, anya eyina vo ndi gbikiyi, oso lamba kabe voeyi midri n̄gaeyi anyaro si ronye." ³⁷ Ondro Yesu konde ta atate oko, Parusi aza eji nda te n̄gaonyane nda be; ago nda cite zo ya ago rite vuru n̄gaonyane. ³⁸ Parusi a'dote larolaro ro ondro nda kondrete Yesu kojo andivo kote käti n̄gaonyavoya owo. ³⁹ Ago Opi atate ndäri ekye: "Ami Parusii nyà lomvo tesisí kofu amiro ro ndi saani be ro ojona, oko ya

yasi amiro orivoya twi kyila ndi taundiro be. ⁴⁰ Ami amama yi! Inye'do Lu se kede tesina be, ede yasina kpa ko niya? ⁴¹ Nyòzo ngase orivoya kofoi amiro ya ndi saanii amiro ya be ati'bai ri, ago nga cini a'dona ndi wāriro āmiri. ⁴² "Rritiro āmiri Parusii! Nyà teleši alo 'butealo agba ro ozona Lu ri tuna si, oso lawi ago āruku ndi agba cini azaka be ronye, oko miti ta tangye ndi ngalu Lu ri be tana ko. Beṛo āmiri se kwoi oyene, ko azakana e'bene tana otiako. ⁴³ "Rritiro āmiri Parusii! Nyūlu voi 'diororo zoitaeriro yasi, ndi mede oye taoro si be voi ngalogye ro yasi aya. ⁴⁴ Rritiro āmiri Parusii! Ami orivoya oso 'budri jaraṅgala ro ronye se lidri ka aba driigyesi teinye uniako." ⁴⁵ Alo aza miemba'bai Ota ro ro atate ndāri ekye: "Miemba'ba nya kpa ama kozi ta ono ata si!" ⁴⁶ Yesu zatadrite ekye: "Kpa rritiro āmiri ami miemba'bai Ota ro! Nyà ngalāngyi o'ba lidri kyembe se orivoya rritiro uṅgyine, oko andivo amiro nyòzo dringwa amiro ko ànya opane ngalāngyi kai uṅgyivoya. ⁴⁷ Rritiro āmiri! Nyà 'budri nebii ro obe liṅgyiekye; nebii segi zutui amiro kutufube kai. ⁴⁸ Ami modo orivoya tazevoedre'bai, anjioko nyà taoye se zutui amiro koyebe ro oyena; ànya tufuyi nebii te, ago mibe 'budri ànyaro ni. ⁴⁹ Ta ta ono rota Tavouni Lu ro atate ekye: 'Mezona nebii 'da ànyari ndi lazo'bai be; ànya tufunayi rukā ànyaro 'da ago ezanayi azakana 'da.' ⁵⁰ Ago lidri tu ono ro ezana 'da ta nebii cini tufu rota ro ni eto 'bādri o'ba rosi, ⁵¹ roni ufu Abele rosi le ufu Zakaria roya, se āfute lakole vo tori oloro ro ndi Vo Alokado robe ya ana. Owo, mata āmiri ono, lidri tu ono ro ezana 'da ta ànya cini rota! ⁵² "Rritiro āmiri miemba'bai Ota ro! Mīru ngase kabe kālāsi zo tauniro upina rote, ami andivo mile ko ocine kigye, ago nyàlaga ànya se kayibe ojo oyine ocine kigye tezo." ⁵³ Ondro Yesu ke'be vo ana te oko, miemba'bai Ota ro ndi Parusii be etoyi nda kozite yaoso si ago ejiyi nda te taeji amba si, ⁵⁴ ojoyite nda odone nda o'basi takozi azaka ugu ata si nda uruzana.

12 Ondro kutu lidri ro lowaro kotokalate ago ka ugu lutu azi drisi oko, Yesu atate kāti taeri'bai ndaro ri ekye: "Nyàgaga ami ni lonḡa Parusii ro ri; ma miomba ànyaro tana atana. ² Ngase atako drī na te āpina drī na 'da, ago tase cini dāmbidāmbiro a'bana 'da unine. ³ Ka'do inye tase nyātate vouni ya erina 'da ngaeyi ya ago tase nyà atana kayayaro iṛero drī os-eosero zo ya ayona tana 'da ni zo drisi. ⁴ "Mata āmiri, bereazii maro, nyà'do ko turiro ni ànya se kabe lomvo ufu ri oko ufuna vosi uninayi ko nga aza oyene koziro. ⁵ Maka'dana nda se āmiri turine 'da, nyūturi Lu, se lomvo ufu vosi ni drikaca be ovone le gehena ya. Mīma ta maro ya, nda ni se beṛo āmiri turine owo! ⁶ "Inye'do gyolokoi nji agye ko teṛo mileni ritu si ya? Caoko Lu ije ta gyoloko alodi ro kote. ⁷ Ca drikyiri drī amiro ro vona cini atite. Ka'do inye nyà'do ko turiro; tana lagye amiro orivoya para ndrani gyolokoi amba ri! ⁸ "Ma tangye iti

āmiri, nda se kabe ata ṅbelero miamba ya ekye yi ni maro, Ngwa Lidri ro atana kpa inye ta ndaro ta malaikai Lu ro kandra. ⁹ Oko nda se kabe ma ogazo ṅbelero miamba ya, Ngwa Lidri ro ogana nda kpa zo malaikai Lu ro kandra. ¹⁰ "Diaza se kabe ta ata Ngwa Lidri ro lomvo ānina ndi e'bene; oko nda se kabe ta undiro atana Tori Alokado lomvo ānina ko e'bene alona. ¹¹ "Ondro ànya keziyi ami te vure amiro oyene zoitaeriro ya kode wari'bai kode 'dimiri'bai kandra, nyòlo'be mi ko mikye yagagana iyi eṅwanye kode yatana eṅwanye. ¹² Tana Tori Alokado embana ami 'da tu gi ana ya tase āmiri atane si." ¹³ Mano aza lowa lako atate Yesu ri ekye: "Miemba'ba, nyata ādrupi maro ri drimbi tāpi amaro ke'bebe āmāri lonyine ma be." ¹⁴ Yesu zatadri ndaro te ekye: "Bereazi maro, a'di ozo ta ni māri vureopene kode drimbi lonyine lakole ami ritu roya ya?" ¹⁵ Ago nda ugu atate ànya cini ri ekye: "Mīndre kado ago nyàgaga andivo amiro ni yagāru cini risi, tana ori ṅgye lidri ro a'ba ko ngase modo ndaro be sina 'do dri, a'do ndaro ngadriamba be mu'du eṅwanyeya 'do tana i'do." ¹⁶ 'Dooko Yesu iti lapidri ono te ànyari ekye: "Mano aza orivoya ngaamba'ba yi se orivoya gyini be se wa doṅgo te kado. ¹⁷ Nda eto tavousute andivo ndaro si ekye: 'Ma te vo ako nga cini maro o'baza, mayena e'di ya? ¹⁸ Nda atate andivo ndaro ri ekye, ono ni tase māri oyene owo, meperena kyiroi maro 'da vuru ago mago mamona te 'desi para, se madrona inya maro gwo ndi nga azaka cini maro be kigye. ¹⁹ 'Dooko matana gwo andivo maro ri makye, ma te kandrakado be! Ma te orivoya nga kado se cini malebe a'done sina ndroa na amba be. Miri ori rriti-ako, minya, mimvu, ago andivo miro nyānjākyi!" ²⁰ Oko Lu atagwo ndāri ekye: 'Mi amama yi! Ngākyi ono si ono oye adri miro urune, 'dooko ngase cini andivo miro ka'dobe sina ono a'dona a'di riya?' " ²¹ Ago Yesu atate ekye: "Ono ni tase a'dona be ànya se kayibe ngadriamba odro andivo ànyaro ri oko ngadriamba ako Lu mile ri owo." ²² 'Dooko Yesu atate taeri'bai ri ekye: "Mata āmiri ono, nyà'do ko milo'be be ta ngaonya se milebe ami o'bane orine lidriidriro sina rota kode ta boṅgo se milebe osone ami lomvo ono rota. ²³ Adri orivoya para ndrani ngaonya ri, ago lomvo orivoya para ndrani boṅgo ri. ²⁴ Mīndre korogai te: ànya kyī'diyi nga ko ago kotoyi nga jalia ro ko, ànya orivoya zoi ngaodrōro ndi kyiroi be ako, oko Lu kani ànya eca! Ami orivoya kadopara ndrani arii drisi! ²⁵ Inye'do alo aza amiro o'banayi gi'da ombane de'bele ta milo'be rosi ya? ²⁶ Ondro ka'do mini kote ca nga fer-eṅwa oso nonye ono oyene, nyà milo'be ta nga azaka rota etaya? ²⁷ Mīndre dri foi kabe omba: ànya yeyi losi ko ago 'diyi boṅgo ko andivo ànyaro ri. Oko mata āmiri ono, 'Bādri'ba Solomo gica ngadriamba cini ndaro be oko, a'do kote boṅgo liṅgyiekye be oso alo aza fo kwoi ro ronye. ²⁸ Lu ni se kabe boṅgo oso kāyi vocowa ro

lomvo owo; käyi se ondro ono gi orivoya nonwa ago ondo oko tana kyete, jete vo ngaonya la'diro ya. Inye'do nda osona bonjo ro ko para ndra ami lomvo ya? Ami taoma girinwa be ono! ²⁹ "Nyòlo'be mi ko ondoalo, ta ngase ämiri onyane ago ngase ämiri umvune rota. ³⁰ (Tana taomaako'bai 'bädri ono ro ondoalo kayi ta ngase cini kwoi ro usuna.) Täpi amiro ni te anjioko mile nga kwoi. ³¹ Oko vona ro, nyà'do tausu Miri 'Bädri'ba ndaro robe, ago nda ozona nga kwoi 'da ämiri. ³² "Nyà'do ko turi ro, gboko girinwa ono, tana Täpi amiro yai'dwesi Miri 'Bädri'ba Lu ro ro ozone ämiri. ³³ Nyòlogye nga cini amiro ago nyòzo parata na ati'bai ri, kpäkä se lewa ko andivo amiro nyà'do sina, ago midro ngadriamba amiro Vo'buyakuru ya, se ànya okyena ko alona, tana kugu unina ko ànya kugune, ago ludu unina ko ànya onyane. ³⁴ Tana ya amiro a'dona 'da ondoalo vose ngadriamba amiro orivoya kigye ana ya. ³⁵ "Nyà'do nja ngase kabe ikyi ta, miso bonjo ago nyèyi lamba amiro, ³⁶ oso ruindu'bai se kayibe ugu 'desi ànyaro kwote egovoya ni karama lagye ro yasi ronye. Ondro nda kesate ago ko'bi käläsi te oko, ànya onjana 'da upina käläsi 'da ndäri dori. ³⁷ Ruindu'bai se ondro 'desi ànyaro kate ego oko kusu ànya te miunbo ago nja ànya ni kado! Mata ämiri ono, nda otrina bonjo ndaro 'da, ago ejina ànya 'da orine vuru, ago onyana ngaonya 'da ànya be. ³⁸ Ànya ni kado ondro nda kusu ànya te nja; ondro nda kesa ca o'bwaro kode liyaro owo! ³⁹ Mìyi ta ono! Aba ondro ka'do zo kuzupi kuni tuse kugu kabe ikyi sina gwo, nda o'bana kugu ko vo ongone zo ndaro ya. ⁴⁰ Ami, kpa inye, bero a'done nja, tana Ngwa Lidri ro ikyina 'da saa se m'ba mi ko ikyiza ndäri sina si." ⁴¹ Petero atate ekye: "Opi, inye'do lapidriopi ono mipi toto tana ama, kode mipi tana 'dicini ya?" ⁴² Opi zatadrite ekye: "Ka'do inye, a'di ni ruindu'ba 'diri ago tavouni be owo ya? Nda ni se 'desi ndaro o'bana 'da dri'ba ro zo ndaro dri ago ngaonya ozone ruindu'bai azi ri tu ngye na si owo. ⁴³ Ruindu'ba se ondro 'desi ndaro kikyite 'bäru oko kabe nda usu ugu ta oyevoja inye 'do ni kado! ⁴⁴ Endaro, mata ämiri ono, 'desi o'bana ruindu'ba se ana 'da drikaca be lakaza cini ndaro dri. ⁴⁵ Oko ondro ruindu'ba kata gwo andivo iro ri ekye, 'desi ndaro uruna tu amba egoza ago ondro nda keto ruindu'bai azi, mànoago ro riti 'ditoko robe o'bina te, ago nya nga te ndi nga umvu be ago kufu yi te ngaumvu si oko, ⁴⁶ 'desi ruindu'ba gi ana ro egona 'da tu alo aza se ruindu'ba ana ko'ba mi ko nda ta si ago saa se nda kuni ko si. 'Desi togana nda 'da jinyijinyi ago nda usuna andivo ndaro 'da taoroako'bai lako. ⁴⁷ "Ruindu'ba se ni tase 'desi ndaro kole nda be oyene te, oko ede andivo ndaro ko nja ago ye anya kote, ezana ndi o'bi kozi si. ⁴⁸ Oko ruindu'ba se ni tase 'desi ndaro lebe ko, ago caoko ye gwo nga azaka se ta si la'bi ayani 'do; ezana ndi o'bi ferenwa si. Ejina ngaamba ni 'dise ozobe amba rigye rigyesi, ejina ngaamba 'da

ni 'dise ozobe parandra rigye rigyesi. ⁴⁹ "Mikyite asi osone 'bädri dri ago ro kado eleru gwo owo! ⁵⁰ Ma bapatisi be ma bapatisiza, ago ma rritiro madale lävuna lutu! ⁵¹ Nyùsube mikyite taliatokpe ezine 'bädri ya ya? Hwa, ko taliatokpe, oko rulonyi ayani. ⁵² Ni yauono ago mileya ro katidri nji lonyiruna 'da, nätu ritu dri ago ritu nätu dri. ⁵³ Täpii a'dona 'da kyilaro ngwàagoro ànyaro be, ago ngwàagoro kyilaro täpii ànyaro be, endrei a'dona 'da kyilaro ndirinwa ànyaro be ago ndirinwa kyilaro endrei ànyaro be, ago 'ditoko a'dona 'da kyilaro adranwà ànyaro be, ago adranwà kyilaro 'ditoko ànyaro be." ⁵⁴ Yesu ata kpate lidri ri ekye: "Ondro mindre 'dikolo ka ugu ikyi ni angyoyasi oko, nyà ata mikye 'bu koye u'dine; ago 'di ndi. ⁵⁵ Ondro oli ka ugu eli ni ngäriñwadrisi oko, nyà ata mikye vo koye emene; ago eme ndi. ⁵⁶ Ami orivoya miomba'bai! Mìni ndi voon-drene 'bädri dri ndi vokuru be ago mìnì ta oli ro ndi, oko tana e'di mìnì tu yauono tana ko etaya? ⁵⁷ "Ngase ngye oyene mipe vurena ko andivo amiro si etaya? ⁵⁸ Ondro 'dialo aza kyilaro mibe ago ka mi ezi vure ya, nyede kalaope amiro nda be teinye oyiako vure ya, ondro miye kote, nda uguna mi 'da vureope'ba kandra, se ozona mi gwo vookwa'ba rigye, ago avona mi 'da kamba ya. ⁵⁹ Mata miri ono, mirina ndi lau, madale nyozona mileni ädu dri miro utwero lutu."

13 Tu ana si lidri azaka orivoya lau se itiyitate Yesu ri ta Galilaya'bai se Pilato kufube 'dooko ànya kayibe tori olo Lu ri ana rota. ² Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Nyùsu amiro be a'debe Galilaya'bai cini kai ufune 'do tana ànya orivoya takozì'bai koziro ndrani Galilaya'bai cini azi riya? ³ Endaro ko inye! Ago mata ämiri ono ondro ka'do nyètadri ko ni takozii amiro yasi, ami cini midrana 'da oso ànya ronye. ⁴ Oko lidri se 'butealo fonjidriena Siloama ya zowira se ke'debe ago kufu ànya be kai ni? Inye'do nyùsu amiro be 'do ka'dobe anjioko ànya orivoya koziro ndrani lidri azaka se kabe ori Yerusalema ya risi ya? ⁵ Endaro ko inye! Ago endaro mata ämiri ono ondro ka'do nyètadri ko ni takozii amiro risi, midrana 'da oso ànya ronye." ⁶ Yesu iti lapidriopi ono te ànyari ekye: "Mano aza kyì'di ce kyì'du rote ämvu vino ro ndaro ya. Nda ojote donjo urine ni kyì'du dri oko usu kote. ⁷ Ago nda atate ämvu-oso'ba ndaro ri ekye: 'Mindre, ndroa na te nätu ma'dobe ikyivoya nonwa donjo urivoya ni ce kyì'du ro ono dri oko musu aza kote. Miga anyu vuru! Ka ugu ori dri gi'de etaya?" ⁸ Oko ämvuoso'ba zatadrite ekye: "Desi, nye'be anyu kori, ndroa alo aza; mä'dina lomvo na 'da ngulu ago madana mure 'da pana yasi. ⁹ Ondro kowa donjo te ndroazi, 'do orivoya kadopara, ondro kowa kote 'dooko minina ndi anyu ogane vuru.'" ¹⁰ Sabata alo si Yesu ka ugu miemba zotaeriro ya. ¹¹ Toko aza orivoya lau tori undiro be se 'ba anyu te adravoro ndroa na 'butealo fonjidriena; anyu a'dote ruguruguro ago ni kote yi ozone a'dwi. ¹² Ondro Yesu

kondre anya te oko, nda zi anya te re ekye: "Toko mi te dritairo ni adravo miro ri." ¹³ Nda 'ba drí ndaro te anya lomvo, ago dori anya ozo andivo iro te a'dwi ago räru Lu te. ¹⁴ Dri'ba zotaeriro a'dote kyilaro tana Yesu ede nga te Sabata si, ago nda petate ago atate lidri ri ekye: "U'du orivoya njidrialo se beṛo ämäri losi oyeza, nyikyí tu iyi si ayani ede ami robe, oko ko Sabata si!" ¹⁵ Opi zatadri ndaro te ekye: "Ami miomba'bai! Alo aza amiro ni ndi 'danggo ndaro kode donggyi ndaro onjine ni lusi drisi ago ugu gwo tesi gyi ozone rigye Sabata si. ¹⁶ Yauono noṛwa ono zelevu Abarayama ro se Satani embete vuru ndroa na 'butealo fonjidriena ruguruguro ono; inye'do ṛo ko onjine Sabata si ya?" ¹⁷ Tadriroza ndaro 'ba kyila'baazii ndaro te a'done driupiro ànyavoya, ondro lidri ka'dote riyäro tase cini lingyiekye nda koyebe ana ta owo. ¹⁸ Yesu ejitate ekye: "Miri 'Bä-dri'ba Lu ro ro laba oso e'di ronye ya? Mojona anya e'di be ya?" ¹⁹ Anya laba nonye. Mano aza ru keci ce muse-tada rote ago kyí'di anya te ämvu ndaro ya. Mbate ago a'dote ce ro, ago arii ikyi gwo moyi zo ànyaro te gwoṛii anyaro yasi." ²⁰ Yesu ejitate to'di ekye: "Mojona Miri 'Bä-dri'ba Lu ro ro e'di be ya?" ²¹ Anya laba oso nonye. Toko aza ru lonḡa te ago nga yana gwo koma nätu kyira rosi lakaza ya madale vona cini a'dote lonḡa be." ²² Yesu oyite 'ba'desii yasi ndi 'banḡwà be, ugu lidri emba be ago ugu oyite Yerusalemä driro. ²³ Ago 'diaza alo eji nda te ekye: "'Desi, inye'do apana te toto lidri fere ayani ya?" Yesu zatadri ànyaro te ekye: ²⁴ "Miye mbara amiro ociza käläsi kyiraṅwa yasi, tana lidri amba ojona 'da ocine oko uninayi ko ocine. ²⁵ 'Desi zo ro onḡana 'da kuru ago osena käläsi 'da, 'dooko ondro nyèdrete tesi oko nyètona käläsi o'bi 'da ago nyàtana gwo mikye: "Desi, mipi käläsi ämäri!' Nda ozana tadri amiro gwo ekye: 'Mäni ami ko nyikyí ni eṅwa!' ²⁶ 'Dooko mizana tadri gwo mikye: 'Manya ago mämvu nga te mi be; nyemba mi te 'ba'desi amaro ya!' ²⁷ Oko nda ogo atana gwo ekye: 'Mäni ami ko nyikyí ni eṅwaro, nyòyi ni maresi ami cini se lidri koziro ono!' ²⁸ Nyòtotrena 'da ago minyana si amiro 'da ondro mîndre Abarayama, Yisika, ago Yakoba ndi nebii cini Miri 'Bä-dri'ba Lu roya be te, ondro avo ami te tesi owo. ²⁹ Lidri ikyina 'da ni 'buzelési ago ni aṅgoyasi, ni mä'dudrisi ago ṅgäriṅwadrisi, ago orinayi 'da vuru ṅgaonyane Miri 'Bä-dri'ba Lu ro roya. ³⁰ 'Dooko ànya se yau a'dobe äduro a'dona 'da kätí, ago ànya se yau a'dobe kätí a'dona 'da äduro." ³¹ Tu gi alo ana si azaka Parusii ro ikyite Yesu re ago atate ndäri ekye: "Beṛo miri ofone ni nosi ago oyine vo aza ya, tana Eroda le mi ufune." ³² Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Nyòyi ago nyàta koba ana ri mikye: 'Ma ugu demona lofo ago ma ugu 'diede ondro ago ondo, ago u'du nina si oko mandena losi maro 'da.' ³³ Caoko beṛo märi ta maro oyene ondro, ondo, ago drukäsi, ko kado nebi ufune vo aza ya e'be gialo Yerusalemä ya. ³⁴ 'Yerusalemä, Yerusalemä! Mifu

nebii ni ago mivo lazo'bai se Lu kezobe mire iyi ni kuni si! Perena te moda se male ndi lidri miro otone voaloya oso täu kabe ṅgwai anyaro otona kufui anyaro zeze ronye, oko migazo! ³⁵ Ka'do inye e'bena Yekalu miro 'da. Endaro mata miri ono, miri ma ondrene te i'do madale nyatana lutu mikye: 'Lu käru nda se kabe ikyi ävuru Opi roya ana.' "

14 Sabata alo aza si, ondro Yesu koyite ṅgaonya onyane zo Parusi 'desi aza alo roya oko, lidri rite nda ondrene kode nda kaoye e'di oyene ya. ² Ago mano aza ikyite ndare se orivoya adravo lomvo ogaro be. ³ Ago Yesu eji miemba'bai Ota ro ndi Parusii yibe te ekye: "Inye'do Ota voro ndi ṅgye 'di edene Sabata si kode ko ya?" ⁴ Oko ànya zayi tadri taeji ndaro kote. Ndi Yesu ru mano ana te, ede nda te ago 'ba nda oyite. ⁵ Ago Yesu atate Parusii ndi miemba'bai Ota robe ri ekye: "Aba alo aza amiro ṅgwa agoro na kode 'danggo na ko'degwo koro ya Sabata si, inye'do minina ko anya ewene Sabata si ya?" ⁶ Oko ànya niyi kote tadri tase ono ro ozane ndäri. ⁷ Ondro Yesu kondre rukä ṅgwazii rote vo oriro kadopara onjivoya oko, nda pe lapidri ono te ànya cini ri ekye: ⁸ "Ondro ka'do 'diaza kuzi mi te karama lagye roya oko, miri ko vo parandra ya. Tana azaya 'diaza para ndrani midrisi äzi kpate, ⁹ 'dooko nda se kuzi ami be ni riti 'do ikyina 'da ago atana gwo miri ekye: 'Nyozo orivo miro mano ono ri.' Ago nya'dona gwo driupiro ndi nyoyi mirina gwo vose tipari 'do ya. ¹⁰ Ta'dota, ondro äzi mi te oko, nyoyi ago miri vose tipari ya, tana 'dise kuzi mibe 'do kondre mi te oko, nda ikyina 'da mire ago atana gwo miri ekye: 'Bereazi maro, nyikyí kuru vo kado ono ya.' Ono ozona taoro miri ṅgwazii azi cini mile. ¹¹ Tana 'dise kabe andivo ndaro eṅgana kuru ologona 'da vuru, ago 'dise kabe andivo ndaro logona vuru eṅgana 'da kuru." ¹² Ago Yesu atate mano se kuzi nda be ana ri ekye: "Ondro ka'do nya lidri uzi ṅgaonya kitudiri ro kode tandrwedri ro onyane oko, mizi ko toto bereazii, kode ädrupii kode 'didiri miro kode 'batiazii miro se ṅgaamba be 'do aya. Tana ànya ogo uzinayi mi kpa 'da ago liti ono yasi, ṅgase miye be 'do ologona vona ndi miri. ¹³ Ondro nyate karama o'ba oko, mizi lemeri'bai, ànya se ciṛiciṛiro, ka'bo ndi miako'bai be ¹⁴ ago äṛuna mi 'da tana ànya ṅga ako vona logone miri. Lu logona vona 'da miri efo tu tanḡye'bai rosi ni avo ya." ¹⁵ Ondro alo aza màno se koribe ṅgaonya Yesu be ana keri ta ono te oko atate ndäri ekye: "Anyä se onyana ṅga 'da karama Miri 'Bä-dri'ba Lu roya ni kado." ¹⁶ Ago Yesu atate ndäri ekye: "Tu alo si mano aza 'ba karama 'desi te se nda läzi lidri amba te. ¹⁷ Ondro tu karama oyoero kesate oko, nda zo ruindu'ba ndaro te ta itine ṅgwazii ndaro ri ekye: 'Nyikyí, ṅga cini te nja.' ¹⁸ Oko ànya cini etoyi atate kala ogasi azivoazivo. Se kätí ana atate ruindu'ba ri ekye: 'Magye lowo te ago beṛo märi oyine ondrene. Mo-lo'baru miri, miletadri taeji maro ro.' ¹⁹ Ago aza atate

ekye: 'Magye 'danngo nji akpa akparo te yau, ago ma ukyi ànya ojone. Molo'baru miri, miletadri taeji maro ro.' ²⁰ Ago aza ata ro ekye: 'Magye toko te yau, ta'doro mänina ko ukyine.' ²¹ Ago ruindu'ba ana egote kovole ago iti tase cini ono tana te 'desi ndaro ri. Ago 'desi a'dote kyilaro ago atate ruindu'ba ndaro ri ekye: 'Nyoyi tesi ndrindri litii 'desi ndi litii giřinwa 'bakici robe yasi, ago nyezi lemeri'bai, ciřiciři'bai, miako'bai ndi ka'boi be.' ²² Ndri oko, ruindu'ba ekye: "Desi ota miro ayete, oko vo drigba dri orivoya." ²³ Ago 'desi atate ruindu'ba ri ekye: 'Nyoyi tesi litii 'desi ndi litii giřinwa 'banwà ro yasi, ago mi'ba lidri kikiyi, tana zo maro ka'do robe twi. ²⁴ Mata ämiri ono, alo aza lidri se äläzi be kai ro unina ko nřaonya maro karama ro tembene.' " ²⁵ Tu alo aza si, ondro lowa tomoyo kate ugu oyi Yesu be oko, nda za mite ago atate ànyari ekye: ²⁶ "Nda se kabe ikyi mare, unina ko a'done taeri'ba maro, e'be gialo nda luma ma ndra ni nda kulu täpi ndaro ndi endre ndaro be, ago toko ndi nřwai ndaro be, ago ädrupii ndaro ndi endrenwà ndaro be ndi andivo ndaro be drisi. ²⁷ Nda se kunęyi taka andivo ndaro ro kote ago keso kote mavo, unina ko a'done taeri'ba maro. ²⁸ "Ondro alo aza amiro ka tavo ora zowiřa ro obene, käti ono nda ka ori vuru oti lagyena ro unine ondreza kode nda gindi parata be amba losi na ondeza. ²⁹ Ondro nda koye kote inye, nda unina ko obe zowiřa ro ondene, zevona o'ba vosi ago 'dise cini kabe ondrena ugunayi nda ndi ekye: ³⁰ 'Mano ono eto zo obete, oko ni kote losina ondene.' ³¹ "Ondro ka'do 'bädri'ba aza ka oyi tesi lidri kutu 'butealo (10,000) be kyila oyene 'bädri'ba aza se kikiyi nda dri lidri kutu 'buteritu (20,000) be, nda kaoye orine käti vuru tavo orane kode nda gindi mbara be kyila oyene 'bädri'ba kinjo ana be. ³² Ondro mbara ndaro kajo kote, nda ozona lazo'bai 'da 'bädri'ba ana re taejine ta taliatokpe rota, 'dooko nda drigba lozo." ³³ Ago Yesu atate ekye: "Kpa oso inye, alo aza amiro unina ko a'done taeri'ba maro e'be gialo nda e'bena nřgase cini nda be sina ono lutu. ³⁴ "Täyi orivoya kado, oko ondro ka'do täyi kije oci iro te, ago a'bana anya ocine to'di enřwanye ya? ³⁵ A'do kote kado gyini ri ca tamo ri, ago adate cowa ayani. Dia, nyëri ondro ka'do nyà'do gi bi be owo."

15 Tu alo aza si, ondro parata koto'bai ndi otapere'bai be kotoyi kala te Yesu lomvo ta ndaro erine oko, ² Parusii ndi miemba'bai Ota robe etoyi dri-ovi te ekye: "Mano ono ka otapere'bai uru ago ka nřgaonya onya ànya yibe." ³ Ago Yesu iti lapidriopi ono te ànyari ekye: ⁴ "Aba alo amiro aza ka'dogwo timele be kama alo, ndi alona aza kuje gwo, inye'do nda oyena e'di ya? Nda e'bena azaka se 'butenjidriesu fonjidriesu kabe nřgaonya lowo ya ana gwo ago oyina gwo se kujebe ana urine madale nda usuna gwo. ⁵ Ago ondro nda kusu anya te oko, nda a'dote yai'dwesi nda nřgyi anya te kufudri ndaro ya, ⁶ ago oyigwo 'bäru. Ago nda

zi bereazii ago oriazii ndaro gwo voaloya ago atagwo ànyari ekye: 'Miye riyä mabe, tana musu timele se maro kujebe ana te.' ⁷ Kpa oso inye, mata ämiri ono, riyä a'dona amba vo'buyakuru ya takozii'ba alodi se ketadri te ta ndrani tanęye'bai se 'butenjidriesu fonjidriesu si ko drietane ono drisi. ⁸ "Kode aba ondro ka'do toko aza ka'dogwo parata mo'di ro kaciro be 'butealo, ago alona aza kuje gwo, inye'do nda oyena e'di ya? Nda eyine lamba gwo ago oyona ya zo ro gwo ago ugu vo urite liyaro vo cini yasi madale nda usu anya lutu. ⁹ Ago ondro anya kusu anya te oko, anya zi bereazii ndi oriazii anyaro be te voaloya ago atate ekye: 'Ma te yai'dwesi, tana musu parata kaciro maro se 'debe di ono te, mi'de màye riyä.' ¹⁰ Kpa oso inye, mata ämiri ono, malaikai Lu ro kai riyä oye takozii'ba alodi se ketadrite ta." ¹¹ Ago Yesu ugu atate ekye: "Mano aza orivoya nřgwà àgoro be ritu. ¹² Nřgwa se täduřwa ro ana atate täpi ri ekye: 'Täpi, nyozo lakaza se ka oyebe a'done märi drimbi ro teri.' Ta'dota, mano ana lewe lakaza ndaro gwo nřgwà àgoro ritu ndaro ri. ¹³ Ago u'du fere vosi oko, nřgwa täduřwa ana otokala nřgase cini nda be sina ana rote voaloya, ago oyite 'bä-dri lozo ya, ago lau nda enji nřgase cini nda be sina te ori kozi si. ¹⁴ Ago ondro nda kenji nřga ndaro te cini oko, mä'bu 'desi 'dete 'bädri ana ya, ago nda te teinye nřga aza ako. ¹⁵ Ta'dota, nda oyite losi oyene alo aza lidri 'bädri ana ro ri se zo nda te ämvu ndaro ya vo kizwe ndaro ro ondrene. ¹⁶ Aba nda le gi koso kyiri se kizwe kabe onyana ana onyane, oko cu 'diaza ozo nřga aza kote ndäri onyane. ¹⁷ Äduro oko, nda usutate nřgye ago atate ekye: 'Ruindu'bai se ka losi oye täpi maro ri päläti dri orivoya nřgaonya be amba, oko ma begi odra nořwa ni täbiri risi ono. ¹⁸ Manřana ago moyina täpi maro re, ago matana ndäri makye: "Täpi, maye takozii te Lu lomvo ago kpa milomvo. ¹⁹ Mojo kote tona ma uzine nřgwa miro, mi'ba ma a'done oso ruindu'ba alo miro se kabe losi oye päläti dri 'do ronye.'" ²⁰ Ta'dota, nda nřgate ago egote täpi ndaro re. "Ago ondro nda drigba lozo ni 'ba lomvosi oko, täpi ndaro ndre nda te ago yana a'dogwo twi tusu be ndi nda mute ago ovo nřgwa ndaro te ago nřjunju nda te. ²¹ Ndi nřgwa atate täpi ri ekye: 'Täpi, maye takozii te Lu lomvo ago kpa milomvo, mojo kote tona ma uzine nřgwa miro.' ²² Oko täpi atate ruindu'bai ndaro ri ekye: 'Nyëzi bonęo se kadopara 'do ndri ndri ago miso nda lomvo, miso män-gusi dri nřgwa ndaro ya, ago miso mvoka pa ndaro ya. ²³ 'Dooko nyöyi nyëzi ti jorořwa oshweekye ago mifu ago mi'de màye riyä karama oyese. ²⁴ Tana nřgwa maro ono drate, oko yauono adrite, nda jete oko yauono usu ndana te.' Ndi ànya eto karama oyete. ²⁵ "Nřgwa kayořwa iro lowo ya, ondro nda kikiyte ti zo lomvo oko, nda eri kporo lořgo ořgoro ndi läri otobe rote. ²⁶ Ta'dota, nda zi alo aza ruindu'bai rote, ago eji anya te ekye: 'Ta e'di ro kani a'do ya?' ²⁷ Ago ruindu'ba zatadrite

ekye: 'Ädrupi miro egote, ago täpi miro fu ti joronwa oshweekye te, tana nda egote kovole londroro ago kadoro.' ²⁸ "Ädrupi kayonwa a'dote kyilaro ago gatezo ocine zo ya. Ago täpi ndaro itwete tesi ago lo'barute ndäri ecine. ²⁹ Oko nda zatadri täpi ndaro rote ekye: 'Mindre, ndroa gi cini kwoi si maye losi te miri oso iyeäri ronye ago ondoalo maro ota miro te. Caoko, nyozo indriñwa aza kote märi karama oyeza bereazii maro be. ³⁰ Ondro ngwa miro se kenji nga miro be kp-eye ronyi'bai dri ono kesate 'bäru oko, mifu ti joronwa oshweekye te ndäri.' ³¹ Ago täpi atate ndäri ekye: 'Ngwa maro, ondoalo mi orivoya mabe nonwa, ago nga cini gi ma sina ono orivoya miro. ³² Oko mà karama oye ago mà a'do yai'dwesi si ono, tana ädrupi miro ono drate oko yauono nda adrite, nda jete, oko yauono usu nda te.' "

16 Ago Yesu atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Ngaamba'ba aza orivoya se ikicu voondre'ba lakaza ndaro rote ta parata 'desi ndaro ro enjiro. ² Ndi nda zi voondre'ba lakaza ro ana gwo ago eji nda gwo ekye: 'Ta gi mabe erina ta miro ta ono ta e'di roya? Nyegy ta losi se cini miyebere lakaza maro si ono, tana minina kote a'done voondre'ba lakaza maro ro tona.' ³ Ago voondre'ba lakaza ro ana atate andivo ndaro ri ekye: 'Mayena e'di ya, 'desi maro kate oye ma onjine ni losi maro yasi. Ma orivoya mbara ako amba nga osone, ago ma orivoya driupiro drî lämine. ⁴ Mäni tase malebe oyene ono te, tana ondro ka'do ana ma teni losi maro ono yasi oko, ma'dona 'da bereazii yibe ma urune zo ànyaro ya.' ⁵ Ta'dota, nda zi lidri se cini yunngu 'desi ndaro robe ana te ba alo alo. Ago nda eji se käti ana te ekye: 'Mi parata 'desi maro robe moda ya?' ⁶ Ago anya zatadrite ekye: 'Malangyi ido ro kutu ritu (2,000).' Ago voondre'ba lakaza ro atate ànyari ekye: 'Miru waraga yunguro ono ago miri vuru ndrindri ago nyegy kigye toto kutu alo (1,000).' ⁷ Ago nda go eji aza kpate ekye: 'Mi parata 'desi maro robe moda ya?' Ago anya zatadrite ekye: 'Lu'di inya ro kutu alo (1,000).' Ago voondre'ba lakaza ro atate anyari ekye: 'Miru waraga yungu ro ono ago nyegy kigye toto kama njidriena (800).' ⁸ Ta'dota, 'desi räru voondre'ba lakaza ro anyaro se ta'diriako ana te, tana nda ye losi te tauni si, tana lidri 'bädri ono ro orivoya tauni be taoye anyaro roya ni lidri ngaeyi ro ri.' ⁹ Ago Yesu ugu atate ekye: "Mata ämiri ono, mi'be bereazii andivo amiro ri ngadriamba 'bädri rosi tana ondro ngadriamba 'do kokyete oko, äru ami robe 'ba äduako ya. ¹⁰ Nda se orivoya 'diriro ta giññwa ya, a'dona kpa 'diriro ta 'desi ya. Nda se ta'diri ako ta giññwa ya a'dona kpa ta'diri ako ta 'desi ya. ¹¹ Ondro ka'do nya'do kote 'diri ngadriamba 'bädri ono ro vona ondevoya, a'di ozona ngadriamba se tan-gyero ono ni ämiri ya? ¹² Ago ondro ka'do nya'do be ko 'diri lakaza 'diaza robe, a'di ozona lakaza andivo miro ro ni miri ya? ¹³ Ruindu'ba aza unina ko ruindune 'desii

ritu ri, ya ndaro osona 'da alona lomvo ago luna azana 'da, nda a'dona 'da trwe alona aza ri ago mawona azana 'da. Minina ko ruindune Lu ri ago kpa parata ri." ¹⁴ Ago ondro Parusii keriyi tase cini ono te oko, ànya guyi Yesu te, tana ànya lu parata tawi. ¹⁵ Ago Yesu atate ànyari ekye: "Nyà ni andivo amiro o'bane landrene nggye mi lidri roya, oko Lu ni ya amiro te. Tana nggase lidri koti tana be a'done ta 'desi ro orivoya nga awi yi Lu mile. ¹⁶ "Ota Musa ro ndi taegy y nebii robe a'dote losi oyevoja madale tu Yoane Bapatisi'ba rosi. Rõni tu ana si, lazo kado ta Miri 'Bädri'ba Lu ro ro iti tana te, ago 'dicini ka ruutri ocine kigye mbara si. ¹⁷ Orivoya rritiako vo'buyakuru ndi 'bädri be ri lävune ni ta tipari giññwa Ota ro urune tesi ri. ¹⁸ "Mano se ka toko ndaro onjina ago kabe toko aza ogye 'do yetate toko drisi ago mano se ka toko se onjite ogyena 'do ye ta kpate toko drisi. ¹⁹ "Mano ngaamba'ba aza orivoya se ka bonngo lagye amba be oso ago ka alo ngaonya toco onya aya tu cini si. ²⁰ Ago lau mano ngaako'ba aza orivoya se ävuruna Lazara, ondoalo a nda ezi käläsi ngaamba'ba ana ro kala, lomvo ndaro orivoya kpeye laza ro. ²¹ Nda ka mio'ba 'boloto ngaonya ro se kabe e'de ni tara'biza ngaamba'ba ro drisi 'do onyane. Ago ca kokye yi kayi ikyi ago kayi mi laza ndaro ro elena. ²² "Tu esagwo, ndi ngaako'ba se ana drate ago malaikai nggyi nda te orine gbo Abarayama roya. Mano ngaamba'ba dra kpagwo ago ase nda te ²³ ago nda te rueza 'desi ya 'bädri avo roya, oko nda ndrevote kuru ago ndre Abarayama te lozo, Lazara orivoya gbo ndaro ya. ²⁴ Ago nda zi läzite ekye: 'Täpi Abarayama, mi'ba ya miro kuni malomvo, ago nyezo Lazara ko'be dringwa ndaro ro gyi ya ago ki'dwe ladra maro robe, tana ma te orivoya rueza 'desi ya asi ono ya.' ²⁵ "Oko Abarayama zatadrite ekye: 'Ngwa maro, miyi ta tu ori miro roya nyusu nga kado cini te ago Lazara usute cini nga kozi ayani. Oko yauono nda te riyä ro nonwa, ago mi miro te rueza ya. ²⁶ Ago ta aza kpa ni no, 'bu ociekye orivoya lakole amaro ami yibe ya, tana ànya se kolebe ozane ni nonwa amire 'do unina ko ozane, ca 'diaza se lau 'do unina ko ezane amare nonwa.' ²⁷ Ago mano ngaamba'ba zatadrite ekye: 'Molo'baru miri täpi Abarayama, mizo Lazara zo täpi maro roya, ²⁸ tana ma orivoya ädrupii be nji, mi'ba nda kemba mi ànyaro ukyi ànya ikyi 'da vo gi rueza ro ono ya.' ²⁹ "Oko Abarayama zatadrite ekye: 'Musa ndi nebii yibe orivoya mi ädrupii miro ro embane, mi'ba ädrupii miro keriyi tase ànya kabe atana 'do.' ³⁰ Ago ngaamba'ba zatadrite ekye: 'Ta 'do ojo ko täpi Abarayama, oko ondro ka'do aba 'diaza kefogwo ni avo yasi, ago koyigwo ànyare, 'dooko ànya etanayi drî ndi ni takozu ànyaro yasi.' ³¹ Oko Abarayama atate ndäri ekye: 'Ondro ka'do ànya keriyi Musa ndi nebii yibe kote, ànya unina yi kpa ko drietane ondro ka'do 'diaza kefo ca ni avo yasi owo.' "

17 Yesu atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Ngase kabe lidri o'ba takozì oyene ono ka ʀo endaro a'do, oko aba orivoya rritiro nda se kabe ànya o'ba a'done 'do ri. ² Aba a'dona kadopara ndäri ondro ka'do embe kuni 'desi inya uyirow gwo kyembe ndaro ya ago avo nda gwo gyi'desi ya, ni ndäri alo aza se gi'riñwà kwoi ro o'bane takozì oyene. ³ Ka'do inye mi'ba mi amiro komba kado tase nyàbe oyena ya. "Ondro ka'do ädrupi miro koye takozì te, nyuluku nda, ago ondro nda ketadrite, nye'be nda ta takozì ndaro rota. ⁴ Ago ondro nda koye takozì te milomvo perena njidrieri tu alo ya, ago ondro ka'do nda kegote mire kpa perena njidrieri ago katate ekye: 'Metadrite,' be'ro miri nda e'bene." ⁵ Ago lazo'bai atate Opi ri ekye: "Mi'ba taoma amaro a'done para ndra." ⁶ Ago Opi zatadrite ekye: "Ondro nya'dogo taoma be tigi'riñwa oso keci ce Musetada ro ronye, minina ndi atane ce ngo'ba ro ono ri mikye: 'Nyengye andivo miro cu paji be ago nyikyidi andivo miro gyi'desi ya,' ago anya orona ami ndi. ⁷ "Aba ondro ka'do alo aza amiro ka'dogwo ruindu'ba be se ka ämvu oso kode vo timele ro ondre, ago ondro ka'do nda kegote ni ämvu yasi oko, inye'do nyatana ndi ndäri oyine ndri ndri ngaonya ndaro onya ya? ⁸ Inye'do nda ata ko ekye: 'Nyede andivo miro nja ago nyede ngaonya maro tandrwedri ro nja ago nyinduru märi madale manya ngaonya ago mämvu nga lutu, 'do vosi oko minyana ngaonya miro 'da.' ⁹ Inye'do nda ye aro'boya ndi ruindu'ba ri tana nda ye tase ata nda be oyene ana te ya? ¹⁰ Ami kpa oso inye, ondro miye ngase cini ata ami be oyene te, nyàta mikye: 'Ama amaro toto ruindu'ba yi, màye amaro ono toto kama amaro yi.'" ¹¹ Ago ondro Yesu kate oyi Yerusalem ya oko, nda oyite kishwe lakole Samaria ro ndi Galilaya be ro yasi. ¹² Ago ondro nda kate oci 'ban'wa aza ya oko, mànoago 'butealo se adravo koziro kyini robe ana 'bedrite nda be. Ànya edreyite ga pere ¹³ ago ànya ayoyidrite ekye: "Yesu! Miemba'ba! Nya'do yauni be ämäri." ¹⁴ Ago ondro Yesu kondre ànya te oko, atate ànyari ekye: "Nyöyi, ago mi'ba kohanii kena ami." Ondro mànoago se 'butealo ana kate oyi oko, ede ànya te wäri. ¹⁵ Ago ondro alo ànyaro kondrete ede anya te oko, nda egote kovole Lu räru be otre amba si. ¹⁶ Ago nda 'degwo militi si vuru Yesu pa, ago ye aro'boya gwo ndäri. Mano ana Samaria'ba yi. ¹⁷ Ago Yesu atate ekye: "Mànoago orivoya 'butealo se ede be, oko se njidriesu ana gan'waro ya? ¹⁸ Tana e'di mano atra ono egogwo toto ni kovole aro'boya oyene Lu ri ni ya?" ¹⁹ Ago Yesu atate ndäri ekye: "Min'ga kuru ago nyoyi, taoma miro ede mi te kado." ²⁰ Ago Parusii azaka ejiji Yesu te ekye: "Miri 'Bädri'ba Lu ro kaoye ikyine itu ya?" Ago Yesu zatadrite ekye: "Miri 'Bädri'ba Lu ro unina ko ikyine oso ngase abe ondrena ondre ronye. ²¹ 'Diaza unina ko atane ekye: 'Mindre begi ono,' kode 'begi ana' tana Miri 'Bädri'ba Lu ro orivoya ya amiro ya." ²² Ago Yesu atate

taeri'bai ri ekye: "Tu esana 'da se mïlena 'da tu alo aza Ngwa Lidri ro ro ondrene, oko minina ko ondrene. ²³ Ago 'di azaka atana 'da ämiri ekye: 'Mindre vo lau' kode 'Mindrevo non'wa.' Oko aba nyoyi ko tesi ugu anya u'rine. ²⁴ Tana tu Ngwa Lidri ro ro a'dona 'da oso sionyi 'bu ro kabe leko andria vokuru ya ago kabe eyina 'do ronye, ni lama telesi alo yasi le azana ya. ²⁵ Oko kätì be'ro ndäri ruezane amba ago lidri tu ono ro ogana nda 'da zo. ²⁶ Ago oso ka'do be tu Noa rosi ronye, a'dona kpa oso inye tu Ngwa Lidri ro rosi. ²⁷ Lidri cini ugu giallo ngaonya, ago nga umvu ago mànoago ndi 'ditoko be ugu lagye logye te, madale tu se Noa kocibe ton'bo ya ana si, ago gyitändri ikyite ago tufu ànya cini te. ²⁸ Ta ono a'dona kpa oso ka'do be tu Loto rosi ronye. Lidri cini ri giallo ngaonya onyane, ngaumvu, ngaogyene, ngalogyene, ngakyi'dine ago zo omone. ²⁹ Oko tu gi Loto kefobe tesi ni Sodomo yasi si, asi ndi bäruti be 'dite ni vo'buyakuru ya ago tufu ànya cini te. ³⁰ Kaoye a'done kpa oso inye tuse aka'da Ngwa Lidri rote si. ³¹ "Tu ana si mano se orivoya zo dri be'ro ko ndäri efone ago ocine zo ya lakaza ndaro urune, kpa oso inye, mano se ämvu ya be'ro ko ndäri egone kovole zo ya. ³² Mìyi ta toko Loto ro ro. ³³ Nda se kabe ruutri adri modo ndaro ro opane, ijena 'da, oko nda se kabe adri ndaro ijena opana 'da. ³⁴ Mata ämiri ono, ngäkyi ana si lidri ritu a'dona 'da u'duvoya para alo dri, äruna alona 'da ago e'bena azana 'da. ³⁵ 'Ditoko ritu a'dona 'da inya uyivoya voaloya, äruna alona 'da ago e'bena azana gwo." ³⁷ Taeri'bai eji Yesu te ekye: "Ta ono kaoye a'done en'waro ya Opi?" Nda zatadri ànyaro te ekye: "Vose avo orivoya kigye koyii otona kala 'da kigye."

18 Ago Yesu atate taeri'bai ndaro ri lapidriopi si, ànya embaza tana ànya kämätuyi robe ondoalo ago ko vo ozone. ² Nda atate ekye: "Vureope'ba aza orivoya 'ba'desi aza ya se turi Lu ko, ca ti ta lidri ro kpa ko. ³ Ago 'ba'desi giallo ana ya ävuzi aza orivoya se ondoalo ka ikyi vureope'ba ana re ago ka rulo'ba ta tan'gye ànyaro ta ndäri ekye: 'Nyaka'da tan'gye märi kyila'baazii maro lomvo.' ⁴ Tuna te amba vureope'ba se ana gatezo ta aza oyene. Oko äduro oko nda atate andivo ndaro ri ekye: 'Muturi Lu ca ko ago mati ta lidri ro ca ko oko, ⁵ tana ävuzi ono kate ma okwa, be'ro märi ondrene anjioko anya usu tan'gye te!" ⁶ Ago Opi ugu atate ekye: "Nyèri tase vureope'ba tan'gyeako ono kata be ono. ⁷ Inye'do Lu unina ko tan'gye oyene lidri onjionji ndaro ri, se kabe liyi ndäri kitu ago ngäkyi ono ya? Inye'do nda leyena ndi ni ànya opavoya ya? ⁸ Mata ämiri ono, nda ondrena ndi anjioko anya usu tan'gye te, ago ʀo ndri ndri. Inye'do Ngwa Lidri ro usuna taoma ndi 'bädri ya ondro nda kikyite owo ya?" ⁹ Ago Yesu iti lapidriopi ono kpate lidri se komayi ta be ekye iyi takado'bai yi ago kayi azii mawo ono ri. ¹⁰ "Tu alo aza si oko màno ritu azaka oyite yekalu ya mätune, alo aza

Parusi yi ago alo aza parata koto'ba yi. ¹¹ Ago Parusi ana edrete ire ago matute ekye: 'Lu maye aro'boya miri tana ma ko oso lidri azii ronye yagaru be ta'diri-ako, taoye'baro toko kode ago drisi, ago kpa ko oso parata koto'ba ono ronye. ¹² Ma akpa perena ritu u'du njidrieri alo ya, ago ma telesi alo 'bute ngase cini mabe usuna ro ozona miri.' ¹³ Oko parata koto'ba edrete pere ago ni kote ca mi ndaro engane vo'buyakuru ya, oko 'bi katati ndaro te tana nda tusuro ago atate ekye: 'Lu nya'do yauni be mase takoziba ono ri.' ¹⁴ Ago Yesu atate ekye: "Parata koto'ba ono oyite 'baru ago aka'da nda te orivoya ngye Lu mile ni Parusi ana ri, tana nda se kabe andivo ndaro engana kuru ologona 'da vuru, ago nda se kabe andivo ndaro logona vuru engana 'da kuru." ¹⁵ Ago lidri azaka eziyi ngwa girinwa anyaro te Yesu re nda ko'ba dri ndaro robe anyari dri. Ago ondro taeri'bai kondreyi tase ono te oko, anyari koziyi lidri kai te. ¹⁶ Oko Yesu zi ngaga girinwa te ndare ago atate ekye: "Mi'ba ngaga girinwa ikyine mare, ago nyalaga anyari ko zo, tana Miri 'Badri'ba Lu ro ro ni se oso nonye kwoi ro. ¹⁷ Endaro mata amiri ono, nda se aza kuru Miri 'Badri'ba Lu ro ro kote oso ngwa girinwa ronye, ndari ocine kigye i'do alona." ¹⁸ Ago dri'ba aza alo Yuda ro eji Yesu te ekye: "Miamba'ba kado, mayena e'di ma'do robe adri aduako be ya?" ¹⁹ Yesu eji nda te ekye: "Nya ma uzi kado etaya? 'Diaza i'do kado e'be gialo Lu ayani. ²⁰ Mini ota te se ekye: 'Miye ta ko ago kode toko drisi, mifu lafu ko, nyukugu nga ko, nyikicu 'diaza ko kowe si, miro tapi miro ndi endre miro be.' ²¹ Ago mano ana zatadrite ekye: "Ro kyeno agoanji maro si, ota se cini kwoi maro te." ²² Ago ondro Yesu keri tase ono te oko, nda atate ndari ekye: "Nga alo aza e'be drigba miri oyene. Migye ngase cini nya'dobe sina ono tesi ago nyozo parata na ati'bai ri, ago nya'dona 'da ngadriamba be vo'buyakuru ya; 'dooko nyikyigo ago miso mavo." ²³ Oko ondro mano ana keri ta ono te oko nda a'dote tusuro, tana nda orivoya ngaamba be. ²⁴ Ondro Yesu kondrete nda te tusuro oko, nda atate ekye: "Orivoya rritiro lidri ngaamba be ri ocine Miri 'Badri'ba Lu roya. ²⁵ Orivoya rritiako gamele ri ocine mi libira ro yasi ni mano ngaamba'ba ri ocine Miri 'Badri'ba Lu roya." ²⁶ Lidri se keriyi ta ono be ono atayite ekye: "Ka'do inye apana a'di aya ya?" ²⁷ Oko Yesu zatadrite ekye: "Ngase orivoya rritiro lidri ri orivoya rritiako Lu ri." ²⁸ Ago Petero atate ekye: "Mindre, me'be 'ba amaro te ago masote mivo." ²⁹ Ago Yesu atate anyari ekye: "Endaro mata amiri ono, 'diaza se kabe 'ba e'be kode toko, kode adrupii, kode uti'bai, kode ngwa ta Miri 'Badri'ba Lu ro rota, ³⁰ usuna nga amba ndra tu gi yauono ya, ago tuse kabe ikyi ana ya anyari usuna adri aduako 'da." ³¹ Ago Yesu ru taeri'bai 'butealo foritu te ga pere, ago atate anyari ekye: "Nyeri, ma te ugu oyi Yerusalema ya, ago tase cini nebii kegyibe ta Ngwa Lidri ro rota a'dona 'da ngye. ³² Ozona nda 'da Atrai rigye, se ugu-

nayi nda 'da, o'danayi nda 'da, ago ovonayi to 'da nda lomvo. ³³ Anya o'binayi nda 'da ago ufunayi nda 'da, oko u'du nina si oko nda efonta 'da kpa to'di." ³⁴ Oko taeri'bai niyi tase ono tana kote. Tana ada'do takaci ta ono rote ni anyari risi, ago anyari niyi tase Yesu kugu tana ata kwoi kote. ³⁵ Ago ondro Yesu kesate ti Yeriko lomvo oko, mano miako'ba aza orivoya lau rite liti biri ya ka ugu dri laami. ³⁶ Ago ondro nda keri kporo lowa tomoyo rote lavuvoya oko, nda ejitate ekye: "Do e'di yi ya?" ³⁷ Ago anyari atate ndari ekye: "Yesu Nazareta ro kani ugu lavu." ³⁸ Ago nda trete ekye: "Yesu, Ngwa Dawidi ro, nya'do yauni be mari." ³⁹ Oko lidri se mile ndaro ya ana 'bidri ndaro te ago atate ndari a'done titiro. Oko nda go tre ro ndra ekye: "Ngwa Dawidi ro, nya'do yauni be mari." ⁴⁰ Ago Yesu edrete ago ozotate mano miako ana ezine ndare. Ago ondro nda kikyite ti oko, Yesu eji nda te ekye: ⁴¹ "Mile mari e'di oyene miri ya?" Ndi nda zatadrite ekye: "Desi, male voondrene kpa to'di." ⁴² Ago Yesu atate ndari ekye: "Dia mindre vo! Taoma miro ede mi te kado." ⁴³ Ago dori mi ndaro ndre vote ago nda sote Yesu vo, ugu aro'boya ozobe Lu ri. Ago ondro lidri cini kondrete oko, anyari raruyi Lu te.

19 Ago Yesu oyite Yeriko ya ago kate ugu lavu kigyisi. ² Ago mano aza orivoya lau avuruna Zakayo nda parata koto'ba 'desi yi, ago orivoya ngaamba be. ³ Nda ojote ya cini si Yesu ondrene kode nda a'di owo, oko nda mano nyagoranwa yi, ago ni kote Yesu ondrene ni lowa ri. ⁴ Ta'dota, nda mute driya ago tute ce kyidu ro dri Yesu ondrene, se kaoye lavune liti ana yasi. ⁵ Ago ondro Yesu kesate vose ana ya oko, nda ndre vote kuru ago atate ekye: "Zakayo, nyefo vuru ndrindri, tana kitu ondro ono si be ro mari orine zo miro ya." ⁶ Ago Zakayo efote vuru ndrindri, ndi ru Yesu te riyä amba si. ⁷ Ago lidri cini se kondre ta ono be ono eto atate ngurunguru ekye: "Mano ono oyite ngwazi ro 'ba takoziba roya." ⁸ Ago Zakayo edrete kuru ago atate Opi ri ekye: "Mindre Opi, mozona telesi lakaza maro ro ati'bai ri, ago ondro ka'do moco 'diaza te nga aza ro, mologona vona perena su." ⁹ Ago Yesu atate ndari ekye: "Kitu ondro ono si ono ngaopa ikyite zo ono ya, tana mano ono kpani zelevu Abarayama ro yasi. ¹⁰ Tana Ngwa Lidri ro ikyite 'dise kujebe urine ago opane." ¹¹ Ago ondro lidri kadri tase ono erina oko, Yesu ugu atate ago iti lapidriopi ono te anyari. Nda te lototi Yerusalema lomvo ago lidri koma iro be ekye, Miri 'Badri'ba Lu ro ro ka oyete esane ndri ro. ¹² Ta'dota, nda atate anyari ekye: "Mano orooro aza oyite 'badri lozo aza ya nda o'bane 'badri'ba ro ago 'dovosi ogo egone 'baru. ¹³ Oko dri teinye ndari oyiako, nda zi ruindu'bai 'butealo ndaro te ago ozo parata kaciro logo lagulaguro te anyari cini ri ba alo alo ago atate anyari ekye: 'Nyoyi nyiliti nga parata ono si madale mego lutu.' ¹⁴ Oko lidri 'badri ndaro ro yana osoro nda lomvo ago ta'dota anyari zoyi lazo'bai te nda vo

atane ekye: 'Màle mano ono ko a'done 'bädri'ba amaro.' ¹⁵ "Caoko, a'ba mano ana te 'bädri'ba ro ago nda egote. Ago nda zo lazo te ruindu'bai se nda kozo parata be ànyari ana vo, tana nda kuni drinju'du se ànya kusube nga logye si ana robe. ¹⁶ Ruindu'ba kati ikyite ago atate ekye: "Desi parata logo läguläguro alo-di se nyozobe mări ono liti parata logo läguläguro te 'butealo.' ¹⁷ Ago nda atate ndäri ekye: 'Miyete kado, mi orivoya ruindu'ba kado yi. Tana nya'do te 'diri nga giñwa ya, ta 'do ro, nya'dona te drikaca be 'bakici 'butealo dri.' ¹⁸ Ago ruindu'ba řiri ikyite, ago atate ekye: "Desi parata logo läguläguro miro liti parata nji aza kpate.' ¹⁹ Ago 'desi atate ndäri ekye: 'Nya'dona te drikaca be 'bakici nji dri.' ²⁰ "Ago ruindu'ba aza ikyi kpate ago atate ekye: "Desi parata miro logo läguläguro begi ono, mada'dote lozo jořo kuru boñgo ya. ²¹ Tana ma orivoya turiro ni miri, mi orivoya mano rritibe yi, ago nya ngase ko miro uruna, ago ngase nyikyidi kote ni nya olona.' ²² Ago nda atate ruindu'ba ana ri ekye: 'Mi ruindu'ba kozi ono, mapena vure miro ata kala miro ro modona si. Minite ma mano rritibe yi, ago ma ngase ko maro uruna, ago ngase mikyidi kote ni olona, ²³ oko tana e'di mi'de ko parata maro o'ba lutwe ya niya? Tana aba megote oko musu robe drinju'du be.' ²⁴ "Ago mano ana atate lidri se kedrebe lau ana ri ekye: 'Miru parata logo läguläguro 'do ni nda rigye, ago nyözo ruindu'ba se sina 'butealo ana ri.' ²⁵ Oko ànya atate ekye: "Desi nda te nja parata be 'butealo.' Ndi nda zatadrite ekye, ²⁶ 'Mata ämiri ono 'dicini se nga be, ozona 'da ànyari ndra, oko 'dise nga ako, ca se nda ka'dobe sina giñwa 'do äruna 'da ni nda rigyesi. ²⁷ Oko ta kyila'baazii maro rota, se koleyi be ko mări a'done 'bädri'ba ànyaro 'do, nyèzi ànya noñwa ago mifu ànya ma kandra.' " ²⁸ Ago ondro Yesu kata ta ono te oko, nda oyite Yerusalemä ya ànya mile. ²⁹ Ago ondro nda kesate loto ti Betefage ndi Betaniya be lomvo, lutu se äzibe 'Bereñwa Ice Ido ro ro pa oko, nda zo taeri'bai ritu te mileya, ago atate ànyari ekye: ³⁰ "Nyöyi ta ngaembaro kwoi be 'bañwa mile amiro ya ana ya, ago ondro nyate oci kigye oko, nyusuna dongyi to'diñwa aza ayite vuru se 'diaza lämu ko dri sina alona. Mitri anya ago nyèzi noñwa. ³¹ Ago ondro 'diaza keji ami te ekye: 'Nyà anya otri tana e'di ya,' nyàta ndäri mikye, Opi le anya ni." ³² Ago ànya se azo be ana, oyiyite ago usuyi anya gi oso Yesu kata tana be ànyari ronye. ³³ Ago ondro ànya kate dongyi to'diñwa ana otri oko, kuzupinai atate ànyari ekye: "Nyà dongyi to'diñwa 'do otri etaya?" ³⁴ Ago ànya zatadrite ekye: "Opi le anya ni." ³⁵ Ndi ànya eziyi dongyi to'diñwa ana te Yesu ri, ago 'beyi boñgo ànyaro te driigye ago 'bayi Yesu te driigye. ³⁶ Ago Yesu kate ugu umu sina oko, lidri 'be boñgo ànyaro te liti drisi. ³⁷ Ago ondro Yesu kesate ti Yerusalemä lomvo vose liti na koyibe vurulero 'Bereñwa Ice Ido ro ro pa oko, lowa tomoyo oso'bai nda vo ro etoyi riyä

ndi räru be oyete Lu ri otre amba si ta tase cini 'desi ro ànya kondrebe ana ta, ³⁸ ata be ekye: "Lu käru 'Bä-dri'ba se kabe ikyi ävuru Opi roya ono! Taliatokpe ka'do vo'buyakuru ya ago 'desi ka'do Lu ri." ³⁹ Ago rukä Parusii ro se lowa lako ana atayite Yesu ri ekye: "Miem-ba'ba, mita taeri'bai miro odrine ti." ⁴⁰ Oko Yesu zatadrite ekye: "Mata ämiri ono, ondro ka'do ànya kodrite titiro, 'dooko kunii etona totrete ni." ⁴¹ Ago ondro Yesu kishwete loto ti 'bakici lomvo ago ondro nda kondrete oko, nda liyite ta ta, ⁴² ekye: "Aba minina gi toto ondro tase kezina taliatokpe ndri miri. Oko yauono ada'dote ni mi miro yasi. ⁴³ Tana tu kaoye esane, se kyila'baazii miro o'bena aga 'da gbiki milomvo si ago umunayi drî miro 'da ngulu ago lagana yi ofovo miro zo cuku cini yasi. ⁴⁴ Ànya tufunayi mi 'da ndi lidri se tiři obe obe miro ya 'do be, anya unina ko kuni giñwa aza e'bene vo ànyaro ya, tana mini tuse Lu kikiyi be mi opane ono ko." ⁴⁵ Ago Yesu oyi cite Yekalu ya ndi eto lidri se ka ngalogye lau kai onjana te tesi ⁴⁶ ago atate ànyari ekye: "Egyi rote Taegyia ya, Lu atate ekye: 'Yekalu maro a'dona 'da zo mätu ro,' oko nyotozate kugyi ngatopa'bai ro." ⁴⁷ Tu cini si, Yesu emba ngate Yekalu ya. Ago kohanii 'desi, miemba'bai Ota ro ndi dri'bai lidri robe etoyi tavo uřite nda ufune. ⁴⁸ Oko ànya usuyi liti aza kote oyezana, tana lidri cini rite 'du ta ndaro erine, ago leyi kote ata giñwa aza ri lävune.

20 Tu alo aza si, ondro Yesu kate lidri emba ago lazo alokado ope Yekalu ya oko, kohanii 'desi, miemba'bai Ota ro ndi 'di'desii be ikyite ² ago atate ndäri ekye: "Nyiti ta ämări, nya nga kwoi oyena drikaca enjwani siya? A'di ozo drikaca ono ni miri ya?" ³ Ago Yesu zatadrite ekye: "Mi'ba meji ami kadri taeji ono si ago nyiti ta mări ⁴ inye'do drikaca Yoane ro bapatisi oyoero ikyi ni enjwano, ikyi ni Lu resi kode ni lidri resi ya?" ⁵ Ago ànya etoyi kaladiřite iyivoya ekye: "Mätana enjwanye ya? Ondro ka'do mätate mäkya: 'Ni Lu resi' nda atana řo ekye: 'Ka'do inye mima ta Yoane ro kote etaya?' ⁶ Oko ondro ka'do mata gwo makya: 'Ni lidri resi,' lowa cini gi noñwa ono ovona ama ndi kuni si, tana ànya mayi tate anjioko Yoane orivoya nebi yi." ⁷ Ndi ànya zatadrite ekye: "Mäni vose kikiyi ni kigye ko." ⁸ Ago Yesu atate ànyari ekye: "Ka'do inye, ca drikaca se mabe nga kwoi oyena sina ono, mänina kpa ko tana itine ämiri." ⁹ Ago Yesu eto lapidriopi ono itina te lidri ri ekye: "Tu alo aza si mano aza kyidi kono te ämvu ya ago ozo ämvu kono rote losioye'bai ri vona ondrene, ago e'be 'ba te ago oyite vo aza ya tuna amba. ¹⁰ Ondro tu donggo topi ro kesate oko, nda zo ruindu'ba aza te losioye'bai re telesi nga jalia ro se ndäri ana ta ni ànya rigyesi. Oko losioye'bai 'biyi ruindu'ba ana te, ago zoyi nda te kovole teinye nga aza ako. ¹¹ Ndi nda go zo ruindu'ba aza kpate, oko losioye'bai 'biyi nda kpate, yeyi nda te koziro ago 'bayi driupi te nda dri ago zoyi nda te kovole teinye nga aza ako. ¹² Ago nda zo ruinu-

du'ba nina kpate, se losioye'bai gate äträ laza be ago voyi anya te tesi. ¹³ Ago kuzupi ämvu kono ro atate ekye: 'Mayena e'di ya? Mazona te ngwa maro se mulu tawi ono kode azaya ànya orona nda 'da.' ¹⁴ Oko ondro losioye'bai kondre nda te oko, ànya atayite iyivoya ekye: 'Ono ni ngwa kuzupi ämvu kono ro ro owo, m'ide m'äfu nda, tana drimbi ndaro a'dona te amaro.' ¹⁵ Ago ànya voyi nda te tesi ni ämvu kono ro yasi ago fuyi nda te." Ago Yesu ejitate ekye: "Ka'do inye, kuzupi ämvu kono ro ro oyena e'di losioye'bai kai ri ya? ¹⁶ Nda ikyina 'da ago tufuna lidri kai 'da ago ozona ämvu kono ro 'da losioye'bai azaka ri." Ago ondro lidri keru ta 'do te oko, ànya ekye: "Lu ko'ba tase ono ka'do ko." ¹⁷ Ago Yesu ndrevote ànya dri ago ejitate ekye: "Ka'do inye takaci taegyi ono ro e'di ya? 'Kuni se zoobe'bai kogayibezo ekye koziro ana, go a'dote kadopara ndrani vona cini drisi.' ¹⁸ 'Dicini se kabe o'de kuni ana dri utufuna 'da jinyijinyi, ago ondro kuni ana ke'dete 'diaza dri, onjina anya 'da durufu ro." ¹⁹ Miemba'bai Ota ro ndi kohanii 'desi yibe ojote Yesu urune tu ana si, tana ànya niyite Yesu pi lapidriopi ana ànya lomvo, oko ànya a'doyite turiro ni lidri ri. ²⁰ Ta'dota, ànya riyi liti aza te. Ànya gye mi lidri azaka rote se tozayi iyite a'done oso lidri kado ronye, ago ànya zo ànya te Yesu ojone taeji si, tana ko'ba ànya robe nda ozone drikaca 'Bädrì'ba Roma'ba ro rigye. ²¹ Ago lidri se azo be kayi atate Yesu ri ekye: "Miemba'ba, m'änite anjioko ta gi nyabe atana ago em-bana orivoya ngye. M'änite nya ko 'desi lidri ro tana usuna ayani oko ole Lu ro tanjyena emba lidri ri. ²² Nyiti ta ämäri, inye'do ota letadri gindi ämäri parata dri-utwero ozone 'Bädrì'ba Roma'bai ro ri kode ko ya." ²³ Oko Yesu ndre ngaodo ànyaro te ago atate ànyari ekye: ²⁴ "Nyaka'da mo'di kaci märi." Ago nda eji ànya te ekye: "Beti ndi ävuru kwoi be a'di roya?" Ànya zayitadrite ekye: "'Bädrì'ba ro." ²⁵ Ta'dota Yesu atate ànyari ekye: "Ka'do inye nyòzo ngase 'Bädrì'ba ro gi 'Bädrì'ba ri ago nyòzo ngase Lu ro gi Lu ri." ²⁶ Ago ànya niyi kote nda urune tase nda kabe atana si lau mile lidri roya, ta'dota ànya a'dote titiro ago laroyite amba tadriroza ndaro ta. ²⁷ Rukä Sadukei se kayi be ata ekye lidri ri efone ni avo yasi i'do kai ro ikyiyite Yesu re ago atayite ekye: ²⁸ "Miemba'ba, Musa egyi ota ono te ämäri ekye: 'Ondro ka'do mano aza kodrate ago ke'be toko te teinye ngàga ako, anjioko be ro ädrupi mano 'do ro ri ocine ävuzi ri tana ànya kutiyi ngàga robe, se ka'do robe ngwai ro mano se kodrabe ana ri.' ²⁹ Tu alo aza si, ädrupii njidrieri azaka orivoya, se kayonjwa gye lagye te ago drate teinye ngàga ako, ³⁰ ago ädrupi riri cite toko ana ri ³¹ ago ädrupi nina ru ànya kpagwo. Tase alo ono a'dote inye vona se cini njidrieri ana ri, ànya cini todrate teinye ngàga ako. ³² Äduro oko toko se ana dra kpagwo. ³³ Ka'do inye tu eforo avo rosi lidriidriro, anya a'dona toko ro a'di riya? Tana ànya se cini njidrieri ana ciyite anya ri." ³⁴ Ago Yesu zatadri ànyaro te ekye:

"M'anoago ndi 'ditoko tu ono robe kai iyi ogye, ³⁵ oko m'anoago ndi 'ditoko se 'diri kaoye efone ni avo ya tu ana si, ago kaoye orine tu ka ikyi 'do ya uninayi ko iyi ogyene. ³⁶ Ànya a'donayi 'da oso malaikai ronye ago uninayi kote odrane. Ànya te orivoya ngwà Lu ro tana ànya efote ni avo yasi. ³⁷ Ago Musa ka'da te nbelero anjioko avo ka efo efo adri ya. Taegyi se ta uje ce kumvunjwa rota 'do, nda zi Opi te 'Lu Abarayama ro, Lu Yisika ro ago Lu Yakoba ro.' ³⁸ Nda ni Lu 'dise lidriidriro ro ko avo ro, tana ndäri 'dicini orivoya lidriidri ro." ³⁹ Ago rukä miemba'bai Ota ro zatadrite ekye: "Miemba'ba, nyatate kado." ⁴⁰ 'Do vosi, ànya go eji nda kote tona. ⁴¹ Ago Yesu eji ànya te ekye: "Lidri ka ata ekye Mesiya a'dona 'da ni zelevoi Dawidi ro yasi ono enjwanye ya? ⁴² Tana Dawidi andivona atate Buku Rärü roya ekye: 'Opi atate Opi maro ri ekye: Miri nonjwa drígwo maro ya ⁴³ madale ma'bana kyila'baazii miro lutu kotopa pa otoro ro pa miro ze." ⁴⁴ Dawidi zi Mesiya te 'Opi', ka'do inye Mesiya a'dona zelevoi Dawidi ro enjwanye ya?" ⁴⁵ Ago ondro lidri cini kate ta Yesu ro eri oko, nda atate taeri'bai ri ekye: ⁴⁶ "Mi'ba mi amiro komba kado ni miemba'bai Ota ro ri, se leyi alo ugu abane gbikyi bonggo rundururo ànyaro be, ago ànya luyi alo lidri ri mede oyene ànyari taoro si vo nga logyero yasi, se kayi vo oriro se kado zotaeriro yasi onji ndi vo oriro kadopara se karama yasi be. ⁴⁷ Ànya kayi ni nga kandrakado ävuzii ro ro uruna ago kayi 'bai ànyaro topana ni, ago kayi iyi ka'da mätu gyorongolo ro oye si. Tazero ànyaro a'dona ni kozipara ndra."

21 Yesu ndrevote ngulu ago nda ndre lidri ngadri-amba be te ngapäri ànyaro ovovoya vo ngapäri ro Yekalu roya, ² ago nda ndre ävuzi ati'ba aza kpate parata kaciro ritu girinjwa ro ovovoya. ³ Ndi nda atate ànyari ekye: "Endaro mata ämiri ono, anjioko ävuzi gi ati'ba ro ono vo nga ni amba ndra azii cini ri ⁴ tana azii kayibe ovona, etayi ngadriamba ànyaro azakana kpa, oko anya ca orivoya ati'ba ro oko, ozo se anya kaoye be ngaonyane sina ana ro cini." ⁵ Ago taeri'bai azaka Yesu ro kayi ta obe Yekalu ro se kuni lingyiekye si ana tana ata, ndi ngapäri se adibe Lu ri ana be. Yesu atate ànyari ekye: ⁶ "Nga gi cini nyà be ondrena kwoi, tu esena 'da se ànina ko kuni alo aza e'bene vona ya, vona cini eperena 'da vuru." ⁷ Ago taeri'bai ejiyitate ekye: "Miemba'ba, tase cini ono kaoye a'done itu ya? Ago ta e'di a'dona ni ka'daza anjioko tu esate rigye a'doza ya?" ⁸ Yesu zatadrite ekye: "Mikwa nga, mi'ba 'diaza kodo ami ko. Tana lidri amba ikyina 'da ävuru maro ya, ago anya alo alo atanayi ta 'da ekye: 'Yi ni Mesiya owo' ago 'tu esate.' Oko miso ko ànya vo. ⁹ Nyüturi ko ondro nyèri kporo kyila ro ndi rueza robe te owo tana be ro nga nonye kwoi ri a'done kati oko a'do ko ekye tu äduro esate ti." ¹⁰ Ago Yesu ugu atate ekye: "'Bädrì oye-na kyila 'da 'bädrì azi be, ago tu'dei oyena kyila 'da tu'de azi be. ¹¹ Ägbigbi 'desi a'dona ago vo amba yasi mäbu

ndi adravo be a'dona 'da vo cini yasi ago nga beti to 'desi be ikyina 'da ni vokuru ya. ¹² Oko teinye dri nga kwoi ri a'do ako, aruna ami 'da, ago ezana ami 'da, ago ozona ami 'da ta amiro ojone zotaeriro ya ago avona ami 'da kamba ya, ago ezina ami 'da 'Bädri'bai kandra ndi 'dimiri'bai be ta maro ta. ¹³ Ono a'dona kandrakado ro ta lazo alokado ro edreza. ¹⁴ Ka'do inye, nyède tausu drí amiro ro ro nja yau, ko milo'bene kode nyà oye tadri ozane enwanye ya? ¹⁵ Tana mozona ata ndi tauni be se alo aza kyila'baazii amiro unina ko dirine kode läpine. ¹⁶ Ago uti'bai amiro ozona drí amiro 'da ädrupii amiro be, lidri diri amiro, ndi bereazii amiro be ago azaka amiro äfunu 'da. ¹⁷ Ago ya lidri cini ro osona 'da ami lomvo ta maro ta. ¹⁸ Oko ca drikyiri alo drí amiro ro ri e'dene vuru i'do alona. ¹⁹ Nyèdre ngyiri ago mi-pana andivo amiro ndi. ²⁰ "Ondro mindre kyila'bai kogota Yerusalema te gbikyí oko, 'dooko minina 'da anjioko oyete anya perene. ²¹ 'Dooko ànya se orivoya Yuda ya befo umune 'berenwai dri, ago ànya se 'bakici ya 'do kofo, ago mi'ba ànya se 'banwà ya 'do keci ko 'bakici ya. ²² Tana ono orivoya tu 'dieza ro tana tase cini egyibe taegyí ya ka'do robe ngye. ²³ A'dona 'da rriti ro tu ana si 'ditoko se kovoro ro ndi endrei se ngwà na ka drigba ba ondro ri. Tana rueza 'desi a'dona 'da 'bädri ono ya ago taezaro Lu ro a'dona 'da lidri ono dri. ²⁴ Ago utufuna 'di azaka 'da bando si, ago aruna rukäna 'da kamba'bai ro 'bädri cini yasi, ago luako'bai abana yi 'da Yerusalema yasi, madale saa ànyaro okyena ni. ²⁵ "Ago rubä a'dona 'da kitu imba ndi 'bi'bi yibe ya. 'Dooko rueza 'desi a'dona 'da 'bädri ya ago tu'de cini lä'bina 'da ni turi gbulä ndi äruu gyi'desi robe ri. ²⁶ Lidri lo'dena 'da vuru ni turi ri ni ngase ka ikyi 'bädri dri ana ri, tana mbara vokuru ro kandaruna 'da. ²⁷ 'Dooko Ngwa Lidri ro efona 'da ikyivoya 'dikolo ya mbara be ndi 'desi ndra be. ²⁸ Ondro nga kwoi keto a'dote oko, nyèdre kuru ago nyènga dri amiro kuru, tana ngaopa amiro te ti." ²⁹ 'Dooko Yesu iti lapidriopi ono te ànyari ekye: "Nyùsu ta kyí'du ro ndi ice azaka be ro. ³⁰ Ondro mindre kyibi ànyaro kate ugu efo oko, mìnite anjioko duru te ti otine. ³¹ Kpa oso inye, ondro mindre nga kwoi kate ugu a'do oko, mìnina ndi anjioko Miri 'Bädri'ba Lu ro rote ti. ³² "Miyi ta ono tana anjioko ngase cini kwoi a'dona 'da kati teinye dri lidri se ka ugu ori be yauono ri odraako cini. ³³ Vo'buyakuru ndi 'bädri be lävuna 'da oko ata maro ri lävune i'do alona. ³⁴ "Mimba ämidri, nyòzo andivo amiro ko cu ta karama ro ndi nga umvu robe ri ndi milo'be ta ori 'bädri ono ro robe, ukyi Tu ana uruna ami 'da ätruku'du, ³⁵ oso abari ronye. Tana kaoye ikyine 'dise cini ka ori 'bädri ya ono dri. ³⁶ Mikwa nga ago nyàmätu tu cini si, tana nyà'do robe mbara be voopane ni ngase cini kaoye a'done ana yasi, ago edrene mile Ngwa Lidri ro roya." ³⁷ Ago Yesu ugu ngaemba te tu cini si Yekalu ya, ago ngäkyi cini si nda ka oyi tesi u'dune lutu se äzibe 'berenwa Ice Ido ro ro

ana dri. ³⁸ Ago kyononjo cini si, lidri cini ikyite Yekalu ya ta ndaro erine.

22 Ago u'du Karama Ambata Lonngaako ro esate ti se äzibe Lävu Odra ro ro ono. ² Ago kohanii 'desi ndi miemba'bai Ota robe uguyi liti urite Yesu ufune ndrwiwo tana ànya turiro ni lidri ri. ³ 'Dooko Satani cite Yuda se äzibe Isekariota alo aza taeri'bai 'butealo foritu ana roya. ⁴ Ago Yuda oyi atate kohanii 'desi ndi dri'bai yekalu okwa'ba ro ri ta liti se drí Yesu ro ozoro ànyari rota. ⁵ Ago ànya a'doyite ya'idwesi ago leyitadrite parata ozone ndäri. ⁶ Ago Yuda letadrina te ago eto liti se Yesu ozo za sina ànyari ana ro urina te teinye lidri ri tana uniako. ⁷ Ago tu Karama Ambata Lonnga akoro esate, se ni tuse timelegogoi Lävu Odra ro ro ufuzo owo. ⁸ Ago Yesu zo Petero ndi Yoane be te ago atate ànyari ekye: "Nyòyi ago nyède ngaonya Lävu Odra ro ro nja onyane ämäri." ⁹ Ago ànya eji nda te ekye: "Mile ämäri edene enwaro ya?" ¹⁰ Ago nda zatadri ànyaro te ekye: "Ondro nyäte oci 'bakici ya oko, mano aza ngyi luku'du gyi ro o'bena drí 'da ami yibe. Miso nda vo le zo se nda kabe oci kigye 'do ya, ¹¹ ago nyàta kuzupi zo ana ro ri mikye, 'Miemba'ba ka ata miri ekye, zo ya se ma ndi taeri'bai maro be ri ngaonya Karama Lävu Odra ro ro onyane kigye 'do enwaro ya?" ¹² Ago nda ka'dana zo ya 'desi se edete nja zo kurusi ya 'do 'da ämiri, se nyèdena nga cini 'da nja kigye." ¹³ Ànya oyite ago usuyi nga cini gi oso Yesu kiti tana be ànyari ronye, ago ànya edeyi ngaonya Karama Lävu Odra ro rote. ¹⁴ Ago ondro saa kosate oko, Yesu ndi Lazo'bai ndaro be riyite tara'biza lomvo. ¹⁵ Ago Yesu atate ànyari ekye: "Male ndi endaro ngaonya Karama Lävu Odra ro ro ono onyane ami yibe teinye märi rueza ako, ¹⁶ tana mata ämiri ono mänina ko ogo onyane madale a'bana takacina lutu ngye inye Miri 'Bädri'ba Lu roya." ¹⁷ 'Dooko Yesu ru kofo te ago ozo aro'boya te Lu ri, nda atate ekye: "Miru ago mìmvu amivoya si, ¹⁸ mata ämiri ono, etoni yau oyigwo mileya, märi ogone vino ono umvune i'do madale Miri 'Bädri'ba Lu ro ikyina lutu." ¹⁹ Ago nda ru ambata te, ago koye aro'boya te Lu ri oko, nda wagwo, ago ozote ànyari, ago atate ekye: "Ono ni lomvo maro, se ozote ami ta owo. Miye ono rri inye ta maro oyizana." ²⁰ Ago kpa oso inye, ngaonya tandrwedri ro vosi oko, nda ozo kofo gwo ànyari ago atate ekye: "Kofo ono ni tao'ba to'di Lu ro kari maro si, se korobe ami ta ono. ²¹ "Oko mindre, nda se ka drí maro ozo be ono orivoya nonwa ngaonyavoya mabe. ²² Ngwa Lidri ro odrana 'da oso Lu kora tana be ronye, oko orivoya rritiro nda se kaoye drí na ozo ana ri." ²³ Ago taeri'bai etoyi ta ejite iyivoya si ekye kode ni iyi lakosi a'di kaoye ni ta ono oye ya. ²⁴ Ago kaladiri a'dote taeri'bai lako ekye kode ni iyi lakosi a'di ni 'desi para ya. ²⁵ Ago Yesu atate ànyari ekye: "'Bädri'bai luako'bai ro orivoya drikaca be lidri ànyaro dri ago miri'bai kayi iyi uzi, 'Bereazii lidri ro.'" ²⁶ Oko a'done ämiri oso inye i'do,

oko beṛo 'dise 'desi para ami lako ri a'done 'dise giṛiṛiwa ronye, ago beṛo dri'ba ri a'done oso ruindu'ba ronye. ²⁷ A'di ni ndra, nda se koribe vuru ṅgaonya, kode nda se kabe ruindu ndäri ana ya? Inye'do ko ni nda se koribe vuru ṅgaonya ana ya? Oko ma orivoya ami lako oso nda se kabe ruindu ronye. ²⁸ "Mirite mabe tu cini taojoro maro si, ²⁹ ago kpa oso Täpi maro kozo drikaca 'dimiri robe märi ronye, mozona drikaca giallo ono kpa ämiri. ³⁰ Ago mìnnyana ṅga ago mìmuvuna ṅga tara'biza maro dri Miri 'Bädrì'ba maro roya, ago mìnrina 'da gitii dri vure 'bakalai se 'butealo foritu Yisaraele ro ono opene. ³¹ "Simona, Simona, mindre dri, Satani usu drikaca te ta ami cini ro ojone, ṅga kado lewene ni ṅga kozi resi, oso ämvuoso'ba kabe inya lewe ni kurumu yasi ronye. ³² Oko mämätu te mi ta Simona, aza taoma miro okye 'da, ago ondro nyegote kovole mare oko, nyozo agoago robe ädrupii miro ri." ³³ Ago Petero atate ekye: "Opi, ma orivoya nja ocine mibe kamba ya ago kpa odrane mibe." ³⁴ Oko Yesu zatadrite ekye: "Mata miri Petero gogo unina ko opene ṅgäkyi ono si, madale migana kala maro lutu perena nätu." ³⁵ Ago Yesu atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Tuse mazo ami be tesi ana si mazo ami teinye kpäkä ako, gbolo ako ago kpa mvoka ako, oko inye'do nyà'do ndi lemeri ṅga aza robe ya?" Ànya zatadrite ekye: "Ido." ³⁶ Ago Yesu atate ànyari ekye: "Oko yauono, nda se orivoya kpäkä be kode gbolo be kuru teri. Ago nda se bando ako, kogye bonḡo ndaro tesi ago kogye bando. ³⁷ Mata ämiri ono, tase taegyì kata be ono ka'do robe ṅgye se ekye: 'Nda la'do kandrakozì taenji'bai rote,' tana tase egyibe ta maro ta ono a'dote inye." ³⁸ Oko taeri'bai atate ekye: "Mindre, Opi, bando begi ritu ono." Oko nda zatadrite ekye: "'Do ojote." ³⁹ Yesu e'be 'bakici te ago oyite oso nda kabe oyena tu cini si ronye 'berenḡa Ice Ido ro ro dri, ago taeri'bai oyite tro nda be. ⁴⁰ Ondro nda kesate vo ana ya oko, atate ànyari ekye: "Nyàmätu ukyi m'ide 'da taojoro ya." ⁴¹ Ago Yesu oyite ni ànyare, ga fere, ozona a'dona ndi oso kuni ovo ronye, ago so kaya te vuru ago mätute. ⁴² "Täpi, ondro aba mile gindi, mina kofo rueza ro ono pere ni maresi. Caoko, ko ole maro, oko mi'ba aye ole miro ayani." [⁴³ Ago malaika Opi ro efote ndare ni vo'buyakuru ya ago ozo agoago te ndäri. ⁴⁴ Ago lomvo luwu 'desi si, nda mätute, ago kuri ndaro a'dote oso kari ka oti ni gyini dri.] ⁴⁵ Ago ondro nda koṅgate ni mätu oyevoja oko, nda ikyite taeri'bai re ago usu ànya te u'duvoya ni tusu ri, ⁴⁶ ago nda atate ànyari ekye: "Tana e'di nya u'du ya? Miṅga ago nyàmä-tu ukyi m'ide 'da taojoro ya." ⁴⁷ Ago ondro Yesu kadri ugu ata oko, lowa tomoyo ikyite, ago mano se äzibe Yuda alo aza taeri'bai 'butealo foritu ro ana 'de ni kätì ànyari. Nda ishwete ti Yesu re nda njunjune. ⁴⁸ Oko Yesu atate ndäri ekye: "Yuda, inye'do nya drì ṅgwa Lidri ro ro ozona 'di njunju si ya?" ⁴⁹ Ago ondro taeri'bai se Yesu be ana kondreyi tase kaoye be a'done te oko,

ànya ejiji Yesu te ekye: "Opi, inye 'do màga 'di bando si ya?" ⁵⁰ Ago alo ànyaro ga bi drìgwo yasi ruindu'ba Kohani Fopara rote ätu. ⁵¹ Oko Yesu atate ekye: "Ta'do ojote." Ago nda do bi mano ana rote ago ede nda te. ⁵² Ago Yesu atate kohanii 'desi ndi dri'bai yekalu okwa'ba robe ndi dri'bai se kikyibe nda uru ana ri ekye: "Nyikyite bandoi be ndi dofoi be ma urune osoago ma orivoya ota pere'ba yi. ⁵³ Tu cini si ma orivoya ami yibe Yekalu ya, oko mìru ma kote. Oko ono ni saa amiro owo, se mbara vouni ro ka teni vo miri." ⁵⁴ Ago ànya ruyi Yesu te ago uguyi nda te zo Kohani Fopara roya. Petero sote kovole lozo si. ⁵⁵ Ago ondro ede asi te kitoriya goko roya, ago arite vuru oko, Petero kyi rite ànya se kabe asi owi ana lako. ⁵⁶ Ondro ruindu'ba ṅgutijwa ro aza kondre nda rite lau asi owivoya oko, anya ndrevote ṅgye nda dri, ago atate ekye: "Mano ono kpa orivoya Yesu be." ⁵⁷ Oko Petero gakala te ekye: "ṅgutijwa ono, mäni nda ko." ⁵⁸ Ago saa fere vosi oko, mano aza ndre Petero kpate, ago atate ekye: "Mini alo aza ànyaro owo." Oko Petero ekye: "Mano ono, ko ma owo." ⁵⁹ Ago oso saa alo vosi ronye oko, mano aza sote ndi ago atate mbara si ekye: "Endaro kowe i'do mano ono orivoya Yesu be, tana nda kpa Galilaya'ba yi." ⁶⁰ Oko Petero zatadrite ekye: "Mano ono mäni ta gi nyabe ugu atana 'do ko." Ago ondro nda kadri ugu ata oko, gogo pe dori. ⁶¹ Ago Opi za mi te ago ndrevote ṅgye Petero dri. Ago Petero yi tase Opi kata be ndäri ekye: "Dri teinye gogo ri opeako kitu ono si, migana kala maro 'da perena nätu." ⁶² Petero fote tesi ndi liyite tu. ⁶³ 'Dooko lidri se kabe Yesu okwa ana guyi nda te ago 'biyi nda te. ⁶⁴ Ànya embe mi ndaro te ago ejiji nda te ekye: "Nyängu, a'di 'bi mi ni ya?" ⁶⁵ Ago ànya ata ta amba azaka te nda lomvo la'da si. ⁶⁶ Ago ondro vo kiwite oko, 'di'desii, kohanii 'desi ndi miembabai Ota robe otayi kala te ago ezi Yesu te Tääyi'bai kandra. ⁶⁷ Ago ànya atate ekye: "Nyiti ta ämäri, inye'do mi ni Mesiya owo ya." Ago Yesu zatadrite ekye: "Miti tana ca ämiri mìnina kpa ko omane, ⁶⁸ ago meji ami ca, mìnina kpa ko tadrina ozane. ⁶⁹ Oko etoni yauono ṅgwa Lidri ro orina 'da drìgwo Lu Mbarapara roya." ⁷⁰ Ago ànya atate ekye: "Inye'do mi ni ṅgwa Lu ro owo ya?" Ago nda zatadrite ekye: "Nyàta te ṅgye, m'ikye ma ni owo." ⁷¹ Ago ànya atate ekye: "Màle tazevoedre'ba aza kote, andivo amaro mèri tase nda kata be ono te."

23 Ago gboko cini ṅgate kuru, ago eziyi Yesu te Pilato kandra, ² ago ànya etoyi nda kicute ekye: "Musu mano ono te drì lidri ro enjivoya, ka ta ata ànyari ko parata driutwero ozone 'Bädrì'ba Roma ro ri, ago ka ata ekye yi ni Mesiya 'Bädrì'ba owo." ³ Ago Pilato eji nda te ekye: "Inye'do mini 'Bädrì'ba Yudai ro owo ya?" Ago Yesu zatadrite ekye: "Nyata teṛo ṅgye." ⁴ Ago Pilato atate kohanii 'desi ri ndi lowa tomoyo ana be ekye: "Musu taenji aza ko mano ono be." ⁵ Oko ànya soyite ndi ago atate mbarasi ekye: "ṅgaemba ndaro si

nda ka ya lidri ro engana Yuda cini yasi. Nda etoni Galilaya yasi, ago yauono nda esate le noŋwa." ⁶ Ondro Pilato kerri ta ono te oko nda ejitate ekye: "Inye'do mano ono Galilaya'ba yi ya?" ⁷ Ago ondro nda kunita Yesu ni wari se Eroda kabe mirina yasi oko, nda zo nda te Eroda re, se orivoya Yerusalemaya ya tu ana si. ⁸ Ondro Eroda kondre Yesu te oko, nda a'dote yai'dwesi, tana nda eri ta Yesu rote kyeno, ago ro mio'ba be nda ondrene. Nda mio'ba be Yesu ondrene talaro ro oyevoya. ⁹ Ta'dota, Eroda eji ta amba teni Yesu si, oko nda zatadrina kote. ¹⁰ Ago kohanii 'desi ndi miemba'ba Ota robe efote mileya, ago kicuyi Yesu te mbara. ¹¹ Ago Eroda ndi kyila'bai ndaro be guyi Yesu te, ago yeyi nda te koziro, ago soyi bonjo liŋgyiekye rundururo te nda lomvo, ago logoyi nda te kovole Pilato re. ¹² Ago tu ana modona si, Eroda ndi Pilato be a'doyite bereazi ro, oko teinye dri ta ono ri a'doako, ànya orivoya kyila'baazi ro. ¹³ Ago Pilato zi kohanii 'desi te dri'bai ndi lidri be te voaloya ¹⁴ ago atate ànyari ekye: "Nyèzi mano ono te makandra ago nyàtate mìkye nda ka drî lidri ro enjina. Oko yauono mindre meji nda te ami milesi, ago musu nda kote taenji se cini nyikicu anya be sina be, ¹⁵ ca Eroda usu nda kote taenjibe, tana go logo nda te kovole amare. Ago mindre, cu mano ono ye nga aza kote se nda o'bane odrane. ¹⁶ Ta'dota, ma'bana a'bina nda 'da ago onjina nda gwo." ¹⁸ Ago vo lowa ro trete ekye: "Mifu nda. Nyonji Baraba àmàri." ¹⁹ (A'ba Baraba te kamba ya ta ogbo ro ta 'bakici ya, ago kpa ta 'diufu rota.) ²⁰ Ago Pilato le gi 'du Yesu onjine dritai ro ago nda atate kpa to'di ànyari. ²¹ Oko ànya go tre kpate to'di ekye: "Nyoto nda, nyoto nda." ²² Ago Pilato ata kpate ànyari pere nina si ekye: "Tase kozi nda koyebe e'di ya? Musu taenji aza kote nda ya se nda o'bane odrane. Ka'do inye, ma'bana a'bina nda 'da ago onjina nda gwo dritai ro." ²³ Oko ànya rite 'du otrene kporo amba si ekye bero Yesu otone. Ago àduro otre ànyaro pe ngate re. ²⁴ Ago Pilato pe vure Yesu rote oso se ànya keji ta be tana ro ana ronye. ²⁵ Ago nda onji mano se ànya keji ta be tana ro, se avobe kamba ya ta ogbo rota, ago kpa ta 'diufuro ro ana te. Ago nda ozo Yesu te ànya rigye, tase ànya kolebe oyene, ànya koye robe. ²⁶ Ago ondro kyila'bai kai te oyi Yesu be oko, ànya 'beyi drite mano aza be ni Kurene yasi se àzibe Simona ana, ka ikyi 'bakici ya ni 'banjwa yasi. Ànya ruyi nda te ago 'bayi taka te nda kyembe ungyine ago osone Yesu vo. ²⁷ Ago lowa du lidri ro sote nda vo ndi tro 'ditoko se kabe ugu ruŋu o'be ago liyi nda ta ana be. ²⁸ Yesu za mi te ànya dri ago atate ànyari ekye: "Ndiriŋwa Yerusalemaya ro, nyiliyi ko mata, oko nyiliyi andivo amiro ta ago ngàga amiro ta ayani. ²⁹ Tana tu kate eziikyi, se lidri atana 'da ekye: 'Ànya se kondoro ni kado, se kuti ngwà ko'de, ago 'dise ngwà kondro ba na ko 'do.' ³⁰ 'Do ni tuse lidri kaoye atane 'berenjwa ri ekye: 'Mí'de àmàdri' ago Lutui ri ekye: 'Nyada'do ama.' ³¹ Tana ondro nga oso nonye

kwoi ka a'do tu ce lururo si, 'dooko ta e'di ro a'dona teni ondro ka'do ce kowite niya?" ³² Ago màno ago ritu azaka, se ànya riti taenji'bai ana olofo ànya kpate ufune tro Yesu be. ³³ Ago ondro ànya kesate vose àzi be "Kowa drî ro" ana ya oko, ànya otoyì Yesu te lau, ndi taenji'ba se ritu kai be, alo drígwò ndaro ya, ago azana gaŋi ndaro ya. ³⁴ Ago Yesu atate ekye: "Täpi nye'be ànya, tana ànya niyi tase ànya kayibe oyena ono ko." Ago ànya lonyiyi bonjo ndaro te ànya voya, vodo ovo si. ³⁵ Ago lidri edrete lau voondre, ago dri'bai Yudai ro 'degwo nda ugu ekye: "Nda pa azii te mi'ba nda kopa andivo iro, ondro ka'do nda gi ni Mesiya, se Lu konjibe owo." ³⁶ Ago kyila'bai guyi nda kpate, ànya ikyite ndare ago ozoyi vino se fere osoro te ndäri, ³⁷ ago atayite ndäri ekye: "Mipa andivo miro ondro ka'do mini 'bä-dri'ba Yudai ro owo." ³⁸ Ago kurusi drile ndaro ya egyi ta koyi te ekye: "Ono ni 'Bädri Yudai ro owo." ³⁹ Ago alo aza taenji'ba ro se otobe lau ana ata te la'da o'da si ndäri ekye: "Inye'do mi ko ni Mesiya owo ya? Mipa andivo miro ndi ama be." ⁴⁰ Oko azana 'bidri ndaro te ekye: "Inye'do nyuturi Lu ko ya? Ape vure miro kpate oso ndaro ronye. ⁴¹ Oko amaro orivoya nggyero tana mùsu ono gi ngase màyebe ni taoye amaro si owo, oko mano ono ye nga aza ko koziro." ⁴² Ago nda atate Yesu ri ekye: "Yesu, miyi ta maro ndi ondro nyikyite 'bädri'ba ro owo." ⁴³ Ago Yesu zatadrite ekye: "Endaro mata miri ono, kitu ondro ono si nya'dona mabe par-adiso ya." ⁴⁴ Ago ondro te oso kitudiri ronye oko, ngäti-ni tako 'bädri cini te, ago rite inye madale saa njidriesu. ⁴⁵ Ago kitu eyivo kote ago bonjo se ayibe Yekalu ya ana yana lesite ritu. ⁴⁶ Ago Yesu trete otre amba si ekye: "Täpi, mápäri adri maro te drí miro ya." Ago ondro nda kata ta ono te oko ndi nda dragwo. ⁴⁷ Ago ondro 'desi kyila'baro kondre tase ka'do be te oko, nda räru Lu te ekye: "Endaro mano ono tangye'ba yi." ⁴⁸ Ago ondro lowa tomoyo se kotokala be lau tase ana ondrene ana kondre tase ka'do be te oko, ànya cini gote 'bäru kätäti o'bi o'biro tusu si. ⁴⁹ Ago lidri se cini kuni Yesu be ndi tro 'ditoko se kosobe nda vo ni Galilaya ya be edreyite lozo si ta kayi ondrene. ⁵⁰ Mano aza orivoya àvuruna Yosepa, nda orivoya ni 'ba'desi Yuda ro se àzibe Arimatayo ana yasi. Nda orivoya alo aza gboko Taäyi'bai ro, mano kado ago kpa 'diri yi, ⁵¹ se letadri kote tavoora ndi taoye Taäyi'ba robe, nda ka ikyi Miri 'Bädri'ba Lu ro ro kotena. ⁵² Nda oyite Pilato re ago ejitate avo Yesu rota. ⁵³ Ago nda lofo avo te vuru ago vute bonjo rendelero ya, ago 'bate 'bu aza se agabe ni kuni se ase 'diaza kätina ro dri ko kigye ana ya. ⁵⁴ Ago ana ni tu ruedero anjioko Sabata ka oyete etone. ⁵⁵ Ago 'ditoko se kosobe Yesu vo ro ni Galilaya ya ana oyiyite tro Yosepa be, ago ndreyi 'budri Yesu rote ndi lala avo ndaro robe kigye. ⁵⁶ Ago ànya egoyite 'bäru ago edeyi nga tägyi ngutruro ndi ido tägyi tagyiri

robe te. Ago tu Sabata rosi, ànya lolite oso Ota voro ronye.

24 Ago u'du kàti u'du njidrieri rosi, ro vo ri iwivoya oko, 'ditoko oyite 'budri dri ànya nggyi nga ngutruro se ànya kedebe ana te. ² Ànya usuyi ereři kuni teni 'budri kala si ³ 'dooko ànya ciyite kigye, oko usuyi avo Opi Yesu ro kote. ⁴ Ago ànya dri edrevoya lau märäyiro oko, dori lidri ritu bonjo läguläguro be, edrete ànya re. ⁵ Ago ni turi ri, 'ditoko kai kändiyite vuru mi ànyaro be gyini dri oko, lidri kai atate ànyari ekye: "Tana e'di nyà 'dise lidriidriro uřina ni avo lakosi ya? ⁶ Nda i'do nonwa, enğa nda teni avo yasi. Miyi ta tase nda katabe àmiri tuse nda be dri Galilaya ya 'do se ekye: ⁷ 'Beřo Ngwa Lidri ro ozone drí takozì'bai roya, ago otona nda 'da oko u'du nina si oko, nda efona 'da ni avo yasi.'" ⁸ Ago dori ata ndaro se ana tana otote 'ditoko kai dri, ⁹ egoyi teni 'budri dri, ago itiyi tase cini ono te taeri'bai 'butealo foalo ana ri ndi azakana be. ¹⁰ 'Ditoko kai ni Maria Magadalene, Joana ago Maria endre Yakoba ro ndi 'ditoko azaka be, se itiyi ta ono te lazo'bai ri. ¹¹ Oko lazo'bai koma iro be 'ditoko kwoi ka ta amama ata, ago màyi kote ànya ya. ¹² Oko Petero nggate ago mute 'budri dri. Ondro nda kändi ago kondre vo te oko, nda ndre bonjo se avo uvuro 'do te iře. Ago nda gote 'bäru, larote amba tase ka'do be ana ro. ¹³ Ago tu gi ana modona si, oso'bai Yesu vo ritu azaka ka oyi 'banwa se äzibe Emausi ana ya, orivoya jä'dijä'di 'butealo fonjidriesu ni Yerusalema lomvo, ¹⁴ ago ànya ka ugu ata iyivoya ta tase ka'do be ono roya. ¹⁵ Ondro ànya ka ugu ata iyivoya inye oko Yesu andivona ish-wete ti ago abate ànya be. ¹⁶ Ago ànya ndre nda te oko ànya niyi nda kote. ¹⁷ Ago Yesu atate ànyari ekye: "Nyà ugu ta e'di ro ata ami voya ugu abavoya inye ya?" Ago ànya edrete 'du mi tusuro be. ¹⁸ Alo ànyaro se äzibe Keleopa ana eji nda te ekye: "Inye'do mi toto ni ngwazi se Yerusalema ya kuni tase ka'do be u'du ono ya ono ko owo ya?" ¹⁹ Ago nda ejitate ekye: "Ta erwani ya?" Ànya zatadrite ekye: "Tase ka'do be Yesu Nazareta ro ri ono, nda orivoya nebi yi, taoye 'desi para be ndi ata be Lu mile ago lidri cini mile. ²⁰ Ago kohanii 'desi ndi dri'bai amaro be ozo drí ndaro ni vure ya ufune ago ànya oto nda te. ²¹ Ago mio'ba amaro ya musu ta be, nda kaoye ni Yisaraele onjine dritai ro. ²² Ago 'ditoko amaro azaka laro ama te amba, ànya oyite voiwivoya, ²³ ago usuyi avo ndaro kote, ago ànya egoyite ago atayite ekye yindre rulofo malaika rote, se atate ekye, nda orivoya lidri ro. ²⁴ Ago rukä lidri ro se ama be ana oyi kpate 'budri dri, ago usuyite oso 'ditoko kai kiti tana be ronye, oko ànya ndre nda kote." ²⁵ Ago Yesu atate ànyari ekye: "Ami orivoya lidri amama ro yi, ya amiro nggyite tu omane tase nebi kata be ana ya. ²⁶ Inye'do řo ko Mesiya ri nga kwoi inggyine ago ocine 'desi ndaro ya ya?" ²⁷ Ago Yesu eto ta itite ànyari ta tase taegyi katabe

ta ndaro ta, eto řoni bukui Musa roya ndi taegyi nebi ro cini be. ²⁸ Ago ondro ànya kesayite loto 'banwa se ànya kabe oyi kigye ya oko, Yesu landrete oso nda ka oyi mileya ro, ²⁹ oko ànya lo'barute ndäri ekye: "Miri ama be, tana kitu kate oci ago vo kate uni." Ta'dota nda cite orine ànya be. ³⁰ Nda rite vuru nga onyane ànya be, ru ambata gwo ago ye aro'boya gwo, ago wagwo ago ozogwo ànyari. ³¹ Ago mi ànyaro pirute, ago ànya ni nda te, oko nda jete ni ànya milesi. ³² Ago ànya atayite iyivoya ekye: "Inye'do a'do řo ko àmări oso asi ka ujeni ya amaro ya saa se nda kabe tazevo taegyiro edre àmări ana si ya?" ³³ Ago ànya nggate dori saa ana si, ago goyite Yerusalema ya, ago usuyi taeri'ba 'butealo foalo otokala te tro ndi 'dise ànya yibe ana be, ³⁴ ago atayite ekye: "Opi efote endaro, ago ka'darute Simona ri." ³⁵ Ago ànya se ritu ono itiyi tase ka'do be liti ya ana te ànyari ndi tase ànya kogo kuni Opi be ambata owa vosi ana. ³⁶ Ago ànya se ritu ono kadri ugu ta ono itina oko, Yesu andivona edrete ànya lako, ago atate ànyari ekye: "Taliatokpe ka'do ami be." ³⁷ Oko ànya a'dote lä'bilä'biro, ago kpa turituriro amba, ago kusuyi iro be ekye yindre tori yi. ³⁸ Ago nda atate ànyari ekye: "Mi'ba ya amiro ka lonğa etaya, ago nyà a'do wiriwiri etaya? ³⁹ Mindre drí maro ndi pa maro be, ago mindre ono ni andivo maro owo, nyätämbi ma ago minina dori, tori orivoya lomvo ako ago kpa kowa ako oso mindre mabe sina ono ronye." ⁴⁰ Ondro nda kata ta ono te oko, nda ka'da drí ndaro ndi pa ndaro be te ànyari. ⁴¹ Ago ondro ànya komayi drigba dri ko'de, tana ànya a'dote twi riyä be, ago laroyi kpate oko nda eji ànya te ekye: "Inye'do ami ndi nga aza be nonwa onyane ya?" ⁴² Ago ànya ozo ti'bi la'dila'diro te ndäri, ⁴³ ago nda nyate mile ànyaro yasi. ⁴⁴ Ago nda atate ànyari ekye: "Kwoi ni nggase mata tana be àmiri owo, tuse ma drigba ami yibe ana si, nggase cini egyibe ta maro ta Ota Musa roya, ago kpa taegyi nebi roya ago Rärü ya, beřo a'done nggye." ⁴⁵ Ago nda pi drí ànyaro te Taegyi unine, ⁴⁶ ago atate ànyari ekye: "Ono ni tase egyibe owo ekye: Beřo Mesiya ri ruezane ago beřo ndäri efone ni avo yasi u'du nina si; ⁴⁷ ago apena ta drietaro ndi ta azii e'bero ta takozì rota 'da tu'dei cini ri ävuru ndaro si, etoni Yerusalema ya. ⁴⁸ Ami ni tazevoedre'ba ta kwoi ro. ⁴⁹ Ago andivo maro mezina nggase Täpi maro ko'ba tao'baro na be 'da àmidri. Beřo àmiri orine 'du 'bakici ya madale mbara se ni kurusi ikyina lutu àmidri." ⁵⁰ Ago nda lofo ànya te tesi ni 'bakici ya le Betaniya ya, ago nda enğa drí ndaro te kuru ago äru ànya te. ⁵¹ Ondro nda kadri ugu ànya äru oko, nda oyite ni ànya resi ago äru nda te vo'buyakuru ya. ⁵² Ago ànya mätuyi nda te ago goyite Yerusalema ya twi riyä 'desi be ⁵³ ago riyite 'du Yekalu ya aro'boya oye Lu ri.

YOANE

1 Teinye dri 'bädri o'baako, Ata ɾo orivoya nja, nda ɾo Lu be, ago nda kpa ɾo Lu yi. 2 ɾoni etovoya Ata ɾo Lu be. 3 Nda si Lu 'ba nga cini te, ngase cini o'bao'baro a'ba kote nda ako. 4 Ata ni etovo adri ro, ago adri ono ezi ngaeyi ni 'dicini ri. 5 Ngaeyi kani voeyi vouni yasi, ago vouni izwe anya kote alona. 6 Lu ezo lazo'ba ndaro te, manona äzite Yoane, 7 se ikyite ta ngaeyi ro itine lidri ri, tana vona cini keriyi lazo robe ago komayi robe. 8 Nda andivo ko ni ngaeyi yi; nda ikyite ta ngaeyi ro itine. 9 Ono ni ngaeyi endaro yi; ngaeyi se kate ikyi 'bädri ya ago eyina vo ɾo 'di cini dri. 10 Ata ɾo orivoya 'bädri ya, ago Lu 'ba 'bädri gica nda si, caoko 'bädri ni nda kote. 11 Nda ikyite 'bädri modo ndaro roya, oko lidri modo ndaro ro ruyi nda kote. 12 Oko, ànya se kuruyi nda be ago mayite nda ya, nda ozo drikaca te ànyari a'done ngwai Lu ro. 13 Ànya a'doyi kote ngwai ro Lu ri lomvo si, anjioko äti ànya kote ngwai ro täpi a'do lomvo ro voro si, Lu andivo ni Täpi ànyaro owo. 14 Ata a'dote lidri ro, ago yauni be amba ndi taŋgye be, rite ama lako, mandre 'desi ndaro te, 'desi se nda a'dote sina oso Ngwa alodi Täpi ro ronye. 15 Yoane pe ta ndaro te. Nda trete ɾeɾe ekye: "Ono ni nda se mabe ugu tana atana makye: 'Nda ka ikyi mavo, oko nda para ndrani märi, tana nda ɾo orivoya teinye ma utiako.'" 16 Yauni amba ndaro si nda äru ama cini te, ka ugu äru 'do ozo ämäri azivoazivo. 17 Lu ozo Ota te Musa si, oko yauni ndi taŋgye be ikyite Yesu Kristo si. 18 'Di alo aza ndre Lu kote. Toto Ngwa se kpa oso Lu ronye ago kabe ori gbo Täpi roya, nda 'ba nda te unine. 19 Drikaca'bai Yudai ro Yerusalema ya zoyi kohanii azaka ndi Lewe'bai be te Yoane re nda ejine ekye: "Mi a'di owo ya?" 20 Yoane gakotezo tadriozane, oko ata ro ɾeɾe ago ɾo nbelero ekye: "Ma ko Mesiya owo." 21 Ànya ejiyitate ekye: "Ka'do inye, mi a'di owo ya? Mi ni Eliya owo ya?" Yoane zatadrite ekye: "Hwa, ma ko owo." Ànya ejiyitate ekye: "Mi orivoya nebi yi ya?" Nda logotate ekye: "Hwa." 22 Ànya ejiyitate ekye: "Ka'do inye mi a'di owo ya? Nyiti tana ämäri mòlogo tana robe ànya se kezo ama be ri. Nyatana ta e'di ta andivo miro rota ya?" 23 Yoane zatadrite ata Yesaya ro mina usisi ekye: "Ma orivoya ata 'dialo aza ro ka ugu otre vocowa ya ekye: 'Nyede liti nggye Opi ri abaza!'" 24 Lazo'bai se ezote Parusii si ana, 25 ejiyi Yoane te ekye: "Ondro ka'do mi ko Mesiya kode Eliya kode nebi yi, nya bapatisi oye etaya?" 26 Yoane zatadrite ekye: "Ma ami bapatisi gyi si,

oko 'diaza orivoya edrevoya ami lako se mìnì kote. 27 Nda ikyivoya mavo, oko ma takado ako ca mvoka ndaro enggyene." 28 Tase cini ono a'dote Betaniya ya 'buzele Golo Yaradene ro se Yoane ka ugu bapatisi oye kigye ana ya. 29 U'du kinja si oko Yoane ndre Yesu te ikyivoya nda re, ago atate ekye: "Mindre! Ana ni timelegogo Lu ro, se kabe takozì 'bädri ro uŋgyi owo!" 30 'Do ni nda se mabe ugu tana atana makye: 'Mano aza ikyivoya mavo, oko nda para ndrani märi, tana nda ɾo orivoya teinye ma utiako.' 31 Ma andivo mäni nda ko'de, oko mikyite bapatisi oyene gyi si tana a'ba nda robe unine lidri Yisaraele ro ri." 32 Ago Yoane edretazevo ono te ekye: "Mandre tori ka ikyi vuru laba oso tu'bu ronye ni vo'buyakuru yasi ago ka ori nda dri. 33 Drigba sedri mäni ko kode ana 'bo gini nda owo, oko Lu, se kezo mabe bapatisi oyene gyi si; atate märi ekye: 'Mindrena Tori 'da ka ikyi vuru ago ka ori mano aza dri; nda ni se kabe bapatisi oye Tori Alokado si owo.'" 34 Yoane atate ekye: "Mandrete, ago mata ämiri ono Nda ni orivoya Ngwa Lu ro owo." 35 U'du kinja si oko Yoane orivoya edrevoya kpa to'di lau taeri'bai ritu ndaro be, 36 ondro nda kondre Yesu te ugu abavoya nasi oko, nda atate ekye: "Mindre! Ana ni Timelegogo Lu ro!" 37 Taeri'bai ritu keriyi nda te ta ono atavoya oko ànya oyyite Yesu be. 38 Yesu zamite, ndre ànya te esovoya nda vo, ago ejitate ekye: "Nyà ugu a'di uɾi ya?" Ànya zayitadrite ekye: "Rabi" (se takacina anjioko Miemba'ba) "nya ori eŋwaro ya?" 39 Nda zatadrite ekye: "Nyikyì ago mindre." ('Dooko kitu te orivoya tandrolero oso saa 'butealo ronye.) Ago ànya oyyite nda be ago ndreyi vose nda koribe kigye ana te, ago riyi kitu anjoko ana te nda be. 40 Alo ànyaro ni Andarea, ädrupi Simona Petero ro owo. 41 Ndriŋwa oko nda usu ädrupi ndaro Simona te ago ititate ndäri ekye: "Mùsu Mesiya te." (Anjioko ni Kristo.) 42 'Dooko nda ugu Simona te Yesu re. Yesu ndrevote nda dri ago atate ekye: "Ävuru miro ni Simona ngwa Yoane ro, oko äzina mi 'da Kepa." (Anjioko Petero, se takacina ni luutu) 43 U'du kinja si oko Yesu ratate oyine Galilaya ya. Nda usu Filippo te ago atate ndäri ekye: "Mi'de mavo!" 44 (Filipo ni Betesaida, 'ba'desi se Andarea ndi Petero be rite kigye ana yasi.) 45 Filippo usu Natanaele te ndi ititate ndäri ekye: "Mùsu nda se Musa egyi ta ndaro te buku Ota roya ago se nebii egyi tana kpate ono te. Nda ni Yesu ngwa Yosepa ro ni Nazareta yasi." 46 Natanaele ejitate ekye:

"Inye'do nga kado aza unina gi'da efone ni Nazareta ya ya?" Filipino zatadrite ekye: "Nyikyí ondrene." ⁴⁷ Ondro Yesu kondre Natanaele te ikivoyoya nda re oko, nda atate ta ndaro ta ekye: "Yisaraele nggye ni no; ta kowero i'do nda ya!" ⁴⁸ Natanaele eji nda te ekye: "Mini ma enwanye ya?" Yesu zatadrite ekye: "Mandre mi te 'dooko mi orivoya ce kyí'du ro zele teinye Filipino ri dri mi uziako." ⁴⁹ Natanaele zatadrite ekye: "Miemba'ba, mi orivoya Ngwa Lu ro! Mi orivoya 'Bädri'ba Yisaraele ro!" ⁵⁰ Yesu atate ekye: "Mi'de be taomane ono toto tase mata be miri mandre mi te 'dooko mi orivoya ce kyí'du ro zele ono ta ya? Mindrena nga amba para ndrani ono ri 'da!" ⁵¹ Ago nda atate ànyari ekye: "Ma tanngye iti àmiri, mindrena vo'buyakuru 'da unbo ago malaikai Lu ro oyivoya kuru ago ikivoyoya vuru Ngwa Lidri ro dri."

2 U'du ritu vosi oko, lagyeogye orivoya 'ba'desi Kana ro se Galilaya ya ya. Endre Yesu ro orivoya lau, ² ago Yesu ndi taeri'bai ndaro be äzi kpate lagye ya. ³ Ondro vino kokyete kyiti oko, endre Yesu ro atate ndäri ekye: "Ànya te teinye vino ako." ⁴ Yesu logotate ekye: "Endre maro, 'do ta miro kode ta maro ya? Tu maro esa ko drigba." ⁵ 'Dooko endre Yesu ro ititate ruindu'bai ri ekye: "Tase nda kabe atana àmiri miye ri." ⁶ Yudai orivoya ota 'diojaro wäriro robe, ago ta tase ono rota luku'du njidrialo gyi ro orivoya lau, alona ka kuru gyi ro uru lakole 'buteritu ro ndi 'butenätu be ya. ⁷ Yesu atate ruindu'bai ri ekye: "Miso gyi twi twi luku'du kwoi yasi." Ànya sote twi twi le kalana yasi, ⁸ ago 'dooko nda atate ànyari ekye: "Ka'do inye mindi gyi ni kigyese nyügu dri'ba karama ro ri." Ànya uguyi gyi te ndäri, ⁹ se yauono tozarute vino ro, ago nda tembete. Nda ni kote vino ono ikiyini enwaro (oko ruindu'bai, se kondiyi gyi be niyite;) ndi nda zi kodrogo te ¹⁰ ago atate ndäri ekye: "'Dicini ka vino kadopara ozo kätì, ago ngwazii kufu iyi te sina oko, nda 'degwo se osoako ozone. Oko nyeta vino se kadopara te le yauono!" ¹¹ Yesu ye talaro ro kätì te Kana Galilaya roya, nda ka'da mbara ndaro te lau, ago taeri'bai ndaro mate nda ya. ¹² Ono vosi, Yesu, ndi endre ndaro, ndi ädrupii ndaro ndi taeri'bai ndaro be oiyite Kaperenauma ya ago riyite lau u'duna fere. ¹³ Tu Karama Lävü Odra ro rote ti oko, Yesu oyite Yerusalemä ya. ¹⁴ Lau nda usu lidri te, ti, timele ndi amoamoi be logyevoyoya Yekalu ya, ago parata utwe'bai riyi kpate tara'biza ànyaro lomvosi. ¹⁵ Ago nda ede co'da de'bele iba rote ago nja koronyai 'ba ro cini te tesi ni Yekalu yasi, timele ndi riti ti be, nda tako tara'biza parata utwe'bai rote ago pere parata kaci ànyaro te. ¹⁶ Ago nda atate lidri se kayi amoamoi logye ri ekye: "Nyòlofo ànya tesi ni nosi! Mìnina ko zo Täpi maro ro o'bana vo nga ogyero ro!" ¹⁷ Tase taegyí katabe ekye: "Ngalu maro zo miro ta, Äye Lu, kekeko ma ya oso asi ronye." Tana otote taeri'bai ndaro dri. ¹⁸ Drikaca'bai Yudai ro egoyite ndare taeji be ekye: "Miyena talaro ro enwani ka'daza

àmäri mi orivoya drikaca be ta ono oyeza ya?" ¹⁹ Yesu zatadrite ekye: "Nyèpere Yekalu ono riya, ago mago mabena 'da u'du nätu ya." ²⁰ Ànya ejiyi nda te ekye: "Migo mibena gindi u'du nätu ya ya? Yekalu ono obena ru ndroa 'butesu fonjidrialo!" ²¹ Oko Yekalu se Yesu ka ugu tana atana ono anjioko ta lomvo ndaro ro ayani. ²² Ago ondro adri nda teni avo yasi oko, tase nda katabe ono, go otote taeri'bai ndaro dri, ago ànya mayite taegyí ya ndi tase Yesu katabe ana be. ²³ Ondro Yesu orivoya Yerusalemä ya tu Karama Lävü Odra ro rosi oko, amba mate nda ya ànya kondreyi talaro ro se nda koyebe te owo. ²⁴ Oko Yesu yi ta kote ànya ya, tana nda ni ànya cini te. ²⁵ 'Diaza ri ta itine ndäri ta ànyaro ta i'do, tana nda andivo ni tase ya ànyaro ya te.

3 Dri'ba aza Yudai ro äzite Nikodema, se ni gboko Parusii ro lakosi. ² Ngäkyi alo si oko nda oyite Yesu re ago atate ndäri ekye: "Rabi, mändi mi ni orivoya Miemba'ba se Lu ezoni owo. 'Diaza ni ko talaro ro se nya ugu oyena be oyene e'be gialo Lu orivoya nda be." ³ Yesu zatadrite ekye: "Ma tanngye iti miri, 'diaza alo unina ko Miri 'Bädri'ba Lu ro ro ondrene e'be gialo ätina nda to'di." ⁴ Nikodema ejitate ekye: "'Dise mbate ànina utine to'di enwanye ya? Endaro nda unina ko ocine ya endre roya ogo utine pere řiri si." ⁵ Yesu logotate ekye: "Ma ugu tanngye iti miri, 'diaza unina ko ocine Miri 'Bädri'ba Lu ro roya e'be gialo äti nda te gyi si ago Tori si. ⁶ 'Dise ätite lomvosi uti'bai lomvo si ro, oko nda se ätite tori si Tori ro. ⁷ Nya'do ko larolaro ro tana mabe ata miri ono ro, 'Beṛo ami utine to'di." ⁸ Oli ka oli vose anya le oline kigye ya; nyeri kporo olina ro ndi, oko mini ko anya kikyí ni enwaro kode anya ka ugu oyi enwaro. Nda se ätite Tori si laba oso inye." ⁹ Nikodema ejitate ekye: "Ono unina a'done enwanye ya?" ¹⁰ Yesu zatadrite ekye: "Mi orivoya miemba'ba 'desi Yisaraele ro, ago mini ta ono ko ya? ¹¹ Ma ugu tanngye iti miri; mà tase mändibe ago mändrebe tana itina, caoko aza amiro le ko lazo amaro urune. ¹² Mima ko ma ya ondro mabe nga 'bädri ono ro tana itina àmiri; ka'do inye, mimana maya enwanye, ondro ka'do miti nga vo'buyakuru ro tana be àmiri ya? ¹³ 'Diaza alo oyi kote vo'buyakuru ya e'be gialo Ngwa Lidri ro, se ikiyite vuru ni vo'buyakuru yasi. ¹⁴ "Oso Musa engga ini atala robe kuru ce cari ro dri vocowa ya ana ronye, kpa oso inye beṛo Ngwa Lidri ro enggane kuru, ¹⁵ tana ànya se cini kabe taoma nda ya ka'do robe adri äduako be. ¹⁶ Tana Lu lu 'bädri tawi inye, nda ozo Ngwa alodi ndaro te, tana 'dise cini kabe taoma nda ya odra na ko oko ka'do robe adri äduako be. ¹⁷ Tana Lu ezo Ngwa ndaro kote 'bädri ya a'done vureope'ba na ro oko a'done opa'ba na ro. ¹⁸ "Nda se kabe taoma Ngwa ya apena vure na ko, oko nda se koma ta ko ape vure na rote nja, tana nda ma ta kote Ngwa alodi Lu roya. ¹⁹ Vureope ka losi oye orivoya nonye; ngaeyi ikiyite 'bädri ya, oko lidri lu vouni ro ndrani ngaeyi ri, tana taoye ànyaro orivoya undiro.

²⁰ 'Dise kabe ta undiro oye yana ka oso ngaeyi lomvo, ago ikyi ko ngaeyi re, tana nda le ko taoye undiro ndaro ka'dane tesi. ²¹ Oko nda se kabe tase ngye oye ka ikyi ngaeyi re tana ngaeyi kaka'da robe anjioko tase nda koyebe orivoya taoro yi Lu ri." ²² Ono vosi, Yesu ndi taeri'bai ndaro be oiyite wari Yuda roya. Ago nda ri tu azaka te ànya yibe lau ago ye bapatisi te. ²³ Yoane ugu bapatisi oye kpate Aenona ya, loto Salima lomvo, tana gyi orivoya amba vo ana ya. Lidri ugu oyite ndare, ago nda ugu ànya bapatisi te. ²⁴ (Se ono a'dote kati teinye Yoane o'baako kamba ya.) ²⁵ Rukä taeri'bai Yoane ro ro etoyi kaladi'rite azaka Yudai ro be ta la'bi 'diojo ro wäri rota. ²⁶ Ago ànya oiyite Yoane re ago itiyi tana te ndäri ekye: "Miemba'ba, mano se mibe 'buzele Yaradene roya, mipe tana be 'do miyi tana ndiya? Yauono, nda ka ugu 'di bapatisi, ago 'dicini ka ugu oyi ndare!" ²⁷ Yoane zatadrite ekye: "Diaza alo unina ko a'done nga aza be e'be gialo Lu kani ozona ndäri. ²⁸ Ami andivo ni tazevoedre'ba maro matate makye: 'Ma ko Mesiya owo, oko ezo ma te nda mile.' ²⁹ Toko se agyebe ni kodrogo ro, oko bereazi kodrogo ro se kedrebe loto ago kabe taeri orivoya yai'dwesi ondro nda keru ata kodrogo rote owo. Ya modo maro ro i'dwe tawi ta ono ro. ³⁰ Be'ro ndäri a'done parandra oko märi a'done gi'ri'ngwa pari." ³¹ Nda se kabe ikyi ni kurusi orivoya para ndrani 'dicini drisi. Nda se orivoya ni 'bädrü yasi orivoya 'bädrü ro ago ka ta 'bädrü ro atana ayani, oko nda se ka ikyi ni vo'buyakuru ya orivoya para ni vona cini ri. ³² Nda ka tase nda kondrebe ago keribe itina, caoko 'diaza alo ru tazevoedre ndaro ko. ³³ Oko nda se kabe tazevoedre ndaro uru ta ono si letadrina ndi anjioko Lu orivoya tangye yi. ³⁴ Nda se Lu ezoni ka ata Lu ro opena, tana Lu kani Tori ndaro ozo twi ndäri. ³⁵ Täpi lu Ngwa ndaro ago 'ba nga cini te mbara ndaro ze. ³⁶ Nda se kabe taoma Ngwa ya orivoya adri äduako be, nda se ro Ngwa ko a'dona ko adri be, oko taezaro Lu ro orina 'da nda dri.

4 Parusii eriyi tate Yesu ka ugu lidri amba usu ago ka ugu taeri'bai amba bapatisi ndrani Yoane ri. ² (Caoko, Yesu bapatisi 'diaza alo ko, taeri'bai ndaro ye toto ni.) ³ Ago ondro Yesu keru tase ugu atana be ana tana te oko, nda e'be Yuda te oyite kovole Galilaya ya; ⁴ oyi ndaro lau si anjioko ndäri oyine Samaria yasi. ⁵ Samaria ya nda ikyite 'ba'desi se äzibe Sikara ya, se ko lozo ni lowo se Yakoba kozobe ngwa ndaro Yosepa ri resi. ⁶ Koro Yakoba ro orivoya lau, ago Yesu te rritiro ni aba ri, rite vuru koro kala. Te oso kitudiri ronye. ⁷ Toko Samaria ro ikyite gyi ondi, ago Yesu atate anyari ekye: "Nyozo gyi umvu ro märi." ⁸ (Taeri'bai ndaro oiyite 'ba'desi ya ngaonya ogyene.) ⁹ Toko ana zatadrite ekye: "Mi orivoya Yuda yi, ago ma orivoya Samaria'ba yi; nyejina ta gyi umvuro ni mäsi si enjwanye ya?" (Yudai ri dugyi kala alo ndi lakaza kala alo se Samaria'bai kabe gyi umvu sina umvune i'do.) ¹⁰ Yesu zatadrite ekye:

"Ondro aba mini ngase Lu kabe ozona gwo ndi nda se kabe ugu gyi umvu ro eji ni misi ono be, nyejina ro nda, ago nda ozona gyi uguadri ozoro miri." ¹¹ Toko ana atate ekye: "Desi, mi nga gyi ondi ro ako, ago koro cite tu. Nyusuna gyi uguadri ozoro ono ni enjwaro ya? ¹² Zutu amaro Yakoba ni se ozo koro ono be ämäri, nda ndi ngwàagoro ndaro ndi gboko vonjaro cini ndaro robe mvuyite ni kigye. Minina ko a'done ndrani Yakoba ri, nya'dona ndiya?" ¹³ Yesu zatadrite ekye: "Dise kabe gyi ono umvu, gyilu ufuna kpa to'di, ¹⁴ oko nda se kabe gyi se mozona 'da ndäri umvu gyilu ufuna ko alona. Gyi se mozona ndäri a'dona nda ya gyi legwalegwaro se ozona gyi uguadri ozoro ndäri ago ozona adri äduako ndäri." ¹⁵ Toko ana zatadrite ekye: "Desi, nyozo gyi na 'do märi! 'Dooko gyilu ufuna ma ko to'di alona, mikyina kpa ko nonjwa gyi ondi." ¹⁶ Yesu atate anyari ekye: "Nyoyi mizi ago miro, ago nyego." ¹⁷ Anya zatadrite ekye: "Ma ago ako." Yesu logotate ekye: "Ta miro orivoya ngye se nyatabe mikye mi ago ako ono. ¹⁸ 'Diägo nji gye mi te, ago mano se nyabe ori sina yauono ko ago gya miro, nyitite tangye ayani märi." ¹⁹ Toko ana atate ekye: "Desi, mandrebe mi orivoya nebi yi. ²⁰ Zutui maro Samaria'bai ro mätyui Lu te 'berenjwa ono dri, oko ami Yudai nyà ata mikye Yerusalemä ni vose ämäri Lu mätyune kigye owo." ²¹ Yesu atate anyari ekye: "Toko, mima ma ya, tu esana 'da se lidri mätyuna Täpi kpa ko 'berenjwa ono dri ca Yerusalemä ya. ²² Ami Samaria'bai nda se nyäbe mätyuna ono mïni ko endaro, oko ama Yudai mäni nda se mäbe mätyuna te, tana ngaopa ka ikyi ni Yudai resi. ²³ Oko tu kate eziikiyo ago rote nja nonjwa, se mbara Tori Lu ro rosi lidri mätyuna Täpi 'da tangye si oso nda ka'dobe ronye, ugu mätyu ngye oyesi ndäri se nda lebe ronye. ²⁴ Lu orivoya Tori yi, ago toto mbara Tori ndaro rosi lidri unina ndi nda mätyune tangye si oso nda ka'dobe ronye." ²⁵ Toko ana atate ndäri ekye: "Mäni ndi anjioko Mesiya ikyina 'da, ago ondro kikyite oko, nda itina ta cini 'da ämäri." ²⁶ Yesu zatadrite ekye: "Ma se ma ugu ata mibe ono, ma ni nda owo." ²⁷ Ndrinjwa oko taeri'bai Yesu ro egoyite, ago ànya larolaro ro amba nda usuvoya ugu atavoya toko ana be. Oko alo aza ànyaro ata kote anyari ekye: "Mile e'di ya?" Ago ejyiyi nda kote ekye: "Nya ugu ata anyä be etaya?" ²⁸ 'Dooko toko ana e'be luku'du gyi ro anyaro te oyite kovole 'ba'desi ya, ago atate lidri lau ana ri ekye: ²⁹ "Nyikiyo ago mindre mano se iti tase cini moloyebe kwoi te. Nda a'dona ko ni Mesiya owo ya?" ³⁰ Ago ànya foyite ni 'ba'desi yasi ago oiyite Yesu re. ³¹ Tuna gialo ono ya taeri'bai ejyiyi Yesu te ekye: "Miemba'ba, minya ngaonya!" ³² Oko nda zatadrite ekye: "Ma ngaonya be onyane se mïni tana ko." ³³ Ago taeri'bai etoyi andivo ànyaro ejina te iyivoya ekye: "Inye'do 'diaza ezi ngaonya te ndäri ya?" ³⁴ Yesu atate ànyari ekye: "Ngaonya maro ni ole nda se kezo mabe ono ro oyene ago losi se nda kozobe märi oyene

ono ondene. ³⁵ Nyà ata mìkye: 'Imba e'be drigba su ago 'dooko jalia esana gwo.' Oko mata àmiri ono, mìn-drevo kadoro àmvui ya; yauono nga kate oka ago te nja kotone! ³⁶ 'Dise kabe kala nga jalia ro koto a päläti ozo rigye ago ka kala nga ro otona tana adri àduako; tana 'dise kabe nga kyí'di ago 'dise kabe kotona a'don-ayi 'da troalo yai'dwesi. ³⁷ Tana ata ono orivoya ngye. "Diaza kyí'di nga ago 'diaza ka iro kotona.' ³⁸ Mazo ami te nga jalia ro kotone àmvu se mìye losi kote kigye ya. 'Di azaka yeyi losi te lau, ago nyíliti ngate ni losi ànyaro yasi." ³⁹ Amba Samaria'bai ro 'bakici ana ya mayite Yesu ya tana toko ana ititate ekye: "Nda iti tase cini moloyebe te mări." ⁴⁰ Ago ondro Samaria'bai kikyite ndare oko, ànya ejiyi nda te orine ànya yibe, ago Yesu rite lau u'duna ritu. ⁴¹ Amba mate ta lazo ndaro rota, ⁴² ago ànya atayite toko ana ri ekye: "Yauono màmate ko tase nyatabe ta, oko tana andivo amaro mèri ta ndaro te, ago mànite nda ni endaro Opa'ba 'bädri ro." ⁴³ U'du ritu lau vosi oko, Yesu e'be vo ana te ago oyite Galilaya ya. ⁴⁴ Tana nda andivo atate ekye: "Aro nebi kote 'bädri modo ndaro roya." ⁴⁵ Ondro nda kesate Galilaya ya oko, lidri lau ana ruyi nda te yai'dwesi, tana ànya oiyite Karama Lävü Odra ro roya Yerusalemaya ya ago ndreyi nga cini se nda koyebe tu Karama rosi te. ⁴⁶ 'Dooko Yesu oyite Kana se Galilaya ya ana ya, se nda toza gyi be vino ro kigye ana. Dri'ba miri ro orivoya lau se ngwaago na orivoya adravoro rritiro Kaperenauma ya. ⁴⁷ Ondro nda keru tate Yesu ikyite ni Yuda yasi Galilaya ya oko, nda oyite ndare ago eji nda te oyine Kaperenauma ya ngwaago ndaro edene, se te ti odrane ana. ⁴⁸ Yesu atate ndäri ekye: "Aba m̀ndre ta rubä ro ndi talaro ro be ko alo aza amiro ri taomane i'do alona." ⁴⁹ Dri'ba ana zatadrite ekye: "'Desi, nyikyí mabe teinye ngwa maro ri odraako." ⁵⁰ Yesu atate ndäri ekye: "Nyoyi ngwaago miro edena 'da!" Mano ana mate ata Yesu roya ago oyite. ⁵¹ Nda kate oyi 'bäru oko ruindu'bai ndaro 'bedrite nda be liti ya lazo be ekye: "Ngaga miro edete!" ⁵² Nda eji ànya te ta saa se ngwaago ndaro a'dobe sina kado rota, ago ànya zayitadrite ekye: "Tandrobe kitudiri vosi oko driu'bo e'be nda te." ⁵³ 'Dooko täpi nite anjioko 'do ro ni saa modo se Yesu katabe sina ndäri ekye: "Ngwaago miro edena 'da." Ago nda ndi katidri cini ndaro be mayi ta te. ⁵⁴ Ono ni talaro ro riri se Yesu koyebe ikyi ndaro ni Yuda yasi vosi Galilaya ya owo.

5 Ono vosi, Yesu oyite Yerusalemaya ya ta karama mätu ro Yudai rota. ² Loto derenwa timele ro Yerusalemaya ya kala cece aza orivoya ndiri nji be. Kala Ebere si äzite Betezata! ³ Lowa lidri adravoro ro amba orivoya u'duvoya ndiri yasi; miako'bai, ka'boi, ndi ciriciri'bai be! ⁵ Mano aza orivoya lau se a'dote adravoro ndroa na te 'butenätu fonjidriena. ⁶ Yesu ndre nda te u'duvoya lau, ago nda nite mano ana a'dote adravoro ndroa na te amba: ndi Yesu eji nda te ekye: "Mile ndi

mi edene ya?" ⁷ Mano adravoro zatadrite ekye: "'Desi, ma 'diaza ako noŋwa ma o'bane cece ya ondro akanda gyi te owo; ondro ma ugu oŋga ocine kigye oko, 'diaza tona nga ci ro käti." ⁸ Yesu atate ndäri ekye: "Minga kuru, mingyi para miro, ago nyaba." ⁹ Ede mano ana te dori, nda ngyi para ndaro te, ago eto ugu abate. Tase ono a'dote tu Sabata rosi, ¹⁰ ago drikaca'bai Yudai ro atate mano se edebe ana ri ekye: "Ono orivoya tu Sabata ro yi, ago orivoya taenji yi ota lomvo miri para miro ungyine Sabata si." ¹¹ Nda zatadrite ekye: "Mano se kede mabe atani mări para maro ungyine ago abane." ¹² Ànya ejiyi nda te ekye: "Mano se katabe miri ta ono oyene a'di owo ya?" ¹³ Oko mano se edebe ana ni Yesu ko nda 'bo a'di owo, tana lowa orivoya vose ana ya, ago Yesu anarute ndrinqwa. ¹⁴ Ono vosi, Yesu usu nda te Yekalu ya ago atate ekye: "Nyeri, ede mi te yauono, nye'be takozí oye ukýi ngakozí aza a'do 'da miri." ¹⁵ 'Dooko mano ana oyite ago ititate drikaca'bai Yudai ro ri anjioko Yesu ni 'dise kede nda be owo. ¹⁶ Ago ànya etoyi Yesu eza te, tana nda ye ngaede ono te tu Sabata rosi. ¹⁷ Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Täpi maro ondoalo ka ugu losi oye, ago beŋo kpa mări losi oyene." ¹⁸ Ata ono 'ba drikaca'bai Yudai ro ratate nda ufune; ko toto ta ota Sabata ro ufuna rota, oko tana nda atate ekye, Lu ni Täpi yi modo ro, ago ata ono si nda 'ba andivo ndaro te ojojoro Lu be. ¹⁹ Ago Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Ma tangye iti àmiri; Ngwa ni ko ta aza oyene ta modo ndaro ro ronye; nda ka giallo tase nda ndre Täpi ndaro ka ugu oyena be oyena ayani. Tase Täpi kabe oyena, Ngwa ka kpa oyena ayani. ²⁰ Tana Täpi lu Ngwa ago ka'da tase cini andivo ndaro kabe oyena te ndäri. Nda ka'dana nga azaka parandra 'da ndäri oyene ndrani ono drisi, ago ami cini nyà'dona 'da larolaro ro. ²¹ Kpa oso Täpi kabe avo lofo ago kabe adri ozo ànyari ronye, kpa oso inye Ngwa ka adri ozo ànya se nda kolebe ozone ànyari kai ri. ²² Ca Täpi pe vure 'diaza alo ro ko. Nda ozo drikaca ndra te Ngwa ndaro ri vure opeza, ²³ ago vona cini oronayi Ngwa 'da kpa oso inye ànya kayi Täpi oro. Nda se koro Ngwa ko ro Täpi se kezo nda be ono ko. ²⁴ "Ma ugu tangye iti àmiri nda se kabe ata maro erina ago ka taoma nda se kezo mabe ono ya ni adri àduako be, vure ndaro opene i'do, oko lävute ro nja ni odra yasi le adri ya. ²⁵ Ma ugu tangye iti àmiri; tu kate eziikyí tu esa rote nja; se avo erina ata Ngwa Lu ro ro 'da, ago ànya se kabe erina ocinayi 'da adri ya. ²⁶ Kpa oso inye oso Täpi andivo ni etovo adri ro ro kpa oso inye nda 'ba Ngwa te a'done etovo adri ro ro. ²⁷ Ago nda ozotate Ngwa ri vure opene, tana nda orivoya Ngwa Lidri ro. ²⁸ Nyà'do ko larolaro ro ta ono ta; tu kate eziikyí se avo cini erinayi ata ndaro 'da ²⁹ ago efonayi 'da tesi ni 'budrii ànyaro yasi; ànya se yeyi takado te efonayi 'da ago orinayi 'da, ago ànya se yeyi takozí te efonayi 'da ago ape-na vurenayi 'da. ³⁰ "Mäni ko nga aza oyene drikaca mo-

do maro rosi; ma vureope toto oso Lu kabe itina mări ronye, ago vureope maro orivoya ñgye, tana mojo kote tase malebe oyene ayani, oko toto tase nda se kezo mabe kolebe ayani. ³¹ "Ondro ka'do ma ta modo maro ro edre tase mabe atana äruna ko oso tanğye ronye. ³² Oko 'diaza kpa orivoya se ka taedre ma ta, ago mäni ndi tase nda kabe atana ta maro ta orivoya endaro. ³³ Yoane ni 'dise mizo lazo'bai amiro be ndare owo, ago petate ta tanğye rota, ³⁴ beŕo ko mări tazevo lidri ro edrene ayani; ma tase ono atana giallo tana apa ami robe. ³⁵ Yoane laba oso lamba se ka ugu lekobe ago ka ugu voeyibe ronye, ago tuna fere nyà'dote olebe ago riyä ro ñgaeyi ndaro tana ro. ³⁶ Oko ma tazevoedre be ta maro ta se kpa para ndrani tazevoedre se Yoane kedrebe ri; tase mabe oyena ono ni orivoya taoye se Täpi maro kozobe mări oyene owo, tase kwoi atate ta maro ta ago ka'da ndi anjioko Täpi ezo ma ni. ³⁷ Ago Täpi, se kezo ma be, edre ta kpate ma ta, nyèri ata ndaro kote alona ago mindre militi ndaro ko, ³⁸ ago nyàti lazo ndaro kote ya amiro ya, tana mima kote nda se nda kezobe ono ya. ³⁹ Nyà Tae-gyii tenyi; tana nyùsu amiro be nyùsuna adri äduako ni ànya yasi. Ago Taegyii gi kwoi ka ta maro ata! ⁴⁰ Caoko mile ko ikynie mare a'doza adri be. ⁴¹ "Mako ugu räru urı ni lidri rigyesi. ⁴² Oko mäni a'do ami lidri rote, ago mänite ami ñgalu ako Lu ri ya amiro ya. ⁴³ Mikyite drikaca Täpi maro robe oko mıru ma kote, caoko, ondro 'diaza kikiy drikaca modo ndaro robe mıruna nda ndi. ⁴⁴ Mile räru usune ni azi resi, nyòjo kote räru usune ni nda se orivoya toto ni Lu yi ono resi, 'dooko, minina omane ma ya eñwanye ya? ⁴⁵ Caoko, mima ko mikye, ma ni alo aza se kicuna ami 'da Täpi maro ri owo, Musa se mı'ba mi amiro be driigye, nda ni se kicuna ami 'da owo. ⁴⁶ Ondro mima ndi endaro Musa ya, nyà'dona ndi taoma be ma ya, tana nda egyitate ta maro ta. ⁴⁷ Oko mima be kote tase nda kegyibe ya ono, minina omane tase mabe atana ono ya eñwanye ya?"

6 Ono vosi, Yesu zate Fofu Galilaya ro tasi (kode fofu Taberia ro, kpa oso äzi anya be ronye.) ² Lowa du sote nda vo, tana ànya ndreyi talaro ro ñgaedero ndaro adravo'bai ri te. ³ Yesu tute kuru lutu dri ago rite vuru taeri'bai ndaro be. ⁴ Tana tu Karama Lävu Odra ro rote lototi. ⁵ Yesu ndrevote gbikiy ago ndre lowa du te ikyvoya ndare, ago nda eji Filipino te ekye: "Mänina ñgaonya amba ogyene lidri ono ri onyane ni eñwaro ya?" ⁶ (Nda ata tase ono te ta Filipino ro ojoza; oko nda ni tase nda lebe oyene rote nja.) ⁷ Filipino zatadrite ekye: "Ka'dobe ca 'di cini ri urune fereferere, lagyena uruna mo'di kaci ndrani kama ritu (200) drisi ambata amba ogyeza." ⁸ Alo aza taeri'bai ndaro ro, Andarea, seni ädrupi Simona Petero ro, atate ekye: ⁹ "Ngagarıwa aza orivoya noñwa duñguŕu ñji ambata kaaza ro robe ago ti'bi ritu be. Oko ro endaro ànya unina ko a'done amba lidri cini kwoi ojone." ¹⁰ Yesu atate ànyari ekye: "Mı'ba

lidri kori vuru." (Käyi amba orivoya lau.) Ago lidri cini rite vuru; mändago oso kutu ñji (5.000) ronye. ¹¹ Yesu ru ambata te, ago ozo aro'boya te Lu ri, ago lanji ànya te lidri se koribe vuru lau kai ri. Nda ye ti'bi kpa inye, ago ànya cini nyate amba oso ànya kolebe ronye. ¹² Ondro ya ànya cini ro kogate oko, nda atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Nyòto 'bolotona se ke'bebe ono, mı'de mènji se kotabe giŕıñwa ono ko." ¹³ Ago ànya otoyı ànya cini te ago otoyı 'bolotona se ke'bebe ana korıga na te 'butealo foritu twitwi ni duñguŕu ambata kaaza ro ro se lidri konyabe ana yasi. ¹⁴ Talaro ro se Yesu koyebe ana ondrena si oko, lidri se lau ana atayite ekye: "Endaro ono orivoya nebi yi! Se ka oyebe ikynie 'bädri ya owo!" ¹⁵ Yesu nite aba ànya kayi oye ikynie nda urune nda o'bane 'bädri'ba ro mbarasi, 'dooko nda andivo oyite kpa to'di lutui dri ire. ¹⁶ Ondro te tandrolero oko, taeri'bai Yesu ro oyyite fofu kala, ¹⁷ ciyite toñbo ya, kayite drı fofu ro oza ogone kovole Kapere-nauma ya oko vo nite, ago Yesu ikyi drıgıba ko ànyare. ¹⁸ Ago 'dooko oli gbiriŕi be site ago kanda gyi te. ¹⁹ Ondro taeri'bai keletete jä'dijä'di nätu kode su ronye oko, ànya ndreyi Yesu te abavoya gyi drisi, ikyvoya loto toñbo re, ago ànya a'dote turituri ro. ²⁰ Yesu atate ànyari ekye: "Nyà'do ko turıro ono ma owo!" ²¹ 'Dooko ànya ruyi nda te toñbo ya ya cini si, ago dori toñbo sate gyinidri vose ànya kabe ugu oyi kigye ana ya. ²² Kyenonosi oko lowa se koribe fofu tase ana niyite anjioko toñbo toto sedri alodi lau. Ànya niyite Yesu ci kote kigye taeri'bai ndaro be, oko taeri'bai ndaro oyyite ire nda ako. ²³ Toñbo azaka, se ni Tiberia yasi, ikyite kototi vose lowa konya ambata be kigye Opi ri aro'boya oye vosi ana ya. ²⁴ Ondro lowa kondre Yesu kote lau, ca taeri'bai ndaro oko, ànya ciyite toñbo kai ya ago oyyite Kapere-nauma ya, kayi ugu nda urı. ²⁵ Ondro lidri kusu Yesu te fofu tasi nasi oko, ànya atayite ndäri ekye: "Miemba'ba, nyeza noñwa itube ya?" ²⁶ Yesu zatadrite ekye: "Ma ugu tanğye iti ämiri; nyà ugu ma urı ono tana minya ambata te ago nyùsu ñgase cini milebe te, ko tana mini talaro ro maro tana te. ²⁷ Miye losi ko ta ñgaonya se kabe ruenjenji rota, oko miye losi ñgaonya se kabe ori madaro ta adri äduako rota ta ayani. Ono ni ñgaonya se Ngwa Lidri ro ozona 'da ämiri owo, tana Lu, Täpi si beti taka'daro ndaro rote nda dri." ²⁸ Ago ànya ejiyi nda te ekye: "Ka'do inye màyena e'di tase Lu kole ama be oyene ono oyeza ya?" ²⁹ Yesu zatadrite ekye: "Tase Lu kole be ämiri oyene anjioko taomane nda se nda kezobe ya." ³⁰ Ànya logotate ekye: "Talaro ro se miyena 'da ämäri ondrene ago màma robe miya e'di ya? Miyena e'di ya? ³¹ Zutui amaro nyàyi mana te vocowa ya, kpa oso taegyı kabe ata ronye ekye: 'Nda ozo ambata te ànyari ni vo'buyakuru yasi onyane.'" ³² Yesu atate ekye: "Ma ugu tanğye iti ämiri. Ngase Musa kozobe ämiri ko ambata yi ni vo'buyakuru yasi; Täpi maro kani ambata endaro

ozo ämiri ni vo'buyakuru yasi. ³³ Tana ambata se Lu kabe ozona ni nda se kikyibe vuru ni vo'buyakuru yasi ago kani adri ozo 'bädri ri owo." ³⁴ Änya ejiji nda te ekye: "Desi, nyozo ambata ono ämäri ondoalo." ³⁵ Yesu ititate änyari ekye: "Ma orivoya ni ambata adri ro. Nda se kabe ikyi mare a'dona ko täbiri ro alona, nda se kabe taoma ma ya a'dona ko gyilu be alona. ³⁶ Ma ta iti ämiri, yauono mindre ma te, oko mägazo taomane, ³⁷ vona se cini Täpi maro kabe ozona märi ikyina 'da mare, ago 'dise kabe ikyi mare märi onjane i'do alona. ³⁸ Tana mikyite vuru ni vo'buyakuru yasi ko ole modo maro ro oyene oko ole nda se kezo mabe ro oyene ayani. ³⁹ Ago ono ni ole nda se kezo mabe ro anjioko märi alo aza änya se cini nda ozote märi ono ro ijene i'do, oko menjana änya cini 'da kuru adri ya tu äduro si. ⁴⁰ Tana tase Täpi maro kolebe anjioko ni vona se cini kabe Ngwa ondre ago kabe taoma nda ya a'dona ndi adri äduako be. Ago menjana änya 'da adri ya tu äduro si." ⁴¹ Ago lidri eto atate ngurungururo ta ndaro ta, tana nda atate ekye: "Ma ni ambata se kikyite vuru ni vo'buyakuru yasi owo." ⁴² Ago änya atayite ekye: "Mano ono ni Yesu ngwa Yosepa ro, ro ko inye ya? Mäni täpi ndaro te ndi endre be, ka'do inye, yauono nda ka ata ekye; nda ikyite vuru ni vo'buyakuru yasi enjwanye ya?" ⁴³ Yesu zatadrite ekye: "Nyè'be ata ngurunguru ro amivoya 'do. ⁴⁴ 'Diaza unina ko ikyine mare e'be gialo Täpi se kezo mabe ishwena nda ni mare, ago menjana nda 'da adri ya tu äduro si. ⁴⁵ Nebi egyitate ekye: 'Embana 'di cini 'da Lu si.' 'Diaza se kabe ta Täpi ro eri ago kabe tauni ni nda resi kani ikyi mare. ⁴⁶ Ono a'do ko ekye 'diaza ndre Täpi te; nda se ni Lu resi ni. to-to se ndre Täpi be owo. ⁴⁷ Ma ugu tangye iti ämiri; nda se kabe taoma orivoya adri äduako be. ⁴⁸ Ma ni ambata adri ro. ⁴⁹ Zutui amiro nyäyi mana te vocowa ya, oko änya todrayite. ⁵⁰ Oko ambata se kabe ikyi vuru ni vo'buyakuru yasi orivoya oso nonye 'dise kabe onyana odrana ko. ⁵¹ Ma ni ambata adri ro se ikyite vuru ni vo'buyakuru yasi owo! Ondro 'diaza ka ambata ono onya, nda orina ndi äduako. Ambata se mozona 'da ndäri ni lomvo maro se mabe ozona tana 'bädri kori robe lidriidriro." ⁵² Tase ono eto ta kalawikya ro kyila si te änya lako, änya ejiyitate ekye: "Mano ono unina lomvo ndaro ozone ämäri onyane enjwanye ya?" ⁵³ Yesu atate änyari ekye: "Ma ugu tangye iti ämiri, ondro ka'do minya lomvo Ngwa Lidri ro ro ko ago mimvu kari ndaro ko, ämiri a'done adri be andivo amiro ya i'do. ⁵⁴ Nda se kabe lomvo maro onya ago kabe kari maro umvu ni adri äduako be, ago menjana nda 'da adri ya tu äduro si. ⁵⁵ Tana lomvo maro ni ngaonya endaro yi, kari maro orivoya ngaumvu endaro yi. ⁵⁶ Nda se kabe lomvo maro onya ago kabe kari maro umvu ka ori ma ya, ago ma ori nda ya. ⁵⁷ Täpi lidriidriro ezo ma ni, ago nda si ma kpa ori, kpa oso inye nda se kabe ma onya orina 'da ma si. ⁵⁸ Ka'do inye, ono ni ambata

se ikyite vuru ni vo'buyakuru yasi owo, anya ko oso ambata se zutui amiro konyabe ronye, ago 'dooko onyana vosi todrayite. Nda se kabe ambata ono onya orina 'da äduako." ⁵⁹ Yesu ata ta ono te 'dooko nda ngaembavoya zotaeriro ya Kaperenauma ya. ⁶⁰ Amba oso'bai nda vo ro keru ta ono te oko atayite ekye: "Ngaemba ono mbara te tu. A'di uruna ni ya?" ⁶¹ Teinye tana itiako, Yesu ni rote änya kayi ata ngurunguru ro ta ono ta, ago nda atate änyari ekye: "Inye'do ta ono 'ba ami te voozone ya? ⁶² 'Dooko aba, mindre Ngwa Lidri ro gwo oyivoya vose nda ka'do be käti kigye ana ya niya? ⁶³ Tori Lu ro ka adri ozoni, mbara lidri ro iro cu awi. Ata gi matabe ämiri ono kani adri Lu ro Tori kabe ozona ezina. ⁶⁴ Caoko rukä amiro ma ta ko." (Yesu ni 'dise koma ko ago se kolebe drü ndaro ozone rote ni etovoya.) ⁶⁵ Ago nda atate ekye: "Ono roni tase mitibe ämiri makye 'diaza unina ko ikyine mare e'be gialo Täpi o'bana ni rritiako ndäri oyene inye." ⁶⁶ Ta ta ono rota, amba oso'bai Yesu vo ro gote kovole ago le kote tona oyine nda be. ⁶⁷ Ago nda eji taeri'bai 'butealo foritu te ekye: "Mile kpate ogone ya?" ⁶⁸ Simona Petero zatadri ndaro te ekye: "Opi, möyina a'di riya? Mi ni ata se kabe adri äduako ozo be. ⁶⁹ Ago yauono mäma ndi ago mäni ndi mi ni nda se Alokado se kikyini Lu resi owo." ⁷⁰ Yesu logotate ekye: "Manji ami 'butealo foritu ni, roko inye ya? Caoko alo aza amiro orivoya kicu'ba owo!" ⁷¹ Nda ka ugu ta Yuda, ngwa Simona Isekariota ro ro atana. Tana Yuda, ca alo aza taeri'bai 'butealo foritu ro oko, kaoye ni dri ndaro ozone.

7 Ono vosi, Yesu abate Galilaya yasi, nda le kote abane Yuda yasi, tana drikaca'bai Yudai ro lau ana leyi nda ufune. ² Tu karama Mutuguri rote lototi, ³ ta'doro ädrupii Yesu ro atayite ndäri ekye: "Nye'be vo ono ago nyoyi Yuda ya, tana oso'bai mivo kondreyi ngase nya ugu oyena robe. ⁴ 'Diaza alo da'do tase nda ka ugu oyena kote ondro nda kole ndi yi unine kadoro owo. Nyeto nga kwoi ugu oyena bete ono, mi'ba 'bädri cini kuni ta miro!" ⁵ (Ca ädrupii ndaro mayi kote nda ya.) ⁶ Yesu atate änyari ekye: "Tu kado märi esa ko drigba, oko tu cini ro kado ämiri. ⁷ Ya 'bädri ro niko osone ami lomvo, oko yana ka oso malomvo, tana ma ugu taiti anjioko taoye änyaro orivoya koziro. ⁸ Nyügu oyi ri karama ya, märi oyine karama ono ya i'do, tana tu gya maro esa dri ko." ⁹ Nda kata ta ono te oko nda rite Galilaya ya. ¹⁰ Oyi ädrupii ndaro ro karama ya vosi ko, Yesu oyi kpate, caoko nda oyi kote nbelero, oko ndrwiro. ¹¹ Drikaca'bai Yudai ro uguyi nda urite ni karama ya. Änya ejiyitate ekye: "Nda enjwaro ya?" ¹² Ugu ta wayawaya amba atate ta ndaro ta lowa lako. Lidri rukä ka ata ekye: "Nda mano kado yi." Azakana atate ekye: "Hwa, nda ka lidri wiri." ¹³ Oko 'diaza ata ta ndaro kote nbelero, tana änya turiro ni drikaca'bai Yudai ro ri. ¹⁴ Karama te ti okyene oko Yesu oyite Yekalu ya ago eto ngaemba te. ¹⁵ Drikaca'bai Yudai ro a'dote larolaro

ro amba ago atayite ekye: "Mano ono koyi ko cu vo tauni roya oko ko'debe ta unine amba ono enwanye ya?"¹⁶ Yesu zatadrite ekye: "Tase mabe embana ono ko n̄gaemba ma modo ro, oko ikyi ni Lu se kezo mabe ono resi.¹⁷ Nda se olebe tase Lu kolebe oyene anya unina ndi, kode tase mabe embana kikiyi ni Lu resi kode ma ata drikaca ma modo rosi.¹⁸ 'Dise kabe ata drikaca modo ndaro rosi ka r̄aru ur̄i andivo ndaro ri. Oko nda se kolebe nda se kezo nda be ono orone ayani ni orivoya 'diri, ago nda ga kowe ko alona.¹⁹ Musa ozo Ota te am̄iri, nda ozo ko ya? Oko alo aza amiro ro Ota ko. Nyà ojo ma ufune etaya?"²⁰ Lowa zatadrite ekye: "Mi orivoya demona be mi ya. A'di ka ojoni mi ufune ya?"²¹ Yesu zatadrite ekye: "Maye talaro ro alo te, ago ami cini nyà'dote larolaro ro.²² Musa ta ami te ngwàagoro amiro olone n̄bir̄iro (caoko ko ni Musa owo oko zutui amiro eto tana ni), ago nyà ngaga olo n̄bir̄iro Sabata si.²³ Ondro alo ngaga te n̄bir̄iro Sabata si anjioko Ota Musa ro epere kote, tana e'di ami kyilaro mabe tase mede lidri be Sabata si ono rota niya?"²⁴ Nyè'be vureope tan̄gye oyeako si 'do ago m̄ipe vure endaro tan̄gye oyesi ayani."²⁵ Rukà lidri Yerusalem ro ro atate ekye: "Inye'do ono roko mano se drikaca'bai kayibe ojo ufune owo ya?"²⁶ Mindre! Nda ka ugu ata ro miamba ya, ago ànya atayi ta aza kote nda lomvo. Adona ànya nite endaro nda ni Mesiya owo ya?²⁷ Oko tuse Mesiya kabe ikyi, 'diaza unina ko nda ni enwaro. Ago ama cini m̄ani vose mano ono kikiyi ni kigyese ndi."²⁸ Ondro Yesu kate miemba Yekalu ya oko nda atate ro r̄ere ekye: "Inye'do m̄ini ma ndi endaro ago m̄ini vose mikiyibe ni kigyese ndi ya? Mikyi kote drikaca modo maro rosi. Caoko, nda se kezo mabe ono ni n̄gye. M̄ini nda kote,²⁹ oko m̄ani nda ndi, tana mikyi ni nda resi ago nda ezo ma ni."³⁰ 'Dooko ànya ojoyite nda urune, oko 'diaza alo do dr̄i kote nda lomvo, tana tu ndaro esa ko drigba.³¹ Oko amba ni lowa lakosi mayite nda ya ago atayite ekye: "Ondro Mesiya kikiyibe nda oyena talaro ro gi'da ndrani mano ono risi ya?"³² Parusii kerite lowa ka ugu ngase kwoi tana wayana ta Yesu rota oko, ànya ndi kohanii 'desi be zoyi rukà vookwa'bai rote nda urune.³³ Yesu atate ekye: "Marina 'da ami yibe gafere madaro, ago 'dooko moyina 'da lozo nda se kezo mabe re,³⁴ m̄ir̄ina ma 'da oko nyùsuna ma ko, tana m̄inina ko oyine vose ma'dona 'da kigye ya."³⁵ Drikaca'bai Yudaì ro atayite ànyavoya ekye: "Nda kaoye oyine enwaro am̄ari ko nda usune ya? Nda le oyine 'bakici Giriki ro se lidri amaro kabe ori kigye ya ago Girikii embane ya?"³⁶ Nda ka ata ekye m̄ar̄ina yi 'da oko mùsuna yi ko, ago m̄anina ko oyine vose ya'dona 'da kigye ya. Nda usu ta e'diro atane inye ya?"³⁷ U'du àdu parandra karama rosi oko Yesu edrete kuru ago atate r̄ere ekye: "Nda se gyilu be beṛo ikyine mare ago kumvu robe.³⁸ Oso taegyì kabe ata ronye ekye: 'Nda se kabe taoma ma ya golo gyi adri ozoro

udina ndi ya ndaro yasi.'" ³⁹ Yesu ka ono ta Tori ro atana, se ànya se komabe nda ya ka oyebe urune ono. Tu gi ana si ozo Tori drigba ko'de, tana en̄ga Yesu drigba ko dri a'do 'desi ya.⁴⁰ Rukà lidri ro lowa lako kerì nda te ta ono atavoya oko atayite ekye: "Endaro mano ono orivoya nebi yi!"⁴¹ Azakana ekye: "Nda ni Mesiya owo!" Oko azakana ekye: "Mesiya ikyina ko ni Galilaya ya!"⁴² Taegyì katabe ekye Mesiya ikyina 'da ni zelevò 'Bàdri'ba Dawidi ro yasi ago àtina 'da Beteleme ya, 'bakici se Dawidi rite kigye ya."⁴³ Ago rulonyi a'dote lowa lako ta Yesu rota.⁴⁴ Rukàna le nda urune, oko 'diaza alo do dr̄i kote nda lomvo.⁴⁵ Ondro vookwa'bai kogoyite kovole oko, kohanii 'desi ndi Parusii be ejiyi ànya te ekye: "Nyèzi nda kote etaya?"⁴⁶ Vookwa'bai zayitadrite ekye: "'Diaza ata kote oso mano ono ronye!"⁴⁷ Parusii ejiyitate ekye: "Nda m̄ayu ami kpate ya?"⁴⁸ Minibe alo aza drikaca'bai ro kode alo aza Parusii ro ma te nda ya ya?⁴⁹ Lowa ono ni Ota Musa ro ko, ago ànya te orivoya latri Lu ro ze!"⁵⁰ Alo aza Parusii ro Nikodema orivoya lau, ni mano se oyi kàtina be Yesu ondre owo. Nda atate azii ri ekye:⁵¹ "Ota amaro voro m̄anina ko vure 'diaza ro opene kàti ta ndaro eri ako ago tase nda koyebe uniako."⁵² Ànya zayitadrite ekye: "Mi kpa ni Galilaya ya ya? Nyetenyi Taegyì ago minina ndi nebi aza efo ko ni Galilaya ya." [⁵³ 'Dooko 'dicini oyite 'bàru.

8 Oko Yesu oyite 'Beren̄wa Ice Idoro ro dri. ² Ro kyonon̄boci kyononosi oko nda gote kovole Yekalu ya. Lidri cini otokalate ngulu nda lomvo, ago nda rite vuru ago eto ànya embate. ³ Miemba'bai Ota ro ndi Parusii be eziyi toko aza àru taoyevoya ago drisi, ago ànya edreyi anya te ànya cini kandra. ⁴ Ànya atayite Yesu ri ekye: "Miemba'ba, àru toko gi ono te taoyevoya ago drisi. ⁵ Ota ya Musa katabe toko oso ono ronye beṛo ufune ovone kuni si, oko nyatana miro enwanye ya?" ⁶ Ànya atayi ta ono te Yesu odoza, tana ànya kikicuyi nda robe. Oko nda àndite ago egyitate gyinidri dringwa ndaro si. ⁷ Ago ànya kedreyite lau kayi ugu nda eji oko, nda edrete kuru ago atate ànyari ekye: "Alo aza amiro se koye takozì ko 'do kovo kuni kàti anya lomvo."⁸ 'Dooko nda àndite kpa to'di ago egyi tate gyinidri. ⁹ Ondro ànya keriyi ta ono te oko, ànya cini oyite, ba alo alo, eto ni 'desi yasi kàti. E'be Yesu te ire, toko ana dri 'du edrevoya nda kandra. ¹⁰ Nda edrete kuru ago atate anyari ekye: "Ànya gan̄waro ya? Inye'do alo aza e'be ko vure miro oyene ya?" ¹¹ Anya zatadrite ekye: "Aza alona i'do, 'desi." Yesu atate ekye: "Ka'do inye, ca ma vure miro oyene i'do. Nyoyi oko miye takozì ko tona."]¹² Yesu ata ta kpate to'di Parusii ri ekye: "Ma ni n̄gaeyi 'bàdri ro, nda se kabe oso mavo a'dona ndi n̄gaeyi adri robe ago abana ko vouni yasi alona."¹³ Parusii atayite ndàri ekye: "Nya ugu tazevo modo miro ro edrena; tase nyabe atana ono ka'da ta aza ko."¹⁴ Yesu zatadrite ekye: "Hwa, ondro ka'do ca

ma tazevo modo maro ro edrena, tase mabe atana ni nggye, tana m̄ani vose mikiyibe ni kigye ndi vose ma ugu oyi kigye be. Oko m̄ini vose mikiyibe ni kigyese ko, ca vose ma ugu oyi kigye be. ¹⁵ Nyà vureope ɾo kpeye a'do lidri ro voro; mape vure 'dianza ro ko. ¹⁶ Oko ondro ka'do gwo m̄ari oyene inye, vureope maro a'dona ɾo nggye, tana ma ko iɾe opevonaya; oko Täpi se kezo mabe orivoya mabe. ¹⁷ Egyitate Ota amiro ya anjioko ondro tazevoedre 'di ritu ro kojote ojo anjioko tase ànya kabe atana orivoya nggye. ¹⁸ Ma tazevo modo maro ro edrena, ago Täpi se kezo mabe ka kpa tazevoedre ma ta." ¹⁹ Ànya ejiji nda te ekye: "Täpi miro eɾɾwaro ya?" Yesu zatadrite ekye: "M̄ini ma ko'de ca Täpi maro, ondro aba m̄ini ma gwo, m̄inina Täpi maro kpa." ²⁰ Yesu ata tase cini ono te ngaembavoya Yekalu ya, zoya se a'ba s̄anduku ngap̄ari ozo robe kigye ya. Ago 'dianza alo ru nda kote, tana tu modo ndaro ro esa ko dri. ²¹ Yesu atate ànyari to'dina ekye: "Moyina 'da lozo; m̄iɾina ma 'da, oko m̄idrana 'da takozii amiro ya. M̄inina ko oyine vose ma ugu oyi kigye ya." ²² Ago drikaca'bai Yudai ro atate ekye: "Nda ka ugu ata ekye m̄anina ko oyine vose nda ka ugu oyi kigye ya. Inye'do takaci ta'doro nda kaoye andivo ndaro ufune ya?" ²³ Yesu zatadrite ekye: "Ami 'b̄adri vuru nonwa ono ro, oko mikiyini kurusi. Ami ni 'b̄adri ono yasi, oko ma ko ni 'b̄adri ono yasi. ²⁴ 'Doni tase matabe àmiri makye m̄idrana 'da takozii amiro ya owo. Ago m̄idrana 'da takozii amiro ya ondro m̄ima kote, Ma ni Nda owo." ²⁵ Ànya ejiji nda te ekye: "Mi orivoya a'di owo ya?" Yesu zatadrite ekye: "Miti tate àmiri ɾoni etovoya. ²⁶ Ma ta amba be atane ta amiro ta, ago ta amba be vure amiro opene tana ro. Oko nda se kezo mabe ni nggye, ago ma toto tase meribe ni nda resi tana itina ayani 'b̄adri ri." ²⁷ Ànya niyi ko anjioko Yesu ka ugu ta Täpi ro ata ànyari. ²⁸ Ago nda atate ànyari ekye: "Ondro nyènga Ngwa Lidri rote kuru, 'dooko m̄inina 'da anjioko Ma ni Nda owo; 'dooko m̄inina 'da anjioko maye nga aza ko drikaca modo maro rosi, oko ma toto tase Täpi kema mabe atane atana ayani. ²⁹ Ago nda se kezo mabe ono orivoya mabe, nda e'be ma kote iɾe, tana ondoalo ma nggase tana kabe nda usi oyena ayani." ³⁰ Ambana se keri Yesu te ta ono atavoya mate nda ya. ³¹ Ago Yesu atate Yudai se koma ta be nda ya ri ekye: "Ondro m̄iro ngaemba maro te, ami orivoya endaro taeri'bai maro, ³² m̄inina tanɾye ndi, ago tanɾye o'ba ami 'da dritai ro." ³³ Ànya zayitadrite ekye: "Ama orivoya zelevoi Abarayama ro, ago m̄a'do kote iyeärii 'dianza ro. Nyusu eɾɾwanye ugu atane ekye: 'Nyà'dona 'da dritai roya?" ³⁴ Yesu atate ànyari ekye: "Ma ugu tanɾye iti àmiri; vona se cini ka takozii oye orivoya iyeäri takozii ro. ³⁵ Iyeäri ri kote madaro katidri ya, oko ngwa ri ndi lau äduako. ³⁶ Ondro Ngwa ko'ba ami ni dritai ro, 'dooko nyà'dona ndi endaro dritai ro. ³⁷ M̄ani ndi ami ni zelevoi Abarayama ro owo. Caoko nyà ojo ma ufune,

tana m̄ileko ngaemba maro urune. ³⁸ Ma tase meribe ni Täpi maro resi atana, oko nyà tase nyèribe ni täpi amiro resi oyena ayani." ³⁹ Ànya zayitadrite ekye: "Täpi amaro ni Abarayama." Yesu logotate ekye: "Ondro nyà'do gwo endaro ngwai Abarayama ro, m̄iyena kpa tase nda ye be ayani. ⁴⁰ Ma orivoya mano se kiti tanɾye se merite ni Lu resi te àmiri owo, oko nyà ojo ma ufune. Abarayama ye nga aza ko oso inye! ⁴¹ Nyà ugu tase täpi amiro koyebe oyena." Ànya zayitadrite ekye: "Lu toto ni Täpi se ama be sina owo, ago ama ni ngwà nggye ndaro owo." ⁴² Yesu atate ànyari ekye: "Ondro Lu ka'do gwo endaro Täpi amiro, nyùluna ma ndi, tana mikiyini ni Lu re ago yauono ma ni no. Mikiyini kote drikaca ma modo rosi, oko nda ezo ma ni. ⁴³ Tana e'di m̄ini tase mabe atana ko niya? Tana m̄ini ko biogane lazo maro erine. ⁴⁴ Ami orivoya ngwai täpi amiro kicu'ba ro, ago m̄ile osone ole täpi amiro ro vo. Tana ɾoni etovoya nda orivoya 'diufu'ba yi ago a'do ko alona tanɾye resi, tana tanɾye i'do nda ya. Ondro nda ka kowe oga, nda ka ugu ta ndaro oyena, tana nda kowe'ba yi ago täpi kowe cini ro. ⁴⁵ Oko ma tanɾye iti, ago 'do ni tase m̄ide ko omane maya owo. ⁴⁶ Alo aza amiro se unina ndi ma kicune ekye ma orivoya taenji be ni a'di ya? Ondro ka'do ma tanɾye ata, tana e'di m̄ima ko maya niya? ⁴⁷ Nda se kikiyini Lu resi ka ata Lu ro erina. Caoko ami ko ni Lu resi, ago 'do ni tase m̄ide ko ta erine owo." ⁴⁸ Yudai ejiji Yesu te ekye: "Inye'do ama ɾo ko nggye ugu atana màkye mi orivoya Samaria'ba yi ago demona be miya ya?" ⁴⁹ Yesu zatadrite ekye: "Ma demona ako, ma Täpi maro oro, oko ami m̄iro ma ko. ⁵⁰ Ma ko ugu taoro uɾi ma andivo ri. Oko alodi aza orivoya se ka ugu uɾina ago se ka vureope ta maro ta. ⁵¹ Ma ugu tanɾye iti àmiri, nda se kabe ngaemba maro oro odrana ko alona." ⁵² Ànya atayite ndäri ekye: "Yauono màma ndi endaro anjioko mi demona be! Abarayama drate, ago nebii todrate, caoko nya ata mikye nda se kabe ngaemba miro oro odrana ko alona. ⁵³ Täpi amaro Abarayama drate, nya mi o'ba a'done ndrani Abarayama ri, inye'do mi ndi inye ya? Ago nebii todra kpate. Nyusu miro be mi orivoya a'di owo ya?" ⁵⁴ Yesu zatadrite ekye: "Ondro aba ma gwo andivo maro oro ayani, 'dooko taoro maro kadona i'do. Nda se kabe ma oro ni Täpi maro; se gi nyàbe tana atana mikye ni Lu amiro owo ono. ⁵⁵ M̄ini nda kote alona, oko m̄ani nda ndi, oko aba mata gwo makye m̄ani nda ko, ma'dona ndi koweoga'ba ro oso ami ronye. Oko m̄ani nda ndi, ago maro ata ndaro ndi. ⁵⁶ Täpi amiro Abarayama a'dote riyäsi tu ikyi maro ro ondrene; ndrete ago a'dote ya i'dwesi." ⁵⁷ Ànya atayite ndäri ekye: "Ndrea miro drigba i'do 'butenji; oko inye'do mindre Abarayama te ya?" ⁵⁸ Yesu logotate ekye: "Ma ugu tanɾye iti àmiri teinye Abarayama utiako, ma ɾo orivoya." ⁵⁹ 'Dooko ànya ruyi kuniɾwà te nda ovoza, oko Yesu da'do andivo iro te ago e'be Yekalu te.

9 Ago Yesu ka ugu aba oko, nda ndre mano se ätibe miako ana te. ² Taeri'bai ndaro ejiyi nda te ekye: "Miamba'ba, takozì a'di ro 'ba mano ono ni utine miako ya? Takozì modo ndaro ro kode takozì uti'bai ndaro roya?" ³ Yesu zatadrite ekye: "Miako ndaro tana di ko takozii ndaro kode takozii uti'bai ndaro ro. Nda orivoya miako tana mbara Lu ro andre losi oyena robe nda ya. ⁴ Ago bedri ro kitu si ono, bero ämäri ugu losi nda se kezo mabe ono ro oyene; ngäkyi kate eziikyì 'dooko 'diaza alo unina ko losi oyene. ⁵ Ondro ma dri orivoya 'bädri ya, ma orivoya ngaeyi yi 'bädri ri." ⁶ Ta ono atana ndäri vosi oko, Yesu vo to te gyini dri ago nga koro te to si; nda ndrù koro gwo mi mano ana roya, ⁷ ago atate ndäri ekye: "Nyoyi ago mijo mi miro Cece Siloama roya." (Ävuru ono takacina, anjioko Azote.) Ago mano ana oyite, jo mi ndaro te, ago egote kovole voondrebe. ⁸ 'Dooko oriazii ndaro, ndi lidri se kondreyi nda be nga ejivoya kätina ono ejiyitate ekye: "Inye'do ono ro ko mano se ka oribe vuru ago kabe nga eji 'do owo ya?" ⁹ Rukäna atate ekye: "Ndana owo," oko azakana atate ekye: "Hwa, ko ndana owo! Oko ondrena ya laba gi oso nda ronye." Ago mano ana andivona atate ekye: "Ma ni nda owo." ¹⁰ Änya ejiyi nda te ekye: "Yauono mi'debe voondrene enjwanye ya?" ¹¹ Nda zatadrite ekye: "Mano se äzibe Yesu ono, nga koro gwo, ndrügwo mi maro ya ago atate märi oyine Cece Siloama roya mi maro ojone. Ago moyite, ago majote oko, dori meto voondrete." ¹² Änya ejiyitate ekye: "Nda ganwaro ya?" Nda zatadrite ekye: "Mäni ko." ¹³ 'Dooko änya uguyi mano se sedri miako ana te Parusii re. ¹⁴ Tuse Yesu nga koro be ago kede miako ndaro be sina ana orivoya Sabata yi. ¹⁵ 'Dooko, Parusii ejiyi mano ana te to'dina nda a'dote voondrebe enjwanye. Nda ititate änyari ekye: "Nda 'ba koro te mi maro ya, majo mi maro te ago yauono mäni voondre ndi." ¹⁶ Rukä Parusii ro atate ekye: "Mano se koye ta ono be ono a'do ko ni Lu resi, tana nda ro ota Sabata ro ko." Caoko azakana, atate ekye: "Mano se orivoya takozì'ba yi unina talaro ro oso kwoi ronye oyene enjwanye ya?" Ago rulonyi a'dote änya lako. ¹⁷ Ago Parusii ejiyi mano ana te to'dina ekye: "Nyata mikye nda ede miako miro ni; ka'do inye nyatana ta e'di ta ndaro ta ya?" Mano ana zatadrite ekye: "Nda orivoya nebi yi." ¹⁸ Caoko drikaca'bai Yudai ro, mayi ta kote ekye nda a'dote miako ago yauono kate voondre, madale änya ziyi uti'bai ndaro te ¹⁹ ago ejiyi änya te ekye: "Ono ngwa amiro ya? Nyä ata mikye äti nda ro miako, oko yauono nda 'debe voondrene enjwanye ya?" ²⁰ Uti'bai ndaro zayitadrite ekye: "Mäni ndi nda ni ngwa amaro ago mäni ndi äti nda te miako. ²¹ Oko mäni ko yauono nda 'debe voondrene enjwanye, ca mäni nda se kede miako ndaro be ono kpa ko. Nyèji nda; nda te 'desiro, ago nda ozana tadri gini ta andivo ndaro rota." ²² Uti'bai ndaro 'debe atana nonye tana änya orivoya turiro ni drikaca'bai Yudai ro ri, se leyi

tadrite ro nja anjioko 'diaza kata tate ekye Yesu ni Mesiya owo äsina ndi ni zotaeriro yasi. ²³ 'Doni tase 'ba uti'bai ndaro be atana ekye: "Nda orivoya te 'desiro, nyèji nda owo!" ²⁴ Änya ziyi mano se ätibe miako ro ana te pere ririna si ago atayite ndäri ekye: "Mi'ba tao'ba Lu kandra anjioko nyitina ndi tangye ayani! Mäni ndi mano gi kede mibe ono orivoya takozì'ba yi." ²⁵ Mano ana zatadrite ekye: "Kode nda ndi takozì'ba yi kode ko ya, mäni ko. Ngase alodi mäni ndi; ma miako'ba yi, ago yauono ma voondre!" ²⁶ Änya ejiyitate ekye: "Nda ye e'diyi miri ya? Nda ede miako miro enjwanye ya?" ²⁷ Nda zatadrite ekye: "Miti rote nja ämiri, ago nyèri kote. Mile taerine to'di etaya? Kode mile a'done taeri'bai ndaro ya?" ²⁸ Änya 'dayi nda te ago atayite ndäri ekye: "Mi orivoya taeri'ba mano ana ro, ama orivoya taeri'bai Musa ro. ²⁹ Mäni ndi Lu atate Musa ri, caoko, mano ono, mäni vose nda kikyini kigyasi ko!" ³⁰ Mano ana zatadrite ekye: "'Do orivoya talaro ro yi! Mini vose nda kikyini ni kigyasi ko, oko nda ede miako maro te! ³¹ Mäni ndi anjioko Lu eri ta takozì'bai ro ko, nda ka lidri se kabe nda oro ago kabe tase nda kolebe oyena erina ayani. ³² Tana roni eto 'bädri rosi eri ta 'diaza ro kote se ozo voondre te mano se ätite miako ri. ³³ Mano ono aba kikyini ko ni Lu resi, nda unina ko a'done mbara be nga aza oyene." ³⁴ Änya zayitadrite ekye: "Äti mi te ago mimba te takozì ya; ago inye'do nya ojoni ama embane ya?" Ago änya njayi nda teni zotaeriro yasi. ³⁵ Ondro Yesu keritase ka'dobe ana tana te oko, nda usu mano ana te ago eji nda ekye: "Inye'do mima ndi Ngwa Lidri ro ya ya?" ³⁶ Mano ana zatadrite ekye: "'Desi nyiti tana märi nda a'di owo, tana mama ta robe nda ya!" ³⁷ Yesu atate ndäri ekye: "Mindre nda tero nja, ago nda ni se kabe ugu ata mibe ono owo." ³⁸ Mano ana atate ekye: "Mamate Opi!" Ago sokayate vuru Yesu kandra. ³⁹ Yesu atate ekye: "Mikyite 'bädri ono ya vure opene, tana se miako kondre vo robe ago änya se kabe voondre ka'do robe miako." ⁴⁰ Rukä Parusii ro se orivoya lau nda be ana keriyi nda be ta ono atavoya ejiyi nda te ekye: "Inye'do mima be mikye ama kpa miako ya?" ⁴¹ Yesu zatadrite ekye: "Ondro nyä'do gwo orivoya miako, 'dooko nyä'dona ko taenji be; oko nyäta rote mikye ya voondre, ono ka'da tero anjioko ami orivoya 'du taenji be."

10 Yesu atate ekye: "Ma ugu tangye iti ämiri: 'dise ci kote gyolo timele roya derenwa yasi, oko tu gwo vo to aza yasi, orivoya kugu yi ago ngatopa'ba yi. ² Oko 'dise kabe oci derenwa yasi orivoya lekye'ba timele ro. ³ Derenwa gaga'ba pi derenwa te ndäri, timele eri läzi ndaro ndi ondro nda kate timele modo ndaro ro uzi ävuru si owo, ago nda oro änya te tesi. ⁴ Ondro nda kolofu änya te tesi oko, nda 'dete kati änyari, ago timele sote nda vo, tana änya niyi drì ndaro te. ⁵ Änya osonayi ko 'di to vo, oko änya umuna ro pere ni 'di inye 'do ri, tana änya niyi drì ndaro ko." ⁶ Yesu iti

lapidri ono te ànyari, oko ànya niyi takaci tase nda kusube ana ro ko. ⁷ Ago Yesu atate to'di ekwe: "Ma ugu tangye iti àmiri. Ma orivoya derenwa timele ro owo. ⁸ Azaka se cini kikyibe kàti ni màri orivoya kuguyi ago ngatopa'bai, oko timele eri ta ànyaro kote. ⁹ Ma orivoya derenwa yi. Nda se kabe oci ma ya si apana ndi, nda ocina ndi ago ofona ndi tesi ago usuna lowo ndi. ¹⁰ Kugu ka ikyi toto nga kugune, ufune ago perene. Mikyite tana nyà'do robe adri be; adri se parandra be. ¹¹ "Ma orivoya ni lekye'ba kado yi, se ɾo olebe odrane ta timele rota. ¹² Mano se kabe pàlāti uruuru, se ko lekye'ba yi ago timele ko modo ndaro ro, kondre ihwi be ikyvoya, nda e'be timele te ago mu ɾo umu; ago ihwi ru timele te ago pere ànya te. ¹³ Pàlāti uru'ba mute tana nda toto pàlāti uru'ba yi ago ti ta timele ro ko. ¹⁴ Ma orivoya ni lekye'ba kado yi, màni timele maro ndi, ago timele maro ni ma ndi, ¹⁵ kpa oso Tàpi kuni mabe ronye ago màni Tàpi be ronye, ago mozo mate odrana timele ta. ¹⁶ Timele azaka orivoya se kpa maro se ànya i'do gyolo ono ya. Beɾo màri ànya ezine kpa; ànya erinayi drí maro 'da, ago ànya a'donayi 'da gboko alo ro lekye'ba alodi be. ¹⁷ "Tàpi lu ma tana ma ɾo olebe adri maro ozone, tana mago màru robe kpa to'di. ¹⁸ 'Diaza ri adri maro urune ni màrigyesi i'do, mozo ni dritai ro ole ma modo rosi. Ma mbara be anya ozone, ago ma mbara be ogone anya urune. Ono ni tase Tàpi maro kota mabe oyene owo." ¹⁹ Rulonyi go a'dote kpa to'di Yudai lako ta ata kwoi rota. ²⁰ Amba ànyaro uguyi atate ekwe: "Nda demona be! Nda orivoya drikoziro be! Nyà ta ndaro erina etaya?" ²¹ Oko azaka uguyi atate ekwe: "Mano demona be unina ko atane oso nonye. Demonu unina voondre ozone lidri miako ro ri enwanye ya?" ²² Te orivoya meɾi si, ago Karama Yekalu Àru ro a te oyena Yerusalemu ya. ²³ Yesu ka ugu aba ndiri Solomo ro Yekalu ya yasi, ²⁴ ondro lidri kotokalate ngulu nda lomvo oko ejiyitate ekwe: "Nya ama o'ba ugu a'done wiriwiri tuna mu'du enwanye ya? Nyiti ta nbelero àmàri: inye'do mi Mesiya owo ya?" ²⁵ Yesu zatadrite ekwe: "Miti ta ɾote nja àmiri, oko mìle ko omane ta maro ya. Taoye se mabe oyena drikaca Tàpi maro rosi ka ta maro itina, ²⁶ oko mìle ko omane, tana ami ko orivoya timele maro. ²⁷ Timele maro ka drí maro eri, màni ànya ndi, ago ànya soyi ndi mavo. ²⁸ Ma adri àduako ozo ànyari, ago ànya odrana ko alona. 'Diaza alo unina ko ànya ivune ni màrigyesi. ²⁹ Ngase Tàpi maro kozote màri orivoya 'desipara ndrani nga cini ri, ago 'diaza alo unina ko ànya ivune ni Tàpi maro rigyesi. ³⁰ Tàpi ndi mabe orivoya alo." ³¹ 'Dooko lidri go ruyi kuni nwa te nda ovoza sina. ³² Yesu atate ànyari ekwe: "Maye taoye amba kado te ami milesi se Tàpi kozote màri oyene; taoye kwoi se enwani nyà ma ovo tana roya?" ³³ Ànya zayitadrite ekwe: "Mà ko mi ovo kuni si ta tase aza kado oye rota, oko ta Lu o'da rota ayani! Mi orivoya toto lidri yi, oko nya ojo andivo miro o'bane

a'done Lu ro!" ³⁴ Yesu zatadrite ekwe: "Egyitate Ota modo amiro roya anjioko Lu atate ekwe: 'Ami orivoya lui.' ³⁵ Màni ndi anjioko tase taegyí kabe atana orivoya endaro àduako; ago Lu zi lidri se kai te lui, lidri se ozo lazo ndaro te ànyari ono. ³⁶ Oko ta maro ta, Tàpi nji ma te ago ezo ma te 'bàdri ya. Ka'do inye, nyàtana enwanye mikye ma Lu o'da, tana tase matabe makye ma ni Ngwa Lu ro ono ta ya? ³⁷ Ka'do inye mima ko ma ya, ondro ka'do ma kote tase Tàpi maro kolebe màri oyene oyena owo. ³⁸ Oko ondro maye ànya ndi, ka'do inye mima ca ko ma ya, beɾo àmiri omane taoye maro si, tana mìni ɾobe anjioko Tàpi orivoya ma ya ago ma orivoya Tàpi ya." ³⁹ Ànya go ojoi kate Yesu urune to'di, oko nda pavote ni drí ànyaro yasi. ⁴⁰ 'Dooko Yesu go oyite kovole Golo Yaradene tasi vose Yoane koye bapatisi be kigye ana ya, ago nda rite lau. ⁴¹ Lidri amba ikyite ndare, ànya atayite ekwe: "Yoane ye talaro ro kote, oko tase cini nda katabe ta mano ono rota orivoya endaro." ⁴² Ago amba lidri ro se lau ana mate nda ya.

11 Mano aza àzite Lazara, se rite Betaniya ya, a'dote adravoro. Betaniya orivoya ni 'ba'desi se Maria ndi endrenwa anyaro Marata be rite kigye owo. ² (Maria ono orivoya ni se koda nga nguturu be pa Opi roya ago koyo ànya be drikyiri anyaro si owo; àdrupi anyaro Lazara ni se a'dote adravoro ono owo.) ³ Endrenwa zoyi lazo te Yesu ri ekwe: "Opi, bereazi miro se nyulu tawi ono orivoya adravoro." ⁴ Ondro Yesu keritana te oko, nda atate ekwe: "Ta àdu adravo ono ro koni odra Lazara ro; se ono a'dote nonye tana kezi ɾaru robe Lu ri, ago a'dona nonye ono Ngwa Lu ro usuna taoro ndi sina." ⁵ Yesu lu Marata ndi endrenwa anyaro ndi Lazara be tawi. ⁶ Caoko ondro nda keritana lazo te ekwe Lazara adravoro oko, nda rite vose nda be kigye ana ya u'du aza ritu. ⁷ 'Dooko nda atate taeri'bai ri ekwe: "Mì'de mago kovole Yuda ya." ⁸ Taeri'bai zayitadrite ekwe: "Miamba'ba, tu gi fere kàlávube ono ya lidri lau ana leyite mi ovone kuni si; ago inye'do nya ugu tavoo-ra oyine kovole ya?" ⁹ Yesu atate ekwe: "Kitu alo si saa orivoya 'butealo foritu, ɾo ko inye ya? Tana nda se kabe aba kitu si 'de ko parapara, tana nda ka ngaeyi 'bàdri ono ro ondro. ¹⁰ Oko ondro nda ka aba ngàkyi si nda o'dena ndi parapara, tana nda ngaeyi ako." ¹¹ Yesu ata ta ono te ago ata ta kinja te ekwe: "Bereazi amaro Lazara u'dute, oko moyina 'da ago màpina mi na 'da." ¹² Taeri'bai zayitadrite ekwe: "Opi, ondro nda ka u'du'u'du, nda upina mi 'da." ¹³ Yesu ka iro ta odra Lazara ro atana ayani, oko taeri'bai kusu iro be nda atate ta u'du awi ro ayani. ¹⁴ Ago Yesu ititate ànyari nbelero ekwe: "Lazara drate, ¹⁵ oko ta amiro ta ma yai'dwesi tana ma ko nda be, tana mima robe. Mì'de mòyi ndare." ¹⁶ Toma (àzite Lezo) atate taeri'bai azi ndaro ri ekwe: "Ama cini mì'de mòyi troalo Miamba'ba be, tana màdra robe tro nda be!" ¹⁷ Ondro Yesu kesate

oko, nda usu ase Lazara te u'duna lävute su. ¹⁸ Betaniya orivoya jä'dijä'di na ni Yerusalema yasi oso nätu ronye, ¹⁹ ago amba Yuda'bai ro ikyste Marata ndi Maria be ondrene ànya i'dwene ta odra ädrupi ànyaro rota. ²⁰ Ondro Marata keru tate Yesu ikyvoya oko, anya fote tesi drî ndaro utune, oko Maria rite zo ya. ²¹ Marata atate Yesu ri ekye: "Ondro aba nya'do gwo nonwa Opi, ädrupi maro ri odrane i'do!" ²² Oko mäni ndi ca yauono Lu ozona ngase nyabe ejina 'da miri." ²³ Yesu atate anyari ekye: "Ädrupi miro adrina 'da." ²⁴ Anya zatadrite ekye: "Mäni ndi nda adrina 'da tu äduro si." ²⁵ Yesu atate anyari ekye: "Ma ni efo avoro ago adri yi. Nda se kabe taoma ma ya adrina 'da, nda kodra gica owo; ²⁶ ago nda se lidriidriro ago kabe taoma ma ya odrana ko alona. Mima ndi ta ono ya ya?" ²⁷ Anya zatadrite ekye: "Owo, Opi! Mama ndi mi ni Mesiya, Ngwa Lu ro, se kate ikyi 'bädri ya owo." ²⁸ Ta ono atana Marata ri vosi oko, anya oyite kovole, ago zi endrenwa anyaro Maria te irero. Marata atate anyari ekye: "Miemba'ba orivoya nonwa, ago ka ta miro eji." ²⁹ Ondro Maria keru ta ono te oko, anya ngate ago fote tianwa tesi drî ndaro utune. ³⁰ (Yesu esa dri ko 'banwa ya, oko drigba vose Marata ko'bedribe nda be kigye ana ya.) ³¹ Lidri se zo yasi Maria be kayi ugu anya i'dwe ana soyite anya vo ondro ànya kondreyi anya ngate ago fote tianwa tesi owo. Ànya kusuyibe anjioko anya kate ugu oyi 'budri dri liyine lau. ³² Maria esate vose Yesu be kigye ana ya, ago dori anya kondre nda te oko, anya 'dete nda pa, anya atate ekye: "Opi, ondro aba nya'do gwo nonwa ädrupi maro ri odrane i'do." ³³ Yesu ndre anya te ugu liyvoya, ago nda ndre lidri se anya be kpate ugu liyvoya oko; ya ndaro ngate kugbä ago nda te tusuro amba. ³⁴ Nda ejitate ekye: "Mise nda te enwaro ya?" Ànya zayitadrite ekye: "Nyiky ago mindre, Opi." ³⁵ Yesu liyite. ³⁶ Lidri atate ekye: "Mindre nda lu nda tawi." ³⁷ Oko rukä ànyaro atate ekye: "Nda ozo voondre te mano miako ri, nda ye ko ro niya? Inye'do aba ndana unina ro ko Lazara o'bane orine ni odravoya ya?" ³⁸ Yesu te tusuro ndra, nda oyite 'budri dri, se orivoya kugyi yi a'ba kuni te kalana ya. ³⁹ Yesu ta ànya te ekye: "Mina kuni 'do." Marata endrenwa mano se kodrabe ro zatadrite ekye: "Opi, a'dona te unguunguro, ase nda be ono u'duna te su!" ⁴⁰ Yesu atate anyari ekye: "Miti ta ro ko miri makye mindrena 'desi Lu ro ndi ondro aba mimate owo ya?" ⁴¹ Ànya anayi kuni te, Yesu ndrevote kuru ago atate ekye: "Maye aro'boya miri, Täpi, tana nyeri ma te. ⁴² Mäni ndi nyeri ma te ondoalo, oko ma ata ono ta lidri nonwa ono rota, tana ànya komayi robe anjioko nyezo ma ni." ⁴³ Ta ono atana ndäri vosi oko, nda zi läzi te amba ekye: "Lazara, nyefo tesi!" ⁴⁴ Nda efote tesi, drî ndaro ndi pa be ävute bongo avo osero 'budri ya si, ndi bongo se ävu mi ndaro be sina be, Yesu atate anyari ekye: "Nyönji nda, ago mi'ba nda koyi." ⁴⁵ Amba lidri ro se kikyibe Maria re ana kondre

tase Yesu koyebe ana te oko, ànya mayite nda ya. ⁴⁶ Oko rukä ànyaro goyite Parusii re ago itiyi tase Yesu koyebe ana tana te ànyari. ⁴⁷ Ago Parusii ndi kohanii 'desi be otoyikalate Taäyi'bai be ago atayite ekye: "Màyena e'di ya? Mindre talaro ro cini se mano ono ka ugu oyena be ono! ⁴⁸ Ondro mà'ba nda te ugu oyene inye, 'dicini omana ta ndi nda ya, ago drikaca'bai Roma'bai ro oyenayi ta 'da ago perenayi Yekalu amaro 'da ndi tu'de amaro be." ⁴⁹ Alo ànyaro äzite Kayafa se ni Kohani Fopara yi ndroa ana si, atate ekye: "Ami orivoya amama yi! ⁵⁰ Mini ro ko anjioko ro takado yi ämiri se ro mano alodi ri odrane ta lidri rota, ndrani tu'de cini tufune riya?" ⁵¹ Nda ata ta ono kote ole drî modo ndaro rosi; caoko, nda ro Kohani Fopara yi ndroa ana si, nda ängutate anjioko Yesu ka oye ro odrane lidri Yudai rota, ⁵² ago ko toto ànya ta, oko kpa lidri cini Lu ro se Kepererube ezine voaloya 'dialo ro. ⁵³ Roni tu gi ana si oyi gwo mileya drikaca'bai Yudai ro rayitate Yesu ufunne. ⁵⁴ Ago Yesu aba kote nbelero Yuda ya, oko e'be wari ana te ago oyite loto vocowa lomvo, 'ba'desi se äzibe Eperaima ana ya, ndi nda rite kigye taeri'bai ndaro be. ⁵⁵ Ago tu Karama Lävu Odra ro rote ti, ago lidri amba oyite ni 'bädri yasi Yerusalema ya ta a'do wäriro ro oyene teinye karama ri esaako. ⁵⁶ Ànya kayi ugu Yesu urî, ago ondro ànya kotoyikalate Yekalu ya oko, ànya ejiyi azi te ekye: "Nyusu miro be enwanye ya? Nda unina ro ko ikiyine karama ya." ⁵⁷ Kohanii 'desi ndi Parusii be ozoyitate ekye ondro 'diaza kuni vose Yesu be kigye te, bero ndäri tana itine, tana ànya kuruyi nda robe.

12 U'du njidrialo teinye Karama Lävu Odra ro ri esaako oko, Yesu oyite Betaniya ya, 'ba Lazara, mano se nda adribe ni avo yasi ana roya. ² Ànya edeyi ngaonya tandrwedri rote lau ndäri, se Marata induru teni; Lazara ni alo aza ànya se koriyibe tara'biza lomvo Yesu be kai ro owo. ³ Dooko Maria ru kuru nga ngutruro se lagyena amba ana rote se edete cu ni nareda yasi, ndrite pa Yesu ro yasi, ago yo ànya te drikyiri anyaro si. Tägyi nde'inde'iro ngangutruro ro nde ya zo rote kpeye. ⁴ Alo aza taeri'bai Yesu ro ro, Yuda Isekariota; se ka oyebe ni drî ndaro ozone ana atate ekye: ⁵ "Tana e'di aba agye ngangutruro ono ko mo'di kaci kama nätu si ago parata na ozo robe ati'bai ri niya?" ⁶ Nda ata ta ono te, ko ekye nda ti ta ati'bai rote, oko tana nda kugu yi. Nda ngyi gbolo parata rote ago ka andivo ndaro opana ni kigyese. ⁷ Oko Yesu atate ekye: "Nye'be anya ire! Mi'ba anya koye ngase anya be sina ta tu ma osero rota. ⁸ Nyä'dona ondoalo lidri ati'bai robe ami lako, oko nyä'dona ko ondoalo ma be." ⁹ Oti lidri ro amba keriyi tate ekye, Yesu orivoya Betaniya ya oko, ànya oyite lau, ko toto ta Yesu rota oko kpa Lazara ondrene, se Yesu kadribe ni avo yasi ana. ¹⁰ Ago kohanii 'desi rayitate kpa Lazara ufunne, ¹¹ tana ta ndaro si amba Yudai ro kayite ànya ogazo ago kayite taoma Yesu ya. ¹² Tu kinjo si oko lowa amba se ikyibe

Karama Lävü Odra ro roya eriyitate ekye Yesu kate ikyi Yerusalema ya. ¹³ Ago ànya ngoyi gwoři ice okyi ro rote ago foyite tesi dri ndaro utune, uguyi totrete ekye: "Nyäräru Lu! Lu kàru nda se kabe ikyi ävuru Opi roya! Lu kàru 'bädri'ba Yisaraele ro!" ¹⁴ Yesu usu dongyi te ago rite driigye mute sina, oso se taegyí katabe ronye ekye: ¹⁵ "Nya'do ko turi ro, lidri Yerusalema ro! Mìndre 'bädri'ba amiro kate ikyi, kezi imu dongyi ombato'diro dri." ¹⁶ Sedri kàti, taeri'bai ndaro niyi ta ono ko; oko ondro enğa Yesu te 'desi ya oko, tana egate ànya dri anjioko taegyí ata ono ro ta ndaro ta ago anjioko ànya yeyi ta ono te ta ndaro ta. ¹⁷ Lidri se a'dobe Yesu be tuse nda kuzi Lazara teni 'budri yasi ago adri nda teni avo yasi ana itiyi tase ka'dobe ana te. ¹⁸ Ono ni tase lowa 'debe drî ndaro utune owo; tana ànya eriyite nda ye talaro ro ono ni. ¹⁹ 'Dooko Parusii atate azi ri ekye: "Mìndre kadri, takado aza efo ko cu ämàri. Mìndre, 'bädri cini kate ugu oso nda vo!" ²⁰ Rukä Girikii ro orivoya ànya se koyiyibe Yerusalema ya mätune tu Karama Lävü Odra ro rosi ana lako. ²¹ Ànya oyiyite Filipo re (nda se ni Betesaida Galilaya ya yasi) ago atayite ekye: "'Desi, màle Yesu ondrene." ²² Filipo oyite ago iti tana te Andarea ri, ago ànya riti oyiyite ago itiyi tana te Yesu ri. ²³ Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Tu esate yauono Ngwa Lidri ro oroza ndra. ²⁴ Ma ugu tangye iti ämiri; keci kyifo ro orina ndi iře keci alo ro e'be gialo arina lutu gyini ya ago odrana lutu. Ago ondro kodrate oko, owana keci ndi amba. ²⁵ Nda se kabe adri modo ndaro ro lu ijena 'da; nda se yana kabe oso adri ndaro lomvo 'bädri ono ya ätina anya ndi le adri äduako ya. ²⁶ Nda se kolebe ruindune mări beıo osone mavo, tana ruindu'ba maro orina 'da mabe vose mabe kigye ya. Ago Täpi maro orona 'dise kabe ruindu mări 'da. ²⁷ "Yauono ya maro ka lonğa; ago matana makye e'di ya? Matana te makye: 'Täpi mi'ba tu ono kiki ko mări ya? Hwa, oko 'doni tase ma'debe ikyine tana ro owo; tana moyi robe tu ruezaro ono yasi. ²⁸ Täpi nyezi taoro ävuru miro ri!" 'Dooko ata ta teni vo'buyakuru yasi ekye: "Mezi taoro te rigye, ago mayena kpa ndi to'di inye." ²⁹ Lowa se kedrebe ana eri atate, ago rukä ànyaro ata tana te ekye, 'bu hwe ni, ago azakana ekye, "Malaika atani ndäri!" ³⁰ Oko Yesu atate ànyari ekye: "Ata se atabe ono ko ta maro ta, oko ta amiro ta. ³¹ Yauono tu esate vure 'bädri ono ro opeza, yauono miri'ba 'bädri ono ro avona 'da. ³² Ondro enğa ma te kuru ni gyinidri oko, mesena lidri cini 'da mări." (³³ Ta ono ata si nda ka'da odra se nda koyebe ruezane ono tana te.) ³⁴ Lowa zatadrite ekye: "Ota amaro ititabe ämàri ekye Mesiya orina 'da äduako. Oko, mi'de gwo atane mikye beıo Ngwa Lidri ro enğane kuru enwanye ya? Ngwa se Lidri ro ono a'di owo ya?" ³⁵ Yesu zatadrite ekye: "Ngaeyi a'dona 'da ami lako tuna fere. Ami dri ngaeyi be ono nyügu aba ri liti amiro ya, tana ukyi vouni ota ami 'da; tana nda se kabe aba vouni yasi ni vose nda

ka ugu oyi kigye ko. ³⁶ Mìma ngaeyi ya, 'dooko, ami dri ro anya be, tana nyà'do robe lidri ngaeyi ro." Ta ono atana Yesu ri vosi oko, nda oyite ago da'do andivo ndaro teni ànyari. ³⁷ Nda ye talaro ro ca amba ànya milesi oko, ànya mayi kote nda ya, ³⁸ tana tase nebi Yesaya katabe 'do ka'do robe ngye se ekye: "Opi, a'di ma ni lazo se mitibe ono ya ya? Opi ka'da mbara ndaro te a'di riya?" ³⁹ Ago ta'doro ànya te mbaraako taomane, tana Yesaya ata kpate ekye: ⁴⁰ "Lu ini mi ànyaro te ago se tauni drî ànyaro rote, tana mi ànyaro ka'do robe voondreako, ago drî ànyaro ka'do robe tauniako, ukyi ànya egoyi 'da mare, mări ànya edene." ⁴¹ Yesaya ata ta ono te tana nda ndre 'desi Yesu rote ago atate ta ndaro ta. ⁴² Caoko, drikaca'bai amba Yudai ro mayitate Yesu ya, oko ta Parusii rota ànya atayi tana kote nbelero, ukyi äsi ànya 'da tesi ni zotaeriro yasi. ⁴³ Ànya luyi räru ni lidri resi te ndrani räru ni Lu resi ri. ⁴⁴ Yesu atate reıe ekye: "Nda se kabe taoma ma ya ka ko toto taoma ma ya ayani oko kpa nda se kezo mabe ono ya. ⁴⁵ Nda se kabe ma ondre ka kpa nda se kezo mabe ono ondre. ⁴⁶ Mikyite 'bädri ya ngaeyi ro, tana vona se cini kabe taoma ma ya beıo ko orine vouni ya. ⁴⁷ "Ondro 'diaza kerı lazo maro te oko koro anya kote, mape vure ndaro ko. Mikyite, ko vure 'bädri ro opene, oko anya opane ayani. ⁴⁸ Nda se kabe ma ogazo ago kuru lazo maro ko nda 'diaza be se opena vure ndaro 'da. Ata se matabe opena vure ndaro 'da tu äduro si! ⁴⁹ Ono orivoya ta endaro yi, tana mata kote drikaca ma modo rosi, oko Täpi se kezo mabe ta ma ni tase beıo atane ago opene 'do opene. ⁵⁰ Ago mäni ndi ota ndaro kani adri äduako ozo. Tase mabe atana, kpani, tase Täpi kitibe mări atane owo."

13 Dri kàti ni tu Karama Lävü Odra ro risi. Yesu nite anjioko tu esate ndäri 'bädri ono e'beza ago oyine Täpi re. Nda ondoalo lu ànya se 'bädri ya se orivoya nda modo ro ono te, ago nda lu ànya te le ädu ya. ² Yesu ndi taeri'bai ndaro be riyite ngaonya tandr-wedri ro onya. Kicu'ba 'ba tavousu drı Yesu ro ozoro rote nja ya Yuda ngwa Simona Isekariota ro roya. ³ Yesu nite anjioko Täpi ozo mbara rote kpeye ndäri, nda nite anjioko nda ikyi roni Lu re ago ka ugu oyi Lu re. ⁴ Ago nda ngate ni tara'biza lomvo, ru bonngo drıyasi ndaro te, ago vu bonngo lomvo oyoro te kundu ndaro ya. ⁵ 'Dooko nda so gyi te denbele ngaajoro ya ago eto pa taeri'bai ro ojo te ago yo ànya te bonngo lomvo oyoro kundu ndaro ya ana si. ⁶ Nda ikyite Simona Petero re, se atate ndäri ekye: "Nya oye pa maro ojone ya Opi?" ⁷ Yesu zatadri ndaro te ekye: "Mini tase mabe ugu oyena yauono ko, oko minina 'da liyaro." ⁸ Petero atate ekye: "Miri pa maro ojone i'do alona!" Yesu zatadrite ekye: "Ondro majo pa miro kote, miri a'done taeri'ba maro i'do alona." ⁹ Simona Petero zatadrite ekye: "Opi, mijo ko toto pa maro ayani, ka'do inye; mijo drı maro ndi drı maro be kpa!" ¹⁰ Yesu atate

ekye: "Dise kalasa ɾote orivoya kpeye wāriro ago ndāri andivo ndaro ojone i'do, e'be gialo pa ndaro ayani. Ami cini orivoya wāriro, e'be toto 'dialo ayani." ¹¹ Yesu ni nda se ka oyebe drī ndaro ozone ɾote nja; ta'doro ni nda 'degwo atane ekye: "Ami cini orivoya wāriro, e'be toto 'dialo ayani." ¹² Ondro Yesu konde pa taeri'bai ro ojona te oko, nda 'ba bonjo drīyasi ndaro te kovole ago gote vo ndaro ya tara'biza lomvo. Nda ejitate ekye: "Inye'do mīni tase mayebe āmiri ono ndiya? ¹³ Nyà ma uzi Miemba'ba ago Opi, ago ɾo kado āmiri oyene inye, tana ma ɾo orivoya inye. ¹⁴ Ma, Opi amiro ago Miemba'ba amiro, majo pa amiro te yau. Ka'do inye beɾo kpa āmiri pa azi ro ojone. ¹⁵ Maka'da taka'daro te āmiri, tana miye ta robe kpa oso mayebe āmiri ronye! ¹⁶ Ma ugu taŋgye iti āmiri: iyeāri ko para ndrani 'desi ndaro ri, ago lazo'ba ko para ndrani nda se kezo nda be ri. ¹⁷ Yauono oso mīni taŋgye bete ono ronye, nyà'dona ndi ya'i'dwesi ondro mi'ba te taoye ya owo! ¹⁸ "Ma ko ta ami cini ro ata; māni ànya se manji be te. Oko beɾo ta-egyri ri a'done ŋgye se kabe ata ekye: 'Mano se konya ŋgaonya be mabe voaloya gozaru gini kyila'baazi ro māri.' ¹⁹ Ma ta ono itina āmiri yau teinye dri a'do ako, tana ondro kate a'do oko, mīmmana ndi anjioko Ma ni Nda owo. ²⁰ Ma ugu taŋgye iti āmiri: nda se kabe 'dise ma ozona uru ka kpa ma uru; ago nda se kabe ma uru nda ka nda se kezo mabe uru." ²¹ Ta ono atana Yesu ri vosi oko, ya ndaro ŋgate āgbula tusu ro ago ayote ŋbelero ekye: "Ma ugu taŋgye iti āmiri: alo amiro kaoye ni drī maro ozone." ²² Taeri'bai londrevote azi dri, te kpeye wiriwiri 'dise nda usu ta be lomvoigyta. ²³ Alo taeri'bai ro se Yesu kulube, rite gbo Yesu roya. ²⁴ Simona Petero ava nda gwo ago atate ekye: "Nyeji nda, nda ka ugu ta a'diro ata." ²⁵ Ndi taeri'ba se ana shwete loto 'de Yesu re ago ejitate ekye: "A'di owo ya, Opi?" ²⁶ Yesu zatadrite ekye: "Nda ni se moye ambata ono o'bene denbele ya ago ozona rigye owo." Ndi nda ru kyepenwa ambata rote, sote kigye, ago ozote Yuda, ŋgwa Simona Isekariota ro ri. ²⁷ Ago dori Yuda kuru ambata te oko, Satani cite nda ya. Yesu atate Yuda ri ekye: "Tase beɾo miri oyene ono, miye ri ndrī!" ²⁸ Alo aza azii ro se tara'biza lomvo ni kote Yesu 'debe atane ndāri nonye eta. ²⁹ Yuda be ɾoni dri'ba gbolo parata ro ro ono, rukā taeri'bai ro kusu iro be Yesu ititate ndāri oyine ŋgase ànya kolebe ta karama rota ogyene, kode ŋga azaka ozone ati'bai ri. ³⁰ Yuda ru ambata te ago fote tesi tiaŋwa ndrī. Ago ɾote ŋgākyi yi. ³¹ Ofo Yuda ro vosi oko, Yesu atate ekye: "Yauono 'desi ŋgwa Lidri ro ro aka'date, yauono 'desi Lu ro aka'date nda si. ³² Ago ondro 'desi Lu ro aka'date nda si, 'dooko Lu ka'dana 'desi ŋgwa Lidri ro ro 'da andivo ndaro ya, ago nda oyena 'da inye tiaŋwa ndrī. ³³ Ngàgaŋwa maro, ma'dona kote ami yibe tuna madaro. Miɾina ma 'da; oko ma ta iti āmiri yau oso mitibe drikaca'bai Yudai ro ri ronye. 'Mīnina ko oyine vose mabe ugu oyi kigye ya.' ³⁴ Ago

yauono ma ota to'di ozo āmiri; nyùlu azi. Oso mulu ami be ronye, beɾo kpa āmiri azi lune. ³⁵ Ondro nyà'dote ŋgalu be azi ri, 'dooko 'dicini unina ndi anjioko ami orivoya taeri'bai maro." ³⁶ Simona Petero eji nda te ekye: "Nya oyi gaŋwaro ya Opi?" Yesu zatadrite ekye: "Minina ko osone mavo yau vose mabe ugu oyi kigye ya, oko misona 'da liyaro mavo." ³⁷ Petero ejitate ekye: "Opi, mānina ko osone mivo yau etaya? Ma orivoya nja odrane mi ta!" ³⁸ Yesu zatadrite ekye: "Mi ndi endaro nja odrane ma ta ya? Ma ugu taŋgye iti miri: kāti gogo ri opeako migana kala maro 'da perena nātu."

14 Yesu ititate ànyari ekye: "Nyà'do ko milo'be be ago milaba be. Mima Lu ya ago mima kpa ma ya. ² Zoya orivoya amba zo Täpi maro roya, ago ma oyi vo edene āmiri. Mitina ta ono ko āmiri ondro ka'do gwo i'do owo. ³ Ago ondro moyi mede vo te āmiri oko, megona 'da ago mārūna ami 'da andivo maro re, tana nyà'do robe vose mabe kigye ya. ⁴ Mīni liti se kabe oyi vose mabe oyi kigye ro ɾote." ⁵ Toma atate ndāri ekye: "Opi, māni vose nyabe oyi kigye ko, ka'do inye mānina liti osaza lau eŋwanye ya?" ⁶ Yesu zatadri ndaro te ekye: "Ma ni liti yi, taŋgye yi, ago adri yi, 'diaza ikyi ko Täpi re, e'be gialo ma si." ⁷ Nda atate ànyari ekye: "Yauono oso mīni mabe ono ronye, mīnina Täpi maro kpa, etoni yau oyi gwo mileya mīni nda te ago mīndre nda te." ⁸ Filipo atate ndāri ekye: "Opi, nyaka'da Täpi āmāri, 'do ni tase ama cini mālebe owo." ⁹ Yesu zatadrite ekye: "Ma'dote ami cini be tuna amba; drigba mini ma ko ya Filipo? Nda se ndre ma te ndre Täpi kpate. Ago nyata gwo mikye: 'Nyaka'da Täpi āmāri eŋwanye ya?' ¹⁰ Filipo, inye'do mima ko, ma Täpi ya ago Täpi ma ya ya?" Yesu atate taeri'bai ndaro ri ekye: "Ata se matabe āmiri ono, ikyi ko ni mare si. Täpi, se kabe ori ma ya, kani losi modo ndaro ro oye. ¹¹ Mīma ma ya ondro ma te ata makye ma Täpi ya ago Täpi ma ya owo. Ondro ko, mīma ta ŋgase moyebe rosi. ¹² Ma ugu taŋgye iti āmiri: nda se kabe taoma ma ya oyena tase mabe oyena 'do; owo, nda oyena ŋgase 'desipara kpa, tana ma ugu oyi Täpi re. ¹³ Ago mayena ŋgase nyābe ejina āvuru maro si ndi, tana 'desi Täpi ro aka'da robe ŋgwa si. ¹⁴ Ondro nyèji ma ta ŋga aza rota āvuru maro si, mayena anya ndi. ¹⁵ "Ondro nyùlu ma, mīrona ota maro ndi. ¹⁶ Mejina Täpi 'da, ago nda ozona Lepe'ba aza 'da āmiri, se orina 'da ami be āduako. ¹⁷ Nda orivoya Tori yi, se kani taŋgye Lu ro ka'da, 'bādri ni ko nda urune, tana ni ko nda ondrene kode unine. Oko mīni nda ni, tana nda ka ori ami be ago orivoya ami ya. ¹⁸ "Ondro moyite me'bena ami ko oso kyemvoi ronye; mago mikyina 'da amire. ¹⁹ Fere iga oko 'bādri ondrema ma ko tona, oko mīndrena ma 'da; ago tana ma gi ori, mīrina kpa. ²⁰ Ondro tu ana kate esa oko, mīnina ndi anjioko ma Täpi maro ya ago ami orivoya ma ya, kpa oso ma orivoya ami ya ronye. ²¹ "Nda se kabe ota maro uru ago kabe ànya oro, nda ni se kabe ma lu owo. Täpi

maro luna nda se kabe ma lu ndi, muluna nda kpa ago maka'dana andivo maro ndäri." ²² Yuda (Ko Yuda Isekariota) atate ekye: "Opi, koye a'done enwanye mikye yaka'dana andivo iro 'da ämäri ago ko 'bädri ri niya?" ²³ Yesu zatadri ndaro te ekye: "Nda se kabe ma lu orona ngaemba maro 'da. Täpi maro luna nda 'da, ago ma ndi Täpi maro be mikyina 'da nda re ago märi-na 'da nda be. ²⁴ Nda se kulu ma ko ro ngaemba maro ko. Ago ngaemba se nyèribe ono ko orivoya maro, oko ikyi ni Täpi, se kezo ma be resi. ²⁵ "Miti tase ono te ämiri 'dooko ma drigba orivoya ami yibe. ²⁶ Lepe'ba, seni Tori Alokado se Täpi ezona 'da ävuru maro si, embana ta cini 'da ämiri, ago o'bana ami 'da tase cini mitibe ämiri ono tana oyine. ²⁷ "Taliatokpe ni se mabe e'bena ami be owo; orivoya taliatokpe modo maro ro se mabe ozona ämiri, mozo anya ko oso 'bädri kabe oyena ronye. Nyòlo'be mi ko ago nyàlaba mi ko; nyà'do ko turiro. ²⁸ Nyèri ma te atavoya ämiri makye: 'Mate ugu oyi, oko megona 'da amire.' Ondro nyùlu ma ndi, nyà'dona ndi yai'dwesi tana ma ugu oyi Täpi re, tana nda orivoya 'desipara ndrani märi. ²⁹ Miti ta ono te ämiri teinye tana ri a'do ako, tana ondro ka'do te oko, mìmmana 'da. ³⁰ Mänina ko atane ämiri amba madaro, tana miri'ba 'bädri ono ro kate eziiki. Nda mbaraako mädri, ³¹ oko be'ro 'bädri ri unine anjioko mulu Täpi, 'ba ni ma nga cini oye oso nda kota mabe ronye. "Nyiky mĩ'de mòyi ni vo ono yasi.

15 "Ma ni kono endaro yi, ago Täpi maro ni kyí'di'ba yi. ² Nda kani gwo'ri se cini ma ya wa don'go ko ogana, ago nda kani gwo'ri se cini wa don'go be ofona, tana ka'do robe wä'riro ago kowa robe amba. ³ Ede ami te wä'riro nja ngaemba se mozobe ämiri si. ⁴ Miri ma ya ago marina ndi ami ya. Gwo'ri unina ko don'go owane andivo anyaro si, unina owane gialo ondro ka ori kono ya. Kpa oso inye minina ko don'go owane e'be gialo nyà ori ma ya. ⁵ "Ma ni kono yi, ago ami ni gwo'ri yi. Nda se kabe ori ma ya, ago ma nda ya, owana don'go 'da amba, tana minina ko nga aza oyene teinye ma ako. ⁶ Nda se kori ko ma ya agana ndi tesi oso gwo'ri ronye, ago owina gwo; gwo'ri oso iyi ronye otote ago adate asi ya, ndi ànya jete. ⁷ Ondro nyà ori ma ya ago ata maro ka ori ami ya nyèjina nga aza se milebe ndi, ago nyà'dona 'da sina. ⁸ Aka'da a'do 'desi Täpi maro rote don'go owa amba amiro si; ago ta ono si nyà'dote taeri'bai maro. ⁹ Mulu ami kpa oso Täpi maro kulu mabe ronye; miri ngalu maro ya. ¹⁰ Ondro mìro ota maro te, mìrina ndi ngalu maro ya, kpa oso maro ota Täpi maro robe ago ma ori ngalu ndaro ya ronye. ¹¹ "Miti ta ono te ämiri tana 'dooko riyä maro ka'do robe ami ya ago riyä amiro ka'do robe ndra. ¹² Ota maro ni ono: nyùlu azi, kpa oso mulu ami be ronye. ¹³ Ngalu se parandra lidri unina ndi a'done sina bereazii ndaro ri anjioko adri ndaro ozone ànya ta. ¹⁴ Ago ami ni bereazii maro ondro miye tase mata ami

be oyene te owo. ¹⁵ Mäzi ami ko tona ruindu'bai, tana ruindu'ba ni tase 'desi ndaro ka ugu oyena ko. Vona ro, mäzi ami bereazii, tana miti tase cini meribe ni Täpi maro resi te ämiri. ¹⁶ Minji ma koni; manji ami ni ago ma'ba ami ni oyine ago don'go amba owane, don'go se kabe ori madaro 'do. Ago Täpi ozona ngase nyàbe ejina ni nda si ävuru maro si ndi. ¹⁷ Ago, ono, ni tase mata ami be sina owo, nyùlu azi. ¹⁸ "Ondro ya 'bädri ro ka oso ami lomvo, miyi tana anjioko yana osote ro malomvo kati. ¹⁹ Ondro nyà'dote 'bädri ro, 'dooko 'bädri luna ami 'da modo ndaro ro ro. Oko manji ami ni 'bädri ono yasi, ago ami ko anyaro, 'do ni tase ya 'bädri ro kabe oso ami lomvo owo. ²⁰ Miye tase mitibe ämiri ono tana: 'Iyeäri ko 'desipara ndrani 'desi ndaro ri.' Ondro ànya kezayi ma te, ànya ezanayi ami kpa 'da; ondro ànya koroyi ngaemba maro te, ànya oronayi amiro kpa. ²¹ Oko ànya oyenayi tase cini ono 'da ämiri tana ami orivoya maro; tana ànya niyi nda se kezo mabe ko. ²² Aba ondro ka'do mikyi ko ago mata ko ànyari, a'done ànyari taenji takozì robe i'do. Oko yauono ànya te teinye megyegye aza ako ta takozì ànyaro rota. ²³ Nda se yana kabe oso malomvo yana oso kpa Täpi maro lomvo. ²⁴ Ànya a'donayi ko taenji takozì ro ako aba ondro maye ngase 'diaza ye kote ono kote ànya lako; tana, ànya ndreyi tase mayebe te ago ya nai osote malomvo ndi Täpi maro be. ²⁵ Caoko, ono ro a'done inye tana tase egYTE Ota ànyaro ya ka'do robe ngye. Se ekye: 'Ya ànyaro osote malomvo teinye ta aza ako.' ²⁶ "Lepe'ba, seni Tori Alokado ikyina 'da, Tori se kani tangye Lu ro ka'da ago nda ka ikyi ni Täpi resi. Mezona nda 'da amire ni Täpi resi, ago nda itina ta maro 'da. ²⁷ Ago ami kpa, nyitina ta maro 'da, tana nyà'dote ro mabe ni etovoya.

16 "Miti ta ono te ämiri, tana ukyi nyè'be taoma amiro 'da. ² Äsina ami 'da tesi ni zoitaeriro yasi, ago tu esana 'da 'dise kabe ami ufu usuna ta 'da ekye, ta ono oyese nda ka ugu ruindu Lu ri. ³ Lidri oyena ngase kwoi ndi ämiri tana ànya niyi Täpi ko ca ma. ⁴ Oko miti ta ono te, tana ondro tuna kesate ànyari ngase kwoi oyeza oko, miyina tase mitibe ämiri ono tana 'da. "Miti ngase kwoi tana kote ämiri ni etovoya, tana ma orivoya ami yibe. ⁵ Oko yauono ma ugu oyi nda se kezo mabe re, caoko alo aza amiro eji ma ko ma ugu oyi enwaro. ⁶ Tana yauono miti tase kwoi te ämiri, ya amiro te twi tusu be. ⁷ Oko ma ugu tangye iti ämiri: a'dona kadopara ämiri ondro ka'do moyite owo, tana ondro moyi kote Lepe'ba ikyina ko amire. Oko ondro moyite, 'dooko mezona nda 'da amire. ⁸ Ago ondro nda kikyite nda lukuna lidri 'bädri ro 'da anjioko ànya orivoya koziro ta takozì rota ago ta tase orivoya ngye rota ago ta vure Lu ro rota. ⁹ Ànya orivoya koziro ta takozì rota, tana ànya mayi ta koma ya; ¹⁰ ànya orivoya koziro ta tase tangye ro rota, tana ma ugu oyi Täpi re ago mindrena ma ko tona, ¹¹ ago ànya orivoya koziro

ta vure rota, tana miri'ba 'bädri ono ro ape vurena rote nja. ¹² "Ma ta amba be itine ämiri, oko yauono a'dona ndi amba ämiri ungyine. ¹³ Caoko, ondro, Tori kikyite, se kabe ni tanjye Lu ro ka'da, nda lepena ami 'da le tanjye cini ya. Nda atana ko drikaca modo ndaro rosi, oko nda opena tase nda kabe erina ayani ago itina ta ngase kabe ikyi ro 'da. ¹⁴ Nda ezina taoro 'da märi tana nda uruna tase mabe atana 'da, ago itina ànya 'da ämiri. ¹⁵ Ngase cini Täpi maro be sina orivoya maro; 'bani ma'de gwo atane makye, Tori uruna ngase mozobe ndäri 'da ago itina ànya 'da ämiri. ¹⁶ "Fere iga oko mindrena ma ko tona, ago 'dooko fere voigyesi oko mindrena ma 'da." ¹⁷ Rukä taeri'bai ndaro ro ejiyitate iyivoya ekye: "Ata ono takacina e'di ya? Nda ititate ämäri ekye, fere iga oko mändrena nda ko, ago 'dooko fere voigyesi oko mändrena nda 'da, ago nda ata kpa ekye: 'Tana ma ugu oyi Täpi re.' ¹⁸ Ata 'fere iga' ono takacina e'di ya? Mäni tase nda ka ugu tana ata ono ko!" ¹⁹ Yesu nite anjioko ànya leyite nda ejine, ago nda atate ànyari ekye: "Matate makye: 'Fere iga oko mindrena ma ko, ago 'dooko fere voigyesi oko mindrena ma 'da.' Ono ni tase nyà ugu tana ejina amivoya owo ya? ²⁰ Ma ugu tanjye iti ämiri, mi'bena kuku 'da ago nyiliyina 'da, oko 'bädri a'dona 'da riyä si, nyà'dona 'da tusuro, oko tusu amiro ozaruna 'da riyä ro. ²¹ Ondro toko ka oyete utine oko, anya orivoya tusuro tana tu anyaro ruezaro esate; oko ondro kuti ngwa te oko, anya ije ta rueza anyaro te, tana anya te riyä ro tana äti ngwa te 'bädri ya. ²² Tase ami be oso inye: Yauono ami orivoya tusuro, oko mandrena ami 'da to'di, ago ya amiro a'dona 'da twi riyä be, riyä se 'diazä unina ko urune ni ami rigyesi. ²³ "Tu ana kikyite oko, nyèjina ma ko ta nga aza rota. Ma ugu tanjye iti ämiri; Täpi ozona ngase nyàbe ejina ni nda sisi 'da ämiri ävuru maro ya. ²⁴ Ca le yauono nyèji nga aza kote ävuru maro ya, nyèji ago nyüsuna 'da, tana riyä amiro ka'do robe twi. ²⁵ "Ma ta kwoi itina ämiri lapidriopi si. Oko tu esana 'da 'dooko matana ta kote lapidriopi si, oko matana ta Täpi ro ro ñbelero ämiri. ²⁶ Ondro tu ana kate esa oko, nyèjina nda 'da ävuru maro ya; ago mata ko makye mejina nda 'da ta amiro ta. ²⁷ Tana Täpi andivona lu ami. Nda ka ami lu tana nyùlu ma ago mimate anjioko mikyite ni Lu resi. ²⁸ Mikyite ni Täpi resi, ago mikyite 'bädri ya, ago yauono ma ugu 'bädri e'be ago ma ugu oyi Täpi re." ²⁹ 'Dooko Taeri'bai ndaro atate ndäri ekye: "Yauono nya ugu ata ro ñbelero teinye lapidriopi ako ta atavoya. ³⁰ Yauono mäni ndi anjioko mini nga cini te; mile 'diazä kote mi ejine taeji si. Ta ono 'ba ama te tao-mané anjioko nyikyite ni Lu resi." ³¹ Yesu zatadri ànyaro te ekye: "Yauono mima ndi ya? ³² Tu kate ezi esa ago rote nja orivoya nonjwa, 'dooko ami cini nyà'dona 'da rupereperero, 'dialo ogona gi 'ba modo ndaro roya, ago e'bena ma 'da ije. Oko ma ko orivoya ije, tana Täpi orivoya mabe. ³³ Miti tase ono te ämiri, tana nyà'do

robe taliatokpe be a'do rudro'be rosi ma ya. 'Bädri o'bana ami 'da ruezane. Oko nyà'do turiako! Mape 'bädri te re."

17 Ata kwoi ondena Yesu ri vosi oko, nda ndrevote vo'buyakuru ya ago atate ekye: "Täpi, tu esate.

Miye taoro Ngwa miro ri, tana Ngwa koye taoro robe miri. ² Tana nyozo drikaca te ndäri 'dicini dri, tana nda kozo adri äduako robe vona se cini nyozobe ndäri kai ri. ³ Ago adri äduako anjioko mi unine, mi toto ni Lu endaro owo, ago Yesu Kristo unine, se nyezobe ono. ⁴ Maka'da 'desi miro te 'bädri ya; mande losi se nyozobe märi oyene te. ⁵ Täpi miye taoro märi mikandra yauono, taoro se ma'dobe sina mibe teinye 'bädri o'baako ono. ⁶ "Ma'ba mi te unine ànya se nyozobe märi 'bädri yasi ono ri. Ànya ni miro, ago nyozo ànya te märi. Ànya royi ata miro te, ⁷ ago yauono ànya niyi ndi ngase cini nyozobe märi ono ka ikyi ni miresi. ⁸ Mozo lazo se nyozobe märi ono te ànyari, ago ànya ruyi anya te, ànya niyi ndi endaro anjioko mikyite ni miresi, ago ànya ma ndi anjioko nyezo ma ni. ⁹ "Ma mätu ànya ta, mämätu ko 'bädri ta oko ànya se nyozobe märi ta, tana ànya ni miro. ¹⁰ Ngase cini mabe sina orivoya miro, ago nga cini se mibe sina orivoya maro; ago 'desi maro aka'date ànya si. ¹¹ Ago yauono ma te ikyi mire, ma ko orivoya tona 'bädri ya, oko ànya orivoya 'bädri ya. Täpi Alokado! Nyäti ànya londroro mbara ävuru miro rosi, ävuru se nyozobe märi ono, tana ànya ka'do robe alo kpa oso mi ndi mabe orivoya alo ono ronye. ¹² Mabe dri orivoya ànya be, mäti ànya te londroro mbara ävuru miro rosi, ävuru se nyozobe märi ono. Magaga ànya te, ago alo aza ànyaro je kote, e'be giallo mano se a'bate ro ujene ono; tana Taegyia ka'do robe nggye. ¹³ Ago yauono ma te ikyi mire, ago ma tase kwoi ata 'bädri ya tana ànya ka'do robe riyä maro be ya ànyaro yasi twitwi. ¹⁴ Mozo lazo miro te ànyari, ago ya 'bädri ro osote ànya lomvo, tana ànya ko 'bädri ro, kpa oso ma ko 'bädri ro ono ronye. ¹⁵ Ma ko mi eji ànya urune ni 'bädri yasi, oko ma mi eji ànya ätine londroro ni nda se Kozi ono ri. ¹⁶ Kpa oso ma'do ko 'bädri ro ono ronye, ànya a'do ko 'bädri ro. ¹⁷ Midi ànya andivo miro ri tanjye si; ata miro orivoya tanjye yi. ¹⁸ Mazo ànya te 'bädri ya, kpa oso nyezo ma te 'bädri ya ronye. ¹⁹ Ago ta ànyaro ta madi andivo maro te miri, tana ta'doro, kodiya andivo ànyaro robe kpa endaro miri. ²⁰ "Mämätu ko giallo ànya ta, oko kpa ànya se kabe taoma ma ya lazo ope ànyaro si ta. ²¹ Ma mätu tana ànya cini ka'do robe alo. Täpi! Kpa oso mi orivoya ma ya ago ma mi ya ronye, mi'ba ànya ka'do ama ya. Mi'ba ànya ka'do alo, tana 'bädri koma robe anjioko nyezo ma ni. ²² Mozo 'desi segi alo nyozobe märi ono te ànyari, tana ànya ka'do robe alo, kpa oso mi ndi mabe orivoya alo ono ronye. ²³ Ma ànya ya ago mi ma ya, tana ànya ka'do robe troalo, tana 'bädri kuni robe anjioko nyezo ma ni ago anjioko nyulu ànya ndi oso nyulu mabe ronye.

²⁴ “Täpi! Nyozo ànya te märi, ago male ànyari a'done mabe vose mabe kigye ya, tana ànya kondreyi 'desi maro robe, 'desi se nyozobe märi ono; tana nyulu ma teṛo teinye 'bädri o'ba ako. ²⁵ Täpi Tanḡye'ba! 'Bädri ni mi ko, oko mäni mi ndi, ago se kwoi niyi ndi anjioko nyezo ma ni. ²⁶ Ma'ba mi te unine ànyari ago mayena ndi 'duro inye, tana ḡgalu se nya'dobe sina märi ono ka'do robe ànya ya, ago 'dooko ma'do robe kpa ànya ya.”

18 Mätu ono oyena Yesu ri vosi oko, nda oyite taeri'bai ndaro be goloḡwa Kidrona tasi. Ämvu orivoya vo ana ya, ago Yesu ndi taeri'bai ndaro be oyiite kigye. ² Yuda, driozo'ba ni vo ana ṛote, tana tuna amba Yesu dro'berute lau taeri'bai ndaro be. ³ Ago Yuda oyite ämvu ana ya, ru gboko kyila'bai Roma'bai rote nda be, ago rukä vookwa'bai Yekalu ro se kohanii 'desi ndi Parusii be zoyite; ànya toyiyi lakaza kyila ro ago ruyi lamba te ndi gala be. ⁴ Yesu ni ḡga cini se ka oyebe a'done ndäri ṛote, 'dooko nda efote mileya ago eji ànya te ekye: “Nyà ugu a'di urī ya?” ⁵ Ànya zayitadrite ekye: “Yesu Nazareta ro.” Yesu atate ekye: “Ma ni nda owo.” Yuda, driozo'ba, edrevoya lau ànya be. ⁶ Ondro Yesu katate ànyari ekye: “Ma ni nda owo” oko, ànya shwete kovole ago 'deyite gyini dri. ⁷ Yesu eji ànya te kpa to'di ekye: “Nyà ugu a'di urī ya?” Ànya atate ekye: “Yesu Nazareta ro.” ⁸ Yesu atate ànyari ekye: “Miti ta ṛote nja ämiri makye ma ni nda owo. Ondro, ka'do nyà ugu ma urī, mī'ba azaka se kwoi koyi.” (⁹ Nda ata ta ono te tana tase nda katabe ka'do robe endaro se ekye: “Täpi! Mije aza alo ànya se nyozobe märi ono ro kote.”) ¹⁰ Simona Petero, se ṛo bando be ana, eḡgye anya te ago ga ruindu'ba Kohani Fopara rote ga bi ndaro drigwo yasi te ätu. Ävuru ruindu'ba ana ro Maluku. ¹¹ Yesu atate Petero ri ekye: “Miso bando miro kovole vona ya! Inye'do nyusu miro be ṛo ko märi kofu ruezaro se Täpi maro kozobe märi ono umvune ya?” ¹² 'Dooko kyila'bai Roma'ba ro ndi dri'ba ànyaro ota ozo robe ndi vookwa'bai Yudai robe ruyi Yesu te, embeyi nda te, ¹³ ago uguyi nda te kätī Ana re. Nda ni ambago Kayafa ro, se ni Kohani Fopara yi ndroa ana si. ¹⁴ Ono ni Kayafa se edretabe drikaca'bai Yudai ro ri ekye ṛo orivoya kadopara beṛo 'di alo ri odrane lidri cini ta owo. ¹⁵ Simona Petero ndi taeri'ba aza be sote Yesu vo. Taeri'ba se aza ana Kohani Fopara ni ṛote kado, ago nda cite Yesu be goko zo Kohani Fopara ro roya, ¹⁶ 'dooko Petero rite tesi derenwa kala. 'Dooko taeri'ba se aza uniuniro Kohani Fopara ri ana gofote tesi, atate ḡguti se derenwa kala ana ri, ago oloci Petero te goro ya. ¹⁷ ḡguti se derenwa kala ana atate Petero ri ekye: “Mi ṛo ko kpa alo aza taeri'bai mano ono ro owo ya?” Petero zatadrite ekye: “Hwa, ma i'do.” ¹⁸ Kī'dwe i'dwe tawi, ago ruindu'bai ndi vookwa'bai be leruyi asi te iṛi si ago edreyite gbikyi lomvoigye, kayi ugu asi owi. Ago Petero oyite ago edrete ànya re, ka ugu asi owi. ¹⁹ Ko-

hani Fopara eji Yesu te ta taeri'bai ndaro rota ago ta ḡgaemba ndaro rota. ²⁰ Yesu zatadrite ekye: “Ondoalo matate ṛo miamba ya 'dicini ri, ḡgaemba cini maro ayete ṛo zoitaeriro yasi ago Yekalu ya, vose lidri cini ka kalaoto kigye ya. Mata ta aza alona ko ndrwiwo. ²¹ Nya ma eji etaya? Nyeji lidri se kerī ta maro be. Nyeji ànya tase mitibe ànyari ta; ànya niyi tase matabe te.” ²² Ondro Yesu katate nonye oko, alo aza vookwa'bai ro lau ana ca nda te ago atate ekye: “Mī'de be atane Kohani Fopara ri nonye etaya?” ²³ Yesu zatadrite ekye: “Ondro ka'do mata ta aza te koziro, nyiti tana 'dicini noḡwa ono ri tana 'do e'diyi. Oko ondro tase matabe ono ndi tanḡye yi, mī'bi ma te etaya?” ²⁴ 'Dooko Ana zo nda te embeembero, Kayafa Kohani Fopara re. ²⁵ Petero dri edrevoya lau ugu asi owivoya oko, 'di azaka atate ndäri ekye: “Mi ṛo ko kpa alo aza taeri'bai mano ono ro owo ya?” Oko Petero gakalate atate ekye: “Hwa, ma i'do.” ²⁶ Alo aza ruindu'ba Kohani Fopara ro ro, diri mano se Petero koga bi na be ätu ana ro, ata ṛo ṛeṛe ejitate ekye: “Inye'do mandre mi ṛo ko nda be ämvu ya ya?” ²⁷ Petero atate kpa to'di ekye: “Hwa.” Ago dori gogo pe-te. ²⁸ Ṛo kyenonḡboci kyenonosi oko äru Yesu teni zo Kayafa ro yasi ugute zo'desi miri ro wari'ba roya. Drikaca'bai Yudai ro ciyi kote zo'desi miri roya, tana ànya leyite andivo ànyaro o'bane wäṛiro la'bi voro, ta ḡgaonya karama Lävü Odra ro ro onyana rota. ²⁹ Ago Pilato fote tesi ànya re ago ejitate ekye: “Nyà mano ono kicu ta e'di roya?” ³⁰ Ànya zayitadrite ekye: “Aba mänina ṛo ko nda ezine mire ondro aba nda koye ḡgakozī ko owo.” ³¹ Pilato atate ànyari ekye: “Ka'do inye andivo amiro miru nda ago miye vure ndaro ota amiro voro.” Ànya zayitadrite ekye: “Ale ko ämäri 'diaza ufune.” ³² (Ono a'dote tana ko'ba tase Yesu katabe se nda kaka'da ta odra se nda ka oyebe odrane sina ana ro robe endaro.) ³³ Pilato gocite zo'desi miri roya ago zi Yesu te, nda eji nda te ekye: “Mi orivoya 'Bädri'ba Yudai roya?” ³⁴ Yesu zatadrite ekye: “Taeji ono gini miro kode 'di azaka iti ta ni miri ta maro ta ya?” ³⁵ Pilato zatadrite ekye: “Nyusu miro be ma orivoya Yuda yi ya? Lidri modo miro ro ndi kohanii 'desi be ozoyi mi ni märi. Miye e'diyi ya?” ³⁶ Yesu atate ekye: “Miri 'bädri'ba maro ro a'do ko 'bädri ono ro; ondro aba miri 'bädri'ba maro ro ka'do gwo 'bädri ono ro, oso'bai mavo oyenayi kyila ndi ma lagaza ni ma ozovoya drikaca'bai Yudai ro ri. Caoko, Hwa, miri 'bädri'ba maro ro a'do ko noḡwa!” ³⁷ Ago Pilato eji nda te ekye: “Mi orivoya 'bädri'ba yi ya?” Yesu zatadrite ekye: “Nyata te ḡgye mikye ma orivoya 'bädri'ba yi. Äti ma te ago mikyite 'bädri ono ya ta alo ono ta, ta tanḡye ro atane. Nda se kabe a'do tanḡye ro ka ta maro erina.” ³⁸ Pilato ejitate ekye: “Tanḡye e'diyi ya?” 'Dooko Pilato gofote tesi lidri re ago atate ànyari ekye: “Mäni kote ta aza usune nda koziza. ³⁹ Oko oso ta la'bi amiro ro ronye, ondoalo ma kamba'ba onji ämiri tu karama Lävü Odra ro rosi. Inye'do mile märi

'Bädri'ba Yudai ro onjine ämiri ya?"⁴⁰ Ànya zayitadri ndaro te otre si ekye: "Hwa, ko nda! Mäle Baraba!" (Baraba orivoya ngatopa'ba yi.)

19 Dooko Pilato ozo otate, äru Yesu te ago äkyu nda te.² Kyila'bai 'diyi tagyia teni kukyi yasi ago ànya soyi te drî ndaro ya; dooko ànya soyi bonjo rundururo lärimiro te nda lomvo.³ Ago ikiyite nda re ago atayite ekye: "Miri madaro 'Bädri'ba Yudai ro!" Ago ànya oyiyite cayi nda te.⁴ Pilato gofote tesi kpa to'di ago atate lowa ri ekye: "Mìndre, molofona nda 'da tesi amire ondrene ämiri anjioko mäni kote ta aza usune nda koziza."⁵ Ago Yesu efote tesi, so tagyia kukyi rote ndi bonjo lärimiro runduru robe. Pilato atate ànyari ekye: "Mìndre! Mano ono orivoya ni no!"⁶ Ondro kohanii 'desi ndi vookwa'bai Yekalu robe kondreyi nda te oko, ànya treyite ekye: "Nyoto nda! Nyoto nda!" Pilato atate ànyari ekye: "Mìru nda, nyòto nda, musu ta aza ko nda koziza."⁷ Lowa gozatadrite ekye: "Ama orivoya ota be se katabe be ro ndäri odrane, tana nda 'ba yi te a'done Ngwa Lu ro."⁸ Ondro Pilato keru ta ono te oko, nda turi te ndra.⁹ Nda gocite zo'desi miri roya ago eji Yesu te ekye: "Nyiky ni erwaro ya?" Oko Yesu zatadri kote.¹⁰ Pilato atate ndäri ekye: "Nyata ko mari ya? Mìndre, ma drikaca be mi onjine ago kpa mi otone."¹¹ Yesu zatadrite ekye: "Nya'dote drikaca be mädri gialo tana ozote miri Lu si. Ago mano se kozo mabe miri orivoya taenji kozi takozi robe."¹² Ondro Pilato keru ta ono te oko, nda ojote liti urine Yesu onjiza. Oko Yudai gotrete ekye: "Ondro nyonji nda te dritai ro anjioko mi ko orivoya bereazi 'Bädri'ba Roma ro! 'Diaza se kabe ata yi o'ba si 'bädri'ba ro ka ogbo 'Bädri'ba Roma robe!"¹³ Ondro Pilato keru ata kwoi te oko, nda lofo Yesu te tesi ago rite vuru giti vureopero dri vose äzite "Obeobero Kuni si Tonjo" ana ya. (Kala Ebere si ävurunna "Gabata.")¹⁴ Te oso kitudiri ronye teinye Karama Lävu Odra ro etoako. Pilato atate lidri ri ekye: "'Bädri'ba amiro ni no!"¹⁵ Ànya gotreyite ekye: "Mifu nda! Mifu nda! Nyoto nda!" Pilato eji ànya te ekye: "Mile märi 'bädri'ba amiro otone ya?" Kohanii 'desi zayitadrite ekye: "'Bädri'ba se ama be sina toto ni 'Bädri'ba Roma ro!"¹⁶ Dooko Pilato ozo Yesu te ànyari otone. Ago ànya ruyi Yesu te.¹⁷ Nda fote tesi, ugu taka ndaro ungyite, ago ikyite "Vo Kowa Drî ro" roya oso äzibe ronye. (Kala Ebere si äzite "Gologota.")¹⁸ Ànya otoyì nda te lau; ago ànya otoyì lidri ritu azaka kpa, lamadri ritu yasi, Yesu orivoya lakole ànyaro ya.¹⁹ Pilato egyitate ago a'bate taka dri ekye: "Yesu Nazareta ro, 'Bädri'ba Yudai ro," 'doni tase nda kegyibe owo.²⁰ Lidri amba zite, tana vose oto Yesu be kigye ko lozo ni 'baki-ci resi. Egyi tase ana te kala Ebere, Latina ndi Giriki be rosi.²¹ Kohanii 'desi atate Pilato ri ekye: "Nyegyì ko mikye: "Bädri'ba Yudai ro," oko, nyegyì mikye manona ono ata roni ekye: 'Ma 'Bädri'ba Yudai ro.'"²² Pilato zatadrite ekye: "Tase megyite kori egyite ronye."²³ On-

dro kyila'bai kotoyi Yesu te oko, ànya ruyi bonjo ndaro te ago lonyiyi ànya te su, kyila'ba alo ri alo. Ànya ruyi bonjo rundururo kpate, se a'dite kpäkualo bonjo uvuro sina loseako kpakyi 'do be.²⁴ Kyila'bai atate iyivoya ekye: "Mì'de mòtowa ko, mì'de mavo vodo andre robe a'dona a'di ri." Ono a'dote tana ko'ba taegyì robe a'done ngye, se ekye: "Ànya lonyiyi bonjo maro te ànyavoya ago voyi vodo te bonjo rundururo maro ta." Ago ono ni tase kyila'bai koyebe owo.²⁵ Ago endre ndaro, endrenwa endre ndaro ro, Maria toko Kelopa ro ndi Maria Magdalene be ugu edrevoya loto taka Yesu ro re.²⁶ Yesu ndre endre ndaro ndi taeri'ba se nda kulube te edrevoya lau oko, nda atate endre ndaro ri ekye: "Nda orivoya ngwa miro."²⁷ Dooko nda atate taeri'ba ana ri ekye: "Ànya orivoya endre miro." Roni tu gi ana si taeri'ba ana ru anya te orine 'ba ndaro ya.²⁸ Yesu nite anjioko yauono ande ngacini te; ago tana ko'ba taegyì robe a'done ngye, nda atate ekye: "Ma gyilu be."²⁹ Ago lakaza orivoya lau, twi vino lagye fere robe; ago aso lifo te vino ya a'bate ce ice se äzibe usopa ana ro dri, ago engate a'bate kala ndaro ya.³⁰ Yesu vu vino te ago atate ekye: "Ta kyete!" Dooko nda edi dri ndaro te ndi drate.³¹ Dooko drikaca'bai Yudai ro eji Pilato te ta ozone lidri se otobe kai pa nayi aga robe, ago äru avonayi robe vuru ni taka drisi. Ànya ejiyi ta ono te tana te U'du njidrialo yi, ago ànya leyì ko avo ri orine taka dri Sabata si, tana Sabata gi kabe ikyi ono orivoya tu alokado yi.³² Ago kyila'bai oyiyite gayi pa mano kätì ago mano kinjo aza se otobe Yesu be ana rote.³³ Oko ondro ànya kikyite Yesu re oko, ànya ndreyite nda dra røte nja, ago ànya gayi pa ndaro kote.³⁴ Caoko, alo aza kyila'bai ro so äzu ndaro gwo lama Yesu roya, ago dori kari ndi gyi be røte tesi. (³⁵ Nda se kondre tase ka'dobe ono te pe tana te, tana mima robe kpa. Tase nda katabe orivoya ngye, ago nda ni ndi anjioko nda ka tangye ope.)³⁶ Aye ta ono te tana taegyì ka'do robe ngye se ekye: "Kowa alodi ndaro aza ogone i'do."³⁷ Ago taegyì aza ka ata ekye: "Lidri ondrena vo 'da nda se ànya ku'dibe ana dri."³⁸ Ono vosi Yosepa se ni 'ba'desi Arimatayo ro yasi ana eji Pilato te ndäri avo Yesu ro ungyine. (Yosepa orivoya oso'ba alo aza Yesu vo ro, oko ndrwiwo, tana nda orivoya turi ro ni drikaca'bai Yudai ro ri.) Pilato atate ndäri nda unina ndi avo ungyine, ago Yosepa oyite ndi ngyite.³⁹ Nikodema, se kätina oyite Yesu ondrene ngäkyi si ana oyite Yosepa be nda ru nga ngutruro ojona oso ya gäbä ro kama alo (100), dro'bedro'bero koto'bonwä tägyi ngutruro ndi aloa be si te.⁴⁰ Lidri ritu ono ngyiyi avo Yesu rote ago vuyite bonjo 'bilindriro si nga ngutruro si oso la'bi Yudai ro avo osero ronye.⁴¹ Ämvu aza orivoya vose äfu Yesu be kigye ana ya, ago 'bu to'di orivoya kigye se ase 'diaza driko kigye.⁴² Tana ro orivoya u'du se kätì ni Sabata ri yi ago tana 'bu orivoya lototi, ànya seyì avo Yesu rote lau.

20 Rō kyononboci kyononbo u'du kāti u'du njidrieri rosi, vo drigba ɾo uniro oko, Maria Magdalene oyite 'budri dri ago ndre kuni te ererite ni 'bukalasi. 2 Anya mute Simona Petero ndi taeri'ba aza, se Yesu kulube re, ago ititate ànyari ekye: "Ànya eweyi Opi teni 'budri yasi, ago mǎni kote ànya 'bayi nda te eɲwa!" 3 'Dooko Petero ndi taeri'ba se aza ana be oyiyite 'budri dri. 4 Ànya riti kai ugu umu, oko taeri'ba se ana mute ndrani Petero ri ago sate kāti 'budri dri. 5 Nda àndite ago ndre bonɲo 'bilindriro te, oko nda ci kote. 6 Simona Petero esate nda vosi, ago nda cite dori 'budri ya. Nda ndre bonɲo 'bilindriro te orivoya lau, 7 ndi bonɲo se àvu drí Yesu robe sina ana be. Anya ri kote troalo bonɲo 'bilindriro be oko andivona eparute iɾe. 8 'Dooko taeri'ba aza se kosabe kāti 'budri dri ana cite; nda ndrete ago mate. (9 Ànya niyi taegyí drigba ko se katabe ekye beɾo ndäri efone ni odra yasi.) 10 'Dooko taeri'bai go oyiyite 'bǎru. 11 Maria edrete 'budri lomvo ka ugu liyi. Ondro anya kadri ugu liyi oko, anya àndite ago ndrevote 'budri ya 12 ago ndre malaikai ritu te soyi bonɲo onjero te, riyite vose sedri avo Yesu robe kigye anya ya, alodi drí yasi ago azana pa yasi. 13 Ànya ejiyi anya te ekye: "Toko, nya ugu liyi etaya?" Anya zatadrite ekye: "Ànya eweyi Opi maro te, ago mǎni ko ànya 'bayi nda te eɲwa!" 14 'Dooko anya ko'bimite oko ndre Yesu te edrevoya lau; oko anya ni kote ana ni Yesu owo. 15 Yesu eji anya te ekye: "Toko, nya ugu liyi etaya? Nya ugu a'di uɾi ya?" Anya kusube nda orivoya vo ede'ba owo, ago anya atate ndäri ekye: "'Desi, ondro nyewe nda teni, nyiti tana mǎri mi'ba nda te eɲwaro, moyi robe nda urune." 16 Yesu atate anyari ekye: "Maria!" Anya zamite ndare ago atate kala Ebere si ekye: "Rabonii!" (Anjioko Miemba'ba). 17 Yesu atate anyari ekye: "Nyāti ma ko, tana moyi drigba ko kovole Täpi re. Oko nyoyi ädrupii maro re ago nyiti ta ànyari mikye ma te ugu ogo nda se ni Täpi maro ago Täpi ànyaro, Lu maro ago Lu ànyaro ana re." 18 Ago Maria Magdalene oyite ititate taeri'bai ri ekye indre Opi te ago iti tase nda kitibe anya ri ana te ànyari. 19 Te ga liyaro tandrole u'du kāti u'du njidrieri rosi, 'dooko taeri'bai kotokalate voaloya käläsi osesi ndindi, tana ànya te turi turiro ni drikaca'bai Yudai ro ri. 'Dooko Yesu ikyite ago edrete ànya lako, nda atate ekye: "Taliatokpe ka'do ami yibe." 20 Ta ono ata vosi, nda ka'da drí ndaro te ànyari ndi lama ndaro be. Taeri'bai a'dote twi riyä be Opi on-drevoya. 21 Yesu atate ànyari kpa to'di ekye: "Taliatokpe ka'do ami yibe. Oso Täpi kezo mabe ronye, mazo ami kpa inye." 22 'Dooko nda lawate ànya dri ago atate ekye: "Nyà'do Tori Alokado be. 23 Ondro nyà takozi lidri ro e'be, e'be ànya ɾote, ondro nyè'be ànya ko, e'be ànya ko." 24 Alo taeri'bai 'butealo foritu ro Toma (äzite Lezo), i'do ànya yibe tuse Yesu kikyibe ana si. 25 Ago taeri'bai azi ititate ndäri ekye: "Màndre Opi te!" Toma atate ànyari ekye: "Ondro ka'do mandre mberevo

ɲbaɾa ro drí ndaro yasi ko ago ma'ba dringwa maro ko mberevo se kai ya ago ma'ba drí maro ko lama ndaro ya, mama ko." 26 Ago u'du njidrieri vosi oko taeri'bai te voaloya zo yasi oko, ago Toma orivoya ànya yibe. Ase käläsii te, oko Yesu ikyite ago edrete ànya lako ago atate ekye: "Taliatokpe ka'do ami yibe." 27 'Dooko nda atate Toma ri ekye: "Mi'ba drí miro nonɲwa, ago mindre drí maro; ago nyozo drí miro ago mi'ba anya lama maro ya. Nya'do ko wiriwiro, oko mima ta!" 28 Toma zatadri ndaro te ekye: "Opi maro ago Lu maro!" 29 Yesu atate ndäri ekye: "Mi'debe omane ono tana mindre ma te ya? Ànya se kabe taoma teinye ma ondreako ni ka-do." 30 Taeri'bai ndaro milesi Yesu ye talaro ro azaka amba te se egyi tana kote buku ono ya. 31 Oko egyi tase kwoi te tana mima ta robe anjioko Yesu ni Mesiya, Ngwa Lu ro, ago ta taoma amiro ro nda ya si nyà'do robe adri be.

21 Ono vosi, Yesu ka'darute to'dina taeri'bai ndaro ri Fofu Tiberia ro kala. A'dote orivoya oso nonye.

2 Simona Petero, Toma (äzibe Lezo), Natanaele (ni Kana Galilaya yasi), ngwàagoro Zebedayo ro, ago taeri'bai azaka ritu Yesu robe vonai cini orivoya voaloya. 3 Simona Petero atate azii ri ekye: "Mate ugu oyi ti'bi uru." Ànya atayite ndäri ekye: "Mòyina ndi mibe." Ago ànya fote ago ciyite tonɲo ya, oko ngäkyi gi ana si ànya ruyi ti'bi kote. 4 Ago kitu kate ezi itu oko, Yesu edrete kototi gyi roya, oko taeri'bai niyi kote anjioko ni Yesu owo. 5 'Dooko nda eji ànya te ekye: "Agoanjii ono, mìru nga aza ko ya?" Ànya zayitadrite ekye: "Nga aza i'do." 6 Nda atate ànyari ekye: "Mìvo kyimba amiro drigwo tonɲo roya, ago mìruna azaka 'da." Ago ànya voyi kyimba te ago niyi kote esene kovole, tana ànya ruyi ti'bi te amba. 7 Taeri'ba se Yesu kulube atate Petero ri ekye: "'Do ni Opi owo!" Ondro Simona Petero kerite 'do ni Opi owo oko, nda vu bonɲo ndaro te nda lomvo (tana nda bägyulu ro) ago odote gyi ya. 8 Taeri'bai azii ikyite kototi tonɲo si eseyi kyimba te twi ti'bi be. Ànya ko lozo ni gyini drisi, ozona oso kadrakadra kama alo (100) ronye. 9 Ondro ànya ke-sayite kototi oko, ànya ndreyi iɾi asi be te lau ti'bi be driigye ndi ambata azaka be. 10 'Dooko Yesu atate ànyari ekye: "Nyèzi ti'bi se mìrube ndrì yauono azana." 11 Simona Petero cite tonɲo ya, ago ese kyimba te kototi twi ti'bi 'desi be, vona cini orivoya kama alo 'butenji fonätu (153). Ka'do gica amba oko, kyimba lewa kote. 12 Yesu atate ànyari ekye: "Nyikyí ago minya nga." Alo aza taeri'bai ro lekote nda ejine ekye: "Mi a'di owo ya?" Tana ànya niyite ni Opi owo. 13 Ago Yesu oyite, ru ambata te, ago ozote ànyari, ago nda ye ti'bi kpate inye. 14 Ono ni, pere nina se Yesu ka'darute taeri'bai ri efo ndaro ni avo yasi vosi owo. 15 Ngaonya onya ànyari vosi oko, Yesu atate Simona Petero ri ekye: "Simona ngwa Yoane ro, inye'do nyulu ma ndrani azii kwoi riyä?" Nda zatadrite ekye: "Owo, Opi, mini ndi mulu

mi." Yesu atate ndäri ekye: "Mindrevo timelenwà maro ro." ¹⁶ Yesu atate ndäri pere řirina si ekye: "Simona řgwa Yoane ro, inye'do nyulu ma ndi ya?" Nda zatadrite ekye: "Owo Opi, mini ndi mulu mi." Yesu atate ndäri ekye: "Mindrevo timele maro ro." ¹⁷ Yesu atate pere ninana si ekye: "Simona řgwa Yoane ro, inye'do nyulu ma ndi ya?" Petero a'dote tusuro tana Yesu eji nda te pere ninana si ekye: "Inye'do nyulu ma ndi ya?" Ago nda atate ekye: "Opi, mini řga cini te; mini ndi mulu mi!" Yesu atate ndäri ekye: "Nyeca timele maro. ¹⁸ Ma tangye iti miri; ondro mibe orivoya agoanji ro, miso boņgo miro te ago nyoyite vose aza milebe oyine kigye ya; oko ondro midete oko, nyozona drí miro 'da ago 'di to aza osona boņgo 'da mi lomvo ago uguna mi 'da vose mileko oyine kigye ya." ¹⁹ (Ta ono atana si, Yesu ka ugu liti se Petero ri odrane kigyese ago ezina taoro ndi Lu ri 'do ka'dana.) 'Dooko Yesu atate ndäri ekye: "Miso

mavo." ²⁰ Petero zamite ago ndre taeri'ba, se aza Yesu kulube ana te nda kundu; nda se eberube ti Yesu re řgaonyavoya ago ejitate ekye: "Opi, a'di kani drí miro ozona ya?" ²¹ Ondro Petero kondre nda te oko, nda eji Yesu te ekye: "Opi, tase mano ono ri oyene e'di ya?" ²² Yesu zatadri ndaro te ekye: "Ondro aba male gwo ndäri orine madale ego maro si, a'dona miri 'bo e'di ya? Miso mavo!" ²³ Ago alari ta ono tana te oso'bai Yesu vo lako ekye taeri'ba ono ri odrane i'do. Oko Yesu ata kote ekye ndäri odrane i'do; nda atate ekye: "Ondro male gwo ndäri orine madale ego maro si, a'dona miri 'bo e'di ya?" ²⁴ Nda ni taeri'ba se pe tase kwoi tana be, ago kpa ni se egyi ànya te owo; ago mäni ndi tase nda katabe ono orivoya řgye. ²⁵ Ta azaka orivoya amba se Yesu yete. Ondro aba egyi vona cini gwo ba sirosiro, mamabe 'bädri gi řgulu ono unina ko buku gi alebe egyine ono urune kyiti.

LOSI LAZO'BAI RO

1 Ku Teopila: Buku kati maro ya megyi tase cini Yesu koyebe ago kembabe tana te roni tuse nda keto losi ndaro be si ² madale tuse Lu ru Yesu te vo'buyakuru ya si. Teinye nda uru ako kuru, nda ozo ota te mbara Tori Alokado rosi lidri se nda konjibe lazo'bai ndaro ro ana ri. ³ Odra ndaro vosi, u'duna 'butesu nda ka'darute anyari perena amba liti se ka'da tate anyari endaro anjioko nda adrite. Anya ndre nda te, ago nda atate anya yibe ta Miri 'Badri'ba Lu ro rota. ⁴ Ago ondro anya kikyite voaloya oko, nda ozo ota ono te anyari ekye: "Nyè'be Yerusalema ko, oko nyökote ngapari se miti tana be amiri, ngapari se Täpi maro ko'ba tana be 'do. ⁵ Yoane bapatisi 'di te gyi si, oko u'du fere si oko abapatisina ami 'da Tori Alokado si." ⁶ Ondro Lazo'bai kotoyikalate Yesu be oko, anya ejyi nda te ekye: "Opi, tu ono si ono migo nyologona Miri 'Badri'ba ro gi'da Yisaraele riya?" ⁷ Yesu atate anyari ekye: "Tunai ndi a'donai be arate drikaca Täpi maro modona rosi, ago ko amiri unine kode anya ka a'do itu. ⁸ Oko ondro Tori Alokado kikyite amidri oko, nyà'dona 'da twi mbara be, ago nyà'dona 'da tazevoedre'bai maro Yerusalema ya, Yuda cini yasi ndi Samaria be, ago le ädu 'badri roya." ⁹ Ata ono vosi, äru nda te vo'buyakuru ya, anya uguyi nda ondre te oyivoya ago 'dikolo da'do nda teni ondrevoya anyari. ¹⁰ Anya riyite 'du vo ondrene kuru ondro nda kate ugu oyi owo, ago ndrjwa oko lidri ritu bonjo onjero be edreyite anya re ¹¹ ago atayite ekye: "Galilaya'bai, nyèdre nyà ugu voondre vokuru ya etaya? Yesu se ärube ni ami resi vo'buyakuru ya ono, egona kpa oso mindre nda be oyivoya vo'buyakuru ya 'do ronye." ¹² Dooko lazo'bai goyite kovoale Yerusalema ya ni 'Berenwa Ice Idoro ro drisi, se ozona oso jä'dijä'dina alo ni 'bakici yasi. ¹³ Anya ciyite 'bakici ya ago tuyite kuru zoya se anya kayiugu ori be kigye ana ya! Petero, Yoane, Yakoba, ago Andarea, Filipo ago Toma, Batolimayo ago Matayo, Yakoba ngwa Alepayo ro, Simona se äzite 'badri iro lu'ba ago Yuda ngwa Yakoba ro. ¹⁴ Anya otoyikalate ondoalo voaloya matune, troalo 'ditoko be ago Maria endre Yesu ro ndi ädrupii ndaro be. ¹⁵ Ago u'du fere vosi oko kalakoto taoma'bai ro a'dote, anya cini orivoya oso kama alo 'buteritu (120) ronye, ago Petero edrete kuru ta atane. ¹⁶ Nda atate ekye: "Ädrupii maro, taegyia a'dote endaro se Tori Alokado katabe Dawidi si, änggu tana te ro kyeno ta Yuda rota, se lepe anya se kuru Yesu te kai ni. ¹⁷ Yu-

da ni alo aza gboko amaro ro, tana anji nda te losi oyene ama yibe." ¹⁸ (Parata se Yuda kurube taoye undiro ndaro tana ro ana nda gye ämvu te sina, 'dooko e'dete ri; nda lehwete ago ici cini yasi i'durute tesi. ¹⁹ Lidri se cini koribe Yerusalema ya eriyi tana te, ago kala anyaro modona si anya ziyi ämvu ana te Akeledama, takacina anjioko "Ämvu Kari ro.") ²⁰ "Tana egyi tate buku Rärü roya ekye: 'Ka'do inye zo ndaro yana ka'do awi; 'diaza kori ko kigye.' Egyi ta kpate ekye: 'Ka'do inye 'diaza tona kuru vo ruindu ndaro ro.' ²¹ "Ka'do inye, be ro 'diaza se ni gboko amaro yasi onjine, se a'do te ro ama yibe tuse cini Opi Yesu abate ama yibe si, ²² eto roni tuse Yoane pe lazo ndaro bapatisi rote si madale tuse äru Yesu teni ama resi le vo'buyakuru ya si. Alo 'di kwoi ro ri a'done tazevoedre'ba ro ama yibe ta eforo Opi Yesu rota." ²³ Ago anya usu ta lidri ritu rote; Yosepa se äzite Baresaba (äzi kpate Yusetu), ago Matio. ²⁴ Dooko anya matuyite ekye: "Opi, mini ya 'dicini rote, ni 'di ritu kwoi lakosi se minjibe nyaka'da ämäri, ²⁵ ruindune lazo'ba ro vo Yuda roya, vose nda e'betete ana ago oyite vose ndäri a'done kigye ya." ²⁶ Dooko anya voyi vodo te ngaonji oyeza lakole lidri ritu roya, ago anji Matio te, se olocite gboko lazo'bai 'butealo foalo roya.

2 Ondro tu Penetikoseta ro kesate oko, vo taoma'bai cini ro otoyikalate troalo voaloya. ² Ndrjwa oko kporo ikyite ni vokuru yasi uwina laba oso oli mbara be kugu usi ronye, ago ga zo se anya koriyibe kigye ana te twi. ³ Dooko anya kondreyi be ondrene laba oso ladra asi ro ronye se peredrite ago ikyite rite 'dicini alo alo lau ana dri. ⁴ Anya cini a'dote twi Tori Alokado be ago etoyi ata te kala toto azaka si, oso Tori kozo mbara be anyari atane ronye. ⁵ Yudai se koriyibe Yerusalema ya, lidri matu'bai se ikyite ni 'badri cini 'badri ya yasi. ⁶ Ondro anya keriyi kporo ono te oko, lowa amba otoyikalate, anya cini te orivoya larolaro ro, tana anya cini alo alo eriyi taoma'bai kayi ugu ata kala modo ndaro rosi. ⁷ Anya a'doyite lä'bilä'biro ago larolaro ro anya atayite ekye: "Anya se ka ugu ata oso nonye kwoi ro ko Galilaya'bai ya? ⁸ Oko vo amaro cini, meri anya te ugu atavoya kala modo amaro rosi ono, enjwanye ya? ⁹ Ama orivoya ni Paretia, Media, ndi Elama be yasi; ni Mesopotamia, Yuda, ndi Kapadokia be yasi; ni Pondusi ndi Asia be yasi; ¹⁰ ni Ferugia ndi Pamefulia be yasi; ni Ezipeto ndi wari Libiya ro loto

Kurene lomvo yasi. Rukä amaro ni Roma ya, ¹¹ Yudai ndi riti atrai se tozarube Yudai ro be, ago rukä amaro ni Kurete ndi Arabia be yasi, caoko ama cini meri ànya te kayi ugu ata kala modo amaro rosi ta tase para Lu koyebe rota!" ¹² A'doyite lä'bilä'biro ago wiriwiro, ànya kayi ugu azi eji ekye: "Takaci ta ono ro e'di ya?" ¹³ Oko azakana guyi taoma'bai te ekye: "Lidri kwoi fuyi iyi te vino si!" ¹⁴ Dooko Petero edrete kuru lazo'bai azi se 'butealo foalo kai yibe, ago eto taope te re'ere lowa ri ekye: "Yudai azi ago ami cini se nyàbe ori Yerusalem ya ono, nyeri ta maro ago mi'ba miti tase ono takacina te àmiri. ¹⁵ Lidri kwoi fu iyi ko wa si, oso mìmabe ronye, ono orivoya toto saa nina kyononbo ro yi. ¹⁶ Oko, ono ni tase nebi Yoele kope tana be owo: ¹⁷ 'Lu atate ekye, ono ni tase ma oyebe oyene tui àduro ya owo: medena Tori maro 'da 'dicini dri. Ngwàagoro amiro ndi ndirinwa be openayi lazo maro 'da oso nebi ronye; agoanjii amiro ondrenayi rulofo 'da ago tori ezina ta 'da agoàm-bago amiro dri. ¹⁸ Owo, ndi inye tu gi kai si medana Tori maro 'da, ruindu'bai maro àgoro ndi ndirinwa robe dri riti, ago ànya openayi lazo maro 'da oso nebi ronye. ¹⁹ Mayena talaro ro 'da vokuru kurusi ya ago mayena rubä 'da 'bädri vurusi ya. Kari, asi, ndi àrubäni kätu robe a'dona 'da; ²⁰ Otozana kitu 'da ngätini ro ago imba tozaruna 'da okaro oso kari ronye, teinye tu 'desi ago lingyiekye Opi ro ri esa ako. ²¹ Ago 'dooko, nda se kabe Opi uzi ta ngaopa rota apana 'da.' ²² "Nyèri ata kwoi, Yisaraele'bai azi! Yesu Nazareta ro ni mano se drikaca mbara Lu ro ro ka'date nbelero àmiri talaro ro cini si ndi rubä be se Lu ye te àmiri nda si, ami andivo mini ta ono te, tana a'dote nonwa ami lako. ²³ Oso tao-ra modo ndaro ronye Lu ra ta rote nja anjioko ozo Yesu te àmiri, ago mifu nda te mi'ba lidri takozì amba be otoyì nda te. ²⁴ Oko Lu engga nda teni avo yasi, onji nda te dritai ro ni mbarana yasi, tana orivoya rritiro odra ri nda urune kamba'ba ro. ²⁵ Tana Dawidi atate ta ndaro ta ekye: 'Mandre Opi te ma mile tu cini si; nda orivoya loto mare, ago ma'dona ko rritiro. ²⁶ Ago ma te yai'dwe amba si, ago ata maro te orivoya twi riyä amba be. Ago ma, ma ca orivoya ongwawarowaro, marina 'da mio'ba nggye ya, ²⁷ tana nye'bena ma ko 'bädri avo roya; nye'bena ruindu'ba 'diri miro ko ongwane 'budri ya ²⁸ Nyaka'da liti se kabe 'di ugu adri ya te märi, ago a'do loto miro o'bana ma 'da twi riyä ro!' ²⁹ "Ädrupii maro, be'ero märi atane àmiri nbelero ta zutu likuekye amaro 'Bädri'ba Dawidi rota. Nda drate ago asete, ago 'budri ndaro orivoya nonwa ama be gile tu ono si ono. ³⁰ Nda orivoya nebi yi, ago nda ni tao'baro Lu ro ndäri tana rote: Lu 'ba tao'ba te anjioko nda o'bana alo aza zelevoi Dawidi ro ro 'da 'bädri'ba ro, kpa oso Dawidi ronye. ³¹ Dawidi ndre tase Lu ka oyebe oyene mileya te, ago nda pe ta eforo Mesiya ro tana te se nda katabe ekye: 'E'be nda kote 'bädri avo roya; lomvo ndaro ngwa kote 'budri ya.' ³² Lu engga Yesu gi ono teni odra yasi, ago

ama cini orivoya tazevoedre'bai tangye ono ro. ³³ Engga nda te drigwo Lu Täpi ndaro roya, ago usu Tori Aloka-do teni nda resi, oso nda 'batabe ronye. Tase nyàbe ondrena ago nyàbe erina ono orivoya ngapäri ndaro se nda kedabe àmädri owo. ³⁴ Tana Dawidi oyi kote vo'buyakuru ya oko nda atate ekye: 'Opi atate Opi maro ri ekye: Miri nonwa drigwo maro ya ³⁵ madale ma'bana kyila'baazii miro lutu kotopa pa otoro ro pa miro zeze.' ³⁶ "Ka'do inye lidri cini Yisaraele ro ri unine nggye Yesu gi se nyòtobe ono, ni nda se Lu 'bate Opi ro ago Mesiya ro owo!" ³⁷ Ondro lidri kerì ta ono te oko, ya ànyaro lonnga tawi ago atayite Petero ndi azaka lazo'bai robe ri ekye: "Ädrupii, mayena e'di ya?" ³⁸ Petero atate ànyari ekye; "Be'ero ami cini alo alo ri drietane ni takozì amiro yasi ago a'done bapatisi be àvuru Yesu Kristo roya tana e'be ami robe takozì amiro ta; ago nyusuna ngapäri Lu ro ndi, se ni Tori Aloka-do. ³⁹ Tana tao'ba Lu ro a'bate àmiri ndi ngwai amiro be, ago ànya se cini lozo di ri, se cini Opi Lu amaro kabe uzina andivo ndaro re ri." ⁴⁰ Petero petate ànyari ago ata amba azaka si nda atate ànyari ekye: "Mipa andivo amiro ni taezaro se kabe eziikyì lidri kozi ono dri risi!" ⁴¹ Amba ànyaro mate lazo ndaro ya ago abapatisi te, ago lidri oso kutu nätu (3,000) ronye odro'bete gboko gi tu ana si ana be. ⁴² Ànya riyite ta unine ni lazo'bai resi, dro'beyirute rumora ya, ago uguyi ngaonya te voaloyasi ndi mätu oyebe. ⁴³ Lazo'bai uguyi talaro ndi rubä amba be oyena te, ago turi so 'dicini te. ⁴⁴ Taoma'bai cini riyite troalo rumora alo ya, ago lanjii nggase ànya be sina te azi be. ⁴⁵ Ànya gyeyi lakaza ndi nggase ànya be sina be te tesi, ago leweyi parata na te ànya voya, oso 'dialo kolebe iri ronye. ⁴⁶ Tu cini si ànya otoyikalate gboko ro Yekalu ya, ago ànya nyayi ngaonya te voaloyasi 'bai ànyaro yasi, uguyi ngaonya te yai'dwesi ago driunggyiako si, ⁴⁷ uguyi Lu räru te ago lidri ata tate ka-do ta ànyaro ta. Ago tu cini si Opi dro'be 'dise cini apabe te gboko ànyaro ya.

3 Tu alo si Petero ndi Yoane be oyiyite Yekalu ya kitudiri vosi saa njidriesu, saa mätu ro rosi. ² Lau derenwa se äzibe Lingyiekye ana kala, mano aza orivoya ka'bo ro roni uti ndaro si. Tu cini si änggyi nda te derenwa kala parata ejine ni lidri se kabe oci Yekalu ya rigyesi. ³ Ondro nda kondre Petero ndi Yoane be kayi ugu oci Yekalu ya oko, nda eji ànya te nga aza ozone ndäri. ⁴ Ànya ndreyivote nggye nda dri, ago Petero atate ekye: "Mindrevo àmädri!" ⁵ Ago nda ndrevote ànya dri, mio'ba be nga aza usune ni ànya rigyesi. ⁶ Oko Petero atate ndäri ekye: "Ma teinye parata ako, oko mozona nggase mabe sina ono ndi miri. Àvuru Yesu Kristo Nazareta rosi mingga kuru ago nya-ba!" ⁷ "Dooko nda ru nda te drigwo yasi ago engga nda te kuru. Dori pa mano ana ro ndi kotonbo be a'dote ratara ro; ⁸ nda nggate ace kuru, edrete pa ndaro dri, ago eto ugu abate gbikyì. 'Dooko nda cite Yekalu ya

ànya yibe, ugu ababe, ugu longabe ndi ugu Lu räru be. ⁹ Lidri lau ana ndre nda te ugu abavoya ndi ugu Lu räru be ¹⁰ ago ondro ànya kuniyite nda ni drilämi'ba se koribe Derenwa Lingyiekye kala owo oko, ànya cini laroyite ago lä'biyite tase ka'dobe ndäri ana ta. ¹¹ Ondro mano ana lewite Petero ndi Yoane be lomvo, Ndiři se äzibe Solomo ro ana ya oko, lidri te lä'bilä'biro ago muyite ànya re. ¹² Ondro Petero kondre lidri te oko, nda atate ànyari ekye: "Yisaraele'bai azi, nyà laro ta ono ta etaya, ago nyà voondre ämädiri etaya? Nyüsu amiro be mikye mbara modo amaro rosi kode a'do lu'ba rosi ma'ba mano ono ni abane ya? ¹³ Lu Abarayama, Yisika ndi Yakoba be ro Lu zutui amaro ro ozo 'desi ndaro te ruindu'ba ndaro Yesu ri. Oko nyòzo nda te drikaca'bai ri, ago miga nda tezo Pilato kandra, Pilato kora ta ca aba nda ojine owo. ¹⁴ Nda orivoya alokado ago 'di kado yi, oko miga nda tezo, ago vo nda onji roya nyeji Pilato te yauni oyene ämiri ta tozane 'diufu'ba onjine ayani. ¹⁵ Mifu nda se kabe 'di loci ni adri ya te, oko Lu enğa nda te ni odra ya, ago ama ni tazevoedre'bai ta ono ro. ¹⁶ Mbara ävuru ndaro ro tomba mano ka'bo ro ono ni. Tase mindrebe ago minibe ono ayete taoma ävuru ndaro ya si; taoma Yesu ya ede nda ni kado, oso ami cini mindrebe ono ronye. ¹⁷ "Ago yauono, ädrupii maro, mäni ndi anjioko tase ami ndi dri'bai amiro be miyebe Yesu ri ono tauniako amiro 'bani oyene. ¹⁸ Lu ayota rote kyeno ro nebii cini si anjioko Mesiya ndaro ri ro ruezana, ago nda 'ba a'dote endaro liti ono yasi. ¹⁹ Ka'do inye, nyètadri, ago mizami Lu re, tana nda e'bene ami 'da takozii amiro ta. Ondro miye ndi inye, ²⁰ tu 'ditomba Tori si ro ikyina 'da ni Opi resi, ago nda ezona Yesu 'da, se ni Mesiya nda nji rote nja ämiri. ²¹ Be ro ndäri orine vo'buyakuru ya madale tu esana gwo ngacini o'baza to'diro, oso Lu kayo tana be nebii alokado ndaro si ro kyeno ana ronye. ²² Tana Musa atate ekye: 'Opi Lu amiro ezona nebi 'da ämiri, kpa oso nda kezo mabe ronye, ago nda a'dona 'da alo aza lidri amiro ro ronye. Ämiri ngase cini nda kabe tana iti ämiri oyene ono orone. ²³ 'Diaza se koro nebi ana kote elewena 'da ni lidri Lu ro resi ago utufuna 'da.' ²⁴ Ago nebii, roni Samuele si ago ànya se kikyibe nda vosi ana, vo ànyaro cini se lazo be ayo tase ka'dobe tu kwoi si tana te. ²⁵ Tao'baro Lu ro nebii ndaro si orivoya ämiri, ago nyà tao'baro se Lu ko'babe zutui amiro ri la'dona, oso nda katabe Abarayama ri ronye ekye: 'Zelevoi miro si māruna lidri cini 'bädri ya 'da.' ²⁶ Ago ta'doro Lu nji Ruindu'ba ndaro te ago ezote kati amire, ami arune ugu ami cini o'ba si drietane ni taoye kozi amiro yasi."

4 Petero ndi Yoane be drigba ugu ta atavoya lidri ri oko rukä kohanii ro ndi dri'ba vo yekalu ro ondre'bai robe, ndi Sadukei rukä be esayite. ² Ànya a'doyite kyilaro tana lazo'bai ritu kwoi kayi ugu lidri emba ekye: "Yesu efote ni avo yasi," se ka'date anjioko

avo ka adri adri. ³ Ago ànya ruyi ànya te ago 'baya ànya te kamba ya madale kyononosi, tana 'dooko te ro vounivoya. ⁴ Oko amba se keriyi lazo be matate; ago oti lidri ro sate oso kutu nji. ⁵ Kyenonosi oko dri'bai Yuda ro, 'di'desii ndi miemba'bai Ota robe otoyikalate Yerusalem ya. ⁶ Ànya dro'beruyite Kohani Fopara Ana be, ago Kayafa be, Yoane, Alegezanda, ndi azaka se katidri Kohani Fopara ro yasi iyi yibe. ⁷ Ànya edreyi lazo'bai te ànya kandra ago ejiyi ànya te ekye: "Miye ta ono te enwanye ya? Mbara se ami be sina ono e'diro kode miye tate ävuru a'diro siya?" ⁸ Petero, ro twi Tori Alokado be, zatadri ànyari te ekye: "Dri'bai lidri ro ndi 'di'desii be: ⁹ ondro ka'do ugu ama eji ondro ta taoye kado se ayebe mano ka'bo ro ri ta ago kode ede nda te enwanye, ¹⁰ 'dooko be ro ami cini ri unine, ago be ro lidri cini Yisaraele ro ri unine, anjioko mano gi kabe edre ami kandra noŋwa ono ede te ro kpeye kadoro mbara ävuru Yesu Kristo Nazareta rosi, se nyòtote ago se Lu engate ni avo yasi. ¹¹ Yesu ni 'dise taegyia kata tana be ekye: 'Kuni se ami zoobe'bai nyämawote ono tozarute a'done para ndrani vona cini drisi.' ¹² Usuna ngaopa toto nda si ayani; vo 'bädri cini ro yasi 'diaza i'do se Lu ozote se unina ndi ama opane." ¹³ Gbokoi Taäyi'bai ro laroyite ondro kondreyi turiako Petero ndi Yoane be rote ago niyite ànya orivoya 'di ete yi emba kote owo. 'Dooko ànya niyite anjioko ànya orivoya lo-sioyazi Yesu ro. ¹⁴ Oko ànya niyi kote ta aza atane, tana ànya ndreyi mano se edebe ana te edrevoya lau Petero ndi Yoane be re. ¹⁵ Ago ànya atayite ànyari ofone ni zo taäyiro yasi, ago 'dooko ànya etoyi ta atate ànyavoya. ¹⁶ Ejiyi tate ekye: "Màyena e'di lidri kwoi riya? 'Dicini Yerusalem ya nite anjioko ànya yeyi talaro ro ndra ono te, ago mäni kote kalana ogane. ¹⁷ Oko tase ono lagaza ni ugu rularivoya ndra lidri lako, m'ide muluku lidri kwoi ko ta opene alona 'diaza ri ävuru Yesu rosi." ¹⁸ Ago ànya go ziyi ànya te zo ya atayite ànyari kote ànyari ta opene kode ngaembane ävuru Yesu ro ya. ¹⁹ Oko Petero ndi Yoane be zayitadri ànyaro te ekye: "Ami andivo amiro ri vure se ngye oyene ayani Lu mile, ami orone kode Lu orone. ²⁰ Tana mäni kote tase andivo amaro mändrebe ago mèribe ono orine opeako." ²¹ Ago Taäyi'bai go lukuyi ànya te mbara ndi e'beyi ànya te dritai ro. Ànya niyite anjioko orivoya rritiro ànya ezane, tana lidri kayi ugu Lu räru tase ka'dobe ana ta. ²² Mano se aye talaro ro ngaedero ono be lomvoigye ana ndroa na ndrani 'butesu drisi ²³ Dori Petero ndi Yoane be e'bena dritai ro vosi oko, ànya goyite gboko ànyaro re ago itiyi tase kohanii 'desi ndi 'di'desii be katabe ana tana te ànyari. ²⁴ Ondro tao-ma'bai keriyite oko, ànya cini dro'berute troalo mätu oyene Lu ri ekye: "'Desi, ago O'ba'ba vo'buyakuru ro ndi 'bädri be, ndi gyi'desi be, ndi ngase cini ànya yasi ono be ono! ²⁵ Tori Alokado si mipe tate zutu amaro Dawidi ruindu'ba miro si, nda atate ekye: 'Atrai orivoya

kyilaro eta; Lidri kayi ta awi ànyaro äyi etaya? ²⁶ 'Bä-dri'bai 'bädri ro edeyi andivo ànyaro te, ago 'dimiri'bai otoyikalate troalo kyilaro Opi ndi Mesiya ndaro be lomvo.' ²⁷ Tana ro endaro Eroda ndi Poneto Pilato be otoyikalate troalo 'bakici ono ya atrai be ndi lidri Yisaraele robe Yesu, Ruindu'ba alokado miro dri, se mi'babe Mesiya ro ono. ²⁸ Ànya yeyi nggase mbara miro ndi ole miro kora tana be ka oyebe a'done ana te. ²⁹ Ago yauono, Opi, mindre ozionya se ànya konyabe ono, ago mi'ba ama, ruindu'bai miro lazo miro opene turiako. ³⁰ Nyozo drí miro 'diedeza, ago mi'ba aye talaro ro ndi rubä be ävuru Ruindu'ba alokado miro Yesu rosi." ³¹ Ondro ànya kondeyi mätu oyete oko, vose ànya kotoyikalabe kigye ana akandate. Ànya cini a'dote Tori Alokado be ago etoyi lazo Lu ro opete turiako si. ³² Gboko taoma'bai ro a'dote dríalo be ago ya alo si. 'Diaza ata kote ekye nggase nda be sina orivoya modo ndaro ro, oko ànya cini la'doyi nggase ànya ka'dobe sina te azi be. ³³ Mbara para si lazo'bai edreyitazevo ta efo Opi Yesu ro ni avo yasi rote, ago Lu eda äru te amba ànya cini dri. ³⁴ 'Diaza i'do gboko ono lako lemeri be. Ànya se gyini be kode zo be gye ànya te, eziyi parata se ànya kusuyibe ogyena si 'do te, ³⁵ ago 'bayite lazo'bai kandra, ago olonyi parata na te 'di alo alo ri oso a'do lemeri se nda be sina ronye. ³⁶ Ago Yosepa, Lewe'ba ätite Saiporosi ya, se lazo'bai zite Baranaba (anjioko "Agoago Ozo'ba"), ³⁷ nda gye gyini modo ndaro rote, ezi parata na te ago 'ba ànya te lazo'bai kandra.

5 Oko mano aza orivoya ävuruna Anania, nda ndi toko ndaro Sapira be gyeyi nga azaka ànyaro te. ² Oko tadrile toko ndaro be si nda ta telesi parata na rote andivo ndaro ri ago 'ba anjokona te lazo'bai kandra. ³ Petero atate ndäri ekye "Anania, mi'ba Satani gwo mi urune ago mi o'bane kowe ogane Tori Alokado ri telesi parata se nyusube nga ogyesi ro etana si etaya? ⁴ Teinye miri nga ogyeako anya ro orivoya miro ago ogyena vosi parata na ro orivoya miro. Mi'de gwo tausune ta nonye ono oyene inye etaya? Miga kowe ono kote lidri ri oko Lu ri!" ⁵ Dori Anania keru ta ono te oko, nda 'dete vuru ago drate; ago 'dicini se keru ta ono be a'dote turituri ro. ⁶ Agoanjii eciyite, vuyi lomvo ndaro te, nggyiyi nda te tesi, ago seyi nda te. ⁷ Oso saa nätu vosi ronye oko toko ndaro ni tase ka'dobe ana ko, ago ecite. ⁸ Petero eji anya te ekye: "Nyiti ta märi, ono gindi ni nggase mi ndi ago miro be nyusube nga amiro ogyena si owo ya?" Anya zatadrina te ekye: "Owo, otina ndi ni wo." ⁹ Ago Petero atate anya ri ekye: "Mi ndi ago miro be mira tate Tori Opi ro tana ojone etaya? Lidri se koseyi ago miro be yauono te orivoya käläsi kala, ago ànya ungyinayi mi kpa 'da tesi!" ¹⁰ Dori anya 'dete vuru nda pa ago drate. Ago agoanjii eciyite ago ndreyi anya drate, ago ànya nggyiyi anya te tesi ago seyi anya te ago anyaro lomvo. ¹¹ Känisa cini ndi ànya

se cini keriyi ta ono be a'dote turituri ro. ¹² Lazo'bai yeyi talaro ro amba ndi rubä be te lidri lako. Taoma'bai cini otoyikalate troalo Ndiri Solomo roya. ¹³ 'Dise tesi si lekote rudro'bene ànya yibe, lidri kufa ta ànyaro gica amba owo. ¹⁴ Oko lidri amba du ecite gboko ya, lowa màoagoro ndi 'ditoko be se mayitate Opi ya. ¹⁵ Ago tase lazo'bai kugu oyena be ana si, änggyi lidri adravoro te tesi litinjwà drisi ago a'bete kitapara ndi birisi be drisi tana lindri Petero ro ko'de robe rukä ànyaro dri ondro nda kate ugu lävu nasi owo. ¹⁶ Ago lidri lowaro ikyite ni 'ba'desii gbikiyi Yerusalema lomvosi yasi, eziyi ànya se adravoro kode tori undiro be ànya ya kai te; ago ede ànya cini te. ¹⁷ 'Dooko Kohani Fopara ndi azii cini ndaro be, gbokoi Sadukei robe, a'doyite yaoko be amba lazo'bai lomvo. ¹⁸ Ànya ruyi lazo'bai te ago 'bayi ànya te kamba ya. ¹⁹ Oko ngäkyi gi ana si malaika Opi ro pi derenwa kamba rote, lofo lazo'bai te tesi, ago atate ànyari ekye: ²⁰ "Nyöyi, ago nyèdre Yekalu ya, ago nyiti adri to'di ono tana lidri cini ri." ²¹ Lazo'bai royitate, ago 'buzevoosivoya oko ànya ciyite Yekalu ya ago etoyi ngaemba te. Kohani Fopara ndi azii ndaro be ziyi 'di'desii cini Yudai rote voaloya taäyine troalo; 'dooko ànya zoyi lazo te kamba ya lazo'bai ezine ànya kandra. ²² Oko ondro ànya se azobe ana kesayite oko, ànya usuyi lazo'bai kote kamba ya, ago ànya goyite taäyi'bai re ago itiyi tana te ekye: ²³ "Ondro mäsate zo kamba roya oko, müsute asete anda ndi ago vookwa'bai cini ka vookwa derenwa kalasi; oko ondro mäpi derenwa te oko, müsü 'diaza kote kigye!" ²⁴ Ondro kohanii 'desi ndi dri'bai 'desi yekalu okwa robe keriyi tana te oko, ànya laroyite tase ka'dobe lazo'bai ri ta. ²⁵ 'Dooko 'diaza ecite ago atate ànyari ekye: "Nyeri! Lidri se mi'babe kamba ya kai orivoya Yekalu ya kayi ugu lidri emba." ²⁶ 'Dooko dri'ba oyite lidri ndaro be ago eziyi lazo'bai te kovole. Oko ànya yeyi kote mbarasi, tana ànya orivoya turiro ukyi lidri ovo ànya 'da kuni si. ²⁷ Ànya lociyi lazo'bai te, edreyi ànya te taäyi'bai kandra, ago Kohani Fopara eji ànya te ekye: ²⁸ "Mozo tate ämiri ko ngaembane ävuru mano ono roya, oko mindre tase miyebe ono! Nyälari ta ngaembaro amiro te cini Yerusalema yasi, ago mile ama o'bane nda ufu'ba ro!" ²⁹ Petero ndi lazo'bai azaka be zayitadrite ekye: "Bero ämäri Lu orone, ko lidri. ³⁰ Lu zutui amaro ro enğa Yesu teni avo yasi, se mifu nda be nda oto si taka dri ana. ³¹ Lu enğa nda te drigwo ndaro yasi Dri'ba ro ago Opa'ba ro, kandrakado ozoza lidri Yisaraele ro ri drietane ago ànya e'beza ta takozu ànyaro rota. ³² Ama orivoya tazevoedre'bai nggase kwoi ro, ama ndi Tori Alokado be, se nggapäri Lu ro yi ànya se kabe nda oro ri." ³³ Ondro gboko taäyi'bai ro keriyi ta ono te oko, ànya a'doyite kyilaro ndra ago ànya leyite lazo'bai ufune. ³⁴ Oko alo ànyaro, Parusi yi äzite Gamaliele, se orivoya miembaba Ota ro ago lidri cini rote ndra, edrete kurusi Taäyi'bai lako. Nda ozo tate lazo'bai lofone fere tesi,

³⁵ ago 'dooko nda atate Taäyi'bai ri ekye: "Yisaraele'bai azi, mi'ba mi amiro komba tase nyàbe oyene lidri se kwoi ri ta. ³⁶ Miyi tase Teuda kaka'da yibe tuse kyeno ana si ana, 'bayite a'done 'di'desi aza ro, ago lidri oso kama su ronye dro'berute nda be, oko äfu nda te, ago oso'bai nda vo pererute, ago taoye ndaro drate kpeye. ³⁷ Ono vosi, Yuda Galilaya'ba ka'da yite tu 'dioti rosi, nda ese lidri te nda vo, oko äfu nda kpate, ago oso'bai cini nda vo pererute. ³⁸ Ago ka'do inye ta ono ta, mata ämiri miye ta aza ko lidri kwoi ri. Nyè'be ànya ire! Ondro ta gi ànya korabe ago koyeyibe ono ka'dote ni lidri ro, okyene 'da, ³⁹ oko ondro kikyite ni Lu resi, minina ko ànya opene ɾe. Nyüsuna andivo amiro ugu kyila oyevoya Lu be!" Taäyi'bai soyite tazevoedre Gamaliele ro vo. ⁴⁰ Ànya ziyi lazo'bai te ecine, ago 'biyi ànya te ago tayi ànya te ko taopene alona ävuru Yesu roya; ago ànya onjiyi ànya te dritai ro, ⁴¹ Ago lazo'bai kayite vo taäyiro e'be oko, a'doyite yai'dwesi, tana Lu ti ànya te takado'bai ro rueza driupi ro ungyine ta Yesu rota. ⁴² Ago ondoalo Yekalu ya ago 'ba lidri ro yasi ànya riyite 'du ngaemba ago peyi Lazokado te ta Yesu Mesiya rota.

6 Tu fere vosi ondro oti taeri'bai ro kugu liti oko, kalaope a'dote lakole Yudai se kabe Giriki ata roya ndi Yudai se vokuzupi iyi be. Yudai se kabe Giriki ata atayite ekye ävuzii ànyaro ati tana kote ngaonya lanji se abe lanjina ondoalo ya. ² Ta'doro lazo'bai 'butealo foritu ziyi gboko taoma'bai rote voaloya ago atayite ekye: "Ko kado ämäri ata Lu ro opena e'bene ta ngaonya lanji rota. ³ Ka'do inye, ädrupii, minji lidri njidrieri ni ami lakosi se uniuniro twi Tori Alokado be ago tavouni be, ago ma'bana ànya 'da a'done dri'ba losi ono ro. ⁴ Dooko andivo amaro, mozona saa amaro ambana 'da mätu ndi losi taope robe ugu oyene ayani." ⁵ Gboko cini a'dote yai'dwesi ta lazo'bai katabe ono rota, ago ànya njiyi Setepano te, mano taoma amba be ago Tori Alokado be, ago Filipino, Porokoru, Nikanora, Timono, Parumona, ndi Nikolau se orivoya Atra yi ni Anetiokia ya se tozayite Yudai ro ɾo kyeno. ⁶ Gboko ezi ànya te lazo'bai re, se mätoyite ago 'bayi dri ànyaro te ànya drisi. ⁷ Ago ata Lu ro larirute 'duro. Oti taeri'bai ro Yerusalem ya ugu litite amba, du, ago lowa amba kohanii ro mayi ta te. ⁸ Setepano, orivoya mano se Lu ärite ago orivoya twi mbara be, ye talaro ro amba te ndi rubä be lidri lako. ⁹ Oko lidri azaka a'dote kyilaro nda be se ni gboko zoitaeriro Lidri Dritai ro ro yasi (oso äzibe ronye), se orivoya Yudai ni Kurene ndi Alegezandria yasi be. Ànya ndi Yudai azaka ni wari Silisia ro ndi Asia ro yasi be etoyi kaladiři te Setepano be. ¹⁰ Oko Tori ozo tavouni te Setepano ri tana ondro nda katate oko, ànya niyi kote kaladiřine nda be. ¹¹ Ago ànya gyeyi mi lidri azaka rote ta atane ekye: "Mèrite nda ka ugu ta ata Musa lomvo ndi Lu be!" ¹² Ta ono ta ànya engayi ya lidri rote, 'di'desii be ndi miem-

ba'bai Ota robe. Ànya ruyi Setepano te ago uguyi nda te taäyi'bai kandra. ¹³ Dooko ànya eziyi lidri azaka te ta itine kowero nda lomvo; ànya atayite ekye: Mano gi ono, ondoalo ka ugu ta ata Yekalu alokado ndi Ota Musa robe lomvo. ¹⁴ Meri nda ka ata ekye: "Yesu gi Nazareta ro ono perena Yekalu 'da riya ago lutwena la'bi cini se ocopebe ämäri ni Musa resi 'da!" ¹⁵ 'Dise cini koribe vo taäyi roya kai edreyi mi ànyaro te Setepano dri, ago ndreyi mi ndaro labate oso mi malaika ro ronye.

7 Kohani Fopara eji Setepano te ekye: "Takicu se kwoi ndi endaro ya?" ² Setepano zatadrite ekye: "Ädrupii ndi täpii be, nyèri ta maro! Teinye zutu amaro Abarayama ri oyiako Arana ya Lu 'desi para ka'darute ndäri Mesopotamia ya ³ ago atate nda ri ekye: 'Nye'be katidri miro ndi 'bädri be ago nyoyi wari se maka'dana 'da miri ya.' ⁴ Ago nda e'be 'bädri ndaro te ago oyite Arana ya. Odra täpi Abarayama ro ro vosi, Lu 'ba nda te iswene wari se nyàbe ori kigye yauono ya. ⁵ Lu ozo telesi na aza kote Abarayama ri a'done modo ndaro ro ca käkpu kode oca kadra alo gyini ro ronye. Oko Lu 'ba ta te ozone ndäri, a'done ndaro zelevoi ndaro ri. Tuse Lu ko'ba tao'ba ono be si, 'dooko Abarayama dri teinye ngwa ako. ⁶ Ono ni tase Lu katabe ndäri owo ekye: 'Zelevoi miro orina 'da 'bädri atra ya, se ànya a'donayi 'da iyeäři ro kigye ago ayena ànya 'da koziro ndroa na kama su. ⁷ Oko lidri se ànya kayibe oye ruindu rigye ana mayena vurena 'da, ago voigyesi oko ànya efonayi 'da tesi ni 'bädri ana yasi ago mätunayi ma 'da vo ono ya.' ⁸ Dooko Lu ozo la'bi 'di olo nbiři ro rote Abarayama ri taka'da tao'baro ro. Ago Abarayama lo Yisika te nbiři ro u'du njidriena uti ndaro vosi, Yisika lo ngwa agoro ndaro Yakoba te nbiři ro ago Yakoba lo ngwàagoro ndaro 'butealo foritu te nbiři ro, ànya ni zutui likuekye tu'de amaro ro owo. ⁹ "Ngwàagoro Yakoba ro a'doyite yaoko be Yosepa ädrupi ànyaro lomvo ago gyeyi nda te a'done iyeäři ro Ezipeto ya. Oko Lu orivoya tro nda be ¹⁰ ago lofo nda te londroro ni rriti cini ndaro yasi. Ondro Yosepa kefote 'bädri'ba Ezipeto ro kandra oko, Lu ozo a'do kado te ndäri ndi tavouni be, ago 'bädri'ba 'ba Yosepa te wari'ba ro 'bädri dri ndi 'di zo 'bädri'ba roya be dri. ¹¹ Dooko mä'bu 'dete Ezipeto cini ya ndi Kanana be, se ozo rueza amba te. Zutui amaro ni kote ngaonya aza usune, ¹² ago ondro Yakoba keru tate inya orivoya Ezipeto ya oko, nda zo ngwàagoro ndaro, zutui amaro te, tu käti si lau. ¹³ Pere řiri oyi rosi Yosepa 'ba andivo ndaro te unine ädrupii ndaro ri, ago 'bädri'ba Ezipeto ro ni katidri Yosepa ro tana te. ¹⁴ Ago Yosepa zo lazo te täpi ndaro Yakoba ri, taitine ndäri ndi katidri cini ndaro be, lidri cini kigye orivoya 'butenjidrieri fonji, ikyine Ezipeto ya. ¹⁵ Dooko Yakoba oyite Ezipeto ya, vose nda drate kigye, ndi ngwàagoro ndaro be. ¹⁶ Avo ànyaro ängyite Sekeme ya, ase ànya te lau 'budri se Abarayama kogyebe ni käläsikala Amora ro rigye para-

ta si ana ya. ¹⁷ "Ondro tu kesate ti Lu ri tao'ba se nda ko'babe Abarayama ri ana ätine oko, oti lidri amaro ro Ezipeto ya a'dote amba. ¹⁸ Äduro oko 'bädri'ba se ni ta Yosepa ro kote eto 'dimiri te Ezipeto ya. ¹⁹ Nda odo zutui amaro te ago ye ànya te siomba si, gbiri ànya te ngwànwai ànyaro lofone tési ni 'bai ànyaro yasi, tana ànya kotodra robe. ²⁰ Äti Musa te tuna gi ono si, nda orivoya ngwa linggyiekye yi, andre vonate 'bäru imba na nätu, ²¹ ago ondro olofo nda teni 'ba ndaro yasi oko, nguti 'bädri'ba ro ru nda te ago eca nda te ngwa ro modo anyaro ri. ²² Emba nda te tavouni cini Ezipeto'bai rosi ago a'dote mano para ro ata ya ndi taoye be. ²³ "Ondro ndroa Musa rote 'butesu oko, nda usu tate oyine ori Yisaraele'bai azi ndaro ro ondrene. ²⁴ Nda ndre Ezipeto'ba alo ka aza ànyaro oyena koziro, ago nda oyite nda opane ago logovota rote nda ufu si. ²⁵ (Nda kusu iro be ekye lidri modo ndaro ro unina ndi anjioko Lu ka ugu ànya opa nda si ànya o'baza dritai ro, oko ànya niyi kote.) ²⁶ Kyenonosi nda ndre Yisaraele'bai ritu kayi kyila oye, ago nda ojote taliatokpe o'bane lakole ànyaro ya. Nda atate ekye: 'Nyeri, mano kwoi, ami orivoya Yisaraele'bai azi yi, nyà kyila oye inye etaya?' ²⁷ Oko nda se kabe azi oye koziro ana du'du Musa te. Nda eji tate ekye: 'Ädi 'ba mi ni 'dimiri'ba ro ago vureope'ba ro ämädri ya?' ²⁸ Inye'do mile kpa ma ufune oso, se mifu Ezipeto'ba ana be tandrobe ronye ya?' ²⁹ Ondro Musa keru ta ono te oko, nda mute ni Ezipeto yasi, ago oyite orine wari Midiana roya. Nda a'dote ngwàagoro ritu be lau. ³⁰ "Ago ondro ndroa 'butesu kälävute oko, malaika aza ka'darute Musa ri leko asi roya ka ce kumvuŋwa uje vocowa ya loto 'Bereŋwa Sinai pa. ³¹ Musa a'dote lä'bilä'biro ngase nda kondrebe ana ta, ago oyite loto cekumvuŋwa re ondrene kado. Oko nda eri ata Opi rote ekye: ³² 'Ma ni Lu zutu miro ro, Lu Abarayama, Yisika ndi Yakoba be ro.' Musa a'dote turi ro ago le kote ondrene. ³³ Opi atate ndäri ekye: 'Mitri mvoka miro, tana vose nyedrebe kigye ono orivoya gyini alokado yi. ³⁴ Mandre lidri maro abe ugu ezana siomba si Ezipeto ya ono te, meri leri ànyaro te, mikyite vuru ànya o'bane dritai ro, ka'do inye nyikyí mazo mi robe Ezipeto ya.' ³⁵ "Musa ni se lidri Yisaraele ro kogabezo owo. Se ànya ejiji ta te ekye: 'Ädi 'ba mi ni 'dimiri'ba ro ago vureope'ba ro ämädri ya?' Nda ni se Lu zote lidri mirine ago ànya o'bane dritai ro ngaopa malaika se ka'darute ndäri uje cekumvuŋwa roya owo. ³⁶ Nda lofo lidri teni Ezipeto yasi, ye talaro ro ndi rubä be te Ezipeto ya ago Gyídesi Okaro kala ago ndroa na 'butesu vocowa ya. ³⁷ Musa ni se katabe lidri Yisaraele ro ri ekye: 'Lu ezina nebi 'da ämiri, kpa oso nda kezo mabe ronye, ago nda a'dona 'da alo aza lidri modo amiro ro.' ³⁸ Nda ni se a'dote lidri Yisaraele robe se mbikala be vocowa ya ana; nda a'dote lau zutui amaro be ago malaika se atate ndäri 'Bereŋwa Sinai dri ana be, ago nda usu lazo lidriidriro

Lu rote ugu copene ämäri. ³⁹ "Oko zutui amaro gatezo nda orone; ànya diyi nda te ago leyite giallo ogone ànyari kovole Ezipeto ya. ⁴⁰ Ago ànya atayite Arona ri ekye: 'Nyede lu azaka ämäri ama lelene. Mäni tase ka'dobe mano se Musa ono ri kote, se lofo ama teni Ezipeto yasi ono.' ⁴¹ 'Dooko ànya edeyi nga awi te beti 'dango ro ronye, loyi tori te rigye, ago yeyi karama te ngase ànya kedeyibe andivo ànyaro si oroza. ⁴² Ago Lu anarute pere ni ànya resi ago e'be ànya te 'bi'bii vo'buyakuru ro mäture, oso se egyi tana be buku nebi roya ronye ekye: 'Lidri Yisaraele ro! Nyütufu ago nyòto-la koronyai 'ba ro ndroa na 'butesu vocowa ya ana kote märi. ⁴³ Mìnggyite Mutuguri lu Moleka ro, ndi beti Refona lu 'bi'bi ro amiro robe ayani; ànya orivoya nga awi yi se nyèdete mäture. Ta'doro mazona ami 'da midiro le Babelona kundusi.' ⁴⁴ "Zutui amaro a'dote Mutuguri a'do lototi Opi ro robe vocowa ya. Edete oso se Lu kiti tana be Musa ri edene ronye, oso se betina aka'dabe Musa ri ronye. ⁴⁵ Ono vosi, zutui amaro se ruyi Mutuguri teni täpii ànyaro rigyesi nggyiyi te tro ànya be ondro ànya kayite oyi Yosua be wari se Lu konja tu'dei be ni mile ànyaro ya si ana rigyesi. Ago rite lau madale tu Dawidi rosi. ⁴⁶ Ta ndaro si Lu te ago eji Lu te ndäri nda o'bane vo oriro ozone Lu Yakoba ro ri. ⁴⁷ Oko Solo mo ni se be zo te ndäri owo. ⁴⁸ "Oko Lu Fopara Ndra ri ko zo se abebe lidri si ya; oso nebi katabe ronye ekye: ⁴⁹ 'Opi ekye vo'buyakuru ni giti maro, ago 'bädri orivoya kotopa pa maro otoro. Beti zo eŋwani ro mile omone märi ya? Vo oriza märi eŋwaro ya?' ⁵⁰ Inye'do andivo maro ma'ba ngase cini kwoi ro ko niya?' " ⁵¹ Setepano ugu atate ekye: "Ami orivoya taeriako! Ya amiro luako'ba ronye, ami orivoya biako ata Lu ro erine! Ami kpa oso zutui amiro ronye; nyà kpa ondoalo gboto Tori Alokado be! ⁵² Nebi aza gi be se zutui amiro ezayi ko ya? Ànya fuyi lazo'bai Lu rote, se ayoyi ikyi Ruindu'ba taŋgye ndaro rote ro kyeno. Ago yauono nyòzo drí ndaro te ago äfu nda te. ⁵³ Ami ni se nyüsu ota Lu rote, se ro malaika ozote ami rigye, caoko miro kote." ⁵⁴ Ondro gboko Tääyi'bai ro keriyi ta Setepano rote oko, ànya a'doyite kyilaro ago siyi si ànyaro te nda lomvo kyila si. ⁵⁵ Oko Setepano, twi Tori Alokado be ndrevote vo'buyakuru ya ago ndre 'desi Lu rote ago Yesu edrevoya drígwo Lu roya. ⁵⁶ Nda atate ekye: "Mìndre! Mandre vo'buyakuru äpite ago Ngwa Lidri ro edrevoya drígwo Lu roya!" ⁵⁷ Otre amba si Tääyi'bai tisiyi bi ànyaro te drí si. Ago ànya cini lasote äru nda dri, ⁵⁸ lofoyi nda te tési 'bakici kundu, ago voyi nda te kuni si. Tazevoedre'bai e'beyi boŋgoi ànyaro te mano agoanji ro se äzibe Saulo ana ri vona ondrene. ⁵⁹ Ànya kayi ugu Setepano ovo kuni si oko, nda zi Opi te reŋe ekye: "Opi Yesu, miru adri maro!" ⁶⁰ Nda sokayate vuru ago trete re otre amba si ekye: "Opi! Mi'ba takozi ono ko ànya dri!" Nda kata ta ono te oko ndi drate.

8 Ago Saulo le ufu ndaro tana ni. Tu gi ana si kånisa Yerusalema ya eto rueza te rueza koziro siomba si si. Taoma'bai cini pererute warii Yuda ro ndi Samaria be ro yasi, e'be toto lazo'bai ayani. ² Lidri 'diri Lu ro seyi Setepano te, uguyi liyite nda ta liyi amba si. ³ Oko Saulo ojote kånisa perene; ugu ocibe zo yasi zo yasi, nda oro taoma'bai te tesi, m`anoago ndi 'ditoko be, ago vo `anya te kamba ya. ⁴ Taoma'bai se kepererube ana oyite vo cini yasi; ugu lazo ope be. ⁵ Filipino oyite 'bakici 'desi ya Samaria ya ago pe ta Mesiya rote lidri lau ana ri. ⁶ Lowa ga bi te tase Filipino katabe erine, ago `anya eriyi ta ndaro te ago ndreyi talaro ro se nda koyebe te. ⁷ Tori undiro efote tesi ni lidri amba yasi otre amba be, ago lidri ciriciriro amba ndi lidri ka'bo robe edete. ⁸ Ago riy`a amba a'dote 'bakici se ana ya. ⁹ Mano aza `azite Simona rite lau, se kyeno 'ba Samaria'bai te larone tal`ak`a ndaro si. Nda atate ekye yi ni 'dise para yi, ¹⁰ ago 'dise cini 'bakici ya, ni gboko cini yasi, ga bi tawi ta ndaro ya. `anya atayite ekye: "Nda orivoya ni mbara Lu ro se `azibe Mbara Fopara ono owo." ¹¹ `anya gayi bi te ta ndaro erine tana ro tu kyeno si nda 'ba `anya te larone tal`ak`a ndaro ro si. ¹² Oko ondro `anya komate lazo Filipino ro ta lazokado Miri 'B`adri'ba Lu ro roya ndi ta Yesu Kristo robe oko, abapatisi `anya te, m`anoago ndi 'ditoko be. ¹³ Simona andivo na ma ta kpate; ago nda bapatisi vosi oko, rite lototi Filipino re ago a'dote larolaro ro ondro nda kondre talaro ro 'desi ndi rub`a be se ayebe ana te owo. ¹⁴ Lazo'bai Yerusalema ya keru tate ekye lidri Samaria ro ruyi ata Lu rote oko, `anya zoyi Petero ndi Yoane be te `anyare. ¹⁵ Ondro `anya kesayite oko, `anya m`atuyite taoma'bai ta tana `anya ka'do robe Tori Alokado be. ¹⁶ Tana drigba Tori Alokado ikyi dri ko alo aza `anyaro dri; abapatisi `anya toto `avuru Opi Yesu roya ayani. ¹⁷ 'Dooko Petero ndi Yoane be 'bayi dr`i `anyaro te `anya dri, ago `anya a'doyite Tori Alokado be. ¹⁸ Simona ndrete ozo Tori te taoma'bai ri dri'o'ba lazo'bai ro `anya dri si. 'Dooko nda ozo parata te Petero ri ndi Yoane be, ¹⁹ ago atate ekye: "Nyozo mbara ono kpa m`ari, tana 'diaza se mabe dr`i maro o'ba driigye ka'do robe Tori Alokado be." ²⁰ Oko Petero zatadrite ekye: "Parata miro kodra ndi mibe, tana nyusu tate ngap`ari Lu ro ogyene parata si! ²¹ Mi orivoya vo ako ago nga aza ako losi amaro ono ya, tana ya miro ko ngye Lu mile. ²² Ka'do inye, nyetadri, ni tavoora undiro miro ono yasi, ago ny`am`atu Opi tana ke'be mi robe tavousu oso nonye ono ta. ²³ Tana mandrebe yaoso mawi ro orivoya twi mi ya ago mi orivoya kamba'ba takozu ro." ²⁴ Simona atate Petero ndi Yoane be ri ekye: "Gi r`agu ny`am`atu Opi ta maro ta, tana alo aza ngase ny`ata tana be kwoi ro a'do 'da m`ari." ²⁵ Tavoedre `anyaro ndi lazo Opi ro opena be vosi oko, Petero ndi Yoane be gote Yerusalema ya, ogo `anyaro ya `anya uguyi Lazokado ope te 'banw`a amba Samaria ro yasi. ²⁶ Malaika Opi ro atate Filipino ri ekye: "Mi`nga

ago nyoyi liti ng`arinwa drisi se kabe oyi ni Yerusalema ya le Gaza ya yasi." (Liti gi ono yauono aba kote kigyese). ²⁷ Ago Filipino ngate ndi oyite. Ago Etiopia'ba se orivoya dri'ba para yi lakaz`a 'b`adri'ba toko ro Etiopia ro ro dri ana orivoya lau. Nda ikyite Yerusalema ya Lu m`atune, ²⁸ ago kugu ogo kovole 'b`aru. Ago nda rite arabia ndaro ya ago kugu buku Yesaya nebi ro uzina. ²⁹ Tori Alokado atate Filipino ri ekye: "Nyoyi arabia ana re ago miri loto lomvoigye." ³⁰ Filipino mute lau eri nda kugu tauzi ni buku nebi Yesaya ro yasi. Nda eji nda te ekye: "Mini tase nyabe uzina ono tana ndiya?" ³¹ Dri'ba zatadrite ekye: "M`anina tana enjwanye e'be gialo 'diaza edrena tavona ni mari ya?" Ago nda eji Filipino te itune orine nda be arabia ya. ³² Vose taegy`i ya nda ka ugu uzina be ni ono ekye: "Nda labate oso timele se uguna be ufune ronye, laba oso timelegogo se liyi ako abe kyirina olona ronye. Nda ata ta ko. ³³ Omo'do nda te ago aye vure ndaro kote ngye. 'Diaza i'do ta zelevoi ndaro ro tana itine, tana ori ndaro 'b`adri ya esate `aduna ya." ³⁴ Dri'ba ana eji Filipino te ekye: "Nyiti tana m`ari, nebi kugu ta a'di ro atana ya? Ta andivo ndaro ro kode ta 'diaza roya?" ³⁵ 'Dooko Filipino eto ta atate; etote ni vo taegy`i ono ro yasi, nda iti Lazokado ta Yesu ro rote nd`ari. ³⁶ Ago `anya kayite ugu aba liti yasi oko, `anya esayite vose gyi be ya, ago dri'ba atate ekye: "Gyi orivoya nono, e'di lagana ma ni a'dovoya bapatisi be ya?" ³⁸ Dri'ba 'ba arabia edrete, ago Filipino ndi riti dri'ba be ciyite gyi ya, ago Filipino bapatisi nda te. ³⁹ Ondro `anya kefoyite ni gyi yasi oko Tori Opi ro ru Filipino te. Dri'ba ndre nda kote tona, oko oyite liti ndaro ya, riy`a amba si. ⁴⁰ Filipino usu andivo ndaro te Asedoda ya; nda ugu oyite Kaisaria ya, ago liti ya nda ugu Lazokado ope te 'ba'desi cini yasi.

9 Tu gi ono si Saulo ugu kyila ndaro ozi 'diufu ro onyana te oso'bai Opi vo lomvo. Nda oyite Kohani Fopara re, ² ago ejitate taegy`i 'dika'daro ta zoitaeriro Damaseka ya ri, tana ondro nda kusu oso'bai Liti Opi ro vo te oko, nda ka'do robe mbara be `anya urune, m`anoago ndi 'ditoko be, ago kezi `anya robe kovole Yerusalema ya. ³ Ondro Saulo kate esa loto 'bakici Damaseka ro lomvo oko dori ngaeyi ni vokuru yasi lekote gbiky`i nda lomvosi. ⁴ Nda 'dete gyinidri ago eri atate kugu ata nda ri ekye: "Saulo, Saulo! Nya ma eza etaya?" ⁵ Nda ejitate ekye: "Mi a'di owo ya, Opi?" Nda atate ekye: "Ma Yesu, se nyabe ezana ono owo. ⁶ Oko mi`nga kuru ago nyoyi 'bakici ya, ago itina tase be'ro oyene miri 'da lau." ⁷ Lidri se kayi ugu aba Saulo be edreyite, atayi ta kote; `anya eriyi ata te oko niyi kote 'dina 'do ondrene. ⁸ Saulo ngate kuru ni gyini drisi ago pi mi ndaro te, oko ni kote nga ondrene. Ago `anya ruyi nda te dr`i si ago lepeyi nda te Damaseka ya. ⁹ Nda rite u'duna n`atu voondreako, ago tu gi ana si nda nya ago mvu nga aza kote. ¹⁰ Oso'ba aza Yesu vo orivoya Damaseka ya `azite Anania. Nda ndre rulofo te, se Opi

atate ndäri ekye: "Anania!" Nda zatadrite ekye: "Ma be-gi ono, Opi." ¹¹ Opi atate ndäri ekye: "Minga ago nyoyi liti se äzi ävuruna Ngyero ana drisi, ago zo Yuda ro ya nyeji ta mano aza ni Taresusi yasi äzite Saulo rota. Nda kugu mätu, ¹² ago rulofo ya nda ndre mano aza äzite Anania ka eci ago 'ba drí ndaro te nda dri tana nda kogo kondrevo robe." ¹³ Anania zatadrite ekye: "Opi, lidri amba ititate märi ta mano ono rota ndi ngase cini koziro nda koyebe lidri miro ri Yerusalema ya robe. ¹⁴ Ago nda ikyite Damaseka ya drikaca be ni kohanii 'desi resi 'dise cini kabe mi mätu urune." ¹⁵ Opi atate ndäri ekye: "Nyoyi, tana manji nda te ruindune märi, ävuru maro o'bane unine atrai ndi 'bädrí'bai ndi lidri Yisaraele robe ri. ¹⁶ Ago andivo maro maka'dana ta 'da ndäri anjioko be ro ndäri ruezane ta maro ta." ¹⁷ Ago Anania oyite, cite zo se Saulo be kigye ana ya, ago 'ba drí ndaro te nda dri, nda atate ekye: "Ädrupi Saulo, Opi Yesu andivona, se ka'darube miri liti dri ikyvoya nonwa ono ezo ma ni. Nda ezo ma te tana migo mindrevo robe ago nya'do robe twi Tori Alokado be." ¹⁸ Dori nga aza laba oso kyiri kä'bägä ti'bi ro ronye e'dete ni mi Saulo ro yasi, ago nda go ndrevote. Nda ngate kuru ago abapatisi nda te; ¹⁹ ago ngaonya onya ndaro vosi oko, mbara ndaro go egote. Saulo rite u'duna fere Taoma'bai Damaseka ya be. ²⁰ Nda oyite dori zoitaeriro ya ago eto taope te ekye Yesu orivoya Ngwa Lu ro. ²¹ 'Dise cini keriyi ta ndaro be laroyite ago ejiyitate ekye: "Inye'do nda ro ko ni se Yerusalema ya kabe ànya se kabe mano se Yesu ono mätuna ugu tu-funa owo ya? Ago nda ikyi ro ko nonwa ta ono ro ugu lidri se kai urune kamba'bai ro ago ànya logone kohanii 'desi re ya?" ²² Oko taope Saulo ro a'dote mbara be ndra, ago nda ka'date ekye Yesu orivoya Mesiya owo ago 'ba Yudai se koribe Damaseka ya te orine titiro ago niyi kote tadri ndaro ozane. ²³ U'du amba lävuna vosi oko, Yudai otoyikalate voaloya, ago rayi-tate Saulo ufune, ²⁴ oko tavoora ànyaro iti tana te ndäri. Kitu ndi ngäkyi be si ànya kwayi derenwà 'bakici rote tana äfu nda robe. ²⁵ Oko ngäkyi alo aza si oso'bai Saulo vo ruyi nda te ago e'bayi nda te vuru koriga si vouñbo ti'ri ro yasi. ²⁶ Saulo oyite Yerusalema ya ago ojote rudro'bene taeri'bai be. Oko ànya leko taomane ekye nda orivoya taeri'ba yi ago ànya cini te orivoya turituri ro ni ndäri. ²⁷ 'Dooko Baranaba ikyite nda opane ago ugu nda te lazo'bai re, nda edre tase Saulo ndre Opi te liti dri ago Opi atate ndäri ana tana te ànyari. Nda iti tase Saulo petate turiako si Damaseka ya ävuru Yesu ro ya ana tana kpate ànyari. ²⁸ Ago 'dooko Saulo rite ànya be ago oyite gbikyí Yerusalema yasi, ugu taope te turiako ävuru Opi roya. ²⁹ Nda atate ago dirikalate Yudai se kabe ugu Giriki ata ana be, oko ànya ojoyite nda ufune. ³⁰ Ondro taoma'bai kusuyi tase ono tana te oko, ànya uguyi Saulo te Kaisaria ya ago zoyi nda te le Taresusi ya. ³¹ Ago 'dooko Känisa Yuda

ya, Galilaya ya, ndi Samaria ya be a'dote liatokpe. Ngaopa Tori Alokado rosi otombate ago otina litite amba, ago rite taoro si Opi ri. ³² Petero abate vo cini yasi, ago tu alo aza si nda oyite lidri Lu ro se rite Luda ya täkyine. ³³ Ago lau nda ta mano aza äzite Aenea, se orivoya ciriciriro ago a'dote mbaraako ongame ni kita-para drisi ndroa na te njidriena. ³⁴ Petero atate ndäri ekye: "Aenea, Yesu Kristo ka mi ede. Minga kuru nyede kitapara miro." Dori Aenea ngate kuru. ³⁵ Lidri cini se kabe ugu ori Luda ya ndi Saroma ya be ndreyi nda te, ago ànya etayidrite Opi re. ³⁶ Yopa ya lau toko aza äzite Tabita, se orivoya taoma'ba yi. (Ävuru anyaro Giriki si ni Doroka, takacina anjioko kalinga.) Anya ozo tu cini anyaro te ugu takado oyevoja ndi ugu ati'ba opa be. ³⁷ Tu gi ana si anya a'dote adravo ro ndi drate. Alasa avo anyaro te ago alalate zo kurusi ya. ³⁸ Yopa ko lozo ni Luda lomvosi, ondro taoma'bai se Yopa ya keriyite ekye Petero orivoya Luda ya oko, ànya zoyi lidri ritu te nda re lazo be ekye: "Rägu nyikyí ndrindri amare." ³⁹ Ago Petero ngate ago oyite ànya yibe. Ondro nda kesate oko, ugu nda te zo kurusi ya, ävuzii cini otokalate nda lomvo lau, kayi ugu liyi ago ka'dayi bon-go osoro ndi dhudhui se Doroka ko'dibe 'dooko anyari dri lidriidriro ana te ndäri. ⁴⁰ Petero lofo ànya cini te tesi ni zo yasi, ago sokayate vuru ndi mätute; 'dooko nda zarute avo re ago atate ekye: "Tabita, minga kuru!" Anya pi mi anyaro te, ago ondro kondre Petero te oko, anyari rite kurusi. ⁴¹ Petero ru drí anyaro te ago pa anyari te ongame kuru. 'Dooko nda zi taoma'bai cini te, tro ävuzii be, ago ozo anyari te lidriidriro ànyari. ⁴² Lazo ta ono ro larirute Yopa cini yasi, ago lidri amba matate Opi ya. ⁴³ Petero rite Yopa ya u'duna amba kyiniede'ba se äzibe Simona ana be.

10 Mano aza orivoya Kaisaria ya äzite Korenelio, se orivoya dri'ba kyila'ba Roma'ba ro ro. Kyila'ba se äzite ekye: "Kyila'ba Italia'ba ro." ² Nda orivoya mano mätu'ba yi; nda ndi katidri cini ndaro be mätuyi Lu te. Nda ye ngaopa kpate amba lidri Yudai ro lemeri'ba ro ri ago ugu Lu mätute 'duro. ³ Tu alo aza si te orivoya oso saa njidriesu ronye kitudiri vosi oko, nda ndre rulofo te. Nda ndre malaika Lu rote ro nbelero keci zo ya ago atate ndäri ekye: "Korenelio!" ⁴ Nda ndrevote malaika dri turi si ago atate ekye: "'Desi, e'di ya?" Malai-ka zatadrite ekye: "Lu orivoya ya'idwesi ta mätu miro rota ndi ngapäri se nyabe ozona lemeri'ba ribe, ago te nja tadri miro ozane. ⁵ Ago yauono mizo lidri azaka Yopa ya mano aza vo se äzi ävuruna te Simona Petero. ⁶ Nda orivoya ngwazi yi 'ba kyiniede'ba se äzite Simona roya, se ka ori gyi'desi kala." ⁷ 'Dooko malaika oyite, ago Korenelio zi ruindu'bai ritu zo ndaro rote ndi kyila'ba alo aza be, se orivoya mano mätu'ba yi se kabe losi oye ndäri ana. ⁸ Nda iti tase ka'dobe ana te ànyari ago zo ànya te Yopa ya. ⁹ Kyenonbo kinjo si, ànya te liti ya ago kayite esa loto Yopa lomvo oko, Petero tute ku-

ru zo drî kurusi ya mätune te oso kitudiri ronye. ¹⁰ Nda te täbiri ro ago lete nga aza onyane; ondro a dri ngaonya la'di oko, rulofo a'dote ndäri. ¹¹ Nda ndre vo'buyakuru pirute ago nga aza keziikiyuru vuru andrebe laba oso bonngo 'desi cuku su be ronye e'bate vuru ginyinidri. ¹² Koronyai cini beti toto robe orivoya kigye, nga lidriidriro ndi arii be. ¹³ Ago atate ndäri ekye: "Petero, miŋga, mifu ago minya!" ¹⁴ Oko Petero atate ekye: "Endaro ko inye, Opi! Manya ngase ko wäriro kode undiro ko alona la'bi voro." ¹⁵ Atate ndäri kpa to'di ekye: "Ngase aza Lu kata tana te wäriro mindre ko mikye ko wäriro." ¹⁶ Ta ono a'dote perena nätu, ago 'dooko ago äru ngase ana te vo'buyakuru ya. ¹⁷ Petero dri wiriwiriro takaci rulofo ono ro tana ro oko, lidri se Korenelio kezobe ana niyi zo Simona rote, ago änya dri edrevoya derenwa kala. ¹⁸ Änya ziyi läzi te ago ejiyitate ekye: "Inye'do ngwazi aza gibe nonwa se ävuruna Simona Petero ya?" ¹⁹ Petero kadri ugu ruutri takaci rulofo ono ro unine oko, Tori atate ekye: "Simona! Lidri nätu orivoya nonwa kayi ugu mi urî. ²⁰ Ka'do inye miŋga ago mitwe vuru, ago nyeleye ko oyivoya änya yibe, tana mezo änya ni." ²¹ Ago Petero twete vuru ago atate lidri kai ri ekye: "Ma ni mano se nyäbe ugu urîna owo. Nyikyite etaya?" ²² Änya zayitadrite ekye: "Korenelio dri'ba kyila'ba ro ezo ama ni. Nda orivoya mano kado yi se ka Lu mätu ago lidri cini Yudai ro royi nda tawi. Malaika Lu ro ititate ndäri mi ejine ikylene zo ndaro ya, tana nda kerî tase nyabe atana robe." ²³ Petero eji lidri kai te ecine zo ya, ago 'ba änya te u'dune lau ngäkyi ana si. Kyenonosi oko nda ngate ago oyite änya yibe; ago rukä taoma'bai ro ni Yopa yasi oyiyite tro nda be. ²⁴ Tu kinjo si oko nda esate Kaisaria ya, Korenelio rite ugu nda kotene, troalo 'didiri be ndi bereazii se loto nda kejibe iyi yibe. ²⁵ Ago Petero kate ezi eci oko, Korenelio utudri ndaro te, 'dete nda pa, ago ändite vuru nda kandra. ²⁶ Oko Petero 'ba nda te organe kuru. Nda atate ekye: "Miŋga kuru, ma andivo toto lidri yi." ²⁷ Petero ugu atate Korenelio be ago nda kocite zo ya oko, nda usu lidri amba otokalate lau. ²⁸ Nda atate änyari ekye: "Ami andivo mini rote kado ota mätu ro Yudai ro le ko mano aza Yuda ro ri ikylene kode rudro'bene atrai be. Oko Lu ka'da tate märi ekye beŋo ko märi lidri aza uzine ko wäriro kode undiro. ²⁹ Ago ondro nyezo lazo te mavo oko, mikyite kalaogaako. Ka'do inye ma mi eji, mizo lazo te ma vo etaya?" ³⁰ Korenelio atate ekye: "Te orivoya oso saa ono ronye u'duna lävute su 'dooko ma mätuvoya zo maro ya saa njidriesu si kitudiri vosi. Ndrinwa oko mano aza so bonngo läguläguro edrete mamile, ³¹ ago atate ekye: 'Korenelio! Lu eri mätu miro te ago nda ndre ngapari se nyabe ozona lemeri'bai rite. ³² Mizo 'diaza Yopa ya mano aza se äzite Simona Petero vo. Nda orivoya ngwazi yi 'ba Simona kyiniede'ba roya, se ka ori gyi'desi kala.' ³³ Ago ta'doro mazo lazo te mi vo dori, ago miyete kado para tana

nyikyite. Yauono ama cini orivoya nonwa Lu kandra, tase Opi kamba mi be atane 'do erine." ³⁴ Petero eto atate ekye: "Yauono mänite anjioko ro orivoya endaro Lu gyele 'diaza ko. ³⁵ 'Dise kabe nda mätu ago ka tase ngye oyena nda letadrina ndi, nda ka'do ca tu'de to aza yi ta aza i'do. ³⁶ Mini lazo se Lu kezobe lidri Yisaraele ro ri tana te, ugu Lazokado taliatokpe ro opena Yesu Kristo si, nda orivoya Opi 'dicini ro. ³⁷ Mini tase 'desi ka'dobe wari Yisaraele ro yasi tana te, eto roni Galilaya ya tuse Yoane pe lazo bapatisi robe vosi. ³⁸ Mini ta Yesu Nazareta ro rote ndi tase Lu eda Tori Alokado te nda dri ndi mbara be. Nda oyite vocini yasi, ugu takado oyebe ago ugu 'dise cini mbara Kicu'ba ro zeledete, tana Lu orivoya tro nda be. ³⁹ Ama orivoya tazevoedre'bai ngase cini nda koyebe wari Yisaraele roya ndi Yerusalema ya be ro. 'Dooko änya fuyi nda te nda oto si taka dri. ⁴⁰ Oko Lu enga nda teni avo yasi u'du nina si ago 'ba nda te ruka'dane, ⁴¹ ko 'dicini ri, oko toto tazevoedre'bai se Lu njibe iyi ri, anjioko orivoya ämäri, se nya nga te ago mvu nga te nda be efo ndaro ni avo yasi vosi. ⁴² Ago nda ta ama te lazokado opene lidri ri ago tazevoedrene anjioko nda orivoya ni 'dise Lu ka'date vureope'ba ro 'dise lidriidri ro ndi se kodrabe ana be. ⁴³ Nebii cini itiyi ta ndaro te, uguyi atate ekye 'dicini se kabe taoma nda ya e'bena 'da ta takozî ndaro rota mbara ävuru ndaro rosi." ⁴⁴ Ondro Petero dri ugu atavoya oko, Tori Alokado ikylene vuru änya se cini kayibe lazo ndaro erina ana dri. ⁴⁵ Taoma'bai Yudai ro se kikiyiyibe ni Yopa yasi Petero be kai laroyite tana Lu eda ngapari ndaro Tori Alokado ro kpate Atrai dri. ⁴⁶ Tana änya eriyi te änya kayi ugu ata kala to si ago änya kayi ugu 'desi Lu ro räruna. Petero atate reŋe ekye: ⁴⁷ "Lidri kwoi usuyi Tori Alokado kpate oso ma'dobe sina ronye. Ka'do inye 'diaza unina gi'da änya lagane bapatisi ako gyi si ya?" ⁴⁸ Ago nda ta änya te a'done bapatisi be ävuru Yesu Kristo roya. 'Dooko änya ejiyi nda te orine änya yibe u'duna fere.

11 Lazo'bai ndi taoma'bai azaka Yuda yasi be eriyi tate ekye Atrai ruyi ata Lu ro kpate. ² Ondro Petero koyite Yerusalema ya oko, änya se koyiyibe Atrai olone nbiŋiro koziyi nda te, atayite ekye: ³ "Nya'dote ngwazi ro 'ba Atrai se oloako nbiŋiro roya, ago minya nga kpate änya yibe!" ⁴ Ago Petero iti ta tase ka'dobe rote kpeye änyari roni etovona ya. ⁵ "Ondro ma dri mätu 'bakici Yopa roya oko, rulofo a'dote märi, mandre nga aza te ikiyivoya vuru se mandrebe betina laba oso bonngo 'desi cuku su be ugu e'bana vuru ni vo'buyakuru yasi, ago edrete mare. ⁶ Mandre yana te liyaro ago mandre koronyai 'ba rote ndi koronyai vocowa robe, nga tegateganwä ndi arii vocowa robe. ⁷ 'Dooko meri atate märi ekye: 'Petero, miŋga, mifu ago minya!' ⁸ Oko matate makye: 'Endaro ko inye Opi, ngaonya se ko wäriro ago undiro ci ko kala maro ya la'bivoro.' ⁹ Atate kpa to'di ni vo'buyakuru yasi ekye: 'Mizi ngase Lu

kedebe wāriro ono ko undiro.¹⁰ Ta ono a'dote perena nātu, ago äduro oko ago äru ngase ana te kpeye vo'buyakuru ya.¹¹ Saa gi ana si dori lidri nātu se ezote mare ni Kaisaria yasi ana esayite zo se maribe kigye ana ya.¹² Tori ititate märi oyine ànya yibe teinye leyeako. Taoma'bai azi gi njidrialo ni Yopa yasi kwoi oiyiyite mabe Kaisaria ya, ago ama cini macite zo Korenelio roya.¹³ Nda iti tase nda ndre malaika edrebe zo ndaro ya ana tana te ämäri, se atate ndäri ekye: 'Mizo 'diaza Yopa ya mano se äzibe Simona Petero ana re.¹⁴ Nda ezina lazo 'da miri se o'bana mi ndi katidri miro be 'da a'done ngaopa be.'¹⁵ Ago ondro meto taope te oko, Tori Alokado ikyite vuru ànya dri kpa oso se ämä-dri etovoya ronye.¹⁶ Dooko tase Opi katabe ana egate mädri se ekye: 'Yoane bapatisi 'di te gyi si, oko abapatisi na ami 'da Tori Alokado si.'¹⁷ Ro orivoya endaro anjioko, Lu ozo ngapäri se ozobe ämäri tuse mamabe Opi Yesu ya ana si ana kpate Atrai se kai ri, ma a'di owo, Lu lagane!"¹⁸ Ondro ànya keriyi tase ono te oko, ànya e'beyi ta ànyaro 'dikozi rote ago räruyi Lu te ekye: "Ka'do inye, Lu ozo kandrakado kpate Atrai ri drietaza ago oriza."¹⁹ Rukä taoma'bai ro se kepererube taezaro se äfu Setepano be risi ana oiyiyite le Foenesia, Saiporosi ndi Anetiokia be ya, uguyi lazo itite toto Yuda'i ri ayani.²⁰ Oko azaka taoma'bai ro ni Saiporosi ndi Kurene be yasi, oiyiyite Anetiokia ya itiyi tate kpa Atrai ri, uguyi Lazokado ta Opi Yesu rota tana itina te ànyari.²¹ Mbara Opi ro orivoya ànya yibe, ago oti lidri ro amba matate ago etadrite Opi re.²² Lazo ta ono ro sate Känisa Yerusalemä ya ya, ago ànya zoyi Baranaba te Anetiokia ya.²³ Ondro nda kesate ago kondre Lu äru lidri kai te oko, nda a'dote ya'idwesi ago atate ànya cini ri a'done 'diri ago endaro Opi ri ya cini ànyaro si.²⁴ Baranaba orivoya mano kado yi, twi Tori Alokado be ago taoma be, ago ezi lidri amba te Opi ri.²⁵ Dooko Baranaba oyite Taresusi ya Saulo urine.²⁶ Ondro nda kusu nda te oko, ugu nda te Anetiokia ya, ago cu ndroa alo ànya ritu ono dro'beyi iyi te lidri Känisa robe ago embayi gboko amba te. Ago äzi taoma'bai te käti Kristo'bai Anetiokia ya.²⁷ Tu gi ana nebii azaka oiyiyite ni Yerusalemä yasi le Anetiokia ya.²⁸ Alo ànyaro, äzite Agabu, ngate kuru ago mbara Tori rosi ängutate ekye mä'bu 'desi koye o'dene 'bädri cini ya. (Ta ono a'dote inye tu Kelaudia 'bädri'ba rosi.)²⁹ Taeri'bai 'bayitate anjioko aloalo ànyaro ri ngapäri ozone amba oso se nda nibe ronye taoma'bai azi se koribe Yuda ya ana opaza.³⁰ Dooko, ànya yeyi tase ono te, ago zoyi parata te 'di'desii Känisa ro ri Baranaba ndi Saulo be si.

12 Tu gi ana si 'Bädri'ba Eroda eto rukä gboko känisa ro ezate.² Nda ru Yakoba ädrupi Yoane rote, ago fute bando si.³ Ondro nda kondrete ta ono tana si Yuda'i te oko, nda ugu taoyete driyaro ago ru Petero te. (Tase ono a'dote tu Karama Ambata Lon-gaako rosi.)⁴ Ondro Eroda kuru Petero te oko, nda 'ba

anya te kamba ya, nda ozo nda te gboko vookwa'bai ro su rigye, gboko alo kyila'bai be su. Eroda ratate vure ndaro opene miamba ya Karama Lävü Odra ro ro vosi.⁵ Ago a'ba Petero te kamba ya, oko lidri känisa ro ugu mätu oyete ya cini si Lu ri ta ndaro ta.⁶ Käti ni ngäkyi se Eroda koyebe nda lofone ezine lidri re risi oko, Petero u'duvoya lakole vookwa'bai ritu roya, Embe nda te nyori ritu si, ago vookwa'bai kama ya orivoya lau derenjwa kamba ro kala.⁷ Ndriñwa oko malaika Opi ro edrete lau, ago ngaeyi eyivote kamba ya. Malaika kanda Petero te kufudri yasi, tennga nda te, ago atate ndäri ekye: "Miñga ndrindri kuru!" Dori nyori letrote ni drí Petero ro yasi.⁸ Dooko malaika atate ekye: "Nyembe kyinikundu ro miro ago miso mvoka miro." Petero yete inye, ago malaika atate ekye: "Mivo bonjo miro milomvo ago miso mavo."⁹ Petero sote nda vo ni kamba yasi, caoko niko, kode tase malaika koyebe ono gindi endaro; nda kusu iro be nda kugu rulofo ondre.¹⁰ Ànya lävuyite vookwa'bai käti lomvosi ago 'dooko riri na lomvosi, ago äduro oko ikyiyite derenjwa logo ro lomvo se kabe oci 'bakici ya ana. Dierenjwa pirute ànyari ta iro ronye, ago ànya tweiyite tesi. Ànya abayite litiñwa drisi, ago ndriniñwa oko malaika e'be Petero te.¹¹ Dooko Petero ni tase ka'dobe ndäri ana te, ago atate ekye: "Yauono mänite endaro anjioko orivoya tanjgye yi! Opi ezo malaika ndaro te ma opane ni mbara Eroda ro risi ago ni tase Yuda'i cini ko'bayi mibe a'done ono yasi."¹² Petero kuni a'do ndaro tana te oko, nda oyite 'ba Maria endre Yoane se äzibe Marako ro roya, vose lidri amba kotokalabe kigye mätu oyevoya ana ya.¹³ Petero 'bi käläsi te tesi si, ago ruindu'ba ngutiñwa ro äzite Roda ikyite tana erine.¹⁴ Anya ni drí Petero rote ago a'dote ya'idwe amba si ago anya go mute kovole teinye käläsi upiako, ago ayotate ekye Petero orivoya tesi käläsi kala.¹⁵ Ànya atayite anyari ekye: "Dri miro orivoya koziro!" Oko anya atate gi'du ekye orivoya endaro. Ago ànya zayitadrite ekye: "Do orivoya malaika ndaro yi."¹⁶ Caoko Petero ugu gi 'du käläsi o'bi. Äduro oko ànya piyi käläsi te, ago ondro kondreyi nda te oko, ànya laroyite.¹⁷ Nda kanda drí ndaro te ànyari a'done titiro, ago nda edretazevo tase Opi lofo nda be tesi ni kamba yasi ana rote ànyari. Nda atate ekye: "Nyiti tase ono tana Yakoba ri ndi rukä taoma'bai robe;" 'dooko nda e'be vo ana te ago oyite vo aza ya.¹⁸ Ago kyononosi oko, vookwa'bai a'doyite wiriwiri tase ka'dobe Petero ri e'di ya?¹⁹ Eroda ozotate nda urine, oko ànya niyi kote nda usune. Ago nda eji vookwa'bai te ago ozotate ànya ufune. Ono vosi, Eroda e'be Yuda te ago oyi rite Kaisaria ya tuna fere.²⁰ Eroda a'dote kyilaro amba lidri Tura ro ndi Sidona robe, ago ànya oiyiyite gboko ro nda ondrene. Käti ono ànya oiyiyite Belaseta, drí'ba zo'desi miri ro ro leyene, tana nda kopa ànya robe. 'Dooko ànya oiyiyite Eroda re ago ejiyi nda te ta taliatokpe rota, tana 'bädri ànyaro a ngaonya

ozo rigye ni 'bädri 'bädri'ba ro yasi. ²¹ U'du se anjibe si Eroda so bonḡo runduḡuro ndaro 'bädri'ba rote, rite gi-ti 'bädri'ba ro ndaro dri ago atate lidri ri. ²² Ànya treyite ekye: "Lidri ka koni ata, oko lu yi!" ²³ Dori malaika Opi ro 'bi Eroda te anḡbu vuru, tana nda ye taoro kote Lu ri. Kyiri nya nda te ago drate. ²⁴ Dooko ata Lu ro larirute ago mbate. ²⁵ Baranaba ndi Saulo be ndeyi aba ànyaro te ago goyite Yerusalema ya, ruyi Yoane se äzibe Marako ana te ànya yibe.

13 Känisa Anetiokia roya nebi azaka ndi miem-ba'bai be orivoya: Baranaba, Simeona (se äzite Uni) Lukio (ni Kurene yasi), Manae (se mbate voaloya wari'ba Eroda be), ago Saulo. ² Ondro ànya kayi ugu ruindu Opi ri ndi ugu akpa be oko, Tori Alokado atate ànyari ekye: "Midi Baranaba ndi Saulo be märi, losi se mäzi ànya be kigye oyene." ³ Ànya akpayite ago mä-tuyite, 'bayi drí ànyaro te ànya dri; ago zoyi ànya te. ⁴ Tori Alokado kozo ànya te oko, Baranaba ndi Saulo be oiyite Seleukia ya ago diyite ni lau le ronḡa Saiporosi roya. ⁵ Ondro ànya kesayite Salami ya oko, ànya peyi ata Lu rote zoitaeriro ya. Yoane se äzibe Marako ana orivoya ànya yibe nḡaopa oyevoya losi ya. ⁶ Ànya oiyite ronḡa drisi le Pafo ya ago ànya usuyi tetedri'ba aza te lau äzite Bara-Yesu, nda orivoya Yuda yi se atate ekye yi nebi yi. ⁷ Nda orivoya bereazi Seregio Paulo, wari'ba ronḡa ana ro ro, se orivoya mano tauniekye yi. Wari'ba zi Baranaba ndi Saulo be te nda kandra tana nda le ata Lu ro erine. ⁸ Oko tetedri'ba Eleyema (Ävuru ndaro Giriki si ni wo), edreterḡbi ànya mile, nda ojote wari'ba anane ni taoma ya. ⁹ Dooko Saulo, se ävuruna kpa Paulo, ḡo twi Tori Alokado be, nda ndrevo ḡo nḡye tetedri'ba dri ¹⁰ ago atate ekye: "Mi nḡwa kicu'ba ro ono! Mi orivoya kyila'baazi nḡgase cini orivoya kadoro ro. Mi orivoya twi ta cini undiro nḡgadoro robe, ago ondoalo nyugu ruutri tanḡye Opi ro tozane kowero! ¹¹ Drí Opi ro ikyina 'da midri yau; nya'dona 'da miako ago miri nḡaeyi kitu ro ondrene 'do tuna fere." Dori vouni lätutu ro e'dete äkpu Eleyema dri ago tako mi ndaro te; ago nda abate täritäri ruutribi 'diaza usune nda lepene drí si. ¹² Ondro wari'ba kondre tase ka'dobe ana te oko, nda matate; tana nda larote ndra nḡaem-ba ta Opi rota ro. ¹³ Paulo ndi abaazii ndaro be diyi teni Pafo yasi ago sayite Perega, 'bakici Pamefulia roya, se ni kigyese Yoane se äzibe Marako ana e'be ànya te ago gote kovole Yerusalema ya. ¹⁴ Ànya oiyite ni Perega yasi ago esayite Anetiokia ya Pisidia ya, ago tu Sabata rosi ànya oiyite zotaeriro ya ago riyite vuru. ¹⁵ Ondro äzi tate ni Ota Musa ro ndi taegy nebi robe yasi oko, dri'bai zotaeriro ro ozoyi tate ànyari ekye: "Ädrupii, màle ämiri taopene lidri ri ondro nyà'dote lazo agoago ozoro be ànyari owo." ¹⁶ Paulo edrete kuru, kanda drí ndaro te ago eto taope te ekye: "Yisaraele'bai azi ago Atrai se cini nonḡwa kabe Lu mätu ono; nyèri ta maro! ¹⁷ Lu lidri Yisaraele ro ro nḡi zutui amaro ni ago 'ba lidri

ono te tu'de 'desi ro tuse ànya koriyibe atrai ro Ezipeto ya ana si. Lu lofo ànya te tesi ni Ezipeto yasi mbara para ndaro si, ¹⁸ ago ndroa 'butesu nda inḡyiyate ànya ta vocowa ya. ¹⁹ Nda tufu tu'dei njidrieri te wari Kanana roya ago 'ba lidri ndaro te a'done wari kuzupí'bai ro. ²⁰ Tase cini ono ru ndroa oso kama su ago 'butenji. "Ono vosi nda ozo vureope'bai te ànyari madale tu nebi Samuele rosi. ²¹ Ago ondro ànya kejiyi tate 'bä-dri'ba ta oko, Lu ozo Saulo nḡwa Kisi ro ni 'bakala Ben-jamina ro yasi te ànyari, a'done 'bädri'ba ànyaro ndroa 'butesu. ²² Nda ona vosi, Lu 'ba Dawidi te 'bädri'ba ro ànyari. Ono ni tase Lu katabe ta ndaro ta owo ekye: 'Musu Dawidi nḡwa Yisai ro ni mano se mulube owo, mano se oyena tase cini male be oyene ndi.' ²³ Yesu orivoya ni zelevu Dawidi ro yasi, se Lu 'bate Opa'ba lidri Yisaraele ro ro, oso nda ko'batabe ronye. ²⁴ Teinye Yesu ri losi ndaro eto ako, Yoane petate lidri cini Yis-araele ro ri ekye beḡo ànyari drietane ni takozii ànyaro yasi ago a'done bapatisi be. ²⁵ Ago Yoane ka oyete losi ndaro ondene oko, nda atate lidri ri ekye: 'Nyusu amiro be ma a'di owo ya? Ma ko nda se nyàbe kotena owo. Oko nyeri! Nda se kabe ikyi mavo ono takado maro 'do amba mvoka otrine ni pa ndaro yasi.' ²⁶ "Yis-araele'bai azi, zelevoi Abarayama ro, ndi Atrai cini se nonḡwa kabe Lu mätu ono be; lazo se nḡaopa ro ono ezote ämäri! ²⁷ Tana lidri se koribe Yerusalema ya ndi dri'bai ànyaro be niyi kote anjioko Yesu ni Opa'ba owo, ca niyi ata nebi ro se abe uzina Sabata cini si kpa ko. Caoko 'bayi ata nebi rote a'done nḡye vure Yesu ro opesi. ²⁸ Ago ànya niyi ca ko ta aza usune nda o'baza odrane oko, ànya ejiyi Pilato te nda o'bane odrane. ²⁹ Ago tase cini taegy katabe ta ndaro ta ànyari oyena vosi oko, ànya ruyi nda te vuru ni taka dri ago seyi nda te 'bu ya. ³⁰ Oko Lu lofo nda teni avo ya, ³¹ ago u'duna amba nda ka'darute ànya se kababe nda be ni Galilaya ya le Yerusalema ya kai ri. Yauono ànya ni tazevoe-dre'bai ndaro Lidri Yisaraele ro ri. ³² Ago nonḡwa ono mèzi Lazokado yi ämiri; tao'baro se Lu ko'ba be zutui amaro ri ³³ yauono nda yete ämäri, ama se ni orivoya zelevoi ànyaro, Yesu enḡa si adri ya. Oso egyi ta be Rāḡu ḡiri ya ronye ekye: 'Mi te Nḡwa maro; ondro ono ma te Täpi miro.' ³⁴ Ago ono ni tase Lu katabe ta nda loforo ta ni avo yasi owo, nda onḡwana ko alona 'budri ya: 'Mozona äru alokado ago endaro 'da miri se, ma'ba tana be Dawidi ri ana.' ³⁵ Oso nda ata kpate vo aza ya ronye ekye: 'Milena ta ruindu'ba nḡye miro ro ko onḡ-wane 'budri ya.' ³⁶ Tana Dawidi indurute ta Lu rota tu modo ndaro roya, ago 'dooko nda drate, ago ase nda te zutui ndaro be, ago avo ndaro nḡwate 'budri ya. ³⁷ Oko ono a'do kote nda se Lu kolofobe ni avo yasi ri. ³⁸ Ami cini, Yisaraele'bai azi, ämiri ta ono unine nḡye anjioko Yesu si lazo ta 'die'bero ta takozii rota apete ämiri. ³⁹ Ànya se cini kabe taoma nda ya a'bate dritai ro ni takozii cini risi se Ota Musa ro ni ko ami o'bane dritai

ro ni rigye. ⁴⁰ Ka'do inye, nya'do taoti be, ukyi tase nebii katabe ana a'do 'da ämiri. ⁴¹ 'Mindre, ami 'diugu'bai! Nya'do larolaro ro ago midra! Tana tase mabe oyena ondro ono orivoya ngase minina ko tana omane owo, ondro 'diaza kedretazevona gica ämiri!' " ⁴² Ago Paulo ndi Baranaba be kayi efo ni zotaeriro yasi oko, lidri eji ànya te egone Sabata kinjo si ago ngase kwoi itine ànyari ndra. ⁴³ Lidri ri kalakoto e'be vosi oko, Yudai amba ndi Atrai se amba kotozarube mätu Yudai roya ana be soyite Paulo ndi Baranaba be vo. Lazo'bai ozo agoago te ànyari ugu orine tai'dwero Lu roya. ⁴⁴ Sabata kinjo si lidri 'ba'desi ro aba le ro ikyine yele ata Opi ro erine. ⁴⁵ Ondro Yudai kondreyi lowa te oko, ànya a'dote twi yaoko be, ànya wasayi tase Paulo kugu atana be te ago 'dayi nda te. ⁴⁶ Oko Paulo ndi Baranaba be atayite rere amba driupiako si ekye: "Kadopara anjioko bero ata Lu ro opene käti ämiri. Oko migabete zo ago nyüsu andivo amiro kote kadoro ta adri äduako rota ono, me'benä ami gwo ago möyina te Atrai re. ⁴⁷ Tana ono ni tase Opi kozobe ämäri owo ekye: 'Ma'ba ami te ngaeyi ro Atrai ri, tana apa 'bädri cini robe.' " ⁴⁸ Ondro Atrai keritase ono te oko ànya a'doyite yai'dwesi ago räryui ata Opi rote, ago ànya se anjibe a'done adri äduako be kai a'doyite taoma'ba ro. ⁴⁹ Ata Lu ro larirute vo cini ya wari ana yasi. ⁵⁰ Oko Yudai engaya lidri dri'bai 'bakici ro ndi 'ditoko 'desi gboko Atrai ro ro se kabe ugu Lu mätu rote. Ànya etoyi Paulo ndi Baranaba be ezana te ago lofoyi ànya te tesi ni wari ànyaro yasi. ⁵¹ Lazo'bai yo durufu pa ànyaro rote lämiro ànya lomvo ago oyiite Ikoniuma ya. ⁵² Taeri'bai Anetiokia ya a'dote riyäro amba ago twi Tori Alokado be.

14 Nga giallo ono a'dote Ikoniuma ya: Paulo ndi Baranaba be oyiite zotaeriro ya ago peyi tate mbara ago oti Yudai ro amba ndi Atrai be a'dote taoma'bai ro. ² Oko Yudai se taomaako'bai ana engayi ya Atrai rote ago 'bäyi ànya te a'done kyilaro taoma'bai be. ³ Lazo'bai riyite lau tuna amba, uguyi taope te turiako si ta Opi rote, se ka'date anjioko lazo ànyaro ta tai'dwero ndaro rota orivoya endaro mbara ozo si ànyari talaro ro ndi rubä be oyene. ⁴ Lidri 'bakici ro lonyirute, rukäna iro Yudai be, azakana iro lazo'bai be. ⁵ 'Dooko rukä Atrai ro ago Yudai ndi tro dri'bai ànyaro be, äyiyitate lazo'bai oyene koziro ago ànya ovone kuni si. ⁶ Ondro lazo'bai kuniyi tana te oko, ànya muyite 'bakici Lisetra ro ndi Derebe be Lukonia ya ya ago warii se gbikiyi ana yasi. ⁷ Ànya peyi Lazokado te lau. ⁸ Lisetra ya lau mano aza a'dote ka'bo ro roni uti ndaro si a'dote mbaraako abane. ⁹ Nda rite lau ago eri ata Paulo rote. Paulo ndrete anjioko nda matate ago änina ndi nda edene, ago nda ndrevote ngye nda dri ¹⁰ ago atate ndäri rere ekye: "Nyedre ngye pa miro dri!" Mano ana ngate kuru ago eto aba te. ¹¹ Ondro lowa kondre tase Paulo koyebe ana te oko, ànya etoyi otrete kala modo ànyaro Lukonia rosi ekye: "Lui ikyite vuru amare beti

lidri ro ronye!" ¹² Ànya ozoyi ävuru te Baranaba ri Zeu, ago Paulo ri Heremesa, tana nda orivoya taope'ba 'desi yi. ¹³ Kohani lu Zeu ro, se yekalu na edrete tesi 'ba'desi kundusi, ezi 'dangoi ndi foi be te dererwa kala, tana nda ndi lowa be leyite tori olone lazo'bai ri. ¹⁴ Oko ondro lazo'bai, Baranaba ndi Paulo be keriyi tase ànya kayi oye oyene ono te oko, ànya towayi bongoi ànyaro te ago muyite lowa lako, ugu otrebe ekye: ¹⁵ "Nyà ugu tase ono oye etaya? Andivo amaro lidri yi kpa oso ami ronye! Mikyi nonwa Lazokado opene ämiri drietaza ni ngase takadoako kwoi yasi Lu lidriidriro re, se 'ba vo'buyakuru, 'bädri, gyi'desi ndi ngase cini kigye ono ni. ¹⁶ Tu kyeno ana si nda ba lidri cini te taoyene taoye modo ànyaro ro ronye. ¹⁷ Oko nda ondoalo edretazevo a'do ndaro rote nga kado se nda kabe oyena si, nda kani 'bu ozo ämiri ni vo'buyakuru yasi ago kani nga o'ba owane tu ngyena si; nda kani ngaonya ozo ämiri ago kani ya amiro o'ba a'done twi riyä si." ¹⁸ Lazo'bai katayi ta kwoi gica nonye oko, usuyite rritiro lowa lagane ni tori olovoya ànyari. ¹⁹ Rukä Yudai ro se kikiyibe ni Anetiokia Pisidia roya ago ni Ikoniuma yasi kai; ànya 'bäyi lowa epirute ànya resi, voyi Paulo te kuni si ago eseyi nda te tesi ni 'ba'desi yasi, kusuyi iro be ekye nda drate. ²⁰ Oko ondro taoma'bai kotoyikalate nda lomvo oko, nda ngate kuru ago gote kovole 'ba'desi ya. Kyenonosi oko nda ndi Baranaba be oyiite Derebe ya. ²¹ Paulo ndi Baranaba be peyi Lazokado te Derebe ya ago 'ba taeri'bai a'dote amba. 'Dooko ànya goyite kovole Lisetra ya, Ikoniuma ya, ago lävuyite Anetiokia Pisidia roya. ²² Ànya tombayi taoma'bai te ago ozoyi agoago te ànyari orine ngye taoma ya. Ànya embayi nga te ekye: "Bero ämäri oyine rriti amba yasi ociza Miri 'Bädri'ba Lu ro roya." ²³ Ànya ka'dayi 'desii te kånisa cini yasi, ago mätu amba oye si ndi akpa be ànya ozoyi ànya te Opi ri, se ànya koyiyi ta ànyaro be nda ya ono. ²⁴ Oyi wari Pisidia ro yasi vosi oko, ànya ikyiyite Pamefulia ya. ²⁵ Lau ànya peyi lazo te Perega ya ago lävuyite Atalia ya, ²⁶ ago ni nasi ànya diyite kovole Anetiokia ya, vose ozo ànya be ni kigyesi taoti tai'dwero Lu ro rosi ta losi se ànya kondeyibe yauono rota. ²⁷ Ondro ànya ke-sayite Anetiokia ya oko, ànya otoyikala lidri kånisa ro rote voaloya ago itiyi tase cini Lu koyebe ànya si ago tase nda pi käläsi te Atrai ri taomaza ono be tana te ànyari. ²⁸ Ago ànya riyite mada lau taoma'bai be.

15 Lidri azaka ikyite ni Yuda yasi le Anetiokia ya ago etoyi taoma'bai embate ekye: "Änina ko ami opane e'be giallo alona ami lutu nbiro oso Ota Musa ro ronye." ² Paulo ndi Baranaba be dirikalate rritiro ànya be ta ono ta, ta ono ta Paulo ndi Baranaba be äyiyitate ndi lidri azaka ni Anetiokia yasi be bero oyine Yerusalema ya lazo'bai ndi 'desii be ondrene ta ono ta. ³ Kånisa zo ànya te; ago ànya kayite lävu Foesia ndi Samaria be yasi oko, ànya itiyi ta tase Atrai etadribe Lu re ono tana te, lazo se ono ezi riyä amba te taoma'bai

ri. ⁴ Ondro ànya kesayite Yerusalema ya oko, Känisa, lazo'bai ndi 'di'desii be ru ànya te, ago ànya itiyi tase Lu koyebe ànya si ana tana te ànyari. ⁵ Oko rukä tao-ma'bai ro se ni gboko Parusii ro yasi kai ngayite kurusi ago atayite ekye: "Beṛo Atrai olone nḃiri ago beṛo ta itine ànyari Ota Musa ro orone." ⁶ Lazo'bai ndi 'desii be otoyikalate taeji ono tavona usune. ⁷ Kalawasa amba vosi oko Petero ngate kuru ago atate ekye: "Ädrupii maro, mìnite tu kyeno ana si Lu nji ma teni ami lakosi Lazokado opene Atrai ri, tana ànya keriyi ago komayi ta robe. ⁸ Ago Lu, se kuni tavousu 'dicini robe ono, ka'da tadrile ndaro Atrai ri te Tori Alokado ozo si ànyari. Kpa oso nda yebe àmàri ronye. ⁹ Nda 'ba a'do toto kote lakole amaro ya ànya yibe; nda e'be ànya te takozii ànyaro ta tana ànya mayitate. ¹⁰ Tana e'di nyà ugu ta Lu ro ojo ngalàngyi se zutui amaro ca ama andivo màni kote ungyine ono o'bana taoma'bai dri niya? ¹¹ Ko inye! Màmate ago apa ama te tai'dwero Opi Yesu rosi, ànya kpa orivoya oso inye." ¹² Gboko cini a'dote titiro ondro ànya keriyi Baranaba ndi Paulo be kitiyi talaro ro cini ndi rubä be se Lu koyebe ànya si Atrai lako ana tana te owo. ¹³ Ondro ànya kondeyi ata te oko, Yakoba atate ekye: "Nyèri ta maro, ädrupii maro! ¹⁴ Simona edre tase kätì Lu ka'da taoti ndaro te Atrai ri 'di uru si ni ànya lako a'done lidri ndaro rote. ¹⁵ Ata nebii ro letadrite kpeye ta ono be. Oso taegyì katabe ronye ekye: ¹⁶ 'Ono vosi megona 'da, Opi kani ata nonye, ago mologona miri 'bädrì'ba Dawidi ro 'da. Mago mabena tandrona 'da ago mago ma'bana 'da to'di řatara ro. ¹⁷ Ago anjoko lidri cini ro ikyinayi 'da mare, Atrai cini se mäsìte a'done modo maro ri. ¹⁸ Opi atani nonye, se ko'ba tase ono te unine kyeno ono.' " ¹⁹ Yakoba ugu atate ekye: "Tavousu maro ni no, beṛo ko àmàri Atrai se kabe ugu drieta Lu re okwone. ²⁰ Oko beṛo àmàri taegyine ànyari ugu ta iti si ànyari ko ngaonya se la'bi voro undiro tana alote lui awi ri 'do onyane; ànyari andivo ànyaro gagane ni ronyi oye risi; ago ko koronya 'ba ro se ädu gborona udu 'do onyane ca kari. ²¹ Tana Ota Musa ro äzite tuna amba zoitaeriro yasi Sabata cini si, ago ata ndaro apete řo 'ba'desi cini yasi." ²² 'Dooko lazo'bai ndi 'di'desii, ndi troalo känisa cini be, äyiyitate lidri rukä onjine ni gboko ànyaro yasi ago ànya ozone Anetiokia ya Paulo ndi Baranaba be yibe. Ànya njiyi lidri ritu orooro ro ndra taoma'bai si te, Yuda se äzibe Baresaba, ndi Sila be, ²³ ànya zo taegyì ono te ànya yibe ekye: "Ama lazo'bai ndi 'di'desii ago ädrupii amiro, màzo mede ädrupii cini amaro Atrai ro uti yasi se kabe ori Anetiokia, Siria, ndi Silisia be ya ri. ²⁴ Meri tate rukä lidri ro se oyite ni gboko amaro yasi okwo ago wiriyi ami te ata se ànya kabe atana si; caoko, ànya usuyi ngaemba aza koni ama resi. ²⁵ Ago ta ono ta motokalate ago ama cini màletadrite lazo'bai rukä onjine ago mà ànya ozo amire. Ànya oyinayi 'da amire bereazii amaro luluro Baranaba ndi Paulo be be, ²⁶ se

ozoyi adri ànyaro te ruindu Opi amaro Yesu Kristo roya. ²⁷ Màzo Yuda ndi Sila be, kpani amire, se itinayi ta 'da àmìri modo ànyaro si kpa oso megyibe ronye. ²⁸ Tori Alokado ndi ama yibe letadrite ko ngalàngyi aza o'bane àmidri kinja tase arabe kwoi ro ro: ²⁹ mìnnya ngaonya se ozote lui awi ri ko, mìnnya kari ko; mìnnya koronya 'ba ro se ädu gborona udu ko; ago nyàgaga ami ni ronyi oye risi. Mìyena ta 'da kado ondro nyà'dote taoti be nga kwoi oyeako owo. Mede amaro amba àmìri." ³⁰ Azo lazo'bai te ago oyiyite Anetiokia ya, se ànya otoyi gboko taoma'bai rote cini kigyè ago ozoyi taegyì ana te ànyari. ³¹ Ondro lidri kuzite oko, ànya a'dote twi riyä ro ta lazo se agoago ozoro ono rota. ³² Yuda ndi Sila be se andivo ànyaro orivoya nebii, peyitate ànyari madaro, uguyi agoago ozote ànyari ago tombayi ànya te. ³³ U'du azaka vosi oko, taoma'bai zoyi ànya te tokpero, ago goyite kovole ànya se kezo ànya be kai re. ³⁵ Paulo ndi Baranaba be riyite gafere Anetiokia ya, ago tro 'di amba azaka be ànya embayi ago peyi ata Opi rote. ³⁶ Tu aza si oko Paulo atate Baranaba ri ekye: "Mì'de màgo ädrupii amaro täkyi 'ba'desii cini se màpe ata Opi rote kigyè yasi, tana màni a'do ànyaro robe." ³⁷ Baranaba lete Yoane se äzibe Marako ana urune ànya yibe, ³⁸ oko Paulo kusube ko kado nda urune, tana nda ri kote ànya yibe le ädu aba taopero ànyaro roya, oko tadrite kovole ago e'be ànya te Pamefulia ya. ³⁹ Kaladiři a'dote, ago ànya lewerute: Baranaba ru Marako te ago diyite le Saiporosi ya, ⁴⁰ ago Paulo nji Sila te ago oyiyite, ago taoma'bai ozoyi ànya te taoti tai'dwero Opi ro ri. ⁴¹ Nda oyite Siria ndi Silisia be yasi, ugu känisa tomba be.

16 Paulo abate Derebe ndi Lisetra be yasi, vose Kristo'ba se äzibe Timoteo ana rite kigyè. Endre ndaro, kpa Kristo'ba yi, orivoya Yuda yi, oko täpi ndaro orivoya Giriiki yi. ² Taoma'bai cini Lisetra ya ndi Ikoniurma ya be atayi ta Timoteo rote kado. ³ Paulo lete Timoteo urune oyine nda be, ago nda lo nda te nḃiri ro. Nda yete inye tana Yudai se cini koribe vo kai yasi niyite anjioko täpi Timoteo ro orivoya Giriiki yi. ⁴ Ondro ànya kayi ugu aba 'ba'desii yasi oko, ànya peyi tase lazo'bai ndi 'desii be korayibe Yerusalema ya ana te ànyari, ago ànya atayite ànyari ota se arabe kai orone. ⁵ Ago a'ba känisa cini te a'done mbara ro taoma ya ago otina ugu ombate ndra u'du cini ya. ⁶ Ànya abayite wari Ferugia ro ndi Galatia be ro yasi tana Tori Alokado leko ànyari lazo opene wari Asia roya. ⁷ Ondro ànya kesayite kishwe Musia roya oko, ànya ojoyite oyine wari Bitunia roya, oko Tori Yesu ro le ko ànyari oyine. ⁸ Ago ànya abayite siyivote Musia yasi ago oyiyite Troasa ya. ⁹ Ngäkyi gi ana si rulofo a'dote Paulo ri se kigyè nda ndre Makedonia'ba aza te edrevoya ago ka ugu nda eji ekye: "Nyikyì Makedonia ya ama opane!" ¹⁰ Rulofo ono ka'dote Paulo ri dori nonye oko, màngate dori oyine Makedonia ya tana maratate anjioko Lu zi ama te

oyine Lazokado opene lidri lau ana ri. ¹¹ Moyite tonjo si ni Troasa yasi ago mädite mäsivote mätate Samoterake ya, ago u'du kinjo si le Neapolisa ya. ¹² Ni nasi moyite liti drisi le Filipoi ya, se ni 'bakici kati kägyi Makedonia ro ro; orivoya kpa Roma'ba zele; ago mu'dute amba lau. ¹³ Sabata si moyite tesi ni 'bakici yasi golo kala, se musu amaro be vo mätu ro a'dona 'da lau se Yudai kabe kalakoto kigye ta mätu rota. Märite vuru ago mititate 'ditoko se otoyikalabe lau ana ri. ¹⁴ Alo aza se keru ta amaro be ni Ludia ni Tautira yasi, se ni logye'ba bonjo lärimiro ro. Anya orivoya toko se kabe Lu mätu owo, ago Opi pi drî anyaro te bi ogane tase Paulo kabe atana erine. ¹⁵ Anya ndi lidri zo anyaro robe bapatisina vosi oko, anya eji ama te ekye: "Nyikyigo miri zo maro ya ondro nyüsutate mikye ma orivoya taoma endaro be Opi ya owo." Ago anya leye ama te oyine. ¹⁶ U'du alo si ondro mate ugu oyi vo mätu roya oko, mà'bedrite ngutiŋwa aza iyeäri robe se orivoya tori undiro be se ozo mbara te anyari tase milaya ängune. Anya usu parata amba te kuzupii anyaro ri tase ka oyebe a'done ugu tana iti si. ¹⁷ Anya sote Paulo vo ndi ama yibe, ugu totrebe ekye: "Lidri kwoi orivoya ruindu'bai Lu Fopara ndra ro! Anya kayi taope ämiri ta ami oparo ta!" ¹⁸ Anya ye tase ono te nonye u'duna amba, madale Paulo a'dote kyilaro ta anyaro ta ago nda zamite ago atate tori ri ekye: "Ävuru Yesu Kristo rosi mata mi efone tesi ni anya yasi!" Ndi tori fote tesi ni anya yasi ndrinqwa. ¹⁹ Ondro kuzupii anyaro kuniyite kandrakado anyaro parata usuro te i'do oko, anyaru ruyi Paulo te Sila be ndi eseyi anyaru te drikaca'bai kandra goro ya miamba ya. ²⁰ Anya eziyi anyaru te dri'bai miri ro Roma'ba ro kandra ago atayite ekye: "Lidri kwoi orivoya Yudai ago anyaru kayi rriti ezi 'bakici amaro ya. ²¹ Anya kayi la'bii se orivoya koziro ota amaro lomvo embana, ama orivoya 'bakici'bai Roma ro, ago mäni ko la'bi kwoi urune kode oyene." ²² Ago lowa dro'berute rutako kyila si Paulo ndi Sila be dri ya. 'Dooko dri'bai miri ro towayi bonjo teni Paulo lomvosi ndi Sila be ago ozoyi tate anyaru o'bine. ²³ O'bi anyaru rritiro vosi oko avo anyaru te kamba ya, ago ata dri'ba kamba rote drî anyaru osene anda. ²⁴ Ota ono orona si dri'ba kamba ro vo anyaru te le zoya yasi kamba roya ago embe pa anyaru te lakole juru ritu kuluturo roya. ²⁵ Oso o'bwaro ronye oko Paulo ndi Sila be kayi ugu mätu oye lonjo onjo be Lu ri, ago kamba'bai azii kayi ugu ta anyaru eri. ²⁶ Ndrinqwa oko ägbigbi mbaraekye site, se kanda kotopa kamba rote. Dori käläsi cini tupirute, ago nyoriri letrote ni kamba'bai cini rigyesi. ²⁷ Dri'ba kamba ro pimate, ago kondre käläsi kamba ro tupirute oko, nda koma iro be kamba'bai mute ago nda engye bando ndaro te aba koyete andivo ndaro ufune. ²⁸ Oko Paulo trete otre amba si ekye: "Miye andivo miro ko koziro! Ama cini orivoya nonjwa!" ²⁹ Dri'ba kamba ro ziläzite asi ta, ngovote zo ya, ago 'dete vuru lä'bilä'biro Paulo ndi

Sila be kandra. ³⁰ 'Dooko nda lofo anyaru te tesi ago ejitate ekye: "'Desii, beŋo märi e'di oyene apa ma robe ya?" ³¹ Anyaru zayitadrite ekye: "Mima Opi Yesu ya, ago apana mi 'da ndi katidri miro be." ³² 'Dooko anyaru peyi ata Opi rote ndäri ndi 'di cini azaka zo ndaro ya be. ³³ Saa gialo ngäkyina ana rosi dri'ba kamba ro ru anyaru te ago ja laza anyaru te; ago nda ndi katidri ndaro cini be abapatisite dori. ³⁴ 'Dooko nda ru Paulo ndi Sila be te zo ndaro ya ago ozo ngäonya te anyaru onyane. Nda ndi katidri ndaro be a'dote twi riyä be; tana yauono anyaru mayitate Lu ya. ³⁵ Kyenonosi oko drikaca'bai Roma'ba ro zoyi dri'bai vookwa'bai rote ota be ekye: "Mi'ba lidri se kai koyi ri." ³⁶ Ago dri'ba kamba ro ititate Paulo ri ekye: "Dri'bai miri ro ezoyi tate mi ndi Sila be onjine, te ämiri oyine ago nyöyi liatokpe ro." ³⁷ Oko Paulo atate dri'ba vookwa'ba ro ri ekye: "Usu ama kote taenji be taoye koziro aza ro, caoko anyaru 'biyi ama te miamba ya, ago ama 'bakici'bai Roma ro! Ago anyaru voyi ama te kamba ya. Ago yauono anyaru leyite ama ozone ndrwiro ya? Ko inye alona! Dri'bai miri Roma'bai ro andivona beŋo ikiyine nonjwa ago o'bana ama ni oyine." ³⁸ Dri'bai vookwa'ba ro itiyi ta kwoi te dri'bai miri ro Roma'ba ro ri; ago ondro anyaru keriyi tate ekye Paulo ndi Sila be orivoya 'bakici'bai Roma ro oko anyaru a'dote turi ro. ³⁹ Ago anyaru oyiyite koziro iyi te anyaru kandra, 'dooko anyaru lofoyi anyaru teni kamba yasi ago ejiyi anyaru te 'bakici e'bene. ⁴⁰ Paulo ndi Sila be e'beyi kamba te ago oyiyite zo Ludia roya. Anyaru tayi iyi te taoma'bai be lau, peyi ata ago ago ozoro te anyaru, ndi oyiyite.

17 Paulo ndi Sila be uguyi abate Amefipolisa ndi Apolonia be yasi ago ikiyite Tesalonika ya, se zotaeriro orivoya kigye. ² Oso a'do ndaro ondoalo ronye Paulo oyite zotaeriro ya. Tu Sabata nätu rosi nda rite tavo atane lidri be, ugu tavo usi si, ³ ago ugu tavoedrete ni Taegyigo yasi ago ugu taka'date ni Taegyigo yasi anjioko Mesiya ri ruezane ago efone ni avo yasi. Paulo atate ekye: "Yesu se mabe tana opena ämiri ono ni Mesiya owo." ⁴ Rukä anyaru ma ta rote ago dro'berute Paulo ndi Sila be be, ndi 'ditoko 'desi amba be ago amba gboko Giriki ro se mätu yi Lu te be. ⁵ Oko Yudai a'doyite yaoko be ago otoyikalala rukä tovo'bai se koziro rote ni litiŋwä drisi ago riyi lowa te. Anyaru 'bayi 'bakici te kpeye amone ago muyi drî 'ba mano se äzibe Yasona ana rote, anyaru ojoyite Paulo ndi Sila be urine ago anyaru ezine lidri kandra. ⁶ Oko ondro anyaru kusuyi anyaru kote oko, anyaru eseyi Yasona ndi rukä taoma'bai robe te drikaca'bai 'bakici ro kandra, ago treyite ekye: "Lidri kwoi ozoyi rriti te vo cini yasi! Yauono anyaru ikiyite 'bakici amaro ya. ⁷ Ago Yasona rudri anyaru te zo ndaro ya. Anyaru cini kayi ugu otai 'bädri'ba ro pere-na, kayi ugu ata ekye 'bädri'ba aza orivoya ävuruna Yesu." ⁸ Ata kwoi si anyaru 'bayi lowa ndi drikaca'bai 'bakici robe te amone amba. ⁹ Drikaca'bai 'bayi Yasona ndi 'di azaka be te parata amba se alebe driutweza ana

ozone ànya onjiza, ndi 'dooko a'bana ànya gwo oyine. ¹⁰ Ago vo kunite oko, taoma'bai zoyi Paulo ndi Sila be te Berea ya. Ondro ànya kesayite oko, ànya oyyiite zotaeriro ya. ¹¹ Lidri lau ana drî na pirute ndrani lidri Tesalonika ya risi. Ànya eri lazo te ya cini si, ago ondoalo ànya tenyiye taegyite te leyi unine kode tase Paulo katabe gindi orivoya endaro ngye ya. ¹² Amba ànyaro mayitate, ago amba 'ditoko Giriki ro se 'desi ro ndi mànoago amba Giriki robe mayi ta kpate. ¹³ Oko ondro Yudai Tesalonika ya keriyi tate Paulo pe ata Lu ro kpate Berea ya oko, ànya ikyyiite ago uguyi ya lowa ro en-gate. ¹⁴ Dori taoma'ba zoyi Paulo te le gyi'desi kala; oko Sila ndi Timoteo be riyite Berea ya. ¹⁵ Lidri se kuguyi Paulo be oyyiite nda be le Atenea ya ago 'dooko go egoyite le Berea ya lazo be ni Paulo resi anjioko Sila ndi Timoteo be bero ukyine rudro'bene nda be ndrindri. ¹⁶ Ondro Paulo kadri Sila ndi Timoteo be kwotena Atenea ya oko, nda a'dote tusuro amba ondro nda kondre 'bakici te twi lu awi be owo. ¹⁷ Ago nda ru ta ata te zotaeriro ya Yudai ndi Atrai se kabe Lu mätu be, ago kpa goro kalakoto ro se lidri amba kabe kala oto kigye ya. ¹⁸ Epikureana'ba aza ndi miemba'bai Sitoka robe diriyi kala kpate nda be. Rukä ànyaro ejiyi tate ekye: "Tauniako'ba ono ka ta e'diro atana ya?" Azaka zatadrite ekye: "Landrebe osoago nda ka ta lui atraro ro atana." Ànya 'deyibe atane nonye tana Paulo ka ugu ta Yesu ro opena ndi ta eforo be. ¹⁹ Ago ànya ruyi Paulo te eziyi nda te taäyi'ba 'bakici ro Areopagu kandra, ago atayite ekye: "Male ta miemba se to'di se nyabe ugu tana ata ono ro unine. ²⁰ Rukä nga azaka ro se meri nyabe atana uwina orivoya to ämäri, ago màle takaci ànyaro unine." ²¹ (Tana 'bakici'bai cini Atenea ro ndi 'di atrai se koriyibe lau ana leyite tu cini ànyaro enjine ugu ta atane ago ugu ta to'di erine.) ²² Paulo edrete kuru taäyi'bai 'bakici ro kandra ago atate ekye: "Mandrebe ta cini yasi ami Atenea'bai orivoya mätu'bai para. ²³ Tana mugu abate 'bakici cini amiro yasi mandre vose nyàbe mätu oye kigyese te, musu egyitate vo tori oloro aza dri ekye: 'Lu uniako ri.' Se nyàbe mätuna, ago mini tana ca ko oko, ono ni tase mabe opena ämiri yau ono owo. ²⁴ Lu, se 'ba 'bädri ni ndi ngase cini kigye be, ni Opi vo'buyakuru ro ndi 'bädri be ago ri kote yekalu se lidri ede beni ya. ²⁵ Nda le nga aza se mänina ndi ozone losi oye si ndari 'do ko, tana nda, andivo ni se kozo adri ni ndi lawa be ndi nga cini be 'dicini ri owo. ²⁶ Ni mano alo se nda ko'babe ana yasi tu'dei cini beti toto be a'bate ago 'ba ànya te orine 'bädri cini yasi. Nda andivona ratate ro kyeno ndi tuna be ndi kishwe voi se ànyari orine kigyese robe. ²⁷ Nda ye tase ono te nonye tana ànya kuriyi nda robe, kode kusuyi nda robe ago ànya kusuyi vona robe. Caoko endaro Lu ko lozo ni aza alo amaro resi; ²⁸ oso 'diaza katabe ronye ekye: 'Mà ori nda ya ago ma ushwe nda ya ago mà a'do nda ya.' Lonjo onjo'bai amiro rukäna atate ekye:

'Ama kpa orivoya ngwai ndaro.' ²⁹ Ama be ni ngwai Lu ro ono, ko ämäri taomane makye a'do ndaro orivoya oso beti logo läguläguro ro kode mo'di kode kuni be ronye, edeederero taoye kode tauni lidri rosi. ³⁰ Lu ti tuse lidri kuni nda driko ana tana kote, oko yauono nda ka vo ànyaro cini vo cini yasi ota drietane ni taoye cini undiro ànyaro yasi. ³¹ Tana nda nji tu te se nda opena vure 'bädri cini ro 'da sina tangye si mano se nda konjibe ana si. Nda ozo taka'da ta ono rote 'dicini ri mano ana lofona si ni avo yasi!" ³² Ondro ànya keriyi Paulo ka ta eforo ni avo yasi tana ope oko, rukä ànyaro guyi nda te, oko azakana ekye: "Màle miri ta ono opene to'di erine ämäri." ³³ Ago Paulo e'be kalakotovo te. ³⁴ Rukä lidri ro dro'berute nda be ago mayitate, lakoigyese ni Dionyesio, alo aza taäyi'bai ro; toko se äzite Damari ana kpa, ndi lidri rukä azaka be.

18 Ono vosi, Paulo e'be Atenea te ago oyite Korineto ya. ² Lau nda ta Yuda aza äzite Akwila, ätite Pondusi ya, se ikyyite ndriri ni Italia yasi toko ndaro Pisisila be, tana 'Bädri'ba Kelaudia ta Yudai cini te Roma e'bene. Paulo oyite ànya ondrene, ³ ago nda rite ago ye losi te ànya yibe, tana nda ka nga oriza ndäri usuna zo bonjo ro o'di si, kpa oso ànya kabe oyena ronye. ⁴ Nda dirî kalate zotaeriro ya Sabata cini si, ojote kaladiřine Yudai ndi Giriki be leyene. ⁵ Ondro Sila ndi Timoteo be kesayite ni Makedonia yasi oko, Paulo ozo yi te ugu lazo opene tu cini si, ugu tazevoedre be Yudai ri anjioko Yesu ni Mesiya owo. ⁶ Ondro ànya kogboyite nda be ago katayi ta undiro te nda lomvo, nda kovo durufu teni bonjo ndaro yasi ago atate ànyari ekye: "Ondro ka'do mijete, bero andivo amiro kozine ayani tana ro, ta maro i'do. Etoni yauono oyi gwo mileya moyina te Atrai re ayani." ⁷ Ago nda e'be ànya te ago oyite orine zo 'di Atra aza se äzibe Tito Yusetu ana roya, se mätu Lu te, zo ndaro orivoya zotaeriro lomvo. ⁸ Kurisepo, nda se orivoya ni dri'ba zotaeriro ana, matate Opi ya, ndi tro katidri ndaro be, ndi lidri azaka se amba Korineto ya keriyi lazo te ana mayitate, ago abapatisi ànya te. ⁹ Ngäkyi alo si oko rulofo a'dote Paulo ri se Opi atate ndäri ni kigyese ekye: "Nya'do ko turiro, oko nyugu taope ri ago nye'be ko, ¹⁰ tana ma orivoya mibe. 'Diaza i'do mbara be mi oyene koziro, tana 'di amba 'bakici ono ya orivoya lidri maro." ¹¹ Ago Paulo rite lau ndroa alo kpäkyi ugu lidri embavoya ata Lu rosi. ¹² Ondro a'ba Galio Roma'ba te wari'ba Akaya ro oko, Yudai ngayite troalo ruyi Paulo te, ago uguyi nda te vure ya. ¹³ Ànya atayite ekye: "Mano gi ono ka ugu lidri o'ba Lu mätune liti se kabe ota amaro enjina si!" ¹⁴ Aba Paulo kaoye dri atane oko Galio atate Yudai ri ekye: "Ondro tase ono ka'dote taenji kozi aza yi kode ayete ngakozi yi, a'dona ndi kadoro märi a'done yaiingyi be ami Yudai be. ¹⁵ Oko ka'do bete ta kaladiři ro ta ata ro ndi ävurui be ro ndi ota modo amiro robe ta ono, mindre amiro tana ri. Male ko a'done vureope'ba

ta nonye kwoi ro!"¹⁶ Ago nda nja ànya te tési ni vo vure ro yasi.¹⁷ Ago ànya ruyi Sosetene, drí'ba zotaeriro te, ago 'biyi nda te mile vureope'bai ro yasi. Oko Galio ru tana kote.¹⁸ Paulo rite taoma'bai be Korineto ya u'duna amba, 'dooko e'be ànya te ago diyite Pirisila ndi Akwila be be Siria ya. Teinye udiako ni Kenekerea ya nda vu drí ndaro te tana ta tao'ba se nda ko'babe ana rota.¹⁹ Ànya esayite Epeso ya, Paulo e'be Pirisila ndi Akwila be te lau. Nda oyite zotaeriro ya ago dirikalate Yudai be.²⁰ Lidri eji nda te orine ga madaro oko nda gazo.²¹ Nda atate ànyari ekye: "Ondro, ka'do gini ole Lu ro owo, megona 'da amire." Ago 'dooko nda dite ni Epeso yasi.²² Ondro nda kesate Kaisaria ya oko, nda oyite Yerusalema ya ago ye mede te Kánisa ri, 'dooko oyite Anetiokia ya.²³ Ori fere lau vosi oko, nda e'be vo ana te ndi oyite wari Galatia ro ndi Ferugia be ro yasi, ugu taoma'bai cini tomba be.²⁴ Tu ana si Yuda'ba aza äzite Apolo, se ätite Alegezandria ya; ikyite Epeso ya, nda orivoya ta ata'ba yi ngälä ago ni Taegyí te kado.²⁵ Emba nda te liti Opi rosi, ago lomvo ndeři be amba nda petate ago emba ta Yesu rote nggyero. Caoko, nda ni toto ta bapatisi Yoane ro tana ayani.²⁶ Nda eto taope te turiako zotaeriro ya. Ondro Pirisila ndi Akwila be keriyi taope ndaro te oko ànya ruyi nda te 'bäru ànya rigä ago edreyitazevo liti Lu ro rote amba ndäri nggyero.²⁷ 'Dooko Apolo ratate oyine Akaya ya, ago tao-ma'bai Epeso ya payi nda te taegyí si taoma'bai Akaya ya ri, atayite ànyari nda urune. Ondro nda kosate oko, nda a'dote ngaopa 'desi ro ànya se tai'dwero Lu rosi a'dote taoma'bai ro ana ri.²⁸ Tana kaladiři mbaraekye ndaro si nda pe Yudai te ɾe kalawasa miamba yasi si ugu taka'date ni Taegyí yasi anjioko Yesu ni Mesiya owo.

19 Ondro Apolo dri orivoya Korineto ya oko, Paulo lävute kitoriya wari ro yasi ago esate Epeso ya. Nda usu taeri'bai azaka te lau² ago eji ànya te ekye: "Nyä'dobe taoma'bai ro ono nyüsu Tori Alokado te ya?" Ànya zayitadrite ekye: "Tori Alokado gi orivoya ya, cu mèri tana ko."³ Paulo ejitate ekye: "Ka'do inye, bapatisi enjwani abapatisi ami te sina ya?" Ànya zayitadrite ekye: "Bapatisi Yoane rosi."⁴ Paulo atate ekye: "Bapatisi Yoane ro orivoya tana ànya se ketadrite ni takozii ànyaro yasi ri; ago nda ititate lidri Yisaraele ro ri tao-mane nda se kabe ikyi nda vosi ya, anjioko Yesu ya."⁵ Ondro ànya keriyi ta ono te oko, abapatisi ànya te ävuru Opi Yesu roya.⁶ Paulo 'ba drí ndaro te ànya dri ago Tori Alokado ikyite ànya dri, ànya atayite kalato si ago peyi lazo Lu ro kpate.⁷ Ànya cini orivoya oso lidri 'butealo foritu ronye.⁸ Paulo oyite zotaeriro ya ago petate lidri ri turi ako imba na nätu, 'degwo ugu kaladiřine ànya yibe ago ojote ànya o'bane ta Miri 'Bä-dri'ba Lu ro ro unine.⁹ Oko rukä ànyaro eriyi ta ko ago gayizo taomane, ago gboko cini milesi ànya atayi ta undiro te ta Liti Opi rota. Ago Paulo e'be ànya te, ago

ru taoma'bai te nda be, ago ondoalo ugu ta atate ànya yibe zo ngaembaro Turanu roya.¹⁰ Tase ono ugu a'dote inye ndroa na ritu, tana ta'doro lidri cini se ko-ribe wari Asia roya, Yudai ndi Atrai be eriyi ata Opi rote.¹¹ Lu ugu talaro ro amba se aye kätina ko ana oyena te Paulo si.¹² Ca bonggo dríoyoro ndi embero kätäti dri se nda kabe drí oyo sina kode ovona iyi ugute adravo re, ago adravo ànyaro kyete, ago tori undiro fote ni ànya yasi.¹³ Rukä Yudai ro se kabe aba nggulu ago kayibe kpa tori undiro lofo iyi ojoyite ta ono oyene ävuru Yesu rosi. Ànya atayite tori undiro ri ekye: "Mata mi ävuru Yesu, se Paulo kabe tana opena rosi."¹⁴ Ädrupii njidrieri, se orivoya ngwäagoro Kohani Fopara Yudai ro ro se äzibe Sekeva ana ro, kayi ugu ta ono oyena ni.¹⁵ Oko tori undiro atate ànyari ekye: "Mäni Yesu te ago mäni ta Paulo rote, oko ami a'diyi owo ya?"¹⁶ Mano se tori undiro be nda ya ana takorute ànya dri mbarasi ago nda pe ànya cini te ɾe. Ànya muyite ni zo ndaro yasi, laza be ago bonggo ànyaro otowate.¹⁷ Yudai ndi Atrai se cini koribe Epeso ya be keriyi ta ono tana te oko; turi so ànya cini te, ago ozo taoro para te ävuru Opi Yesu ro ri.¹⁸ Amba taoma'bai ro ikyiyite tase ànya koloyebe iyi leyitadrina te ago ka'dayite miamba ya.¹⁹ Amba ànya se koyeyi tetedri te ro eziyi bukui ànyaro te voaloya ago zayi ànya te mi-amba ya. Ànya tiyi lagye bukui rote, ago oti lagyena ro sate le tonyo mo'di ro kutu 'butenji (50,000).²⁰ Taoye mbaraekye ono si ata Opi ro ugu rulari gwo ago ugu omba gwo mbara be.²¹ Ta kwoi ka'dobe vosi oko, Paulo ratate oyine Makedonia ndi Akaya be yasi ago ugu oyine Yerusalema ya, nda atate ekye: "Oyi maro lau vosi, beɾo kpa märi Roma ondrene."²² Ago nda zo opa'bai ritu ndaro Timoteo ndi Eraseto be te le Makedonia ya, ago nda ru tu te amba wari Asia roya.²³ Tuna gi ono si rriti kozipara a'dote Epeso ya ta Liti Opi ro rota.²⁴ Toka'ba aza äzite Demetrio ede beti mo'di yekalu ro lu tokoro Aretemisa rote, ago losi ndaro ezi nga amba te losi'bai ri.²⁵ Ago nda zi ànya cini te voaloya ndi azaka se losi nai ojobe rere ànyaro be ana be ago atate ànyari ekye: "Mano kwoi mini ɾote ngaamba kikyí ämäri ni losi ono yasi.²⁶ Yauono, andivo amiro mindre ɾote ago nyeri tase mano se Paulo ono kabe ugu oyena ono te. Nda ka ata ekye lu se lidri kede beni 'do ko lu yi, ago yauono nda toza lidri amba, Epeso ya norjwa ono te ndi wari cini Asia ro yasi be.²⁷ Rriti orivoya, anjioko losi amaro ono kaoye te a'done ävuru kozi be. Ko giallo 'do ayani, oko rritina aza kpa anjioko yekalu lu tokoro Aretemisa para ro kaoye te a'done ta awi ro ago 'desipara anyaro eperena 'da, lu tokoro se 'dicini Asia ya ndi 'bädri cini yasi kabe mätuna ono."²⁸ Ondro lowa kerí ata kwoi te oko, ànya a'dote kyilaro ago etoyi totrete ekye: "Aretemisa Epeso ro orivoya ni para!"²⁹ Amo larirute 'bakici yasi kpeye, lowa ru Gayo ndi Arisetareku, Makedonia'bai se ritu se kayi ugu aba

Paulo be ono te ago du'duyi ànya te zo 'desi oji oyero ya. ³⁰ Paulo andivona lete oyine lowa mile, oko tao-ma'bai lagayi nda tezo. ³¹ Rukä drikaca'bai wari ro, se orivoya bereazii ndaro, zoyi lazo kpate ndäri ugu ru-lo'basi ko ndäri andivo ndaro ka'dane zo 'desi oji oyero ya. ³² Caoko kalakoto cini a'dote amo ro, lidri rukä ugu totrete ta alo be, azakana ugu totrete ta azaka be tana amba ànyaro niyi tase ànya 'deyibe kalakotone tana ro ko. ³³ Rukä lidri ro lociyi Alegezanda te ta ono ya, ago Yudai 'bayi nda te oyine mileya. 'Dooko Alegezanda kanda drí ndaro te lidri ri a'done titiro, ago ojote ta atane yi gagaza. ³⁴ Oko ondro ànya kuniyi te nda Yuda yi oko, ànya cini treyite troalo ta alo si saa na ritu ekye: "Aretemisa Epeso ro ni para!" ³⁵ Àduro oko egyi'ba 'bakici ro 'ba lidri te a'done njuru. Nda atate ekye: "Epeso'bai azi! 'Dicini ni rote anjioko 'bakici Epeso ro orivoya ni gaga'ba yekalu Aretemisa para ro ro ago kuni alokado se e'dete vuru ni vo'buyakuru yasi ro. ³⁶ 'Di-aza ni ko kala nga kwoi ro ogane. Ka'do inye beṛo àmiri a'done njuru ago ko àmiri ngakozi oyene. ³⁷ Nyezi lidri kwoi te noṛwa se ca topayi nga yekalu ro kote ago atayi taundiro aza kote lu amaro tokoro lomvo. ³⁸ Ondro Demetrio ndi losi'bai ndaro be ka'doyi te nga kicu be 'diaza lomvo, ama orivoya drikaca be ago tu be ondoalo vure oyeza; ànina 'di kicune lau ayani. ³⁹ Oko ondro ka'do ta azaka ka'dote drigba se mile ezine, andena tana 'da nggyero vo kalakoto ro 'bakici'bai roya. ⁴⁰ Tana tase ka'dobe ondro ono ya, rriti orivoya ikicuna ama ndi ta amo ono rota, kalaogavo i'do ta amo ono rota, ago mänina ko takado atane tana ro." ⁴¹ Ata ono vosi oko, nda pere kalakoto te.

20 Okye amo ono ro vosi oko, Paulo zi taoma'bai te voaloya ozo agoago te ànyari ago ye mede te ànyari. 'Dooko nda narute ago oyite le Makedonia ya. ² Nda oyite wari kai yasi ago ozo agoago te lidri ri ata amba si. 'Dooko nda ikyite Akaya ya, ³ nda rite lau imba na nātu. Ondro nda te nja ugu oyine Siria ya oko nda usu vona te anjioko Yudai àyiyitate nda lomvo; ndi nda ratate ogone Makedonia yasi. ⁴ Sopatera ngwa Fureusa ro, ni Berea yasi, oyite nda be; ago Arisetareku ndi Sekundu be, ni Tesalonika ya; Gayo, ni Derebe ya; Tukiko ndi Trofimusa be, ni wari Asia roya; ndi Timoteo be. ⁵ Ànya oyiyite mileya ago koteyi ama te Troasa ya. ⁶ Mäдите tonḅo si ni Filipoi yasi Karama Ambata Lonḅaako ro vosi, ago u'du nji vosi oko modro'be ama te ànya yibe Troasa ya, marite lau u'duna njidrieri. ⁷ Tandrole Sabata rosi motokalate ta ngaonya ro voaloya rota. Paulo petate lidri ri ago ugu taope te madale o'bwaro, tana nda kaoye oyine kyononosi. ⁸ Eyi lamba amba te vose motokalabe kigyze zo ya kurusi ya ana ya. ⁹ Agoanji aza äzite Eutuku rite vouṛbo ya, ago ondro Paulo ka ugu taope oko Eutuku te panapanaro, madale nda u'dute ṛbi ago nda e'dete vuru ni ya nina zo ro kurusi yasi. Ondro ànya keṅga nda te kuru oko

nda drate. ¹⁰ Oko Paulo fote vuru ago takorute nda dri ago ovo nda te, atate ekye: "Nyòlo'be mi ko, nda drigba lidriidriro!" ¹¹ 'Dooko nda gotute kuru, wa ambata te, ago nyate. Ondro Paulo kope tate madaro ago kitu kate itu oko nda oyite. ¹² Ago lidri uguyi agoanji ana te 'bäru lidriidriro ago a'doyite yai'dwe amba si. ¹³ Mòyite mileya tonḅo si ago mädite le Asosa ya, mòyite Paulo unḅyine ni lau. Nda ititate ämäri oyene inye, tana nda ka oyi lau gyini drisi. ¹⁴ Ondro nda ko'bedrite ama yibe Asosa ya oko, märu nda te ago moyite Mitulene ya. ¹⁵ Mäдите tonḅo si ni lau ago mesate Kiosa ya kyononosi. Ago ono vosi mesate Samosa ya ago voigyesi masate Miletu ya. ¹⁶ Paulo ratate udine tonḅo si lävune Epeso ya si, ago ko tu enjine awi wari Asia roya. Nda oyite foroforo osaza Yerusalemä ya tu Penetikoseta rosi. Ondro ka'do gindi rritiako owo. ¹⁷ Paulo zo lazo teni Miletu yasi Epeso ya, eji 'di'desii Känisa rote drí ndaro utune. ¹⁸ Ondro ànya kesayite oko, nda atate ànyari ekye: "Mìni ori se maribe te, tu cini se maribe ami yibe si, roni tuse kätì mesate wari Asia roya si. ¹⁹ Andivo logo si vuru ndi miendre be si maye losi maro te oso ruindu'ba Opi ro ronye tu rritiekye se kikyibe mädrì ta taäyiro Yudai ro rosi ana. ²⁰ Mìni ṛote anjioko meta ta aza se a'dona ndi ngaopa ro àmiri 'do kote oko mapetate ago memba ami te mi-amba ya ago 'ba amiro yasi. ²¹ Mozo miomba lämu'duro te Yudai ri ndi Atrai be anjioko beṛo ànyari drietane ni takozii ànyaro yasi Lu re ago taomane Opi amaro Yesu ya. ²² Ago yauono, Tori Alokado oro si mate ugu oyi Yerusalemä ya, teinye tase ka oyebe a'done märi lau uniako. ²³ Mäni toto miomba se Tori Alokado kozobe märi tana ayani se ekye kamba ndi rriti amba be ka ma kwote 'bakici cini yasi. ²⁴ Oko adri modo maro ro a'do kote märi ta amba ro, male toto taope maro ndi losi se Opi Yesu kozobe märi oyene ono ondene, anjioko Lazokado se tai'dwero Lu ro ro ono tana larine. ²⁵ "Mabate ami cini lakosi, ugu Miri 'Bädrì'ba Lu ro ro tana ope be. Ago mäni ṛote aza alo amiro ri ogone mi maro ondrene te i'do tona. ²⁶ Ka'do inye ma ta lämu'duro opena àmiri tu gi ono si, ondro alo aza amiro kiwiritte 'do kote ta maro. ²⁷ Tana meta ma kote ni ta cini Lu ro tana opevoya àmiri. ²⁸ Ka'do inye mìmba ämidri ndi gboko cini se Tori Alokado kozobe àmiri vona ondrene ono be. Nyà'do lekye'bai Känisa Lu ro ro, se nda ko'babe a'done modo ndaro ri kari Ngwa ndaro rosi ono. ²⁹ Mäni ṛote oyi maro vosi, ihwii siombaekye ikyina 'da ami lako, ago ànya e'benayi gboko ko. ³⁰ Tu esana 'da 'dooko lidri rukä ni gboko modo amiro ro yasi oganayi kowe 'da taoma'bai o'baza osone ànya vo. ³¹ Ka'do inye mìkwa nga ago mỳi tase miendre amba si, kitu ndi ngäkyi be si, memba ami cini te ndroa na nātu ono tana. ³² "Ago yauono ma ami ozo Lu rigye ami gagane ago lazo tai'dwero ndaro se orivoya mbara be ami tombane ago äru se

Lu be sina lidri cini ndaro ri ono ozone ämiri. ³³ Male mo'di kode logo lägüläguro kode bonjo osoro amiro ko. ³⁴ Ami andivo mini rote anjioko maye losi te drí maro kwoi si ngase cini azii maro ndi mabe màlebe be usuza. ³⁵ Maka'da nga cini te ämiri anjioko losi oye mbarasi liti ono yasi si be ämari mbaraako'bai opane, ugu ata se Opi Yesu andivo katabe tana oyine se ekye: 'Ugu nga ozone ozo riyä na ndrani ugu nga uru drisi.' "

³⁶ Ondro Paulo konde ata te oko, nda sokayate vuru ànya yibe ndi màtute. ³⁷ Ànya cini kayi ugu liyi oko ovoyi nda te ago njunjuyi nda te yeyi mede te. ³⁸ Ànya a'doyite tusuro ndra tase nda katabe se ekye ànyari ogone yi ondrene te i'do tona ono ta. Ago ànya 'bayi vo ndaro te tonjo ya.

21 Màye mede te ànyari, ago mòyite. Màsivote nggyero tonjo si, màzate Kosa ya; kyononosi oko màsate Rode ya, ago ni nasi mùgu oyite Patara ya. ² Mùsu tonjo te ka ugu oyi Foenesia ya, mòyite ago màdite tonjo si. ³ Ago màsate vose màni ndi drí Saiporosi ro ondrene ya, ago 'dooko màdite ngärinwa na yasi mòyite Siria ya. Mòyite kototi Tura roya, se lakazà tonjo ya abe lofona kigye ana. ⁴ Mùsu tao-ma'bai azaka te lau ago màrite ànya yibe u'duna njidri-eri. Mbara Tori Alokado rosi ànya atayite Paulo ri ko oyine Yerusalema ya. ⁵ Oko ondro tu amaro oriro ànya yibe kokyete oko, mè'be vo ana te ago mùgu oyite liti amaro ya. Vo ànyaro cini otokyakalate voaloya 'ditoko ndi ngàga ànyaro be, oyiite ama yibe ni 'bakici yasi gyikala, lau ama cini màso kayate ago màmätute. ⁶ 'Dooko màye mede te azi ri, ago mòyi màcite tonjo ya ondro ànya kayite ogo 'bäru owo. ⁷ Mùgu oyite, mùgu udite tonjo si ni Tura yasi le Petolemai ya, lau màye mede te taoma'bai ri ago màrite ànya yibe u'duna alo. ⁸ Kyenonosi oko mè'be vo ana te ago màsate Kaisaria ya. Lau màrite zo Filipo lazolari'ba roya, se ni alo aza lidri njidrieri se anjibe ruindu'bai ro Yerusalema ya ana ro. ⁹ Nda orivoya ndirinwa ogyeako be su se peyi lazo Lu rote. ¹⁰ Màrite lau u'duna amba oko nebi se äzibe Agabu ana esate ni Yuda yasi. ¹¹ Nda ikyite amare ru kyini kunduro Paulo rote, embe pa modo ndaro rote ndi drí be sina, ago atate ekye: "Ono ni tase Tori Alokado kata tana be owo ekye: Kuzupi kyinikunduro ono ro Yudai Yerusalema ya embane nda 'da oso ono ronye, ago ànya ozonayi nda gwo Atrai ri." ¹² Ondro meri ta ono te oko, ama ndi azii lau ana be molo'barute Paulo ri ko oyine Yerusalema ya. ¹³ Oko nda zatadrite ekye: "Nyà 'do e'di oye, ugu liyi si ono ronye nyà ya maro okye etaya? Ma orivoya nja ko toto embene embe Yerusalema ya oko kpa odrane lau ta Opi Yesu rota." ¹⁴ Ago ondro màni kote nda leyene oko, me'be nda te makyé, ayena te ole Opi ro ayani. ¹⁵ U'du azaka lau vosi oko, màru nga amaro te ago mòyite Yerusalema ya. ¹⁶ Rukä taeri'bai ro ni Kaisaria ya oiyi kpate ama yibe ago uguyi ama te 'ba Menasona roya,

mano se mà ugu oyi be orine sina ana. Nda ni Saiporosi yasi, ago alo aza taoma'bai se ro kyeno ana ro. ¹⁷ Ondro màsate Yerusalema ya oko, taoma'bai ruyi ama te yai'dwesi. ¹⁸ Kyenonosi oko Paulo oyite ama yibe Yakoba ondrene, ago 'desii kånisa ro cini orivoya. ¹⁹ Paulo ye mede te ànyari ago iti ta cini se Lu koyebe Atrai lako losi oye ndaro si tana te ànyari. ²⁰ Ta ndaro erina vosi oko, ànya cini räruyi Lu te. 'Dooko ànya atayite ekye: "Ädrupi Paulo, mindrete Yudai du kutu ro a'doyite taoma'bai ro, ago ànya orivoya Ota äti'bai. ²¹ Ititate ànyari ekye nya ni Yudai se cini koriyibe 'bädri Atrai ro yasi embana Ota Musa ro e'bene, nya ugu ata ànyari ko ngwai ànyaro olone njiñiro ago ko osone la'bi Yudai ro vo. ²² Ànya kaoye ta erine ekye nyesate. Ka'do inye, ayena e'di ya? ²³ Ono ni tase màlebe miri oyene owo. Lidri orivoya su nonwa se 'bayi tao'ba te. ²⁴ Nyoyi ànya yibe ago nyodro'beru ànya yibe la'bi 'dio'baro wäriro roya ago nyozo ngase ànyari ozone ngana ni 'dooko ànya uvunayi drí ànyaro ndi! Liti ono yasi 'dicini uninayi ndi anjioko tangye aza i'do tase itibe ànyari ta miro ta ono ya, oko anjioko mi andivo nya ori Ota Musa ro voro. ²⁵ Oko Atrai se ka'dobe taoma'bai ro, màzo waraga te ànyari taitisi ànyari màratate anjioko be ro ko ànyari ngaonya se ozobe lui awi ri onyane, kode kari, kode nga 'ba ro se ädu gboro na udu, ago be ro andivo ànyaro lagane ni ronyi oyevoya." ²⁶ Ago Paulo ru lidri kai te ago kyononosi ye la'bi'dio'baro wäriro te ànya yibe! 'Dooko nda oyite Yekalu ya ago ozo u'du se orine te madale ädu tu oriro 'dio'baro wäriro roya, 'dooko alona tori 'da ta ànya cini rota. ²⁷ Oko ondro aba ädu u'du njidrieri ro ka oyete okyene oko, rukä Yudai ro ni wari Asia ro yasi ndreyi Paulo te Yekalu ya. Ànya engayi ya lowa rote ago ruyi Paulo te. ²⁸ Ànya treyite ekye: "Lidri Yisaraele ro! Miye ngaopa! Ono ni mano se kabe ta emba vo cini yasi lidri Yisaraele ro, Ota Musa ro, ndi Yekalu ono be lomvo owo. Ago yauono nda go ezi Atrai te Yekalu ya ago enji vose alokado ono te!" ²⁹ (Ànya 'deyibe ta ono atane nonye tana ànya ndreyi Trofimusa ni Epeso yasi te Paulo be 'bakici ya, ago ànya kusuyibe ekye Paulo ugu nda te Yekalu ya.) ³⁰ Tagburu larirute 'bakici yasi, ago lowa cini mute troalo ago ruyi Paulo te, ago eseyi nda te tesi ni Yekalu yasi. Ago ase käläsi Yekalu rote dori. ³¹ Lowa ojote Paulo ufune, ago lazo sate otaozo'ba kyila'bai Roma'ba ro ri ekye Yerusalema te twi amo kyila robe. ³² Otaozo'ba ru rukä dri'bai ro ndi rukä kyila'bai robe te ago engoyivote lowa re. Ondro lidri kondre nda te kyila'bai be oko, ànya e'beyi Paulo o'bi te. ³³ Otaozo'ba oyite Paulo re, ru nda te, ago ozo tate nda embene nyori ritu si. 'Dooko nda ejitate ekye: "Mano ono a'di owo ago ngase nda koyebe e'diyi ya?" ³⁴ Rukä lowa ro treyite ta azaka be azakana ta to azaka be. Tagburu nonye ono si otaozo'ba kyila'bai ro ni kote tase ka'dobe tangyena unine, ago nda ta lidri ndaro te Paulo ugu ne

tiři gawa kyila'bai ro ya. ³⁵ Ànya tuyite le kotopa dri nda be, ago 'dooko kyila'bai ŋgyiyi nda te tana àni kote drí lowa ro o'bine. ³⁶ Ànya cini eziyi ikyite nda vo ago uguyi totrete ekye: "Mifu nda." ³⁷ Ago ondro aba kyila'bai ka oyete Paulo ugune vo tiři gawa kyila'bai roya oko, nda atate otaozo'ba ri ekye: "Mile gi'da mări ta aza atane miri ya?" Otaozo'ba ejitate ekye: "Inye'do nyata kala Giriki ro ndi ya?" ³⁸ Ka'do inye mi ko ni mano se Ezipeto'ba ro tu kyeno aza si ogbobe ago ugu kyila'bai kutu su (4,000) be vocowa ya kyila oyene owo ya?" ³⁹ Paulo zatadrite ekye: "Ma orivoya Yuda yi, ätite Taresusi Silisia ya ana ya, orivoya 'di 'bakici se 'desiro ro. Rägu mi'ba mata lidri ri." ⁴⁰ Otaozo'ba ozo ole te, ago Paulo edrete kotopa dri ago kanda drí ndaro te lidri ri a'done titiro. Ondro kodriyite njuru oko, Paulo atate ànyari kala Ebere rosi.

22 "Ädrupii ndi täpii be, nyeri ta ma gagaro ma itina ami kandra ono!" ² Ondro ànya keriyite nda ka ugu ata ànyari kala Ebere rosi oko, ànya a'doyite titiro, ago Paulo ugu atate ekye: ³ "Ma orivoya Yuda yi, ätite Taresusi Silisia roya oko ma mbate Yerusalema ya noŋwa ago Gamaliele emba mani. Emba ma te ŋgye Ota zutui amaro rosi ago mozo ma te Lu ri kpa oso ami cini se noŋwa tu ono si ono ronye. ⁴ Meza lidri se kosobe Liti Opi ro ono vo te, märu mànoago ndi 'ditoko be te ago mavo ànya te kamba ya. ⁵ Kohani Fopara ndi Taäyi'bai cini be uninayi ndi tadriolene anjioko ma taŋgye iti. Märu waraga teni ànya rigyesi Yudaizi se Damaseka ya ri, ago moyite lau lidri kwoi urune ago ànya embene nyori si ago ezine Yerusalema ya eza robe. ⁶ "Ondro mugu aba oko mesate loto Damaseka lomvo, aba te oso kitudiri ronye oko ŋgaeyi eyivote ni vokuru yasi ndrinqwa malomvosi gbiky. ⁷ Ma'dete gyinidri ago meri atate ugu atate mări ekye: 'Saulo, Saulo! Nya ma eza etaya?' Mejitate makye: ⁸ 'Mi a'di owo ya Opi?' Nda atate mări ekye: 'Ma orivoya Yesu Nazareta ro, se nyabe ezana owo.' ⁹ Lidri se mabe kai ndreyi ŋgaeyi ndi, oko eriyi ata nda se kabe ata mări ana ro kote. ¹⁰ Mejitate makye: 'Mayena e'di ya, Opi?' Ago Opi atate mări ekye: 'Miŋga kuru ago nyoyi Damaseka ya, ago itina tase cini Lu kolebe miri oyena tana 'da lau.' ¹¹ Ma'dote orivoya miako ni ŋgaeyi läguläguro ana ri, ago azii maro ruyi ma te drí si ago uguyi ma te Damaseka ya. ¹² "Bakici se ana ya mano aza äzite Anania, mano mätu ro se ro Ota amaro te ago Yudaizi cini se kabe ugu ori lau ana royi nda te ndra. ¹³ Nda ikyite mare, edrete ma lomvo, ago atate ekye: 'Ädrupi Saulo, migo mindrevo!' Ndrinqwa oko mago mandre ŋga te ago mandrevote nda dri. ¹⁴ Nda atate ekye: 'Lu zutui amaro ro nji mi te ole ndaro unine, Ruindu'ba Taŋgye'baro ndaro ondrene, ago ta ndaro se kabe ugu atana mibe ata modo ndaro rosi ana erine. ¹⁵ Tana nya'dona 'da tazevoedre'ba ro ndäri tase cini mindrebe ago nyeribe ono tana itine 'dicini ri. ¹⁶ Ago

yauono, nya ori madaro etaya? Miŋga kuru ago nya'do bapatisi be ago takozii miro aja robe ugu mätu oyesi ndäri.' ¹⁷ "Magote Yerusalema ya ago ma ugu mätu oye Yekalu ya oko, rulofo a'dote mări, ¹⁸ se kigye mandre Opi te, nda ka ata mări ekye: 'Nyoyi foroforo ndiro ni Yerusalema yasi, tana lidri noŋwa ono olenayi tazevoedre miro ta maro ta zo.' ¹⁹ Mazatadrite makye: 'Opi, ànya niyi rote kado anjioko moyite zoitaeriro cini ya märu ago ma'bi ànya se kabe taoma miya kai te. ²⁰ Ago ondro tazevoedre'ba miro Setepano abe ufuna, ma andivo orivoya lau, ufu ndaro male tadrina ni ago boŋgo nda ufu'bai ro mandrevona ni.' ²¹ Opi atate mări ekye: 'Nyoyi, mazona mi'da lozo di Atrai re.' " ²² Lidri gabite ta Paulo ro erine madale nda ata ta ono te; 'dooko ànya etoyi ugu totrete le otre ànyaro äduna ya ekye: "Ana nda zwi, äfu nda! Ojo ko ndäri orine!" ²³ Ànya uguyi totre te, ugu boŋgo ànyaro lovona be, ndi durufu utube kuru oli ya kyila si. ²⁴ Otaozo'ba kyila'bai Roma'ba ro ro ta lidri ndaro te Paulo urune tiři gawa kyila'bai ro ya, ago nda atate ànyari nda o'bine tase Yudaizi kayi ugu totre ago ka'doyibe kyilaro nda be ono tana eroza. ²⁵ Oko ondro ànya kembeyi nda te o'bine oko Paulo atate dri'ba kyila'bai ro se kedrebe lau ana ri ekye: "Inye'do ota ata gindi ämiri mano se te Roma ro se ca usu kote taenji be ono o'bine ya?" ²⁶ Ondro dri'ba kyila'bai ro keru ta ono te oko, nda oyite otaozo'ba re ago eji nda te ekye: "Nya e'di oyeya? Mano ana te orivoya Roma'ba yi!" ²⁷ Ago otaozo'ba oyite Paulo re ago eji nda te ekye: "Nyiti ta mări, inye'do mi te orivoya Roma'ba yi ya?" Paulo zatadrite ekye: "Owo." ²⁸ Otaozo'ba atate ekye: "Ma'debe a'done Roma'ba ro lagyena ru parata amba." Oko Paulo atate ekye: "Oko maro orivoya uti yasi." ²⁹ Dori lidri se koyebe Paulo ejine go enggerute kovole ni nda resi ago otaozo'ba te turituriro ondro nda kunita Paulo te orivoya Roma'ba yi owo, tana tase nda kembe nda be nyori si 'do ro. ³⁰ Otaozo'ba lete tase Yudaizi kicu Paulo be tana ro unine; ago kyononosi oko nda atate nyori Paulo ro se embe nda be sina ana onjine ago atate kohanii 'desi ndi Taäyi'bai cini be ri kalakotone. Ago nda ru Paulo te ago 'ba nda te edrene ànya kandra.

23 Paulo ndrevote ŋgye Taäyi'bai dri ago atate ekye: "Yisaraele'bai azi maro! Tavousu maro orivoya kadoro ta liti se maribe Lu kandra le tugi ono si ono rota." ² Kohani Fopara Anania ozo tate ànya se kedreyibe Paulo re kai ri nda o'bine kala ya. ³ Paulo atate ndäri ekye: "Endaro Lu o'bina mi 'da mi tiři gi a'bibe onjero ono! Miri iga vure maro opene Ota voro, caoko nya ugu Ota pere ta ozo si ànyari ma o'bine!" ⁴ Lidri se loto Paulo re ana atayite ndäri ekye: "Nya Kohani Fopara Lu ro o'da!" ⁵ Paulo zatadrite ekye: "Yisaraele'ba azi maro, mäni kote anjioko nda ni Kohani Fopara Lu ro owo! Taegy kabe ata ekye: 'Beṛo ko miri takozii miri'ba lidri miro ro tana atane!' " ⁶ Ondro Paulo

kondrete rukä gboko ro orivoya Sadukei ago azaka Parusii oko, nda atate ɾere Taäyi'bai ri ekye: "Yis-araele'ba azi! Ma orivoya Parusi yi, ngwa Parusii ro. A vure maro ope noŋwa ono tana mio'ba se ma'dobe sina se avo efona 'da ana rota." ⁷ Dori nda kata tase ono te oko, Parusii ndi Sadukei be etoyi kalaopete, ago gboko lonyirute. ⁸ (Tana Sadukei ka ata ekye lidri ri efone ni avo yasi i'do ago malaika kode torii i'do, oko Parusii mayi ndi tase cini nätu ono ya.) ⁹ Amo a'do gwo ndra, ago rukä miemba'bai Ota ro ro se orivoya gboko Parusii ro ana ngayite kurusi edreyite ngiyiri ekye: "Musu ngakozi aza ko mano ono be! Kode azayi tori kode malaika ata ndi ni endaro ndäri!" ¹⁰ Kaladiři zarute kyilaro ta'doro Otaozo'ba kyila'bai ro te orivoya turiro ukyi otowa Paulo 'da jinyijinyi. Ta'doro nda zo kyila'bai ndaro te oyine gboko lako, Paulo urune ni ànya resi, ago ruyi nda te lociyite tiři gawa kyila'bai roya. ¹¹ Ngäkyi gi ana si Opi edrete ago atate Paulo ri ekye: "Nya'do ko turiro! Nyedre tazevo maro te Yerusalema ya noŋwa, ago beɾo kpa miri oyene inye Roma ya." ¹² Kyenonosi oko rukä Yudai ro otoyikalate ago rayitate, ànya äruyirute ànyari ngaonyane kode nga aza umvune i'do madale ànya ufunayi Paulo lutu. ¹³ Ànya orivoya ndrani 'butesu drisi se korayi ta ono be voaloya owo. ¹⁴ 'Dooko ànya oyiite kohanii 'desi re ndi 'desii be ago atayite ekye: "Mà'ba tao'ba lämu'duro te voaloya ko ngaonyane madale mäfuna Paulo lutu. ¹⁵ Ka'do inye, ami ndi Taäyi'bai be mizo ta Otaozo'ba kyila'bai Roma'ba ro ri Paulo ezine amire, miomba oyesi mikye ile tangye unine ndra ta ndaro ta. 'Dooko mà'dona ɾo nja nda ufune teinye esaako noŋwa." ¹⁶ Oko ngwaagoro endreŋwa Paulo ro ro eri ta taäyiro ana te; ago nda oyite tiři gawa kyila'bai ro ya ago iti tana te Paulo ri. ¹⁷ 'Dooko Paulo zi dri'ba kyila'bai ro alo aza te ago atate ndäri ekye: "Muru agoanji ono nyugu Otaozo'ba re; nda ta aza be itine ndäri." ¹⁸ Dri'ba ru nda te, ugu nda te Otaozo'ba re, ago atate ekye: "Kamba'ba Paulo zi ma te ago eji ma te agoanji ono ezine mire, tana nda ta aza be atane miri." ¹⁹ Otaozo'ba ru dri agoanji ana rote, ago ru nda te pere, ago eji nda te ekye: "Tase mibe sina itine märi e'di ya?" ²⁰ Nda atate ekye: "Drikaca'bai Yudai ro leyitadrite mi ejine ondo Paulo ugune Taäyi'bai re, miomba oyesi ekye vure le tangye unine ta ndaro ta. ²¹ Ka'do inye, nyeri ta ànyaro ko, tana lidri orivoya ndrani 'butesu drisi se ka oye ruda'done ago kayi oye nda kwotene. Ànya äruyirute ko ngaonyane kode nga aza umvune madale ànya ufunayi nda lutu. Yauono ànya teɾo nja ta ono oyene ago kayi ta miresi kwotena." ²² Otaozo'ba atate ekye: "Nyiti ta ono ko 'diaza ri mikye yiti ta ono te märi." Ago nda 'ba agoanji ana te oyine. ²³ 'Dooko Otaozo'ba kyila'bai ro zi dri'bai ritu kyila'bai rote ago atate ekye: "Muru kyila'bai kama ritu (200) nja oyine Kaisaria ya, ago farasi'bai 'butenjidrieri (70) ndi äzu'bai kama ritu (200)

be, ago nyà'do nja oyine saa nina ngäkyi rosi. ²⁴ Nyozo rukä farasii ro Paulo ri umuza ago nyugu nda londro ro Wari'ba Felikisi re." ²⁵ 'Dooko Otaozo'ba egyi te oso nonye: ²⁶ "Ni Kelaudia Lusua resi, Felikisi, wari'ba kado para ri mede be. ²⁷ Yudai ruyi mano ono te ago aba kayi oyete nda ufune, merite nda orivoya Roma'bai, ago moyite kyila'bai maro be ago mapa nda te. ²⁸ Malete tase ànya kikicuyi nda be tana ro unine, ago mugu nda te Taäyi'bai ànyaro re. ²⁹ Musu vona te anjioko nda ye ngakozi aza ko se nda ufune kode nda o'bane kamba ya tana ro, tase ikicu nda be tana ro anjioko ta Ota modo ànyaro rota. ³⁰ Ondro ititate märi ekye, äyitate nda lomvo oko, maratate dori nda ozone mire. Mititate nda kicu'bai ri ta ànyaro nda lomvo itine mi kandra." ³¹ Kyila'bai yeyi tase ozobe ànyari oyene te. Ànya ruyi Paulo te ngäkyi ana si ago uguyi nda te le Anetipatrissa ya. ³² Kyenonosi oko kyila'bai se kababe pa si goyite tiři ya ago e'beyi farasi'bai te ugu oyine nda be. ³³ Ànya uguyi nda te Kaisaria ya, ozoyi waraga te Wari'ba ri ago eziyi Paulo te nda re. ³⁴ Wari'ba zi waraga te ago eji Paulo te nda ni wari enwani yasi. Ondro nda kunite nda ni Silisia yasi oko, ³⁵ nda atate ekye: "Merina ta miro 'da ondro mi kicu'bai kesayite owo." 'Dooko nda ozotate Paulo gagane vo 'desi wari'ba roya.

24 U'du nji vosi oko Anania Kohani Fopara oyite Kaisaria ya rukä 'di'desii robe ago ota uni'ba aza se äzite Teretulu ana be. Ànya edreyite Wari'ba Felikisi kandra ago itiyitate Paulo lomvo. ² 'Dooko äzi Paulo te zo ya, ago Teretulu eto nda kicute, nonye ekye: "Mi 'desi se kado para! Tavouni miro a'doro dri'ba ro ono 'ba marite liatokpero tuna te amba, ago nga kado amba ayete ta kado 'bädi amaro rota. ³ Màle taliatokpe ono ri a'done ago tu cini si, ago maye aro'boya amba miri. ⁴ "Male ko saa miro enjine amba, caoko, ma mi eji yauuni si ago ta amaro erine aree. ⁵ Musu mano ono te 'di koziro rriti ozoozoro, nda 'ba Yudai te amone kyilaro 'bädi cini yasi, ago nda kpani dri'ba gboko Nazareta'bai ro. ⁶ Nda ojo kpate Yekalu enjine, ago märu nda te. ⁸ Ondro nyeji mano ono te, mi andivo minina ngase cini mikicu nda be tana ro tana 'da ni nda resi." ⁹ Yudai letadri nga kicu ono rote ago atayite ekye, ta cini ono orivoya tangye yi. ¹⁰ 'Dooko Wari'ba atate Paulo ri ta itine, ago Paulo atate ekye: "Mänite mirite vureope'ba ro Tu'de ono dri ndroa na amba, ago ma orivoya ya'idwesi ta andivo maro ro itine mi kandra. ¹¹ Andivo miro mini ɾote, u'duna ko ndrani 'butealo foritu drisi moyite Yerusalema ya mäture. ¹² Yudai usuyi ma kote ugu kaladiřivoya 'dialo aza be Yekalu ya, usuyi ma kpa ko ugu ya lidri ro engavoya, ca zoitaeriro ya kode ca 'bakici ya. ¹³ Ànya ka'dayi tangye tase ànya kikicuyi mabe tana ro kpa ko miri. ¹⁴ Ma ta ono o'bane unine miri: Ma Lu zutui amaro ro mäture ugu oso si Liti Opi ro se ànya ekye kowe yi ono vo. Oko mama kpate ngase cini egyibe Ota Musa roya ago bukui nebii roya

ono ya. ¹⁵ Ma kpa mio'ba alo ono be Lu ya oso ànya se kwoi ka'do be sina ronye, anjioko lidri se àzibe kado ago kozi efona 'da ni avo yasi. ¹⁶ Ago ma andivo mojote ondoalo a'done tavousu ngye ya robe Lu kandra ndi lidri be. ¹⁷ "Ndroa amba a'do maro i'do Yerusalema ya vosi, moyite lau parata ugune lidri modo maro ri ago kpa tori olone. ¹⁸ Ondro ma ugu ta ono oye nonye oko, ànya usuyi ma te Yekalu ya la'bi 'diwàriro ondena mări vosi owo. Lowa i'do mabe ago tagburu i'do. ¹⁹ Oko ruká Yudai ro ni wari Asia ro yasi orivoya lau; andivo ànyaro beṛo ikyine mikandra ànya kikicuyi ma robe ondro ànya ka'doyite ta aza be malomvo owo. ²⁰ Kode lidri gi noṛwa kwoi kitiyi taenji se ànya kusuyibe mayebe koziro tuse medrete Taäyi'bai kandra ana si, ²¹ e'be gïalo ta alodi medrete tuse medrete ànya kandra ana si makye: 'Nya vure maro opena ondro ono ta taoma se ekye avo efona 'da ono rota.'" ²² 'Dooko Felikisi se ni ta Liti Opi ro ono ṛote, shwe tu te mileya. Atate ànyari ekye: "Ondro otaozo'ba kyila'bai ro Lusïa kesate oko, marana tu vure ro 'da." ²³ Nda ta dri'ba kyila'bai ro se kabe vo Paulo ro ondre ana te nda gagane, ago dritai ozone ndäri ago ole ozone bereazii ndaro ri nga ozone ta lemeri ndaro rota. ²⁴ U'du fere vosi oko Felikisi ikyite toko ndaro Durusila be, se orivoya Yuda yi. Nda zo lazo te Paulo vo ago eri ta ndaro te ondro nda ka ugu ta iti ta taoma Kristo Yesu ya rota owo. ²⁵ Oko ondro Paulo kugu ta iti te ta takado rota, ta andivo rita rota, ago ikyi Tu Vureopero rota oko, Felikisi a'dote turituri ro ago atate ekye: "Yauono nyoyi amiro ri, mago mázina mi 'da ondro manji tuna te owo." ²⁶ Ago tausü ya nda orivoya mio'ba be ekye Paulo ozona parata 'da iri tana ta ono ro nda zi Paulo te ondoalo atane nda be. ²⁷ Ndroa ritu kälävute oko Porekio Feseto gorite vo Felikisi roya wari'ba ro. Oko tana Felikisi le Yudai i'dwene ndi nda e'be Paulo te 'du kamba ya.

25 U'du nätu Feseto kesabe wari ya vosi oko, nda oyite ni Kaisaria yasi Yerusalema ya. ² Lau kohanii 'desi ndi dri'bai Yudai robe itiyitate Paulo lomvo. Ànya ejiji Feseto te ³ takado oyene ànyari Paulo ezi si Yerusalema ya, tana ànya äyiyitate nda ufune liti ya. ⁴ Feseto zatadrite ekye: "A'ba Paulo te kamba ya Kaisaria ya ago andivo maro ma oye ogone lau ndrïro. ⁵ Mi'ba dri'ba amiro koyiyi Kaisaria ya mabe ago kikicuyi mano ana ondro nda koye nga aza te koziro owo." ⁶ Feseto go rite u'duna njidriena kode 'butealo ànya yibe ago 'dooko oyite Kaisaria ya. Kyenonosi oko nda rite vo vureopero ya ago ozotate Paulo ezine. ⁷ Ondro Paulo kesate oko, Yudai se kikyiyibe ni Yerusalema ya ana edreyite gbikyi nda lomvosi ago etoyi takozï amba itite nda lomvo, se tanḡye i'do kigye. ⁸ Oko Paulo ititate andivo ndaro ta ekye: "Maye nga koziro aza kote Ota Yudai ro lomvo, kode Yekalu lomvo kode 'Bädrï'ba Roma'ba ro lomvo." ⁹ Oko Feseto le Yudai i'dwene, ago nda eji Paulo te ekye: "Milena gi'da

oyine Yerusalema ya vure miro ape robe makandra lau ya?" ¹⁰ Paulo atate ekye: "Ma edrevoya yau vo vure opero 'Bädrï'ba ro modona kandra, se beṛo vure maro opene kigye owo. Maye ngakozi aza kote Yudai ri, ago mi andivo minite kado. ¹¹ Ondro mepere Ota te ago maye nga azaka te se egyena odra ndi mädri, märi taejine i'do voopaza ni kigyesi. Oko ondro tanḡye ka'dote i'do tase itibe malomvo ono ya, 'diaza unina ko ma ozone ànyari. Moyina ndi 'Bädrï'ba re." ¹² 'Dooko Feseto käyitate taäyi'bai ndaro be oko, zatadrite ekye: "Milebete 'Bädrï'ba ondrene nyoyina ndi 'Bädrï'ba re." ¹³ Tu aza si oko 'Bädrï'ba Aguripa ndi Berenisa be ikyiyite Kaisaria ya mede oyene Feseto ri. ¹⁴ Ori ànyaro lau u'duna amba vosi oko, Feseto iti ta Paulo rote 'bädrï'ba ri ekye: "Mano aza orivoya noṛwa se Felikisi e'bate kamba'ba ro, ¹⁵ ago ondro moyite Yerusalema ya oko, kohanii 'desi Yudai ro ndi 'di'desii be itiyitate nda lomvo ago ejiji ma te nda ezane. ¹⁶ Oko mititate ànyari makye a'do ama Roma'bai ro ko mano se ikicube taenji aza ro ozone teinye ndäri ta ata ako miya miya nda kicu'bai be ago ta andivo ndaro ro ata ako ngakicu ono lomvo. ¹⁷ Ondro ànya kesayite noṛwa oko, meleye ṛo ko, kyenono si marite vo vureopero ya ago mozotate mano ana locine. ¹⁸ Kyila'baazii ndaro edreyite kuru, oko ànya kicuyi nda kote takozï aza se taenjiro musu tana be rota. ¹⁹ Ànya cini a'dote kaladiṛivoya nda be ta mätu modo ànyaro rota ago ta mano se àzibe Yesu ono rota, se drate, oko Paulo ka ata ekye nda orivoya lidriidriro. ²⁰ Musu ta aza kote atane ta nonye ono ta, ago meji Paulo te kode nda a'dona ndi olebe oyine Yerusalema ya ago vure tase kwoi ro ape robe lau. ²¹ Oko Paulo ejitate vure ndaro ugune vure 'desi ya, nda ejitate nda gagane ago 'Bädrï'ba ri ni vure ndaro opene. Ago mozotate ndäri a'done vookwa'ba zelee madale mazona nda gwo 'Bädrï'ba re." ²² Aguripa atate Feseto ri ekye: "Andivo maro male ta mano ono ro erine." Feseto zatadrite ekye: "Nyerina ta ndaro 'da ondo." ²³ Tu kinjo si oko Aguripa ndi Berenisa be ikyiyite taoro amba be ago ciyite ya zo kalakoto roya ndi kyila'bai se 'desii ro iyi yibe ndi lidri dri'bai 'bakici ro yibe, Feseto ozotate, ago oloci Paulo te. ²⁴ Feseto atate ekye: "'Bädrï'ba Aguripa ndi 'dicini se orivoya ama be noṛwa ono be: Mindre mano gi ono se lidri cini Yudai ro a'dote kyïlari sina, kpa noṛwa ago kpa Yerusalema ya. Ànya itiyi tate märi nda lomvo, ànya treyite ekye beṛo ndäri odrane. ²⁵ Oko musu ta aza ko se nda koyebe koziro nda o'baza odrane. Ago nda andivo ejitate 'Bädrï'ba ondrene, maratate nda ozone. ²⁶ Oko ma ta gya aza ako egyine 'Bädrï'ba ri. Ago meji nda te ami kandra, ago ndrana ro mikandra 'Bädrï'ba Aguripa! Tana vure ndaro ondrene vosi, ma'do robe ta aza be egyine. ²⁷ Tana landre ko kadoro märi kamba'ba aza ozone teinye tase itibe nda lomvo tana ka'da ako ngye."

26 Aguripa atate Paulo ri ekye: "Ozotate miri ta itine ta modo miro rota." Paulo kanda drí andivo ndaro rote ago ititate andivo ndaro ta nonye ekye: ²"Bädri'ba Aguripa! Mandrebe andivo maro te kandrakado be tu ondro ono si ma ta maro itina andivo maro ta mikandra ro ni tase cini Yudai kicuyi mabe sina yasi. ³Ndrana mini la'bi Yudai ro tana rote kado ndi kaladiři be. Ka'do inye meji mi ta maro erine yaiņgyi si. ⁴"Yudai cini niyi ori se maribe agoanji si tana te. Anya niyi ori se maro maribe tana te cini, kati 'bädri modo maro roya ago 'dooko Yerusalema ya. ⁵Anya niyi rote ondoalo, ondro anya koleyi ndi tazevona edrene, etovona řoni ori kati maro se ma'dobe alo aza gboko oye'ba ndra mätu amaro ro, Parusii ro. ⁶Ago yauono medre noņwa vure maro opene ta mio'ba se mabe sina tase Lu ko'babe zutui amaro ri rota. ⁷Ro ni ngase modona 'bakalai 'butealo foritu amaro ro mio'ba be a'done sina ro, se anya kayibe ugu Lu mätu kitu si ago kpa ngäkyi si tana ro owo. Ago ta mio'ba ono rota, mise fopara ono, anjioko Yudai kayi ugu ma kicube ono tana ro! ⁸Ami se noņwa ono nyusu gwo rritiro tao-mané tase Lu kabe avo lofo ono ya etaya? ⁹"Ma andivo musutate anjioko beřo märi nga cini se mänibe oyene ävuru Yesu Nazareta ro lomvo oyene. ¹⁰Ono ni tase mayete Yerusalema ya owo. Märü drikaca teni kohanii 'desi rigyesi ago mavo lidri amba Lu rote kamba ya; ago ondro ape vure anyaro te ufune oko, ma alo aza se koletadri odra anyaro robe owo. ¹¹Tuna amba meza anya te zoitaeriro yasi ago mojote anya o'bane taoma anyaro kalana ogane. Ma'dote kyilaro anya yibe ago moyite 'bakici atra ro yasi anya ezane. ¹²"Ta ono ta moyite Damaseka ya drikaca be ndi ota be ni kohanii 'desi resi. ¹³Mise fopara ono, te oso kitudiri ronye liti se kabe oyi Damaseka ya dri oko, mandre ngaeyi läguläguro ndrani kitu drisi te, kikiyi ni vokuru yasi ago eyivote gbikiyi ma lomvosi ndi lidri se kayi ugu ababe mabe ana yibe. ¹⁴Ama cini ma'dete vuru, ago meri ata te ka ata märi kala Ebere si ekye: 'Saulo, Saulo! Nya ma eza etaya? Nya andivo miro oye koziro migo nya ugu mi lo'be, oso 'danęo kabe andivo iro lo'be dofo kuzupi anyaro ro lomvo ronye.' ¹⁵Meji tate makye: 'Mi a'di owo ya Opi?' Ago Opi zatadri maro te ekye: 'Ma orivoya Yesu, se nyabe ezana ono owo. ¹⁶Oko miņga kuru nyedre pa miro dri, maka'darute miri mi o'bane ruindu'ba ro märi. Miri tase mindrebe ta maro ta tu ono si ono tana itine azii ri ndi tase maka'dana 'da miri mileya be. ¹⁷Mapana mi 'da ni lidri Yisaraele ro rigyesi ndi Atrai se mabe mi ozo anyare be. ¹⁸Miri mi anyaro upine ago mi anyaro ezane ni vouni yasi ngaeyi re ago ni mbara Sattani ro yasi Lu re, ago taoma anyaro maya si e'bene anya 'da takozii anyaro ta ago usunayi vo anyaro 'da lidri onjionji Lu ro lako.' ¹⁹"Ndi inye, 'Bädri'ba Aguripa mari kote rulofo ni vo'buyakuru yasi ono tana oroako. ²⁰Mape tate kati Damaseka ndi Yerusalema be ya ago

Yudai cini ya ago kpa Atrai lako, anjioko beřo anyari drietane ni takozii anyaro yasi ago egone Lu re ago nggase ka'dana 'da anya etadrite 'do oyene ayani. ²¹Ta ono ta Yudai ruyi ma te 'dooko ma te orivoya Yekalu ya, ago anya ojoyite ma ufune. ²²Lu ezi ma opa te le tu gi ono ya, ago medre mikandra noņwa ugu tazevo maro edrene 'dicini ri, 'di giřiņwa ndi 'di 'desi be ri. Tase mabe atana ono orivoya kpa ni nggase nebii ndi Musa be katayi tana be ka oyebe ugu a'done owo; ²³ekye beřo Mesiya ri ruezane ago ro ni 'dise kati efone ni avo yasi owo, ta ngaeyi ngaoparo ro tana ayozana sina Yudai ri ndi Atrai be." ²⁴Ago Paulo kata tate andivo ndaro ta nonye oko, Feseto trete nda dri ekye: "Mi ngäbä yi, Paulo! Tauni amba miro ka ugu mi o'bani ngäbä ro!" ²⁵Paulo zatadrite ekye: "Ma i'do ngäbä ro, mi se fopara ono, ma ugu lazo se nggye tana opena. ²⁶'Bädri'ba Aguripa! Mänina ndi atane miri teinye turiako, tana mini tase cini kwoi te, mänite endaro mini tavo anyaro te cini, tana tase ono a'do kote da'doda'doro cuku ya, ²⁷'Bädri'ba Aguripa mima ndi ta nebii ro ya ya? Mänibe mima ndi!" ²⁸Aguripa atate Paulo ri ekye: "Nyusu miro be tu gi fereņwa ono si mi'bana ma ndi Kristo'ba roya?" ²⁹Paulo zatadrite ekye: "Tu fereņwa ya kode tu amba vosi, mätu maro Lu ri orivoya mi ta ndi vona se cini kayi ta maro erina tu ono si ono ka'do robe ma ronye, e'bena gialo nyori se kwoi ayani!" ³⁰'Dooko 'bädri'ba, wari'ba, Berenisa be ndi azii cini be nggayite kuru, ³¹ago ugu oyivoya ni nasi vosi anya atayite iyivoya ekye: "Mano ono ye nga aza kote nda ufune tana ro kode o'baza kamba ya." ³²Ago Aguripa atate Feseto ri ekye: "Mano ono änina ndi onjine aba nda keji ta ko 'Bädri'ba ondrene owo."

27 Ondro aratate ämäri oyine Italia ya oko, anya ozoyi Paulo te rukä kamba'bai robe Yulia rigye, nda orivoya dri'ba kyila'bai Roma'bai ro se äzibe "vo 'Bädri'ba ro ondre ro 'doro." ²Moyite macite toņbo ni Adramutiuma yasi ya, se te ro nja oyine vo lakazä lofo ro wari Asia ro roya, ago mäдите. Arisetareku, Makedonia'ba yi ni Tesalonika yasi orivoya ama yibe. ³Kyenonosi oko mesate Sidona ya. Yulia a'dote yauni be Paulo ri ago letadrite ndäri oyine bereazii ndaro ondrene, ago nggase nda kolebe ozone ndäri. ⁴Ago moyite ni nasi, ago tana oli eligwo ämädri, mäдите vose oli kozi i'do kigye telesi roņga Saiporosi ro dri. ⁵Mazadri gyi'desi rote ni Silisia ndi Pamefulia be yasi ago mikyite Mura se Lukia ya ana ya. ⁶Ni nasi dri'ba usu toņbo aza teni Alegezandria ya se ka ugu oyi Italia ya, ago nda 'ba ama te kigye. ⁷Mäдите liyaro u'duna amba rriti amba si äduro oko masate le 'ba 'desi Kenido ro lomvo. Oli laga ama zo oyine lozo ni vo ana yasi, ago mäдите le vose oli kozi i'do kigye telesi roņga Kurete ro roya, mugu lävute cuku Salemoné ro lomvosi. ⁸Mugu udite loto gyi kalasi ago rriti amba si mesate vose äzibe Voedrero Kado toņboi ro ana ya, se

ko lozo ni 'ba'desi Lasea ro lomvosi. ⁹ Marite madaro lau, madale a'dote rritiro udine mileya, tana karama 'didro'be ro tuna lāvute nja. Ago Paulo edretavote àn-yari nonye ekye: ¹⁰ "Mano kwoi, mandrebe oyi amaro ni nosi mileya a'dona ndi rritiro, lakazà enjiruna 'da ndi tonjbo be, ago adrana kpa." ¹¹ Oko dri'ba kyila'bai ro lete ta otaozo'ba ndi tonjbo kuzupi be ro erine ndra, ni ta Paulo ro ri. ¹² Vo ana ko kado orine meři si kigye; ago amba lidri ro lete oyine ni gyi'desi yasi ago ojoyite ruutrine osane Foenesia ya, ondro ka'do gindi rritiako, tana ari robe meři si lau. Foenikia orivoya vo edrero yi Kurete ya miāwuvo lakole ngāriṅwa ro aṅgoya be ago mā'du ro aṅgoya be ya. ¹³ Oli liyaro ni ngāriṅwa drisi eto oli te, ago lidri usutate ekye ānina ndi tase ànyaro ànya korayibe oyene, ago ànya eseyi nga tonjbo oyiro te ago diyite loto kototi wari Kurete ro lomvosi. ¹⁴ Ago ndrinqwa oko oli mbaraekye gbiriři be, se āzibe lakole mā'dudri ro 'Buzele be roya, elite ni ronḡa drisi, ¹⁵ kanda tonjbo te, ago 'dooko te rritiro tonjbo ri udine driya oli mi, me'be ruutrite ago e'betae oli ri ni uṅgyine. ¹⁶ Musu vo edrevo aza te ondro mālāvu ngāriṅwa dri ronḡa giṅriṅwa Kauda rote owo. Ago lau rriti amba si, mojote tonjbo giṅriṅwa se tonjbo 'desi ya o'bane kadoro. ¹⁷ Ànya eseyite kototi ago 'dooko embeyi iba te anda gbikiyi tonjbo lomvosi. Ànya te orivoya turi ro ukyi ànya umu'da kototi se siṅwa be wari Libiya roya ya, ndi ànya isiyi bonḡo udiro gwo vuru ago 'bahi tonjbo teni oli ri ubine. ¹⁸ Oli gbiriṅbe rigi 'du oline, ago kyononosi oko ànya etoyi lakazà azaka tonjbo ya lovote tesi, ¹⁹ ago tu kinja si oko ànya lovoyi lakazà tonjbo ya te tesi. ²⁰ Ago u'duna te amba māni kote kitu ndi 'bi'bi be ondrene, ago oli ugu usite mbarasi. Āduro ama te mio'ba ako ta ruopa rota. ²¹ Ondro lidri korite tuna amba ngaonya ako oko, Paulo edrete ànya lako ago atate ekye: "Mano kwoi, aba nyeri ta maro gwo 'da aba ro ko udine ni Kurete yasi; aba mānina ko ngase cini kenjirube ago kujebe kwoi ijene. ²² Oko yauono ma rulo'ba āmiri, a'done yaingyibe. Alo aza amiro ri adri ndaro ijene i'do, e'be gialo tonjbo ayani. ²³ Tana ngākyibe malaika Lu se ma ni nda ro ago se mabe mātuna ikyite mare. ²⁴ Ago atate ekye: 'Paulo, nyuturi ko! Beṛo miri edrene 'Bādri'ba kandra, ago Lu takado ndaro miri si nda pa adri ànya se cini kayi ugu udi mibe kai rote.' ²⁵ Nyā'do yaingyi be mano kwoi! Tana mayitate Lu ya ta a'dona ndi oso itibe māri ronye. ²⁶ Oko ābina ama 'da kototi ronḡa aza roya." ²⁷ Ngākyina te 'butealo fosu ago oli gbiriṅbe ka drigba ugu ama ubi Gyidesi Mediteraneana drisi. Te oso o'bwaro oko tonjbo'bai kusuyi iro be ekye mesate loto kototi. ²⁸ Ago ànya voyi iba ngalāngyilāngyi ro embe si kigye te oci gyi ro ojoza ago usuyi oci gyi ro cite kpikpina kama alo 'buteritu (120), fere voigyesi ànya ojoyi kpate ago usuyi ocina te kpikpina 'butenjidriesu (90). ²⁹ Ànya te orivoya turituri ro ukyi tonjbo o'beru'da kuni lomvo, ago ànya evoyi lo-

go nga oyiro su teni kundu tonjbo ro yasi ago mātuyite ta voiwi rota. ³⁰ Ago tonjbo'bai ojoyite vo opane ni tonjbo yasi; ànya voyi koṛonḡe te gyi ya ago yeyi miomba te osoago ànya kayi oye logo ngaoyiro azaka evona ni mile tonjbo ro yasi. ³¹ Oko Paulo atate dri'ba kyila'bai ro ri ndi kyila'bai be ekye: "Ondro tonjbo'bai koriyi kote tonjbo ya ami te mio'ba ako ta ruoparo ta." ³² Ago kyila'bai loyi iba se kāti koṛonḡe be ana te ago e'beyite oyine. ³³ Teinye 'buzevero osiako, Paulo lo'barute ànya cini ri nga aza onyane; ekye: "Mirite yauono u'duna 'butealo fosu, ago tu gi cini kwoi ya mīnya nga aza kote. ³⁴ Ka'do inye, molo'baru āmiri nga aza onyane; tana nyādri robe, tana ca drikyiri alodi drī amiro ro ri ruenjine i'do." ³⁵ Ta ono ugu atana vosi oko, Paulo ru ambata aza te ozo aro'boya te Lu ri ànya cini milesi, wa te, ago eto onyana te. ³⁶ Ànya a'dote agoago be ago vo ànyaro cini alo alo nyāyi ngaonya kpate. ³⁷ Ago oti amaro cini tonjbo ya orivoya kama ritu 'butenjidrieri fonjidrialo (276). ³⁸ Ondro ngaonya kojo 'dicini te oko, ànya 'bahi tonjbo te a'done tefe inya cini lovo si gyi'desi ya. ³⁹ Ondro vokiwite oko, tonjbo'bai niyi wari ana kote, ago ànya ndreyi cuku aza te kototi be ago rayitate ondro ka'do ndi rritiako ànyari te tonjbo ubine lau. ⁴⁰ Ago ànya loyi bonḡoi ngaoyiro te ago e'beyi ànya te ocine gyi'desi ya, ago tuna gi ana si ànya onjiyi iba se kabe bonḡo tonjbo ro o'bana ni udine te. 'Dooko engayi bonḡo udiro te mile tonjbo roya tana oli kubi tonjbo robe mileya, ago mugu oyite kototi. ⁴¹ Oko tonjbo 'berute kototi siṅwa be lomvo ago lelete; mile telesina kundu yasi langote ronyoronyo ni gbulā gyi 'desi ro ri. ⁴² Kyila'bai rayitate kamba'bai cini tufune, ni ànyari ugu elevoya kototi ukyi opayivo 'da. ⁴³ Oko dri'ba kyila'bai ro lete Paulo opane, ago nda laga ànya tezo ta ono oyevoya, nda ozo tate lidri cini se kuni gyi ele te ri efone ni tonjbo ya ago elene kototi; ⁴⁴ Ago anjokona soyite, ruyi ice kyelekpe te ndi nga azaka se kotonḡorube ni tonjbo yasi be. Ago ama cini mapavote londrooro oso inye.

28 Ondro mesate londro ro kototi oko, musu vona gwo anjioko āzi ronḡa ana te Maleta. ² Ba'bai vo ana ro a'doyite bereazi ro āmāri, tana 'bu eto u'dite ago vo i'dwe tawi, ago ànya toyi asi te ama cini ri owine ago ruyi ama te ya i'dwesi. ³ Paulo oto drī tiza rote ago nda ka o'bana asi ya oko, ini efote ni voeme ri kigyisi ago barirute drī ndaro ya. ⁴ Ba'bai ndreyi ini te leyivoya drī Paulo roya ago atayite azi ri ekye: "Mano ono a'dote ro 'diufu'ba yi, oko tangye le ko ndāri orine, apa nda gica ni gyi'desi yasi owo." ⁵ Oko Paulo kpe ini gwo aviri asi ya teinye ini ye nga aza kote koziro ndāri. ⁶ Ànya riyite nda okwane kode vona ogana 'da kode nda o'dena 'da ndri vuru avo ro. Oko kokwayi vote madaro ago kondreyi nga aza a'do kote ndāri oko, ànya twayi tausu ànyaro te ago atayite ekye: "Nda orivoya lu yi." ⁷ Ko lo-

zo ni vose ana lomvosi wari azaka orivoya se kuzupi na ni Pubelio, opi roŋga ro. Nda ru ama te yai'dwesi ago ma'dote ŋgwazi ndaro ro u'duna nātu. ⁸ Täpi Pubelio ro, u'duvoya kitapara dri, adravoro driu'bo be ago kundri kari ro. Paulo cite zo ndaro ya, mätute, 'ba drí ndaro te nda lomvo, ago ede nda te. ⁹ Ondro ta ono ka'dote oko, lidri adravoro se cini roŋga ana dri ikyite ago edete. ¹⁰ Ànya ozoyi ŋgapäri amba te ämäri, ago ondro mà te ugu udi oko, ànya 'baya ŋgase ama be lemerina be iyi te toŋbo ya ta aba amaro rota. ¹¹ Imba nātu vosi mädite toŋbo si ni Alegezandria yasi, toŋbo se äzite, "Lu Lezoro" se rite meři si roŋga ya. ¹² Mesate 'bakici Surakuse roya ago märke lau u'duna nātu. ¹³ Ni nasi mugu udite ago mesate 'bakici Regiuma roya. Kyenonosi oli eto olite ni ŋgäriŋwa drisi, ago u'du ritu si mesate 'bakici Peteoli roya. ¹⁴ Musu taoma'bai azaka te lau se ejiji ama te orine ànya yibe u'du njidrieri! 'Dooko mesate Roma ya. ¹⁵ Taoma'bai Roma ya eriyi ta amaro te ago ikyiyite le Vo Ŋgalogyero Apio roya ago utuyidri amaro te Zo Loliro Nātu ya. Ago ondro Paulo kondre ànya te oko, nda ye aro'boya te Lu ri ago a'dote agoago be ndra. ¹⁶ Ondro mesate Roma ya oko, ale-tadrite Paulo ri orine iře kyila'ba alo be ugu nda gagane. ¹⁷ U'du nātu vosi Paulo zi dri'bai Yudai ro se lau ana te voaloya. Ondro ànya kotoyikalate oko, nda atate ànyari ekye: "Yisaraele'ba azi maro, ma gica ta aza ako lidri amaro kode la'bi se musute ni zutui amaro resi lomvo, a'ba ma te kamba'ba ro Yerusalema ya ago ozo ma te drí Roma'bai roya. ¹⁸ Ma eji vosi Roma'bai leyite ma onjine, tana ànya usuyite maye nga aza kote odra egyeza mädri. ¹⁹ Oko ondro Yudai gayitezo oko, ta 'do 'ba ma te oyine 'Bädrí'ba ondrene,

ma gica ta aza ako lidri modo maro ro kicuza owo. ²⁰ Ono ni tase ma'debe ta ejine ami ondrene ago atane ami yibe owo. Taŋgyero, embe ma te nyori si nonye ta nda se lidri Yisaraele ro kabe mio'ba tana ro rota." ²¹ Ànya atayite ndäri ekye: "Musu ta aza kote ni Yuda yasi ta miro ta, ago 'diaza amaro ikyi ko ni nasi lazo aza kode takozí aza be atane ta miro ta. ²² Oko màle ta miro erine, tana mänite vo cini ka ta ata gboko se nya'dobe kigye ono lomvo." ²³ Ago ànya rayi tu te Paulo be, ago oti ànyaro amba ikyite u'du gi ana si vose Paulo kabe ugu ori kigye ana ya. Eto řoni kyenon-bosi madale ŋgäkyi si nda edretazevote ànyari ta lazo ndaro miri 'bädrí'ba Lu ro rota, ago nda ojote ànya leyene ta Yesu rosi ugu Ota Musa ro ndi taegyí nebii robe uzi si. ²⁴ Rukä ànyaro eleyete ata ndaro si, oko azaka leyizo taomane. ²⁵ Ago ànya oiyiyite, leyi tadri kote ànyavoya. Tase Paulo katabe ono vosi se ekye: "Tori Alokado atate řo kado nebi Yesaya si ta zutui amiro rota. ²⁶ Tana nda atate ekye: 'Nyoyi nyata lidri ono ri mikye: Nyerina 'da ago nyerina 'da, oko minina ko; Mindrena 'da ago mindrena 'da, oko mindrena ko. ²⁷ Tana drí lidri ono ro tote, ago ànya tisiyi bi ànyaro te ago ànya seyí mi ànyaro te, ukyi mi ànyaro ondrevo 'da, bi ànyaro eri ta 'da, ago drí ànyaro uni ta 'da, ago ukyi ànya egoyi 'da mare, Lu atani ago ukyi mede ànya 'da.' " ²⁸ Ago Paulo nde tate ekye: "Ka'do inye, ämiri ta ono unine, tana lazo Lu ro ŋgaopa ro azote Atrai ri. Ànya erina 'da!" ³⁰ Ndroana ritu Paulo rite vose nda kogyete andivo ndaro ri ana ya, ago nda ru ànya se kiky-ibe nda ondrene kai te yai'dwesi. ³¹ Nda pe miri 'Bädrí'ba Lu ro ro tana te ago emba ta Opi Yesu Kristo rote, ugu taope te turiako ago dritai ro.

ROMA'BAI

1 Ni Paulo, ruindu'ba Kristo Yesu ro ago lazo'ba se anjibe ago äzibe Lu si Lazokado ndaro opene resi. 2 Tao'ba Lazokado ro Lu 'bate ro kyeno nebii ndaro si, oso egyite Taegyí Alokado ya ronye. 3 Orivoya ta Ngwa ndaro, Opi amaro Yesu Kristo rota, a'do ndaro lidri rosi, äti nda te zelevo Dawidi rosi; 4 a'do ndaro alokado Lu rosi, aka'da nda te mbarapara be a'done Ngwa Lu ro ro nda engga si ni avo yasi. 5 Nda si Lu ozo kandrakado te märi a'done lazo'ba ro ta Kristo rota, tana a'ba lidri tu'dei cini ro robe taomane ago taorone. 6 Ta ono anjioko loci ami se Roma ya kpate kigye, se Lu zite a'done Yesu Kristo ro. 7 Ago ka'do inye ma taegyí ami se cini Roma ya se Lu kulube ago kuzibe a'done lidri modo ndaro ro ono ri. Ka'do inye Lu Täpi amaro ago Opi Yesu Kristo kozo yauni ämiri ndi taliatokpe be. 8 Käti ono, maye aro'boya Lu maro ri Yesu Kristo si ta ami cini rota, tana taoma amiro a te tana iti 'bädri cini yasi. 9 Lu ni tazevoedre'ba maro anjioko tase mabe atana orivoya endaro, Lu se mabe ruindu rigye ya cini maro si ugu Lazokado ta Ngwa ndaro rota opesi ono. Lu nite anjioko mayi ta amiro ndi. 10 Tu cini si ma mätu. Ma taeji tana Lu ole kado ndaro si äduro oko ko'ba ka'do robe rritiako märi ukyine amire yau ro. 11 Tana male ro ya cini si ami ondrene, tana mala'do äru a'do tori voro ro robe ami yibe ami tombaza. 12 Tase malebe atane ni no anjioko ami riti ndi mabe apa robe saa alo si, ami opane taoma maro si ago ma opane taoma amiro si. 13 Ädrupii maro, be-ro ämiri tana oyine, anjioko tuna amba maratate ami täkyine, oko ondoalo nga azaka laga ma tezo oyevoya inye. Male kpa 'di azaka ri a'done drieta be ami lakosi, oso ma'dobe sina Atrai azaka lako ronye. 14 Tana ma kama be lidri cini ri, 'di Giriki ro ri ago 'dise ko Giriki ro ri, 'di embaemba ro ndi embaako'ba be ri. 15 Ka'do inye, ma orivoya ro nja Lazokado opene kpa ami se nyàbe ori Roma ya ri. 16 Tana ma ro cu taoma be ta lazokado roya, anya orivoya mbara Lu ro yi ànya se cini kabe taoma opaza, käti ono Yudaí ri, ago kpa Atrai ri. 17 Tana lazokado kani tase Lu kabe 'dio'ba tanjye'ba ro andivo ndaro be lofona: orivoya taoma si roni etovoya le ondena ya. Oso taegyí kabe ata ronye ekye: "'Dise a'bate tanjye'ba ro Lu be taoma si orina ndi." 18 Kyila Lu ro aka'date ni vo'buyakuru yasi takozí cini ndi taundi lidri robe lomvo se taundi nai kani tanjye laga uniako ono. 19 Lu ka ànya eza tana tase ànyari unine ta Lu rota ro orivoya

ngbelero, tana Lu andivona 'bate ngbelero. 20 Róni Lu ko'ba 'bädri be si, beti ondreako ndaro, riti mbara äduako ndaro ndi a'do ndaro Lu ro robe, andrete ngbelero, ànya usuyitavona te nggase Lu ko'babe si. Ka'do inye lidri kai te kalaogavo ako. 21 Ànya niyi Lu te, oko ànya ozoyi taoro se ndaro ozone ndäri kote, ànya yeyi aro'boya kpa ko ndäri. Oko tavousu ànyaro a'dote kpeye ta awi ro, ago tauni drí ànyaro ro a'dote awi twi ngätini be. 22 Ànya kayi ata ekye ànya orivoya tauni'bai, oko ànya orivoya amama yi; 23 Ugu Lu ongwaako mä-tune ayani, ànya kayi nggase edete betinai lidri ronye ongwaongwaro kode arii kode koronyai kode nga tegateganwà ronye mätuna ayani. 24 Ago ta'doro Lu ozo lidri se kai te nggase ya andivo ànyaro ro kolebe oyene ayani oyene, ago ànya kayi nggase undiro loyena ayani ànya voya. 25 Ànya tweyi tanjye Lu ro drí na gwo ta kowe rosi, nggase Lu ko'babe ànya kayi mätu ndi ruindu be oye rigye ayani vo O'ba'ba andivo roya, nda se a'done ni räruräruro äduako ono! Amen. 26 Ta nonye ono oye si, Lu e'be ànya te nggaleme driupiro ruezaro ri, ca 'ditoko enji a'do taloye ànyaro rote taloye se be-ro ko oyene si. 27 Mänoago kpa inye e'beyi taloye 'ditoko be gwo goyi loyeyi ta ro ànya voya. Mänoago ka tase driupiro oyena ànya voya ago tana ro ànya eziyi ruezase sindi ànyari usune ta takozí ànyaro loyero te andivo ànyari dri. 28 Tana lidri kai gayizo tauni se endaro ta Lu rota urune drí ànyaro ya, nda e'be ànya te ruenjine tauni drí ànyaro roya, tana ànya koyeyi nggase si ko ànyari oyene robe. 29 Tana ya ànyaro twi takozí, taundi, yagäru ndi ta ronyi loyero ànya voya be, ànya orivoya twi yaoko be, ago 'ditufu, kyila oye, ngaodo ndi yagyoryogyoro robe. Ànya kayi ugu kyere oye 30 ago kayi ugu takozí ndi taundi be ata azi lomvo, ya ànyaro osoro Lu lomvo, yaträkälä be, driungyi ndi mäwu be; ànya kayi liti amba azaka taundi urina, ànya royi uti'bai ànyaro ko; 31 ànya teinye tavouniako, ànya ätiyi tao'bai ànyaro ko, ànya ka'dayi takado ndi yauni be kote azii ri. 32 Ànya niyi ndi ota Lu ro kata ekye, lidri se kabe ori liti ono voro ojo odra be. Caoko, gialo ànya kayi ugu nga segi kwoi oyena, oko ànya ruyidri kpa azii se kabe ànya loye be.

2 Nyèri, inye'do nyà vure azii ro ope ya? Mi teinye kalaogavo ako, kode mi'bo a'di owo. Tana ondro nya vure azii ro ope ago 'dooko nya kpa nggase ànya kabe loyena 'do oyena ayani, mipe vure andivo miro

rote. ² Mänite Lu orivoya ngye ondro nda kate vure lidri se kabe nga nonye kwoi ro oyene owo. ³ Oko mi, bereazi maro, nya kpa ngase nyabe vure azii ro opena tana ro kai oye! Nyusu miro be mipana nga gi'da ni vure Lu ro riya? ⁴ Oko nya takadopara ndaro yauni ro ndi yaingyi be mawona. Endaro minite anjioko Lu orivoya takado be, tana nda ka ruutri mi lepene dri-etane. ⁵ Oko mi orivoya yaungyiekye taeriako robe, ago ta'doro nyugu taezaro odro modo miro dri tuse para kyila Lu ro ndi tanngye vure opero ndaro oyebe ka'dane si. ⁶ Tana Lu ozona nga lidri cini ri oso tase nda koyebe ronye. ⁷ Lidri rukä ka ugu takado oye, ago ka räru uři ndi taoro be, ndi adri onngwaako be. Lu ozona adri äduako 'da ànyari. ⁸ Lidri azaka kayi ta andivo ànyaro ro oye ago gayi tase tanngye ro zo, tana osoza tase koziro vo. Kyila Lu ro ndi ozi be ikyina 'da ànya dri. ⁹ Rueza ndi lomvoluwu be a'dona 'da ànya se cini kayibe tase undiro loye ri, a'dona kati Yudai ri ago kpa Atrai ri. ¹⁰ Oko Lu ozona räru, taoro ndi taliatokpe be 'da ànya se cini kayibe takado oye ri, ozona kati Yudai ri 'dooko kpa Atrai ri. ¹¹ Tana Lu ka vure 'dicini ro ope ojoojoro. ¹² Atrai orivoya Ota Musa ro ako, ànya kayi takozì oye ago jeyite Ota ako. Yudai orivoya Ota be, ànya kayi takozì oye ago a vure ànyari opena Ota si. ¹³ A'ba lidri kote tanngye'ba ro Lu be ugu Ota eri si, oko tase Ota kabe atana oyena si. ¹⁴ Atrai Ota ako, oko caoko ànya kayi tase Ota kabe atana oyena lomvo voro, ànya orivoya ota modo ànyaro ro, ànya ka'do gica Ota ako owo. ¹⁵ Taoye ànyaro ka ka'dana anjioko tase Ota kolebe egyi rote ya ànyaro ya. Ya ànyaro ka kpa ka'dana anjioko ta ono orivoya endaro, tana tavousu ànyaro tu azakasi ka ànya kicu ago tu azakasi ka ànya gaga. ¹⁶ Ago ndi, oso Lazokado se mabe opena ronye, ono ni tase a'dona 'da Tu äduro si owo Lu Yesu Kristo si opena vure tavousu da'doda'do ro 'dicini ro 'da. ¹⁷ Oko mi ni? Nya andivo miro uzi Yuda, nya mi äti Ota lomvo ago nya driungyi ta rumora miro Lu be ya; ¹⁸ mini tase Lu kolebe miri oyene ndi, ago mini ta teni Ota yasi tase kado onjiza. ¹⁹ Nya tausù mikye yi orivoya lepe'ba yi miako'ba ri, ago ngaeyi yi ànya se orivoya vouni ya ri, ²⁰ emba'ba yi amamai ri, ago miemba'ba yi tauniako'ba ri, mini rote endaro anjioko Ota ya mi orivoya tauni ndi tanngye cini be. ²¹ Nya azii emba, nyemba andivo miro ko etaya? Nya taope mikye: "Nyukugu nga ko," oko mi andivo nyukuguna nga kpa ya? ²² Nyata mikye: "Miye ta ko ago kode toko drisi," oko miyena ta kpa toko kode ago drisi ya? Ya miro oso tawi lu awi lomvo, oko nya kpa ni nga Yekalu ro topa ya? ²³ Nya driungyi ta a'doro Ota Lu robe ta, oko nya kpa ni driupi ezi Lu dri ugu Ota ndaro perena siya? ²⁴ Taegyì ka ata ekye: "Tana ta ami Yudai rosi, Atrai ka taundi ata Lu lomvo." ²⁵ Ondro nya Ota oro, olonngbiro amiro orivoya kado be; oko ondro miro Ota kote, nya'dona ndi osoago alo ami ro ko alona ngbiro. ²⁶ On-

dro Atra, se oloako ngbiro, ka tase Ota katabe oro, inye'do Lu ndre nda ro ko olooloro ngbiro, ya? ²⁷ Ka'do inye ami Yudai, Atrai opena vure amiro 'da, tana nya Ota Lu ro perena, nya'do gica sina egyiegyiro vuru ago alo ami ca ngbiro owo; oko ànya kayi Ota oro, alo ànya ca ko ngbiro lomvo voro owo. ²⁸ A'di ni Yuda endaro yi, olooloro ngbiro ya? Ko orivoya ni mano se Yuda yi a'do tesi si ya, se olo ndaro ngbiro orivoya a'do lomvo ro voro. ²⁹ Ka'do inye Yuda endaro ni nda se Yuda yi ya yasi, anjioko nda se alobe ngbiro ya ya, se orivoya ni losi Tori Lu ro ro, ko Ota egyiegyi ro yi. 'Di nonye ono usuna räru ni Lu resi, ko ni lidri resi.

3 Ka'do inye takado Yudai ro gindi ndrani Atrai ro drisi ya? Kode inye'do takado 'diolo ngbiro ro gibe ya? ² Endaro kadona ndi orivoya liti cini yasi! Kati ono Lu ozo lazo ndaro te Yudai ri. ³ Oko ondro azaka Yudai ro ka'do kote 'diri ro oko ya? Inye'do o'bana Lu gwo a'done ta'diri ako ya? ⁴ Endaro ko inye! Beṛo Lu ri a'done ngye, ondro lidri cini ka'do gica kowe'bai ro owo. Tana Taegyì kata ekye: "Beṛo mi ka'dane ngye ondro nyate ata owo; beṛo miri vure miro opene re ondro ate vure miro ope owo." ⁵ Oko ondro ka'do taoye kozi amaro ro kaka'da taoye ngye Lu rote ngbelero, inye'do mänina gindi atane makye, Lu ka taoye koziro ondro nda kate ama eza owo ya? (Taeji ono orivoya a'do lidri ro voro.) ⁶ Ko inye! Ondro Lu ka'do gwo orivoya tanngye ako, nda unina vure 'bädrì ro opene enwanye ya? ⁷ Oko ondro ka'do tanngyeako maro ka tanngye Lu ro ka'dana ago ka a'do 'desi ndaro o'bane edrene ngbelero ndra, tana e'di a drigba vure maro opena takozì'ba ronye niya? ⁸ Tana e'di nyàta ko mikye: "Mi'de màye taundi takado kikiyi robe ya?" Endaro, lidri rukä 'da ma te ugu ma kicu si ekye mugu ta gi 'do ata! Apena vure ànyaro 'da oso se sibe oyene ronye. ⁹ Ka'do inye ama Yudai gibe kadopara ndrani Atrai drisi ya? I'do inye alona. Maka'da rote nja anjioko Yudai ndi Atrai be ojo rere, ànya cini orivoya mbara takozì ro ze. ¹⁰ Oso Taegyì kabe ata ronye ekye: "Diaza alona i'do se orivoya tanngye'ba ro, ¹¹ 'diaza i'do tavouni'ba ro kode se kabe Lu uři. ¹² Ànya cini kute ni Lu resi; ànya cini ye takozì te; 'diaza ye tase kado kote, ca gi 'di alodi aza. ¹³ Ata ànyaro orivoya twi ngaodo odraro be; koweoga koziro kereri ladra ànyaro drisi, ago ozionya koziro oso äri ini ro ronye, ka itwe ni kala ànyaro yasi; ¹⁴ ata ànyaro orivoya twi latriotri osoro be. ¹⁵ Ànya kayi onga ndrìjwa 'di ogane ago ufune; ¹⁶ vose ànya kayibe oyi kigyese ànya kayi e'bena tandro ro ago perepere ro. ¹⁷ Ànya niyi liti taliatokpe ro ko ¹⁸ Ànya niyi ta Lu oro ro kpa ko." ¹⁹ Ago yauono mänite anjioko nga cini se Ota ya ka ata ànya se kayibe ori Ota ze. ²⁰ Tana a'ba 'diaza kote ngye Lu mile tase Ota kolebe oyena si; tase Ota kabe oyena anjioko ka lidri o'ba unine anjioko nda ye

takozi te. ²¹ Oko yauono liti Lu ro ugu lidri o'baro nggye andivo ndaro be aka'date. Ota aza i'do se unina ndi ta ono oyene, Ota Musa ro ndi nebii robe kedretazevo ànyaro gica tana ro owo. ²² Lu ka lidri o'ba nggye taoma ànyaro Yesu Kristo ya si. Lu ka ta ono oyena ro vona se cini kabe taoma Kristo ya ri; tana a'do toto i'do alona, ²³ 'dicini ye takozi te ago orivoya lozo ni ngaopa Lu ro resi. ²⁴ Oko ngapări teinye awi yauni Lu ro rosi a'ba vona cini te nggye nda be Kristo Yesu si, se kabe ànya o'ba dritairo. ²⁵ Lu ozo nda te, tana kari ndaro se ko-robe si e'be lidri robe ta takozii ànyaro rota taoma ànyaro nda ya si. Nda ye ta ono te tana kaka'da tanngye ndaro robe, tana tu kyeno ana ya nda orivoya yaingyi be ago ndrevote takozii lidri ro drisi; ²⁶ tana kaka'da robe tu yauono ya anjioko nda andivo orivoya tanngye'ba yi ago nda kani 'dicini se kabe taoma Yesu ya o'bana nggye. ²⁷ Ka'do inye, mǎngyina drí ndiya? I'do! Ago takaci tana se ono ro ni e'di ya? Inye'do tana mǎbe Ota oro ono roya? Hwa, oko tana mǎma ta be ono ro. ²⁸ Tana mǎnite anjioko a'ba lidri te nggye Lu be toto taoma si, ago ko tase Ota kabe ugu atana oyene si ayani. ²⁹ Ka'do inye Lu toto Lu Yudai ro ayani ya? Inye'do nda ko kpa Lu Atrai roya? Endaro nda kpa orivoya Atrai ro. ³⁰ Lu orivoya alodi, ago nda o'bana Yudai 'da nggye andivo ndaro be ta taoma ànyaro rosi, ago o'bana Atrai 'da nggye taoma ànyaro si. ³¹ Inye'do mǎ'do be taoma ono be mǎ te Ota ovo cowa ya? Hwa, i'do inye alona; vona ro mǎ Ota äti.

4 Ka'do inye, mǎtana 'bo gwo mǎkye e'di ta Abarayama täpi tu'de amaro ro rota ya? Tavousu ndaro e'diya? ² Aba ondro a'ba Abarayama gwo nggye Lu be losi se nda koyebe si, nda a'dona ndi nga aza be driungyine tana ro oko ko Lu mile, ³ taegy ka ata ekye: "Abarayama matate Lu ya, ago ta taoma ndaro rota Lu ti nda te tanngye'ba ro." ⁴ 'Dise kabe losi oye ozo pǎläti ndaro te, oko andre ànya kote oso ngapări ronye, ànya orivoya oso ngase nda usube ni ronye. ⁵ Oko 'dise kabe ruäti taoma ndaro dri, ko taoye ndaro dri, ago se kabe taoma Lu se kabe taenji'ba o'ba tanngye'ba ro dri, taoma ndaro Lu ka otina ayani nda o'baza tanngye'ba ro andivo ndaro be. ⁶ Ono ni tase Dawidi kusube se nda atate ta riyä mano aza se Lu tite tanngye'ba ro rota, to ni ngase mano ana kabe oyena risi ekye: ⁷ "Ànya se e'be ànya te ta takozi ànya ro rota ni kado, se e'beta ta takozi rota kwoi! ⁸ 'Dise Opi go ru ta takozi naro kote 'duro ni kado." ⁹ Inye'do riyä se Dawidi ata tana be ono toto ta ànya se alote ngbiri rota ayani ya? Ko inye! Kpa ta ànya se oloako ngbiri kai rota. Tana mǎzite ni taegy yasi ekye: "Abarayama matate Lu ya, ago ta taoma ndaro ro ta, Lu ti nda te tanngye'ba ro." ¹⁰ Ta ono a'dote itube ya? A'dote ro kati kode a'dote Abarayama olonngbiri vosi ya? A'dote kati, ko kovolessi. ¹¹ Alo nda te kovolessi, ago olonngbiri ndaro taka'daro yi taka'daza anjioko ta taoma ndaro rota Lu ti nda te tanngye'ba ro

ro teinye nda oloako ngbiri. Ago ta'doro Abarayama orivoya täpi a'do tori voro ro ànya se cini kabe taoma Lu ya ri ago ànya se atite tanngye'ba ro ana ri, alo ànya ca ko ngbiri owo. ¹² Nda kpa orivoya täpi ànya se alote ngbiri ro, se ko toto olooloro ngbiri oko se kayi kpa ori taoma ro ori oso täpi amaro Abarayama koribe kati nda oloako ngbiri ronye. ¹³ Ondro Lu ko'ba tao'ba te Abarayama ndi zelevoi ndaro be ri ekye 'bädri ri a'done ndäri oko, nda yete inye, ko tana Abarayama ro Ota ndaro te, oko tana nda matate ago Lu ti nda te tanngye'ba ro. ¹⁴ Ondro ka'do tase Lu ko'ba tao'ba be tana ro ozote ànya se kabe Ota oro ri, 'dooko taoma lidri rote takaciako ago tao'ba Lu rote takadoako. ¹⁵ Ota ka kyila Lu ro ezi, oko vose ota ako, ta ota oroako ro ro i'do kigye. ¹⁶ Ago änju tao'ba te taoma dri, tana 'dooko tao'ba ka'do robe ngapări dritairo Lu ro ro zelevoi cini Abarayama ro ri, ko toto ànya se kayibe Ota oro ri, oko kpa ànya se kayibe taoma oso Abarayama koyebe ronye ri. Tana Abarayama a'do tori ro voro orivoya ni täpi ama cini ro; ¹⁷ oso taegy kabe ata ronye ekye: "Ma'ba mi te täpi ro tu'dei amba ri." Ago tao'ba orivoya kado mile Lu roya, se Abarayama komatabe kigye, ni Lu se kabe avo adri ago 'ba ngase ni ko a'done te a'done. ¹⁸ Abarayama matate ago 'bamite, ondro ngase abe ugu mio'ba tana ro ka'do ca i'do owo, ago ta ono ro nda a'dote täpi tu'dei amba ro. Kpa oso taegy kabe ata ronye ekye: "Zelevoi miro a'dona 'da amba oso 'bi'bii ronye." ¹⁹ Ndroa ndaro sa gica le oso kama alo (100) ronye oko, taoma ndaro a'do kote mbaraako nda kusu ta lomvo ndaro ro gica, se a'dote nja avo ro, ago Sara ni kote a'done ngwai be. ²⁰ Nda e'be taoma ndaro kote, ago nda a'do kote wiriwiri ro tao'ba Lu ro tana ro, taoma ndaro 'ba nda te twi mbara be, ago nda ozo räru te Lu ri. ²¹ Nda mate endaro anjioko Lu orivoya mbara be ngase nda ko'ba tana be ono oyene. ²² Ono ni tase Abarayama, taoma si, "a'degwo nda otine tanngye'ba ro Lu si owo." ²³ Ata gi, "ati nda be sina tanngye'ba ro" ono egyi kote ndäri ire ayani. ²⁴ Egyi ànya kpate ta amaro ta se alebe kpa otine tanngye'ba ro, se kabe taoma nda se kenga Yesu Opi amaro be ni avo yasi ana ya ri. ²⁵ Tana ta takozi amaro rota ozo nda te odrane, ago engate adri ya tana ama o'baza nggye Lu be.

5 Yauono a'ba ama te nggye Lu be taoma si, mǎ'dote liatokpe Lu be Opi amaro Yesu Kristo si. ² Nda ezi ama te taoma si tai'dwero Lu ro ono unine, se mǎbe ori kigye yauono. Ago mǎ driungyi mio'ba se mǎbe riyä Lu ro la'dona ono ya! ³ Ago mǎ kpa driungyi rriti amaro ya, tana mǎni ndi anjioko rriti ka yaingyi ezi, ⁴ yaingyi ka tadriole Lu ro ezi, ago tadriole ndaro ka mio'ba o'bani. ⁵ Mio'ba ono 'ba ama kote wiriwiri ro, tana Lu eda ngalu ndaro te ya amaro ya Tori Alokado si, se ni ngapări Lu ro yi ämäri. ⁶ Tana ondro ama dri 'du mbaraako oko, Kristo drate takozi'bai ta tuse Lu

konjibe ana si. ⁷ Orivoya rritiro mano aza ri odrane 'di tangye'ba rota. Kode mano aza olena azaya ndi endaro odrane mano kado ta. ⁸ Oko Lu ka'date ämâri anjioko nda lu ama tawi, ama gica takozî'bai oko Kristo drate ama ta! ⁹ Kari ndaro si yauono a'ba ama te ngye Lu be, ndrana ma'dote ruopa be nda si ni kyila Lu ro ri! ¹⁰ Ama orivoya kyila'baazii Lu ro, oko nda 'ba ama te bereazii ndaro odra Ngwa ndaro rosi. Yauono anjioko ama te bereazii Lu ro, para ndrana apa ama te adri Kristo rosi! ¹¹ Ko giallo inye, oko mà riyä oye ta tase Lu koyebe Opi amaro Yesu Kristo si rota, yauono nda 'ba ama te bereazii Lu ro. ¹² Takozî ikyite 'bâdri ya mano alo si, ago takozî ndaro ezi odra te, tana si, odra larirute lidri cini beti toto ro dri tana 'dicini ye takozî te. ¹³ Takozî ɾo 'bâdri ya teinye dri Ota ozoako; oko vose ota ako, ati oti takozî ro ko. ¹⁴ Oko ɾoni tu Adama rosi le tu Musa rosi odra miri lidri cini te, miri ànya se koye takozî ko liti se Adama koyebe kigyese ota Lu ro oroako si kpa. Adama orivoya beti nda se ka oyebe ikyine ro. ¹⁵ Oko se ritu ono ojo ko rere, tana ngapâri teinye awi Lu ro laba ko takozî Adama ro ronye. ɾo orivoya endaro anjioko lidri amba drate ta takozî mano alodi ana rota. Oko tai'dwero Lu ro orivoya parandra, ago ngapâri teinye awi ndaro kpa inye lidri amba ri tai'dwero mano alodi Yesu Kristo rosi. ¹⁶ Ago a'do toto orivoya lakole ngapâri Lu ro roya ndi takozî mano alo robe. Takozî oye mano alo rosi, vure "Taenji" ro ro opena ikyite, oko takozî amba vosi, ngapâri awi ikyite, "Ko taenji Be"! ¹⁷ ɾo endaro anjioko takozî mano alo rosi odra eto 'dimiri te ta takozî mano alo ana rota. Oko tase parandra ni tase ayebe mano, Yesu Kristo si ana! Vona se cini kuruyi tai'dwero ndra Lu robe ago a'ba ànya te dritai ro ngye nda be mirinayi vo ni adri ya Kristo si. ¹⁸ Ka'do inye, oso takozî 'dialo rosi ape vure lidri cini rote ronye, kpa oso inye taoye tangye'ba alo rosi a'ba lidri cini te dritai ro ago ozo adri te ànyari. ¹⁹ Ago kpa oso lidri cini a'bate takozî'bai ro ta taoroako mano alo rosi ronye, kpa oso inye a'bana ànya cini 'da ngye Lu be ta taoro ro mano alo rosi. ²⁰ Ota ikyite tana kiliti takozî oye robe; oko vose takozî kilitibe kigye, tai'dwero Lu ro litite ndra kigye. ²¹ Ka'do inye, kpa oso takozî kimiri 'di be odra si ronye, kpa oso inye tai'dwero Lu ro ka 'dimiri tangye si, ka ama ugu adri äduako re Yesu Kristo Opi amaro si.

6 'Dooko, màtana gwo màkye e'di ya? Inye'do muguna ori gwo 'du takozî ya tana tai'dwero Lu ro kiliti robe ya? ² Endaro ko inye! Màdrate takozî ri, ka'do inye muguna ori gwo 'du kigye enwanye ya? ³ Tana mini ɾote endaro ondro abapatîsi ama te omora ama te Kristo Yesu be, abapatîsi ama te olocite rumora odra ndaro roya. ⁴ Bapatîsi amaro si, anjioko ase ama te nda be ago màlâ'do odra ndaro te, tana kpa oso enğa Kristo teni avo yasi mbara para Täpi rosi ronye, kpa inye marina ndi adri to'di ya. ⁵ Tana ondro mà'dote troalo nda be odra si oso nda koyebe ronye, kpa oso inye

mà'dona 'da troalo nda be enğa si adri ya oso nda ronye. ⁶ Ago màni ndi anjioko a'do uku amaro äfute Kristo be taka ndaro dri, tana anjioko mbara takozî oye andivo amaro ro, utufute, tana ta'doro kote orine ämâri tona iyeäri ro takozî ri. ⁷ Tana ondro 'diaza kodrate, a'ba nda te dritai ro ni mbara takozî ro risi. ⁸ Ondro màdrate Kristo be, màmate anjioko marina kpa 'da nda be. ⁹ Tana màni ndi anjioko enğa Kristo teni avo yasi, ago ogo odrana ko alona, odra drikaca ako nda dri alona. ¹⁰ Ago ndi inye, tana nda drate, takozî mbaraako nda dri, ago yauono nda ka ori ndaro orina rumora ya Lu be. ¹¹ Kpa oso inye, nyusu ta andivo amiro ro avo ro takozî ri oko lidriidriro rumora ya Lu be Kristo Yesu si. ¹² Beɾo ko takozî ri a'done drikaca be tona lomvo ongwawongwawo amiro ono dri, tana ukyi miro ole andivo amiro ro 'da. ¹³ Beɾo ko ämiri telesi lomvo amiro ro ozone takozî ri takozî oyeza, oko nyozo andivo amiro Lu ri, oso ànya se olofote ni avo yasi le adri ya ronye, ago nyozo andivo amiro ɾo cu ndâri tase tangye ro oyeza. ¹⁴ Beɾo ko takozî ri a'done 'desiro ämidri; tana nyà ko ori ota zele oko tai'dwero Lu ro zele ayani. ¹⁵ 'Dooko, e'diya? Inye'do màye takozî ri, tana ama ko ota zele oko tai'dwero Lu ro zele ono owo ya? Ko inye! ¹⁶ Mîni ɾo endaro ondro ka'do nyòzo andivo amiro te iyeäri ronye 'diaza orone, endaro ami orivoya iyeäri 'desi se nyàbe orona ro, kode takozî ro se lofona odra, kode taoro ro, se o'bana 'di ngye Lu be. ¹⁷ Oko aro'boya ka'do Lu ri! Tana tu alo si ami orivoya iyeärii ro takozî ri, miro ta te ya cini amiro si tangye se usute ngaemba se miru be ono ya. ¹⁸ A'ba ami te dritai ro ni takozî ri ago nyà'dote iyeärii tangye ro. ¹⁹ (Ma ata kala tu cini rosi tana ta mbarako lomvo andivo amiro rota). Tu alo aza ya nyozo andivo amiro te cu iyeärii ro taundi ri ago takozî ri ta takozî oyero si. Kpa oso inye yauono beɾo andivo amiro ozone cu iyeärii ro tangye ri ta alokado ro ta. ²⁰ Tuse ami be dri iyeärii takozî ro, ami orivoya dritai ro ni tangye risi. ²¹ Tase nyùsube ni ngase ami orivoya yauono driupiro tana ro yasi e'diya? Tase kefobe ni nga kai yasi ni odra! ²² Oko yauono a'ba ami te dritai ro ni takozî ri ago ami te orivoya iyeärii Lu ro. Ngase nyùsube anjioko andivo amiro ozona cu ndâri, ago takado se kefobe ni kigyese ni adri äduako. ²³ Tana pälâti se takozî kabe ozona ni odra; oko ngapâri awi Lu ro ni adri äduako Kristo Yesu Opi amaro ya.

7 Endaro tase ma oyebe atane ono minina tana ndi, ädrupii maro, tana ami cini mini ta ota ro ndi. Ota ka lidri miri toto tu oriro ànyaro si. ² Taka'dana anjioko, toko se, agyebe, embete ota si ago anyaro ri tu ori ro ndaro si, oko ondro nda kodra bete, 'dooko anya te dritai ro ni ota se kembe anya be ndâri ana yasi. ³ Kpa inye, ondro anya kurudrite mano aza be 'dooko ago anyaro dri orivoya lidri ro, äzina anya te taoye'ba ago drisi, oko ondro ago anyaro kodrate, ota voro

anya orivoya dritai ro ye takozì ko ago drisi ago ondro anya kuru ago aza ca owo. ⁴ Ami kpa orivoya oso inye, ädrupii maro. Ta ota rosi, midra kpate tana ami ni tele-si lomvo Kristo ro, ago yauono ami ni nda se enggate ni avo yasi ro tana ma'do robe kadoro ruindu Lu ri ya. ⁵ Tana ondro ka'do màrite oso a'do amaro lomvo ro voro, etengga takozì leme lomvo amaro ya te Ota se kabe losi oye ama lomvo si, ago màte ruindu odra ri oyena ayani. ⁶ Caoko, yauono ama orivoya dritai ro ni Ota ri, tana màdrate ngase kembe ama be kamba'bai ro ri. Minduru kote tona liti uku ota egyi egyi ro ya, oko te tase to'di Tori ro ri. ⁷ Ka'do inye, màtana ndi màkye, Ota andivo orivoya takozì yi ya? Ko inye! Oko Ota 'ba ma te takozì unine. Ondro aba ota kata ko ekye: "Mi'ba ya ko nga 'dianza rota," aba mànina ko ta yao'ba ro nonye ono tana unine. ⁸ Oko Ota se ana si takozì usu kandrakado anyaro te yao'ba se cini ma ya ono drî na tengane. Ota ako takozì orivoya avo yi. ⁹ Sedri andivo maro lidriidriro ota ako owo, oko ondro ota kikyite oko, takozì adrite, ¹⁰ ago madrate. Ago ota se usu tana be kabe ni adri ezi ono, ta maro ta ezite odra ayani. ¹¹ Takozì usu kandrakado iro te, ago ta ota rosi anya odo ma te ago fu ma te. ¹² Ka'do inye, Ota andivo orivoya alokado, ago ota orivoya alokado, ngye ago kado. ¹³ Oko inye'do tase orivoya kado ono 'ba ma ni odrane ya? Ko inye! Takozì owo; anya ezi odra te màdri ngase kado si, tana aka'da takozì robe takozì ro. Ago ndi inye, ota si aka'da takozì te a'done kozikeyero ndra. ¹⁴ Mànite anjioko Ota orivoya tori ro, oko ma orivoya mano ongwaongwa ro yi, agyete iyeäri ro takozì ri. ¹⁵ Màni tase mabe oyena ko, tana maye tase malebe oyene kote, oko maye ro tase ya maro osoro lomvoigye ayani vona ro. ¹⁶ Ondro ma tase male ko oyene oyena ayani, 'do ka'date anjioko male tadrìte anjioko Ota orivoya kado. ¹⁷ Ago ma ko ni nda se kabe nga ono oyena owo; oko ni takozì se kabe ori ma ya owo. ¹⁸ Mànite anjioko takado ri ko ma ya, anjioko a'do lidri ro maro ya. Tana ole takado oyo gica orivoya ma ya, caoko ma mbaraako oyene. ¹⁹ Maye takado se malebe oyene kote, mago maye ro tase undiro male ko oyene ayani. ²⁰ Ondro ma tase male ko oyene oyena, 'do ka'date anjioko ma kote ni 'dise kabe oyena owo, oko takozì se kabe ori ma ya ono owo. ²¹ Ago musuvote anjioko ota se ono orivoya losi oyevoya! Ondro maletè tase orivoya kado oyene, tase orivoya kozi mabe sina manji toto ayani. ²² Ya yasi maro le ota Lu ro. ²³ Oko mandre ota to aza te orivoya losi oyevoya lomvo maro ya, ota se kabe kyila oye ota se tauni drî maro ro kolebe be. Anya ka ma o'ba kamba'ba ro ota takozì ro se orivoya losi oyevoya lomvo maro ya ri. ²⁴ Ma mano riyä ako yi! A'di opana ma gini lomvo se ka ugu ma o'ba odrane ono risi ya? ²⁵ Aro'boya ka'do Lu ri, se ka ta ono oye Opi amaro Yesu Kristo si! Ono ni, taoye maro, modo maro si màni ndi ruindune ota Lu

ro ri tauni drî maro rosi, oko lomvo maro ka ruindu ota takozì ro ri.

8 Yauono vure i'do ànya se kabe ori rumora ya Kristo Yesu be lomvo. ² Tana ota Tori ro se kabe adri ezi àmàri rumora Kristo Yesu be rosi, 'ba ma te a'done dritai ro ni ota takozì ndi odra be ro yasi. ³ Tase Ota ni ko oyene, tana a'do lomvo voro mbaraako si, Lu yete. Nda pe vure takozì se lomvo lidri ro ya te, Ngwa modo ndaro ro ezo si, se ikyite lomvo be oso lomvo takozì amba be lidri ro ronye, takozì onane. ⁴ Lu ye ta ono te tana tangye se Ota kolebe ande robe ama se kabe ori Tori voro ya, ago ko a'do lomvo ro voro. ⁵ Ànya se kabe ori tase a'do lomvo voro ànyaro kabe itina ànyari si, tauni drî ànyaro ro iritate ngase a'do lomvo ro kabe olena si. Ànya se kabe ori tase Tori kabe itina ànyari si, tauni drî ànyaro ro iritate tase Tori kolebe si. ⁶ 'Di ritane a'do lomvo ro voro ka odra ezi, 'di ritane Tori si ka adri ndi taliatokpe be ezi. ⁷ Lidri ka a'do kyila'baazi ro Lu ri ondro a'do lomvo ro ndaro kate ni nda rita owo; tana nda ro ota Lu ro ko, ago ro endaro nda ni kote anya orone. ⁸ Ànya se kabe a'do lomvo voro ànyaro orona ayani tana ni ko Lu usine. ⁹ Oko miri ko tase a'do lomvo amiro voro kabe itina voro, oko miri tase Tori kabe itina àmiri voro ayani, ondro endaro Tori Lu ro ka ndi ori ami ya owo. Nda se teinye Tori Kristo ro ako nda i'do ndaro. ¹⁰ Oko ondro Kristo ka ori ami ya, Tori orivoya ni adri amiro, tana a'ba ami te ngye Lu be, ondro lomvo amiro ka oye ca odrane ta takozì rota owo. ¹¹ Ondro Tori Lu, se kennga Yesu be ni avo yasi ro ka ori ami ya, 'dooko nda se kennga Kristo be ni avo yasi ozona adri kpa lomvo ongwaongwa amiro ya Tori ndaro se kabe ori ami ya yauono si. ¹² Ka'do inye, ädrupii maro, ama orivoya kama be, oko ko àmàri orine oso lomvo amaro kolebe orine voro. ¹³ Tana ondro nyà ori a'do lomvo amiro ro voro, nyà oye ro odrane; oko ondro Tori si mi'ba lomvo amiro takozì oyoer kodrate, mirina ndi. ¹⁴ Ànya se elepete Tori Lu rosi orivoya Ngwà Lu ro. ¹⁵ Tana Tori se Lu kozobe àmiri 'ba ami ko iyeäri ro ago 'ba ami ko a'done turi ro; oko, Tori kani ami o'ba ngwà ro Lu ri, ago mbara Tori rosi mà driayo Lu ri màkye: "Täpi! Täpi maro!" ¹⁶ Tori Lu ro dro'be andivo ndaro te tori amaro be tazevoedre si anjioko ama orivoya ngwà Lu ro. ¹⁷ Ago ama be te orivoya ngwà Lu ro ono, mà'dona ndi drimbi se nda ketabe lidri ndaro ri be, ago mà'dona kpa drimbi uru-azi ro Kristo be ngase Lu ketabe ndäri ta; tana ondro mà ugu rueza Kristo ro la'dona màla'dona räru 'desi ndaro ro kpa. ¹⁸ Mandrebe rueza se màbe rueza tu yauono si ono ànina ko ojone alona liγγyi se oyebe lofone àmàri be. ¹⁹ Ngga cini o'bao'baro kayi ngwai Lu ro lofona kote ya cini si. ²⁰ Tana nga o'bao'ba ro cini ape vure na te ta anyaro ijene, oko ko ole modo anyaro rosi, oko tana Lu 'ba tana ni a'done inye. Caoko mio'ba drigba orivoya ²¹ anjioko nga o'bao'baro andivona tu

alo si oko onjina 'da dritai ro ni iyeäri anyaro ongwaro yasi ago la'dona riyä lingyiekye dritai ro ngwà Lu ro ro 'da. ²² Tana mänite anjioko tu yauono si nga o'bao'baro cini ka leri lomvo luwu be, oso luwu ngwa utiro ronye. ²³ Oko ko nga o'bao'baro ka toto ni leri, oko ama se Tori be ngapäri kati Lu ro ronye mà kpa leri ya andivo amaro roya ondro mà te ta kote Lu ri ama o'baza ngwà ndaro ro ago mà mio'ba amaro o'ba a'done cu dritai ro. ²⁴ Tana mio'ba si apa ama te, oko ondro mà ngase màbe mio'ba tana ro ondreondre 'dooko 'do kote mio'ba endaro yi. Tana a'di ka mio'ba ni nga aza se nda kondrebe ta ya? ²⁵ Oko ondro mà mio'ba ngase mandre ko ta, mà anya kote yaingyi si. ²⁶ Kpa oso inye Tori ka ikyi ama opane, ama orivoya mbaraako. Tana mäni kote mätune oso se beṛo ämäri mätune ronye; Tori andivo kani ata Lu be ta amaro ta leri si se ata ni kote tazevona edrene. ²⁷ Ago Lu, se kabe voondre le ya amaro ya, nda ni tavousu Tori rote, tana Tori ka ata Lu be ta lidri ndaro rota oso ole ndaro ronye. ²⁸ Mänite anjioko nga cini yasi Lu ka losi oye takado ta ànya se kabe nda lu be, ànya se nda kuzibe oso ta ndaro ronye iyi. ²⁹ Ànya se Lu njite ṛo nja nda di kpate to a'done oso Ngwa ndaro ronye, tana anjioko Ngwa ka'do robe kati ädrupii amba lako. ³⁰ Ka'do inye ànya se Lu dite to, nda zite, ago ànya se nda zite, nda 'bate ngye andivo ndaro be, ago nda la'do räru 'desi ndaro te ànya yibe. ³¹ Ka'do inye, mätana 'bo gwo ta e'diro ta ono ta ya? Ondro Lu orivoya ama resi, a'di edrena ni ṛbi ama mile ya? ³² Nda se eta Ngwa modo ndaro ro kote, oko ozo nda te cu ämäri! Nda ozo Ngwa ndaro te, inye'do nda ozona nga cini ṛo ko ämäri teinye awi ya? ³³ A'di kicuna lidri onjionji Lu ro niya? Lu andivona ka'da ànya ko taenji'ba ro! ³⁴ Ka'do inye, a'di opena vure ànyaro niya? Ṛo ko Kristo Yesu, se drate, kode, se engate adri ya ago rite drígwo Lu ro yasi, se kabe taeji nda si ama ta ono! ³⁵ Ka'do inye, a'di unina ni ama lewene ni ngalu Kristo ro resi ya? Inye'do rriti, kode ori gboroto si, kode rueza kode täbiri kode ati'ba kode ozionya kode odra ya? ³⁶ Oso taegy i kabe ata ronye ekye: "Ta miro ta ama orivoya 'ditoga odra roya ṛo tu cini si; aye ama te oso timele se abe ugu oyi ufune ronye." ³⁷ Caoko, nga cini kwoi yasi ama orivoya para ngaopeṛe be nda se kulu ama be ono si! ³⁸ Tana mäni ṛote endaro anjioko nga aza unina ko ama lewene ni ngalu ndaro resi; ca odra kode adri, ca malaika ca 'dimiri'bai aza vo'buyakuru ro kode mbarà, ca ngase yauono ca ngase mileya, ³⁹ ca 'bädri kurusi kode 'bädri vurusi nga aza i'do nga o'bao'baro cini lakosi a'done mbara be ama lewene ni ngalu Lu ro se orivoya amaro Kristo Yesu Opi amaro si ono resi.

9 Ma ugu taṅgye ata, ma orivoya Kristo ro ago maga kowe ko. Tavousu maro se imirite Tori Alokado si, ka kpa tazevo edre märi anjioko maga kowe ko, ² ma ata makye tusu maro orivoya 'desi, luwu okyeako

orivoya ya maro ya ³ ta lidri maro rota, 'didiri modo maro rota uti yasi! Tana ta ànyaro ta male ndi andivo maro ri orine latri Lu ro ze lewelewe ro ni Kristo resi. ⁴ Ànya orivoya lidri Lu ro; nda 'ba ànya te ngwà ndaro ro ago ka'da 'desi ndaro te ànyari; nda 'ba tao'baro ndaro te ànya be; ago ozo Ota te ànyari; ànya orivoya liti ngye mätu oyeri be; ànya usuyi tao'ba Lu rote, ⁵ ànya efoyi ni zutui likuekye Eberè'ba ro yasi; ago Kristo oso a'do lomvo si voro, ni beti ànyaro yasi. Ka'do inye, Lu se kabe ni nga cini miri ono ka'do räru'äru ro äduako. Amen. ⁶ Ma ko ugu ata makye tao'ba Lu ro tana kyete; tana lidri cini Yisaraele ro ko orivoya lidri Lu ro. ⁷ Ca zelevoi cini Abarayama ro ko ngwà Lu ro. Lu atate Abarayama ri ekye: "Yisika si anjioko nya'dona 'da zelevoi se ma'ba tana be miri ono be." ⁸ Se takacina anjioko ngwà se ätibe liti 'di utiro voro orivoya ko ngwà Lu ro; oko ngwà se ätite tao'ba Lu ro ronye ni zelevoi ngye yi. ⁹ Tana tao'ba Lu ro a'bate ata kwoi si ekye: "Tu ngyena si oko, megona 'da ago Sara utina ngwaagoro 'da." ¹⁰ Ago ko toto alo ono, oko ngwàagoro ritu Rebe-ka ro a'dote täpi alodi be, se ni zutu amaro Yisika. ¹¹ Oko ta'doro anji ngwa alodi ro ko'ba ta tao'baro ro Lu modo ro robe osane mina ya, Lu atate anyari ekye: "Kayonwa induruna 'da kovolessi ri." ¹² Nda ata tase ono te teinye ànya utiako, teinye ànya yeyi nga aza ca kado kode kozi dri ko, ago ngaonji Lu ro änju zevona te läzi ndaro dri, ago ko nga aza se ànya koyete dri. ¹³ Oso taegy i kabe ata ronye ekye: "Mulu Yakoba te, oko ya maro osete Esau lomvo." ¹⁴ Inye'do mätana ndi màkye Lu orivoya taṅgyeako ya? I'do inye. ¹⁵ Tana nda atate Musa ri ekye: "Ma'dona 'da yauni be 'dise aza malebe ri; ago ma'dona 'da ya'i'dwe be 'dise malebe ri." ¹⁶ Ka'do inye, nga cini ätirute, ko tase lidri kabe olena oyena dri, oko toto yauni Lu ro dri ayani. ¹⁷ Tana taegy i atate 'bädri'ba Ezipeto ro ri ekye: "Ma'ba mi te 'bädri'ba ro tana maye losi robe mi si, mbara maro ka'daza ago liku maro lariza 'bädri cini yasi." ¹⁸ Ka'do inye, Lu orivoya yauni be 'di-aza se nda kabe olena ri, ago nda kani 'di-aza se nda kolebe o'bane taeriako o'bana. ¹⁹ Oko alo amiro atana 'da märi ekye: "Ondro ono ka'do gindi inye, Lu unina taenji usune 'di-aza be enwanye ya?" A'di lagana ole ndaro zo niya? ²⁰ Oko mi orivoya a'di owo ya, lidri, ogone tadri Lu ro ozane ya? Lakaza ludri ro unina ko obe'ba se kobe anya be ejine ekye: "Mibe ma te nonye etaya?" ²¹ Caoko, mano se kabe lakaza obe nda orivoya taṅgye be losi oyene ludri si oso nda kolebe ronye, ago obena lakaza ritu ndi ni dunḡuru alodi ludri ro yasi, alodi aza losi lämu'du aza ta ago azana ta losi menyenwa aza rota. ²² Endaro Lu ye ta kpate oso inye. Nda lete kyila ndaro ka'dane ago mbara ndaro o'bane unine. Oko nda a'dote yauni amba be ugu yaingyivoya ta ànya se kyila ndaro kabe a'do sina rota, se te ṛo tufune ono. ²³ Ago nda le kpate 'desi ndra ndaro ka'dane se edate ama se yauni ndaro ze le

ono dri, ama se nda edete 'desi ndaro urune ono.
²⁴ Tana ama orivoya lidri se nda kuzibe owo, ko toto ni Yudai lakosi oko kpa ni Atrai lakosi. ²⁵ Ono ni tase nda katabe buku Osea roya owo ekye: "Lidri se ko orivoya lidri maro mäsina 'da 'Lidri Maro.' Tu'de se mulu kote ana mäsina 'da "Dise Mulu Tawi." ²⁶ Ago vo modo gi se ititabe ànyari kigye ekye: 'Ami ko lidri maro' lau äzina ànya 'da ngwai Lu lidriidri ro." ²⁷ Ago Yesaya atate ta Yisaraele rota ekye: "Ondro lidri Yisaraele ro ka'do gica amba oso singwa gyi'desi kala ronye, caoko toto fer-erwa ànyaro apana 'da; ²⁸ tana Opi ondena vure ndaro 'bädri be 'da ndrinqwa ago tiri." ²⁹ Ndi oso Yesaya katabe kyeno ronye ekye: "Ondro aba Opi Mbaraekye ke'be zelevoi aza ko ämäri, aba mä'dona ndi oso Sodomoronye, mä'dona ndi oso Gomora ronye." ³⁰ Ago ma ata makye Atrai, se kojoi kote andivo ànyaro o'bane ngye Lu be, a'bate ngye nda be taoma si; ³¹ oko lidri Lu ro, se kabe ugu ota urı se ekye o'bana iyi ni ngye Lu be ono, usuyi anya kote. ³² Usuyi kote etaya? Tana ànya 'bahi mi kote taoma dri oko 'bahi mi te tase kayibe oyena dri ayani. Ago ànya ugunayi pälite kuni ugu päli ro drisi ³³ se taegyı kabe ata ronye ekye: "Mindre, ma'ba kuni te Zaiona ya o'bana lidri 'da päline, kuni se o'bana ànya 'da o'dene owo. Oko nda se kabe taoma nda ya a'dona kote driupiro."

10 Ädrupii maro, ole ya maro ro ndi mätu maro Lu ri ta Yisaraele'bai rota ni anjioko apa ànya robe!
² Mäni ndi tana itine ämiri endaro, anjioko ànya ozoyi iyi ndi Lu ri mbara, oko ruozo ànyaro änju kote tauni endaro dri. ³ Ànya niyi liti se Lu kabe lidri o'ba ngye andivo ndaro be tazevona ko, ago ojoyite taoye andivo ànyaro ro ka'dane ayani; ago ànya logoyi andivo ànyaro kote liti Lu ro se nda ka ugu lidri o'babe sina ngye ri. ⁴ Tana Kristo ezi Ota te ondena ya, se anjioko 'dicini se kabe taoma a'bate ro ngye Lu be. ⁵ Musa egyi ta ono te ta 'di o'baro ngye Lu be ugu Ota oro si tana ro ekye: "Nda se kabe tase Ota kabe atana oro orina ndi." ⁶ Oko tase taegyı kabe atana ta 'di o'baro ngye Lu be taoma si orivoya ni ono ekye: "Miri ko andivo miro ejine mikye, a'di oyina ni vo'buyakuru ya ya?" (Se takacina ni Kristo ezine vuru). ⁷ Kpa ko miri ta ejine mikye: "A'di ocina ni vuru le 'bädri vurusi ya ya?" (Se takacina ni, Kristo lofone ni avo ya). ⁸ Tase anya kabe atana ni ono ekye: "Lazo Lu ro orivoya loto mire, kala miro ya ago ya miro ya," se orivoya ni, lazo taoma se mäbe opena ro. ⁹ Ondro nyero tate kala miro si mikye Yesu orivoya Opi yi ago mima ndi ya miro ya mikye Lu enğa nda teni avo yasi, apana mi ndi. ¹⁰ Tana taoma amaro si anjioko a'ba ama te ngye Lu be; taero amaro si anjioko apa ama te. ¹¹ Taegyı ka ata ekye: "Nda se kabe taoma nda ya a'dona ko driupi ro." ¹² Ono ro tana 'dicini, tana a'do toto i'do lakole Yudai ro ndi Atrai be roya; Lu orivoya Opi alodi 'dicini ro ago 'dise cini kabe nda uzi nda ka äruna amba. ¹³ Oso taegyı kabe ata

ronye ekye: "Vona cini se kabe Opi uzi ta ngaopa rota apana ndi." ¹⁴ Oko ànya uninayi nda uzine enğwanye ta ngaopa rota ondro ànya komayi ta kote ya? Ago ànya uninayi taomane enğwanye ondro ànya keriyi lazo kote ya? Ago ànya uninayi taerine enğwanye ondro ape lazo kote ya? ¹⁵ Ago apena lazo enğwanye ondro azo lazo'bai kote ya? Oso taegyı kabe ata ronye ekye: "Ikyi lazo'bai se kabe eziikyı lazokado be ro orivoya ta liğgyiekye yi!" ¹⁶ Toto azaka ànyaro ru Lazokado ni, Yesaya andivo atate ekye: "Opi, a'di ma ni lazo amaro ya ya?" ¹⁷ Ka'do inye taoma ka ikyi ni lazo erivoya, ago lazo ka ikyi ugu Kristo ope si. ¹⁸ Oko ma ta eji makye: Inye'do gindi endaro ànya eriyi lazo ro ko ya? Ànya eriyite tana oso taegyı kabe ata ronye ekye: "Uwi ata ànyaro ro sate 'bädri cini yasi; ata ànyaro sate ädu 'bädri roya." ¹⁹ Meji tate to'di makye: Inye'do lidri Yisaraele ro ni ta ro ko ya? Musa andivona zatadrite ro kyeno ekye: "Mayena ta ndi 'dise ko tu'de rosi lidri maro o'baza yaoko ro tu'de se tauniako si ma'bana lidri maro 'da kyilaro." ²⁰ Yesaya atate turiako si ekye: "Ànya se uguyi ma urı ko usuyi ma te maka'darute ànya se uguyi taeji kote ta maro ta ri." ²¹ Oko ta Yisaraele rota nda ka ata ekye: "Tu cini menğa drı maro te lidri taoroako ndi ogboogbo robe uruza."

11 Ma taeji makye: Inye'do Lu ga lidri modo ndaro ro tezo ya? Endaro i'do inye! Ma andivo orivoya Yisaraele'ba yi, zelevo Abarayama ro, 'di 'bakala Benjamina ro ro. ² Lu ga lidri ndaro ko tezo, se nda konjibe roni etosi ono, mini tase taegyı kabe atana ni vose Eliya eji Lu be Yisaraele lomvo rota se ekye: ³ "Opi, ànya tufuyi nebii miro te ago togayi voi tori oloro miro te riya; e'bete toto alodi ma, ago ànya kayi ugu ruutri ma ufune." ⁴ Lu zatadri ndaro te enğwanye ya? "Meta lidri kutu njidrieri (7,000) te andivo maro ri se mätu yi lu awi Bala kote." ⁵ Kpa oso inye yauono; oti giğriğwa ànya se Lu konjibe tai'dwero ndaro si ro orivoya. ⁶ Ngaonji ndaro änjute tai'dwero ndaro dri, ko tase ànya koyebe dri. Tana ondro ka'do tai'dwero Lu ro änju gwo tase lidri kabe oyena dri, 'dooko yauni ndaro a'dona ko tai'dwero endaro yi ⁷ 'Do enğwanye ya? Lidri Yisaraele ro usuyi ngase kayibe ugu urina kote. Toto gboko giğriğwa se Lu konjibe usute ni; ago anjokona a'dote tu ru lazi Lu ro eriake. ⁸ Oso taegyı kabe ata ronye ekye: "Lu 'ba tauni drı ndi ya ànyaro robe te a'done tauniako, gile tu ono si ono ànya niyi ko voondrene kode ta erine." ⁹ Ago Dawidi ekye: "Mi'ba karamai ànyaro kuru ànya ago ka'do abari ro ànyari; mi'ba ànya kolo'deyi ago eza ànya. ¹⁰ Mi'ba mi ànyaro kuni tana ànya ka'doyi robe voondreako; ago mi'ba ànya kenğoru rriti ànyaro zelevu tu cini si". ¹¹ 'Dooko ma taeji makye: Ondro Yudai kápäliyite oko, inye'do utufu ànya gindi ya? Ko inye! Tana ànya yeyi takozı te, ngaoparo ikyite Atrai ri, ko'ba Yudai robe a'done yaoko be ànya be. ¹² Takozı Yudai ro ezi äru 'desi te 'bädri ri, ago o'de

ànyaro ezi àru 'desi te Atrai ri. Ka'do inye, àru a'dona te ndra ondro oti Yudai ro olocite kpeye kigye owo. ¹³ Ma ugu ata yauono àmiri Atrai: oso mabe orivoya ni la-zo'ba Atrai ro ono ronye, ma'dona ndi driungyi be losi maro ya. ¹⁴ Kode azaya ma'ba lidri beti modo maro ro robe yaako be, ago ma'do robe mbara be rukä ànyaro opane. ¹⁵ Tana ondro Lu koga ànya tezo oko, otoza lidri teni kyila'baazii Lu ro ro a'done bereazii ndaro ro. Àru ànya te oko, 'dooko te e'di a'dona gwo ya? Adri a'dona gwo avo ri! ¹⁶ Ondro kye'begye kàti ambata ro ozote Lu ri, 'dooko dunguṛuna kpate orivoya cu ndaro; ago ondro pajii ce ro ozote Lu ri; gwoṛii kpate orivoya ndaro. ¹⁷ Rukä gwoṛii ice ido ro ro se ikyi'dibe kyi'di ro aṅgote vuru, ago gwoṛi ice ido ro vocowa ro ro ikicute lomvoigye. Ami Atrai nyàlaba oso ice ido ro ro se vocowaro ono ronye, ago yauono nyà ngadriamba ice ido ro ro se ikyi'dibe kyi'di ro la'dona. ¹⁸ Ka'do inye, beṛo ko àmiri ànya se aṅgote oso gwoṛii ronye mawone. Minina a'dona driungyi be eṅwanye ya? Ami orivoya gwoṛi yi, nyà ko ni pajii àti, pajii kayi ni ami àti. ¹⁹ Oko nyàtana 'da mikye: "Owo, oko gwoṛii aṅgote vuru, vo ozoza mări." ²⁰ 'Do orivoya endaro. Aṅgo ànya te vuru tana ànya mayi kote, nyà ori tana mima ta yi. Oko nyà'do ko driungyi be tana ro, nya'do turi be. ²¹ Lu e'be Yudai kote ezaako, se ṛo orivoya gwoṛi modo yi vo dri, inye'do nyusube nda e'bena ami ndi ya? ²² Noṅwa màndre takado ndi siomba Lu robe orivoya. Nda orivoya siomba be ànya se lo'deyite ri, oko takado be àmiri, ondro mîri ndi 'du takado ndaro ya owo. Oko ondro mîri kote, aṅgona ami kpa vuru. ²³ Ago ondro Yuda ke'beyi taomaako ànyaro te, ago ologona ànya 'da vose ànya ka'do be kigye ya, tana Lu orivoya mbara be 'do oyene. ²⁴ Ami Atrai nyàlaba oso gwoṛi ice ido ro ro vocowaro ronye aṅgote vuru, ago toni gwoṛi modo risi, ànjute ice ido ro ikyi'dibe kyi'di dri; Yudai laba oso ice se ikyi'di be kyi'di ono ronye, ago a'dona ndi pari rri-tiako Lu ri gwoṛii se aṅgobe vuru ogo kicune ice modo ànyaro ro drisi. ²⁵ Tangye ndrwi orivoya, àdrupii maro, se male àmiri unine, se lagana ami ni tavousu ya mikye iyi orivoya tavouni'bai. Anjioko ni taeriako lidri Yisaraele ro ro se ko orivoya 'duro, oko okyena'da gialo andena oti Atrai se kabe ikyi Lu re ro kpeye lutu. ²⁶ Ago apana vo Yisaraele cini ro 'da. Oso taegy kabe ata ronye ekye: "Opa'ba ikyina 'da ni Zaiona ya ago anana takozii cini 'da ni zelevoi Yakoba ro yasi. ²⁷ Ma'bana tao'baro ono 'da ànya be ondro mana takozii ànyaro te zwi owo." ²⁸ Tana ànya gayi Lazokado tezo. Yudai orivoya Kyila'baazii Lu ro ta ami Atrai rota. Oko tana ta ngaonji Lu ro rota, ànya orivoya bereazii ndaro ta zutui ànyaro rota. ²⁹ Lu läpi drî ndaro kote ta 'dise nda konjibe ago kàrube rota. ³⁰ Ago ami Atrai, kyeno mîro Lu kote, oko yauono nyùsu yauni Lu rote tana Yudai royi ta kote. ³¹ Kpa oso inye, tana yauni se nyùsube ono si, Yudai yauono royi Lu kote tana anjioko ànya ka'do

robe kpa yauni Lu ro be. ³² Tana Lu 'ba lidri cini te kamba'bai taoroako ro, tana nda kaka'da yauni ndaro robe ànya cini ri. ³³ Ngadriamba Lu ro para! Tavouni ndaro ndi tauni be orivoya gyuru! A'di unina ni taora ndaro tazevona edrene ya? A'di unina ni taoye ndaro unine ya? ³⁴ Oso taegy kabe ata ronye ekye: "A'di ni tauni drî Opi ro ro niya? A'di ni mbara be miomba ozone ndäri ya? ³⁵ A'di ozo nga ni ndäri, nda kologo vona robe ya?" ³⁶ Tana nga cini a'bate nda si, ago nga cini ka ori nda si ago ndäri. Ràru ka'do Lu ri àduako. Amen.

12 Ka'do inye, àdrupii maro tana ta yauni para Lu ro àmări rota, ma rulo'ba àmiri: Nyozo andivo amiro nga lidriidriro oloro ronye Lu ri, alokado ago tana ri ugu nda usine usi, ono ni màtu se endaro àmiri ozone owo. ² Mi'ba taoye andivo amiro ro ko tadriolene taoye 'bädri ono robe, oko mi'ba Lu kotoza ami le ya ya tauni drî amiro ro tozana si kpeye. 'Dooko nyà'dona ndi mbara be ole Lu ro unine, ngase orivoya kado ago tana kusi nda be ago orivoya wäṛiro. ³ Ago ta yauni se Lu kozobe mări rota ma ata ami cini ri: Nyusutavo ta andivo amiro ro ko ndrani se beṛo àmiri usune ri. Oko nyà'do ngo'bo tavousu amiro ya ago mipe vure andivo amiro ro oso a'do taoma ro se Lu kozobe àmiri ro voro. ⁴ Ama orivoya nga amba be lomvo alodi ya, ago ngase cini kwoi kayi losi toto oye. ⁵ Kpa oso inye, ama ca orivoya amba, ama orivoya lomvo alodi yi rudro'be Kristo be si, ago odro'be ama cini te azi be oso nga lomvo ro toto lomvo alo ro ronye. ⁶ Ka'do inye, àmări losi oyene ngapäri se toto Lu kozobe àmări tai'dwero ndaro si ono voro. Ondro ka'do ngapäri amaro orivoya ata Lu ro ope, beṛo àmări oyene taoma se ama be sina si; ⁷ ondro orivoya ruinduzä, beṛo àmări ruindune; ondro orivoya ngaembaza, beṛo àmări ngaembane; ⁸ ondro orivoya agoago ozoza azii ri, beṛo àmări oyene inye. Nda se kabe nga la'do azii be beṛo oyene ngalu si; nda se drikaca be beṛo losi oyene mbarasi; nda se kabe takado oye azii ri beṛo oyene riyä si. ⁹ Beṛo ngalu ri cu a'done kadoro. Ya amiro koso ngakozi lomvo. Nyelebe tase kadoro lomvo. ¹⁰ Nyulu azi kadoro Kristo'ba àdrupi ro ronye, nyà'do nja taoro ka'dane azi ri. ¹¹ Miye losi mbarasi ago nyà'do ko tovo ro. Nyinduru Opi ri ya ngalu amba be si. ¹² Mio'ba amiro ko'ba ami riyäro, nyà'do yaiṅgyi be rriti amiro ya, ago nyàmätu tu cini si. ¹³ Nyàla'do nga amiro Kristo'ba azi amiro lemeri be be, ago miru atrai 'bai amiro ya. ¹⁴ Nyeji Lu ànya se kabe ami eza ta, nyeji nda ànya àrune àru ko otrine otri. ¹⁵ Nyà'do yai'dwesi ànya se yai'dwesi be, nyili ànya se kabe liyi be. ¹⁶ Mîri azi be ya alo si. Nyà'do ko driungyi be, oko nyologo ami vuru kama se vuru oyene, nyusutavo ko mikye iyi tavouni'bai. ¹⁷ Ondro 'diäza koye takozii te miri, nyologo votaro ko ndäri takozii oyesi. Nyojo tase 'dicini kabe ondrena a'done kadoro 'do oyene ayani. ¹⁸ Miye nga cini se kogobe mi resi se o'bana mi ndi orine rritiako lia-

tokpero 'dicini be iyi ayani. ¹⁹ Nyòlogo vo takozì ro ko alona, bereazii maro, oko mi'ba kyila Lu ro kologo vona ni. Tana taegyì atate ekye: "Mologona votaro ni, mologona 'da, Opi kani ata nonye." ²⁰ Oko oso taegyì katabe ronye ekye: "Ondro kyila'baazi miro orivoya tãbiri ro, nyozo ngaonya ndãri, ondro nda orivoya gyilu be nyozo umvune ndãri, tana ugu tase ono oyene si mi'bana nda ndi a'done driupiro." ²¹ Mi'ba takozì kope mi ko re; oko mipe takozì ayani takado si.

13 Bero 'dicini ri drikaca miri ro orone, tana drikaca aza a'do ro ko ole Lu ro ako, ago drikaca'bai se kabe a'do ono a'bate Lu si. ² Nda se kabe ogbo drikaca se kabe ugu a'do be ka ogbo tase Lu korabe be, ago 'dise kabe oyena inye ezina vure ndi andivo ndaro dri. ³ Tana 'dise kabe takado oye ko a'done turi ro ni 'dimiri'bai ri, oko ànya se kabe takozì oye ayani. Inye'do mile ko a'done turi ro ni 'dise drikaca be ri ya? Ka'do inye dia miye tase kado ago nda räruna mi 'da. ⁴ Tana nda orivoya ruindu'ba Lu ro ka ugu losi oye takado modo amiro ro ta. Oko ondro nya takozì oye, aba nya'do ri turi ro ni ndãri, tana mbara ndaro 'dieza ro ro orivoya endaro. Nda orivoya ruindu'ba Lu ro ago ka taezaro Lu ro oye ànya se kabe takozì oye lomvo. ⁵ Tana ta'doro bero àmiri drikaca'bai orone, ko gialo kyila Lu ro tana ro, oko kpa ta ya rota. ⁶ Doni tase nyàbe parata driutwero ozona owo, tana drikaca'bai ka ugu losi oye Lu ri ondro kondeyi kama ànyaro te owo. ⁷ Ka'do inye, nyozo ngase sibe miri ozone ànyari, nyozo nga driutwero ni nga modo miro ro yasi, ago nyaka'da taoro ago miro ànya cini. ⁸ Nyà'do ko yungu 'diaza robe, kama se miri oyene gialo azi lune ayani. Nda se kabe oyena nonye ro ota te. ⁹ Ota ekye: "Miye ta ko toko kode ago drisi; mifu läfu ko; nyukugu nga ko, mi'ba ya ko nga 'diaza rota," tase cini kwoi, ndi azakana be arikalana te ota aloro ekye: "Nyulu oriazì miro oso nyulu andivo miro be ronye." ¹⁰ Ondro nyulu 'diaza te minina ko ngakozi oyene ndãri alona, 'di lu anjioko ota cini orone. ¹¹ Bero àmiri ono oyene, tana mini ndi anjioko tu esate àmiri mi upiza ni u'du yasi. Tana yauono tu ama oparo esate ti, ndra ni tuse kãti mama ta be ri. ¹² Ngãkyi lävute para voiwi te orivoya lototi. Mi'de mē'be ngase vouni ro oyena, ago mi'de märu lakaza kyila oyerò kyila oyeza ngaeyi ya. ¹³ Mi'de màye ta kadoro, oso lidri se kabe ori ngaeyi ya kitu si ronye, ko riyä kozi 'ditufu wa si rosi, ko ronyi oye si kode ata kozi ata si ugu kyila oye si kode yaoko o'ba si. ¹⁴ Oko miru lakaza cini kyila ro Opi Yesu Kristo ro, miletadri ko ole lomvo miro ro se koziro ono be.

14 Miru 'dise orivoya mbaraako taoma ya, oko nyawasa kala ko nda be ta tavousui modo ndaro rota. ² Taoma 'dialo ro le ndãri nga cini onyane, oko 'dise orivoya mbaraako taoma ya nya gi toto agba ayani. ³ 'Dise kabe nga cini onya ko 'dise nya be ko mawone; ago nda se kabe toto agba onya ko vure nda se

kabe nga cini onya ro opene; tana Lu ru nda te. ⁴ Mi a'di owo vure ruindu'ba 'diaza ro ro opene ya? 'Desi modo ndaro ro atana ta ndaro ni kode nda koyena kado kode tape nda te. Ago nda oyena 'da kado, tana Opi orivoya mbara be nda o'bane oyene kado. ⁵ 'Dialo kabe tavousu anjioko u'du aza orivoya para ndrani azi drisi, oko 'diaza ka kpa tavousu anjioko u'du cini ojo rere. Bero 'dialo alo ri tavousune kadoro tauni drî modo ndaro rosi. ⁶ Nda se kabe tavousu ndra ta u'du aza rota ka oyena inye Opi oroza; nda se kabe nga cini onya ka oyena inye Opi oroza, tana nda ka aro'boya ozo Lu ri ta ngaonya rota. Nda se kogazo nga azaka onyane nda ka oyena inye Opi oroza, ago nda ka aro'boya oye Lu ri. ⁷ Alo aza amaro ka ko ori toto andivo ndaro ri, aza amaro dra kpa ko toto andivo ndaro ri; ⁸ ondro mà ori se màbe orina ori anjioko mà ori Opi ri, ondro mà odra, anjioko mà odra Opi ri. Ago kode mà ori kode ma odra, ama orivoya Opi ro. ⁹ Tana Kristo drate ago adrite tana ka'do robe Opi 'di lidriidriro ro ndi se kodrabe be. ¹⁰ Oko mi, se kabe toto agba onya, nya vure ädrupi miro ro opena etaya? Ago mi se nyabe nga cini onya, nya ädrupi miro mawona etaya? Vo ama cini ro edrena 'da Lu kandra vurena opene nda si. ¹¹ Tana taegyì ka ata ekye: "Endaro ma orivoya Lu lidriidriro yi, Opi kani ata nonye, 'dicini osona kaya 'da makandra ago 'dicini eřona ta 'da ekye ma orivoya Lu yi."

¹² 'Dooko, vo amaro cini, ba alo alo edrena ta andivo ndaro ro 'da Lu ri. ¹³ Ka'do inye, mi'de me'be vure azi ro opena. Oko bero ko miri ngase ko'bana ädrupi miro päline kode o'dene takozì ya oyene. ¹⁴ Rudro'be maro Opi Yesu be 'ba mate tangye unine anjioko ngaonya aza i'do undiro andivo iro si; oko ondro 'diaza komate ekye, ngaonya rukä orivoya undiro ndi 'dooko a'dote undiro ndãri. ¹⁵ Ondro nya ädrupi miro oye koziro ta nga aza se nyabe onyana onya rosi, 'dooko nyate ugu oyena ko ni ngalu yasi. Mi'ba ngaonya se nyabe onyana kenji 'dise Kristo kodrabe tana ro 'do ko! ¹⁶ Mi'ba ngase nyusutavona be kadoro ono ka'do ko ävuru kozi be. ¹⁷ Tana Miri 'Bãdri'ba Lu ro ro tana di ko ugu ngaonya ndi ugu ngaumvu be, oko tana di tangye, taliatokpe, ndi riyä se Tori Alokado kabe ozona be. ¹⁸ Ago ondro 'diaza ka ruindu Kristo ri liti ono yasi, ta ndaro si Lu ndi ago ojo azii kpa. ¹⁹ Ka'do inye, mi'de màso ondoalo ngase ezina taliatokpe ago tombana azi ndi kai vo ayani. ²⁰ Ka'do inye, ta ngaonya rosi nyepere tase Lu koyebe ko. Anyana ngaonya cini ndi, oko orivoya koziro ko nga aza se kabe 'diaza o'ba o'dene takozì ya 'do onyane. ²¹ Ngase kado oyene ruonane ni iza onya yasi, ndi ugu vino umvu be, ago ko ngase kabe ädrupi miro o'ba takozì oyene 'do ugu oyene. ²² Nyäti ngase mimabe tana ya koyi, lakole miro ndi Lu be ya. Mano se kabe nga aza oye oko usu vona ko taenji ro ago kope vurena be takado ro 'do ni kado. ²³ Oko ondro nda ka'dote milaba be ta ngase nda kabe

onyana rota, Lu ka vure ndaro opena ondro nda kate onyana owo, tana taoye ndaro änju kote taoma dri. Ago ngase aza änju kote taoma dri orivoya takozu yi.

15 Ama se orivoya mbara ro taoma ya beṛo 'dise mbaraako opane ngalängyi änyaro ungyina si. Beṛo ko ta andivo amaro ro ri ama usine ayani. ² Oko, ta amaro ri ädrupii amaro usine ayani tana takado modo änyaro rota, tana mamu änya robe taoma ya. ³ Tana ta Kristo ro si kote andivo ndaro ayani, oko oso taegyia kabe ata ronye ekye: "La'da se a'da ami be sina ono edirute mädiri." ⁴ Tase cini egyite Taegyia ya egyite ama embaza, tana mä'do robe mio'ba be yaingyi ndi agoago se Taegyia kabe ozona ämäri si. ⁵ Ago ka'do inye Lu etovo yaingyi ro ndi agoago be ro, kozo tori rumora ro ami lako ugu oso si taka'daro Kristo Yesu ro vo, ⁶ tana vo amiro cini tro alo käräru Lu ago Täpi Opi amaro Yesu Kristo ro robe ata alo si. ⁷ Ka'do inye, miru azi amiro, ta a'do 'desi Lu ro rota, oso Kristo kuru ami be ronye. ⁸ Tana ma ta iti ämiri tana ori Kristo ro ruindu ro orivoya ta Yudai rota, ka'daza anjioko Lu orivoya 'diri, tao'bai se nda ko'ba be zutui änyaro ri o'basi a'done endaro, ⁹ ago kpa Atrai o'ba si Lu rärunne ta yau-ni ndaro rota. Oso taegyia kabe ata ronye ekye: "Ka'do inye, mä'rärüna mi'da Atrai lakosi, Manḡona lonḡo räru ro 'da miri." ¹⁰ Ago go ata kpa ekye: "Atrai miye riyä lidri Lu robe!" ¹¹ Go ata kpa ekye: "Nyäräru Opi ami Atrai cini; Nyäräru nda, lidri cini!" ¹² Yesaya go ata kpa ekye: "Zelevu Yisai ro ka'daruna 'da; nda ikyina 'da Atrai mirine, ago änya o'banayi mi änyaro 'da nda dri." ¹³ Ka'do inye, Lu etovo mio'ba ro, ko'ba ami a'done riyä amba be ndi taliatokpe be ta taoma amiro rota nda ya, tana mio'ba amiro kugu omba robe 'duro mbara Tori Alokado rosi. ¹⁴ Ädrupii maro! Ma andivo mänite endaro ami orivoya takado be amba, anjioko ami orivoya tauni cini be, ago tana ami orivoya mbara be azi embane. ¹⁵ Oko taegyia ono ya ma ro turiako ta ta azaka rota se mologo tana te ämidri. Ma'dote turiako tana ta kandrakado se Lu kozobe märi, ¹⁶ a'doro ruindu'ba ro Kristo Yesu ri losi oyene ta Atrai rota. Ma ruindu oso lekya'ba ronye Lazokado ni Lu resi ugu tana ope si, tana anjioko Atrai ka'do robe ngapäri ro Lu ri ta ususi ro, adite ndäri Tori Alokado si. ¹⁷ Rudro'be Kristo Yesu be si mänina ndi a'done driungyi be ruindu maro Lu ri tana ro. ¹⁸ Ma'dona ndi turiako ago matana gialo tase Kristo koyebe ma si Atrai o'baza Lu orone 'do tana ayani. Nda ye ta ono te ata si ago taoye si, ¹⁹ mbara rubä ndi talaro robe si, ago mbara Tori Alokado Lu ro rosi. Ago ugu aba si le ni Yerusalema yasi le Ilurikuma ya, mape Lazokado ta Kristo rota ro cini. ²⁰ Ole maro ondoalo gialo Lazokado opene vose eri ta Kristo ro ko kigyie iyi yasi, ago ko vo obene kotopa se mano aza kobebe dri. ²¹ Oso taegyia kabe ata ronye ekye: "Änya se iti ta ndaro kote rigye ondrena 'da, ago änya se eriyi kote uninayi 'da." ²² Ago alaga ma te perena amba ni

ikyivoya amire. ²³ Oko yauono anjioko mande losi vo kwoi yasi te ago oso ma'dobe ro ole be ndroa na amba ikyine ami ondrene, ²⁴ ma mio'ba be oyene yau ro. Male ami ondrene ondro mate oyi Sepaina ya owo, ago mipa ma robe oyivoya lau, ami täkyi fere vosi owo. ²⁵ Caoko, tu gi yauono si, mate ugu oyi Yerusalema ya ruindune lidri Lu ro lau ana ri. ²⁶ Tana Känisa Makedonia ya ndi Akaya ya be rayitate dritairo ngapäri ozone 'dise mäyuro lidri Lu ro lako Yerusalema ya opaza. ²⁷ Se ono ni tavoora modo änyaro ro, oko ro endaro ro kama änyaro änya opane; kpa oso Yudai kala'do äru änyaro a'do tori voro robe Atrai be ronye beṛo kpa Atrai ri äru änyaro nga 'bädri ono ro ro Yudai opane sina. ²⁸ Ondro mande losi ono te ago mozo parata se cini okotobe änyari ana te änyari oko, ma'dena gwo oyine Sepaina ya ago mätkyina ami 'da oyi maro lau si. ²⁹ Ondro mate ikyi amire oko, mäni ndi mikyina ndi äru amba Kristo ro robe. ³⁰ Ma rulo'ba ämiri, ädrupii, Opi amaro Yesu Kristo si, ago ngalu se Tori kabe ozona si; nyomoraru mabe ugu mätu oyesi Lu ri ya cini si ta maro ta. ³¹ Nyämätu tana apa ma robe ni tao-maako'bai Yuda ya rigyesi ago tana ruindu maro Yerusalema ya tana kusi lidri Lu ro lau robe, ³² ago tana mikiyie robe amire riyä amba si, ondro ka'do gi ole Lu ro, 'dooko mäye riyä ikyi ro robe ami yibe. ³³ Ka'do inye, Lu, etovo amaro taliatokpe ro, ka'do ami cini be. Amen.

16 Masokala endrenwa amaro Foebe ro ämiri, se kabe ruindu känisa Kenekerea ya ya. ² Miru anya ävuru Opi roya, oso beṛo lidri Lu ro ri oyene ronye, ago nyözo ngaoapa se aza anya olenä 'da ni ami resi anyari, tana anya andivona a'dote bereazi kado ro lidri amba ri ago kpa märi. ³ Maye mede Pirisila ndi Akwila be ri, losi oye'bai azi maro ruindu Opi Yesu Kristo roya, ⁴ änya njayite adri änyaro lomvo ta maro ta, maye aro'boya amba änyari, ko toto ma, oko känisa cini Atrai ro kpa. ⁵ Mede kpa Känisa se kabe kalakoto zo änyaro ya ri. Mede bereazi maro se mulu tawi Epanita ri, se ni mano komatabe käti Kristo ya wari Asia roya owo. ⁶ Mede Maria ri, se ye losi te mbarasi ta amiro ta. ⁷ Mede kpa Andronaku ndi Yunia be ri Yudai azi maro se orivoya mabe kamba ya, äni änya te ro kadopara lazo'bai lako; ago änya a'dote Kristo'bai ro käti ni märi ⁸ Mede maro Amepeliatu, bereazi maro se mulu tawi rumora Opi ya ya ri. ⁹ Mede kpa Urebanu losioye'bai azi amaro ruindu Kristo roya ri, ago Setakusa, bereazi maro se mulu tawi ri. ¹⁰ Mede Apelesa se a'do 'diri ndaro Kristo ya akadate ono ri. Mede änya se katidri Arisetobulu roya ri. ¹¹ Mede Erodiona, Yuda'ba azi ri, ago ädrupii Kristo'ba ro katidri Narekiso roya ri. ¹² Mede maro Terufaena ndi Terufosa be ri, se yeyi losi te ruindu Opi ri ya, ago bereazi maro se mulu tawi Peresisa, se ye losi te amba Opi ya ri. ¹³ Mozo mede Rufusa se losi'ba para ruindu Opi roya ri ago endre

ndaro se ondoalo ye ma te oso ngwa ronye ri. ¹⁴ Mede maro Asune, Pelegona, Eremasa, Pataroba, ndi Ere-masa be ri, ndi ädrupii se cini Kristo'ba ro ànya be ri. ¹⁵ Mede Filegulosa ndi Julia, be ri, Nereusa ndi endrenjwa ndaro be, Olumepasa ndi lidri cini Lu ro se orivoya ànya yibe ri. ¹⁶ Miye mede azi ri runjunju ädrupii rosi. Känisa cini Kristo ro zo mede ànyaro ämiri. ¹⁷ Ma rulo'ba ämiri, ädrupii maro; mindre ànya se kabe rulewe ezi ago kabe taoma lidri ro wiri ago ka ta ngaemba ro se letadri ko ngaemba se ami be sina 'do be 'do kadoro. Minaru ni ànya resi! ¹⁸ Tana ànya se ka ugu ta nonye kwoi oye kayi ko ruindu Kristo Opi amaro ri, oko ngase ya ànyaro kolebe ri. Ata kado 'di räru ro ànyaro si ànya odoyi lidri taŋgye'ba ro te. ¹⁹ 'Dicini eriyi a'do 'diri amiro ta Lazokado rota tana te, ago ta ono ta ma ya'idwesi ta amiro ta. Male ämiri a'done tavouni be tase orivoya kado tana ro, oko taŋgye'ba ro tase undiro tana ro. ²⁰ Ago Lu, etovo talia-tokpe amaro ro, kiyiyina Satani 'da ndriri pa amiro

zele. Tai'dwero Yesu Opi amaro ro ka'do ami yibe. ²¹ Timoteo, losioye'ba azi maro, zo mede ndaro ämiri, ago Lukio, Yasona ndi Sosipato be kpa inye, Yudai azi maro. ²² Ma Teretio egyi'ba taegyri ono ro, mazo mede a'do Kristo'ba ro ro ämiri. ²³ Voondre'ba maro Gayo, se känisa kabe kalakoto zo ndaro ya zo mede ndaro ämiri; Eraseto voondre'ba lakaza 'bakici ro ro, ndi ädrupi amaro Kyuratu be zoyi mede ànyaro ämiri. ²⁵ Mi'de mòzo räru Lu ri! Nda orivoya mbara be ami o'bane edrene nggyiri taoma amiro ya, oso Lazokado mabe opena ta Yesu Kristo rota ago oso ta taŋgye se dämbidämbiro se ada'dote se ndroana kälävute amba ta rulofona rota. ²⁶ Caoko, yauono, taŋgye se ana olofote nbelero tesi taegyrii nebii rosi; ago ta ata Lu ädu-ako rosi a'ba tana te unine tu'dei cini ri, tana vonai cini komayi ta robe ago koroyi ta robe. ²⁷ Lu alodi, se toto ni orivoya tavouni cini be ono, räru ka'do rigye Yesu Kristo si äduako! Amen.

1 KORINETO'BAI

1 Ni Paulo, se äzite ole Lu rosi a'done lazo'ba Kristo Yesu ro resi, ago ni ädrupi amaro Sosetene resi. 2 Känisa Lu ro se orivoya Korineto ya ri, vona se cini äzite a'done lidri alokado Lu ro, se a'dote ndaro rumora ya Kristo Yesu be, troalo lidri cini vo cini yasi se kabe Opi amaro Yesu Kristo mätu, Opi ànyaro ago amaro. 3 Ka'do inye Lu Täpi amaro ago Opi Yesu Kristo ro kozo tai'dwero ndi taliatokpe be ämiri. 4 Ondoalo ma aro'boya oye Lu maro ri ta amiro ta tana ta tai'dwero se nda kozote ämiri Kristo Yesu si rota. 5 Tana rumora Kristo be si nya'dote ngadriamba be nga cini yasi, ata cini ndi tauni cini be. 6 Lazokado ta Kristo rota a'dote nggyiri ya amiro ya, 7 ago taepe ami kote ni äru alodi uruvoya oso nyàbe ruka'da Opi amaro Kristo Yesu ro ugu kotena ono ronye. 8 Nda ätina ami kpa nggyiri le äduna ya, tana 'dooko nya'dona 'da taenjiako tu Opi amaro Yesu Kristo ro rosi. 9 Beṛo ta oyine Lu ya, Lu se kuzi ami te a'done rudro'be be Ngwa ndaro Yesu Kristo, Opi amaro be ono. 10 Drikaca Opi amaro Yesu Kristo ro rosi ma rulo'ba ami cini ri, ädrupii maro, tadriolene tase nyàbe atana be, tana rulonyi ka'do robe i'do ami lako. Nya'do kpeye rudro'bedro'bero, a'done toto tavousu alodi be ago ta alodi be. 11 Tana lidri rukä ni katidri Kuloe ro yasi itiyi tate märi nbelero, ädrupii maro, anjioko ekye kalaope orivoya ami lako. 12 Mi'ba miti tana te liti ono yasi, ami alo alo nyà ta toto ata. Alo ka ata ekye, "Ma oso Paulo vo;" aza ka ata ekye, "Ma oso Apolo vo;" aza ka ata ekye, "Ma oso Petero vo;" ago aza ka ata ekye, "Ma oso Kristo vo." 13 Inye'do Kristo a'do ndi lonyilonyi ro gboko ro ya? Inye'do Paulo dra ni taka dri ta amiro ta ya? Inye'do abapatisi ami te taeri'bai Paulo ro roya? 14 Maye aro'boya Lu ri tana mabapatisi aza amiro ko e'be gialo Kurisepo ndi Gayo be ayani. 15 Ka'do inye, 'diaza unina ko atane ekye, abapatisi ami te taeri'bai maro ro. 16 (Aba owo! mabapatisi Setepano ndi katidri ndaro be kpa; oko mäni ko tana oyine kode mabapatisi 'diazaka kpa ndi.) 17 Kristo zo ma kote bapatisi oyene. Nda zo ma te Lazokado opene, ago tana itine ko kala tavouni lidri ro rosi, tana ukyi o'ba odra Kristo ro taka dri ana mbara na apa 'da. 18 Tana lazo ta odra Kristo ro taka dri ro orivoya ta awi yi ànya se kujete ri; oko ama se apate ri anya orivoya mbara Lu ro yi. 19 Taegyri ka ata ekye: "Meperena tavouni tavouni'bai ro 'da, ago tauni tavotenyi'ba ro manana 'da." 20 Ka'do inye, e'be tavouni'ba te enjwaro

ya? Kode tavotenyi'ba e'beta enjwaro ya? Kode kaladiři'bai tauniekye 'bädri ono ro enjwaro ya? Lu ka'date anjioko tavouni 'bädri ono ro orivoya amaama yi! 21 Tana Lu tavouni ndaro ya 'ba te rritiro lidri ri nda unine tavouni modo ànyaro rosi. Oko, nggase abe uzina lazo amama se mabe opena ono si, Lu ratate ànya se kabe taoma opaza. 22 Yudai leyi talaro ro tana ka'daza, ago Girikii kayi tavouni uri. 23 Oko ama, ma Kristo se otote ana ope, lazo se ono a'dote o'de toromoga ro Yudai ri ago ta awi ro Atrai ri; 24 oko ànya se Lu kuzite, Yudai ndi riti Atrai be ri, lazo ono orivoya ni Kristo, nda se orivoya ni mbara Lu ro ago tavouni Lu ro owo. 25 Tana nggase kabe landre oso amaama Lu ro orivoya tavouni ndra be ni tavouni lidri ro ri, ago nggase kabe landre oso mbaraako Lu ro orivoya mbara be ndrani mbara lidri ro ri. 26 Ka'do inye miyi a'do se nyà'do be tana, ädrupii maro, tuse Lu kuzi ami be si ana. Ngaondre lidri ro voro ami fere orivoya tavouniekye yi kode mbaraekye yi kode 'di'desi para yi. 27 Lu njite nggase 'bädri kabe tana o'ba nga amamaro ayani tana ko'ba tavouni'bai robe driupiro, ago nda njite nggase 'bädri kabe ondrena mbaraako ayani tana ko'ba mbara'bai robe driupi ro. 28 Nda njite nggase 'bädri kabe voondre driigye vuru ro ago kabe mawona ago kabe tana usu ta awi ro 'do ayani, tana kepere nggase 'bädri kabe tana o'ba tapara ro iyi robe. 29 Ta ono ro 'diaza unina ko driunggyine Lu kandra. 30 Oko Lu ezi ami te le rumora Kristo Yesu be ya, ago Lu 'ba Kristo te a'done tavouni amaro. Nda si a'ba ama te nggye Lu be; ma'dote lidri alokado Lu ro ago a'bate dritai ro. 31 Ka'do inye, oso taegyri kabe ata ronye ekye: "Nda se kolebe driunggyine beṛo ndäri driunggyine tase Opi koyete ya ayani."

2 Tuse mikyibe amire, ädrupii maro, ta dämbidäm-bi tanjgye Lu ro ro opene, mape kote ata 'desi si ago tauni para si. 2 Tana ma bedri orivoya ami yibe, ma'ba tauni drî maro rote ta nga cini ro ijene e'be gialo Yesu Kristo ago ndrana odra ndaro taka dri. 3 Tana tuse mikyibe amire, ma mbaraako ago mälä'bite turi amba be, 4 ago ngaemba maro ndi lazo maro be mozo kote ata tavouni lidri ro rosi se ka 'di leye; oko orivoya taka'daro mbara Tori Lu ro robe. 5 Ka'do inye, taoma amiro, ka ko ori tavouni lidri ro dri oko mbara Lu ro dri ayani. 6 Caoko mà lazo tavouni ro opena ànya se konde omba ori tori voro rote ri. Oko ko tavouni se 'bädri ono rosi kode mbara yi se kabe 'bädri ono miri-

na rosi, mbara yi se mbarana kate okye ono. ⁷ Oko tavouni se mabe opene orivoya tavouni dämbidämbi-ro Lu ro yi, se ada'dote ni lidri cini ri, oko se nda njite ro nja ta ama oro rota kpa ro teinye 'bädri o'baako. ⁸ 'Dimiri'bai aza 'bädri ono ro niyi tavouni ono ko. Ondro aba ànya kuniyi gwo, ànyari Opi orooro ro otone i'do. ⁹ Caoko, oso taegyí kabe ata ronye ekye: "Tase 'di-aza ndre ko kode eri ko, tase 'di-aza usutavona ko ekye unina ndi a'done, roni orivoya ngase Lu edete ànya se kabe nda lu ri owo." ¹⁰ Oko Lu 'ba ta dämbidämbi-ro ndaro te ämári unine Tori ndaro si. Tori kani ngacini urí ca ta da'doda'doro gyuru Lu ro. ¹¹ E'be gialo tori 'dialo modo ro se orivoya ya nda modo roya 'do kani ta cini ndaro unina, kpa oso inye, e'be gialo Tori Lu ro ni ta Lu ro cini ni. ¹² Mùsu kote tori 'bädri ono ro ayani, oko mùsute Tori se ni Lu resi ayani, tana màni ngase cini Lu kozobe ämári robe. ¹³ Ka'do inye, mà ko taope ata se embabe tavouni lidri ro si si, oko ata se embabe Tori si si, mà tangye ori tori voro ro tazevona edrena ànya se Tori be ri. ¹⁴ Nda se orivoya Tori ako unina ko ngapäri se kabe ikyi ni Tori Lu ro resi usune. Lidri nonye ono endaro ni ànya ko; ànya orivoya ta awi yi ndäri, tana kado ànyaro apena vurena toto ori se tori voro si. ¹⁵ Nda se Tori be, caoko, nda orivoya mbara be kado ngacini ro vurena opene, oko 'di-aza i'do mbara be vure ndaro opene. ¹⁶ Oso taegyí kabe ata ronye ekye: "A'di ni tauni drí Opi ro ro niya? A'di ni mbara be tavoka'dane ndäri ya? Caoko, ama orivoya drí tauni ro Kristo robe."

3 Endaro, ädrupii maro, mänina ko atane ämiri oso mabe ata lidri se Tori be ri ronye, matana te ämiri oso ami orivoya 'bädri ono ro ronye; oso ngàganwai taoma Kristo roya ronye. ² Meca ami te leyi si, ko ngaonya ratara rosi, tana ami ko nja tana ro. Ago ca yauono ami ko nja tana ro, ³ tana nyà dri 'du ori oso lidri 'bädri ono ro kabe ori ronye. Ondro yaoko orivoya ami lako ago nyà kalaope azi be, ono ka'da ro ko anjioko ami orivoya 'bädri ono ro, nyà ro ko ori ori anyaro ronye ya? ⁴ Ondro alo amiro ka ata ekye: "Ma oso Paulo vo," ago aza ekye: "Ma oso Apolo vo," inye'do nyà ro ko taoye oso lidri 'bädri ono ro ronye ya? ⁵ Inye'do, Apolo a'di owo ya? Ago Paulo a'di owo ya? Ama orivoya toto ruindu'bai Lu ro, se kelepe ami be tao-mané ono. Ama cini ba alo alo ka losi se Opi kozobe ndäri oyena. ⁶ Mikyí'di kwari te, Apolo so gyi te se koŋgabe dri, oko Lu 'ba se koŋgabe 'do ni ombane. ⁷ Nda se kabe kyi'dina ago nda se kabe gyi oso ko ta amba yi. Lu ni ta para yi, tana nda kani se koŋgabe o'bana ombane. ⁸ A'do toto i'do lakole mano se kikyí'di be ndi mano se koso gyi be driigye be; Lu ozona päläti 'da 'di alo alo ri oso losi se nda koyebe ronye. ⁹ Tana ama orivoya losioye'baazii mà ugu losi oye tro Lu ri ago ami orivoya ämvu Lu royi. Ami kpa orivoya zo Lu ro.

¹⁰ Ngapäri se Lu kozobe märi ono ugu losi oye sina si,

maye losi te zo obe'ba tauniekye ronye ago ma be kotopa te, ago mano aza ka ugu obena driigye. Oko ama alo alo ri a'done taoti be kode nda ka obena 'bo enjwane. ¹¹ Tana Lu 'ba Yesu Kristo rote nja kotopa alo ro ago nda toto ni kotopa yi, ago kotopa to aza ànina ko obene. ¹² Rukäna obena vo 'da kotopa dri logo läguläguro si kode mo'di si kode kunii lagyeamba be si; azaka oyena 'da ce si kode käyi si kode kyekyepa si. ¹³ Ago beti losi 'dialo ro andrena 'da Tu Kristo ro ka-ka'da te si. Tana tu gi ana si asi ka'dana losi 'dicini ro 'da; asi ojona a'do losi se 'dialo alo koyebe ro 'da. ¹⁴ Ondro ngase nda kobebe kotopa dri ana kedre ndi nggyiri ni asi risi, obe'ba usuna päläti ndi. ¹⁵ Oko ondro losi 'di-aza ro kujete, 'dooko nda ije anya te, oko nda andivo apana 'da, oko gialo toto oso 'di-aza se ka vo opa ni asi yasi ronye. ¹⁶ Endaro mini ndi anjioko ami ni yekalu Lu ro, ago anjioko Tori Lu ro ka ori ami ya! ¹⁷ Ago ondro 'di-aza ka yekalu Lu ro perena, Lu perena nda 'da. Tana yekalu Lu ro orivoya alokado, ago andivo amiro orivoya yekalu ndaro owo. ¹⁸ Be-ro ko 'di-aza ri andivo ndaro o'bane amama ro. Ondro 'di-aza ami lako ka tavousu ekye nda orivoya tavouni'ba yi a'do 'bädri ono ro ronye, be-ro ndäri a'done amama ro, tana nda ka'do robe tavouni'ba ro. ¹⁹ Tana tavouni 'bädri ono ro orivoya ta awi yi Lu mile. Oso taegyí kabe ata ronye ekye: "Lu ka tavouni'bai uru tauni ànyaro yasi"; ²⁰ ago taegyí aza ka ata ekye: "Opi ni tavousu tavouni'bai rote anjioko ro orivoya takado ako." ²¹ Ka'do inye, be-ro ko, 'di-aza ri driungyine ngase lidri kabe oyena ta. Tana endaro ngacini ro amiro; ²² Paulo, Apolo, ndi Petero be, 'bädri ono, adri ndi odra be, tase yauono ndi mileya be, vona cini kwoi orivoya amiro, ²³ ago ami ni Kristo ro ago Kristo ni Lu ro.

4 Be-ro ämiri tavousune ta amaro ta anjioko ama orivoya ruindu'bai Kristo ro, se a'bate dri'ba ro tangye ta dämbidämbi Lu rota. ² Nga alodi se alebe ruindu'ba oso ono ronye rigyesi, anjioko ndäri a'done 'diri 'desi ndaro ri. ³ Ko orivoya ta amba yi märi ondro mipe vure maro ca kode vureope'bai 'bädri ono ro kope ca owo, ago mapena vure andivo maro ro kpa ko. ⁴ Tavousu ya maro ro ro orivoya nbelero, oko anjioko 'do ka'da ko ekye ma orivoya taenjiako. Opi ni se kabe vure maro opena owo. ⁵ Ka'do inye, be-ro ko ämiri vure 'di-aza ro opene teinye tu nggyena ri esaako. Be-ro vure äduro ri edrene madale Opi esana ni; nda ewena ta dämbidämbi-ro vouni ya 'da ngaeyi ya ago ka'dana ta da'doda'do ro tauni drí lidri ro ro 'da. Ago 'dooko 'dicini usuna räru se ta sibe ndäri usune 'da ni Lu resi. ⁶ Ta amiro ta, ädrupii maro, maka'da ta cini ono te Apolo ndi mabe si, ma'ba ama ritu te oso taka'daro ronye, tana mini takaci ta ata ono ro robe se ekye: "Nyoyi go ndra ngase egyibe kundusi." Be-ro ko aza alo amiro ri a'done driungyi be ta 'dialo rota ago azana mawone. ⁷ A'di 'ba mi ni ndra azi drisi ya? Inye'do Lu ozo ngase

cini mi be sina ɾoko ni ya? Ka'do inye, minina driuᅅgyine eᅅwanye, ᅅgase mi be sina ro ko ᅅgapäri yi ya? ⁸ Inye'do ami ɾote nja ᅅga cini se milebe be ya? Ami ɾote nja ᅅgadriamba be ya? Inye'do, nya'dote 'bädri'bai ro, teinye ama ako ya? Male ndi ämiri a'done 'bädri'bai ro, tana anjioko ma'do robe troalo 'bädri'bai ro ami yibe. ⁹ Tana landrebe märi anjioko Lu ozo vo tipari te ama lazo'bai ri, oso lidri se ape vurena te ufune miamba ya ondrene 'bädri cini malaikai ro ri ndi lidri robe ri. ¹⁰ Tana ta Kristo rota ama orivoya amama yi; oko ami orivoya tavouni'bai rudro'be ya Kristo be! Ama orivoya mbaraako, oko ami orivoya mbara be! Amawo ama te, oko aro ami te! ¹¹ Ca gile yauono ama täbiri ro ndi gyilu be; aso boᅅgo nyakaca rote ama lomvo; a'bi ama te; mabate vo cini yasi wairowairo; ¹² märewe tawi ni losi oye mbarasi ri. Ondro atri ama te, märu 'di ɾo äru, ondro eza ama te, miᅅgyi ya te, ¹³ olo'da ama te, mäza tadrina te ata kado si. Ama ko ndrani ᅅga undiro 'bädri ono ro ri; ama orivoya kaᅅwa ro 'bädri ri gi le yauono! ¹⁴ Megyi ta ono ämiri, ko tana male ami o'bane driupiro, oko ami embaza oso ᅅgwai modo maro mulube ronye. ¹⁵ Tana ondro nya'do gica voondre'bai kutu 'butealo be ori amiro Kristo'ba roya, ami toto Täpi alodi be. Tana ori amiro ya rudro'be ya Kristo Yesu be ma'dote täpi amiro Lazokado ezi si ämiri. ¹⁶ Ka'do inye, ma rulo'ba ämiri osone taka'daro maro vo. ¹⁷ Tana ta ono ro ma Timoteo ozo amire, nda ni se modo maro mulu tawi ago ᅅgwa 'diri ro yi ori Kristo'ba roya. Nda logona ta 'desii se mabe oso voigye ori to'di ya rudro'be ya Kristo Yesu be ndi tase memba be känisa cini ya vo cini yasi be, tana 'da ämidri. ¹⁸ Rukä amiro a'dote driuᅅgyi be tana nyusutavote mikye mänina ko ukyine ami täkyine. ¹⁹ Caoko, ondro Opi kole gini, mäkyina 'da amire ndriro, ago 'dooko andivo maro mänina mbara se lidri se driuᅅgyi'ba ro ka'do be sina tana 'da, ago ko giallo tase änya kabe atana ayani. ²⁰ Tana Miri 'Bädri'ba Lu ro ro ko ta ata si oko mbara ya ayani. ²¹ Mile eᅅwani ayani ya? Inye'do mäkyina amire co'da be kode tori ᅅgalu rosi ndi tokyeako be ya?

5 Oko, iti tana te märi yauro ekye ta ronyi ro orivoya ami lako koziro para se betina kpa i'do taomaako'bai lako. Iti tana te märi anjioko manoago ka ugu u'du endreazi ndaro toko täpi ndaro robe. ² Ka'do inye, minina a'done driuᅅgyi be eᅅwanye ya? Tana beᅅo ämiri a'done tusu ro, ago mano se koye ta nonye ono be, beᅅo usine ni rumora amiro yasi. ³ Ago ma gica lozo ni ami resi lomvo ya, ma 'du orivoya ami yibe tori ya. Ago mape vure mano se koye tase koziro para ono rote nja osoago ma orivoya lau. ⁴ Ondro nyötokalate ävuru Opi amaro Yesu roya ago ma orivoya ami yibe tori ya ago mbara Opi amaro Yesu ro orivoya, ⁵ ämiri mano 'do ozone Satani ri tana enji lomvo na robe, tana apa tori ndaro robe Tu Opi rosi. ⁶ Ko kado ämiri a'done driuᅅgyi be! Mini tase ata be te se ekye:

"Lonᅅa giᅅiᅅwa kani ambata o'ba upine." ⁷ Beᅅo ämiri lonᅅa uku takozi ro onane tana nya'do robe cu wäriro. 'Dooko nya'dona 'da oso duᅅguᅅu to'di ronye teinye lonᅅa aza ako, mänite endaro ami orivoya oso inye. Tana Karama Lävu Odra ro amaro te orivoya nja, yauono Kristo, ni timelegogo Lävu Odra ro amaro, alo ɾote. ⁸ Mi'de mäye Karama Lävu Odra ro ro amaro, oko, ko ambata se lonᅅa uku takozi ndi taenji be rosi, oko ambata se lonᅅaako si, ambata wäriro ndi taᅅgye be rosi. ⁹ Taegy se megyibe ämiri ana ya megyite ämiri mititate ämiri ko rudro'bene lidri ronyi'ba be. ¹⁰ Ma ko ta taomaako'bai se ronyi'ba ro, kode yagäru'ba ro kode kugu'ba ro kode änya se kabe lui edeederö 'bädri ono ro mäᅅuna tana atana ayani. Ka'do be ämiri ruonane ni änya resi, e'be giallo ämiri ofone ni 'bädri ono yasi. ¹¹ Tase musube ni ono anjioko beᅅo ko ämiri rudro'bene 'dise kuzi andivo ndaro te ädrupi oko orivoya ronyi'ba yi kode orivoya yagäru'ba yi kode orivoya lui awi mäᅅu'ba yi kode orivoya kyere'ba yi kode orivoya yi ufu'ba yi wa si kode orivoya kugu yi. Ko ämiri orine ᅅgaonyane lidri oso nonye ono be. ¹² Ko losi maro vure tesi'bai ro opene. Inye'do ɾo ko ämiri gboko modo rumora amiro ro vurena opena ya? ¹³ Lu opena vure anya se tesiani'bai ro ni. Oso taegy kabe ata ronye ekye: "Mina mano kozi ni gboko amiro yasi."

6 Ondro alo aza amiro kalaope be Kristo'ba azi be, nda le gwo tana ugune vureope'bai taomaako'bai ro kandra ago lidri Lu ro edre tana ko ni etaya? ² Inye'do mini ɾo ko lidri Lu ro opena vure 'bädri ro 'da ya? Ondro ka'do, nya ni oye vure 'bädri ro opena, inye'do ami ɾo ko tauni be vure tase giᅅiᅅwa ro ro opene ya? ³ Inye'do mini ɾo ko anjioko mäpena vure malaikai ro 'da ya? Se ndrani vure ori ono ro opene ri! ⁴ Ondro ta nonye ono ka'dote, inye'do nya oye änya ugune tana edrene lidri se vo ako känisa ya siya? ⁵ Driupi ka'do ämidri! Endaro 'diaza orivoya ami lako rumora amiro ya tavouni be unina ndi ta kalaope ro Kristo'bai azi be tana edrene. ⁶ Oko, Kristo'bai azi ka oyi vure ya azi kicune ago 'ba taomaako'bai gwo ni vure opene! ⁷ Ndi endaro tase ami orivoya kalaope be andivo amiro lako ono ka'date anjioko ta pe ami te cu ɾe. Inye'do a'do ɾo ko kado ni ami oyene koziro ya? Inye'do a'do ɾo ko kado ni ᅅga amiro topane ya? ⁸ Oko, ami andivo miye azi te koziro ago nyotopa ᅅga azi rote, ca ädrupii modo amiro ro! ⁹ Mini ɾote takozi'ba unina ko Miri 'Bädri'ba Lu ro ro urune. Mi'ba andivo amiro ko amama ro, lidri se orivoya ronyi'ba yi kode se kabe lui edeederö mäᅅu ago kode ronyi oye'ba yi ago kode toko drisi kode se kabe ronyi oye manoago azi be ¹⁰ kode kabe ᅅga kugu kode orivoya yagäru be kode orivoya yi ufu'ba yi wa si kode azi kyere'ba yi kode orivoya kugu'ba yi alo aza 'di kwoi ro uruna Miri 'Bädri'ba Lu ro ro ko. ¹¹ Rukä amiro orivoya oso inye. Oko äwäri ami teni takozi ri; adi ami te to Lu ri Opi Yesu Kristo si ago Tori Lu amaro rosi.

¹² 'Diaza atana 'da ekye: "Aletadrite mări nga cini oyene." Owo; oko nga cini ko kado ämiri. Mänina ndi atane makye aletadrite mări nga cini oyene, oko mäni-na ko tadrilene nga aza ri ma o'bane iyeäri ndaro.

¹³ 'Diaza atana 'da ekye: "Ngaonya orivoya tana ya, ago ya tana ngaonya." Owo; oko Lu perena ànya riti 'da. Lomvo ko ronyi oyeza, oko ruinduza Opi ri; ago Opi kani nga ozo lomvo ri. ¹⁴ Lu enğa Opi teni avo yasi, ago nda engana ama kpa 'da mbara ndaro si. ¹⁵ Mìni ndi anjioko lomvo amiro orivoya telesi lomvo Kristo ro ro. Inye'do märuna telesi lomvo Kristo ro ro gwo ago ma'banana gwo a'done telesi lomvo märänyí'ba ro roya? Rritiro! ¹⁶ Kode mìnì ro ko anjioko mano se kabe lomvo ndaro dro'bena märänyí'ba be ronyi oyene ka ro a'do lomvo alo ro anya be ya? Taegyí ata ro nbelero ekye: "Riti a'dona ndi lomvo alo ro." ¹⁷ Oko nda se kabe andivo ndaro dro'be Opi be a'dona ndi tori alo ro nda be. ¹⁸ Mina ta ronyi ro. Takozi aza se lidri kabe oyena enji lomvo ndaro ko, oko mano se kabe taenji ronyi oyesi ka lomvo modo ndaro ro enjina. ¹⁹ Inye'do mìnì ro ko lomvo amiro ni yekalu Tori Alokado ro, se kabe ori ami ya ago se ozote ämiri Lu si ya? Ami ko andivo amiro ro oko Lu ro; ²⁰ nda gye ami te lagye amba si. Ka'do inye mìro Lu lomvo amiro si.

7 Oko ta tase nyegyibe ono ro ta: Orivoya kado manoago ri ko lagye ogyene. ² Oko tana ta ronyi ro te orivoya amba ami lako ono, be ro manoago alo ri a'done toko modo ndaro robe, ago be ro toko alo ri a'done ago andivo anyaro robe. ³ Be ro manoago ri kama ndaro a'doro agoro oyene, ago be ro toko ri kama anyaro a'doro toko ro oyene, ago 'dialo kozo se be ro ozone azi ri 'do. ⁴ Toko ko orivoya ni 'desi lomvo modo anyaro ro, oko ago anyaro ayani; kpa inye ago ko 'desi lomvo modo ndaro ro, oko toko anyaro ayani. ⁵ Nyalaga andivo amiro ko azi ri, e'be gialo miletadri kati oyene inye tuna fere tana nyozo tu robe mätu oyeza; ago 'dooko migo nyeto ami dro'be. Ugu oyena si nonye nyagagana ami ndi ni ugu ruozovoya taojoro Satani ro ri ta andivo amiro rita akona rota. ⁶ Ma ta ono iti ämiri ko ota ro, oko gialo tavo ozoro. ⁷ Endaro male ro aba a'done ami cini ri oso ma ronye; oko 'di alo alo ngapäri iro be ni Lu resi, 'dialo ngapäri ono be azana ngapäri ana be. ⁸ Oko ma ata ruogyeko'bai ndi ävuzii be ri anjioko aba ni kado ämiri orine ire oso ma ronye. ⁹ Oko ondro mini kote ami ritane migye ami ri, tana orivoya kado para ami ogyene ni tausune tana ro. ¹⁰ Ma ta be lidri se gyeyi iyi te ri se ko ni ta ma modo ro oko ni Opi ro; be ro toko ri ago anyaro e'bene; ¹¹ oko ondro koyete inye, be ro anyari orine ire kode kogo kodro'be iyi ago anyaro be; ago be ro ko ago ri toko ndaro onjine. ¹² Ma ata azaka ri (ma andivo owo, ko Opi owo); makye: Ondro mano aza Kristo'ba ro toko be se orivoya taomaako'ba yi ago anya le ndi ugu orine nda be, be ro ko ndäri toko ndaro onjine. ¹³ Ago ondro

Kristo'ba toko ro kuru mano se taomaako'ba ro te ago nda lendi ugu orine anya be, be ro ko anyari nda e'bene. ¹⁴ Tana ago taomaako a'ba nda te alokado Lu ri taoma toko ndaro ro si, ago toko taomaako a'ba anya te alokado Lu ri taoma ago anyaro rosi. Ondro ono ka'do kote inye ngwai ànyaro a'dona oso ngwai taomaako'bai ro ronye; oko oso ka'dobe ronye, ànya orivoya alokado Lu ri. ¹⁵ Caoko, ondro nda se i'do taoma'ba yi kole ndi ori'baazi se Kristo'ba yi e'bene, mi'ba nda koye ndi inye. Ta anya oso 'do ronye, oriazí se Kristo'ba ro kode manoago yi kode toko yi, orivoya dritai ro tase oyero oyene. Lu zi ami te orine liatokpe ro.

¹⁶ Toko Kristo'ba ro inye'do endaro minina ko ago miro opane ya? Kode ago Kristo'ba ro, inye'do endaro minina ko toko miro opane ya? ¹⁷ Be ro 'dialo ri ugu orine ngapäri Opi ro ndäri voro, ago oso nda ka'dobe tuse Lu kuzi nda be si ronye. Ono ni ota se mabe embana känisa cini yasi owo. ¹⁸ Ondro mano se alote njiro kole läzi Lu ro tadrina te, be ro ko ndäri mbere oloñjiro ro onane. Ondro mano se oloako njiro kole läzi Lu ro tadrina te, be ro ko nda olone njiro. ¹⁹ Tana olo njiro kode oloako ko ta amba yi, oko tase ta amba yi ota Lu ro orone. ²⁰ Be ro 'dicini ri orine oso nda ka'dobe tuse nda kole läzi Lu ro tadrina be sina ana si ronye. ²¹ Tuse Lu kuzi mi be sina si mi iyeäri yi ya? Ka'do inye, miru tana ko, oko ondro nya'do te kandrakado be a'done dritai ro, miye inye. ²² Tana iyeäri se äzite Opi si orivoya mano dritai ro Opi ro. Kpa oso inye mano se äzite dritai ro Kristo si orivoya iyeäri ndaro. ²³ Lu gye ama te lagyeamba si, ka'do inye, nya'do ko iyeäri lidri ro. ²⁴ Ädrupii maro, be ro 'dialo alo ri orine rumora ya Lu be a'do se äzi nda be kigye ya. ²⁵ Oko tase nyegyibe mări ta ruogyeko'bai rota, ma ota ako ni Opi resi tana ro, oko ma tavousu maro ozona oso 'dise yauni Opi rosi sindi taoyine tana ya ronye. ²⁶ Rriti se yauono ugu tazevona usu si, musu maro be ni kado manoago ri orine oso nda ka'do be ronye. ²⁷ Inye'do mi toko be ya? Ka'do inye nyojo ko anya onjine. Inye'do mi toko ako ya? Ka'do inye mi ro toko ko. ²⁸ Oko ondro nya toko ogye, miye kote takozi yi, ago ondro toko ogyeko ka ago uru, anya ye kote takozi yi. Oko male ami opane ni rriti se lidri se kogye lagye be kabe usuna yasi. ²⁹ Tase musube ni no, ädrupii maro, tu e'betete fere, etoni yauono oyigwo mileya ro be ro 'dise toko be ri orine oso ànya toko ako ronye; ³⁰ ànya se kayibe liyi, oso ànya a'do ko tusuro ronye; ànya se kayibe ugu, oso ànya a'do ko yai'dwesi ronye; ànya se kayibe nga ogye, oso ànya a'do nga ako ronye; ³¹ ànya se kabe nga 'bädri ono ro tana otina, a'do oso ànya nga aza ako amba ronye. Tana 'bädri ono, oso kabe a'do yauono ronye, orina ko madaro. ³² Male ämiri a'done dritai ro milo'be ako. Mano se gye lagye ko orivoya ondoalo taoti be losi Opi ro ta, tana nda ka ruutri ta ndaro ri Opi usine. ³³ Oko mano se kogye lagye be ka

ta nga 'bädri ro otina ayani, tana nda le ta ndaro ri toko usine; ³⁴ ago tausuu ndaro elewe te ritu. Toko ogyeako kode ngutikodronwa andivo anyaro ti ta losi Opi ro ro, tana anya le yi ozone Opi ri lomvo ndi riti tori be; oko toko se agyete andivo anyaro ti ta nga 'bädri ro ro, tana anya le ta anyaro ri ago usine. ³⁵ Ma ugu ta ono atana tana male ami opane. Ma ko ojo ami lagane. Oko male ämiri tase ngye kado oyene, ago andivo amiro ozone cu ruindu Opi ri ya teinye ruetaako. ³⁶ Oko ta rulu'bu 'di ritu se ratate ko ruogyene rota; ondro manona kusu tate ekye ya ko taoye ngyero nguti iro ri ondro ka'do anya konde omba te ago nda kusu tate be'ro lagye ogyene, anjioko be'ro änyari ruogyene; oso nda kolebe ronye. Takozi i'do ta ono ya. ³⁷ Oko ondro mano aza se kole ko oyene inye, ago ko'ba ta ndaro te tavousu ya ndaro rosi ko lagye ogyene, ago ondro ole ndaro si nda kirita yi te ago koratate tavousu modo ndaro rosi tase oyene ta, 'dooko nda yete kado ko nguti 'do ogyene. ³⁸ Ago mano se kabe lagye ogye yete kado, oko nda se gye lagye ko yete kadopara. ³⁹ Toko se agyete ko orivoya dritai ro, ondro ka'do ago änyaro ka'do drigi lidriidriro owo; oko ondro ago anyaro kodrate; 'dooko anya te orivoya dritai ro yi ogyene mano se anya kolebe ri, oko gialo ondro nda orivoya Kristo'ba yi owo. ⁴⁰ Caoko, anya a'dona yai'dwe-si ndra, ondro anya kori gwo yi ogyeako owo. 'Do orivoya tavousu maro, ago musube anjioko ma kpa orivoya Tori Lu robe.

8 Oko, tase nyegyibe ta ngaonya se ozobe lui awi ri rota, ndi endaro, anjioko "vo amaro cini ndi tauni be," oso änya kayibe ata ronye. Caoko, tauni nonye ono ka 'di o'ba ovane driungyi be, oko ngalu kani 'di omo voaloya. ² Nda se kabe tausuu nda ni nga cini te endaro nda ni ko oso se be'ro unine ronye. ³ Oko 'dise kabe Lu lu Lu ni nda te. ⁴ Ka'do inye, ta ngaonya se ozote lui awi ri ugu onyana rota; mäni ndi anjioko lu awi nga awi yi se a'do ko endaro; mäni ndi anjioko Lu toto alodi. ⁵ Ondro äzi nga amba ca orivoya "lui" 'bädri ya kode vo'buyakuru ya, ago ngase amba kwoi ka'do gi ca "lui" ago "opii," ⁶ caoko ämäri Lu toto alodi, Täpi, se orivoya O'ba'ba nga cini ro ago mà ori nda si; ago Opi orivoya toto alodi, Yesu Kristo, se a'ba nga cini te nda si ago mà ori nda si. ⁷ Oko 'dicini ni tanjye ono ko. Rukä lidri ro ka losi oye lui awi ri gile tu yauono si ondro änya kayite ngaonya se nonye ono onyana änya kayi 'du tana usuna ekye ngaonya lu awi ro; tavousu ya änyaro ro orivoya mbaraako, ago änya kayibe usuna enji änya te undiro ngaonya si. ⁸ Caoko, ngaonya, o'ba-na ama ko a'done ti Lu be; mänina ko nga aza ijene ondro mänya ngaonya ca ko owo kode nga aza usune ondro mänya ngaonya ca owo. ⁹ Caoko nyä'do taoti be, mi'ba dritai taoye amiro ro ko'ba änya se mbaraako taoma ya ko o'dene takozi ya. ¹⁰ Aba 'diaza se tavousu ya ndaro ro orivoya mbaraako kondre mi, se äzibe

"tauni" be, ka ugu ngaonya yekalu lu awi roya, inye'do ta ono o'bana nda ro ko ngaonya se ozote lu awi ri onyane ya? ¹¹ Ta ono si 'dise mbaraako, ädrupi amiro se Kristo kodrabe tana ro ono, enjiruna ndi ta tauni miro rosi! ¹² Ago ta ono si nyä ugu takozi oye Kristo lomvo ugu takozi oye si ädrupii amiro Kristo'bai lomvo ago nyä ugu tavousu mbaraako ya änyaro ro enjina. ¹³ Ka'do inye, ondro ngaonya kani ädrupi maro o'bana takozi oyene märi ogone iza onyane tona te i'do, tana ukyi ma'ba ädrupi maro 'da o'dene takozi ya.

9 Inye'do ma ro ko mano dritai ro yi ya? Inye'do ma ro ko lazo'ba yi ya? Inye'do mandre Yesu Opi amaro ro ko ya? Ago Inye'do ami ro ko ni 'dise losi oye maro Opi ri kezibe owo ya? ² Ondro 'diazaka kuruyi ma ca ko lazo'ba ro oko, endaro miru ma ndi! Tana ta rudro'bero amiro Opi be si andivo amiro ka'da tanjye-na te anjioko ma orivoya lazo'ba yi. ³ Ondro lidri kokozi ma te oko, medretazevo maro te andivo maro ta nonye. ⁴ Inye'do ozo drikaca dritai ro ko ngaonya ndi ngaumvu be ozone märi ta losi maro rota ya? ⁵ Inye'do ma ro ko dritai be osone taka'daro lazo'bai azaka ndi ädrupii Opi ro ndi Petero be ro vo, toko Kristo'ba ro uru si ma be aba maro ya ya? ⁶ Kode Baranaba ndi ma be toto ni 'dise losi oyene ta ori amaro rota owo ya? ⁷ Kyila'ba enjwani kani nga ozo ta päläti modo ndaro rota ya? Ämvuoso'ba enjwani nya donjo ko ni ämvu kono ro modo ndaro ro yasi ya? Lekye'ba enjwani mvu leyi tii modo ndaro ro ko niya? ⁸ Male ko andivo maro etane taka'daro tu cini oriro kwoi si, tana Ota ata kpa nonye. ⁹ Mäzite ni Ota Musa ro yasi ekye: "Nyembe kala 'dango ro ko ondro nyate losi oye sina inya olovoya owo." Inye'do Lu ndre gialo vo 'dango ro ayani ya? ¹⁰ Inye'do nda kabe ta ono atana nda ata ro ko ta amaro ta ya? Endaro egyite ta amaro ta. Mano se kabe ämvu oso ago mano se kabe olona be'ro losi änyaro oyene mio'ba si anjioko ngase kowa be la'done. ¹¹ Märi kwari Tori rote ami lako, inye'do orivoya ta amba yi ondro müsü nga lomvo ro bete ni ami rigyesi ya? ¹² Ondro 'di azaka dritai ro mio'ba be nga usune ni ami rigyesi, inye'do ama ro ko dritai be ndra ya? Caoko mäye losi kote dritai ono si, oko mi'ngyi nga cini te tana ukyi mälagä Lazokado ta Kristo rota 'da. ¹³ Endaro mini ro te anjioko lidri se kayibe losi oye Yekalu ya usuyi ngaonya änyaro teni Yekalu ya ago änya se kayibe tori olo vo tori oloro ya usuyi nga teni vo tori oloro ya. ¹⁴ Kpa oso inye, Lu ta änya se kayibe lazo ope te, be'ro änyari nga ori änyaro ori ro usune ni kigye. ¹⁵ Oko dritai se kwoi maye nga alo aza ko sina, mugu ta ono egyina be yauono ma kpa ko taeji ta nga rota andivo maro ri. A'dona kadopara märi odrane ni 'diaza ri driungyi maro ono tozane ata awi ro! ¹⁶ Ma mbaraako driungyine tana mabe lazo ope ono ro. Caoko ma orivoya ota zele oyene inye. Ago a'dona ndi koziro märi ondro mape lazo kote owo! ¹⁷ Ondro maye losi maro te dritai

ro ole maro si, 'dooko mänina ndi mio'bane päläti ta; oko moyena ta kama rota, tana Lu yitate ma ya ta losi ono rota. ¹⁸ Ka'do inye, päläti se musuna tana ro 'bo e'diya? Orivoya ni takado Lazokado opero teinye ugu päläti eji ako tana ro, mugu driovi kote ta nga usu rota ta losi maro lazokado opero ta. ¹⁹ Ma orivoya mano dritai ro yi, ko iyeäri 'diaza ro; oko ma'ba andivo maro te a'done iyeäri 'dicini ro tana mezi lidri robe amba Yesu re. ²⁰ Mabe ugu losi oye Yudai be, ma ori oso Yudai ronye, tana mezi ànya robe Yesu re; ago andivo maro ca i'do Ota Musa ro zeze, mari ndi oso mabe ugu losi oye ànya se Ota zeze be ronye, tana mezi ànya robe Yesu re. ²¹ Kpa oso inye, mabe ugu losi oye Atrai be, mari kpa oso Atra ronye se i'do Ota Yudai ro zeze ronye, tana Atrai ezine, ono ko ekye tana maro Ota Lu ro ko; ma orivoya endaro Ota Kristo ro zeze. ²² 'Dise mbaraako taoma ya lako ma'do kpa mbaraako oso ànya ronye, tana mezi ànya robe. Ma'dote ngacini ro lidri cini ri, tana mapa rukä ànyaro robe, ondro ka'do ndi rritiako owo. ²³ Ta cini ono mayete ta lazo opero ta, tana mala'do äru anyaro robe. ²⁴ Endaro mini ndi anjioko umu'bai amba ciyite umukyekye ya oko toto alodi ànyaro kani ngapäri uru. Ka'do inye, mimu oso 'do ronye miru ngapäri robe. ²⁵ Ojioye'bai cini uguyi iyi embate iyi laga si nga cini ya, tana tagyia se o'dio'di kabe ori fere ono osoza, oko mà amaro oyena tagyia se kabe ori äduako ta. ²⁶ Ono ni tase mabe umu ngyero masa robe ondevona ya owo; ono ni tase malaba be oso 'dise kabe kyila oye 'diudi si drí si se si vo awi ko ronye. ²⁷ Mesi lomvo maro te ro ruudivoya, ago mirita anyate kpeye, andivo maro gaga si ukyi azi uzi kyekye ya vosi oko anja ma te.

10 Male ämiri ta ono tana oyine ädrupii maro, tase ka'dobe zutui amaro se kesobe Musa vo ri ana. Ànya cini a'dote ngagaga 'dikolo ro zeze, ago vona cini lävute londro ro Gyí'desi Okaro yasi. ² Vona cini abapatisite 'dikolo ndi gyí'desi be ya oso'bai ro Musa vo. ³ Vona cini nyayi ambata tori rote ⁴ ago mvuyi ngaumvuro tori ro kpate. Ànya mvuyite ni luutu tori ro se oyibe ànya be ana yasi; ago luutu se ana ni Kristo andivo owo. ⁵ Caoko Lu ko yai'dwesi amba ànyaro be, ago avo ànyaro eperete vocowa ya. ⁶ Ago tase cini ono taka'daro yi ämari, ama embaza ko ngakozí olene, oso ànya koyebe ronye, ⁷ ko lui awi mätune, oso rukä ànyaro koyebe ronye. Oso taegyí katabe ronye ekye: "Lidri rite vuru karama onyane se zarute ta 'diufuro wa si ro ndi ronyi be." ⁸ Beṛo ko ämiri taenji ronyi oyero oyene, oso rukä ànyaro koyebe ronye ago kutu 'buteritu fonätu ànyaro todrate u'du alo ya. ⁹ Beṛo ko ämari ta Opi ro ojone, oso rukä ànyaro koyebe ronye, ago utufu ànya te ini si. ¹⁰ Beṛo ko ämari driovine, oso rukä ànyaro koyebe ronye, ago utufu ànya te Malaika Odra rosi. ¹¹ Tase cini ka'dobe ànyari kwoi orivoya taka'daro yi azii ri, ago egyi ànya te vuru miomba ozoza ämari.

Tana mà ori tuse ädu 'bädri ro ka oyebe ikyine sina ya. ¹² Nda se kabe tausu ekye ya edre ngyiri ka'do taoti be kadoro ukyi nda o'de 'da. ¹³ Taojoro se cini kabe driobe ami be ni se kabe ikyi ondoalo lidri ri owo. Oko Lu ka tao'ba ndaro ätina, ago nda o'bana ami ko ojone ndrani mbara amiro edrero ngyiri drisi; tuse a te ami ojo sina si, nda ozona mbara 'da ämiri anye ingyiza, ago ozona liti ruoparo 'da ämiri vo opaza. ¹⁴ Ka'do inye bereazii maro, mina ami pere ni mätu lui awi ro yasi. ¹⁵ Ma ata ämiri oso lidri tauni be ri ronye; mipe vure tase mabe atana ro andivo amiro si. ¹⁶ Kofo se màbe nga umvu sina Ngaonya Tandrwedri Opi roya ago se màbe aro'boya ozo Lu ri tana ro; ondro mà te nga umvu ni kigyisi; mà kari Kristo ro la'dona. Ago ambata se mà be towana; ondro mà te onyana, mà ugu lomvo Kristo ro la'dona. ¹⁷ Tana dunḡuru ambata ro orivoya alodi, ama cini, ca amba; orivoya lomvo alodi yi, tana ama cini mà dunḡuru alodi na 'do la'do. ¹⁸ Nyusu ta lidri Yisaraele ro; ànya se kabe ngase alote tori ro onyana, la'doyi ruindu se vo tori oloro ya Lu ri te. ¹⁹ Ka'do inye, matana 'bo ndi makye lu awi kode ngaonya se ozote rigye gindi endaro nga yi ya? ²⁰ Hwa! Ma ugu ata makye ngase alote tori ro vo tori oloro tao-maako'ba ro dri ozote demonai ri, ko Lu ri. Ago male ko ämiri a'done nga la'do'bai ro demonai be. ²¹ Minina ko ngaumvune ni kofo Opi ro yasi ago kpa ni kofo demonai ro yasi; minina ko ngaonyane ni tara'biza Opi ro drisi ago kpa ni tara'biza demonai ro drisi. ²² Kode inye'do male Opi o'bane a'done yaoko be ya? Inye'do musube mbara amaro ndrani nda drisi ya? ²³ Ànya ekye: "Aletadrite ämari nga cini oyene." 'Do ndi endaro, oko nga cini ko orivoya kado. "Aletadrite ämari nga cini oyene" Oko nga cini orivoya ko 'diopaoparo. ²⁴ Beṛo ko 'dialo ri ugu nga uṛine ta modo ndaro rota, oko ta azii rota ayani. ²⁵ Ami orivoya dritai ro nga cini se agyete vo iza logyero ya onyane, teinye ta azaka ejiako tana ro tana ta tavousu ya amiro rota. ²⁶ Tana oso taegyí katabe ronye ekye: "'Bädri ndi ngase cini kigyé ono be orivoya Opi ro." ²⁷ Ondro taomaako'ba keji mi te ngaonya onya ago miratate oyine, minya ngase a'babe mikandra 'do, teinye taejiako tana ro tana ta tavousu ya miro rota. ²⁸ Oko ondro 'diaza katate miri ekye: "Ngaonya ono ozote lui awi ri," ka'do inye minya ngaonya ana ko, ta nda se kititabe miri rota ago ta tavousu ya rota, ²⁹ 'do ko, tavousu ya modo miro rota, oko ta tavousu ya 'dina 'do ro rota. Ka'do inye, 'dooko, mano aza keji ta gwo ekye: "Dritai maro a drina o'bina tausu 'diazi rota etaya?" ³⁰ Ondro ma aro'boya oye Lu ri ta ngaonya maro rota, ka'do inye 'diaza mawona ma gwo ta ngaonya se maye aro'boya be oye tana ro ono ta etaya?" ³¹ Ka'do inye, ngase nyàbe oyena, kode nyà onyana kode umvuna, miye ri cini räru Lu rota. ³² Miri ori liti se kunina ko o'de toromoga ozone Yudai ri kode Atrai ri kode känisa Lu ro ri 'do aya. ³³ Miye kpa oso

mabe oyena ronye, mojote lidri o'bane riyä ro ngase cini mabe oyena ya, ko takado modo maro ro ugu tavona usune, oko takado 'dicini ro ayani, tana apa ànya robe.

11 Ka'do inye, miso taoye maro vo, kpa oso mabe oso taoye Kristo ro vo ronye. ² Mārāru ami tana ondoalo nyà ta maro oyina ago nyà oso ngaemba se mozobe àmiri vo. ³ Male àmiri unine anjioko Kristo orivoya drí'ba lidri cini ro, ago orivoya drí'ba toko ndaro ro, ago Lu orivoya drí'ba Kristo ro. ⁴ Tana manoago se ka mätu oye kode ka lazo Lu ro opena mi-amba ya drí ndaro takotako ro, ro Kristo ko. ⁵ Ago toko se ka mätu oye kode ka lazo Lu ro opena miamba ya tako drí anyaro ko ro ago anyaro ko; a'do toto í'do lakole ànyaro ya ndi toko se ävu drí na te be. ⁶ Ondro toko katako drí anyaro kote, ni kado anyari drí anyaro uvune. Ago ondro ka'do te driupiro toko ri drí anyaro uvune, beṛo anyari drí anyaro takone. ⁷ Ko kado manoago ri drí ndaro takone, tana nda ni beti ndi liṅgyi Lu ro owo; ⁸ tana a'ba manoago kote ni toko yasi, oko toko ni manoago yasi. ⁹ A'ba manoago ko ta toko rota, oko a'ba toko te ta manoago rota. ¹⁰ Ta malaika rota, anjioko beṛo toko ri drí anyaro takone taka'daro ro anjioko anyo orivoya drikaca ago anyaro ro ze. ¹¹ Ta ori amaro Opi ya rota, caoko, toko ko dritai ro manoago ako, ca manoago ko dritai ro toko ako. ¹² Tana oso a'ba toko ni manoago yasi ronye, kpa inye äti manoago te toko si; ago Lu ni orivoya se ko'ba nga cini be ni a'done owo. ¹³ Mìpe vurena andivo amiro si kode ndi kado 'ditoko ri Lu mätune miamba ya nga aza ako drí anyaro ya ya? ¹⁴ O'ba nga ro emba ami te anjioko drikyiri kaca manoago dri 'ba nda ndi driupiro, ¹⁵ oko toko dri orivoya ta liṅgyi ro yi. Drikyiri kaca ozote anyari drí anyaro takozä. ¹⁶ Oko ondro 'diaza kolete kalawasane tana ro, tase cini mări atane anjioko ni 'do tana ca ama kode känisai Lu ro la'bii aza ako mätu ya. ¹⁷ Ngaemba ono voro, caoko, mārāru ami ko, tana kalaoto amiro ta mätu rota ye takozí ro ndrani takado drisi. ¹⁸ Käti ono, iti tate mări anjioko rulewe orivoya kalakoto amiro ya; ago mama ndi telesi tana ro orivoya endaro. ¹⁹ (Kowe í'do, beṛo rulonyi ri a'done ami lako tana nda se orivoya tanḡye be andre robe ḡbelero.) ²⁰ Ondro nyòtokalate voaloya, 'do nyà ko Ngaonya Tandrwedri Opi ro onyana. ²¹ Tana nyàbe onyana, 'dialo ugu ro ngaonya modo ndaro ro onyana, ago rukāna orivoya tābiri ro ago azakana fuyi iyi te wa si. ²² Inye'do ami 'ba modo amiro ro ako ngaonyaza ago ngaumvuza kigye ya? Kode mile ro känisa Lu ro mawone ago driupi o'bane lidri se lemeri be dri ya? Mile mări te e'di atane àmiri ta ono ta ya? Mārārūna ami gindi ya? Mārāru ami ko! ²³ Ngaemba se mo-copebe àmiri ono musute ni Opi resi; anjioko Opi Yesu, ḡgākyyi se ozo drí ndaro te sina ana si, ru kye'benḡwa ambata ro gwo, ²⁴ ozo aro'boya te Lu ri, wate, ago

atate ekye: "Ono orivoya lomvo maro, ta amiro ta. Miye ono ta maro oyiza." ²⁵ Kpa oso inye, ngaonya tandrwedri ro vosi oko nda ru kofo gwo ago atate ekye: "Kofo ono orivoya tao'baro to'di Lu ro, a'bate kari maro si. Nyà te umvuna oko, miye ndi inye ta maro oyiza." ²⁶ Tu cini se nyàbe ambata ono onya sina ago nyàbe ngaumvu ni kofo ono yasi nyà odra Opi ro tana opena madale nda egona ni. ²⁷ Ondro 'diaza ka ambata Opi ro onyana kode ka ngaumvu ni kofo ndaro yasi liti se tana kusi nda be ko yasi, nda orivoya taenji takozí robe lomvo Opi ro lomvo ndi kari ndaro be. ²⁸ Ka'do inye, beṛo 'dicini ri andivo ndaro enane kāti, 'dooko ko'de gwo ambata onyane ago ko'de gwo ngaumvune ni kofo yasi. ²⁹ Tana ondro nda kuni takaci lomvo Opi ro ro kote ondro nda kate ambata onya ago kate ngaumvu ni kofo yasi, nda ka vure ezi andivo ndaro dri ambata ndi ngaumvu robe si. ³⁰ Ta'dota amba amiro orivoya adravoro ago mbaraako, ago amba todrate. ³¹ Ondro mēna andivo amaro te kāti, àmări ikyine vure Lu ro ze le í'do. ³² Oko ape vure amaro te ago Opi eza ama te, tana ukyi ago apena vure amaro 'da troalo 'bādri be. ³³ Ka'do inye, ädrupii maro, ondro nyà te kalakoto voaloya Ngaonya Tandrwedri Opi ro onyane oko, nyokote azi. ³⁴ Ago ondro 'diaza ka'dote tābiri ro; beṛo ndāri ngaonyane 'bāru, tana ukyi nyikyí 'da vure Lu ro ze le ondro nyà te kalakoto voaloya owo. Ago ta ta aza-ka rota, mandena tana 'da ondro masate owo.

12 Tase nyegyite ta ngapāri ni Tori Alokado resi ro-ta. Male àmiri tanḡye ànyaro unine, ädrupii maro, ² Mìni ndi ami bedri Lu uniako'bai, elepe ami te wairo liti amba lui awi adriako mätu rosi. ³ Male àmiri unine anjioko 'diaza se elepete Tori Lu rosi ni ko atane ekye: "Latri orivoya Yesu dri!" Ago 'diaza ni ko taerone ekye: "Yesu orivoya Opi yi," e'be giallo elepe nda te Tori Alokado si. ⁴ Beti ngapāri tori ro ba toto, oko Tori alona 'do kani ànya ozo. ⁵ Liti ruindu ro ba orivoya toto, oko a ruindu Opi alo ri. ⁶ Tauni ba orivoya toto ruinduza, oko Lu alona 'do kani tauni ozo 'dicini ri ta ruindu gi ànyaro 'do rota. ⁷ A'do lototi Tori ro aka'date liti azaka yasi 'dialo alo ri ta takado ro vona cini ri rota. ⁸ 'Diaza ri Tori ka lazo tavouni amba be ozo, ago aza ri, Tori gi alona 'do ka kpani lazo tauni amba be ozona. ⁹ Aza ri Tori gi alona 'do kani taoma ozo 'dina 'do ri, ago aza ri nda kani mbara 'di edero ozona. ¹⁰ Tori kani mbara ozo aza ri talaro ro oyeza, aza ri ngapāri lazo Lu ro opero, ago aza ri tauni a'do toto lakole ngapāri se kabe ikyi ni Tori resi ana tana itine ànya se kuni ko ri. Aza ri nda kani tauni ozo kala atraro ataza, ago aza ri nda kani tauni ozo tase atabe tazevona edreza. ¹¹ Oko Tori gi alona 'do kani ta cini ono oye, oso nda kolebe ronye, nda kani ngapāri toto ozo 'di alo alo ri. ¹² Kristo oso lomvo alodi ronye, se orivoya telesi amba be, caoko orivoya lomvo alodi yi, a'ba gica telesi be toto owo. ¹³ Kpa oso inye, vo amaro cini, kode Yudai kode Atrai, kode iyeāri

yi kode dritai ro, abapatisite lomvo alo ya Tori alona 'do si, ago ozo Tori alona 'do te ama cini ri umvune. ¹⁴Tana a'ba lomvo kote toto telesi alo si oko telesi amba si. ¹⁵Ondro pa kata gwo ekye: "Ma i'do drí yi, ma ko lomvo ro," 'do laga anya kozo ni a'dovoya telesi lomvo ro. ¹⁶Ago ondro bi kata gwo ekye: "Tana ma ko mi yi, ma ko lomvo ro," 'do laga anya kozo ni a'dovoya telesi lomvo ro. ¹⁷Ondro lomvo cini ka'do gwo mi yi, anya unina taerine enjwanye ya? Ago ondro anya ka'do toto bi yi, anya unina nga ängune enjwanye ya? ¹⁸Oso ka'dobe ronye, caoko Lu 'ba telesi lomvo rote lomvo ya oso nda kolebe a'done ronye. ¹⁹Lomvo a'dona i'do ondro vona cini ka'do gwo telesi alo yi owo. ²⁰Oso ka'dobe ronye, telesi lomvo ro amba oko lomvo alo yi. ²¹Ka'do inye mi unina ko atane drí ri ekye: "Male mi ko!" Drí unina kpa ko atane pa ri ekye: "Ka'do inye male mi ko!" ²²Ko inye, mänina ko taoyene teinye telesi lomvo ro se kalandrebe a'dona mbaraako 'do ako, ²³ago telesi lomvo ro se mabe tana usuna mäkye kadona i'do amba 'do orivoya ni se mabe tana otina ndra, ago telesi lomvo ro se landre ko liŋgyiekye 'do ro aso bonggo te lomvoigye, ²⁴se telesi lomvo ro se liŋgyibe ndra le ko. Lu andivo 'ba lomvo te troalo oyena nonye ono si kozo taoro ndra robe telesi se ale ko ana ri. ²⁵Ago ka'do inye rulewe i'do lomvo ya, oko telesi cini anyaro toto ono orivoya taoti be azi ta. ²⁶Ondro telesi alo lomvo ro kate rueza, telesi cini lomvo ro ka kpa rueza sina, ondro telesi aza ärärute, telesi cini ka kpa riyä ana la'do. ²⁷Yauono, vo amiro cini orivoya lomvo Kristo ro, ago vona cini alo alo orivoya telesi na yi. ²⁸Lu 'ba vona cini te voaloya känisa ya, vo käti ya lazo'bai, vo riri ya nebii, vo nina ya miemba'bai, 'dooko ànya se kayibe talaro ro oyena, ànya se ozo mbara 'diedero be kode azi oparo kode ànya lepero kode kala to ata robe rigye kai soyigwo. ²⁹Ànya cini i'do lazo'bai kode nebii kode miemba'bai. 'Dicini ko orivoya mbara be talaro ro oyene ³⁰kode adravo edene kode kala to atane kode tase atabe tazevona edrene. ³¹Ka'do inye, mi'ba ya amiro, ngapäri parandra olene ayani. Ago yauono ma oye liti se taoye ro kadopara ndra lävu vona cini be ka'dane ämiri.

13 Ma'dona ndi mbara be kala lidri ro atane ndi malaikai robe, oko ondro ma teinye ngalu ako, ta ata maro orivoya oso kporo araca usiro ndi lannga o'biro be ronye. ²Ma'dona ndi ngapäri taopero mbarana be, ma'dona ndi tauni cini be ago mänina ta dämbidämbiro cini ndi, ma'dona ndi taoma cini alebe 'berenjwa ushwene sina robe, oko ondro ma ngalu ako, ma orivoya nga awi yi. ³Mozona ngase cini mabe sina ca ati'bai ri, ago mozona lomvo maro ca ujene, oko ondro ma ngalu ako, 'do ye takado ko märi. ⁴Ngalu orivoya yaingyi be ago kado; orivoya yaoko ako mäwuako kode driungyiako; ⁵ngalu ko yaoso be ye ta ko ta ndäri ta ago nga ko kyilaro ndri; yi ta taenji ro ko

madaro; ⁶ngalu ko riyä si ta takozu rota, oko riyä be ta tangye rota. ⁷Ngalu ozo vo ko; ago taoma anyaro, mio'ba, ndi yaingyi be kyeko alona. ⁸Ngalu orivoya äduako. Lazo ni Lu resi orivoya, oko ànya orivoya toto tiko ro, ngapäri kala to ataro orivoya, oko anya edrena 'da; tauni orivoya, oko okyena 'da. ⁹Tana ngapäri amaro tauni ro ndi lazo ope mbarasi robe orivoya toto telesina yi, ¹⁰oko ondro ngase kadopara 'do kate ikyi oko, 'dooko ngase orivoya telesi na yi 'do anaruna 'da. ¹¹Mabe orivoya ngaga ro, ata maro, vousu maro ndi tavousu maro be vona cini orivoya ngaga ro ronye; yauono ma te mano 'desi yi, maye ta ngagaaga ro kote. ¹²Tase mabe ondrena yauono orivoya oso beti fuyifuyi taratara ya ronye; 'dooko, mandreruna 'da miya miya. Tase mänibe yauono toto telesina yi; oko a'dona 'da kpeye, kpeye oso tauni Lu ro mata ronye. ¹³Oko nga nätu kwoi kani ori; taoma, mio'ba, ago ngalu ago se fopara kwoi drisi ni ngalu.

14 Ngalu orivoya ni se ämäri ruutrine tana ro owo. Mi'ba ya amiro ngapäri Tori rota, para ndrana ngapäri ugu lazo Lu ro opero. ²Nda se kabe kala to ata ka ko ata azii ri oko Lu ri, tana 'diaza eri ta ndaro ko. Nda ka ugu ta dämbidämbi tangyero atana mbara Tori rosi. ³Oko nda se kabe lazo Lu ro ope ka ata lidri ri ago ka ànya opa, ago ka agoago ozo, ndi tai'dwero be ànyari. ⁴Nda se kabe ata kala to si ka toto andivo ndaro opana, oko nda se kabe taope ka känisa cini Lu ro opana. ⁵Male ndi ami cini ri kala to atane; oko ndrana male ämiri a'done ngapäri ugu lazo Lu ro opero be. Tana 'dise kabe lazo Lu ro opena kadona orivoya ndrani nda se kabe kala to ata ri, e'be gialo 'diaza orivoya loto se unina ndi tase nda kabe atana tazevona edrene, tana apa känisa Lu ro robe. ⁶Ago ondro mikyite amire oko, ädrupii maro, mayena ami kado enjwanye ondro mata gwo ämiri kala to siya? Mayena ami girinjwana ko kado, e'be gialo mezina rufofo aza ni Lu resi ndi tauni aza be kode lazo ni Lu resi be kode ngaemba aza be lutu. ⁷Miru nga azaka lonngo ongoro adriako oso toro'ba kode kudi ronye te, inye'do 'diaza unina uwi o'binaro kode ovona ro enjwanye e'be gialo uwi ovona ro ago o'bina ro yasi ya? ⁸Ago ka'do ondro mano se kabe cekure ovo kovo ovona läzi uzi ro ko kadoro, a'di ederuna ni kyila ta ya? ⁹Kpa oso inye, a'di unina tase nyabe ugu tana atana ni ondro ka'do lazo se mipebe kala to si ka'do ko nbelero ya? Ata miro pereruna ro oli ya! ¹⁰Kala toto amba orivoya 'bädrü ya, caoko aza alo ànyaro ko teinye takaci ako. ¹¹Oko ondro kala se abe atana mäni takacina ko, 'dise kabe atana a'dona ro atra ro märi ago ma'dona ro atra ro ndäri. ¹²Oko oso ami rote nja mio'ba be ngapäri Tori rota ono ronye, be ro ämäri ojone ndrani nga cini drisi a'done ngapäri se kabe känisa o'ba ombane 'do be ndra. ¹³Ka'do inye 'dise kabe ata kala to si, be ro mätune ta ngapäri rota tase nda kabe tana atana

tazevona edreza. ¹⁴ Tana ondro ma mätu oye liti ono yasi, tori maro ka mätu oye endaro, oko tauni drî maro ro usu ta ko kigye. ¹⁵ 'Dooko beṛo märi e'di oyene ya? Märi mätune tori maro si, oko kpa märi mätune tauni drî maro rosi, märi lonḡo onḡone tori maro si, oko kpa märi lonḡo onḡone tauni drî maro rosi. ¹⁶ Ondro nyà aro'boya ozo Lu ri toto tori si, 'diawi se orivoya vo kalakoto roya unina mätu miro aro'boya oyero "Amen" na oyene enḡwanye ya? Nda ni tase nyabe ugu atana ko. ¹⁷ Endaro, mätu miro aro'boya oyero Lu ri ka'do gica kado oko, ye nḡaopa aza kote alona 'di kinjo 'do ri. ¹⁸ Maye aro'boya Lu ri tana ma kala to ata ndrani ami drisi. ¹⁹ Oko kalakoto kånisa roya malena ata nji se åni takacina be atane ayani, tana memba azii robe, ni märi ata kuturo kala to si atane ri. ²⁰ Nyà'do ko oso nḡà-gaḡwai ronye tavousu ya, ådrupii maro, nyà'do orivoya nḡagaḡwà ro takozî ri, oko nyà'do ombaombaro tavousu amiro ya. ²¹ Taegyi ya egyi tate ekye: "Opi kani ata nonye ekye: Matana 'da lidri maro ri lidri se kabe ata kala to si, ago kala atrai ro si si, oko caoko lidri maro erina ta maro ko." ²² Ka'do inye, nḡapãri ugu ta ata ro kala to si taka'da yi taomaako'bai ri, ko tao-ma'bai ri, oko nḡapãri ugu lazo Lu ro opero orivoya taka'da yi taoma'bai ri, ko taomaako'bai ri. ²³ Ondro, ka'do, kånisa cini kokotokalate voaloya ago 'dicini keto ugu ta ata gwo kala to si, ago ondro 'diazaka 'diawi yi kode taomaako'bai keciyi gwo, inye'do atanayi ko ekye ami cini orivoya amama yi ya? ²⁴ Oko ondro 'dicini ka ugu lazo Lu ro opena ondro 'dianza taomaako kode 'diawi yi keci gwo, ulukuna nda 'da takozî ndaro ta tase cini nda kabe erina si. Apena vure ndaro 'da tase cini nda kabe erina si, ²⁵ tavousu dãmbedãmbero ndaro olofona 'da nḡbelero, ago nda åndina 'da vuru ago mätuna Lu 'da, ugu ta eḡ si ekye: "Endaro Lu orivoya nonḡwa ami lako!" ²⁶ Ono ni orivoya tase malebe atane owo, ådrupii maro. Ondro nyà te kalakoto ta mätu rota, 'diazaka'do lonḡo be, aza ta nḡaembaro be, aza ta taka'daro be ni Lu resi, aza lazo kala to robe, ago aza iro ta tazevoedrero ta tase atabe rota. Beṛo nḡa cini kwoi ri a'done nḡaoparo kånisa ya. ²⁷ Ondro 'dianza koye ta atane kala to si, lidri ritu kode nätu kata ta ni oko ba alo alo azi vosi, ago beṛo 'dialo aza ri tase abe atana 'do tazevona edrene. ²⁸ Oko ondro 'dise unina ndi tazevo edrene ka'do te i'do lau, 'dooko nda se kabe kala to ata 'do beṛo a'done titiro ago kata toto andivo ndaro ri ago Lu ri. ²⁹ 'Di ritu kode nätu se ozo lazo Lu ro be rigye beṛo taopene, ago azii ri tase ånya kabe atana vurena opene. ³⁰ Oko ondro 'dianza se koribe kalakotovoya kusu lazo teni Lu resi, nda se aza kabe ugu taope 'do beṛo odrine. ³¹ Vo amiro cini ri lazo Lu ro opene, ba alo alo, tana 'dicini kuni ta robe ago ka'do robe agoago be. ³² Nḡapãri ugu lazo Lu ro opero beṛo ritane taope'ba zelee, ³³ tana Lu e'be ama ko a'done patakayi ro oko a'done tadriole alo be ago a'done lia-

tokpero. Oso kånisa cini lidri Lu ro roya ronye, ³⁴ beṛo 'ditoko ri a'done titiro vo kalakoto roya. Ko ånya o'bane atane, oso Ota Yudai ro kabe ata ronye, anjioko beṛo ko ånyari a'done drikaca be. ³⁵ Ondro ånya koleyite ta aza unine, beṛo ånyari åḡo ånyaro ejine 'bãru. Orivoya driupiro 'ditoko ri atane kalakoto kånisa roya. ³⁶ Kode ata Lu ro unina ko efone ni ami resi ya? Kode ikyi toto åmiri? ³⁷ Ondro 'dianza kusute ekye nda orivoya lazo'ba Lu ro kode nḡapãri tori robe, beṛo ndãri unine anjioko tase ma ugu egyina be åmiri ono orivoya Ota Opi ro. ³⁸ Oko ondro nda koga bi kote ta ono erine, migabi ko ta ndaro erine. ³⁹ Ka'do inye, ådrupii maro, mi'ba ya amiro ugu lazo Lu ro opene, oko nyalaga ta ata kala to si ko. ⁴⁰ Beṛo nḡa cini oyene kado ago nḡyero.

15 Ago yauono male talogone drî amiro ya, ådrupii maro, ta Lazokado se mapebe åmiri rota, se mirute, ago se taoma amiro edrete nḡyiri kigye. ² Se ni lazokado yi, lazo se mapete åmiri owo. Apa ami te lazokado si ondro nyätite anda owo, e'be giallo ondro taoma amiro ni awi. ³ Mocope tase musube ono te åmiri, se ni orivoya parandra anjioko Kristo drate takozî amaro ta, oso egyibe Taegyi ya ronye. ⁴ Anjioko ase nda te ago enḡa nda te adri ya u'du nina si, oso egyibe Taegyi ya ronye, ⁵ ago nda ka'darute Petero ri ago 'dooko lazo'bai cini 'butealo foritu ri. ⁶ 'Dooko nda ka'darute oso'bai nda vo se ndrani kama nji (500) drisi ri saa alo si, ambana dri gi'du lidriidriro, rukãna dra gica owo. ⁷ 'Dooko nda ka'darute Yakoba ri, ago ono vosi lazo'bai cini ri. ⁸ Åduro nda ka'daru kpate märi, malaba gica oso 'dise åtite tu utina ro osaako ronye. ⁹ Tana ma ni tipari lazo'bai cini lakosi; si ko ma uzine lazo'ba tana meza kånisa Lu rote. ¹⁰ Oko yauni Lu rosi nda 'ba mate oso ma'dobe yauono ronye ago yauni se nda kozobe märi ono ko teinye ta ako. Oko vona ro, maye losi te mbara ndrani lazo'bai azi drisi, caoko ro ko ni taoye andivo maro ro, oko yauni Lu ro ka ugu losi oye ni ma be. ¹¹ Ka'do inye, kode anya ikyi ni maresi kode ånya resi, ono ni tase ama cini mabe opena, ago ono ni tase nyåbe omana owo. ¹² Yauono, lazo amaro orivoya ni anjioko olofo Kristo teni odra yasi, ka'do inye rukã amiro ka ata ekye avo enḡane adri ya i'do 'do enḡwanye ya? ¹³ Ondro ka'do gindi endaro inye, anjioko olofo Kristo kote, ¹⁴ ago ondro olofo Kristo kote ni odra yasi, 'dooko ama ta aza ako opene ago ago ami ta aza ako omane. ¹⁵ Ndrani ono risi, aka'da ama te a'done koweoga'bai ro ta Lu rota, tana matate makye nda enḡa Kristo teni odra yasi, oko ondro ka'do gindi endaro ekye enḡa avo kote adri ya, 'dooko nda enḡa Kristo kote. ¹⁶ Tana ondro enḡa avo kote, anjioko enḡa Kristo kote. ¹⁷ Ago ondro enḡa Kristo kote, 'dooko taoma amiro orivoya awi ago ami orivoya 'du ujeujero takozî amiro ya. ¹⁸ Ago anjioko taoma'bai se Kristo ya kodrate iyi jeyi kpate. ¹⁹ Ondro mio'ba amaro Kristo ya orivoya kado toto ori ono ya ago aza tona i'do 'dooko mãle

yauni te ndrani 'dise azaka orivoya 'bädri cini ya drisi. ²⁰ Oko tanɗye orivoya ni ono anjioko eɗga Kristo teni odra yasi, tao'baro ro ànya se kabe u'du odra ya ri anjioko eɗgana ànya kpa 'da. ²¹ Tana kpa oso odra, ikyite 'dialo si ronye, kpa oso inye oɗga ni odra yasi ikyi kpa 'dialo si. ²² Tana kpa oso 'dicini kabe odra tana rudro'be ànyaro Adama be 'ba ni 'do ronye, kpa oso inye eɗgana vona cini 'da adri ya ta rudro'bero ànyaro Kristo be rota. ²³ Oko 'dicini alo alo eɗgana gi a'do ndaro ronye. Käti ono, Kristo, 'dooko ikyi tu ndaro si ànya se ndaro iyi. ²⁴ 'Dooko tu ädu esana 'da; Kristo opena 'dimiri'bai cini tori voro, drikaca'bai, ndi mbara'bai be 'da ɗe, ago ozona Miri 'Bädri'ba ro 'da Lu Täpi ri. ²⁵ Tana bero Kristo ri vo mirine madale Lu opena kyila'baazii cini gwo ɗe ago o'bana ànya gwo pa ndaro ze. ²⁶ Kyila'baazi se opene ɗe äduro ni odra. ²⁷ Tana taegyia ka ata ekye: "Lu 'ba ɗga cini te pa ndaro ze." Orivoya ɗbelero anjioko ata gi (ɗga cini) ono loci Lu modo ko kigye, nda se kabe ɗga cini o'ba Kristo ze. ²⁸ Ondro a'ba ɗga cini te miri Kristo ro zele oko, 'dooko nda, ɗgwa andivo, o'bana andivo ndaro 'da Lu ze; se ko'ba ɗga cini be nda zele ono; ago Lu mirina ɗga cini 'da kp-eye. ²⁹ Ka'do inye, lidri se abapatisi te ta avo rota oyena e'di ya? Ànya kayi mio'ba e'di ta ya? Ondro ka'do ndi endaro, oso rukäna kabe ata ronye, ekye eɗga avo ko adri ya, abapatisi lidri kai te avo ta etaya? ³⁰ Ago ta amaro ta, tana e'di mà umu rriti odra roya tu cini si niya? ³¹ Ädrupii maro, ma drio'be odra be tu cini si! Dri-ungyi se ma sina ami ya, ori amaro ya rudro'be Kristo Yesu Opi amaro be ya, kani ma o'ba ta ono atane. ³² Aba ondro ka'do kyila se lakole adri ndi odra be ro se maye be Epeso ya noɗwa ono, maye gwo tavousu lidri rosi ɗgase musube e'diya? Oko ondro eɗga avo kote adri ya, 'dooko oso ugu atana be ronye ekye: "Mi'de manya ɗga, ago mämvu ɗga, tana ondo madrana 'da." ³³ Mi'ba odo ami ko. "Bereazi 'dikozi be ka taoye kado enjini." ³⁴ Nyego tauni kado ya ago nye'be litii takozi oyeru. Ma ta ono ayo ko'ba ami robe driupi ro tana rukä amiro ni Lu ko. ³⁵ 'Diaza ejina ta 'da ekye: "A lidri se kodrate eɗgana eɗwanye adri ya ya? Ànya a'dona beti lomvo ro eɗwani be ya?" ³⁶ Mi amama yi! Ondro nyikyidi kwari te gyini ya, anya unina ko oɗgane adri be e'be gialo odrana lutu. ³⁷ Ago ɗgase nyikyidibe orivoya toto keci yi, kode keci kyifo ro kode keci inya azaka ro, ondro nyate ɗga kyidi, nya ko lomvo se ka oyebe a'done kyidi. ³⁸ Lu kani lomvo ozo rigye oso nda kolebe ronye, beti keci alo ri nda ozo lomvo modo ànyaro rote. ³⁹ Ago iza ɗga cini lidriidriro ro vona cini ojo ko rere beti alo ro, lidri orivoya beti iza robe alo, koronyai ro azana, arii ro azana, ago ti'bi ro azana. ⁴⁰ Ago lomvo vo'buyakuru ro orivoya ndi lomvo 'bädri robe. ɗingyi se lomvoi vo'buyakuru ro orivoya to ni ɗingyi se lomvoi 'bädri ro ro ri. ⁴¹ Kitu orivoya ɗingyi modo iro robe, imba orivoya ɗingyi aza be, ago 'bi'bi orivoya ɗingyi

to be, ago ca 'bi'bi lako beti toto ɗingyi ro orivoya. ⁴² Ka oye a'done oso 'do ronye ondro eɗga avo te adri ya owo. Ondro ase lomvo te, anya ɗgwa te; ondro eɗga anye te anye a'dona 'da oɗgwaako. ⁴³ Ondro asete, anye te orivoya ɗingyiako ago mbaraako, ondro eɗgate, anye a'dona 'da ɗingyiekye ago mbara be. ⁴⁴ Ondro asete, anye orivoya lomvo lomvo robe, ondro eɗgate, anye a'dona 'da lomvo tori robe, lomvo, lomvo ro orivoya, ago lomvo tori ro a'dona ndi. ⁴⁵ Tana taegyia ka ata ekye: "Mano käti, Adama, a'bate lidri ro;" oko Adama äduro orivoya Tori adri ozoro. ⁴⁶ Tori ikyi ko ni käti, oko lomvo ayani, ago 'dooko tori. ⁴⁷ Adama käti a'bate ni gyini yasi, efo ni gyini yasi; Adama ɗiri ikyite ni vo'buyakuru ya. ⁴⁸ Ànya se 'bädri ro laba orivoya oso nda se a'bate gyini si ronye; ànya se vo'buyakuru ro laba oso nda se ikyite ni vo'buyakuru yasi ronye. ⁴⁹ Kpa oso maso a'do mano se edebe gyini si robe ronye, kpa inya masona a'do Mano se ikyite ni vo'buyakuru yasi ro 'da. ⁵⁰ Tase mabe atana ni no, ädrupii, anjioko ɗgase a'bate iza ndi kari be si unina ko ɗga la'done Miri 'Bädri'ba Lu ro roya, ago ɗgase kabe oɗgwaoɗgwa unina ko oɗgwaako urune drimbi ro. ⁵¹ Nyèri ma tandwiro ono tana itina àmiri; ama cini madrana ko, oko otozana ama cini 'da, ⁵² dori ndrinqwa oso miobi ronye ondro cekure äduro kotrete owo. Tana ondro cekure kotrete, avo efo 'da, go dra kote alona, ago otozana ama cini 'da. ⁵³ Tana ɗgase ka oɗgwaoɗgwa beɗo tozane oɗgwaako; ɗgase ka odraodra beɗo tozane ɗgase unina ko odrane ro. ⁵⁴ Ondro tase ono ka'dote, ago ɗgase oɗgwaoɗgwa ro otozate oɗgwaako ro, 'dooko taegyia a'dona 'da endaro, se ekye: "Epere odrate; ɗgaopeɗe ndete!" ⁵⁵ "Odra, ɗgaopeɗe miro gaɗwaro ya? Odra, mbara luwu miro ro gaɗwaro ya?" ⁵⁶ Odra ka mbara iro usuna ni takozi resi, ago takozi ka mbara iro usu ni Ota resi. ⁵⁷ Oko aro'boya ka'do Lu ri! Nda ozo ɗgaopeɗe te àmari Opi amaro Yesu Kristo si! ⁵⁸ Ka'do inye ädrupii maro, nyedre ɗgyiri. Mi'ba ɗga aza kuswe ami ko. Nyà'do ondoalo losi amiro ta Opi rota ya, tana mini ɗote anjioko ɗgase nyàbe oyena ruindu Opi riya ko orivoya ta awi yi.

16 Yauono, ta tase nyegyibe märi ta parata ozo ro-ta lidri Lu ro Yuda ya opaza. Beɗo àmiri tase mitibe kånisa Galatia ya ri oyene. ² U'du ɗjidrieri cini si beɗo ami alo alo ri parata azaka odine oso 'dina 'do kabe usuna ronye, ago komba driigye, tana mesate oko ukyi okoto parata 'da. ³ Ka'do inye ondro mesate oko mozona waraga 'dika'daro 'da lidri se nyàka'da be ri, ago azo ànya robe ɗgapäri amiro ugune Yerusalem ya. ⁴ Ondro ka'do tana ko'de ndi märi ree oyine, 'dooko ànya uninayi ndi oyine ma be. ⁵ Mäkyina 'da amire oyi maro Makedonia yasi vosi, tana ɗo märi oyine Makedonia yasi. ⁶ Kode azayi marina 'da ami yibe tuna fere, kode meɗi ɗo cu, ago 'dooko minina ndi ma opane 'duro aba maro ya vo kinja se malebe oyine ki-

gye ya. ⁷ Male ami ondrene ga kadoro ndrani ugu lävune äruäru risi; ma mio'ba be orine ga madaro ami yibe, ondro Opi kole gindi owo. ⁸ Moye orine Epeso ya noŋwa madale tu Penetikoseta rosi. ⁹ Endaro kandrakado orivoya noŋwa ta 'desi ndi losi kado be oyeza, kyila'baazii ka'do gica owo. ¹⁰ Ondro Timoteo kikiy gwo te ami resi oko mi'ba nda kori uruuru ro kadoro ami lako, tana nda ka ugu losi oye Opi ri, kpa oso ma ronye. ¹¹ Beŋo ko 'diaza ri voondrene ndra nda drisi, oko beŋo ämiri nda opane ugu oyine aba ndaro be lia-tokpe ro, tana nda kego robe kovole mare; tana ma mio'ba be ego ndaro ta ndi tro ädrupii be. ¹² Oko, ta ädrupi Apolo rota, ondoalo mozo agoago te ndäri ami täkyine ndi ädrupii azaka be, oko nda dri ole ako ukyine tu ono si, ondro nda kusu kandrakado te oko, oyina 'da. ¹³ Nyà'do vookwa be, nyedre ŋgyiri taoma ya, nyà'do turiako, nyà'do mbara ro. ¹⁴ Miye losi cini amiro ŋgalu si. ¹⁵ Mini ta Setepano ndi katidri ndaro robe te,

ànya orivoya ni Kristo'bai kati se etayidrite Akaya ya ago ozoyi andivo ànyaro te ruindune lidri Lu ro ri owo. Molo'baru ämiri, ädrupii maro, ¹⁶ osone lidri dri'ba ro kwoi ronye vo, ago kpa 'diaza se kabe losi oye ago kabe ruindu ànya yibe vo. ¹⁷ Ma orivoya ya'idwesi ta ikyi Setepano, Foretunatusa ndi Akaiku robe rota; ànya yeyi ŋgase aba ämiri oyene te, ¹⁸ ago ànya i'dweyi ya maro te, kpa oso ànya ki'dweyi ya amiro be ronye. Lidri oso kwoi ronye tana otine kadoro. ¹⁹ Känisa wari Asia ro ro zoyi mede ànyaro ämiri Akwila ndi Pirisila be ndi känisa se kabe kalakoto zo ànyaro ya be zoyi mede Kristo'ba ro ya cini si ämiri. ²⁰ Ädrupii cini noŋwa ono zoyi mede ämiri. Miye mede azi ri 'di njunju ädrupii rosi. ²¹ Megyi ta ono ni dri modo maro si; mede ni Paulo resi. ²² Nda se kulu Opi ko, latri ka'do driigye! Marana-ta; Anjioko Opi amaro nyiky! ²³ Tai'dwero Opi Yesu ro ka'do ami yibe. ²⁴ Ngalu maro ami cini ri Kristo Yesu si.

2 KORINETO'BAI

1 Ni Paulo lazo'ba Yesu Kristo ro ole Lu rosi resi, ago ni ädrupi amaro Timoteo resi. Känisa Lu ro Korineto ya ri, ago lidri cini Lu ro Akaya yasi ri. ² Ka'do inye Lu Täpi amaro ago Opi Yesu Kristo kozo tai'dwero ndi taliatokpe be ämiri. ³ Mi'de mozo aro'boya Lu ri ago Täpi Opi amaro Yesu Kristo ro, Täpi yauniekye, Lu se ngaopa cini kikyi ni nda resi ono ri! ⁴ Nda kani ama opa rriti cini amaro yasi, tana ma'do robe mbara be azii se rriti aza ya opane, ngaopana gi se kpa alo müsute ni Lu resi ono ugu oyena si. ⁵ Kpa oso ama nga be la'done rueza amba Kristo roya ronye, ago kpa oso inye Kristo si mà ngaopa para Lu ro ngaoparo la'dona. ⁶ Ondro mà rueza, 'do orivoya ta ami oparo ndi ngaoparo be; ondro apa ama te, 'dooko apa ami kpate ago ozo mbara te yaingyiza yaingyi si kpa ni rueza segi alona mingyibe ono risi. ⁷ Ago mio'ba amaro ami ya äshwe ko alona, tana mänite anjioko oso nyàbe kpa rueza amaro la'dona ronye, nyà kpa ngaopa se müsute la'done. ⁸ Màle ta ono tana logone ämidri, ädrupii, ta rriti se ma'dobe sina wari Asia roya ta. Ngalängyi se a'babe ämädri ono orivoya 'desi ago längyiekye ago màna mio'ba cini oriro lidriidri rote. ⁹ Müsu rote anjioko ape vure amaro rote odrane. Oko ono a'dote nonye tana anjioko be ro ko ämäri mio'bane andivo amaro dri, oko toto Lu dri, se kabe ni avo enğa ono. ¹⁰ Ni rriti kozi odra ro yasi nda pa ama te; ago nda opana ama 'da, ago ma'ba mi amaro te nda dri anjioko nda opana ama 'da to'di, ¹¹ oso nyàbe ama opa mätu amiro ama ta si ronye. Ago a'dona ndi inye anjioko mätu amba ta amaro ta azana tadrina 'da, ago Lu äruna ama 'da; ago amba räruna nda 'da ugu aro'boya ozo si ta amaro ta. ¹² Ama orivoya driungyi be anjioko tavousu ya amaro ro ka tavoedre ngye ämäri anjioko ori amaro 'bädri ono ya, ago ndrana bereazi amaro ami be imirite a'do ngye ndi tangye se orivoya ni Lu resi si. Màyete inye ko tavouni lidri rosi oko mbara tai'dwero Lu rosi. ¹³ Mà taegyie ämiri gialo ta tase minina ndi uzine ago unine rota. Ago mio'ba maro ya ¹⁴ oso minina ta fere be ta amaro ta ronye anjioko minina ta cini ta amaro ta 'da kpape, tana tu Opi amaro Yesu rosi minina 'da a'done driungyi be ta amaro ta oso mà'dona 'da ta amiro ta ronye. ¹⁵ Ta ono si maratate endaro kati ono ami täkyine, tana nyà'do robe äru be ritu. ¹⁶ Tana maratate ami täkyine oyi maro Makedonia ya si ago kpa ego maro si, tana musu ngaopa robe ni ami resi ta

oyi maro Yuda ya rota. ¹⁷ Ugu tavo ono ora si ma'do roko ngyiri ya? Tuse mabe tavo maro orana, inye'do mara ànya te tavousu andivo o'ba rosi kati, atane ekye: "Owo, owo" ago "Hwa, hwa" saa alo si ya? ¹⁸ Endaro oso Lu kabe ni tangye ata ronye, tao'ba maro ämiri ko ekye: "Owo" ago "hwa." ¹⁹ Tana Yesu Kristo, Ngwa Lu ro, se apete ami lako Sila, Timoteo ndi ma be si, ko orivoya nda se orivoya "Owo" ago "Hwa" yi. Oko nda orivoya "Owo" Lu ro. ²⁰ Tana nda ni orivoya "Owo" tao'ba cini Lu ro ri. Ta'doro Yesu Kristo si "Amen" amaro atate räru Lu roya. ²¹ Ni Lu andivona owo se 'ba ama ni a'done tro ami yibe, a'done ngyiri rudro'be ya Kristo be; ni Lu andivona owo se di ama te a'done to, ²² se 'ba mberi yi kuzupi rote ämädri, ago se ozo Tori Alokado te ya amaro ya tao'ba ro ro ngase cini nda kodrobe ämäri ta. ²³ Ma Lu uzi tazevoedre'ba maro ro, nda ni ya maro te! Tana male ko rriti ezine ämidri, ta'doro maratate ko oyine Korineto ya. ²⁴ Mà ko ojo ami o'bane mbara si taomane; oko mäni ndi anjioko nyà edre ngyiri taoma ya. Mà ugu losi oye ami yibe ta riyä ami modo rota.

2 Ago musu tate ko ukyine amire kpa to'di ami o'bane tusuro. ² Tana ondro ma'ba ami te tusuro e'bena a'di ma o'bane riyä roya? E'be gialo 'dina gi ma'babe tusuro 'do. ³ Do ni tase 'ba mabe taegyie ana egyine ämiri owo, male ko ukyine amire ma o'bane tusuro lidri gi alona ka oyebe ma o'bane riyä ro si. Tana mänite anjioko ondro ma'dote riyä ro, 'dooko ami cini kpate riyä si. ⁴ Megyi tate ämiri rriti 'desi si ago ya tusu rosi ago miendre amba si; tausu maro ko ami o'bane tusuro, oko ami o'bane ta unine anjioko mulu ami cini tawi. ⁵ Ondro 'diaza ko'ba 'diaza te tusuro, nda ye kote märi oko ro ami cini ri, kode azaka amiro ri, (ma ta ono atana tana male ko a'done siomba be nda dri.) ⁶ Ojote, tana manona ono ezate liti ono yasi amba amiro si. ⁷ Oko, yauono be ro ämiri nda e'bene ago ago ago ozone ndäri, tana ukyi nda a'do 'da tusuro ndra ago ozo vo'da tiri. ⁸ Ago ma ami eji nda o'bane unine anjioko nyulu nda te ro endaro. ⁹ Megyi taegyie ana te ämiri tana male ta unine kode nyèdre gindi ngyiri taojoro ya kode ami gindi orivoya nja ondoalo ngaemba maro orone. ¹⁰ Ondro nyè'be 'diaza te ta tase nda koyebe rota, me'be nda kpate. Tana ondro ma 'die'be; ondro ndi endaro, male nga cini e'bene, ma oyena Kristo kandra ta amiro ta, ¹¹ Satani lagane zo ni

a'dovoya drikaca be ämädri; tana mäni tavoora ndaro tana rote. ¹² Ondro mesate Troasa ya Lazokado ta Kristo rota opene oko, musute anjioko Opi pi liti te ta losi lau ana rota. ¹³ Oko molo'be mi te tu, tana musu ädrupi amaro Tito kote. Ago maye mede te lidri lau ana ri ago mälvute Makedonia ya. ¹⁴ Oko aro'boya ka'do Lu ri! Tana rudro'be Kristo be si Lu ondoalo ka ama lepe riyä 'desi ngaopepe Kristo ro ya, Lu ka losi oye ama si, ta Kristo uniro kalariru robe vocini yasi oso ngaŋutruru tägyi nderiekye ronye. ¹⁵ Tana ama oso nga tägyi nderiekye ozaro ronye se Kristo ozote Lu ri, se ka rulari ànya se abe opana ago ànya se kabe uje kai lako. ¹⁶ Tana ànya se kabe uje ri, ama orivoya tägyi be oso nga odra odra ro ronye, se ka odra ezi. Oko ànya se abe opana ri ama orivoya tägyi nguturu ro se kabe adri ezi. Ka'do inye, a'di ni tauni be ta losi nonye ono rota ya? ¹⁷ Ama ko oso amba azakana ronye, se kai lazo Lu ro oyena oso ngaogyero lagye fereŋwa be ronye, oko tana Lu zo ama ni, mà taope nggyero nda kandra, oso ruindu'bai Kristo ro ronye.

3 Inye'do ono wigwo osoago ama orivoya kpa to'di driungyibe ta andivo amaro rota ya? Inye'do a'dona gindi ekye, oso lidri rukä ronye male taegyii 'dika'daro egyine ämiri kode ni ami resi ya? ² Ami andivo orivoya ni taegyii se ama be sina owo, egyite ya amaro dri 'dicini ri unine ago uzine. ³ Ro orivoya nbelero anjioko Kristo andivo egyi taegyii ono ni ago zo te ama si, egyite ko iniki si oko Tori Lu lidriidri rosi, ago ko kuni kalakparo dri oko ya lidri roya. ⁴ Mà ta ono atana tana ama taoyi be Lu ya Kristo si. ⁵ Nga aza i'do ama ya se ama o'bane atane makye ama orivoya mbara be ugu losi ono oyene. Tana mbara se ama sina ono kiki ni Lu resi; ⁶ nda ni se ko'ba ama be mbara be ugu ruindune tao'baro to'di ri owo, se a'do kote ota egyiegyi rosi oko Tori rosi. Ota egyiegyi kani odra ezi, oko Tori kani adri ozo. ⁷ Aga Ota te taegyii si kuni kalakparo dri, ago ngaeyi Lu ro efote tuse ozobe si. Läguna militi Musa ro dri ka'do gica fuyi oko, läguna a'do dri gi'du ndra ta'doro lidri Yisaraele ro ni kote mi ànyaro ezane nggye voondrene nda dri. Ondro ka'do Ota se kabe odra ezi ono ka'dote oko, ikyite ngaeyi be oso ono ronye, ⁸ ka'do inye ngaeyi se taoye Tori ro voro a'dona te mu'du eŋwanye ya? ⁹ Tana ondro ka'do tase kabe ta 'dikoziro ezi ono orivoya 'desi para; ka'do inye tase 'desi ndra kabe ngaoparo ezi ono a'dona te mu'du eŋwanye ya? ¹⁰ Mänina ndi atane inye tana ta ngaeyi läguekye se ndra yauono rota, lägu se orivoya läguläguro kyeno ana kyete. ¹¹ Tana ondro lägu se ana korite toto fere, 'dooko lägu se kabe ori äduako ono läguna te orivoya parandra! ¹² Tana ama orivoya mio'ba ono be, ama orivoya turiako. ¹³ Ama ko oso Musa ronye, se 'ba boŋgo te militi ndaro ya tana ukyi lidri Yisaraele ro ondre ädu lägu se kabe ruonaona ana ro 'da. ¹⁴ Tauni drî ànyaro ro asete, ago tu gi ono si ono tauni drî ànyaro ro

atakote nga mi tako ro giallo ono si ànya kayite ugu bukui tao'baro uku ro uzi owo. Ana boŋgo mi takoro te toto alo ondro lidri kodro'berute Kristo be owo. ¹⁵ Ca gi yauono, ondro ànya kuziyi Ota Musa rote boŋgo mi takoro ka gi'du tauni drî ànyaro ro tako. ¹⁶ Oko ondro 'diaza keza mite Opi re boŋgo mi takoro ndaro ana te. ¹⁷ Yauono Opi orivoya ni Tori yi, ago vose Tori Opi ro orivoya kigye, dritai orivoya kigye. ¹⁸ Ka'do inye vo amaro cini, ka ngaeyi Opi ro ka'da mi takoako si, ago ngaeyi gi alona 'do, ka ikyi ni Opi resi, se ni orivoya Tori yi, toza ama te a'do ndaro ya äduako ngaeyi para ndra ya.

4 Lu yauni ndaro si ozo losi Lazokado opero ono te ämäri oyene ago mozovo kote. ² Mänina ta cini dämbidämbiro te ndi taoye driupiro be; màye ta kote ngaodo si, ago màpe ata Lu ro kote kowero. Ngaeyi amba taŋgye rosi mà ori Lu mile ago mà ojo andivo amaro ka'dane 'dicini ri tavousu kado ya rosi. ³ Tana ondro ka'do lazokado se màbe opena ada'dote, anjioko ada'dote toto ànya se kabe uje kai ri. ⁴ Ànya mayi ta kote tana tauni drî ànyaro ro inite lu undiro 'bädri ono rosi. Nda ka ànya laga ni ngaeyi se kabe ugu voeyi ànya dri ondrevoya, ngaeyi se kabe ikyi ni Lazokado ta lägu Kristo ro rota, se lababe Lu modo ronye ono. ⁵ Tana mà ko ta ama andivo ro opena; mà Yesu Kristo ope oso Opi ronye, ago andivo amaro orivoya ruindu'bai amiro ta Yesu rota. ⁶ Tana Lu se katabe ekye: "Ngaeyi eyina vo 'da ni vouni yasi!" Ni Lu segi alona ko'ba ngaeyi ndaro be voeyine ya amaro yasi. Ngaeyi ono ka ama o'ba lägu ngaeyi Lu ro unine, se kabe lägu ni mi Kristo ro yasi. ⁷ Caoko ama se ma'dobe ngadri-amba Tori ro ono be malabate oso lakaza ete ludri ro ronye, tana kaka'da robe anjioko mbara fopara orivoya Lu ro, ko amaro. ⁸ Ozo rriti te ämäri ondoalo, oko oronyo ama kote; tu azaka si wiriwiriro, oko ko mio'ba ako; ⁹ kyila'baazi orivoya amba; oko ama ko teinye bereazi ako; ago aye ca koziro pari tu azaka si, äfu ama kote. ¹⁰ Tu cini si mäŋgyi odra Kristo rote lomvo ongwaongwa amaro ya, tana andre ori ndaro robe kpa lomvo amaro ya. ¹¹ Ori cini amaro ya ama cini orivoya ondoalo rriti odra roya ta Kristo, tana andre ori ndaro robe lomvo ongwaongwa amaro ono ya. ¹² Se anjioko odra ka losi oye ama ya, oko adri ka losi oye ami ya. ¹³ Taegyii ka ata ekye: "Matate tana mamate." Tori tao' ma ro giallo ono si mà kpa ata tana màma ndi. ¹⁴ Mänina ndi anjioko Lu, se eŋga Opi Yesu te adri ya ono, eŋgana ama kpa 'da kuru Yesu be ago uruna ama 'da, troalo ami yibe, le nda kandra. ¹⁵ Vona cini ono orivoya ta amiro ta, ago oso tai'dwero Lu ro kabe osa lidri amba amba ri ronye, ànya ozonayi räru 'da Lu ri mätu amba si ugu aro'boya oye be. ¹⁶ Tana ta'doro mòzo vo ko alona. A'do lomvo voro amaro ka gica ugu ongwa owo, caoko a'do amaro tori voro edena to'di ro tu cini si. ¹⁷ Ago rriti giŋiŋwa se màbe rueza ni rigye fere ono ezi-

na ama 'da liŋgyi 'desi ndra äduako ya, kadopara ndrani rriti ri. ¹⁸Tana mà mio'ba ko ŋgase ondrena ondre dri, oko ŋgase ondreako dri. Ngase abe ondrena ondre ka toto ori tuna fere, oko ŋgase äni ko ondrene ka ori äduako.

5 Tana mäni ndi mutuguŋi se mà be ori kigye, lomvo amaro 'bädri ono ro, kepereru ca riya, Lu orivoya zo be ämäri vo'buyakuru ya oriza kigye, 'ba se nda andivo kedebe, se orina 'da äduako ono. ²Ago yauono mà lawaäfu, ago ole amaro si male 'ba amaro se kabe ikyi ni vo'buyakuru yasi beŋo osone ama lomvo; ³osona si mànina ko a'done lomvo ako. ⁴Mà bedri ori mutuguŋi 'bädri ono roya mà leri lomvoluwu ruezaro usu be, ko ekye male lomvo amaro 'bädri ro totrine, oko anjioko male lomvo vo'buyakuru ro osone ama lomvo, tana ŋgase kabe ŋgwaŋgwa ätwe robe adri si. ⁵Lu ni se kede ama be ta ruutwe ono rota owo, ago nda ozo Tori ndaro te ämäri oso taka'daro ŋgase cini nda be sina vo ŋgaodrora ya ämäri ronye. ⁶Ago ama ondoalo orivoya twi agoago be. Mäni ndi anjioko mà bedri ugu ori lomvo ono ya ronye, ama orivoya lozo ni 'ba Opi ro resi. ⁷Tana ori amaro orivoya ta taoma ro, ko ŋgaondre si. ⁸Ama orivoya agoago be mbara be ago ole amba si màle 'ba amaro lomvo ya e'bene ago a'done 'bäru Opi be. ⁹Caoko, ndrani ŋga aza risi, màle ta amaro ri nda usine, kode 'ba amaro ya noŋwa kode lau. ¹⁰Tana vo amaro cini beŋo efone Kristo kandra, ndäri vurena opene. 'Dialo usuna ŋgase ndäri a'done sina 'da, gi oso ŋgacini se nda koyebe ronye, kado kode kozi, ori ndaro lomvo ya si ronye. ¹¹Mäni takacina Opi turi rote, ago ta'doro mà ojo lidri leyene. Lu ni ama teŋo kpeye, ago mio'ba maro ya anjioko ya amiro yasi mini ma kpate. ¹²Mà ko ojo ta andivo amaro ro edrene ämiri kpa to'di, oko, mà gialo ojo kandrakado ozone ämiri a'doza driuŋgyi be ta amaro ta, tana nyàdo robe mbara be tadri ànya se kayibe driuŋgyi a'do lomvo ro lidri rota ago ko ta a'do ndaro ya yasi rota ozane. ¹³Ondro ka'do ama orivoya dräko, anjioko orivoya ta Lu rota, ago ondro ka'do ama orivoya drî be, anjioko orivoya ta amiro ta. ¹⁴Ŋgalu Kristo ro miri ama te, yauono mäni ndi anjioko 'dialo drate 'dicini ta, se anjioko vona cini la'do odra ndaro te. ¹⁵Nda drate 'dicini ta, tana ànya se kabe drigi ori ono kote orine andivo ànyaro ri, oko toto nda se kodrabe ta ànyaro ta ago adribe ono ri ayani. ¹⁶Etoni yau oyi gwo mileya, màpe vure 'diaza ro kote a'do lomvo ro voro. Sedri màpe vure Kristo rote a'do lomvo ro voro, oko yauono màye kote inye alona. ¹⁷Ondro 'diaza odro'bete Kristo be, nda a'dote 'di to'di ro, a'do uku anarute, a'do to'diro ru vona te. ¹⁸Vona cini ono Lu yeni, se Kristo si toza ama teni a'do kyila'baazii ro yasi a'done bereazii ndaro ago ozo losi te ämäri azii o'bene bereazii ro ndäri. ¹⁹Lazo amaro anjioko Lu ka ugu lidri cini o'be bereazii ndaro ro Kristo si. Lu ru takozii ànyaro tana kote, ago nda

ozo lazo se kabe ta iti nda kabe ànya o'be sina bereazii ndaro ro ono te ämäri. ²⁰Ama begi noŋwa ono, ma ugu ta ata ta Kristo rota, oso Lu andivona ka ugu ta ndaro ayona ama si. Mà rulo'ba ämiri vo Kristo roya; mi'ba Lu kotoza ami ni a'do kyila'baazii ro yasi a'done bereazii ndaro ro! ²¹Kristo teinye takozii ako, oko ta amaro ta Lu 'ba nda te takozii amaro la'done tana rumora nda be si màla'do taŋgye Lu ro robe.

6 Ago losi oye amaro Lu be voaloya si ya, mà ami se ka'dobe tai'dwero Lu robe ono eji ko anya o'bane a'done ta awi ro. ²Nyeri tase Lu kabe atana ekye: "Ondro tu kesate märi yauni ka'dazana ämiri oko, meri ami te, ondro tu kesate märi ami opaza mapa ami te." Nyeri! Ono ni saa yauni Lu ro usu ro owo; ondro ono orivoya ni tu ŋgaopa ro owo! ³Màle ko 'diaza ri taenji usune losi amaro ya, ago mà ojo ko o'de toromoga o'bana liti 'diaza roya. ⁴Oko, ŋgacini màbe oyena ya màka'da ta te anjioko ama orivoya ruindu'bai Lu ro yaingyi si ma ugu rriti iŋgyi, gboroto ndi rriti be. ⁵A'bi ama te, avote kamba ya, amote ämädrî; màye losi te ndra oyene drisi ago màrite teinye u'duako ago ŋgaonya ako. ⁶A'do amaro wäri, tauni, yaingyi ndi yai'dwe be si màka'da andivo amaro te a'done ruindu'bai Lu ro ro, Tori Alokado si, ŋgalu ŋgye amaro si, ⁷lazo amaro taŋgye si si, ago mbara Lu rosi. Ama orivoya taŋgye be oso lakaza kyila oyero amaro ronye, 'digotaza ago andivo amaro gagaza. ⁸Aro ama te ago aro ama kote, a'da ama te ago ärärute. Aye ama te oso koweoga'bai ronye, caoko mà taŋgye ata, ⁹oso uniako, caoko 'dicini ni ama te, oso ago ama te avo yi, oko oso nyàbe ondrena ronye, mà gi ugu ori. Eza ama ca, äfu ama kote; ¹⁰a'ba ca tusuro, ama orivoya ondoalo yai'dwesi; màlandre te ŋgaako'ba ro, oko mà lidri amba o'ba ŋgaamba be, màlandre oso ama ŋga aza ako, caoko ama orivoya ŋgacini be. ¹¹Ku bereazii Korineto ya! Mà ata ŋbelero ämiri, màfo ya amaro te uŋbo ämiri. ¹²Ama ko ni se kose ya amaro be ni ämiri owo; oko ami ni se mise ya amiro be ni ämäri owo. ¹³Ma ata ämiri yauono oso ami ŋgwai maro ronye; ämiri kpa tausuu alo ono ka'dane ayani ämäri oso ama be sina ta amiro ta ronye. Nyàfo ya amiro uŋbo. ¹⁴Nyòjo ko a'done losioye'baazi ro taomaako'bai be, ŋgakado ndi ŋgakozii be uninayi a'done losioye'baazi ro eŋwanye ya? Ngaeyi ndi vouni be uninayi a'done troalo eŋwanye ya? ¹⁵Kristo unina tadriolene Kicu'ba be eŋwanye ya? Ngase aza taoma'ba kala'dona voaloyasi taomaako'ba be ni e'di ya? ¹⁶Yekalu Lu ro unina a'done tadriolebe lui taomaako'ba robe eŋwanye ya? Tana ama orivoya Yekalu Lu lidriidriro ro! Oso Lu andivo katabe ronye ekye: "Ma'bana 'ba maro 'da lidri maro be ago marina 'da ànya lako; ma'dona 'da Lu ànyaro ago ànya a'dona 'da lidri maro." ¹⁷Ago Opi ka kpa ata ekye: "Beŋo ämiri ànya e'bene ago nyelewe ami ni ànya resi. Miye ta aza ko tase orivoya undiro be, ago märuna ami 'da.

¹⁸ Ma'dona 'da Täpi ro ämiri, ago nyà'dona 'da ng-wàagoro ago ndirinqwa ro maro, Opi mbaraekye kani ata nonye."

7 Tao'ba se cini kwoi a'bate ämari, bereazii se mulube kwoi. Ka'do inye, mi'de mawäri andivo amaro ni ngase cini kabe lomvo ndi lindri be o'ba undiro risi, ago mi'de mà'do cu alokado ugu orine taoro si Lu ri. ² Nyède vo ämari ya amiro ya. Màye 'diaza kote koziro, mèpere 'diaza kote, mòjo kpa kote takado 'diaza ro urune. ³ Ma ko ta ono atana ami kozizana, tana oso matabe käti ronye, mulu ami tawi anjioko ama orivoya ondoalo troalo, kode mà ori kode mà odra. ⁴ Ma orivoya taoyi ndra be ami ya, ago ma driungyi 'desi be ta amiro ta! Rriti cini amaro ya ma orivoya agoago be, ago ma te riyä ro ndra. ⁵ Ca esa amaro Makedonia ya vosi, mà'do kote loli aza be. Rriti a'dote vocini yasi, kalaope azii be be, turi be ya amaro ya. ⁶ Oko Lu, se kabe ni ya mbaraako tomba, tomba ama te, ikyi Tito rosi. ⁷ Ko giallo ikyi ndaro idwe ama te, oko taiti ndaro kpa ta tase nyotomba nda te rota. Nda ititate ämari anjioko mile ma ondrene, tana ami orivoya tusuro, ago ami orivoya nja ma gagane, ago yauono ma te orivoya ya'idwesi ndra. ⁸ Ondro ka'do waraga maro ana ko'ba ami gica te tusuro oko, ma kote tusuro tana megyi te. Sedri mà'do ndi tusuro, mandrebe anjioko waraga maro ana 'ba ami te tusuro, oko toto tuna fere. ⁹ Oko yauono ma orivoya ya'idwesi, ko tana mà'ba ami te tusuro, oko tana tusu amiro 'ba ami te taoye amiro tozane. A'do tusuro se ana Lu ye losi te sina, ta'dota màye ami kote koziro. ¹⁰ Tana a'do tusuro se Lu kabe losi oye sina ka rutoza ya ro se lepe 'di te ngaopa ya ezina, tana tusu id'o kigye! Oko tusu se a'do lidri ro voro kani odra ezi. ¹¹ Mindre tase Lu koyebe tusu amiro ono si ono, edete ami te a'done ya cini si, a'do nja si tangye amiro ka'dane! Tangyeako oso nonye, amo oso nonye, tavousu oso nonye, ngalu oso nonye, tadrile oso nonye ugu ngakozioye'ba ezane! Nyàka'da andivo amiro te a'done taenjiako ta cini se ka'dobe ono yasi. ¹² Ago, ka'do megyi taegy i ana ca, megyi kote ta 'dise koye ngakozi be rota, kode 'dise ayebe koziro rota. Oko, megyite kedretavo robe nbelero ämiri, Lu mile, anjioko ngalu amiro ämari ro orivoya endaro. ¹³ Ta'doro ni otomba ama te. Ko giallo otomba ama te; oko Tito 'ba ama te riyäsi, riyä ndaro si ngaopa se cini mipa nda be nda o'ba si riyäro si! ¹⁴ Mängyidrite ta amiro ta ndäri, ago mi'ba ma kote a'done driupi ro. Ondoalo màta tangye te ämiri, kpa inye driungyi se mängyibe ta amiro ta Tito ri ka'da tangye te. ¹⁵ Ago ngalu ndaro ämiri a'dote ndra, ondro nda koyi ta a'do se ami cini nya'dote nja tanngaembaro ndaro orone rote, ago uru se miru nda be turi ndi lä'bi be si ono. ¹⁶ Ma orivoya ya'idwesi tana mänina ndi mio'bane cu ämidri!

8 Ädrupii amaro, male ämiri tai'dwero se Lu kozobe Känisa Makedonia ya ya tana unine. ² Ojo ta ànyaro te koziro rriti se ànya koyibe kigyese si, oko riyä ànyaro a'dote orivoya ndra ago a'doyite riyä si ndra ugu ngapäri ozovoya, ànya ka'da gica ati'bai ro pari owo. ³ Mänina ndi tangye itine ämiri tana ànya ozoyi nga te amba oso ànya kuniyibe ozone ronye, ago kpa ndrani ànya kuniyibe ozone drisi. Ozoyite dritai ro ole modo ànyaro rosi ⁴ ànya lämiyi drí te ämari ago lo'bayirute ta kandrakado lidri Lu ro Yuda ya opa ro la'done. ⁵ Ozoyite ndrani se ma'bamibe tana ro drisi! Käti ono ànya ozoyi andivo ànyaro te Opi ri; ago 'dooko, ole Lu rosi ànya ozoyi andivo ànyaro kpate ämari. ⁶ Ago mata Tito se keto losi ono be te, ugu oyene 'duro ago ami opane losi se kado ngalu ro ono ondene. ⁷ Ami orivoya ngaamba be ngase cini ami sina ya; taoma ya, ata ya, tauni ya, a'do nja amiro ngaopa oyene ago ngalu amiro ämari ya. Ago ka'do inye male kpa ämiri a'done dritai ro ruindu ngalu ro ono ya. ⁸ Ma ko ota aza o'ba ämiri. Oko ma ngaopa azii ro ya cini si ugu ka'dana, ma ojo ngalu endaro modo amiro ro tana unine. ⁹ Mini tai'dwero Opi amaro Yesu Kristo ro tana te; nda a'dote ngadriamba be, oko 'ba andivo ndaro te lemeri'ba ro ta amiro ta, ami o'baza ngadriamba be a'do lemeri ndaro si. ¹⁰ Tausu maro anjioko ni kadopara ämiri tase nyètobe ndroazibe ondene yau. Ami ni orivoya käti, ko giallo ta oyene, oko kpa a'done ole be ta oyene. ¹¹ Nyùgu oyena ri ago mìnde losi ri. Nyà'do nja anya ondene oso se nyà'dobe tavona oravoya ronye ago miye anya ngase ami be sina yauono si. ¹² Ondro ami orivoya nja nga ozone, Lu uruna ngapäri amiro 'da, änjuna tazevona 'da ngase ami be sina ozone dri, ko ngase ami be akona dri. ¹³ Ma ko ojo ugu atane azii e'be si orine nga ozo ako, ugu ngalängyi o'ba si ämidri, ¹⁴ oko oso ami be te ngaamba be tu ono si ronye, ro orivoya kado be ro ämiri ànya se orivoya lemeri be opane, tana ondro nyà'dote orivoya lemeri be ago ànya ka'doyite ngaamba be oko, ànya opanayi ami 'da, liti ono yasi taoye ka'do robe riti ojoojo ro. ¹⁵ Oso taegy kabe ata ronye ekye: "Nda se kabe kotona amba a'do kote sina amba, ago nda se kabe kotona girinqwa a'do kote sina tipari girinqwa." ¹⁶ Màye aro'boya Lu ri tana nda 'ba Tito gwo ole be oso ama ronye ami opane! ¹⁷ Ko giallo nda le taeji amaro tadrina te; oko nda orivoya ole be ngaopa oyene ole dritai ro modo ndaro rosi nda ratate oyine amire. ¹⁸ Ago nda be mà ädrupi se orooro ro ndra känisa cini yasi ta losi ndaro ugu lazokado opero ta ono ozo. ¹⁹ Ago aza kpa, anji nda te känisa cini si ugu abane ama yibe mà te ugu ruindu ngalu ro ono oyena ta 'desii Opi ro rota ago tana maka'da robe anjioko màle ngaopa oyene. ²⁰ Mà'dote orivoya taoti be ko dri-ovi aza ri driengane liti se màbe ngapäri se ozo be ngalu si ono lanjina tana ro. ²¹ Ta amaro tase orivoya

ngye oyene, ko toto Lu mile, oko kpa lidri mile. ²² Ago mà ädrupi amaro ozo ànya be, mòjo nda te perena amba ago mùsu nda te orivoya ondoalo nja ngaopa oyene. Ago yauono oso nda be te taoma be amba ami ya ono ronye, nda te orivoya nja ngaopa oyene ndrani se kàti ri. ²³ Ago ta Tito rota nda orivoya azi maro ago ka losi oye mabe ami opane; ago ta ädrupii azaka se kayibe ugu oyi nda be rota, ànya orivoya vo kànisa roya, ago kayi taoro ozo Kristo ri! ²⁴ Nyàka'da ngalu amiro ànyari, tana kànisa cini ka'do robe ngye tana ro ago kuniyi robe anjioko ta amaro orivoya ngye ugu driungyine ta amiro ta.

9 Ta endaro si ko màri ta egyine egyi ta ngaopa se abe ozona lidri Lu ro opaza Yuda ya ta. ² Màni ndi anjioko ami orivoya ole be ngaopa oyene, ago màngyidrite ami ta lidri Makedonia ya ri. Matate makye: Ädrupii Akaya ya a'dote nja ngaopa oyene ro ndroazibe. A'do nja amiro tennga ya amba ànyaro rote. ³ Yauono ma ädrupii kwoi ozo, tana driungyi amaro ta amiro ta, ta ono ya aza tana 'da ata awi ro. Oko, kpa oso matabe ronye, a'done àmiri nja ngaopa amiro be. ⁴ Aza kpa ondro aba lidri ni Makedonia yasi kikiyi gwo mabe ago kusuyi vo gwo ekye ami ko nja, mà'dona ndi driupi ro, tana màta driupi amiro tana kote, tana mama tate amba ami ya. ⁵ Oko musube ni kado rulo'bane ädrupii kwoi ri làvune amire kàti ni màri ago kokotoyi ngapàri se mì'ba tana be ozone 'do robe nja. Tana ka'do robe nja ondro masate owo, ago ka'dana ta 'da anjioko nyozo ni tana mile ni ozone, tana a'do kote ami tipitipi ro. ⁶ Àmiri ta ono tana oyine tana 'dise kabe kwari ori ferenwa, olona drì na kpa ferenwa; nda se kabe kwari ori amba olona drì na kpa amba. ⁷ Ka'do inye 'dialo ri ozone oso se nda kora tana be ronye, ko tausu si kpa ko ya ngyi'dingyi'di si, tana Lu lu nda se kabe ozona yai'dwesi ayani. ⁸ Ago Lu orivoya mbara be ozone àmiri ndrani se milebe ri, 'dooko nyà'dona ndi ondoalo ngase cini milebe andivo amiro ri be ago nyà'dona ndi sina ndra losi cini kado oyeza. ⁹ Oso taegyì kabe atana ronye ekye: "Nda ka nga ozo dritai ro atì'bai ri; takado ndaro ka ori äduako." ¹⁰ Lu, se kani kwari ozo orì'ba ri ndi ambata be onyane, ozona kwari cini se milebe kpa 'da àmiri ago o'bana ànya 'da ombane ago owana ngadriamba jalia ro 'da ni ngaozo amiro yasi. ¹¹ Nda o'bana ami 'da ondoalo ngaamba be, tana nyà'do robe ngaozo dritai robe tu cini si, ago 'di amba oyena aro'boya 'da Lu ri ta ngapàri amiro se ànya kayibe uruna ni ama rigyesi rota. ¹² Tana ruindu se nyàbe oyena ko giallo ta lemeri lidri Lu ro rota, oko kpa aro'boya amba ozone Lu ri. ¹³ Ago tase ruindu amiro kabe ka'dana si, 'di amba ozona räru 'da Lu ri ta taoro amiro ta lazokado Kristo ro rota, se nyàbe opena, ago kpa ta ngapàri amiro se nyàbe ugu la'dona ànya yibe ndi 'dicini vocini yasi be. ¹⁴ Ago ole cini si ànya màtunayi 'da ami ta, ta tai'dwero ndra Lu ro se

aka'dabe àmiri rota. ¹⁵ Mì'de màye aro'boya Lu ri ta ngapàri ndaro se lagyeako ono rota.

10 Ma, Paulo, ma driayo àmiri, ma se ata tana be ekye, mà'dote tokyeako ago ngyo'bo tuse mabe orivoya ami yibe si, oko tadrioleako ami yibe tuse mabe orivoya lozo si owo. Tokyeako ndi takado Kristo robe si molo'baru àmiri ² ko ma gbirine gbiri a'done siomba be ondro mikyite owo; tana endaro màni ndi a'done siomba be ànya se kayibe ata ekye mà taoye tavousu 'bàdri rosi ri. ³ Ndi orivoya endaro mà ori 'bàdri ya, oko màye kyila kote oso tavousu 'bàdri ro ronye. ⁴ Lakaza kyila ro se màbe kyila oye sina kyila amaro ya, ko orivoya lakaza kyila oye ro 'bàdri ro oko lakaza mbaraekye Lu ro kyila oyerò se mà kyila oye sina vose mbaraekye pereza. Mà kalawasa kowero pere, ⁵ màpèrè kaladiri ndi ngacini se driungyi be te vuru se engate tauni Lu ro lomvo, ago màru tavousu cini te kamba'bai ro ago mà'bate Kristo orone. ⁶ Ago ondro ka'do nyàka'da taoro amiro te endaro oko, mà'dona 'da nja taoye se aza taoroako si ezane. ⁷ Nyà ugu a'do tesiani ngai ro ondrena ayani. Inye'do 'diaza gibe iga se ka tausu ekye nda orivoya Kristo roya? Mì'ba nda kusu ta to'di andivo ndaro ta, tana ama cini orivoya Kristo ro kpa oso nda be Kristo ro ronye. ⁸ Drì maro pi ko 'de, ondro aba ka'do màngyidri ca ta drika-ca se Opi kozobe àmàri rota, drikaca ono ami omozana, ko ami perezana. ⁹ Male ko rigye a'done oso ma ami gbegbe taegyii maro si. ¹⁰ 'Diaza atana gwo ekye: "Taegyii Paulo ro orivoya luwuekye ago mbaraekye, oko ondro nda ka'dote orivoya ama yibe, nda orivoya mbaraako, ago ata ndaro ko ta amba yi!" ¹¹ Lidri oso inye'do beò unine anjioko a'do toto i'do tase mègyibe taegyii amaro ya tuse ama be i'do ago tase màyena 'da tuse ama orivoya ami yibe si. ¹² Endaro màlena ko andivo amaro o'bane a'done alo kode andivo amaro ojone ànya se kayibe andivo ànyaro engana lekuru iyi yibe. Ànya orivoya amama yi! Ànya kayi ojo modo ànyaro engana andivo ànyaro engana si, ago ànya kayi vure andivo ànyaro ro ope ruennga modo ànyaro rosi! ¹³ Caoko, ta amaro ta, driungyi amaro a'dona ko ndrani otana drisi, anya orina 'da ädu losi ro se Lu korabe àmàri ya, se ono loci losi amaro ami lako tro kigye. ¹⁴ Ago oso ami orivoya äduna ya ronye, moyina ko ndra ànya kundusi tuse mikyite amire si mezi Lazokado ta Kristo rota te àmiri. ¹⁵ Ago màngyidri kote losi se azii koyebe ta ndrani äduna se Lu korabe àmàri drisi. Ago mà'ba mi be taoma amiro ombana ndi ago 'dooko mà'dona ndi mbara be losi parandra oyene ami lako, ondoalo äduna se Lu korabe ya. ¹⁶ 'Dooko mànina ndi Lazokado opene 'bàdri azaka yasi ndra ami kundusi ago beò ko àmàri driungyine ta losi se ayete nja àmvu mano aza roya ta. ¹⁷ Oko oso taegyì kabe ata ronye ekye: "Nda se kolebe driungyine beò ndàri driungyine tase Opi koyebe ta ayani." ¹⁸ Tana Opi kani

takado 'dialo ro usuna anjioko nda 'de ndi ree, ago ko tase nda kabe usuna kadoro andivo ndaro ro 'do ayani.

11 Male ämiri yaingyine ma be, ondro ma'do gica fere amama ro owo. Rägu nyiingyi mabe! ² Ma yaoko be ta amiro ta, kpa oso Lu ronye; nyälaba orivoya oso ngutikodronjwa wäriro ma'ba ta be ogyene mano alodi aza ri ronye, se ni Kristo andivona. ³ Ma orivoya turi ro tana tauni drî amiro ro enjina 'da ago nye'bena taoma 'da ndi ngalu wäriro amiro ndra Kristo ri be, kpa oso odo Awa be tauni ini ro koweoga rosi ronye. ⁴ Tana nyä 'diaza se kabe ikyi amire ago kabe Yesu to ope 'do uru ya'idwesi, ko se mape be 'do; ago miru tori ndi lazo se orivoya cu to ni Tori ndi lazo se nyüsube ni ama resi ri ono te! ⁵ Musu tavo kote makye ma orivoya vuru tipari ni ànya se äzite "lazo'bai" amiro ana ri! ⁶ Kode mäni ata ca ko kadoro oko, ma ko tauni ako, mà'ba ta ono rote njbelero ämiri tu cini si, ago ro ta cini yasi. ⁷ Märü nga aza kote ni ami rigyesi tuse mape Lazokado Lu ro be ämiri si, mologo andivo maro te vuru tana ma'ba ami robe ndra. Inye'do mayete koziro ya? ⁸ Tuse mabe ugu losi oye ami lako si, känisa azaka ozoyi päläti ni märi. Mugu ànya oco te ngaopa usu si ni ànya resi tana mapa ami robe. ⁹ Ago tuse mabe ami yibe si mokwo ami kote ta ngaopa rota tuse male parata te si; ädrupii se ikyyite ni Makedonia yasi eziyi ngase cini malebe te. Oso tuse kälävube si ronye, ago kpa tu mileya ya ma'dona ko alona ngalängyi ro ämiri! ¹⁰ Tanjye Kristo ro maya si, ma tao'ba anjioko driungyi maro ono o'bane a'done titiro i'do vo cini Akaya ro yasi. ¹¹ Inye'do ma ta ono atana tana mulu ami ko ya? Lu ni ndi mulu ami! ¹² Tase mabe ugu oyena yauono muguna ndi oyena, tana "lazo'bai" se azaka kai lagaza, ni a'dovoya ta azaka be ugu driungyiza, ago ukyi uguyi ata 'da ekye ànya kayi losi gialo màbe oyena ono oyena. ¹³ Mäno kai ko orivoya lazo'bai nggye yi, ànya orivoya lazo'bai kowe'bai, se kayi koweoga ta losi oye ànyaro rota, ago kayi andivo ànyaro tozana a'done oso lazo'bai nggye Kristo ro ronye. ¹⁴ A'do ko talaro ro! Ca Satani andivo unina ndi andivo ndaro tozane landrene oso malaika ngaeyi ro ronye! ¹⁵ Ruindu'bai ndaro kotozayi andivo ànyaro ca landrene oso ruindu'bai tanjye ro ronye 'do ko ta amba yi. Äduro ànya usuna päläti taoye ànyaro ro 'da. ¹⁶ Medelena kpa to'di bero ko 'diaza ri tavousune ekye ma amama yi. Oko ondro nyusu ndi inye, dia miru ma oso 'di amama ronye, tana ma'do robe driungyi fere be. ¹⁷ Tase mabe ugu atana yauono ko tase Opi kolena märi atane owo; ta anya gi driungyi ro ono ta, endaro ma ugu ata oso 'di amama ronye. ¹⁸ Oko 'di amba azaka orivoya ka driungyi toto ta a'do lidri rota, mayena kpa inye. ¹⁹ Ami andivo orivoya tavouni amba be, ago nyiingyi ya kpate ya'idwesi ta 'di amama ro rota. ²⁰ Nyiingyi ya te 'dise kabe ami oye iyeäri ronye be kode kabe ami odo kode kabe ami lodi miomba si kode kabe voondre ndra ami

drisi kode kabe militi amiro o'bi be. ²¹ Ma orivoya dri-upiro ta ono ata voya, oko ama orivoya turi ro nga kai oyene. Oko ondro 'diaza kolete driungyine ta nga aza rota, ma ugu ata oso 'di amama ro ronye, ma'dona kpa driupiako oso 'do ronye. ²² Inye'do ànya orivoya Eber'e'bai ya? Ma kpa inye. Inye'do ànya orivoya Yis-araele'bai ya? Ma kpa inye. Inye'do ànya orivoya zelevoi Abarayama roya? Ma kpa inye. ²³ Inye'do ànya orivoya ruindu'bai Kristo ro ya? Ma ata oso 'di ngäbä ro ronye, oko ma orivoya ruindu'ba kadopara yi ndrani ànyari! Maye losi te amba ndra, avo ma te kamba ya perena amba, a'bi ma te co'da si amba ndra, ago ondroalo ma'dote ti odrane. ²⁴ Perena nji drikaca'bai Yudaï ro 'bi yi ma te co'da si 'butenätu fonjidriesu. ²⁵ Perena nätu drikaca'bai Roma'bai ro 'biyi ma te co'da si, ago perena alo avo ma te kuni si. Perena nätu tonjbo se mabe udi sina tisite gyi ya, ago tu alo si marite saa 'buteritu fosu gyi ya. ²⁶ Aba amba maro ya ma'dote rriti ya ni gytändri ri ago ni ngatopa'bai ri, rriti ya ni Yudaï azi ri ago ni Atrai ri, rriti a'dote 'bakicii yasi, rriti vocowa yasi, rriti gyi'desii drisi, ago rriti ni bereazii miodo'bai ro ri. ²⁷ Losi ndi rriti be a'dote; ondoalo marite u'duako; ma'dote täbiri ro ndi gyilu be, ondoalo ma'dote ngaonya ako amba, vooriro, ndi bonjo be ako. ²⁸ Ago nga azaka tana ejo ako, ma orivoya tu cini si ngalängyi zeze milo'be be ta känisa cini rota. ²⁹ Ondro 'diaza orivoya mbaraako, musu ma kpa mbaraako, ondro 'di-aza olocite takozï ya, ya maro te orivoya twi milo'be be. ³⁰ Ondro ka'do be märi driungyine, mängyina drî ta ngase kabe mbaraako maro ka'da ta ayani. ³¹ Lu ago Täpi Opi Yesu ro, räru ka'do ävuru ndaro ri äduako, nite anjioko maga kowe ko. ³² Tuse mabe orivoya Damaseka ya wari'ba se 'Bädrî'ba Aretasa zeze nda 'ba vookwa'bai te derenjwa 'bakici ro kalasi ma urune. ³³ Oko e'ba ma te vuru koriga si piři tiři ro yasi, ago mapavote ni ndäri.

12 Bero märi a'done driungyi be, koye nga aza kadona ca ko owo. Oko yauono ma ta ruka'da ro ndi rulofo se ozote märi Opi si tana atana ayani. ² Mäni mano aza Kristo'ba rote ndroa na lävute 'butealo fosu, ago ahwete le vo'buyakuru ya (mäni ko kode ta ono a'do gindi endaro kode nda ndre ruka'da yi, gialo Lu ni ni). ³ - ⁴ Medelena, mäni ndi ahwe mano ono te par-adiso ya (kpa to'dina mäni ko kode ta ono a'do gindi endaro kode orivoya ruka'da yi, gialo Lu ni ni), ago lau nda eri nga azaka te se änina ko o'bane ata ya, ngase kala lidri ro unina ko atane 'do. ⁵ Ago mängyina drî 'da ta mano ono rota, oko mängyina drî ko ta andivo maro rota, e'be gialo ngase kabe mbaraako maro ka'da 'do ayani. ⁶ Ondro aba male gwo driungyine, mänina ko a'done amama ro, tana aba ma ugu tanjye ata ayani. Oko mänina ko driungyine, tana male ko 'diaza ri a'done tavousu be ndra ta maro ta ndrani tase nda kondre mabe oyena ago tase nda keribe mabe atana

'do drisi. ⁷ Oko ma gagane ni a'do 'diennga driungyi be risi tana ta ngase 'dilaro ro amba mandrebe rota, ozo lomvoluwu adravo rote malomvo; se ka taoye oso lazo'ba Satani ro ronye ma o'bine ago ma lagane ni ugu a'dovoya driungyi be. ⁸ Perena nātu maye mätu te Opi ri ta ono ta ago meji nda te lomvoluwu onane ni malomvosi. ⁹ Oko talogo ndaro mări ekye: "Mile tai'dwero maro ayani, tana mbara maro orivoya fopara tuse nya'dote mbaraako owo." Ma te orivoya yai'dwesi ndra, a'done driungyi be mbaraako maro ta, tana musu ngagaga mbara Kristo ro robe malomvo. ¹⁰ Mbaraako maro arate oso nonye, la'da, rriti, ruezza, ago rriti ta Kristo rota. Tuse ma'dote mbaraako, anjioko ma te mbara ro. ¹¹ Ma ugu taoye oso 'di amama ro ronye, oko mi'ba ma ni oyene. Aba ami ni orivoya 'dise bero ma ka'dane owo. Tana ondro ma'do ca ko ta amba yi, ma ko tipari ni ànya se lazo'bai modo amiro ro kai ri. ¹² Talaro ro amba ndi mbara be se ayebe si ka'da ndi anjioko ma orivoya lazo'ba yi ayete ami lako yaingyi amba si. ¹³ Aye ami gindi koziro ndrani kånisa azi ri, e'be gialo tase mokwo ami kote ta ngaopa ro parata si rota ono ayani ya? Rāgu nye'be ma ta tase ma'do kote kadoro àmiri rota. ¹⁴ Yauono ni pere nina se mabe orivoya nja ikyine ami täkyine owo, ago malena nga aza ko ni ami rigyesi. Oko male ami ayani, ko parata amiro. Tana ro ko ni ngwai ri nga ozone uti'bai ànyaro ri. ¹⁵ Ma'dona yai'dwesi ngase cini ma sina ozone, ndi andivo maro be, ami opazana. Mile ma lune fereṅwa tana ma ami lu amba ya? ¹⁶ Ago, milena tadri ndi, anjioko, ma ko ngalāngyi ro àmidri. Oko 'diaza atana 'da ekye: Ma 'di odo, ago ma'ba abari te àmiri koweoga si. ¹⁷ Enwanye ya? Inye'do musu kandrakado aza gi'da ni ami rigye lazo'bai se mazobe si ya? ¹⁸ Molo'barute Tito ri oyine, ago mazo Kristo'ba aza ädrupi ro te nda be. Inye'do nyätana gi'da mikye Tito usu kandrakado ni ami rigye ya? Inye'do nda ndi ma be ka taoye ro ko tausu alo si ago taoye na ojo ro ko rere ya? ¹⁹ Kode nyàbe tavousu mikye ta cini se màbe ugu oyena mà ojo andivo amaro gagane ami mile. Hwa! Mà ata oso Kristo kole ama be atane Lu kandra ronye, ago ädrupii se mulube ono, nga cini se màbe oyena, ayete ami opaza. ²⁰ Ma orivoya turi ro tana ondro masate lau musuna ami ro to ni se male ami be a'done ri. Ago Nyusuna ma kpa to ni se milebe mări a'done ri. Ma orivoya turi ro tana musuna ami ro ugu kalaopevoya,

yaoko, onga ndri kyilaro ndi ta andivo 'di ro oti robe, la'da o'da ndi kyere be, driungyi ndi a'do patakayiro be. ²¹ Ma orivoya turi ro tana tu kinjo se mabe ukyi sina si Lu maro logona ma'da vuru ami kandra, ago miliyina 'da ànya se koyeyi takozu te kyeno kai ta ago se etayidri kote ni taundiro se ànya koloyeyibe ole lomvo ro ndi ronyi ànyaro robe ta.

13 Yauono ni pere nina se mabe ukyi ami täkyine sina owo. Oso taegyia kabe ata ronye ekye: "Bero 'dikicu ri a'done taiti tazevoedre'bai ritu kode amba rosi." ² Male ta itine ami azaka se miye takozu be kyeno ri, ndi azii cini be, mata ta ono kätina te àmiri ukyi řiri maro amire si, oko matana tana kpa to'di yau mabe lozo ono si, tu kinja se mabe ukyi sina si 'diaza oparuna ko ni taezaro maro ri. ³ Nyà'dona 'da taka'daro se cini mîle be ono be anjioko Kristo kani ata ma si. Tuse nda kate taoye àmiri, nda ko orivoya mbaraako, oko, nda ka mbara ndaro ka'da ami lako. ⁴ Tangye itine ayani, abe ndana oto nda orivoya mbaraako. Caoko, mbara Lu rosi nda ka gi ori. Rumora ya nda be ama kpa mbaraako; oko a'do kpokořo amaro ami be si mala'dona mbara Lu ro 'da ori ndaro ya. ⁵ Nyòjo andivo amiro te, ago mipe vure andivo amiro ro, nyùsu robe kode nyà gindi ugu ori taoma ya. Inye'do mini řoko Kristo Yesu orivoya ami ya ya? E'be gialo ta pe ami te ře. ⁶ Mio'ba maro ya, minina 'da anjioko ta pe ama ko'de ře. ⁷ Mà mätu Lu ri ukyi miye ngakozu 'da, ko ka'dane ekye ta pe ama ko ře, oko tana anjioko miye robe tase ngye ayani, mà'do gica oso ta pe ama te ře ronye. ⁸ Tana mà'nina ko ta oyene koziro tangye lomvo, oko toto tangye oyene ayani. ⁹ Ama orivoya yai'dwesi tuse mà'dote mbaraako oko nya'dote mbara ro owo. Ago ta'doro mà kpa mätu oye nyà'do robe 'diriro. ¹⁰ Ta'doro ni ma ta ono egyi àmiri 'dooko ma i'do ami yibe; ukyi ondro masate amire oko maye ta 'da àmiri siomba si drikaca se Opi kozobe mări si, drikaca se Opi kozobe mări ono ami omozana, ko ami perezana vuru. ¹¹ Ago yauono, ädrupii maro, mede àmiri, mĩtriru ta a'do 'diriro ta, nyèri driayo maro, mĩletadri azi be, mĩri liyaro. Ago Lu ngalu ro ndi taliatokpe robe a'dona ndi ami yibe. ¹² Miye mede azi ri nga njunju ädrupii rosi. Lidri cini Lu ro zoyi mede ànyaro àmiri. ¹³ Tai'dwero Opi Yesu Kristo ro, ngalu Lu robe ndi rumora Tori Alokado robe ka'do ami cini be.

GALATIA'BAI

1 Ni Paulo resi, se uzina lazo'ba ro ono ikyi kote ni lidri resi kode äzi kote lidri si, oko ni Yesu Kristo ndi Lu Täpi, se enḡa Yesu be ni avo yasi resi. 2 Ädrupii se cini mabe noḡwa ono dro'beyi iyi te mabe mede ozovoya Känisa Galatia ro ri: 3 Ka'do inye Lu Täpi amaro ago Opi Yesu Kristo kozo tai'dwero ndi taliatokpe be ämiri. 4 Ama o'baza dritai ro ni tuse yau koziro ono yasi, Kristo ozo andivo ndaro te takozii amaro ta, ole Lu ndi Täpi amaro robe oro ro si. 5 'Desi ka'do Lu ri äduako, äduako! Amen. 6 Malarote ta amiro ta! Tuna dri i'do amba oko nyugu ruona teni nda se kuzi ami be tai'dwero Kristo rosi resi, ago nyäte ugu lazokado aza to uruna ayani. 7 Tanḡyero, "lazokado aza tona" i'do, oko ma ta ono ata tana lidri azaka orivoya se kayi ugu ami gburu ago kayi ojo lazokado Kristo ro tozane. 8 Oko ondro ka'do ca ama kode malaika ni vo'buyakuru yasi kope lazokado se to te ämiri ni se mäpebe ämiri risi, mi'ba nda ka'do latri äduako be! 9 Kätina matate inye, ago yauono ma kpa atana to'di; ondro 'diaza kope lazokado se to te ämiri ni se mirube risi, mi'ba nda ka'do latri äduako be! 10 Inye'do ono wigwo oso ma ojo taoye lidri ro usine ya? Ko inye! Tase malebe orivoya ta maro ri Lu usine ayani! Inye'do ma ojo ta maro ri lidri usine ayani ya? Ondro ka'do aba male gwo 'du dri ta maro ri lidri usine, aba mänina ko a'done ruindu'ba Kristo ro. 11 Mi'ba miti ta te ämiri, ädrupii maro, tana lazokado se mabe opena ämiri ono, eto kote orivoya lidri si. 12 Musu kote ni lidri aza resi, kode 'diaza emba tana ko ni märi, oko Yesu Kristo andivona ka'da ni märi. 13 Ori uku maro se maribe mätu Yudai roya iti tana te ämiri, meza känisa Lu ro rote yauni ako ago mojote perene kpeye. 14 Mätu Yudai ro oyene ya ma'dete ni käti dríya amba Yudai ro paazii maro ri, ago mulu la'bi uku zutui amaro rote ndra. 15 Oko Lu, tai'dwero ndaro si nji ma te teinye ro ma utiako, ago zi ma te ruindune ndäri. Ago ondro nda kora tana te 16 Ngwa ndaro ka'dane märi, tana mape Lazokado ta ndaro ro robe Atrai ri oko, moyi kote 'diaza re miomba ta, 17 moyi kpa ko Yerusalema ya ànya se ka'dobe lazo'bai ro käti ni märi ondrene. Oko moyite dori Arabia ya, ago 'dooko megote Damaseka ya. 18 Ago ndroa nätu vosi oko ma'de gwo oyine Yerusalema ya atane Petero be, ago marite nda be u'du 'butealo fosu. 19 Mandre lazo'bai azaka kote, oko mandre toto Yakoba ädrupi Opi ro ayani. 20 Tase mabe egyina ono orivoya

tanḡye yi. Lu ni ndi maga kowe ko! 21 Ono vosi moyite vo azaka Siria ndi Silisia robe yasi. 22 Tu gi ana si gbokoi känisa ro Yuda ya niyi ma ko gya ro. 23 Ànya niyi toto tase azii ka ugu atana be ayani ekye: "Mano se sedri kabe ama eza 'do yauono kate ugu ta taoma se nda kojobe perene ono ro opena!" 24 Ago ànya räryui Lu te ta maro ta.

2 Ndroa 'butealo fosu vosi moyite kovole Yerusalema ya Baranaba be, märu Tito te tro ma be. 2 Moyite tana Lu ka'da ta te märi ekye beḡo märi oyine. Rudro'be iḡero dri'bai be si medretazevo lazokado se mapebe Atrai ri ana rote. Male ko losi maro se kyeno kode yauono ri edrene. 3 Azi maro Tito, nda ca orivoya Giriki yi, igbiri kote olone ḡbiḡiro, 4 azakana koleyi ca oyene inye owo. Lidri azaka se yeyi iyi te oso taoma'bai azi ronye eciyite gboko amaro ya kugu ro oso vo-mari'bai ronye, tana ekye dritai se ma'dobe sina rudro'be Kristo Yesu be si ono yusu vona robe. Ànya leyite ama o'bane iyeärii ro Ota Yudai ro ri, 5 oko ta tanḡye lazokado ro ätiro ta ämiri, mðzovo kote ànyari ca saa giḡiḡwa ya ànyari ca saa menyenḡwa ya. 6 Oko dri'bai se kalandrebe tapara ro kwoi, a'do se ànya ka'do be a'do toto na i'do märi, Lu pe vure ko a'do tesi si lomvo ro voro, ma ata makye dri'bai se kai adroayi ḡga aza kote lazo alokado se mabe opena dri. 7 Oko to ni 'do ri, ànya ndreyite anjioko Lu ozo losi ugu lazokado opero Atrai ri te märi, kpa oso nda kozo losi ugu lazokado opero Yudai ri te Petero ri ronye. 8 Tana mbara Lu rosi a'ba ma te lazo'ba ro Atrai ri, kpa oso a'ba Petero te lazo'ba ro Yudai ri ronye. 9 Yakoba, Petero, ago Yoane se andrete dri'bai ro kwoi, ndreyite anjioko Lu ozo losi ndra ono te märi, ànya kandayi drí Baranaba ndi mabe rote, taka'daro ro anjioko ama orivoya lazo'bai azi yi. Mäle tadrite anjioko ma ndi Baranaba be ri losi oyene Atrai lako ago ànyari oyene Yudai lako. 10 Tase ànya kejiyibe anjioko ekye beḡo ämäri ta ati'bai se gboko ànyaro ya oyine, se ro orivoya ni ḡgase modona ma'do beḡo nja oyene owo. 11 Oko ondro Petero kikyite Anetiokia ya oko, muluku nda te miamba ya, tana nda yetate koziro. 12 Teinye drigba dri lidri se azaka Yakoba kozobe kai ri esa ako lau, Petero ugu ḡgaonya te ädrupii se Atrai robe. Oko esa lidri kwoi ro vosi, nda enḡyerute kovole ago le kote ḡgaonyane Atrai be tana nda orivoya turiro ni ànya se kulu ànya olo ḡbiḡiro be ri. 13 Yudai azaka ädrupii ro etoyi taoye kpate turi si tro

Petero be; ago ca Baranaba naru kpate taoye turi si ànyaro 'do si. ¹⁴ Ondro mandrete ànya uguyi aba kote liti ngye lazokado ro yasi oko, matate Petero ri ànya cini milesi makye: "Mi orivoya Yuda yi caoko nya ori oso Atra ronye ko oso Yuda ronye. Ka'do inye nyojona enjwanye Atrai gbirine orine oso Yudai ronye ya?" ¹⁵ Endaro, ama orivoya Yudai uti yasi, ago ko "Atrai takozí'bai," oso äzi ànya be ronye. ¹⁶ Caoko màni ndi anjioko a'ba lidri te ngye Lu be gialo taoma Yesu Kristo ya si, ko tase Ota kolebe ugu oyena si. Ama, kpa, màmate Yesu Kristo ya tana a'ba ama robe ngye Lu be taoma amaro Kristo ya si, ago ko tase Ota kolebe ugu oyena si. Tana a'ba 'diaza kote ngye Lu be tase Ota kolebe ugu oyena si. ¹⁷ Ondro, ka'do, mà ojo ama o'bane ngye Lu be rudro'be amaro Kristo be si, ago usu ama bete orivoya takozí'bai ro kpa oso Atrai ronye, inye'do Kristo ka tadri takozí ro olena ya? Ko inye! ¹⁸ Ondro ka'do mago mamò ngyase mepere be te, 'dooko maka'da andivo maro te a'done 'dise kabe Ota pere ro. ¹⁹ Caoko, ta Ota rota, ma orivoya avo yi, äfute Ota andivona si, tana yauono mari robe Lu ri. Oto ma te Kristo be taka ndaro dri, ²⁰ ago caoko ma kote ni ori, oko Kristo kate ni ori ma ya. Ori se mabe orina yauono, ma ori taoma Ngwa Lu ro yasi, se kulu ma be ago ozo adri ndaro te ta maro ta ono. ²¹ Maga tai'dwero Lu ro ko zo. Oko ondro a'ba 'diaza te ngye Lu be Ota si, 'dooko Kristo dra iro te awi.

3 Ami Galatia'bai amama ro ono! A'di odo ami niya? Odra Yesu Kristo ro taka dri aka'date ro njbelero ami mile! ² Nyiti ta alo ono ka màri; inye'do nyùsu Tori Lu rote tase Ota kolebe ugu oyena si kode lazokado eri si ago ugu taoma si kigye ya? ³ Mini a'done amama ro enjwanye! Nyèto tate Tori Lu rosi, yauono milete ondene mbara andivo amiro rosi ya? ⁴ Inye'do nyèzarute awi ya? Endaro ko inye! ⁵ Inye'do Lu ka Tori ozo ämiri ago ka talaro ro oye ami lako tana nyà tase Ota kolebe oyena kode tana nyèri lazokado be ago nyàbe taoma kigye ono roya? ⁶ Nyùsu taoye Abarayama ro tana, oso taegyí katabe ronye ekye: "Nda matate Lu ya, ago ta taoma ndaro rota ati nda te tanjye'ba ro." ⁷ Bero ämiri unine, anjioko zelevoi ngye Abarayama ro orivoya ni lidri se taoma be iyi. ⁸ Taegyí atate ro kyeno ekye Lu o'bana Atrai 'da ngye andivo ndaro be taoma si. Ago ndi inye Lu ayo Lazokado te Abarayama ri ekye: "Mi si Lu äruna 'dicini 'da." ⁹ Abarayama mate ago ärite, ka'do inye vona cini se kabe taoma ärite oso nda ronye. ¹⁰ Ànya se kabe mio'ba ugu Ota oro si ka ori latri zelevoi. Tana taegyí ka ata ekye: "Nda se koro ngacini se egyite buku Ota roya kote ondoalo orivoya latri Lu ro zelevoi!" ¹¹ Yauono, ro orivoya njbelero a'ba 'diaza kote ngye Lu be Ota si, tana taegyí ka ata ekye: "'Dise a'bate ngye Lu be orina 'da taoma si." ¹² Oko Ota ta aza ako oyene taoma be, oko taegyí go ka ata ekye: "Nda se kabe ngacini se Ota kolebe oye orina ndi." ¹³ Kristo twe

ama teni latri se Ota kabe ezina ri, se a'dote latri ro ämàri, tana taegyí ka ata ekye: "'Diaza se ayite ce dri orivoya latri Lu ro zelevoi." ¹⁴ Kristo ye tase ono te tana äru se Lu ko'ba tana be Abarayama ri ozo robe Atrai ri Kristo Yesu si, tana anjioko taoma si mà'do robe Tori se Lu ko'ba tana be ono be. ¹⁵ Ädrupii maro, ma oye ta ka'dane taoye se abe oyena ondoalo si. Ondro lidri ritu koleyi tadri ta aza ro te ago kegyíyi ävuru te ta tadri-olero zelevoi, 'diaza unina ko anya perene kode ta to'di aza locine kigye. ¹⁶ Mindre, Lu 'ba tao'ba ndaro te Abarayama ri ago zelevoi ndaro ri. Taegyí ata ko ekye zelevoi, se takacina anjioko lidri amba, oko atate toto zelevoi ayani, takacina toto mano alo ayani, se äzibe Kristo. ¹⁷ Tase malebe atane ni no, anjioko Lu 'ba tao'baro te Abarayama be ago 'ba tate ätine. Ota, se ago ozobe ndroa kama su ago 'butenätu vosi ana, unina ko tao'baro Lu ro perene ago forone. ¹⁸ Tana ondro ngapäri Lu ro ka mio'ba Ota dri, 'dooko anya 'ba mi kote toni tao'ba ndaro dri, caoko, tana ta tao'ba ndaro rota anjioko Lu ozo ngapäri ana te Abarayama ri. ¹⁹ Ka'dobe inye, ta Ota ro e'di ya? Oloci anya te ngakozi se abe ugu oyena ka'daza, ago orine anyari madaro madale zelevoi Abarayama ro ikyina si, nda se a'ba tao'ba te rigye 'do. Malaikai ezi Ota te vuru nonjwa, mano se kabe ugu taoye kasa'ba rosi. ²⁰ Ale kasa'ba ko ka'dote toto lidri alodi yi owo; ago Lu orivoya alodi. ²¹ Inye'do Ota 'bote kyilaazi tao'ba Lu ro roya? Hwa, ko inye! Tana ondro aba lidri kusu ota aza gwo se ka adri ezi, 'dooko 'dicini a'bana ndi ngye Lu be anya oro si. ²² Oko taegyí ka ata ekye, 'bädri cini orivoya mbara takozí ro zelevoi; ago ngapäri se a'ba tana be ta taoma Yesu Kristo ya ta ozote ànya se kayibe taoma ri. ²³ Oko teinye dri taoma ono ri esaako, Ota sedri ama cini ro te oso kamba'bai ronye madale taoma se kabe eziikyí ono olofona lutu. ²⁴ Ago ta'doro Ota a'dote lepe'ba ro ämàri ago lepe ama te Kristo re, tana a'ba ama robe ngye Lu be taoma si. ²⁵ Oko yauono oso taoma kesabete ono ronye, ama kote tona nga nga lepe lepe'ba ro zelevoi. ²⁶ Taoma si anjioko ami cini te orivoya ngwai Lu ro rudro'be Kristo Yesu be si. ²⁷ Abapatisi ami te rudro'be Kristo be si. Ago yauono miso a'do Kristo rote ami lomvo. ²⁸ Ka'do inye a'do toto i'do lakole Yudai ro ndi Atrai be roya, lakole iyeärii ro ndi dritai'bai be roya, lakole mànoago ndi 'ditoko be roya, ami cini te alo rudro'be Kristo Yesu be ya. ²⁹ Ondro ami orivoya Kristo ro, 'dooko ami te orivoya zelevoi Abarayama ro ago nyùsuna ngyase Lu ko'ba tana be 'da.

4 Tase mabe ugu atana ni no, ngwa se ka oyebe drimbi täpi ndaro ro urune aye kpate oso iyeäri ronye, nda bedri orivoya ngaga ro, nda gica orivoya endaro kuzupi ngacini ro owo. ² Nda bedri orivoya ngaga ro 'di azaka kani vo ndaro ondrena ago kani losi cini ndaro orana madale tuse arabe täpi ndaro si sagwo. ³ Kpa oso inye, ama kpa orivoya iyeärii tori se kabe

ugu 'bädri miri ro teinye ämäri dri osaako omba tori ro voro roya. ⁴ Oko ondro tu ngyena äduro kesate oko, Lu ezo Ngwa modo ndaro te. Ätite 'ditoko si ago rite Ota Yudai ro zeze, ⁵ drî änya se Ota zeze ro utwene, tana 'dooko mà'do robe ngwà ro Lu ri. ⁶ Ka'daza anjioko ami orivoya ngwà Lu ro, Lu ezo Tori Ngwa ndaro rote ya amaro ya, Tori se kabe drîayo ekye: "Täpi, Täpi maro." ⁷ Ka'do inye, mi kote tona iyeäri yi oko ngwa yi, ago mibe ro te orivoya ngwa yi ono, Lu 'ba mi kpate a'done drimbi'ba ro. ⁸ Tu kyeno ya mîni Lu kote, ago nyà'dote orivoya iyeärii ro ngase ko lui ro ri. ⁹ Oko yauono oso mîni Lu be te ono ronye, matana te makye: Yauono Lu ni ami te, oko mîle gwo mi ozane kovole tori se mbaraako 'dimirivoya re enjwanye ya? Mîle gwo ogo a'done iyeärii ro änyari kpa to'di etaya? ¹⁰ Mîtite ta u'duyi, imbai, tui, ndi ndroai azaka robe ayani. ¹¹ Ma orivoya milo'bebe ta amiro ta! Inye'do losi maro cini ta amiro ta unina te a'done ta awi roya? ¹² Molo'baru ämiri ädrupii maro, nyà'do ma ronye, tana ma kpa oso ami ronye. Mîye ngakozi aza kote märi. ¹³ Oso mînibe ronye mape lazokado te ämiri tu kâti ana si tana ma adravoro. ¹⁴ Oko adravo maro ka'do ca taojoro ro ämiri oko, nyàmawo ago miga ma kote zo. Oko miru ma te oso malaika ni Lu resi ronye, ago miru ma te oso ma Kristo Yesu modo owo. ¹⁵ Nyà'dote orivoya yai'dwesi! Ta e'diro gwo a'do ni riyä se cini nyà'dobe sina ono riyä? Ma modo mänina ndi tazevoedrene anjioko aba ka'do gwo rritiako aba ono nyèwe mi modo amiro rote ago nyòzo ànya te märi. ¹⁶ Inye'do yauono ma te kyila'baazi amiro tana ma be ugu tangye iti ämiri ono roya? ¹⁷ Lidri azaka se kai leyi ämiri a'done ànya resi, oko ko ta takado aza rota ämiri. Ngase aza ànya kolebe anjioko ami lewene ni mare si. Tana nyà'do robe ole be ànya ya oso ànya ka'do be sina ami ya ronye. ¹⁸ Oko, ro orivoya kado lidri ri a'done ole be ami ezine ànya resi, oko toto ondro ka'do ta ànyaro ka'dote ta takado rota owo. Ono orivoya ondoalo tangye yi, ago ko gialo tuse ma te ami be si. ¹⁹ Ngàganjwai se mulu tawi ono! Kpa to'di oso endre ngwa utivoya ronye ma kpa lomvoluwu alo ono usuna ta amiro ta madale a'do Kristo ro a'dona lutu ami ya. ²⁰ Oso aba ma'do gwo ami yibe yauono, tana ko'ba mäni tase atane robe. Ma orivoya milo'bebe ro ta amiro ta! ²¹ Mî'ba meji azaka amiro se kolebe a'done Ota zeze te, inye'do nyèri tase Ota kabe atana koya? ²² Anya ka ata ekye Abarayama orivoya ngwàagoro ritu be, alodi ätite toko ruindu'ba ro lomvo, azana toko modo lomvo. ²³ Ngwa ndaro toko ruindu'ba ro lomvo ätite abe 'diuti voro, oko ngwa ndaro toko modo lomvo ätite tao'ba Lu rosi. ²⁴ Ta kwoi orivoya taka'daro yi. 'Ditoko ritu kwoi ka tao'ba ro ritu ka'da. Anya se ngwai anyaro ätite iyeäri ro ni Agara, ago anya ka tao'baro se a'bate 'Berejwa Sinai pa ka'da. ²⁵ Agara orivoya taka'daro 'Berejwa Sinai se Arabia ya ro, orivoya ni taka'daro Yerusalema yauono ro.

Yerusalema orivoya oso iyeäri ronye ndi lidri cini anyaro be. ²⁶ Oko Yerusalema vo'buyakuru ro orivoya dritai ro, ago anya orivoya endre amaro. ²⁷ Tana taegyia ka ata ekye: "Nya'do yai'dwesi toko ngwa ako ono! Mî'be kâräyi ago mitre riyä si, mi se nyusu luwu ngwa utiro ko ono! Tana toko se äsibe tesi a'dona 'da ngwà be amba ndrani toko se ago e'be beko ri." ²⁸ Oko yauono, ami ädrupii maro, orivoya ngwai Lu ro oso ta tao'baro ndaro ro ronye, kpa oso Yisika ka'dobe ronye. ²⁹ Tu gi ana si ngwa se ätite abe 'diuti voro eza nda se ätite Tori Lu rosi te, ago yauono kpa oso inye. ³⁰ Oko taegyia ka ata ekye e'di ya? Anya ka ata ekye: "Misi toko ruindu'ba ro ndi ngwa anyaro be tesi; tana ngwa toko ruindu'ba ro ro unina ko drimbi täpi ndaro ro lewene ngwa toko modo robe." ³¹ Ka'do inye, ädrupii maro, ama ko orivoya ngwai toko ruindu'ba ro ro oko toko modo ro ro.

5 Dritai ni ngase ama be sina owo, Kristo onji ama te dritai ro! Ka'do inye nyèdre ngyiri oso lidri dritai ro ronye, ago mî'ba andivo amiro ko a'done kpa to'di iyeärii ro. ² Nyèri! Ma, Paulo, ma ta iti ämiri ondro ka'do mîlete andivo amiro olone njiro, anjioko Kristo iro te ta awi yi ämiri. ³ Ma tazevoedre kpa to'di mano se lebe andivo ndaro olone njiro anjioko ndäri Ota cini orone. ⁴ Azaka amiro se kabe ojo iyi o'bane a'done ngye Lu be ugu Ota oro si iyi, kyeyi andivo ànyaro te lozo ni Kristo resi, ami te orivoya tesi ni tai'dwero Lu ro resi. ⁵ Oko ama, mio'ba amaro anjioko Lu o'bana ama 'da ngye nda be; ago ono ni ngase màbe kotena owo, mbara Tori Lu ro ro kugu losi oye ama ya taoma si. ⁶ Tana ondro ama rudro'be be Kristo Yesu be, ca 'diolo njiro ca oloako njiro 'ba a'do toto ko; tapara anjioko orivoya ni taoma se kabe losi oye ngalu si 'do. ⁷ Mîye tate kadoro! Oko a'di 'ba ami ni edrene ni tangye orovoya ya? Nda leye ami te enjwanye ya? ⁸ Lu se kabe ami uzi ono ye kote ni. ⁹ "Lonja girinwa kani ambata o'ba upine dunguru, oso ànya kabe ata ronye." ¹⁰ Oko ma gi'du mio'ba be ami ya. Ori amaro rudro'be Opi be si kani ma o'ba mio'bane anjioko mînina ko a'done ta to aza be, ago mano se kabe ami gburu, nda 'bo a'di owo ya, Lu ezana nda 'da. ¹¹ Ädrupii maro, ondro ka'do ma drigba ta 'diolo njiro ro opena, tana e'di a dri gi'du ugu ma eza niya? Ondro 'do ka'do ndi ta endaro yi, 'dooko taope maro ta taka Kristo ro rota unina ko rriti ozone. ¹² Aba male gi ro lidri se kabe ugu ami gburu koyi ri ànya enjine ndra, mî'ba ànya kengyeyi andivo ànyaro roti ro! ¹³ Oko ami, ädrupii maro, äzi ami te a'done dritai ro. Oko mî'ba dritai amiro ono ko a'done megyegyegye ro ugu ole lomvo amiro ro ri ami mirine ni. Oko, mî'ba ngalu ko'ba ami ruindune azi ri. ¹⁴ Tana Ota cini ari kalana te ota alo ono ya. "Nyulu oriazazi miro oso nyabe andivo miro lu ronye." ¹⁵ Oko ondro nyà taoye oso koronyai vocowaro ronye, nyà azi oga ago nyà ugu oyena koziro, mîndre ami kado ukyi

nyèpere azi 'da. ¹⁶ Tase mabe atana ni ono: mì'ba Tori kelepe ori amiro ni, ago mìnina ko ole lomvo ro oyene. ¹⁷ Tana ngase lomvo amaro kabe olena letadri ko tase Tori kolebe be, ago ngase Tori kolebe letadri ko tase lomvo kolebe be. Se ritu kwoi orivoya kyila'baazii, ago ta ono ro mìnina ko tase milebe oyene. ¹⁸ Ondro Tori kate ni ami lepe, 'dooko ami kote Ota zeze. ¹⁹ Tase a'do lomvo ro kabe oyena orivoya ɾo nbelero. Aka'da begi kwoi, ronyi, taundi, taoye undiro, ²⁰ lui awi mätu, läkä. Lidri ka a'do kyila'baazii ro ago kayi kyila oye, ànya kayi a'do yaoko be, kyila be, yao'ba be, ànya kayi rulewe njonjo ago gboko ro, ²¹ mawi o'ba si, 'diufu wa si si, käri kozi si, ndi nga azaka oso kwoi ronye oye be. Ma ata àmiri kpa to'di oso maye be käti ronye, ànya se kayibe ta kwoi oyena urunayi Miri 'Bädri'ba Lu ro ro ko drimbi ro. ²² Oko Tori ka ngalu, riyä, taliatokpe, yaingyi, yauni, takado, a'do'diri, ²³ mäwuako ndi andivo rita be owa. Ota aza i'do se ka ata ekye nga kwoi orivoya koziro. ²⁴ Ago ànya se Kristo Yesu ro 'bayi a'do lomvo ro ànyaro te odrane mbara cini anyaro ndi ngalovona be be. ²⁵ Tori ozo adri te àmäri; beɾo kpa ndäri ni ori amaro ritane. ²⁶ Beɾo ko àmäri a'done driungyi be kode ya azi ro ekwone kode a'done yaoko be azi lomvo.

6 Ädrupii maro, ondro 'diaza ärute taenji aza ya, ami se Tori kabe ni lepena beɾo nda o'bane ngye; oko beɾo àmiri oyene liti liyaro yasi. Ago mindre andivo amiro kado, ukyi ojo ta amiro kpa 'da. ² Mìngyi ngalängyi azi ro, ago oyene si inye, nyà ota Kristo ro oro. ³ Ondro 'diaza kusu ta te ekye yi orivoya ndra, oko nda orivoya ko, nda ka ugu andivo ndaro odona. ⁴ 'Dialo beɾo vure taoye modo ndaro ro opene. Ondro ka'dote kado, 'dooko nda unina ndi a'done driungyi be tase nda andivo koyebe ta. Ko ndana ri tase nda koyebe tana ojone tase 'diaza koyebe be. ⁵ Tana 'dialo

ungyiina ngalängyi modo ndaro ro gini. ⁶ Tana mano se emba mina te lazo Kristo'bai rosi beɾo ndäri nga kado se cini nda ka'dobe sina la'done miemba'ba ndaro be. ⁷ Nyòdo andivo amiro ko, 'diaza unina ko Lu mo'done. 'Dialo olona gi ngase nda kabe kyi'dina modona. ⁸ Ondro nda ka ole lomvo ndaro ro kyi'dina ayani àmvu ya, ni kigyese nda kotona gi jalia odra ro; ondro nda kiki'di Tori ro ayani àmvu ya, ni Tori resi nda kotona jalia adri äduako ro. ⁹ Ka'do inye m'ide m'ado ko rriti ro ni ugu takado oyevoya; tana ondro mòzovo kote, tu esana 'da àmäri nga jalia ro kotozana. ¹⁰ Ka'do inye, oso ondoalo ama be te kandrakado be ono, beɾo àmäri takado oyene 'dicini ri, oko ndrana ànya se orivoya katidri taoma'bai roya ri. ¹¹ Mìndre taegyì käɾäbä se megyibe àmiri yau drí modo maro rosi ono! ¹² Lidri se kabe ami gbiri olone nɾiɾi ro ànya ni se kolebe iyi ka'dane ago driungyiine ta a'do tesi si rota owo. Caoko, ànya kayi oyena inye, gialo ukyi eza ànya 'da ta taka Kristo ro rota. ¹³ Ca ànya se kayibe 'diolo nɾiɾi kwoi ätiyi Ota ko, ànya leyi ami olone nɾiɾi tana 'dooko ànya unina ndi driungyiine tana ekye nyòzo ami te la'bi lomvo ro ono oyene. ¹⁴ Oko ta maro ta, caoko mängyiina drí gialo ta taka Opi amaro Yesu Kristo ro rota ayani, tana ta taka ndaro rosi 'bädri orivoya avo yi märi, ago ma orivoya avo yi 'bädri ri. ¹⁵ Kode alo 'di nɾiɾi kode alo ko 'do ko tapara yi; tase tapara ro 'diuti to'diro ayani. ¹⁶ Ànya se kayibe oso taora ono vo ori ànyaro ya, taliatokpe ndi yauni be ka'do ànya yibe ago ànya se taoma'bai ro Yisaraele ya ri. ¹⁷ Äduro, m'ba 'diaza koko ma ko tona, tana mberei se ma be sina malomvo ono ka'da tate anjioko ma orivoya iyeäri Yesu ro. ¹⁸ Tai'dwero Opi amaro Yesu Kristo ro ka'do ami cini be, ädrupii maro. Amen.

EPESO'BAI

1 Ni Paulo resi, se ole Lu rosi orivoya lazo'ba Kristo Yesu ro, lidri Lu ro Epeso ya ri, se ori ànyaro orivoya 'diri rudro'be Kristo Yesu be ya ono: ² Lu Täpi amaro ago Opi Yesu Kristo kozo tai'dwero ndi talia-tokpe be àmiri. ³ Mi'de mòzo aro'boya Lu ago Täpi Opi amaro Yesu Kristo ro ri! Tana rudro'be amaro Kristo be si nda äru ama te ngaäru cini Tori ro ozona si àmàri ni 'bàdri vo'buyakuru ro yasi. ⁴ Ca ro teinye 'bàdri o'ba ako Lu nji ama rote nja a'done ndaro rudro'be amaro Kristo be si, tana ma'do robe alokado ago teinye taenji ako nda kandra. Tana ta ngalu ndaro rota ⁵ Lu ratate ro nja anjioko Yesu Kristo si nda le ama o'bane ngwai ndaro ro, ono ni ole ago taora ndaro. ⁶ Mi'de märäru Lu ta tai'dwero 'desi ndaro rota, ta ngapäri dritairo ndaro se nda kozobe àmàri Ngwa ndaro se kulu tawi ono si rota! ⁷ Tana odra Kristo ro oso tori oloro ronye onji ama te dritai ro, anjioko, e'be ama te takozii amaro ta. Yauni Lu ro orivoya para, ⁸ se nda ozote àmàri ngaojoro 'desi si! Tavouni cini ndaro ya ndi tavousu be si ⁹ Lu ye tase nda korabe te, ago nda 'ba tavoora se ndrwiro nda kora tana be ondene Kristo si ana tana te unine àmàri. ¹⁰ Tavoora se Lu ondena 'da tu ngyena si 'do, orivoya ngao'bao'baro cini eziza voaloya, ngacini vo'buyakuru ya ndi 'bàdri ya be, Kristo ni dri'bana ro. ¹¹ Aye ngacini te oso tavoora Lu ro ndi tadriolena be ronye; ago Lu nji ama te a'done lidri modo ndaro rudro'be Kristo be si tavoora ndaro ronye, ànjute tase nda raa tana be roni etovoya dri. ¹² Ka'do inye, ama se orivoya kàti mio'ba be Kristo ya ono, mi'de märäru a'do 'desi Lu ro! ¹³ Ago nyà'do kpate lidri Lu ro tuse nyèri lazo ngye be si, Lazokado se kezi ngaopa be àmiri. Mimate Kristo ya, ago Lu ebe ngaebero ndaro a'do modo ndaro rote ami lomvo Tori Alokado se nda ko'ba tana be ana ozona si. ¹⁴ Tori Alokado ni orivoya taka'daro yi anjioko mùsuna ngase Lu ko'ba tana be lidri ndaro ri 'da, ago kani tazevo ngye edre àmàri anjioko Lu ozona dritai 'da kpeye ànya se orivoya ndaro ri. Mi'de märäru a'do 'desi ndaro! ¹⁵ Tana ta ono ro, roni tuse meri tao-ma amiro Opi Yesu ya ago ngalu amiro lidri cini Lu ro ri tana be si, ¹⁶ medre kote ni ugu aro'boya ozovoya Lu ri ta amiro ta. Ma ta amiro oyina mätu maro ya ¹⁷ ago ma Lu Opi amaro Yesu Kristo ro, Täpi se räpune ndra ro eji, Tori ozone àmiri, se o'bana ami 'da tavouni be ago Lu ka'dane àmiri, tana mini nda robe. ¹⁸ Ma mätu tana tauni drî amiro ro kupiru robe ngaeyi ndaro on-

drene, tana 'dooko mîni ta mio'ba se nda kuzi ami be kigye ro robe, nga amba lingyiekye äru ndaro ro se nda ko'ba tana be lidri ndaro ri, ¹⁹ ndi mbara para ndaro se kabe losi oye ama se komabe ya ono be. Mbara gi ka ugu losi oye ama ya ono kpa orivoya oso mbara fopara ²⁰ se nda koye ta be sina tuse nda engga Kristo teni avo yasi ago 'ba nda rite drîgwò ndaro ya 'bàdri vo'buyakuru roya ronye. ²¹ Kristo ka vomiri lau ndrani vomiri'bai cini vo'buyakuru ya, drikaca'ba, mbara'bai ndi opii be drisi; nda orivoya ävuru be ndrani ävuru cini drikaca ro 'bàdri ono ya ago 'bàdri kinja ya ro drisi. ²² Lu 'ba ngacini te pa Kristo ro zele ago 'ba nda te Opi 'desi ro kànisa ri ngacini dri. ²³ Kànisa orivoya lomvo Kristo ro, ni ta onde ro se nda andivo kabe ni ngacini vocini yasi ondena ono owo.

2 Kyeno mìdrate tori ya ta taoroako amiro ndi takozii be rota. ² Tugi ana si mìsote taoye undiro 'bàdri ro vo; miro miri'ba tori vokuru lewe ro rote, tori se yauono kabe ni lidri se koro Lu ko ritana. ³ Ama cini màlaba oso ànya ronye ago màrite oso ole lomvo amaro ro ronye, mùgu taoye te oso tase lomvoi amaro modona ndi tausua amaro kolebe oyene ronye. A'do lomvo amaro ro voro, ama oso 'dicini ronye, a'bate ro ruezane kyila Lu rosi. ⁴ Oko yauni Lu ro orivoya amba, ago ngalu ndaro ta amaro ta orivoya 'desipara, ⁵ ama bedri orivoya avo ro tori ya taoroako amaro si nda lofo ama te adri ya Kristo be. Tai'dwero Lu rosi apa ami te. ⁶ Rudro'be amaro Kristo Yesu be si Lu engga ama te kuru nda be vo mirine nda be 'bàdri vo'buyakuru roya. ⁷ Nda ye ta ono te tana tuse cini kabe ikyi ya nda ka'dana tai'dwero ndaro ndi a'do 'desina se parandra be Yesu Kristo si. ⁸ Tana tai'dwero Lu rosi apa ami te taoma si ago ono ko ruutri modo amiro rosi, oko ni ngapäri Lu ro yi. ⁹ Ko ruutri modo amiro rosi, tana ukyi 'diaza ungyi drî 'da tana ro. ¹⁰ Lu 'ba ama ni oso ono ronye, ago rudro'be amaro Kristo Yesu be nda 'ba ama te ori takado oyero orine, se nda ede rote nja àmàri oyene. ¹¹ Ami se Atrai ro uti voro ono, Yudai zi ami te "oloako nji'iro," Yudai kayi andivo ànyaro uzi "olooloro nji'iro" ('diolo nji'iro ànyaro orivoya toto ngase aza ànya koye ni lomvo andivo ànyaro ri yi), miyi a'do kyeno amiro tana. ¹² Tu ana si ami orivoya pere ni Kristo resi. Ami orivoya atrai ago ko lidri onjionjiro Lu ro. Nyà'dote orivoya vo ako tao'baro se ànjute tao'bai Lu ro lidri ndaro ri dri, ago mìrite 'bàdri ono ya mio'ba ako

ago teinye Lu ako. ¹³ Oko yauono, rudro'be Kristo Yesu be si, ami se kyeno nyà'dote lozo ono, ezite lototi kari Kristo rosi. ¹⁴ Tana Kristo andivona ezi taliatokpe te àmàri Yudai ndi Atrai be o'bana si lidri alo ro. Lomvo modo ndaro rosi nda pere tiři se kelewe ànya be ago ko'ba ànya be kyila'baazii ro ana te riya vuru. ¹⁵ Nda foro Ota te ndi taorana ndi taoyena be, tana tu'de beti ritu o'baza lidri to'di alo ro rudro'bene nda andivona be, liti ono yasi a'ba taliatokpe te. ¹⁶ Odra Kristo ro taka dri si nda pere a'do kyila'baazi ro ànyaro te; taka si nda dro'be lidri beti toto riti te lomvo alo ya ago go ezi ànya te Lu re. ¹⁷ Kristo ikyite ago pe Lazokado taliatokpe rote 'di cini ri, ami Atrai ri, se orivoya lozo ni Lu resi, ago Yudai ri se orivoya lototi nda re. ¹⁸ Kristo si anjioko vo amaro cini, Yudai ndi Atrai be, ni ndi ikyine Lu Täpi kandra Tori alo si. ¹⁹ Ka'do inye, ami Atrai kote tona atrai kode 'di toro yi alona, tana ami yauono te 'bakici'baazii lidri Lu robe ago gboko katidri Lu ro ro. ²⁰ Abe ami kpate, kotopa se abebe lazo'bai ndi nebii be si dri, kuni gongodri na roni Kristo Yesu andivona. ²¹ Nda ni se kàti zo modo be voaloya ago kabe anya o'ba ombane yekalu alokado ro odiodiro Opi ri owo. ²² Rudro'be nda be si a kpa ami obe troalo azii cini be vose Lu kabe ori kigye ya Tori ndaro si.

3 Tana ta ono ro, ma Paulo, kamba'ba Kristo Yesu ro ta ami Atrai rota, ma mätu Lu ri. ² Endaro nyèrite anjioko tai'dwero Lu rosi nda ozo losi ono te märi oyene ta a'do kado amiro rota. ³ Lu ka'da tavoora ndrwi ndaro te ago 'bate unine märi. (Megyi ta ono kätina tana te fere, ⁴ ago aba ondro mizi tase megyibe ana gwo, minina tauni maro tandrwi Kristo rota tana ndi.) ⁵ Tuse kyeno ana si iti tase ndrwi ono kote lidri ri, oko yauono Lu ka'da tana te Tori si lazo'bai alokado ndaro ndi nebii be ri. ⁶ Tandrwi orivoya ni no anjioko lazokado si Atrai urunayi äru Lu ro ndi tro Yudai be; ànya orivoya 'di lomvo alo ro ago kayi tao'ba se Lu ko'ba be Kristo Yesu si la'do. ⁷ A'ba ma te ruindu'ba lazokado ro ngapäri lämu'duro Lu ro tai'dwero rosi, se nda ozote märi losi oye mbara ndaro rosi. ⁸ Ma orivoya tipari ni lidri cini pari Lu ro ri; caoko Lu ozo kandrakado Lazokado ugu ro Atrai ri ta ngadriamba äduako Kristo rote märi, ⁹ ago ugu lidri cini o'baro tavoora ndrwi Lu ro ondrene ago o'bane taoye ya. Lu, se ni O'ba'ba nga cini ro, äti tandrwi da'doda'doro ndaro te ndroa cini kyeno kai ya, ¹⁰ tana tuse yauono si, känisa si, malai-ka miri'bai ndi mbara 'bädri vo'buyakuru robe kuniyi tavouni ndaro robe a'do toto ànyaro yasi. ¹¹ Lu ye ta ono te nonye ole äduako ndaro si, se ndete Kristo Yesu Opi amaro si. ¹² Rudro'be Kristo be si ago taoma amaro nda ya si ama turiako oyine Lu kandra taoma cini si. ¹³ Ka'do inye, molo'baru ämiri, ko voozone tana ma rueza ono ta amiro ta; 'do cini orivoya ta kandrakado amiro rota. ¹⁴ Tana ta ono ro ma kaya oso Täpi kandra, ¹⁵ se katidri cini vo'buyakuru ya ndi 'bädri ya be

usuyi ävuru ngye iro te ni nda resi. ¹⁶ Ma Lu eji ni ngadriamba 'desi ndaro ro yasi kozo mbara robe ämiri Tori ndaro si a'doza mbara ro ya andivo amiro roya, ¹⁷ ago ma mätu Kristo ko'ba 'ba ndaro robe ya amiro ya taoma si. Ma mätu tana paji amiro ndi kotopa be ka'do robe ngalu ya, ¹⁸ tana ami, ndi trovoaloya lidri Lu robe, nyà'do robe mbara be käkpu ndi oca, ogwa ndi oci ngalu Kristo ro robe unine. ¹⁹ Ndi inye, nyòjo ikyine ngalu ndaro unine, änina gica ko unine amba owo, ago ka'do inye nyà'do twi a'do Lu modona robe. ²⁰ Lu se mbara ndaro ka losi oye ama ya ono orivoya mbara be taoyene amba ndrani se mänibe ejine ri ago kpa ndrani se ma be tavona usuna ri; ²¹ räru ka'do Lu ri känisa ya ago Kristo ya tu cini ya, 'duro ago äduako! Amen.

4 Ka'do inye, ma se orivoya kamba'ba yi tana ma ruindu Opi ri ono; molo'baru ämiri miri ori se 'debe ree läzi se Lu kuzi ami be orine voro ayani. ² Nyà'do ondoalo mäwuako, tokyeako, ago yaiingyi be. Ngalu amiro ka'da si azi ri a'do yaiingyi amba be si. ³ Nyòjo mbara cini amiro si a'do kpokofo alo se Tori kani ozona taliatokpe ro ami embero voaloya ono ätine. ⁴ Lomvo orivoya alodi ago Tori alodi, kpa oso Lu kuzi ami be mio'ba alodi ya ronye. ⁵ Opi orivoya alodi, taoma alodi, bapatisi alodi; ⁶ Lu orivoya alodi ago Täpi 'di cini ro, nda ni Opi 'di cini ro, ka losi oye 'di cini si, ago orivoya 'di cini ya. ⁷ Ama alo alo müsü ngapäri lämu'duro te ojona oso se Kristo kozobe ronye. ⁸ Oso ta-egyie kabe ata ronye ekye: "Ondro nda koyite lekuru oko, nda ru kamba'bai amba te nda be; nda ozo ngapäri te 'dicini ri." ⁹ Oko yauono, tase nda "koyibe kuru" ono takacina e'diya? Takacina anjioko kati ono nda cite le vuru gyini zele voociekye ya. ¹⁰ Ta'dota nda se kukiye vuru ono kpani nda se koyibe kuru, ndra vo'buyakuru kundusi owo, 'bädri ka'do robe twi a'do ndaro be. ¹¹ Nda ni se "koko ngapäri be lidri cini ri owo"; nda nji azakana te a'done lazo'bai ro, azaka nebii ro, azaka lazolari'bai ro, azaka taope'bai ro, azaka ruindu'bai ro ago miemba'bai ro. ¹² Nda ye ta ono te lidri cini Lu ro edeza ta losi ruindu ro Kristo'ba rota, tana amo lomvo Kristo ro robe. ¹³ Tana ama cini mà'do robe troalo a'doalo taoma amaro roya ago tauni amaro Ngwa Lu ro unina roya, mà'do robe 'dise nde omba te ronye; osane le ori Kristo roya. ¹⁴ 'Dooko mà'dona kote tona ngàganwa ro, lungyilungyiro wairo oli miemba 'diodo'bai rosi, se kabe azaka lepe ujene ngaodo se ànya kabe oyena si. ¹⁵ Oko vona ro, tangye ata tori ngalu rosi, màmbana ndi kuru liti cini yasi Kristo ri, se ni orivoya dri'ba yi. ¹⁶ Nga rita ndaro zele nga cini lomvo ro toto änjute voaloya, ago dusuvo cini lomvo ro se ikicube sina iyi embe lomvo te kpeye voaloya. Nga cini lomvo ro se ba ireire kate losi oye oso se sibe oyene ronye oko, lomvo cu ka omba ago ka andivo iro omona ngalu ya. ¹⁷ Ävuru Opi rosi, ma miemba ozo

ämiri; nyùgu ori ko oso Lu uniako'bai ronye, se tavousu ànyaro orivoya awi ¹⁸ ago tauni drî ànyaro ro inite. Ànya vo ako ori se Lu kabe ozona ya, tana ànya orivoya cu tauniako ago taeriako. ¹⁹ Ànya tavousu dri-upi ro ako; ànya kayi andivo ànyaro ozo taundi ndi ngase cini ko kado oyene teinye drî ritaako. ²⁰ 'Do koni tase mîni be ta Kristo rota owo! ²¹ Nyèri ta ndaro te endaro, ago oso oso'bai nda vo ronye emba tanjye se Yesu ya tana te ämiri. ²² Ka'do inye mîna a'do uku amiro se 'ba ami te orine oso kyeno mîribe ronye, a'do uku se abe tufuna a'do ngaodo ole anyaro rosi. ²³ Ya amiro ndi tauni drî amiro robe beṛo o'bane kpeye to'diro, ²⁴ ago beṛo ämiri a'do to'di osone andivo amiro lomvo, se a'bate beti Lu ro ronye ago ka'da andivo iro te ori ngye si se orivoya 'diri ago alokado. ²⁵ Ka'do inye, nyè'be kowe oga! Beṛo 'dicini ri tanjye itine ayani tao-ma'ba azi ndaro ri, tana ama cini orivoya nga lomvo ro yi troalo lomvo Kristo ro ya. ²⁶ Ondro ka'do nya'dote kyilaro mi'ba kyila miro koloci mi ko takozi ya, ago nya'do ko kyilaro kituzwi. ²⁷ Nyozo kandrakado ko Kicu'ba ri. ²⁸ 'Dise se kabe ngatopa beṛo ndäri ngatopa e'bene ago keto losi oye, tana nda kusu nga robe ta'diri si andivo ndaro ri ugu oriza ago ka'do robe mbara be ati'ba opane. ²⁹ Mi'ba ata undiro kefo ko ni kala amiro yasi, oko toto ata 'dioparo ayani, se kabe 'diomo omo ago kabe ngase alebe ozona, tana tase nyàbe atana oyena takado 'da ànya se kabe ta amiro erina ri. ³⁰ Ago mi'ba Tori Alokado Lu ro ko tusuro; Tori orivoya taka'daro Lu ro anjioko ami orivoya nda ro. Lu ozo Tori te ämiri ka'dazana anjioko Lu koye ami o'bane dritai ro tu ana si. ³¹ Mîna yaoso cini, yagyorogyoro, ndi kyila be. Totre ndi la'da be ka'do ko, yaoso ka'do ko ta aza ta. ³² Oko, nyà'do yauni be ago ya'dwe be azi ri, ago nyè'be azi, oso Lu ke'be ami be Kristo si ronye.

5 Ami orivoya ngwai lulu ro Lu ro, beṛo ämiri ojo a'done oso nda ronye. ² Beṛo ori amiro ritane ngalu si, kpa oso Kristo kulu ama be ago kozo adri ndaro be ta amaro ta ngapäri tägyi ngutruro ozaro ro ago tori olozo se tana kusi Lu ndi ronye. ³ Ami be orivoya lidri Lu ro ono, ko kado nga se ronyi ronye kode ngase undiro ndi yagäru be ävuruna uzine ami lako. ⁴ Ko kado ata se orivoya tavousu koziro, undiro, kode osoro be atane. Oko vona ro nyòzo aro'boya Lu ri ayani. ⁵ Mîni ta ono, anjioko 'diaza se orivoya ronyi'ba yi, undiro, kode yagäru be (tana yagäru orivoya a'do lu awi mätu ro yi) unina ko a'done vo be Miri 'Bädrî'ba Kristo ro ndi Lu ro be ya. ⁶ Mi'ba 'diaza kodo ami ko ata amama rosi; tana ta ngase kwoi rota kyila Lu ro ikyina 'da ànya se koroyi nda ko dri. ⁷ Ka'do inye miye nga aza ko alona lidri oso nonye kwoi yibe. ⁸ Ami andivo amiro sedri nyà'dote vouni ya, oko tuse nyà'dobe lidri Lu ro 'do si, ami te orivoya ngaeyi ya. Beṛo ämiri orine oso lidri se ka'dobe ngaeyi ya ronye. ⁹ Tana donjgo ngaeyi ro usuna ngase cini kado ya, ta'diri ndi tanjye be ya.

¹⁰ Nyòjo tase tana kabe Opi usi unine ayani. ¹¹ Miye ngase takadoako lidri kabe oyena ko, ngase ka'dobe vouni ro iyi. Oko nyèzi ànya ngaeyi ya. ¹² (Orivoya dri-upiro amba ca ngase ànya kabe oyena ndrwiro tana atane.) ¹³ Ago ondro olofo nga cini te ngaeyi ya oko, 'dooko a'do ngye ànyaro aka'date ro nbelero; ¹⁴ tana ngase aza aka'date orivoya nbelero a'dote ngaeyi ro. Ta'doro ni atate ekye: "U'du'ba, mipi mi ago minga ni avo yasi, ago Kristo eyina vo 'da midri." ¹⁵ Mi'ba mi amiro komba kado ta ori amiro rota. Miri ko oso lidri tauniako ronye, oko oso lidri tavouni be ronye. ¹⁶ Kandrakado se cini nyà'dobe sina miye takado sina, tana kwoi ni tu kozi yi. ¹⁷ Ka'do inye, nyà'do ko amama ro, oko nyòjo tase Opi kolebe ämiri oyene vona urine ayani. ¹⁸ Mifu ami ko wa si, se enjina ami 'da, oko, nyà'do twi Tori be ayani. ¹⁹ Nyàta azi be ata räru ro, ndi lonjgoi be onjgo si, mînggo lonjgoi alokado; mînggo lonjgo ndi lonjgoi räru robe Opi ri räru oye si ya amiro ya. ²⁰ Nyòzo aro'boya ondoalo Lu Täpi ri ta nga cini rota, ävuru Opi amaro Yesu Kristo rosi. ²¹ Nyòlogo andivo amiro azi zeke taoro amiro Kristo ri tana ro. ²² Ditoko, nyòlogo andivo amiro àgo amiro zeke oso Opi ri ronye. ²³ Tana ago orivoya drikaca be toko ndaro dri kpa oso Kristo ka'dobe drikaca be kånisa dri ronye; ago Kristo andivo ndaro ni Opa'ba kånisa ro, se ni lomvo ndaro. ²⁴ Ka'do inye beṛo 'ditoko ri andivo ànyaro logone cu àgo ànyaro zeke kpa oso kånisa kabe andivo anyaro lo-go Kristo zeke ronye. ²⁵ Àgo, nyùlu 'ditoko amiro kpa oso Kristo kulu kånisa be ronye ago ozo adri ndaro te tana ro. ²⁶ Nda ye tase ono te kånisa ozoza ngapäri lä-mu'duro Lu ri. Kristo ye losi te ata ndaro si kånisa o'baza wäri ro ojana si gyi si, ²⁷ tana kånisa ozoza andivo ndaro ri lingyiekyero ago taenjiako, mberiake kode birinyoako, ago teinye mämbiako. ²⁸ Beṛo àgo ri 'ditoko ànyaro lune kpa oso ànya kayibe andivo ànyaro lu ronye. Mano se kabe toko ndaro lu ka andivo ndaro lu. ²⁹ ('Diaza yana oso ko lomvo andivo iro lomvo alona. Oko nda ka anya eca ago ka ta anyaro oti, kpa oso Kristo kabe oyena kånisa ri ronye; ³⁰ tana ama ni gboko lomvo ndaro ro owo.) ³¹ Oso taegyî kabe ata ronye ekye: "Tana ta ono ta manoago e'bena täpi ndaro ndi endre be 'da ago dro'beruna gwo toko ndaro be, ago ànya riti a'dona 'da lomvo alo ro." ³² Tandrwi gyuru ro aka'date taegyî ono ya, se mäni be tana di Kristo ndi kånisa be. ³³ Oko tana di ami kpa: beṛo ago ri toko ndaro lune oso andivo ndaro ronye, ago beṛo toko ri ago anyaro orone.

6 Ngwai, ono ni kama amiro Kristo'ba ro uti'bai amiro orone, tana ono orivoya takado yi oyene. ² "Miro täpi miro ndi endre be" se ni ota käti yi a'ba tao'ba te driigye: ³ "Tana ta cini ka'do robe kado miri, ago miri robe madaro 'bädrî ya." ⁴ Uti'bai, miye ngwai amiro ko liti se o'bana ànya ndi a'done kyilaro yasi. Oko nyèca ànya ngaloto ndi ngaemba Kristo ro voro.

⁵ Iyeärii, mîro 'desii amiro lidri ro turi ndi lä'bi be si; ago mîye inye ya nggye si, oso nyàbe ugu ruindu Kristo ri ronye. ⁶ Mîye ko giallo tuse ànya kabe ugu ami ondre si, tana mîle ta amiro ri ànya usine; oko mîye tase Lu kolebe ayani ya cini amiro si, oso iyeärii Kristo ro ronye. ⁷ Mîye losi amiro oso iyeärii ronye riyä amba si. Mîye losi oso nyà oyena Opi ri ronye, ko toto oso nyà ruindu lidri ri. ⁸ Mîyi ta ono tana ndi tana Opi ozona päläti 'da 'dicini ri, kode iyeäri yi kode dritai ro yi, ta losi kado se nda kabe oyena rota. ⁹ 'Desii, mîye ta kpa oso inye iyeärii amiro ri ago nyè'be ta ozionya ro. Mîyi ta ono anjioko ami ndi iyeärii amiro be orivoya 'Desi alo be vo'buyakuru ya, se ka vure 'dicini ro opena ojoojoro. ¹⁰ Äduro, nyõtomba ami rudro'be Opi be si ago mbara fopara ndaro si. ¹¹ Mîso nga kyila ro cini se Lu kabe ozona ämiri, tana nyà'do robe mbara ro edrene nggyiri ta ngaodoro undiro Kicu'ba ro mîle. ¹² Tana mà ko ugu kyila oye lidri be oko mbara tori koziro vokuru ya robe, 'dimiri'bai, drikaca'bai ndi mbara vouni ro 'bädri ono robe. ¹³ Ka'do inye mîso nga kyila ro Lu ro ami lomvo yau! Tana ondro tu kozi kesate oko, nyà'do robe mbara ro gbotoza ngagota kyila'baazi ro mîle; ago mîye kyila te äduna ya oko, nyèdre robe 'du vo amiro ya. ¹⁴ Ka'do inye nyèdre nggyiri, tangye embe si anda kyini kunduro ronye ami kundu, takado be oso bonngo kätäti gagaro

ronye, ¹⁵ ago mî'ba a'do nja amiro Lazokado taliatokpe ope ro ka'do oso mvoka ronye pa amiro ya. ¹⁶ Ago mîru taoma tu cini si oso nga 'di gagaro kyila ya ronye; tana sina nyà'dona ndi mbara ro ätu asiro Nda se Kozi ono ro izwene. ¹⁷ Ago miru ngaopa oso nga dritakoro lo-goro ronye, ago ata Lu ro oso bando ronye se Tori kabe ozona ämiri ono. ¹⁸ Mîye ta cini ono mätu si, ugu taeji si ngaopa Lu rota. Nyàmätu tu cini si ago mî'ba Tori kelepe ami mätu amiro ya. Ta ono ta nyà'do vook-wa be, nyòzo vo ko; nyàmätu ondoalo lidri cini Lu rota. ¹⁹ Ago nyàmätu kpa ma ta, tana Lu kozo lazo robe märi tuse ma'dote nja taopene si, tana mape ta robe turiako ago ma'ba tandrwi Lazokado ro robe unine. ²⁰ Tana ta Lazokado ono rota ma orivoya lazo'bai yi, yau ma ca kamba ya ono owo. Nyàmätu tana mugu lazokado ope robe turiako oso sibe märi opene ronye. ²¹ Tukiko, ädrupi amaro se mulu tawi ago ruindu'ba 'diri ro losi Opi roya, itina ta 'da ami cini ri ta maro ta, tana mini a'do maro tana robe. ²² Tase ma'debe nda ozone ami re ni wo, ta ama cini ro itine ämiri mà ugu ori 'bo enwanye, ago kpa agoago ozone ämiri. ²³ Ka'do inye Lu Täpi ago Opi Yesu Kristo kozo taliatokpe ngalu ndi taoma be ädrupii cini Kristo'ba ro ri. ²⁴ Ka'do inye tai'dwero Lu ro ka'do ànya cini se kabe Opi amaro Yesu Kristo lu ngalu okyeako si be.

FILIPOI'BAI

1 Ni Paulo ndi Timoteo, ruindu'bai Kristo Yesu ro resi. Lidri cini Lu ro Filipoi ya se orivoya rudro'be ya Kristo Yesu be ri, ndi tro dri'bai ndi 'diopa'bai kånisa robe ri. 2 Lu Täpi amaro ndi Opi Yesu Kristo be kozo tai'dwero ndi taliatokpe be ämiri. 3 Ma aro'boya oye Lu maro ri ami cini ta ma ta amiro usuna tu cini si; 4 tu cini si ma mätu ami cini ta, ma mätu riyä si 5 tana ta liti se mipa ma be losi lazokado roya eto roni tuse kãti si madale yauono. 6 Ago mänite endaro anjioko Lu, se keto losi kado ono be ami ya, uguna oyena ndi mile-yaro madale andena anya gwo Tu Kristo Yesu roya. 7 Ami orivoya ondoalo ya maro ya! Ago ro kado märi tausune oso mabe oyena ta amiro ta ronye. Tana ami cini nyàla'do tai'dwero se Lu kozobe märi ono te ma be, ca yau ma kamba ya kode dritai ro lazokado gagavoya ago o'bavoya ngyiri si. 8 Lu orivoya tazevoe-dre'ba maro anjioko ma tangye iti ämiri ngalu maro ta ami cini rota efo ni ya Kristo Yesu andivo ro yasi. 9 Ma mätu tana ngalu amiro kugu omba robe amba ndra, troalo tauni endaro ndi vureope ngye be, 10 tana nyà'do robe nja tase kado para onjine ayani. 'Dooko nya'dona ndi dritai ro ni taundi cini ndi 'dikozi be ri Tu Kristo rosi. 11 Ori amiro a'dona 'da twi dongo takado endaro robe se Yesu Kristo unina ni owane, ta a'do 'desi ndi Lu räru be rota. 12 Male ämiri unine, ädrupii maro, anjioko tase ka'dobe märi pa omba lazokado rote. 13 Tase kofobe ni kigye, vookwa'bai cini zo'desi miri ro ro, ndi 'di azaka se nonwa be niyite ma'debe a'done kamba ya tana ma orivoya ruindu'ba Kristo ro. 14 Ago a'do maro kamba ya 'ba ädrupii amba te tao-mané Opi ya, ago ànya te orivoya driupiako tu cini si lazo Lu ro opene turiako si. 15 Endaro azaka ànyaro pe Kristo te tana ànya orivoya yaoko be ago kalaope be, oko azakana ka opena ole kado si. 16 Se kwoi kayi oyena ngalu si, tana ànya niyite anjioko Lu ozo losi lazokado gaga rote märi. 17 Azakana pe Kristo kote ngyero, oko ka opena tori andivo o'baro kãti si, ànya kusuyibe ekye yozona rriti amba märi tu gi mabe kamba ya ono si. 18 'Do ko ta amba yi! Ma orivoya yai'dwesi tana ro ape Kristo te rritiako liti cini yasi nonye, kode tavousu koziro si kode kadoro si. Ago muguna a'do ndi yai'dwe si 'duro, 19 tana mäni ndi mätu amiro ndi ngaopa se kabe ikyi ni Tori Yesu Kristo ro resi o'bana ma 'da a'done dritai ro. 20 Ole gyuru maro ndi mio'ba maro be anjioko ko orivoya kama maro e'bene alona, oko tu ci-

ni si, ago ndrana yauono, ma'dona ndi twi agoago be, tana a'do cu maro si mezi taoro robe Kristo ri, kode ma ori kode ma odra. 21 Ori e'di ya? Ori märi, ni Kristo, ago odra ezina nga usu amba. 22 Oko ondro ka'do ugu ori si mänina ndi losi kado oyene, 'dooko ta'doro ngase aza onjine märi mäni dri kote. 23 Ese ma te liti ritu yasi. Male ro kado ori ono e'bene ago a'done Kristo be, se orivoya ni ta kadopara yi; 24 oko ta amiro ta orivoya ta lämu'du yi märi orine lidriidri. 25 Mama te ono ndi endaro, ago mäni ndi marina ndi. Marina ndi ami cini be, omba amiro copene ndi riyä taoma ya be, 26 tana mago ma'dote kpa to'di ami be oko, nyà'dona ta amba be ago driungyi be ta maro ta ori amiro ya, rudro'be si Kristo Yesu ya. 27 Yauono, tase para ni no beoro ori amiro ri a'done oso lazokado Kristo ro kabe olena ronye, tana ondro kode ma oyi ami ondre kode moyi ko merina ta 'da anjioko ami orivoya ugu edrevoya ngyiri ta alo si ago ole alo si nyà ugu kyila oye troalo taoma lazokado rota. 28 Nyà'do ko turiro ni kyila'baazii amiro ri, nyà'do agoago be ondoalo, ago ono ka'dana 'da ànyari anjioko ànya ozonayi vo 'da ago mipena nga 'da re, tana Lu ni se kabe ngaope ozo ämiri owo. 29 Tana ozo kandrakado te ämiri ugu ruinduza Kristo ri, ko gialo taoma si nda ya, oko kpa ugu ruezane ta ndaro ta. 30 Yauono minina ndi rudro'bene mabe kyila ya. Kyila gi se mindre ma be ugu oyevoya kyeno ana, ago oso nyàbe erina ronye, ma dri gi'du ugu oyena.

2 Ori amiro Kristo ya kani ami o'ba mbara ro, ago ngalu ndaro kani ami i'dwe. Ami rumora be Tori ya, ami orivoya yauni ndi yai'dwe be be azi be. 2 Ka'do inye meji ami ma o'bane twi riyä be a'doza tavousu alo ono be, ugu ngalu gi alo ono ka'dane, ago a'done lindri alo ndi tauni drî ro alo be. 3 Miye nga aza ko andivo o'ba si kãti kode ole awi driungyi rosi, oko nyòlogo andivo amiro vuru azi ri, ondoalo mîti ta azi ro ayani ndrani amiro drisi. 4 Ago mindre ngase tana kusi azi be ayani ko toto ngase tana kusi ami be. 5 Taoye se a'done ämiri sina ni se Kristo Yesu ka'do be sina 'do. 6 Nda ondoalo orivoya beti Lu robe, oko nda usu ta kote yi o'bane mbara si ojoojoro Lu be. 7 Oko, ole modo ndaro rosi nda e'be ngase cini nda be sina te, ago ru beti a'do ruindu'ba rote. Nda a'dote lidri ronye ago ru beti lidri rote. 8 Nda logorute vuru ago abate liti taoro ro yasi sagwo le odra ya, odra ndaro taka dri si. 9 Ta ono ro Lu ennga nda te le kuru ago ozo ävuru te ndäri se orivoya

ndrani ävuru cini azi drisi. ¹⁰ Ndi inye, ävuru Yesu ro orona ya nga cini vo'buyakuru ya, 'bädri ya ago gyini zeze osonayi kaya ànyaro 'da. ¹¹ Ago vonayi cini ayonayi ta 'da nbelero ekye Yesu Kristo orivoya ni Opi yi, räru Lu Täpi ro ri. ¹² Ka'do inye, bereazii se mulube ono, oso ondoalo miro mate tuse ma orivoya ami yibe si, orivoya anjioko tapara yi ämiri ma orone mabe i'do ami yibe ono. Nyügu losi oye ri turi ndi lä'bi be si ta ngaopa amiro rota, ¹³ tana Lu ka losi oye ondoalo ami ya ami o'baza ta olene ago a'done mbara be ta modo ndaro ro orone. ¹⁴ Miye nga cini driovi ako kode kaladiři ako, ¹⁵ tana nyà'do robe taenjiako ago wäriro oso ngwai ngye Lu ro ronye, se kayibe ori 'bädri taenjiro ndi lidri takozii amba be roya ono. Beṛo ämiri voeyine ànya lakosi oso 'bi'bii kabe ugu vokuru eyi ronye, ¹⁶ oso nyàbe lazo adri ro ozona ànyari ronye. Ondro ka'do miye te inye, ma orivoya ta be a'doza driuṅgyi be ta amiro ta ikyi Tu řiri Kristo rosi, tana ka'dana ndi anjioko ruutri cini maro ndi losi se maye be enjiru kote awi. ¹⁷ Azaya oye kari maro odane ngapäri ronye tori oloro se taoma amiro kabe ozona Lu ri dri. Ondro ka'dote inye, ma orivoya ya i'dwesi, ago ma riyä maro la'do ami cini be. ¹⁸ Kpa oso inye, beṛo kpa ämiri a'done ya i'dwesi ago riyä amiro la'done ma be. ¹⁹ Ondro ka'do gini ole Opi Yesu ro, ma mio'ba be anjioko ma'dona ndi nja Timoteo ozone amire ndriri, tana otomba ma robe lazo amiro eri si. ²⁰ Nda toto ni se kabe tavousu maro la'dona ago se kabe ta amiro otina endaro owo. ²¹ 'Dici ni ka toto ta modo ndaro ro usuna ayani, ko ta Yesu Kristo ro aya. ²² Ago andivo amiro mini tase nda ka-ka'da kado ndaro be te, nda ndi ma be, laba oso ngwa täpi ndaro be ronye, yeyi losi te troalo ta lazokado rota. ²³ Ta'dota ma mio'ba be nda ozone amire ga yauro ondro mäni tase ka oyebe a'done märi te owo. ²⁴ Ago mayi ta Opi ya anjioko ma andivo ma nja ukyine amire ndriri. ²⁵ Musu tavote ni kado ädrupi amaro Epaferodita ozone amire, se ye losi te ago ye kyila te troalo ma be ago se indurute oso lazo'ba amiro ronye ugu ma opavoya. ²⁶ Nda orivoya milo'bebe ami cini ondrene, ago usutate tu tana nyerite anjioko nda a'dote adravoro. ²⁷ Endaro nda a'dote adravoro řo rritiro ago ti odrane. Oko Lu a'dote yauni be ndäri, ko gialo ndäri oko kpa märi, ago ana tusu 'desi teni mädrisi. ²⁸ Ma orivoya nja nda ozone amire, tana nyà'do robe ya i'dwesi kpa to'di ondro mindre nda te owo, ago tusu modo maro ro onaruna 'da. ²⁹ Ago miru nda, riyä si, oso ädrupi Opi ya ronye. Nyàka'da taoro lidri cini se oso nda ronye ri, ³⁰ tana nda ozo adri ndaro te ago ti odrane ta losi Kristo ro rota, tana kozo ngaopa se andivo amiro mini kote ozone märi robe.

3 Äduro ono, ädrupii maro, nyà'do riyäro rudro'be amiro Opi be ya. Ma'do kote rritiro tase megyibe ämiri käti 'do ugu devevoya, nyà'dona ndi kado ondro maye ca inye owo. ² Mimba ämidri ni ànya se kabe

taundiro oye ri, kokye se kai, ni lidri se kabe lomvo tolo iyi. ³ Ni ama, ko ànya, se usuyi 'diolo nbiři ro ngye be owo, tana mà Lu mätu Tori ndaro si ago ma ugu riyä oye ori amaro rumora Kristo Yesu be ya. Màyi ta kote a'do tesi lomvo ro la'bii oyero ya. ⁴ Aba mänina ndi ta maro oyine ngà oso nonye ya. Ondro 'diaza ka tavousu ekye nda unina ndi ta oyine a'do tesi lomvo ro la'bii ro oyena ya, caoko ma gi'du ndra tavousu ya oso inye. ⁵ Alo ma te nbiři ro u'du njidrieri si, ma orivoya Yis-araele'ba yi uti yasi, 'bakala Benjamina ro, ätite uti'bai Eber'e'ba rosi. Ta Ota Yudai ro ätina roya, ma orivoya Parusi yi, ⁶ ma'dote ota äti'ba ro ago meza känisa te. Aba ondro ka'do lidri ka gwo a'do tanngye'ba ro Ota äti ndi orona si, ma'dona teinye taenjiako. ⁷ Oko ta gi cini se matibe ta para ro kwoi yauono matite nga awi ro ta Kristo rota. ⁸ Ko gialo ngase kai ayani, oko mati ngacini te kpeye nga awi ro ta ngase kadona be ndra rota, tau-ni Kristo Yesu Opi maro rota. Ta ndaro ta mavo nga cini te cowa; ago mati ànya te oso nga ongwawongwawo ronye; tana musu Kristo robe ⁹ ago modro'beru robe troalo nda be. Ma te teinye tanngye andivo maro ro ako, tanngye se abe usuna Ota oro si. Yauono ma te takado se ozote märi taoma Kristo yasi be, takado se ka ikyi ni Lu resi ago änjute taoma dri ono. ¹⁰ Tase cini malebe, anjioko Kristo unine ago mbara efo ndaro ro ni avo yasi unine, ugu rueza ndaro la'done oso nda ronye odra ndaro ya, ¹¹ mio'ba si anjioko ennga andivo maro robe ni odra yasi le adri ya. ¹² Ma ko ata makye masate nja kode a'ba mate ngye ondevona ya. Ma dri ugu ruutri ngapäri se Kristo ka'dobe sina nja märi ago kopa ma be andivo ndaro ri ono tana ro. ¹³ Ndi inye, ädrupii maro, musutavo kote makye märu rote nja, caoko, ma ta alodi oye, anjioko ngase kovole tana ijene ago ojone mbara si osane ngase mileya ta. ¹⁴ Ago ma umu ngyero osane ondevona ya tana märu ngapäri, se ni läzi uzi Lu ro Kristo Yesu si adri se kuru ana ri. ¹⁵ Ama se cini mambate a'do Tori ro voro beṛo a'done tavousu alo ono be. Oko ondro azaka amiro ka'dote tavousu toto be Lu o'bana ta ono 'da nbelero ämiri. ¹⁶ Ka'do inye, mi'de möyi mileyaro ota gi se masote voigye le yauono vo. ¹⁷ Male ämiri taoye maro oyene ayani ädrupii maro. Miga bi ta ànya se kabe oso taka'daro se ngyero vo ri, se maka'dabe ämiri ono. Tausu amiro o'dene anye se kayibe taka'daro ngye se maka'dabe ämiri 'do ro vo. ¹⁸ Mata ta ono kätina te ämiri perena, ago yauono ma delena miendre si; ambana orivoya se ori ànyaro ka ànya o'ba kyila'baazii ro odra Kristo ro taka dri ri. ¹⁹ Ädu ànyaro ka oye a'done gehena ya, tana lu ànyaro ni ole lomvo ànya ro ro. Ànya orivoya driuṅgyi be ngase beṛo ànyari a'done driupiro tana, ago ànya kayi toto ta ngase azaka orivoya 'bädri ono ro tana usuna ayani. ²⁰ Caoko, ama, orivoya lidri 'bakici vo'buyakuru ro ro, ago ama orivoya nja mà Opa'ba amaro Opi Yesu Kristo, se kabe ikyi ni

vo'buyakuru yasi kotena. ²¹ Nda tozana lomvo amaro mbaraako ongwawarwo ono 'da ago o'bana ànya 'da oso lomvo lingyilingyi modo ndaro ro ronye, mbara se nda be sina si nda ro orivoya mbara be nga cini ezine miri ndaro zele.

4 Ka'do inye, ädrupii maro, mulu ami tawi, ago ya cini si male ami ondrene! Nyà ma o'ba ya'idwesi si, ago ma orivoya driungyi be ta amiro ta! Ta ono ro, ädrupii se mulu tawi ono, bero ämiri edrene ngyiri oso ono ronye, ori amiro ya Opi ya. ² Ewodia ndi Sunetuke be, rägu molo'baru ämiri, nyòjo ruolene oso endrenwà ronye Opi ya. ³ Ago mi, losi oyeazi 'diri maro, male miri kpa 'ditoko kwoi opane, tana ànya yeyi losi te mbara ma be lazokado larivoya, tro Kelementi be ago losioye'baazii cini maro azaka be, se ävuru nai orivoya buku Lu ro adri roya. ⁴ Ka'do inye nyà'do ondoalo riyà ro rudro'be amiro Opi be ya. Medelena kpa to'di nyà'do riyà ro! ⁵ Nyàka'da taoye bereazi si 'dicini ri. Opi kate ikyi ndriri. ⁶ Nyòlo'be mi ko ta aza ta, oko mätu cini amiro ya nyèji Lu ngase ami lemerina be ta, ago ondoalo nyùgu nda eji ya aro'boya oye rosi. ⁷ Ago taliatokpe Lu ro, se ndra tauni lidri ro drisi ono, ko'ba ya amiro ndi tauni drî amiro robe orine londro ro rumora Kristo Yesu be ya. ⁸ Äduro, ädrupii maro, mi'ba tauni drî amiro ro ka'do twi ngase orivoya kado, se räfuräru; ngase orivoya 'diri, likuna kado, ngye, wäriro, se ulu be lu ago orooro ro si. ⁹ Tase minibe ago nyùsube ni maresi, riti ni ota maro ndi taoye maro be yasi mi'ba taoye ya. Ago Lu se kabe ni taliatokpe ozo ono a'dona ndi ami yibe. ¹⁰ Ori maro rumora Opi be ya orivoya riyà para yi märi tana tu amba vosi migo nyà-

ka'da taoti ndra amiro ma ta tana te. Ma ko ata makye nyèdre taoti amiro ma ta te, miti ndi oko nyùsu kandrakado ka'daza koni. ¹¹ Ma ko ta ono ata tana makye kode anjate malomvo, mäni ta ori ro ngase aza mabe sina be te. ¹² Mäni ta ori ro ngaako tana te ago mäni ta ori ro ngaamba be tana te. Mäni tandrwi ono te, a'doro ya'idwesi kode ma yaoga be kode täbiri ro, ka'do ca vo aza ya kode tu aza ya kode ngaamba be kode te-giriŋwa ya mäni tana te. ¹³ Ma orivoya mbara be edreza ngase cini kabe a'do mile mbara se Kristo kozobe märi si. ¹⁴ Oko miyete kado ma opa si ni rriti maro yasi. ¹⁵ Ami Filipoï'bai mîni rote kado roni tuse me'be Makedonia be tui Lazokado opero kyeno ana si, ami toto ni kånisa se kopa ma be owo. ¹⁶ Ndrani pere alo drisi male ngaopa be Tesalonika ya, nyèzo anya te märi. ¹⁷ Ko ekye male toto ngapäri urune ayani, oko male ngaliti ondrene ta amiro ta. ¹⁸ Ka'do inye, ngacini se nyèzobe märi musute, ago te orivoya ndrani se malebe drisi! Ngase cini malebe ma te sina yau Epaferodita kezi ngapäri amiro be ono. Anya laba oso ngapäri tägyi ngangutruro ro Lu ri ronye, tori oloro se uruururo ago tana si nda te ronye. ¹⁹ Ago ngadriamba cini ndra ndaro Kristo Yesu si, Lu maro ozona lemeri cini amiro ngana 'da. ²⁰ Taoro ka'do Lu Täpi amaro ri 'duro, äduako! Amen. ²¹ Mede ba alo alo lidri cini Lu ro ri, se orivoya Yesu Kristo ro ono. Ädrupii se mabe noŋwa ono zoyi mede ànyaro ämiri. ²² Lidri cini Lu ro se noŋwa ono zoyi mede, ndrana ni ànya se zo'desi 'Bädrì'ba roya kai resi. ²³ Ka'do inye, tai'dwero Opi amaro Yesu Kristo ro ka'do ami cini be.

KOLOSE'BAI

1 Ni Paulo resi, se ole Lu rosi orivoya lazo'ba Kristo Yesu ro, ago ni Timoteo ädrupi amaro resi. 2 Lidri Lu ro Kolose ya, se ni ädrupii 'diri amaro rudro'be Kristo be ya ri: Ka'do inye Lu Täpi amaro kozo tai'dwero ndi taliatokpe be ämiri. 3 Ondoalo mà aro'boya oye Lu, Täpi Opi amaro Yesu Kristo ro ri, ondro mà te mätu ami ta owo. 4 Tana meri taoma amiro Kristo Yesu ya ndi ngalu amiro lidri cini Lu ro ri be tana te. 5 Tuse lazo ngye, Lazokado kikyibe käti amire si, nyeri ta mio'ba se ozobe rote. Ago taoma amiro ndi ngalu be änjute tase nyàbe mio'ba tana ro dri, se a'bate nja ämiri vo'buyakuru ya. 6 Lazokado ka ugu äru ezi ago ka ugu rulari 'bädri yasi, kpa oso ka'dobe ami lako roni tuse nyeri ta tai'dwero Lu ro robe käti ana si ago minite anjioko ro orivoya endaro. 7 Mini tai'dwero Lu ro tana teni Epafera, ruindu'ba azi amaro se mulu tawi, se orivoya losi'ba 'diri Kristo ro vo amaro ya resi. 8 Nda iti ngalu se Tori kozobe ämiri tana te ämäri. 9 Tana ta ono ro ondoalo mämätute ami ta, roni tuse meri ta amiro be si, mà Lu eji ami o'bane a'done twi tauni ole ndaro robe, tavouni cini ndi tauni se Tori ndaro kabe ni ozona robe. 10 'Dooko nyà'dona ndi mbara be orine oso Opi kolebe ronye ago ondoalo miyena ngase tana kusi nda be 'da. Ori amiro lofona nga cini kadoro 'da ago mimbana 'da tauni Lu roya. 11 Ka'do inye nyà'do mbara ro ngatomba se kabe ikyi ni mbarapara ndaro ya si, tana nyà'do robe mbara be ngacini tana ingyine yaiingyi si. 12 Ago nyozo aro'boya Täpi ri riyä si, se 'ba ami te o'dene ree ngase nda ka'dobe sina lidri ndaro ri ngaeyi miri 'bädri'ba ndaro roya a'done la'do'bana ro. 13 Nda pa ama teni mbara vouni ro ri ago ezi ama te londroro le Miri 'Bädri'ba Ngwa ndaro se nda kulu tawi roya, 14 se nda si a'ba ama te dritai ro, anjioko e'be ama te takozii amaro ta. 15 Kristo orivoya beti ondreondrero Lu ondreako robe. Nda orivoya Ngwa kayo yi, para ndrani ngacini se a'babe drisi. 16 Tana nda si Lu 'ba ngacini vo'buyakuru ya ndi 'bädri ya ondreondrero ndi ngase ondreako be te, tro mbara tori ro, opii, 'dimiri'bai, ndi drikaca'bai robe. Lu 'ba 'bädri te cu nda si ago ro ndäri. 17 Nga cini o'baako, Kristo ro orivoya käti ago rudro'be nda ya si nga cini arate vo ànyaro yasi. 18 Nda ni dri'ba Känisa ro; se ni lomvo ndaro, nda ni etovo adri lomvo ro ro. Nda ni ngwa kayo yi, se engate ni avo yasi, tana nda ka'do robe vo käti be nga cini ya. 19 Tana taora Lu modo rosi anjioko Ngwa orivoya

a'do Lu modo robe andivo ndaro ya. 20 Ngwa si, Lu, ratate 'bädri cu logone kovole andivo ndaro ri. Lu 'ba taliatokpe te odra Ngwa ndaro ro taka dri si ago logo ngacini te andivo ndaro ri, ngase 'bädri ya ndi vo'buyakuru ya be. 21 Kyeno ami orivoya lozo ni Lu resi ago orivoya kyila'baazii ndaro tana ta ngase cini undiro miyebe ago nyusu tana be rota. 22 Oko Yauono, kari Ngwa ndaro ro se koro be taka dri si, Lu 'ba ami te a'done bereazii ndaro, tana ezi ami robe, alokado, wäri ago taenjiako nda kandra. 23 Ka'do inye, befo ämiri a'done 'diriro, 'duro nggyiri edrevo ngye dri, befo ko andivo amiro o'bane rukandane ni mio'ba se nyà'dobe sina tuse nyeri lazokado be si. Ta lazokado ono rota ma Paulo, ma'dote ruindu'ba ro lazokado se ono apete 'dicini 'bädri ya ri. 24 Yauono ma orivoya yai'dwesi rueza maro ya ta ami rota, rueza lomvo maro rosi, ma ngase e'bebe rueza Kristo ro ya ondena vo lomvo ndaro roya se ni känisa. 25 Ago a'ba ma te a'done ruindu'ba känisa ro Lu si, se ozo losi ono te oyene märi ta kado amiro ta, se ni losi lazokado ndaro ugu opena ro, 26 orivoya ni tandrwi se nda kada'dobe ro ndroa kyeno kai ya ni lidri cini ri owo oko yauono aka'date lidri ndaro ri.

27 Tavoora Lu ro anjioko tandrwi ndaro o'bane unine lidri ndaro ri, tandrwi se linggyiekye se nda be sina lidri cini ri ono. Ago tandrwi anjioko ni Kristo orivoya ami ya, se anjioko nyàla'dona 'da 'desi Lu roya. 28 Ago màpe Kristo te 'dicini ri. Tavouni cini rritiako si mà miomba ozo ago mà ànya emba tana keziyi azi robe Lu kandra ba alo alo ombaombaro rudro'be ya Kristo be. 29 Losi ono oyena ya; ma losi oye ma ruutri mbara para si Kristo kani ozona ago se kabe losi oye ma ya si.

2 Mi'ba miti ta losi se mayebe mbara ta amiro ta ago ta lidri Laodikia ya rota ndi azakana se kuniyi modo maro be ko ono tana te ämäri. 2 Mayete nonye tana ànya ka'doyi robe mbara amba be ago ànya ka'doyi robe troalo ngalu ya, ago ka'doyi robe ngadri-amba tanngye ro se tauni endaro kani ezina 'do be. Liti ono yasi ànya uninayi tandrwi Lu ro ndi se ni Kristo andivona. 3 Nda ni nga ngaupiro se kani tavouni Lu ro ngacini da'do ro upina, ndi tauni be. 4 Ka'do inye, ma ta iti ämiri, mi'ba 'diaza kodo ami ko kalawasa kowero si, ànya kalendre gica kado 'do ta awi yi. 5 Ma'do ca 'do ami yibe lomvo ya, caoko ma orivoya ami yibe tori ya, ago ma orivoya yai'dwesi tana mandre a'do nggyiri se nyàbe edre troalo taoma amiro ya Kristo ya ono te.

⁶ Rõni tuse miru Kristo Yesu be Opi ro si, miri rudro'be si nda be. ⁷ Mi'ba paji amiro koci gyuru nda ya, mĩmo ori amiro nda dri, ago nyà'do ratararo taoma amiro ya! Oso emba ami be ronye. Ago nyà'do twi aro'boya be. ⁸ Aba, mĩndre kado, mi'ba 'diaza ko'ba ami ko iyeäri ro ngaodo takadoako tavouni lidri rosi, se kabe efo ni ngaemba se lidri ka ugu copena be yasi ago ni tori 'dimiri ro 'bädri ro yasi, se koni Kristo ro. ⁹ Tana a'do beti Lu ro ro ka ori Kristo ya, a'do ndaro lidri ro ya, ¹⁰ ago ozo adri te twi ämiri rudro'be si nda be. Nda orivoya parandra miri'ba tori cini ro ndi drikaca be dri. ¹¹ Rudro'be Kristo be si alo ami te nji'iro, 'diolo nji'iro se lidri ye kote ni, oko 'diolo nji'iro se Kristo ye teni, se kani ami o'ba dritai ro ni mbara takozì amba andivona ono ro risi. ¹² Tana tuse abapatisi ami be si, ase ami te Kristo be, ago bapatisi ya ennga ami kpate Kristo be taoma amiro si taoye mbara Lu ro rosi, se ennga nda teni avo yasi. ¹³ Sedri midrate tori ya ta takozii amiro rota ago tana ami orivoya Atrai Ota ako. Oko yauono Lu lofo ami te adri ya Kristo si, Lu e'be ama te takozii cini amaro ta; ¹⁴ nda foro taegyì se yungu amaro ro 'do te ndi ngaemba otana robe ago ana te kpeye otona si taka dri. ¹⁵ Ago taka ana drisi Kristo 'ba andivo ndaro te dritai ro ni mbara 'dimiri'bai ro ndi drikaca'bai robe risi; nda 'ba miamba ndre ànya te ànya oro si kamba'bai ronye ngaopepe ndaro si. ¹⁶ Mi'ba 'diaza ko'ba ota ko ta ngase nyàbe onyana kode umvuna rota kode tui alokado Karama Imba To'di ro kode Sabata rota. ¹⁷ Ngase cini oso ono ronye orivoya giallo lindri ngase ka oyebe ikyine mileya ro; tanngyena ni Kristo. ¹⁸ Mi'ba ape vure andivo amiro ro ko 'diaza se kabe yi ennga ndra rulofu lãmu'du ondre si ta rulogo ro kowero si ndi ta malaikai mãtu robe. Se takacina i'do alona, lidri nonye ono vate tausù lidri rosi, ¹⁹ ago e'be ruäti Kristo lomvo te, se ni dri'ba lomvo ro, nga rita Kristo ro ze le lomvo cini ago a'dite voaloya rudro'bena si kicuvona si ndi embevona be, ago kate omba oso Lu kolebe ombane ronye. ²⁰ Ondro midrate Kristo be ago onji ami te dritai ro ni 'dimiri tori 'bädri ro risi. Tana e'di nyà ori gwo osoago ami orivoya 'bädri ono ro niya? Tana e'di nyà ota se ka ata nonye ono orona niya, se ekye: ²¹ "Muru ono ko, nyetembe ana ko mido azana ko." ²² Tase cini kwoi tana di ngase cini ayete kyeno oko te takadoako iyi; ànya orivoya ota se a'bate toto lidri si yi ndi ngaembana be. ²³ Ota nonye ono landrebe a'bate tavouni ànyaro malaika mãtu rosi, ago a'do rulogoro vuru kowero si; rueza lomvo ro si, oko ta kadona i'do ole lomvo ro opene re.

3 Ennga ami te adri ya Kristo be, ka'do inye mi'ba ya amiro ngase orivoya vo'buyakuru ya, vose Kristo kabe ori giti ndaro dri drigwo Lu roya ana ta ayani. ² Mi'ba tauni dri amiro ro kusu ngase lau ana tana ayani, ko ngase 'bädri ono ya ta. ³ Tana midrate, ago adri amiro ada'dote Kristo be Lu ya. ⁴ Adri amiro mod-

ona ni Kristo ago ondro nda kefote oko, nyèfona kpa 'da nda be ago nyàla'dona 'desi ndaro 'da! ⁵ Ka'do inye, be ro ämiri ole lomvo ro se kabe losi oye ami ya ono tu-fune, se ni kwoi, ronyi, taundi, ngalovo, ngakozi ndi yagäru be, (tana yagäru orivoya a'do Lu awi mãtu ro). ⁶ Tana nga nonye kwoi kyila Lu ro ka ikyi ànya se koro nda be ko dri. ⁷ Tana kyeno iga andivo amiro nyòjote orine ori inye 'do voro, ago ori amiro imirite ànya si. ⁸ Oko yauono be ro ämiri nga cini kwoi onane; kyila, takozì ndi yaoso be. Ca la'dao'da ndi ata taoroako si be be ro ko efone ni kala amiro yasi. ⁹ Miga kowe ko azi ri, tana mĩna taoye uku te ndi a'do anyaro be, ¹⁰ ago mĩso a'do to'di te ami lomvo. Ono orivoya a'do to'di yi se Lu ni O'ba'ba anyaro, ka ugu o'bana 'du to'di ro beti modo ndaro ro voro, tana ezi ami robe nda andivo unine kadoro. ¹¹ Taka'dana anjioko, a'do toto te i'do lakole Atrai ro ndi Yudai be ya, 'dise alote nji'iro ago oloako nji'iro, tauniako'bai, siomba'bai, iyeärii, ndi 'dise dritai robe roya, oko Kristo orivoya vona cini ro, ago Kristo orivoya vona cini ya. ¹² Ami orivoya lidri Lu ro! Nda lu ami ago nji ami te modo ndaro ri. Ka'do inye, be ro ämiri yauni, 'dilogu, a'do trwe, tokyeako ndi yaingyi be osone andivo amiro lomvo. ¹³ Nyà'do yauni be azi ri ago nyè'be azi ondro nyà'dote ta be azi lomvo owo. Be ro ämiri azi e'bene kpa oso Kristo ke'be ami be ronye. ¹⁴ Ago nyòloci ngalu vona cini kwoi ya, se kani nga cini embe troalo rudro'be endaro ya. ¹⁵ Taliatokpe se Kristo kabe ozona anjioko ami lepene tavousu se nyàbe usuna ya; tana ta taliatokpe ono rota Lu zi ami te voaloya lomvo alo ya. Ago nyà'do aro'boya be. ¹⁶ Lazo Kristo ro ngaambana be be ro orine ya amiro ya. Nyèmba ago nyòzo ta ngaambaro azi ri tavouni cini si. Mĩnggo räruì, lonngoi ndi lonngoi alokado be, mĩnggo lonngoi Lu ri ugu aro'boya oye si ya amiro ya. ¹⁷ Ngacini se nyàbe oyena kode atana, anjioko, be ro oyene ävuru Opi amaro Yesu roya, nyòzo aro'boya nda si Lu Täpi ri. ¹⁸ 'Ditoko, nyòlogo andivo amiro àgo amiro ze le, tana ono ni tase oyene ämiri Kristo'bai ronye owo. ¹⁹ 'Diägo, nyùlu 'ditoko amiro, ago miye ànya ko siomba si. ²⁰ Ngwai, orivoya kama amiro Kristo'ba ro uti'bai amiro orone ondoalo, tana ono ni tase kabe Lu usi owo. ²¹ Uti'bai nyègbe ngwai amiro ko ukyi ànya a'do 'da yaingyiako. ²² Iyeärii, mĩro 'desii amiro lidri ro ta cini yasi, ko giallo ànya se kabe ugu ami ondre si tana mĩle mi ànyaro luvune, oko miye ro ya ngye si tana ta taoro amiro Opi ri rota. ²³ Ngase nyàbe oyena, miye ya cini amiro si, oso nyà ugu losi oye Opi ri ko lidri ri. ²⁴ Miji ta ono, Opi ozona päläti 'da ämiri ni ngase nda ka'dobe sina ozone lidri ndaro ri yasi. Tana Kristo orivoya ni 'Desi ro nyàbe ruindu rigye owo. ²⁵ Ago takozì oye'bai cini ri ago ozona gi ngase nda koyebe koziro 'do ayani, tana Lu ka vure 'dicini ro ope teinye 'digyele ako.

4 'Desii miye iyeärii amiro liti kado ago ngye yasi. Miji ta ono anjioko ami kpa 'Desi be vo'buyakuru

ya. ² Nyàmätu rriro, ago nyà'do vookwa be mätu si, ugu aro'boya oye be Lu ri. ³ Ago nyàmätu kpa ama ta, tana Lu kozo kandrakado robe ämari lazo ndaro tandrwi Kristo rota opeza. Se yauono ma orivoya kamba ya tana ro. ⁴ Ka'do inye, nyàmätu, tana mape ta robe se si beṛo märi opene ronye, tana ka'do robe ḡbelero. ⁵ Nyà'do tavouni be nyàte taoye ànya se orivoya tao-maako iyi ri owo, kandrakado se cini nyà'dobe sina ono mīye losi sina kadoro. ⁶ Beṛo ata amiro ri ondoalo a'done kado ago nderinderi ro, ago beṛo ämiri tadri 'dicini ro ozane ḡgye. ⁷ Ädrupi maro Tukiko se mulu tawi, se orivoya losi'ba 'diri, ago ruindu'ba azi yi losi Opi roya, itina ta cini 'da ämiri ta maro ta. ⁸ Ma'debe nda ozone amire agoago ozone ämiri a'do amaro 'bo eḡwanye ya tana itine. ⁹ Onesima se kabe oyi nda be ono, orivoya ädrupi se mulu tawi ago 'diriro yi, se ni gboko amiro yasi. Ànya itinayi ḡgacini se kabe ugu a'do noḡwa tana 'da ämiri. ¹⁰ Arisetareku, se orivoya kamba ya ma be, zo mede ämiri, ago Marako adroa Baranaba ro kpa inye. (Nyusu ta miembaro ṛote nja ta Marako uru rota ondro nda kosate amire owo). ¹¹ Yesu

se äzi be Yusetu ono, zo mede kpa ämiri. 'Dise nätu kwoi toto ni taoma'bai Yudai ro losi oye'baazi mabe miri 'Bädri'ba Lu ro owo, ago ànya a'doyite ḡgaopa amba be märi. ¹² Mede ni Epafera, alo aza gboko amiro ro ago ruindu'ba Kristo Yesu ro resi. Nda ondoalo kämätu ami ta ya cini si, ka ugu Lu eji ami o'bane edrene ḡgyiri, Kristo'ba se mbate tavousu be, ago taoro be ole Lu ro oyene kpeye ronye. ¹³ Ma modo mänina ndi tazevoedrene ta losi oyero ndaro mbara si ta amiro ta ndi lidri Laodikia ndi Irapoli ya be rota. ¹⁴ Luka, 'diede'ba amaro se mùlu tawi, ndi Dema be zo mede ànyaro ämiri. ¹⁵ Miye mede amaro ädrupii Laodikia ya ri ndi Nyemefu be ndi känisa se kabe kalakoto zo anyaro ya be. ¹⁶ Taegyri ono uzina vosi, mī'ba äzi kpa känisa Laodikia roya. Ago kpa inye taegyri se ädrupii Laodikia ya ka oyebe ezene uzine. ¹⁷ Ago nyiti ta Arekipo ri mikye: "Be miri losi se ozobe ruindu Opi roya ondene." ¹⁸ Megyi ta ono ni, drí ma modo rosi. Mede ni Paulo resi. Nyije embe maro nyori si ono tana ko! Tai'dwero Lu ro ka'do ami be.

1 TESALONIKA'BAI

1 Ni Paulo, Sila ndi Timoteo be resi, lidri kånisa ro Tesalonika ya, se Lu Täpi ro ndi Opi Yesu Kristo robe ri. Tai'dwero ndi taliatokpe be ka'do ämiri. ² Må aro'boya oye Lu ri ondoalo ami cini ta ago mà ävuru amiro uzi ondoalo mätu amaro ya. ³ Må taoma amiro mi'babe taoye ya 'do tana oyina Lu Täpi kandra, ngalu amiro 'ba ami te losi oyene mbara si, ago mio'ba amiro Opi amaro Yesu Kristo ya orivoya ngyiri. ⁴ Ädrupii amaro, måni ndi anjioko Lu lu ami ago nji ami te a'done lidri modo ndaro ro. ⁵ Tana mezi Lazokado te ämiri, ko toto ata si, oko kpa mbara si ndi Tori Alokado be, ago ngaluku tanгыena rosi. Mini ori se måribe tuse ama be ami yibe si te, kadona orivoya ta modo amiro rota. ⁶ Misote taoye amaro vo ndi Opi robe; ago nyèzaru gica amba oko, mĩru lazo te riyå se kabe ikyi ni Tori Alokado resi si. ⁷ Ago nyå'dote taka'daro ro taoma'bai cini Makedonia ndi Akaya ya be ri. ⁸ Tana ko gialo lazo ta Opi rota fote tesi ni ami resi Makedonia yasi ndi Akaya be, oko lazo ta taoma amiro Lu ya rota sate vocini yasi. Ta aza i'do, atane to ämiri. ⁹ Lidri cini lau kayi ka ta uru se mĩru ama be, tuse mĩkyibe amire si ana, ndi tase mĩna ami beni lui awi resi le Lu re, ruindune Lu endaro ago Lu lidriidriro ri 'do tana atana ¹⁰ ndi ta ikyi Ngywa ndaro Yesu Kristo ro ni vo'buyakuru yasi kwotena ro se nda engate ni avo yasi ago se kabe ama opa ni kyila Lu ro se kabe ikyi ama dri ono risi be.

2 Ädrupii ago endrenwai amaro, andivo amiro mini ndi anjioko ukyi amaro amire ko ta awi yi. ² Mini ndi aye ama te nja koziro ago a'da kpate Filipoi ya teinye ikyi ako ämari Tesalonika ya. Ago edre gica nji ama mile oko, Lu amaro ozo agoago te ämari Lazokado itine ämiri se kikyibe ni nda resi 'do. ³ Taayo amaro ämiri änju kote 'diwiri kode tavousu undiro dri, ago mõjo kpa kote 'diazia odone. ⁴ Oko, ondoalo mà taope oso Lu kolebe ämari opene ronye, tana nda pe vure amaro te mojondi ago yitate ama ya Lazokado opene. Må ko ojo lidri usine, oko Lu usine ayani, se kabe ni ya amaro ondrena ono. ⁵ Mini ndi kado anjioko mikyi kote amire ata 'di räru rosi, mà kpa ko ojo ata yagäru ro dri-na, takone, Lu orivoya tazevoedre'ba amaro! ⁶ Mõjo kote räru urine ni 'diazia resi, kode ni ami resi kode ni 'di azaka resi, ⁷ oso lazo'bai Kristo ro ronye aba ma'dona ndi drikaca be ämidri. Oko ama orivoya tatokyeako tuse ama be orivoya ami yibe si, mälaba oso endre, kabe ugu ta ngwai anyaro ro otina ronye.

⁸ Tana ta ngalu amaro ro ämiri ta ama orivoya nja nga la'done ami yibe ko toto Lazokado ni Lu resi ayani oko ori amaro kpa. Tana mũlu ami tawi! ⁹ Endaro miyina tana ndi, ädrupii ago endrenwai amaro, måye losi te ago ro mbara si! Måye losi te kitu si ago ngåkyi si tana ukyi mà'do 'da ngalånggyi ro ämiri tuse màpe Lazokado ni Lu resi be ämiri ana si. ¹⁰ Ami ni tazevoedre'bai amaro, ago Lu kpa inye, tana taoye amaro ami se nyåbe taoma ri orivoya wåri ngye ago teinye taenjiako. ¹¹ Mini ndi måye ami cini te kado kpa oso täpi kabe ngwai modo ndaro ro oye ronye. ¹² Mõzo agoago te ämiri, mĩdwe ami te, ago mũgu atate ämiri ori se tana kabe Lu usi orine ayani, nda se kabe ami uzi miri 'Bå-dri'ba modo ndaro ro ndi 'desina be la'done ono. ¹³ Ago ata aza se màbe aro'boya oye Lu ri ondoalo tana ro. Tuse mẽzi lazo Lu rote ämiri si, nyèrite ago mirute, ko oso lazo lidri ro ronye, oko oso lazo Lu ro ronye, se ro endaro inye. Tana Lu ka losi oye ami se nyåbe taoma ya. ¹⁴ Ädrupii ago endrenwai amaro, nga gi alo ono a'dote ämari se ka'dobe kånisa Lu ro Yuda ya ri, lidri se lau se Kristo Yesu ro ri. Nyèzaru kpate tæzaro giallo ono si ni lidri 'bådri modo amiro ro ri kpa oso ånya kezarube ni Yudai, ¹⁵ se kufuyi Opi Yesu ndi nebii be te ago kezayi ama be ronye. Ta ånyaro si Lu ko! Ånya orivoya kyila'baazi 'dicini ro! ¹⁶ Ånya ojoyi kpate ama lagane ni ugu lazo opevoya Atrai ri lazo se kezina ngaopa 'da ånyari ana. Liti ono yasi ondoalo ånya yeyi takozu amba te. Ago yau åduro ono oko kyila Lu ro ikyite ånya dri! ¹⁷ Ta amaro ta ädrupii ago endrenwai tuse mẽlewerube ni ami resi tu fere si, ko tavousu amaro ya, oko toto lomvo ya, ya cini si màlete ami ondrene ago mõjote mbara cini si ogone ami ondrene! ¹⁸ Måle ndi ogone amire. Ma andivo mojote ogone ndrani pere alo drisi, oko Satani laga ama zo. ¹⁹ Caoko, ami ago ko 'diazaka, orivoya ni mio'ba amaro ago riyå amaro ago driunggyi ngaopepe ama ro ro ondro Opi amaro Yesu kate ikyi owo. ²⁰ Endaro, ami orivoya driunggyi amaro ago riyå amaro owo!

3 Åduro, måni kote tana ingyine tona. Ago mùsute orine ipe Atenea ya ² ago màzo Timoteo, ädrupi amaro se kabe losi oye ama yibe Lu ri ugu Lazokado opevoya ta Kristo rota te. Måzo nda te ami tombane ago taoma amiro opane, ³ tana ukyi alo aza amiro ogo 'da kovole ta rueza kwoi rota. Ami andivo mini rote tæzaro se ono orivoya telesi taole Lu ro roy

ämäri. ⁴Tana ama bedri orivoya ami yibe, miti tana rote ämiri kâti ta tu ana rota anjioko oye ro ama ezane; ago mîni rote kado, anjioko modona a'do rote. ⁵Ta'dota mazo Timoteo te, mâni kote tana ingyine tona, ago mazo nda te ta taoma amiro ro uniza. Ago ma'dote turi ro, tana ukyi ta azaka si kicu'ba kicu drî amiro te, ago losi cini amaro a'dote ta awi ro! ⁶Yauono Timoteo kegobe ni ami resi, nda ezi lazo to'di taoma ndi ngalu amiro robe te. Nda ititate ämâri ekye: Nyà ta amaro usuna ondoalo ago mile ama ondrene kpa oso màlebe ami ondrene ronye. ⁷Ago, rriti cini amaro ndi ugu rueza be ya ozo agoago te ämâri ta amiro ta, ädrupii ago endrenwai, taoma amiro ozo agoago te ämâri, ⁸tana yauono endaro mà ro ori ondro nyàte edre ngyiri ori amiro rudro'bero Opi be ya owo. ⁹Yauono mânia ndi aro'boya oyene Lu amaro ri ta amiro ta. Mà aro'boya ozo ndâri ta riyâ se mà'dobe sina nda kandra ta amiro ta ro. ¹⁰Mà nda eji ya cini amaro si kitu ndi ngäkyi be si ko'ba ama robe ami ondrene bi ago ngase ami orivoya lemerina be taoma amiro ya môzo robe. ¹¹Ka'do inye Lu Täpi amaro andivona ndi Opi amaro Yesu be kede liti ämâri ukyiza amire! ¹²Opi ko'ba ngalu amiro azi ri ndi lidri cini ri be kiliti amba ndra ago ka'do para oso ngalu amaro ämiri ronye. ¹³Liti ono yasi nda tombana ami 'da ago nyà'dona 'da ngye alokado Lu Täpi amaro kandra ondro Opi amaro Yesu kate ikyi ànya se cini ndaro be owo.

4 Äduro, ädrupii ago endrenwai amaro, mîni tate ni ama resi be ro ämiri orine Lu usiusiro. Anjioko, ro ori se nyàbe ugu orina si. Ago yauono mà ami eji ago rulo'ba si ämiri ävuru Opi Yesu roya miye robe ndra. ²Tana mîni ngaembai se mozobe ämiri drikaca Opi Yesu rosi te. ³Lu le ämiri a'done alokado ago ruonane kpeye ni ronyi oye yasi. ⁴Ami 'diago, be ro mano alo ri liti alokado orooro ro oriro toko be unine, ⁵ko ole lomvo ro olene ndra, oso 'dise awi kuni Lu ko ronye. ⁶Ka'do inye a'do ono voro, be ro ko mano aza ri ngakozi oyene Kristo'ba azi ri ago kode takado ndaro urune. Miti ta ono rote kâti ämiri, ago mède tazevo rote mbara ämiri anjioko Opi ezana ànya se kabe taoye inye 'da. ⁷Lu zi ama kote ori undiro orine, oko ori alokado ayani, ⁸ago ka'do inye, nda se kabe ngaemba ono ogazo ka ko lidri ogazo, oko Lu, se kabe Tori Alokado ndaro ozona ämiri ayani. ⁹Ta ngalu ro Kristo'ba azi amiro ri rota, si ko tana egyine egyi ämiri. Ami andivo embate ro Lu si be ro ämiri azi lune. ¹⁰Ago endaro, nyà'dote ro nonye taoye amiro ädrupii ago endrenwai amiro Makedonia ya ri si. Ago mà ami eji rulo'basi, ädrupii ago endrenwai amaro, oyene kpa ro ndra. ¹¹Mi'ba tausuu amiro ori liyaro orine ayani, losi modo amiro ro oyene, nga usuzâ ori modo amiro rota, kpa oso mitibe ämiri kâti ronye. ¹²Taoye nonye ono si mi'bana ànya se taomaako'bai ro 'da a'done ämiri

taoro be, ago mînina ko mio'bane 'diza dri ta ngase ami be lemerina be rota. ¹³Ädrupii ago endrenwai amaro, màle ämiri tangye unine ta ànya se kodrabe kai rota, ukyi nyà'do 'da tusu ro, oso ànya se orivoya mio'baako ronye. ¹⁴Mâma ndi anjioko Yesu drate ago go efote, ago màma kpa ndi anjioko Yesu si Lu uruna ànya se kodrabe taoma be nda ya iyi 'da tro nda be kovo. ¹⁵Ngaemba se màbe ugu embana ämiri yauono orivoya ngaemba Opi ro; ama se orivoya lidriidri ro tuse Opi kabe ikyi si môyina ko kâti ni ànya se kodrabe ri. ¹⁶Otre ota ozo ro a'dona 'da, kporo, malaika fopara ro, ndi uwi cekure Lu ro robe, ago Opi andivona ikyina 'da vuru ni vo'buyakuru yasi. Ànya se kodrabe taoma be Kristo ya efona kâti adri ya. ¹⁷'Dooko ama se mà dri gi ugu ori tu ana si otona kalana 'da troalo kuru ànya yibe 'dikolo ya dri'o'bene Opi be vokuru ya. Ago mà'dona 'da ondoalo Opi be. ¹⁸Ka'do inye, nyòzo agoago azi ri ata kwoi si.

5 Ta tuse ngase kwoi a'dona 'da sina rota, ko märi tana egyine egyi ämiri, ädrupii ago endrenwai. ²Tana andivo amiro mini rote kado anjioko Tu Opi ro ikyina 'da oso kugu'ba kabe ikyi ngäkyi si ronye. ³Ondro lidri kate ata ekye: "Ngacini orivoya liya ago tokpero kado," 'dooko rueza esana 'da ànya dri ndrinqwa! Ikyina 'da ndrinqwa oso luwu utiro kabe ikyi toko dri ronye, ago lidri oparuna ko. ⁴Oko ami, ädrupii ago endrenwai, ko orivoya vouni ya, ago tu gi ana terona ami ko oso kugu'ba ronye. ⁵Vo amiro cini orivoya lidri ngaeyi ro, ami orivoya lidri kitu ro. Ama ko ngäkyi ro kode vouni ro. ⁶Ka'do inye, be ro ko ämâri a'done u'duu'du ro oso azaka ronye; be ro ämâri a'done miunbo ago vookwa be. ⁷Tana lidri ka u'du ngäkyi si; lidri ka iyi ufu wa si ngäkyi si. ⁸Oko ama orivoya kitu ro, ago be ro ämâri a'done vookwa be. Be ro ämâri tao- ma osone ndi ngalu be oso bonjo kâtâti gaga ro ronye, ago mio'ba ngaoparo amaro oso nga drî tako ro ronye. ⁹Lu nji ama kote ruezane ni kyila ndaro ri, oko ngaopa usune Opi amaro Yesu Kristo si, ¹⁰se drate ama ta tana màri robe voaloya nda be, kode ama orivoya lidriidri ro kode avo ro ikyi tu ndaro si. ¹¹Ago ka'do inye nyòzo agoago azi ri ago mîpa azi, kpa oso nyàbe ugu oyena yauono ronye ¹²Mà rulo'ba ämiri ädrupii ago endrenwai amaro, taoro oyene ànya se kayibe losi oye ami lako ri, se kayibe ami lepe ago kayibe ami emba ori Kristo'ba ro tana ya ono. ¹³Miye ànya taoro ndra ozo si ndi ngalu be ta losi se ànya kayibe oyena rota. Nyà'do liatokpero amivoya. ¹⁴Mòlo'baru ämiri, ädrupii ago endrenwai amaro, 'dise kabe ori etero embane, nyòzo agoago ànya se turiro ri, mîpa, 'dise mbaraako, nyà'do yaingyi be 'dicini ri! ¹⁵Mi'ba 'diza kologo vo takozi ro ko takozi si, oko tu cini si miye amiro takado ayani azi ri ago lidri cini ri. ¹⁶Nyà'do riyâ ro ondoalo. ¹⁷Nyâmätu tu cini si, ¹⁸nyà'do aro'boya oye be ta cini ta. Ono ni tase Lu kolebe ni ami resi ori

amiro rudro'bero Kristo ya ro owo. ¹⁹ Nyàlaga Tori Alokado ko. ²⁰ Nyàmawo lazo se ozobe mbara Lu rosi ko. ²¹ Nyòjo nga cini, nyāti se orivoya kado 'do, ²² ago mìnà ngacini se a'dona undiro 'do. ²³ Ka'do inye Lu se kabe taliatokpe ozo àmàri ko'ba ami alokado ta cini ya ago kagaga a'do amiro ɾo cu, tori, lindri, ndi lomvo be, ko'ba ami dritai ro ni taenji cini yasi ikyi tu Opi amaro

Yesu Kristo rosi. ²⁴ Nda se kabe ami uzi ono oyena 'da, tana nda orivoya 'diri. ²⁵ Nyàmätu kpa ama ta, ädrupii ago endreṅwai. ²⁶ Mìye mede taoma'bai cini ri 'dinjunju alokado si. ²⁷ Mata ami drikaca Opi rosi taegyì ono uzine taoma'bai cini ri. ²⁸ Tai'dwero Opi amaro Yesu Kristo ro ka'do ami cini be.

2 TESALONIKA'BAI

1 Ni Paulo, Sila ndi Timoteo be resi, lidri kånisa ro Tesalonika ya ri, se orivoya Lu Täpi amaro ro ndi Opi Yesu Kristo be: ² Ka'do inye Lu Täpi amaro ndi Opi Yesu Kristo be kozo tai'dwero ndi taliatokpe be ämiri. ³ Ädrupii ago endrenwai amaro, bero ämari aro'boya oyene Lu ri tu cini si ta amiro ta. Ro kado ämari oyene inye, tana taoma amiro kate ugu omba ndra ago ngalu ami alo alo ro azii ri kate ugu a'do parandra. ⁴ Doni tase ko'ba andivo amaro be a'done driungyi be ta amiro ta kånisai Lu roya owo. Mà driungyi ta liti se nyàbe ugu yaingyi ago taoma 'duro amiro rriti ndi rueza cini se nyàbe oyi kigyese ono rota. ⁵ Ta cini ono kaka'dana anjioko vureope Lu ro orivoya ngye ago tase ka oyebe efone ni kigyese anjioko ta amiro usina nda 'da. Miri 'bädri'ba ndaro roya, tase nyàbe ugu rueza ni rigye ono tana ro. ⁶ Lu oyena tase ngye 'da; nda ezina rueza 'da ànya se kabe ami o'ba ruezane dri, ⁷ ago nda ozona ngaopa 'da ami se nyàbe rueza ri ago kpa ämari. Nda oyena ono 'da ondro Opi Yesu kate ruka'da ni vo'buyakuru yasi asilele roya malaikai mbaraekye ndaro be. ⁸ Nda ezana ànya se koga Lu zo ago se koroyi Lazokado ta Opi amaro Yesu ro kote ono 'da. ⁹ Ànya ezaruna 'da rueza äduako ya, 'dooko elewete ni Opi kandra ago ni 'desi fopara ndaro resi, ¹⁰ ondro nda kate ikyi Tu ana si räru usune ni lidri cini ndaro resi ago taoro ni vona se cini kabe taoma resi owo. Nyà'dona kpa 'da ànya se koro nda be ana lako, tana mimate tazevoedre amaro ämiri ono ya. ¹¹ Ta'dota mà mätu ondoalo ta amiro ta. Mà Lu amaro eji ami o'bane kado ori se nda kuzi ami be kigye ono oriza. Ka'do inye nda mbara ndaro si koye ole cini amiro ta takado rota ago konde losi amiro taoma ro. ¹² Liti ono yasi ävuru Opi amaro Yesu ro usuna räru 'da ni ami resi, ago nyùsuna räru 'da nda resi tai'dwero Lu amaro ro ndi Opi Yesu Kristo robe si.

2 Ta ikyi Opi amaro Yesu Kristo rota ago ta kalakoto amaro a'done troalo nda be rota: Mòlo'baru ämiri, ädrupii ago endrenwai amaro, ² ko tavousu amiro ri a'done gburugburu ro kode wiriwiriro ata si ekye Tu Opi ro esate. Màle ko ämiri tausune ekye màta ta ono ni tuse màbe ugu taängu ndi taope be ana si, kode mëgyite taegyri ya. ³ Mi'ba 'diaza kodo ami ko liti aza yasi. Tana Tu Opi ro unina ko ikyine madale ogbo äduro a'dona lutu ago Nda se Kozi ana aka'dana 'da, se adite gehena ro. ⁴ Nda gbotona 'da vona se cini äzite lu

kode ngase abe mätna iyi be, ago o'bana andivo ndaro 'da para ànya cini drisi. Ndi ocina kpa 'da ago orina 'da vuru Yekalu Lu roya ago o'bana yi 'da a'done Lu ro. ⁵ Miti ta cini ono rote ämiri tuse mabe ami yibe si. Miyi tana ko ya? ⁶ Caoko nga aza orivoya se kani ta ono o'ba a'do ako yau, ago mini rote. Tu ngyena si oko Nda se Kozi ono landrena 'da. ⁷ Tandrwi taoye koziro ono ro rote nja losi oyevoya, oko tase ka oyebe a'done unina ko a'done madale nda se kabe lagana 'do anana lutu ni liti drisi. ⁸ 'Dooko aka'dana Nda se Kozi ono 'da, ondro Opi Yesu kikyite oko, nda ufuna nda 'da lawa kala ndaro rosi ago perena nda 'da ngaeyi ndaro si. ⁹ Nda se Kozi ono ikyina 'da mbara Satani robe ago oyena talaro ro ndi rubä miodo robe 'da, ¹⁰ ago oyena beti toto ngaodo koziro ro 'da ànya se ka oyebe ruenjine ri. Ànya enjiruna 'da tana ànya ruyi ago luyi tangye se a'done ngaopa be sina kote. ¹¹ Ago ta'dota Lu ezo mbara uje rote losi oyene ànya ya tana ànya komayi robe ta ngaodo roya. ¹² Tase kabe efo ni kigyese anjioko vona se cini komayi kote tangye ya, oko a'do gwo riyä be ta takozu rota iyi, apena vurena 'da. ¹³ Bero ämari aro'boya oyene Lu ri tu cini si ta amiro ta, ädrupii ago endrenwai, ami se Opi kulube ono. Tana Lu nji ami te ro kati a'done ngaopa be mbara Tori rosi ami o'bane lidri alokado ndaro ta taoma amiro tangye ya rota. ¹⁴ Lu zi ami te ta ono ya Lazokado se màpebe ämiri si; nda zi ami te tana nyàla'do a'do 'desi Opi amaro Yesu Kristo ro robe. ¹⁵ Ka'do inye, ädrupii ago endrenwai amaro, nyèdre ngyiri ago nyäti tangye se mëmba ami be sina, riti taope amaro si ndi taegyri amaro ya be. ¹⁶ Ka'do inye Opi amaro Yesu Kristo andivona ndi Lu Täpi amaro, se kulu ama be ago tai'dwero ndaro si ozo agoago okyeako ndi mio'ba 'duro be te ämari ono, ¹⁷ kozo agoago ämiri ago kotomba ami ondoalo miye ago nyàta tase orivoya kado robe ayani.

3 Äduro, ädrupii ago endrenwai amaro, nyàmäta ama ta, tana lazo Opi ro kugu rulari robe ndrindri ago äru robe taoro si kpa oso ka'dobe ami lako ronye. ² Nyàmäta kpa tana Lu kopa ama robe ni lidri kozi ago undiro rigyesi, tana 'dicini ma ko lazo ya. ³ Oko Opi orivoya 'diri, ago nda tombana ami 'da ago gagana ami 'da londroro ni Nda se Kozi ono ri. ⁴ Opi ko'ba ama taoyine ami ya, ago màma ndi endaro nyà gi ugu losi oye ago nyùguna tase màbe atana ämiri ono oyena ndi 'duro. ⁵ Opi kelepe ami tauni ndra ngalu Lu ro roya

ago yaiŋgyi se ozobe Kristo si ya. ⁶ Ädrupii ago endreŋwai amaro, màta ami ävuru Opi amaro Yesu Kristo roya ruonane ni taoma'bai se kabe ugu ori tovo ro iyi resi se soyi kote ta miembaro se mòzobe ànyari ono vo. ⁷ Ami andivo mìnì ɾote kado anjioko beɾo ämiri taoyene kpa oso màyebe ronye. Tana ama ko tovo ro tuse ama be ami yibe si. ⁸ Màru ŋga kote ni 'diaza alo rigyesi teinye awi ŋga ozoako driigye. Oko, màye losi te mbarasi, mùgu losi oyete kitu si ago ŋgäkyi si tana ukyi mà'do 'da ŋgaläŋgyi ro ämiri. ⁹ Màyete nonye, ko tana ama orivoya tangyeako päläti amaro urune; oko màyete nonye a'done taka'daro ro ämiri osone voigye. ¹⁰ Ama be ami yibe, mõjote ta itine ämiri màkye: "Nda se kogatezo losi oyene m'ba konya ŋga ko." ¹¹ Mà ta ono ata tana mèri ta be ekye lidri azaka orivoya ami lako se kayi ori tovo ro se yeyi ŋga aza ko oko kayi gia-

lo loci losi lidri azi ro yasi. ¹² Ävuru Opi amaro Yesu Kristo rosi màta lidri kwoi ago mà ànya emba orine ŋgyero ago losi oyene ŋga usuza ori modo ànyaro ro-ta. ¹³ Oko ami, ädrupii ago endreŋwai, beɾo ko ämiri okwane ni ugu takado oyevoya. ¹⁴ Ondro 'diaza ka'dote lau koro lazo se màbe ozona ämiri taegyì ono ya ono kote, m'ndre nda kado ago miye ŋga aza ko nda be, tana nda ka'do robe driupi ro. ¹⁵ Oko miye nda ko kyila'baazi ronye; oko, m'itadrina oso taoma'bai azi ronye. ¹⁶ Opi andivo, se orivoya ni etovo taliatokpe amaro ro, kozo taliatokpe ämiri tu cini si ago taoye cini yasi. Opi ka'do ami cini be. ¹⁷ Ma modo megyi ta ono ni drí modo maro rosi: Mede ni ma Paulo resi. Ono ni liti se mabe taegyì cini onde sina owo; ono ni taegyì maro owo. ¹⁸ Tai'dwero Opi amaro Yesu Kristo ro ka'do ami cini be.

1 TIMOTEO

1 Ni Paulo lazo'ba Kristo Yesu ro resi, ota Lu Opa'ba amaro ro ndi Kristo Yesu mio'ba amaro be rosi. ² Timoteo, ngwa paca maro taoma ya ri: Lu Täpi ago Kristo Opi amaro kozo tai'dwero, yauni ndi taliatokpe be miri. ³ Male miri orine Epeso ya, oso mata mi be tuse mabe oyi Makedonia ya si ronye. Lidri azaka orivoya lau kayi ugu ngaemba ngaodo si emba, ago miri drî nayi otane. ⁴ Nyata ànyari tase awi ago tase gyorongolo arabe zutui ro kayi e'bene, se ka giallo kalawasa ezi; ànya payi losi Lu ro kote, se unina taoma si. ⁵ Takaci ota ono ro orivoya ni ngalu se kefo ni ya wäriro, ya tausu kadoro, ago taoma ngye be ro yasi. ⁶ Lidri azaka narute pere ni ta kwoi yasi ago ijeyi liti ànyaro ta ata rote ata amaama rosi. ⁷ Ànya leyi a'done miemba'bai ota Lu ro ro, oko ànya niyi ata ànyaro modona ko ca tase ànya kayibe atana turiako si ono niyi tavona edre ko. ⁸ Mäni ndi Ota orivoya kado ondro aye tana te oso se beṛo oyene ronye owo. ⁹ Endaro, beṛo tana oyine a'ba ota ko ta lidri kado rota, oko ta otapere'bai, taoroako'bai, luako'bai, takozì'bai, mätuako'bai, kode ta a'doro Tori voro ako'bai, ànya se kayibe täpii ànyaro kode endrei ànyaro ufuna, ta 'diufu'bai, ¹⁰ ronyi'bai, taoye'bai agoazi be, ànya se kayibe iyeärii ogye tesi, koweoga'bai, taedre'ba kowesi ago se kayibe tase ojo ko ta miembaro ngye be embana be iyi rota. ¹¹ Ta ngaembaro ana usute lazokado se ozobe märi opene ya, lazokado para yi ni Lu 'desi Alokado resi. ¹² Ma aro'boya ozo Kristo Yesu Opi amaro ri, se kozo mbara be märi ta losi maro rota. Ma aro'boya oye ndäri tana nda usu ma te 'diri ago ka'da ma te ruindune ndäri, ¹³ kyenona mata ta gica undiro nda lomvo ago meza nda ca, ago ma'da nda ca. Oko Lu a'dote yauni amba be märi tana 'dooko ma drigba taoma ako ago mäni tase mabe ugu oyena kote. ¹⁴ Ago Opi amaro eda tai'dwero ndra te mädrì ago ozo taoma te märi ndi ngalu be se ni amaro rudro'be si Kristo Yesu be. ¹⁵ Ata ono orivoya ngye, ṛo urune kpeye ago omane; Kristo Yesu ikyte 'bädri ya takozì'bai opane, se ma ni ndrana owo, ¹⁶ oko Lu orivoya yauni amba be märi tana Kristo Yesu kaka'da yaingyi amba ndaro robe taoye si märi, ma se kozipara ndrani takozì'bai azi ri, a'done taka'daro ro ànya se cini kovolesi oko komanayi 'da nda ya ago usunayi adri äduako 'da ri. ¹⁷ Taoro ndi 'desi be ka'do 'Bädri'ba äduako, ongwaaako ago ondreako, Lu alodi ri ago rriro äduako! Amen. ¹⁸ Timoteo, ngwa maro, mozo

driba ta ono ro mirigye, se ängute taope nebii rosi ṛo kyeno ta miro ta. Miye ta ata kwoi si oso lakàza kyila ro ronye tana miye kyila robe kado sina. ¹⁹ Ago nyäti taoma miro ndi tavousu kado ya robe. Lidri azaka eriyi tavousu kado ya ànyaro ro tana ko ago enjiyi taoma ànyaro te. ²⁰ Se orivoya ànya lako ni Umenaio ndi Alegezanda be, se mezate ànya ozosi mbara Satani ro ri; ta ono embana ànya 'da ko Lu o'dane.

2 Ka'do inye, käti ono mata mi anjioko rulo'ba, mä-tu, taeji ago aro'boya ozone Lu ri lidri cini ta. ² Ta 'bädri'bai rota ndi azaka cini se orivoya drikaca ya be, tana märi robe trwe ori liatokpero ori si taoro be Lu ri ndi taoye kado be. ³ Ono orivoya takado yi ago tana ka Lu Opa'ba amaro usi, ⁴ se le 'dicini ri a'done ngaopa be ago ikylene tanngye unine. ⁵ Tana Lu orivoya alodi, ago pa'ba alodi orivoya lakole Lu ro lidri cini be ya, nda andivona lidri yi mano se ni Kristo Yesu, ⁶ se ozo andivo ndaro te drî lidri cini ro utwene. Se aka'date tu ngyena si anjioko Lu le 'dicini a'done ngaopa be, ⁷ ago se tana ro azo ma te lazo'ba ro ago miemba'ba ro Atrai ri, lazo taoma ndi tanngye be ro opene. Maga kowe ko; ma tanngye iti! ⁸ Male màoago ri Lu mätune kånisa cini yasi, lidri se ozo iyi te Lu ri ago uninayi ndi drî ànyaro enj-gane mätu ya teinye kyila kode kalawasa ako. ⁹ Male kpa 'ditoko ri a'done trwe ago tauni be ta boṅgoi ànyaro rota ago osone kadoro, ko dri'o'di ruegaro kode ruwere logo läguläguro ndi ngonṅo be kode boṅgo lagye amba be oso si, ¹⁰ oko taoye kado si, se orivoya ngye 'ditoko se kayibe ata ekye ya Lu mätu ri. ¹¹ Beṛo 'ditoko ri a'done titiiti ro vo ngaembaro ya rulogo si cu vuru. ¹² Male ànya ko miembane kode a'done drikaca be màoago dri, beṛo ànyari a'done titiiti ro. ¹³ Tana a'ba Adama te käti, 'dooko a'ba Awa gwo. ¹⁴ Ago odo kote Adama ayani, oko odote toko ayani ago fu ota Lu rote. ¹⁵ Oko apana 'ditoko 'da ngwa uti si, ondro ànya ka gi ugu taoma äti ndi ngalu be ndi a'do wäriro be, a'do trwe si owo.

3 Ata ono orivoya ngye. Ondro mano aza orivoya nja a'done dri'ba kånisa ro, nda le ṛo losi kadopara yi. ² Beṛo dri'ba kånisa ro ri a'done koziako; beṛo ndäri a'done toto toko alodi be, a'done trwe, andivo ritarita ro, ago orooro ro, ndäri atrai urune 'ba ndaro ya, beṛo ndäri ngaembane; ³ beṛo ko ndäri a'done yi ufuufu ro wa si, ko a'done mano kyila be ro, oko trwe ago tokpero; beṛo ko ndäri parata lune; ⁴ beṛo ndäri a'done

mbara ro katidri modo ndaro ro vona ondrene kado ago ngwai ndaro o'bane nda orone taoro cini si. ⁵ Tana ondro mano aza kuni kote katidri modo ndaro ro vona ondrene, nda unina kånisa Lu ro tana otine enjwanye ya? ⁶ Beṛo ndäri ko a'done kristo'ba to'di yi, ukyi nda ova 'da driungyi be ago okozi 'da, oso Kicu'ba ronye. ⁷ Beṛo ndäri a'done mano se orooro ro lidri se tesi ko orivoya kånisa ya ri, tana ukyi nda a'do 'da oroako ago o'de 'da abari Kicu'ba roya. ⁸ Beṛo kånisa opa'bai ri kpa a'done a'do kado be ago a'done 'diri; ànyari ko vino umvune amba kode a'done yagäru be parata ta; ⁹ beṛo ànyari tanjye taoma ro se aka'dabe ätine ya ngye si. ¹⁰ Beṛo ànya ojone kätì, 'dooko ondro ànya koyeyi taojoro te kado, ànya kinduru. ¹¹ 'Ditoko ànyaro be kpa ro a'done taoye kado be ago beṛo ko kyere oyene; beṛo ànyari a'done trwe ago 'diri ta cini ya. ¹² Beṛo kånisa opa'bai ri a'done toto toko alodi be, ago ka'do mbara be ngwai ndaro ndi katidri ndaro be vona ondrene kadoro. ¹³ Kånisa opa'bai se kayibe losi ànyaro oyena kadoro arona andivo ànyaro ndi kadoro ago a'donayi ndi mbara ro taoma ànyaro Kristo Yesu ya tana opene turiako si. ¹⁴ Ago mabe taegyì ono egyina ämìri ono, ma orivoya mio'ba be ukyine ami ondrene ndriro. ¹⁵ Oko ondro meleyete, taegyì ono o'bana ami 'da unine beṛo andivo amaro ri taoyene zo Lu ro ya enjwanye; se orivoya ni kånisa Lu lidriidri ro ro, länggyiri ago kotopa tanjye ro ono. ¹⁶ 'Diaza unina ko tapara ndrwi mätu amaro ro kalana ogane: Aka'da nda te beti lidri robe, aka'date a'done ngye Tori si, ago malaikai ndrete. Ape ta ndaro te tu'dei lako, ama tate nda ya 'bädri cini yasi, ago ärute lekuru vo'buyakuru ya, a'do 'desi ya.

4 Tori ka ata nbelero ekye lidri azaka e'benayi tao- ma 'da tuse kabe ikyi kovolessi ya; ànya oronayi tori se kabe ugu koweoga 'da ago osonayi 'da ngaembai demonai ro vo. ² Ngaembai oso ono ronye ka ikyi ni koweoga'bai resi, tausu ngye ya ànyaro ro te avo yi, oso azate logo emero si ronye. ³ Lidri nonye ono kayi ngaemba ekye orivoya koziro lagye ogyene, ago ngaonya azaka onyane. Oko Lu 'ba ngaonya kai ni onyane, ago ànya se orivoya taoma'bai ago kuni tanjye te ri urune aro'boya oye si. ⁴ Ngacini se Lu ko'babe orivoya kado; ko nga aza ogane zo, oko ngacini urune aro'boya oye si, ⁵ tana a'bate alokado ata Lu ro si ndi mätu be. ⁶ Ondro nya tangaembaro kwoi ozo ayani ädrupii ri, nya'dona 'da ruindu'ba kado Kristo Yesu ro, tana nyabe andivo miro eca Tori voro ata taoma rosi ago ta ngaembaro ngye se misote voigyè ono ta. ⁷ Oko minaru pere ni tase luako ro se ezi copena be kai resi, se si ko ugu tana itine. Nyugu andivo miro emba ta ori lu'ba ro rosi. ⁸ Lomvo tomba kadona orivoya, oko ngatomba Tori voro kadona orivoya parandra liti cini yasi, tana tao'ba be ori yauono ta ago ta ori mileya rota. ⁹ Ono orivoya ata ngye yi ro urune kpeye ago tao-

mane kigye. ¹⁰ Tana ta 'do ta mätirirute ago màye losi te mbara, tana mà'ba mi amaro te Lu lidriidriro dri, se ni Opa'ba vona cini ro ago para ndrana ànya se kabe taoma kwoi ro. ¹¹ Nyozo tangaembaro kwoi ànyari ndi ngaembai kwoi be. ¹² Mi'ba 'diaza kamawo agoanji miro ko, oko nya'do taka'daro ro taoma'bai ri ata miro si, taoye miro ya, ngalu miro ya, taoma ya, ndi a'do wäriro be ya. ¹³ Nyozo saa miro ugu Taegyì uzine mi- amba ya mbara cini si ago ugu taopene ndi miemba be, madale masa gwo. ¹⁴ Nya'do ko ngapäri Tori ro se mi ya ana tana otiako, se ozote miri taope nebii rosi ago drio'ba 'di'desii se ko'bayi drüi ànyaro be midri rosi. ¹⁵ Miye nga kwoi, ago nyozo andivo miro ànya oyene, tana 'dicini kondre omba miro taoma ya robe. ¹⁶ Min- dre andivo miro ago mindre ngaemba miro. Nyugu ngà kwoi oye, tana ondro nya oyena, mipana andivo miro 'da riti ànya se kayibe mi eri be.

5 Mi'bidri agoambago ro ko, oko nyolo'baru ndäri oso nda orivoya täpi miro. Miye agoanji oso ädrupii miro ronye, ² tókoadranjwai oso endrei ronye, ago 'ditoko ndirinjwa ro oso endrenjwà ronye, a'do wäri cini si. ³ Nyaka'da taoro ävuzii se cini rote endaro ire ri. ⁴ Oko ondro ävuzi aza orivoya ngwai be kode kwozoi be, beṛo ànyari taunine kätì ono anjioko kama ànyaro mätu ro oyene katidri modo ànyaro ro ri ago oyena nonye si go kayi nga ozo uti'bai ànyaro ri tana ono ni tase kabe Lu usi owo. ⁵ Ävuzi se orivoya rote ire, teinye 'diaza ako vo anyaro ondrene, 'ba mi anyaro te Lu dri ago ka mätu oye 'duro ago ka nda eji ta ngaopa ndaro rota ngäkyi si kpa kitu si. ⁶ Oko ävuzi se kabe andivo anyaro ozo riyä awi ri dra rote nja, anya ka gica ori owo. ⁷ Nyozo tangaembaro kwoi ànyari, ukyi 'diaza kozi ànya 'da. ⁸ Oko ondro 'diaza kotita 'didiri ndaro ro kote, para ndrana gboko katidri modo ndaro ro, an- jioko nda ga taoma tezo ago orivoya kozipara ndrani taomaako'ba ri. ⁹ Nyoloci ävuzi aza ko ävuru ävuzii se egyite roya e'be giallo ndroa na kälävu 'butenjidrialo (60) lutu, ago agye anya te, ro perena alodi. ¹⁰ Ago a'dote liku kado be takado oyesì; toko se eca ngwai anyaro te kadoro, ru atrai te 'ba anyaro ya, ye kama te driungyiako si Kristo'bai azi ri, pa lidri se rriti ya te, ago ozo andivo anyaro te ugu takado oyene. ¹¹ Oko nyoloci ävuzii se mbara ro ko ävuru ävuzii se egyite roya; tana ondro koleyite iyi ogyene, ànya onanayi iyi ndi ni Kristo resi, ¹² ago 'dooko a'donayi ndi taenji tao'ba se ànya ko'babe kyeno Lu ri 'do ro perena robe. ¹³ Ànya orinayi kpa gwo saa ànyaro enjine ugunayi aba kpa gwo zo yasi zo yasi, oko kozi parana ànya embayi iyi te a'done kyere'bai ro, ago loci'bai ro ta cini yasi, ugu ngase ko ànyari atane atana be. ¹⁴ Oko male ävuzii mbara ro ri iyi ogyene, a'doza ngwai be, ago kotiyi 'ba ànyaro tana robe, ukyi ozo kandrakado 'da kyila'baazii ri ugu taundi ataza ama lomvo. ¹⁵ Tana ävuzii azaka so rote nja Sa- tani vo. ¹⁶ Oko ondro toko aza Kristo'ba yi ka'dote

ävuzii be katidri anyaro ya, beɾo anyari ta ànyaro otine, ago ko ngalängyi o'bane kånisa dri, tana ko'ba kånisa kotita ävuzii se ɾote iɾe ro robe. ¹⁷ 'Di'desii se kayibe losi kado oye oso dri'bai ronye beɾo tana usune kadoro kuguyi päläti uru robe kadoro amba, para ndrana ànya se kayibe losi mbara oye ugu taope si ndi miemba be iyi. ¹⁸ Tana taegyí ka ata ekye: "Nyembe kala 'danngo ro ko ondro nyate ugu losi oye sina inya otone owo," ago "losioye'ba, beɾo ndi päläti ndaro ozone." ¹⁹ Ate 'di'desi aza kicu miri nyeri tana ko e'be gi-alo ezi tazevoedre'bai ritu kode amba lutu. ²⁰ Ànya se cini kayibe takozí oye mi'bi drí na ɾo miamba ya, tana ambana kuturi robe. ²¹ ɾo orivoya Lu kandra ndi Kristo Yesu be ndi malaikai alokado be ma mi eji tanngaem-baro kwoi orone teinye 'di gyele ako kode ko 'diaza lune ayani ngase aza nyabe oyena ya. ²² Miye ta ko karagbagba ro dri'o'ba si 'diaza se nda odine ruindune Opi ri dri. Nyoloci mi ko takozí azii roya, nyagaga andivo miro wäriro. ²³ Mimvu ko toto gyi ayani, oko mimvu vino fere ta ya miro rota, tana mi orivoya adravoro ondoalo. ²⁴ Takozii lidri azaka ro ɾo orivoya nbelero ondrene, ago takozí ànyaro ka ànya ugu mileya vure ya; oko takozii azaka ro andrete le kovolesi. ²⁵ Kpa oso inye andre taoye kado te nbelero, ago ca ànya se andre kote nbelero ro àni kote da'done.

6 Ànya se orivoya iyeärii beɾo ànyari 'desii ànyaro orone, ukyi 'diaza ata ta undiro 'da ävuru Lu ro ndi ngaemba amaro be lomvo. ² Iyeärii se 'desi nai Kristo'ba ro beɾo ko ànyari ànya mawone, tana ànya orivoya ädrupii ànyaro. Ka'do inye, ànyari ruindune ànyari ndra, tana ànya se kabe takado losi ànyaro ro usuna ànya orivoya taoma'bai se ànya kulube owo. Beɾo miri nga kwoi embane ago opene. ³ Nda se kabe ta to aza emba ago koletadri kote ata ngye Opi amaro Yesu Kristo robe ago ngaemba mätu amaro robe ⁴ vate driungyi be ago ni nga aza ko. Nda orivoya ole koziro be kalawasane ago kalaopene ta ata rota, ago nonye ono ka yaoko, kaladiri, kalambäri, tausú undiro be ezi, ⁵ kalawasa 'duro ni lidri se drí na usu ta ko ago se orivoya tanngyeako resi. Ànya kusuyibe ekye mätu orivoya liti a'doro ngaemba be ro. ⁶ Oko, mätu ka

'dio'ba ngaemba be, ondro ngase nda be sina kojo nda te owo. ⁷ Mèzi e'diyi 'bädri ya ya? Mèzi nga aza ko! Månina e'di ungyine ni kigyese ya? Månggyi nga aza ko! ⁸ Ka'do inye, ondro ama orivoya ngaonya be ago bonngo be, 'do beɾo ama ojone. ⁹ Oko ànya se koleyibe a'done ngaemba be kalapa taojo roya ago abari amba amamaro ndi ole koziro be ru ànya te, se ka ànya ese vuru perene ago enjine. ¹⁰ Tana parata lu orivoya paji ta cini undiro ro. 'Di azaka se kabe ojo a'done sina anarute ni taoma yasi ago ya ànyaro lesite tusu amba be. ¹¹ Oko mi, mano Lu ro, mina andivo miro ni nga cini kwoi ri. Nyojo osone tanngye, a'do lu'baro, taoma, ngalu, yaingyi ndi tokyeako be vo. ¹² Mimu umukyeyke taoma ro mbara cini miro si, miru adri äduako robe andivo miro ri, tana ta adri ono rota anjioko Lu zi mi te tuse nyedrete ngyiri nyayo taoma miro tana te tazevoedre'bai amba kandra owo. ¹³ Mata mi, Lu se kabe adri ozo ni ngacini ri ono kandra, ago Kristo Yesu kandra, se edrete ngyiri ayo taoma ndaro tana te Poneto Pilato kandra, ¹⁴ ota miro orone ago ànya ätine ngyero madale Tu se Opi amaro Yesu Kristo ka'daruna 'da sina si. ¹⁵ Lu o'bana ta 'do 'da a'done tu ngye na si, Lu se ni kado ago toto ni 'Dimiri'ba yi, 'Bädri'ba 'bädri'bai ro ago Opi opii ro. ¹⁶ Nda toto ni ongwaaako, nda ka ori ngaeyi se 'diaza ni ko osane kigye ya. 'Diaza alo ndre nda kote, 'diaza alo unina ko cu nda ondrene. Taoro ndi mbara be ka'do ndäri äduako! Amen. ¹⁷ Mita ànya se orivoya ngaemba be ngà 'bädri ono rosi ko a'done driungyi be, ko mi ànyaro o'bane ngà vociako ngaemba ro dri, oko Lu dri ayani, se kabe ngacini ozo ämäri dritai ro a'doza ämäri riyä si. ¹⁸ Mita ànya takado oyene, a'doza ngaemba be losi kado si, ka'doyi robe dritai ro nja ngala'done azii be. ¹⁹ Liti ono yasi ànya odronayi nga 'da kuru andivo ànyaro ri ngaodro se a'dona 'da kotopa ɾatara ro ro tu mileya ta. Ago 'dooko ànya a'donayi 'da mbara ro a'done adri se endaro be. ²⁰ Timoteo, nyäti ngase äpärite mirigye 'do londro ro. Mina ata undiro ndi kalawasa amaama robe se orivoya koziro lidri azaka kabe uzina "Tauni" 'do. ²¹ Tana aza-kana ekye iyi sina, ago tana si ànya ijeyi liti taoma rote. Tai'dwero Lu ro kori ami cini be.

2 TIMOTEO

1 Ni Paulo, lazo'ba Kristo Yesu ro ole Lu rosi resi, azote ta adri se a'ba tana te ɾo opene se ma'dote sina rudro'be Kristo Yesu be si. ² Timoteo, ngwa se mulu tawi ri: Lu Täpi ago Kristo Yesu Opi amaro kozo tai'dwero, yauni ndi taliatokpe be miri. ³ Ma aro'boya ozo Lu, se mabe ruindu rigye ya nggye si, oso zutui maro koyebe ronye. Ma aro'boya oye ndäri mate ta miro oyina ondoalo mätu maro ngäkyi ndi kitu be si ya owo. ⁴ Ma miendre miro tana oyina, ago male mi ondrene ya cini si, tana ma'do robe riyä amba be. ⁵ Ma taoma nggye se nya'dobe sina tana oyina, taoma se ladra miro Loisi ndi endre miro Yunisi ka'do kpate sina 'do. Mänite endaro anjioko nya'do kpate sina. ⁶ Ta ono ro ma tana logo drí miro ya ngapäri se Lu kozote miri drí maro o'ba si midri 'do mi'ba ka'do 'du lidriidriro. ⁷ Tana Tori se Lu kozobe ämäri ko ama o'baza turi ro; oko Tori mbara ro, nggalu ndi andivo rita be ro. ⁸ Ka'do inye, nya'do ko driupi ro, tazevoedrevoya ta Opi amaro rota; nya'do kpa ko driupi ro ta ma, kamba'ba ta Kristo rota ono ro. Oko, nyal'a'do rueza ta Lazokado rota, oso Lu kabe mi tomba tana ro ronye. ⁹ Nda pa ama te ago zi ama te a'done lidri modo ndaro, ko tase màyebe rosi, oko ta tausuu modo ndaro ro ndi tai'dwero be si. Nda ozo tai'dwero ono te ämäri Kristo Yesu si teinye 'bädri etoako, ¹⁰ oko yauono aka'date ämäri ikyi 'Diopa'ba amaro, Kristo Yesu rosi. Nda pe mbara odra rote ago lazokado si nda ka'da adri ongwaako te. ¹¹ Lu ka'da ma te lazo'ba ro ago miemba'ba ro Lazokado opene, ¹² ago ta ta ono rota ma rueza ni ta kwoi ta no. Oko ma'do ko driupi ro, tana mäni nda se mayitate kigye ono te, ago mäni ɾote endaro nda orivoya mbara be nggase mäpärite nda rigye ta Tu ana rota ätine londro ro. ¹³ Nyäti atà tanngye ro se memba mibe sina 'do ndi, ka'do taka'daro ro miri osone voigye, ago miri tao-ma ya ndi nggalu se orivoya amaro rudro'be Kristo Yesu be si ya. ¹⁴ Mbara Tori Alokado rosi, se kabe ori ama ya, nyäti nga kado se äpärite mirigye 'do. ¹⁵ Minite 'dicini wari Asia roya, Fugelu ndi Eremogene be kpa, nayirute ni maresi. ¹⁶ Opi kaka'da yauni katidri Onesiforusa ro ri, tana nda i'dwe ma te tuna amba. Nda a'do kote dri-upiro a'do maro kamba ya ta, ¹⁷ oko tuse nda kesabe dori Roma ya si, nda eto ma urite madale nda usu ma te. ¹⁸ Opi kozo yauni ndaro ndäri Tu gi ana si! Mini ɾote kado nda pa ma te liti amba yasi Epeso ya.

2 Ka'do inye, mi ngwa maro, nya'do mbara ro tai'dwero amaro rudro'be ya Kristo Yesu be si. ² Miru nggaemba se nyeri ma be tana opevoya tazevoe-dre'bai amba kandra 'do, ago nyocope ànya lidri tanngye'bai ri, se uninayi kpa ndi azii embane. ³ Nyezaru ama yibe oso kyila'ba 'diri Kristo Yesu ro ronye. ⁴ Kyila'ba se kabe kama iro oye dri'ba ndaro se kabe ugu ota ozo 'do usiza dro'beru kote taoye ori 'diawi robe. ⁵ Kyekye'ba se kabe umu kyekye ya unina ko ngapäri urune e'be gialo nda orona ota lutu. ⁶ Ämvuoso'ba se koye losi te mbarasi onyana donggo jalia ro kati. ⁷ Nyusu ta tase mabe atana ono ro, tana Opi ozona tauni 'da miri vona cini uniza. ⁸ Miyi ta Yesu Kristo ro, se enggate ni odra yasi, se orivoya ni zelevu Dawidi ro, oso embate Lazokado se mabe opena ya ronye. ⁹ Tana ma Lazokado ope, ma rueza ago embe ma kpate nyori si oso otapere'ba ronye. Oko ata Lu ro embe ko, ¹⁰ ago mingyi rriti nggacini rote ta lidri onjionji Lu ro rota, tana ànya ka'do robe kpa nggaoparo se kabe ikyi Kristo Yesu si ago kabe taoro äduako ezi robe. ¹¹ Ono orivoya ata nggye yi ekye: "Ondro màdrate nda be, màrina kpa nda be. ¹² Ondro mà gi'du ugu rriti ingyi, mìmìrina 'di kpa 'da nda be. Ondro màga kala ndaro te nda ogana kala amaro kpa 'da. ¹³ Ondro mà'do ko 'diri, nda iro gi 'diri, tana nda ni ko kala andivo ndaro ro ogane." ¹⁴ Nyologo ta ono tana lidri miro dri, ago nyozo nggaemba lämu'du ro drí ànyaro otana si Lu kandra ko kyila oyene ta atà rota. Se ye takado ko, oko ka gialo lidri se kabe taeri perena. ¹⁵ Nyojo mbara cini si mi ka'dane nggye Lu mile, oso losi'ba se drîna kupi kote ta losi ndaro rota ronye, se kabe lazo Lu ro tanngye ro embana nggyero ronye. ¹⁶ Minaru pere ni ata luako'ba ro resi se ka gialo lidri pere lozo ni Lu resi. ¹⁷ Miemba nonye ono laba orivoya laza nyendero se kabe iza onya ronye. Lidri ritu se kembayi tase nonye ono be ni Umenaio ndi Fileto be. ¹⁸ Ànya e'beyi liti tanngye rote ago uguyi taoma tao-ma'bai azaka ro gburute ugu ata si ekye efo amaro ni avo yasi tana kye ɾote nja. ¹⁹ Oko kotopa nggyiri se Lu kedrebe ànina ko kandane; ago egyi ota kwoi te dri-igye ekye: "Opi ni ànya se orivoya ndaro kai te" ago "Nda se kabe ata ekye nda orivoya Opi ro beɾo ruonane ni ugu takozu oye yasi." ²⁰ Zo 'desi ya lakaza saani ro; denbele ro, ndi dritoto robe orivoya, azakana edete ni mo'di ndi logo läguläguro be yasi, azakana ni ice ndi ludri be yasi; azakana ta tu lämu'du azaka rota, aza-

kana losi ete oyeru. ²¹ Ondro 'diaza ka andivo ndaro o'ba wäriro ni ngacini undiro kwoi risi, ayena losi lämu'duro 'da nda si, tana adi nda te ago te nja losi 'Desi ndaro ro oyeza, rote nja losi cini kado oyeza. ²² Mina taoye agoanji ro, ago miso tangye, taoma, ngalu ndi taliatokpe be vo, troalo ànya se ya wäriro si kayibe Opi uzi ta ngaoparo ta yibe. ²³ Oko minaru pere ni amaa- ma ndi kalawasa tauniako si resi; mini ndi ànya kayi kalaope ezi. ²⁴ Ruindu'ba Opi ro beṛo ko kalaopene. Beṛo ndäri a'done yauni be lidri cini ri, miemba'ba kado ago yaingyi be ro, ²⁵ nda se orivoya ata liyaro be ondro kate kyila'baazii ndaro drîna otana owo, a'dona Lu ozona kandrakado 'da ànyari drietaza ago ikyiza tangye unine. ²⁶ Ago 'dooko drî ànyaro ogona usuna takado 'da ago opanayi vo 'da ni abari kicu'ba ro yasi, se ru ànya te ago 'ba ànya te ole ndaro orone ono.

3 Miyi ta ono kado tana rriti a'dona 'da tu äduro si. ² Lidri a'dona andivo iro lulu ro, yagäru be, driungyi be, ago ngaodo be; ànya a'donayi 'da la'dao'da o'da ro, uti'bai oroako, aro'boya oyeako, ago mätuako; ³ ànya a'donayi 'da ngaluako, yauniako, kyere'bai ro, andivo rita ako ago siomba be; yanai osona 'da takado lomvo; ⁴ ànya a'donayi 'da ta 'diriako, takadoako, ovanayi 'da driungyi be; ànya lunayi riyä awi 'da ndrani Lu drisi; ⁵ ànya urunayi mätu amaro 'da lomvo voro, oko oganayi mbarana zo. Minaru pere ni lidri nonye ono resi. ⁶ Azaka ànyaro koloci zo lidri ro yasi ago kayi drîuru 'ditoko mbaraako be se orivoya te ngalängyi be ta taenji ànyaro rosi ago se orokalanate ole toto takozu rosi, ⁷ 'ditoko se ondoalo kayi ugu iyi emba oko se ni kote alona tangye unine. ⁸ Ago oso Yanayi ndi Yamebera be edrete n̄bi Musa mile ronye, lidri kwoi edreyi kpate n̄bi inye tangye mile, lidri se tauni drina ro ye losi kote ago se taoma na enjirute. ⁹ Ago ànya ri ushwene ga lozo te i'do, tana 'dicini unina ndi anjioko ànya orivoya drîako. 'Do ni ngase modona ka'dobe Yanayi ndi Yamebera be ri owo. ¹⁰ Oko miso miro te ngaemba maro vo, a'do maro vo, ndi a'do ori maro robe; mindre taoma maro te, yaingyi maro, ngalu maro, rriti ingyi maro, ¹¹ ruezä maro, ndi ta lomvoluwu maro robe te. Mini tase cini ka'dobe märi Anetiokia, Ikoniuma ndi Lisetra be ya te, ta ruezaro se koziro mingyibe ana! Oko Opi pa ma teni ànya cini yasi. ¹² 'Dicini se kolebe ori lu'ba ro rudro'bero Kristo Yesu ya orine ezana ndi; ¹³ ago lidri undiro ndi 'diodo'bai be ugunayi a'do ndi koziro para ndra, ugunayi azii odo ndi ago odonayi andivo ànyaro kpa. ¹⁴ Oko mi, miri 'du tangye se emba mi te ago mimate nggyiri kigye ya. Mini miemba'bai miro te, ¹⁵ ago miyi tana teṛo anjioko roni tuse mibe ngaganwa rosi, mini Taegy Alokado te, se orivoya ni mbarabe tavouni se kabe 'dilepe le tangoparo re taoma si Kristo Yesu ya ozone miri. ¹⁶ Taegy cini tavousuna ni Lu resi, ago ro orivoya kado tangye em-

baza, drîo'biza, taenji onaza, ago ugu tangambaro ori nggye oriro embaza, ¹⁷ tana mano se kabe ruindu Lu ri ka'do robe embambaro ago ko'de robe ree taoye cini kado oyene.

4 Lu ndi Kristo Yesu be kandra, se opena vure 'dise lidriidri ro ndi avo be ro 'da, ago tana nda ka ikyi 'dimirine oso 'Bädri'ba ronye, mata mi ² lazo opene, ugu opene 'duro (tu kado kode ko kado ya), a'done nja 'di leyene, driotane, ago agoago ozone, miri ngaembane yaingyi amba si. ³ Tu esana 'da se lidri ogana 'da zo tamiembaro nggye erine, oko osonayi 'da ole modo ànyaro ro vo ago kotonayi miemba'bai amba amba 'da andivo ànyaro ri se itinayi tase bi ànyaro kolebe erine 'da. ⁴ Ànya onanayiru 'da ni ugu tangye erivoya ago oganayi bi ànyaro 'da ta awi copecopero erine ayani. ⁵ Oko beṛo miri edrene nggyiri tu a'do cini na roya, nyiingyi rriti, miye losi taope'ba ro Lazokado opero, ago minde kama cini miro oso ruindu'ba Lu ro ronye. ⁶ Oko ma, tu esate adri maro ozoza ngapäri ronye Lu ri, tu esate märi, ori ono e'beza. ⁷ Maye kyila kado te, mande umukyekye te ago mäti taoma te. ⁸ Ago yauono ngapäri ngaopere ro se ozobe märi ta ori tangye si rota ka ma kwote. Ngapäri ono Opi, vureope'ba nggye, ka oye ozone märi Tu ana si ago ko giallo märi, oko kpa vona se cini kabe ruka'da ndaro kwotena ngalu si kai ri. ⁹ Nyojo mbara cini si ikyine mare ndraro. ¹⁰ Dema lapate ago go lu te 'bädri ono ayani ago e'be ma te, ugu oyite Tesalonika ya, Keresekeke oyite Galatia ya, ago Tito oyi kpate Dalemata ya. ¹¹ Toto Luka ni orivoya mabe. Miru Marako ago nyezi nda mibe, tana nda unina ndi ma opane losi ya. ¹² Mazo Tukiko te Epeso ya. ¹³ Ondro nyate ikyi oko, miru dhudhu maro se me'bebe Troasa ya Karepu be 'do, nyezi bukui kpa, ago para ndrara se egyibe kyini dri 'do. ¹⁴ Alegezanda toka'ba ye ma te pari koziro; Opi logona votaro 'da ndäri ta tase nda koyebe rota. ¹⁵ Nya'do vookwa be andivo miro ta ni ndäri, tana nda edrete n̄bi lazo amaro mile. ¹⁶ Tu käti maro vo vure ro ya si, 'diaza edre kote mabe magaga andivo maro te; vona cini e'be mate iṛe. Lu kologo taezana gi ko ànya dri! ¹⁷ Oko Opi rite mabe ago ozo ngatomba te märi, ago ma'dote mbara be lazo opene nggye Atrai cini ri erine, ago apa ma teni taezaro odra ro yasi. ¹⁸ Ago Opi opana ma 'da ni ta cini undiro risi ago uruna ma 'da londroro Miri 'Bädri'ba vo'buyakuru ro ndaro ya. Rärü ka'do ndäri rri äduako ago äduako! Amen. ¹⁹ Mazo mede Pirisila ri ndi Akwila be ago katidri Onesiforusa ro ri. ²⁰ Eraseto rite Korinto ya, ago me'be Trofimusa te Miletu ya, tana nda orivoya adravo ro. ²¹ Nyojo mbara cini si ikyine teinye meṛi ri esaako. Eubulu, Pudena, Lino ndi Kulida be zoyi mede ànyaro ämiri, ago 'di cini azaka se Kristo'ba ro yeyi kpa inye. ²² Opi ka'do tori miro be. Tai'dwero Lu ro ka'do ami cini be.

TITO

1 Ni Paulo, ruindu'ba Lu ro ago lazo'ba Yesu Kristo ro resi. Anji ma te ago azote taoma lidri onjionjiro Lu ro opane ago ànya lelene tanngye se embate mätu amaro si re, ² se ànju zevona te mio'ba adri äduako ta ro dri. Lu se ga kowe ko ono, 'ba ta adri ono ro ni àmàri ro teinye 'bädri etoako, ³ ago tu ngyena si oko nda ka'date àmàri lazo ndaro ya. Tase ono àpàrite mări, ago medretazevo te ota Lu Opa'ba amaro ro ronye. ⁴ Ma taegyì Tito, ngwa ngye maro taoma ya se amaro ono ri. Lu Täpi ago Kristo Yesu Opa'ba amaro kozo tai'dwero ndi taliatokpe be miri. ⁵ Me'be mi te Kurete ya, tana minina ndi ngase ko ngye ogo o'bane ngye ago 'di'desii Känisa ro o'bane 'ba'desii cini yasi. Miyi ta ngaembaro maro tana: ⁶ beṛo dri'ba ri a'done koziako; beṛo ndäri a'done toto toko alodi be, ago ngwai ndaro beṛo a'done taoma'bai ro ago ko a'done liku siomba kode taoroako robe. ⁷ Tana dri'ba orivoya voondre'ba losi Lu ro ro, beṛo ndäri a'done koziako. Beṛo ko ndäri a'done driungyi'ba ro kode onngane ndri kyilaro kode yi ufu'ba ro wa si kode yagäru be ta parata rota. ⁸ Beṛo ndäri a'done ngwazi ondre'ba ro ago tase orivoya kado lune, beṛo ndäri andivo ritane, a'done ngye, alokado, ago embaemba ro. ⁹ Beṛo ndäri lazo se ànina ndi taoyine kigye ago se letadri ndi tamiembaro be àtine anda. Liti ono yasi nda a'dona ndi mbara be miomba ozone azii ri ta ngaembaro ngye si ago ka'dana uje ànya se kedreyibe nbi lazo mile ro kpa. ¹⁰ Tana amba orivoya, se kabe ogbo ago kabe azii odo ataawi ànyaro si, ndrana ndi ni ànya se tozarute ni Yudai lakosi iyi. ¹¹ Beṛo ata ànyaro drîna o'bine, tana ànya kayi katidri cini gburu ngaemba se beṛo ko ànyari embane si, se vona cini orivoya driupiro ugu ta parata usuro ta. ¹² Alo aza Kurete'bai ro se orivoya nebi modo ànyaro ro ata te ekye: "Kurete'bai orivoya ondoalo koweoga'bai koronyai vocowaro koziro yi, ago tovo ngalote'bai." ¹³ Tazevoedre ono orivoya ngye, ta'doro beṛo miri drî ànyaro o'bine mbara, tana ànya ka'doyi robe taoma 'diriro be ¹⁴ ago ko taawi copecopero Yudai ro ndi ota lidri se koga tanngye be zo ono ro ugu àtine. ¹⁵ Ngacini orivoya wäriro ànya se andivo ànyaro orivoya wäriro kai ri; oko nga aza i'do wäriro ànya se orivoya undiro ago taomaako ri, tana tauni drî ànyaro ro ndi tausu ya ànyaro robe a'dote undiro. ¹⁶ Ànya kayi ata ekye yini Lu te, oko taoye ànyaro galkalana te. Ànya

orivoya yaoso be ago taoroako, ojo ko nga aza kado oyene.

2 Oko beṛo miri tase koletadri be tamiembaro ngye be embane ayani. ² Nyemba agoambago a'done trwe, tavousu be, ago andivo ritane, a'done 'diri taoma ànyaro ya, ngalu be, ndi rriti ngyi be. ³ Kpa oso inye, nyemba tokoadraṅwai ta oyene oso beṛo 'ditoko ri oyene ronye ori alokado orine ayani. Beṛo ko ànyari a'done kyere'bai ro kode iyeäri ro wa ri. Beṛo ànyari tase kado embane ayani, ⁴ tana kembayi 'ditokoza robe àgo ànyaro lune ndi ngwai be, ⁵ a'done andivo ritaritaro ago wäriro, ago a'done 'ditoko kado se kabe andivo ànyaro logo àgo ànyaro zelee ronye, tana ukyi 'dianza ata ta undiro 'da lazo se kikiyi ni Lu resi ono lomvo. ⁶ Kpa oso ono ronye mita agoànji kpa a'done andivo ritaritaro. ⁷ Nga cini yasi beṛo andivo miro ri a'done taka'daro taoye kado ro ro. Nya'do ngye ago miye ngaemba miro ya cini si. ⁸ Nyemba tase ngye se ànina ko kozine 'do ayani, tana kyila'baazii miro a'ba robe driupiro ka'doyi robe takozii aza ako itine ama lomvo. ⁹ Iyeärii kologoyi andivo ànyaro 'desii ànyaro zelee ago ta ànyaro kusi 'desii ànyaro nga cini yasi. Beṛo ko ànyari tadri 'desii ànyaro ro ozane kyirikyiri ¹⁰ ago ko nga kugune ni ànya rigyesi. Oko, beṛo ànyari ka'dane anjioko ànya ondoalo orivoya kado ago 'diri, tana ànya keziyi liku robe tanngaembaro Lu Opa'ba amaro ro ri tase cini ànya kayibe oyena ya. ¹¹ Tana Lu ka'da tai'dwero ndaro te ta ngaopa rota, 'dicini ri. ¹² Tai'dwero se ana ozo tanngaembaro te àmàri ugu ori luako e'bene ndi ole 'bädri ono robe, ago ori andivo rita ro orine, ngyero, ago orine lu'ba ro 'bädri ono ya, ¹³ ondro màte Tuse kado màbe mio'ba tana ro kwotena, tuse 'desi para Lu ago Opa'ba amaro Yesu Kristo ro ka'daruna 'da sina si. ¹⁴ Nda ozo andivo ndaro te ama ta, ago pa ama teni takozii cini yasi ago 'ba ama te lidri wäriro se a'dote modo ndaro ro ago te orivoya nja takado oyene. ¹⁵ Nyemba nga kwoi ago miye ta drikaca cini miro si agoago ozo si ago mitadri ta miro eri'bai ro. Mi'ba aza ànyaro kondrevo ko ndra midrisi.

3 Nyologo ta lidri miro dri andivo ànyaro logone 'dimiri'bai zelee ndi drikaca'bai be, ànya orone, ago a'done nja takado oyene ta cini yasi. ² Nyata ànyari ko taundi atane 'dianza lomvo, oko a'done liatokpero ago bereazi ro, ago ondoalo a'do tokyeako ka'dane ayani 'dicini ri. ³ Tana ama andivo sedri orivoya amama ro,

taoroako, ago odo ama kpate. Ama orivoya iyeäri ngaole wairo ndi riyä dritoto be ro. Màri ori amaro te yaoso ndi mawi be ya; ya azii ro osote ama lomvo ago ya amaro osote ànya lomvo. ⁴ Oko ondro yaí'dwe ndi ngalu Lu Opa'ba amaro ro kaka'darute oko, ⁵ nda pa ama te. Ko ta takado aza se andivo amaro koyebe rosi, oko ta yauni modo ndaro rosi nda pa ama te Tori Alokado si, se kani uti to'diro ozo ämäri ndi ori to'diro be ugu ama ojo si. ⁶ Lu eda Tori Alokado te amba ämä-dri Yesu Kristo Opa'ba amaro si, ⁷ tana tai'dwero ndaro si a'ba ama robe ngye Lu be ago mà'do robe uru'ba adri äduako se màbe mio'ba tana ro ta. ⁸ Ono orivoya ata ngye yi. Male miri ta atane amba ta kwoi ta, tana ànya se kayibe taoma Lu ya kuguyi takado oye robe tu ànyaro ya, se ɾo orivoya kado ago ɾo oyene 'dicini ri. ⁹ Oko mina kalawasa amaama ro, ta gyorongoloro zu-

tui ro, kalaope, ndi kyila oye ta ota rota be. Ànya orivoya tavociako yi ago kadoako. ¹⁰ Nyozo ngaemba toto perena ritu 'dise kabe ta rulonyi ro ezi ri, ago miye ta aza ko ndra nda be. ¹¹ Mini ndi 'di inye 'do enjirute, ago takozii ndaro ka'date anjioko nda orivoya koziro. ¹² Ondro mazo Aretena kode Tukiko te mire oko, nyojo mbara cini si ikyine mare Nikopoli ya, tana maratate orine meɾi si lau. ¹³ Nyojo mbara cini si Zena ota'ba ndi Apolo be opane aba ànyaro etona ya, ago mindre kado ànya ka'do ngacini se ànya kolebe be. ¹⁴ Lidri amaro beɾo ta unine ugu takado oyene tu ànyaro ya, tana kozoyi nga robe ta lemeri rota; beɾo ko ànyari ori losiako orine. ¹⁵ Ànya se orivoya mabe zoyi mede miri. Miye mede amaro bereazii taoma ya ri. Tai'dwero Lu ro ka'do ami cini be.

FILEMONA

1 Ni Paulo, kamba'ba ta Kristo Yesu rota, ndi ädrupi amaro Timoteo be resi. Bereazi amaro ago losioye'ba azi Filemona ri, ² ndi Känisa se kabe kalakoto zo miro ya, ago endreŋwa amaro Afia, ndi kyilaoye'ba amaro Arekipo be ri: ³ Lu Täpi amaro ndi Opi Yesu Kristo be kozo tai'dwero miri ndi taliatokpe be. ⁴ Ädrupi Filemona, mämätu mi ta tu cini si, ma ävuru miro uzi ago ma aro'boya ozo Lu maro ri, ⁵ tana ŋgalu miro lidri cini Lu ro ri ma tana erina ndi taoma se nya'do be sina Opi Yesu ya be. ⁶ Mätu maro ni no tana rumora amaro mibe oso taoma'bai ronye ezina tauni amba äru cini ro 'da se ma'dobe sina ori amaro rudro'be ya Kristo be si. ⁷ Ädrupi lulu ro, ŋgalu miro, ezi riyä amba te märi ndi ŋgatomba amba be! Nyi'dwe lidri cini Lu ro yana te. ⁸ Ta ono ro mäni ndi a'done turiako, oso ädrupi miro Kristo ya ronye, mi otane tase beŋo miri oyene oyene. ⁹ Oko tana mulu mi, 'ba ni ma mi eji no. Ma ta ono oye ma gica Paulo, lazo'ba Kristo Yesu ro, ago yauono kpate kamba'ba yi ta ndaro ta. ¹⁰ Ma taeji vo Onesima roya, se ni ŋgwa ma modo ro Kristo ya, tana mabe kamba ya ono si ma'dote täpi ro ndäri tori voro. ¹¹ Sedri ta ndaro si mi kote, oko yauono ta ndaro usina mi ndi riti ma be. ¹² Ma ndana ozo kovole mire yauono, nda orivoya tapara yi märi, ¹³ male nda etane orine noŋwa ma be, vose mabe kigye kamba ya ta lazokado rota ono ya, tana kuni robe ma opane vo miro ya.

¹⁴ Caoko, mänina ko mi gbirine ma opane; malena ro miri oyene ole dritai ro modo miro si. Ago mänina ko ŋga aza oyene madale milena tadrina lutu. ¹⁵ A'dona Onesima narute ni miresi tuna fere, tana migo miru nda robe kovole 'du. ¹⁶ Ago yauono nda kote toto iyeäri yi, oko te ndrani iyeäri ri; nda te orivoya ädrupi lulu ro yi Kristo ya. Nda märi orivoya tapara yi! Ago nda a'dona te miri tapara ndra ro, riti oso iyeäri ronye ago oso ädrupi Opi ya ronye. ¹⁷ Ago ondro nyusu ta maro te oso azi miro ronye, miru nda kovole kpa oso milena ma urune ronye. ¹⁸ Ondro nda koye ŋgakozi aza te miri kode kuru ŋga aza teni mirigyesi, miti otina märi. ¹⁹ Megyi ta ono te drí ma modo rosi. Ma Paulo, mazona vona 'da kovole miri. (Beŋo ko märi ta logone logo midri, tana anjioko nyozo modo miro te märi.) ²⁰ Ka'do inye, ädrupi maro, miye takado ono märi ta Opi rota, oso ädrupi ronye Kristo ya, nyi'dwe ya maro! ²¹ Mama ndi endaro, oso mabe ta ono egyi ono ronye, anjioko miyena tase mabe ejina ono 'da, ro endaro mäni ndi miyena 'da ro ndra. ²² Nyede vo kpa 'da märi, tana mio'ba maro ya Lu ozana mätu ami cini ro tadrina 'da ago logona ma 'da kovole amire. ²³ Epafera, se orivoya kamba ya ma be ta Kristo Yesu rota, zo mede ndaro ämiri, ²⁴ ago losioye'ba azi maro Marako, Arisetareku, Dema ndi Luka be kpa inye. ²⁵ Tai'dwero Opi amaro Yesu Kristo ro ka'do ami cini be.

EBERE'BAI

1 Tu kyeno si Lu atate zutui amaro ri tuna amba ago liti amba yasi nebii si, 2 oko tu äduro kwoi si nda atate ämäri Ngwa ndaro si. Nda si a'ba 'bädri te, se Lu konji nda be a'done drimbi'ba nga cini ro tu äduro si owo. 3 Nda kani lägu ngaeyi Lu ro ro ka'da ago a'dona gi gya oso Lu modo ka'dobe ronye, ka ugu 'bädri ätini ata mbaraekye ndaro si. Lidri e'be takozii ta ondena vosi oko, nda rite vuru vo'buyakuru ya drígwo Lu Mbarapara roya. 4 A'ba Ngwa te ndrani malaikai drisi, ävuru se Lu kozobe ndäri kpa ndrani ànyaro drisi. 5 Tana Lu ata kote alona malaika alo aza ndaro ri ekye: "Mi orivoya Ngwa maro; ondro ono ma'dote Täpi miro." Ca Lu ata ta malaika alo aza ro kote ekye: "Ma'dona 'da Täpi ndaro, ago nda a'dona 'da Ngwa maro." 6 Oko ondro Lu kate oye Ngwa ndaro ezone utine Ngwa kayo ro 'bädri ya oko, nda atate ekye: "Malaikai Lu ro vona cini be ro nda mätune." 7 Oko ta malaikai rota Lu atate ekye: "Lu 'ba malaikai ndaro te oso oli ronye, ago ruindu'bai ndaro te oso leko asi ro ronye." 8 Ta Ngwa rota, caoko, Lu atate ekye: "Äye Lu, miri 'bädri'ba miro ro orina 'da äduako ago äduako! Nya lidri miro mirina tangye si. 9 Nya tase nggye lu ago ya miro osoro nggase orivoya koziro lomvo. 'Doni tase Lu, Lu miro konji mibe tana ro ago ko'debe riyä taoro ro ozone ndra miri ni se nda kozobe azii miro ri drisi owo." 10 Nda ata kpate ekye: "Mi, Opi, etosi mi'ba 'bädri te, ago drí modo miro rosi mi'ba vo'buyakuru te. 11 Ànya a'dona 'da i'do, oko mirina 'da; ànya a'dona 'da uku ro oso bonngo ronye. 12 Nyepana ànya 'da oso dhudhu ronye, ago otozana ànya 'da oso bonngo ronye. Oko mi orivoya ondoalo drí alo dri, ago ori miro äduna i'do alona." 13 Lu ata kote malaikai alo aza ndaro ri ekye: "Miri nonjwa drígwo maro ya madale ma'bana kyila'baazii miro lutu oso koto pa ronye pa miro zeze." 14 'Dooko malaikai ni e'diyi ya? Ànya orivoya torii se kabe ruindu Lu ri ago nda zote ànya se kabe ngaoparo uru opane.

2 Ta'doro be ro ämäri tangye se cini mèri tana te ana ätine anda, ukyi mà'do'da ruonaonaro ni kigyeyi. 2 Lazo se ozote zutui amaro ri malaikai si aka'date endaro, ago 'diaza se koso kote voigye kode koro anya kote usuna taezaro se sindi usune ndäri ndi. 3 Ka'do inye, màpanavo 'bo enwanye ondro ka'do màgabi kote ngaoparo se para ono tana erine ya? Opi andivo ndaro ayota ngaoparo se para ono rote ro kati, ago ànya se keriyi nda te ka'dayite ämäri anjioko ànya

orivoya endaro. 4 Ago tuna giallo ono ya Lu loci tazevoedre ndaro ànyari ya te ugu talaro ro amba ndi rubä be oye si ago ugu nggapäri Tori Alokado ro ozo si oso ole ndaro ronye. 5 Lu 'ba malaikai kote 'dimiri'bai ro 'bädri se to'di kabe ikyi ana dri, 'bädri se mabe tana opena ono. 6 Oko, oso atate orivoya vo aza ya taegyiyi ronye ekye: "Lidri 'bo e'diyi ya, Äye Lu, miri ta ndaro usune; se toto lidri yi ono miri tana otine ya? 7 Mi'ba nda te girinjwa tipari ni malaikai ri; miso 'desi te nda dri ndi taoro be, 8 mi'ba nda te dri'ba nga cini ro." Atate ekye Lu 'ba lidri ni, "nggacini miri'ba ro", ono ro orivoya ngbelero dro'be vona cini. Caoko, màndre lidri kote ugu nggacini miri voya yau. 9 Oko màndre Yesu ndi se ologote girinjwa ondro a'bate pari vuru tipari ni malaikai ri owo, tana tai'dwero Lu rosi nda kodra robe 'dicini ta. Màndre be yauono aso 'desi ndi taoro be te nda dri ta odra se nda kezarube ana rosi. 10 Lu toto ni nggye, se kani nga o'ba ago kani nga cini äti, 'ba Yesu ni nggye ugu rueza si, tana ngwà amba eziza 'desi ndaro la'done. Tana Yesu ni 'dise kabe ànya ugu ngaopara re owo. 11 Yesu kani lidri wäri ni takozii ànyaro risi, ago nda ndi riti ànya se a'bate wäriro be vona cini te Täpi alo be. 'Do ni tase Yesu 'debe kote a'done driupiro ànya uzine ädrupii ndaro owo. 12 Nda ka ata Lu ri ekye: "Miti-na tase miyebe ono tana 'da ädrupii maro ri; màrärüna mi 'da kalakoto ànyaro ya." 13 Nda ka kpa ata ekye: "Mayina ta maro 'da Lu ya." Ago nda ka kpa ata ekye: "Nonjwa ono ma orivoya ngwai se Lu kozobe märi be." 14 Tana ànya rote ngwai oso Lu kabe ànya uzi ronye, ànya orivoya lidri iza be yi ndi kari be, Yesu andivo a'dote ànya ronye ago la'do a'do lidri ro ànyaro te. Nda ye ta ono te tana odra ndaro si nda kepere Kicu'ba, se mbara odra ro robe ro, 15 ago oyena inye si nda 'ba ànya se orivoya iyeäri ro ori cini ànyaro ya ta turi ànyaro rosi ni odra ri te dritai ro. 16 Tana ro orivoya ngbelero anjioko nda ka ko malaikai opana ayani. Oko, oso Taegyiyi kabe ata ronye ekye: "Nda kani zelevoi Abarayama ro opana." 17 'Do takacina anjioko nda a'dote oso ädrupii ndaro ronye liti cini yasi, tana nda ka'do robe Kohani Fopara ànyaro ro 'diri ndi yauni be ruindu ndaro Lu ri ya, tana takozii lidri ro ka'do robe e'bee'be ro. 18 Ago yauono nda unina ndi ànya se ojo tana te opane, tana nda andivona ojo tana te ago ezarute.

3 Ädrupii maro Kristo'ba ro, se äzi kpate Lu si ono! Nyùsu ta Yesu ro, se Lu ezote a'done Kohani Fopara ro taoma se màbe tana itina ono ro. ² Nda orivoya 'diri Lu se konji nda be losi ono oyene ri, kpa oso Musa ka'dobe 'diri losi ndaro ya zo Lu roya ronye. ³ Mano se kabe zo omo usu taoro ndrani zo andivo ri. Kpa oso inye Yesu orivoya kadopara orone ndrani Musa ri. ⁴ Tana, zo cini, amote 'diaza si ago Lu ni orivoya se komo nga cini be owo. ⁵ Musa orivoya 'diri zo Lu roya oso ruindu'ba ronye, ago nda atate ngase Lu kaoyebe tana atane mileya tana ayani. ⁶ Oko Kristo orivoya 'diri oso Ngwa ronye dri'ba ro zo Lu roya. Ama orivoya zo ndaro ondro ka'do màti agoago amaro ndi taoma be gindi anda ngase mà be mio'ba tana ro ta owo. ⁷ Ka'do inye oso Tori Alokado kabe ata ronye ekye: "Ondro ono ka'do nyèri ata Lu rote, ⁸ nyà'do ko taeriako oso zutui amiro ka'do be ronye, tuse ànya kogbobe Lu be ana ronye, oso tuse ànya be orivoya vocowa ya oko, kojoyi mbara ndaro be ronye. ⁹ Lau ànya ojoyi mbara maro te ago ojoyi ma te, Lu kani ata nonye, ànya ndreyi tase mayebe gica ndroa na 'butesu owo. ¹⁰ Ago ma'dote orivoya kyilaro lidri se kai be ago matate makye: 'Ànya orivoya ondoalo tanngyeako ya ànyaro ya ago gayizo ota maro orone.' ¹¹ Ma'dote kyilaro ago ma'ba tao'ba lämu'duro te makye: 'Ànya ri ocine wari se malebe ozone ànyari loliza ana ya te i'do alona!' " ¹² Taoma'bai azi maro, nyà'do miomba be ukyi 'diaza alo ni ami lako a'do 'da ya kozi ago taomaako be ago onaru 'da pere ni Lu lidriidriro resi. ¹³ Oko, vona ro, ukyi aza alo amiro odo 'da takozii si ago a'do 'da taeriako, beḡo ämiri azi opane tu cini si, tana ata gi "Ondro" taegyia ya ono ka ata ämäri. ¹⁴ Tana vo amaro cini losioye'bai azi ro Kristo be ondro ka'do màti taoyi amaro se ama be sina etosi gindi anda le äduro owo. ¹⁵ Ono ni tase taegyia kabe atana owo ekye: "Ondro ono ka'do nyeri ata Lu rote, nyà'do ko taeriako oso zutui amiro ka'dobe ronye, tuse ànya kogboyibe Lu be ana ronye." ¹⁶ Lidri se keriyi ata Lu rote ago kogboyite nda be ana a'diyi owo ya? Vonai se cini olofote ni Ezipeto yasi Musa si kai owo. ¹⁷ Lu a'dote kyilaro a'diyi be ndroa na 'butesu ya? Lidri se koyeyi takozii be kai be, se lo'deyite vurusi avo ro vocowa ya ana. ¹⁸ Ondro Lu ko'ba tao'ba lämu'duro ndaro te ekye: "Ànya ri ocine wari se malebe ozone ànyari loliza ana ya te i'do alona." Nda ka ugu ta a'di ro ata ya? Ànya se kogboyite ro. ¹⁹ Ago màndre ndi, anjioko ànya a'dote mbaraako ocine wari ya, tana ànya mayi ta kote.

4 Yauono, Lu ozo tao'ba te ämäri tana mà'do robe loli se nda kata tana be ono be. Ka'do inye, mi'de mà'do taoti be, ukyi alo aza amiro a'do 'da loli se a'ba tana be ono usuako. ² Tana mèri Lazokado te, kpa oso ànya ronye. Ànya eriyi lazo te, oko ye takado kote ànyari, tana ondro ànya keriyi te oko, ànya ruyi kote tao-ma si. ³ Ago, ama se màbe taoma, màruna loli se Lu

ko'ba tana be ndi. A'dona kpa ndi oso nda katabe ronye ekye: "Ma'dote kyilaro ago ma'ba tao'ba lämu'duro te makye: 'Ànya ri ocine wari se malebe ozone ànyari loliza ana ya te i'do alona!' " Nda atate nonye losi ndaro ande gica te roni tuse nda ko'ba 'bàdri be si owo. ⁴ Tana vo aza Taegyia roya ata ta ono te ta u'du njidrieri rota ekye: "Lu lolite u'du njidrieri si ni losi cini ndaro yasi." ⁵ Ta giallo ono ata kpate to'di ekye: "Ànya ri ocine wari se malebe ozone ànyari loliza ana ya te i'do alona." ⁶ Ànya se keriyi Lazokado be kàti kai usuyi loli se ana kote, tana ànya mayi kote. Ago azakana orivoya se aletadrina te ànya ri urune. ⁷ Ono aka'date nggyero anjioko Lu di u'du aza te, se äzite "Ondro." Ndroa amba vosi nda ata tana te Dawidi si taegyia se äsi mi na be nja ya ekye: "Ondro ono ka'do nyèri ata Lu rote, nyà'do ko taeriako." ⁸ Ondro aba Yosua kozo loli se Lu ko'ba tana be ana gwo lidri ri, aba Lu unina ko ogone tu aza tana atane kovolesi. ⁹ Ka'do inye, tu dri gi'du orivoya lidri Lu ro ri loliza oso Lu kabe ugu loli u'du njidrieri si ronye. ¹⁰ Tana nda se kabe loli se Lu ko'ba tana be uru lolina 'da ni losi modo ndaro ro risi, oso Lu kololibe ni ndaro ri ronye. ¹¹ Ka'do inye, mojo mbara cini si loli ana usune, tana aza alo amaro ori 'da osaako oso ànya ronye tana ta taoroako ànyaro rota. ¹² Ata Lu ro lidriidriro ago losi oyeoyero, kyaka'da ro ndrani sidri ritu bando ro ri. Ka nga olo äbi le vose lindri ndi tori be kabe rudro'be kigye ya, le dusuvo ndi ido kowa robe kabe dridro'be kigye ya; kani ole ndi tavousu lidri robe vurena ope. ¹³ Änina ko nga aza da'done ni Lu ri, ngacini o'bao'baro äpidrina te ago teḡo orivoya driunḡoro mile ndaro ya. Ago beḡo ama cini ri ta andivo amaro ro itine ni ndäri. ¹⁴ Ka'do inye, mi'de màti taoma se màbe tana itina 'do anda. Tana ama orivoya Kohani 'desi Fopara be se oyite le Lu kandra, Yesu Ngwa Lu ro. ¹⁵ Kohani Fopara amaro ko oso nda se ni ko tausune mbaraako amaro ta ronye. Oko, ama orivoya Kohani Fopara be se ojo tana te ta cini yasi oso ama ronye, oko ye takozii kote. ¹⁶ Ka'do inye, mi'de mà'do turiako, ukyi voya giti Lu ro re, se tai'dwero be ana. Lau mùsuna yauni 'da ago mùsuna tai'dwero ndi ama opaza ondro màlete owo.

5 Kohani fopara cini anjite orivoya ni lidri azi ndaro lako ago aka'date ruindune Lu ri vo ànyaro ya, nggapäri ozone ago tori olone ta takozii rota. ² Ago tana andivo ndaro orivoya mbaraako liti amba yasi, nda orivoya mbara be a'done trwe ànya se orivoya tauniako ago kabe ujeuje yibe. ³ Ago tana nda andivona mbaraako 'do ronye, beḡo ndäri ko tori olone toto takozii lidri rota oko kpa takozii modo ndaro rota. ⁴ Di-aza ka ko andivo ndaro onjina taoro a'doro kohani fopara ro roya. Oko Lu ka toto ni mano se a'bate kohani fopara ro uzi, oso Arona ronye. ⁵ Kpa oso inye, Kristo ezi taoro a'doro kohani fopara ro kote ni andivo ndaro dri. Oko Lu atate ndäri ekye: "Mi orivoya Ngwa

maro: Ondro ono ma'dote Täpi miro." ⁶ Nda ata kpate vo aza ya ekye: "Nya'dona 'da kohani ro äduako, oso Melekizedeka ronye." ⁷ Ori ndaro si 'bädri ya Yesu ye mätu ndaro te ago ka taeji otre amba si ago kiliyi Lu ri, se unina ndi nda opane ni odra yasi. Tana nda lo-gorute vuru ago ezarute, Lu eri nda te. ⁸ Oko nda gica orivoya Ngwa Lu ro, nda ni ta te a'done taoro be ni rueza ndaro yasi. ⁹ Ondro a'ba nda te wäriro oko, nda a'dote eto'ba ngaopa äduako ro ànya se cini kabe nda oro ri, ¹⁰ ago Lu ayo ta ndaro te a'done kohani fopara ro oso Melekizedeka ronye. ¹¹ Ta amba orivoya ämari atane ta ta ono rota, oko orivoya rritiro tana edrene ämiri tana nyà tauni liyaro. ¹² Tu a'dote amba ämiri ta a'doro miemba'bai ro ta, caoko mile gi'du 'diaza ri ami embane tauniro käti lazo Lu ro rota. Ago ugu ngaonya ratararo onyane ayani, nyà gi'du leyi umvu ayani. ¹³ 'Diaza se kabe leyi umvu orivoya gi'du ngagariya yi, teinye tauniako ta tangye rota ndi takozì be. ¹⁴ Ngaonya ratararo, liti aza yasi, orivoya tana 'di'desii, se taoye si embayi andivo ànyaro te takado ndi takozì be lewene.

6 Ka'do inye, m'ide mòyi mileya ro ngaemba ndra ya ago mè'be etovo lazo Kristo ro ro kovole ama kundu. Bero ko ämari ogone kotopa drieta ro ni taoye se kabe 'diloci odra ya ndi taoma amaro Lu ro etone kpa to'di; ² tangaembaro bapatisii ro ndi drio'ba robe; efo avo ro ro ndi vureope äduako robe. ³ M'ide mòyi mileya! Ago ono ni orivoya tase màyena 'da, ondro Lu kole gini owo. ⁴ Änina ànya se kabe taoma ànyaro e'be-na logone kovole drietane enjwanye ya? Sedri ànya orivoya ngaeyi Lu roya ànya tembeyi ngapari vo'buyakuru rote ago ruyi ngala'do ànyaro Tori Aloka-do rote, ⁵ ànya niyite ni taoye yasi anjioko ata Lu ro orivoya kado, ago ànya usuyivo mbara se kabe ikyi tu mikya rote. ⁶ Ago 'dooko ànya e'beyi taoma ànyaro te! Orivoya ndi rritiro ogone ànya ezine drietane kpa to'di tana ànya kayi ugu Ngwa Lu ro oto kpa to'di ago 'bayeri nda te driupiro miamba ya. ⁷ Lu kani, gyini se kabe gyi umvu ni 'bu kabe u'di ondoalo driigye ono si äru, se 'ba nga kyi'dikiyi'di ni ombane kado ànya se ikyi'dite ànyari ri. ⁸ Oko ondro kukyi ndi karjwa be kombate oko kadona te i'do, te orivoya rriti ya latri Lu ro zele ago azana 'da asi si. ⁹ Ondro màta gica oso ono ronye oko, bereazii lulu ro ono, mùsuvo ndi endaro ta amiro ta. Màni ndi anjioko ami orivoya äru kadopara be se a'dote ngaopara amiro ro. ¹⁰ Lu ko orivoya takadoako. Losi se miyebe kode ngalu se nyàka'da be ndari ngaopa se miyebe si ago nyà gi'du ugu oyena Kristo'bai azi ri ono nda ijena tana ko. ¹¹ Tase màlebe para anjioko ami alo alo ri ugu oyene inye ole ndaro si le ädu ya, tana ngase nyà mio'ba tana ro ka'do robe endaro. ¹² Màle ko ämiri a'done tovo ro, oko a'done oso ànya se kabe taoma, ago orivoya yaingyi be ronye, ago tana miru ngase Lu ko'ba tana be robe. ¹³ Ondro Lu

ko'ba tao'ba te Abarayama ri oko, nda ärrurute tao'ba se nda ko'babe oyene. Tana 'diaza i'do ndrani nda andivo ri, ondro nda koye ruäru ndaro te oko nda yete ävuru modo ndaro rosi. ¹⁴ Nda atate ekye: "Ma tao'ba miri anjioko marna mi 'da ago mozona zelevoi amba 'da miri." ¹⁵ Abarayama a'dote yaingyi be, ago nda usu ngase Lu ko'ba tana be te. ¹⁶ Ondro 'diaza kabe ruäru, nda kaoyena ävuru 'diaza se ndrani andivo ndaro ri rosi, ago ruäru kani kalawasa cini loto. ¹⁷ Ànya se ka oyebe tase nda ko'ba tana be usune, Lu lete tana o'bane ro njelero anjioko nda leko taoro ndaro läpine, ago nda loci ruäru ndaro te tao'ba ya. ¹⁸ Ka'do inye ta ritu kwoi orivoya se änina ko läpine ago se tana ro Lu unina ko koweogane. Tana ta'doro ama se mùsu dritai te nda si otombate mbara mio'ba se a'babe ama mile ono ätine anda. ¹⁹ Ama te mio'ba ono be oso nga ngaoyiro ronye ta ori amaro rota. Orivoya londro ro ago endaro, ago ka oyi bonggo toyitoyiro yekalu vo'buyakuru ro yasi le ya yasi vo alokado roya. ²⁰ Yesu cite lau vo amaro ro ama mile ago a'dote kohani fopara ro äduako oso Melekizedeka ronye.

7 Melekizedeka ono orivoya 'bädri'ba Salema ro ago orivoya kohani Lu Fopara Ndra ro. Ondro Abarayama ka ezi ego ni kyila se nda kope 'bädri'bai su be re ana ro yasi oko, Melekizedeka 'bedrite nda be ago äru nda te, ² ago Abarayama ozo telesi alo 'bute ngase cini nda kurube rote ndari (takaci käti ävuru Melekizedeka ro ro ni "'Bädri'ba Tangye ro;" tana nda orivoya 'bädri'ba Salema ro, ävuru ndaro takacina kpa, "'Bädri'ba Taliatokpe ro.") ³ Tazevoedre i'do uti ndaro kode odra ndaro tana ro. Nda laba orivoya oso Ngwa Lu ro ronye, nda ka ori kohani ro äduako. ⁴ Ka'do inye, mindre, nda orivoya para. Abarayama zutu likuekye amaro, ozo telesi alo 'bute ngase cini nda kurube ni kyila yasi rote ndari. ⁵ Ago zelevoi Lewe ro se orivoya kohanii ro kai atate Ota si telesi alo 'bute nga ro kotone ni lidri Yisaraele ro rigyesi, lidri 'bädri ànyaro ro gica orivoya kpa zelevoi Abarayama ro owo. ⁶ Melekizedeka efo kote ni Lewe yasi, oko nda koto telesi alo 'bute nga ro teni Abarayama rigyesi ago äru nda te, mano se usu tao'ba Lu rote ono. ⁷ Ta a'do wiriwiri ro ro i'do nda se kabe 'di äru orivoya ndrani nda se äruube ri. ⁸ Ta kohanii rota okotokala telesi alo 'bute nga rote lidri se kabe odra si, oko, ta Melekizedeka rota taegyì atate ekye: Nda se kabe ori lidriidriro ru telesi alo 'bute nga rote. ⁹ Ago atana ndi nonye, tuse Abarayama ozo telesi alo 'bute nga robe si, Lewe ozo anya kpa. ¹⁰ Tana tuse Abarayama ko'bedribe Melekizedeka be si, äti Lewe drigba ko, oko nda ro orivoya lomvo zutu ndaro Abarayama roya. ¹¹ Ozo Ota te lidri Yisaraele ro ri, tazevona njurute a'do Lewe'ba ro kohani ro dri. Yauono, ondro losi kohani ro lewe ro ayete ngye, alena kohani aza tona kote a'done, nda se kesobe Melekizedeka vo, ko Arona. ¹² Tana ondro ka'do a'do kohani

ro otozate, kpate ota tozane. ¹³ Ago Opi amaro se ata ta kwoi be tana ro, a'dote ni 'bakala to yasi, ago ko ni gboko se kindurube kohani ro ro yasi. ¹⁴ Ani rote kado anjioko äti nda te gboko 'bakala Yuda ro rosi, ago Musa ata ta 'bakala ono ro kote tuse nda kata ta kohanii rote ana si. ¹⁵ Tana a'dote nbelero kohani to aza efote, se orivoya oso Melekizedeka ronye. ¹⁶ A'ba nda te kohani ro, ko ota lidri ro ndi tavorai be si, oko mbara ori se äduako rosi. ¹⁷ Tana taegy ka ata ekye: "Nya'dona 'da kohani ro äduako, oso Melekizedeka ronye." ¹⁸ Tana ota se uku ana anate tana orivoya mbaraako ago takaciako. ¹⁹ Tana Ota Musa ro ni ko nga aza o'bane ngye. Ago yauono mio'ba kadopara ozote se sina mà ikyi loto Lu re. ²⁰ Ago kinjona ro ruärü Lu ro kpa orivoya. Ruärü aza i'do oso nonye tuse a'ba azaka be kohani ro si owo. ²¹ Oko Yesu a'dote kohani ro takacina ta ruärü ro se tuse Lu katabe ndäri rosi rota ekye: "Opi 'ba tao'baro lämu'duro te ago nda unina kote drî ndaro läpine tona. 'Nya'dona 'da kohani ro äduako.'" ²² Ago, a'do to ono, 'ba Yesu te a'done tao'baro kadopara ro. ²³ A'do toto aza orivoya; kohanii kai orivoya amba, oko ànya niyi kote orine 'duro losi ànyaro ya, tana ànya todrayite. ²⁴ Oko Yesu ka ori äduako, ago losi ndaro kohani ro coperu kote 'diaza ri. ²⁵ Ago ta'doro nda orivoya mbara be, yauono ago ondoalo ànya se kabe ikyi Lu re nda si opane, tana nda ka ori äduako Lu ejine ta ànyaro ta. ²⁶ Ka'do inye, Yesu, orivoya kohani fopara yi, nda orivoya alokado; teinye taenjiako ago takozii i'do nda ya, elewe nda teni takozii'bai resi ago engate vo'buyakuru ya. ²⁷ Nda ko oso kohani fopara azaka ronye, nda leko torii olone ondoalo kätii takozii modo ndaro rota ago 'dooko ta takozii lidri rota. Nda lo tori alodi te, perena ro alodi, tuse nda kozo andivo ndaro be si. ²⁸ Ota Musa ro ka lidri se orivoya ko kadoro ka'dana kohanii fopara ro, oko tao'ba Lu ro a'bate ruärü be, se ikyite kovolessi Ota vosi, ka'da Ngwa te, se a'bate ngye äduako.

8 Tagya se cini màbe ugu tana atana anjioko ama orivoya Kohani Fopara oso nonye ono be, se kabe ori drîgwo giti 'Desi Para vo'buyakuru roya. ² Nda ka ruindu kohani fopara ro Vo Alokado Fondra ya, anjioko ni, mutuguři se endaro engate kuru Opi si, ko lidri si. ³ Kohani Fopara cini aka'date ngapäri ozone ago tori olone Lu ri, ago Kohani Fopara amaro be ro kpa a'done nga aza be ozone. ⁴ Ondro aba nda ka'do gwo 'bädri ya, nda olena ko a'done kohani ro alona, tana kohanii se kabe ngapäri se alebe Ota Yudai ro si ozona ro orivoya lau. ⁵ Losi se ànya kayibe oyena kohani ro orivoya toto beti lindri ngase vo'buyakuru ya ro, kpa oso Musa ronye. Tuse nda kaoyebe Mutuguři Tao'baro omone si, Lu atate ndäri ekye: "Mindre miye nga cini ngye oso betina se aka'dabe miri 'berenwa dri ana ronye." ⁶ Oko yauono, ozo losi kohani rote Yesu ri se orivoya parandra ni ànyaro drisi. Kpa oso tao'baro se

arate lakole Lu ro ndi lidri ndaro be ya orivoya kadopara ronye, tana änjute tao'ba ngase kadopara ro dri. ⁷ Ondro aba ta aza ka'do gwo i'do koziro Tao'baro kätii be, 'dooko aba ririna olene te i'do. ⁸ Oko Lu usu taenji te lidri ndaro be nda 'degwo atane ekye: "Tu kate eziiky, Opi kani ata, se mayena tao'baro to'di 'da lidri maro Yisaraele ro ndi Yuda robe ri. ⁹ A'dona ko oso tao'baro se ma'babe zutui ànyaro be tuse märu ànya be drisi ago molofo ànya te tesi ni Ezipeto yasi ana ronye. Ànya riyi kote 'diri tao'baro se ma'babe ànya be ya, ago ta'doro maga bi kote ta ànyaro erine. ¹⁰ Ago, ono ni tao'baro se ma oyebe o'bane lidri Yisaraele robe tuse kabe ikyi ana si owo, Opi kani ata nonye ekye: Ma'bana ota maro 'da drî ànyaro ya ago megyina ànya 'da ya ànyaro yasi. Ma'dona 'da Lu ànyaro, ago ànya a'donayi 'da lidri maro. ¹¹ Alo aza ànyaro ri manozii ndaro 'bakici'baazi ro embane i'do kode ta itine manozii ndaro 'bakici'baazi ro, ri te i'do ekye 'Mini Lu.' Tana ànya cini uninayi ma 'da ni tipari ya le 'desi parandra ya. ¹² Me'bena ànya 'da takozii ànyaro ta ago mayina takozii ànyaro tana ko tona." ¹³ Tao'baro to'di tana ata si, Lu 'ba se ka'dobe kätii te uku ro, ago ngase aza te uku ro ndroa na kyete a'dona 'da i'do ndiro.

9 Tao'baro kätii orivoya ota mätu robe ago lidri ede vo mätu ro kpate. ² Enga mutuguři te kuru, se tesiani na, äzite Vo Alokado, nga asi edrero ndi tara'biza ambata se ozote Lu ri be orivoya kigye. ³ Bonggo riri oyioyiro kundusi mutuguři orivoya se äzite Vo Alokado Fondra. ⁴ Vo tori oloro läguläguro nga ngutruro ozoro ago Sänduku Tao'baro lomvona o'bio'biro logo läguläguro si ago lakaza läguläguro mana be orivoya kigye, dofo Arona ro se kyibii roote driigye, ago kuni kalakparo ritu se egyi ota te driigye be orivoya kigye. ⁵ Beti malaikai kufube orivoya Sänduku dri ka a'do Lu ro lototi ka'dana, kufu ànyaro lararute vose abe 'di e'be ta takozii rota kigye dri. Oko yauono ko orivoya tuse ta nga kwoi tazevona edrero sirosiro owo. ⁶ Ono ni ora se ara nga kai be owo. Kohanii ka oyi mutuguři tesiani ya tu cini si kama ànyaro oyene, ⁷ oko Kohani Fopara kaoyi toto ni ya mutuguři yasi roya, ago nda ka oyi toto perena alo ndroa alo ya. Nda ru kari se nda kabe ozona Lu ri ta andivo ndaro rota ago ta takozii se lidri koyebe teinye vona usuako rota. ⁸ Tori Alokado ka ngaemba ro nbelero tase cini arabe kwoi si anjioko liti ociro Vo Alokado Fondra ya äpi drigba ko'de, Ondro ka'do Mutuguři tesiani dri gi'du edrevo ya owo. ⁹ Ono ni orivoya taka'daro se kabe tu yauono ka'dana owo. Anjioko ngapäri ndi koronya se abe olona Lu ri unina ko ya mätu'bai ro o'bane wäriro, ¹⁰ tana ànya toto ngaonya ndi ngaumvu be ro, ago ngaojoro la'bi drito-to robe. Kwoi cini orivoya ota tesiani lomvo ro yi, se a'bate madale Lu ozona ota to'di lutu. ¹¹ Oko Kristo ikyi rote Kohani Fopara ro ngase kadoro se rote orivoya nja nonwa ro. Mutuguři se nda kabe ruindu kigye

orivoya foparandra ago ngye ko orivoya mutuguṛi se lidri kedebe ni yi, anjioko ko telesi ngase a'bate 'bādri ya ono ro. ¹² Ondro Kristo kocite mutuguṛi ya perena alodi ɾo 'dicini ta Vo Alokado Fondra ya oko, nda ru kari indri ro ndi 'daṅgoi robe kote ozone tori oloro ro; oko, nda rute kari modo ndaro ro ayani se ozo adri äduako te ämäri. ¹³ Kari indrii ndi 'daṅgoi ndi torofoi tiṅwà se azabe robe uluvute lidri se undiro drisi, tana äwäri ànya robe a'do undiro ànyaro onaza. ¹⁴ Ono orivoya ta endaro yi, ande tana te kari Kristo rosi! Tori äduako si nda ozo andivo ndaro te kpeye oso tori olo ngye ronye Lu ri. Kari ndaro wäṛina ya amaro 'da ni taawi risi, tana mĩnduru robe Lu lidriidriro ri. ¹⁵ Tana ta ono ro Kristo ni 'dise kabe Tao'baro To'di ora, tana ànya se äzite Lu si ka'do robe äṛu äduako se Lu ko'ba tana be ana be. Ayena ta ono ndi tana odra a'dote se kabe lidri o'ba dritai ro ni takozii se ànya koyeyibe tuse tao'baro kãti bedri losi oyevoya ana si. ¹⁶ Ta kalapãri rota orivoya ka'do tana ka'dazana anjioko lidri se koye anya be drate, ¹⁷ tana kalapãri orivoya ta awi yi ondro ka'do nda se koyebe orivoya lidriidriro owo, ayena tana toto odra ndaro vosi. ¹⁸ Ndi inye tao'baro se kãti ayete toto oye kari rosi. ¹⁹ Kãti, Musa petate lidri ri oso tase cini arabe Ota ya ronye. 'Dooko nda ru kari 'daṅgoi ndi indrii be rote, dro'bete gyi be, ago luvute buku Ota ro dri ndi lidri cini be, luvute to'bi ice se äzibe usopa rosi ndi ko-do okaro be si. ²⁰ Nda atate ekye: "Ono ni kari se tao'baro se Lu kota ami be orone owo." ²¹ Liti alo ono yasi Musa luvu kari kpate Mutuguṛi Tao'baro dri, ago ngase cini abe losi oye sina vo mätu roya dri. ²² Ndi endaro oso ta Ota ro ronye vo ngacini ro äwärite kari si, ago e'be 'di te ta takozii rota toto ondro kari korote owo. ²³ Ngase kai, se orivoya kojoi ta beti vo'buyakuru robe etosi te ɾo wäṛine liti ana yasi. Oko ngà vo'buyakuru ro andivo ànyaro le toriolo kadopara. ²⁴ Tana Kristo ci kote Vo Alokado se lidri kedebe ni ya, se ni orivoya beti modo se endaro ro. Nda oyite vo'buyakuru andivona ya, se yauono nda ka'darute vo amaro ya Lu kandra. ²⁵ Kohani Fopara Yudai ro ka oci Vo Alokado Fondra ya ndroa cini si kari koronyai 'ba ro robe. Oko Kristo ci kote andivo ndaro ozone perena amba, ²⁶ aba ka'do gwo inye nda rite ɾo ruezane pere-na amba ɾo cu tu o'ba 'bādri ro rosi. Oko; yauono ondro ndroa cini tuna ro kate ugu okye oko, nda ka'darute perena alo ɾo tiṛi, takozii onaza andivo ndaro olona si. ²⁷ Beṛo 'dicini ri odrane perena alo, ago ono vosi vurena opene Lu si. ²⁸ Kpa oso inye ozo Kristo kpate olone tori ro perena alo takozii lidri amba ro onaza. Nda ka'daruna 'da pere ɾiri si, kote ta takozii rota, oko ànya se kabe ugu nda kwote kai opane ayani.

10 Ota Yudai ro ka gialo nga kado se kabe ikyi ro ka'da, oko ko beti endaro anyaro. Tori olo ono alote 'duro, ndroa ro ndroa ro, Ota tori oloro se kwoi unina lidri se kabe ikyi Lu re ono o'bane ngye enwanye

ya? ² Ondro lidri se kabe ugu Lu mätu äwäri gwo te endaro ni takozii ànyaro risi, aba ànya a'donayi te tausua taenji ro ako ta takozii rota tona, ago te tori olo cini e'bene. ³ Caoko, tori olo se abe olona ndroa ro ndroa ro ana ka talogo lidri dri ta takozii ànyaro rota. ⁴ Tana kari 'daṅgoi ndi indrii robe unina ko takozii onane alona. ⁵ Tana ta ono ro, ondro Kristo ka oyete ikyine 'bādri ya oko, nda atate Lu ri ekye: "Mile toriolo ndi tori oza be kote, oko nyede lomvo te märi. ⁶ Nyä'do kote ya'idwesi ta koronyai 'ba ro ozaro cu vo torioloro dri kode tori olo takozii onaro zwi rota. ⁷ Dooko matate makye: 'Äye Lu, ma begi ono, ole miro oyene kpa oso egyite ta maro ta buku Ota roya ronye.'" ⁸ Kãti nda atate ekye: "Mile ko ca mi kpa ko ya'idwesi ta tori oloro ndi nga ozoro be ta kode koronyai abe ozana vo tori oloro dri ndi tori oloro takozii onaza rota." Nda ata ta ono te caoko toriolo se cini kwoi ozote ta Ota ro ronye. ⁹ Dooko nda atate ekye: "Äye Lu, ma begi ono ole miro oyene." Tana Lu kate toriolo cini uku onana zwi ago kate olo Kristo ro o'bana vo ànyaro ya. ¹⁰ Tana Yesu Kristo yete tase Lu kolebe ndäri oyene ayani, äwäri ama cini teni takozii ri ozo se nda kozo lomvo modo ndaro robe perena alo ago ɾo tiṛi ono si. ¹¹ Kohani cini Yudai ro yeyi ruindu te ɾo tu cini si ago ozoyi toriolo kpate perena amba, oko toriolo se kwoi ni kote alona takozii onane. ¹² Caoko, Kristo, ozo toriolo alodi te ta takozii rota, tori olo se orivoya taoyevoya, ago 'dooko nda rite drĩgwo Lu roya äduako. ¹³ Yauono nda ka ori lau madale Lu o'bana kyila'baazii ndaro lutu oso kotopa pa ndaro otoro ronye pa ndaro zeze. ¹⁴ Ago toriolo alodi si nda 'ba ànya se äwäribe kai te kpeye kadoro äduako ni takozii ri. ¹⁵ Ago tori Alokado ka kpa tazevoedre ndaro ozona ama yibe. Kãti nda ka ata ekye: ¹⁶ "Ono ni orivoya tao'baro se ma'bana 'da ànya yibe tui se kabe ikyi ana si owo, Opi kani ata nonye ekye: Ma'bana Tori maro 'da ya ànyaro ya ago megyina ànya 'da drii ànyaro ya." ¹⁷ Ago nda ata kpa ekye: "Mayina takozii ànyaro ndi taoye undiro ànyaro be tana ko madaro." ¹⁸ Ago ondro e'be takozii se kwoi te oko, toriolo aza takozii ona ro ale kote tona. ¹⁹ Ka'do inye, ädrupii maro, ama te kpeye dritai ro ocine Vo Alokado Fondra ya odra Yesu rosi. ²⁰ Nda pi liti to'di te ämäri, liti adri ro, äbi boṅgo oyioyiro yasi, anjioko orivoya lomvo modo ndaro rosi. ²¹ Ama orivoya Kohani para be dri'ba zo Lu ro ro. ²² Mi'de miṅki ti Lu re ya ngye si ago taoma endaro si, ya se äwärite ni taenji ya ro ri ago aja lomvonai te gyi wäṛiro si. ²³ Mi'de mäti mio'ba se meṛo tana be ono anda, tana mĩnina ndi taoyine Lu ya tao'ba ndaro ätiro. ²⁴ Mi'de mäti ta azi ro, azi opane ngalu ka'dane ago takado oyene. ²⁵ Mi'de mē'be ta kalakoto ro voaloya ko, oso azaka kabe ugu oyena ronye, oko, mi'de mozo agoago azi ri ndra, tana mĩndre ndi anjioko tu Opi ro kate eziiki lototi. ²⁶ Tana toriolo aza te i'do tona takozii onaza ondro mügu takozii

oye gi lädruro tanjye se a'babe unine ämäri ono vosi owo. ²⁷ Oko vona se cini e'beta, te orine turi si ta ikyi vure rota ago läriṅbi asi ro ujena ànya se kyila'baazii ro Lu ri 'da! ²⁸ 'Diaza se koro Ota Musa ro kote a'bana ndi odrane teinye yauniako ondro usu nda te taenji be kala tazevoedre'bai ritu kode amba rosi owo. ²⁹ Ka'do inye, mano se kabe Ngwa Lu ro mawo, se ti kari tao'baro se käwäri nda be ni takozu ri gwo tamenye ro, se kabe Tori tai'dwero ro o'da. Nyusu tana te, taezaro se nda ka oyebe usune kozina a'dona mu'du enjwanye ya? ³⁰ Tana mäni ndi nda se katabe ekye: "Tavologo ni maro, mologona vona ni," ago ata kpate ekye: "Opi opena vure lidri ndaro ro ni." ³¹ Orivoya turi 'desi yi o'dene drí Lu lidriidri roya! ³² Miyi tase ami be sina kyeno ana tana. Tu kai ya ngaeyi Lu ro keyi vo be ämidri vosi, nyèzarute ni nga amba risi, caoko rriti pe ami kote re. ³³ A'da ami te tu azakasi miamba ya ago aye ami te koziro, ago tu aza si nyà'dote nja rudro'bene ànya se ayete koziro kpa oso inye 'do be. ³⁴ Nyà'la'do rueza te kamba'bai be, nga cini amiro ärute, nyiṅgyi rriti te yai'dwesi, tana mìnite anjioko miru nga aza kadopara te, se orina 'da äduako. ³⁵ Ka'do inye, nyije agoago amiro ko, tana ka päläti 'desi ezi ni ämiri. ³⁶ Le ämiri a'done yaiṅgyi be, tana ole Lu ro oyeza ago ngase nda kabe tana o'ba uruza. ³⁷ Tana Taegyí ka ata ekye: "Toto fere iga oko, nda se ka oyebe ikyine ana ikyina 'da; nda leyena ko. ³⁸ Caoko lidri tanjye'bai maro, omanayi ta 'da ago orinayi 'da; oko ondro aza alo ànyaro kozadrite kovole, ma'dona ko yai'dwesi nda be." ³⁹ Ama ko lidri se kabe dríozä kovole ago kujebe yi. Oko ama orivoya taoma be, ago apate.

11 A'done taoma be anjioko orivoya a'done ngye ta ngase abe mio'ba tana ro ta, ago a'done ngye ta ngase mäni ko ondrene rota. ² Taoma ànyaro si lidri se tui kyeno kai ro tana si Lu te. ³ Taoma si anjioko mänite a'ba 'bädrí te ata Lu rosi, tana ngase äni ndi ondrene ono ede ko ni ngase andrebe ondre yasi. ⁴ Taoma 'ba Abele te toriolo kadopara ozone Lu ri ndrani Kaina ro drisi. Taoma ndaro si ta ndaro si Lu te aka'da nda te mano tanjye'ba ro, tana Lu andivo edretazevo ndaro te ngapäri ndaro olesi. Ta taoma ndaro rota Abele ka gi'du ata, nda kodra gica owo. ⁵ Taoma laga Enoka teni odravoya. Oko äru nda te kuru Lu re, ago 'diaza ni kote nda usune, tana Lu ru nda te kuru. Taegyí ka ata ekye teinye Enoka uruako kuru, ta ndaro si Lu te. ⁶ Ta 'diaza ro ni ko Lu usine teinye taoma ako, tana nda se kabe ikyi Lu re beṛo a'done taoma be anjioko Lu orivoya ago kani ànya se kabe nda urí päri. ⁷ Taoma 'ba Noa ni ngaemba Lu ro ta ngase mileya nda ni ko ondrene rota tana erine. Nda ro Lu te ago ede toṅbo te se nda ndi katidri ndaro be apate kigyé. Ago tase ka'dobe si ape vure 'bädrí rote, ago Noa usu tanjye teni Lu resi se ka ikyi taoma si. ⁸ Taoma 'ba Abarayama te Lu orone ondro Lu kuzi nda te oyine 'bädrí se Lu ko'ba tana be

ozone ndäri ya owo. Nda e'be 'bädrí modo ndaro rote teinye vose nda kabe ugu oyi kigyé uniako. ⁹ Taoma si nda rite 'diatra ronye 'bädrí se Lu ko'ba tana be ndäri ya. Nda rite zoi boṅgo ro ya, oso Yisika ndi Yakoba be, se usuyi tao'ba kpate ni Lu resi ronye. ¹⁰ Tana Abarayama ka ugu 'bakici se Lu kaka'dabe ago kobebe, 'bakici se kotopa na ka ori 'duro ana kwotena. ¹¹ Taoma si Sara a'dote mbararo a'done ngwa be, nda gica pari odeodero ago Sara modo ni kote a'done ngwai be owo. Nda yitate Lu ya tao'ba ndaro ätina si. ¹² Taoye ya Abarayama gica avo ro oko, ni mano gi alo ono yasi zelevoi amba a'dote oso 'bi'bi vo'buyakuru ya ronye, orivoya oso donḡoroṅwa siṅgwa ro kototi otiako ronye. ¹³ Taoma si 'dicini kwoi todrate. Ànya usuyi ngase Lu ko'ba tana be kote, oko ni lozo si ànya ndreyi ànya te ago ruyi ànya te, ago leyitadrina te ṅbelero anjioko ànya orivoya 'diatrai ro ago aba'bai ro 'bädrí ya. ¹⁴ ànya se kayibe ta nonye kwoi ata 'ba ro ṅbelero anjioko ànya kayi ugu 'bädrí modo ànyaro ro urina. ¹⁵ 'Bädrí se ànya ke'beyibe ana ànya e'beyi tavousu tana ro te, aba ondro ànya kori gwo 'du tana usune, aba ànya a'donayi ndi kandrakado be ogone. ¹⁶ Oko tana 'bädrí se ànya kayibe voondre tana ro orivoya 'bädrí kadopara yi, 'bädrí vo'buyakuru ro. Ago Lu ko driupiro ta ànyaro ta ànyari nda uzine Lu ànyaro, tana nda ede 'bakici te ànyari. ¹⁷ Taoma 'ba Abarayama te ngwa ndaro Yisika olone tori ro ondro ojo mbara Abarayama rote owo. Abarayama ni orivoya se Lu ko'ba tao'ba be rigye, caoko nda orivoya nja ngwa alodi ndaro ozone olone tori ro. ¹⁸ Lu atate ndäri ekye: "Yisika si nya'dona 'da zelevoi se ma'ba tana be ono be." ¹⁹ Abarayama usutate anjioko Lu orivoya mbara be Yisika enḡane ni odra ya, ago ata ndi inye, Abarayama go ru Yisika te kovole ni odra yasi. ²⁰ Taoma 'ba Yisika 'ba tao'ba mileya rote Yakoba ndi Esau be ri. ²¹ Taoma 'ba Yakoba äru ngwàagoro Yosepa rote ba alo alo ondro nda ka oyete odrane owo. Nda ätirute dofo ndaro abaro si ago mätu Lu te. ²² Taoma 'ba Yosepa te, ondro ka oyete odrane oko, nda pe ta oyiṛo Yisaraele'bai ro ni Ezipeto yasi tana te, ago e'be tanḡaembaro tase beṛo oyene ta avo ndaro rota te. ²³ Taoma 'ba uti'bai Musa rote nda da'done imbana nätu äti nda be vosi. Ànya ndreyite nda orivoya ngwa liṅgyiekye yi, ago ànya a'doyi kote turiro orine ota 'bädrí'ba ro oroako. ²⁴ Taoma 'ba Musa te, ondro nda kombate oko, gatezo yi uzine ngwa nguti 'bädrí'ba ro ro. ²⁵ Nda lete ruezane lidri Lu robe ndrani riyä takozu ro se tuna orivoya fere ono ri. ²⁶ Nda 'bamite rueza ngamawo ro ta Mesiya rota kadona para ndrani lakazà cini Ezipeto ro drisi, tana nda 'ba mi ndaro te päläti se mileya dri. ²⁷ Taoma 'ba Musa e'be Ezipeto te kyila 'bädrí'ba ro turiako. Tana osoago nda ndre Lu ondreako te, nda gatezo mi ozane kovole. ²⁸ Taoma 'ba nda te Karama Lävu Odra ro ro oyene ago ozo tate kari luvune käläsi drisi, tana ukyi malaika odra

ro ufu ngwàagoro se ätibe kâti Yisaraele'bai ro 'da. ²⁹ Taoma 'ba Yisaraele'bai te mbararo drî Gyi'desi Okaro ro ozane oso gyini awi drisi ronye, ondro Ezipeto'bai kojyoyite oyene inye oko, gyi ivu ànya te. ³⁰ Taoma 'ba tîrî Yeriko ro tisite vuru aba Yisaraele'bai ro gbikyî ànya lomvosi u'duna njidrieri vosi. ³¹ Taoma pa Raba ronyi'ba ro teni ufuvoya ànya se koroyi Lu kote kai yibe, tana anya ru vomari'bai Yisaraele'bai rote bereazi ro yai'dwesi. ³² Muguna ata ndi driyaro ya? Saa ojo kote mări ta Gideoni, Baraka, Samisona, Yepeta, Dawidi, Samuele ndi nebii be ro itiza. ³³ Taoma 'ba ànya te kyila oyene 'bädrii cini be ago peyite ɾe. Ànya yeyi tase kado te ago ruyi ngase Lu ko'ba tana be te, ànya seyî kala ibii rote, ³⁴ izweyi asi mbaraekye te, payivote ni ufuvoya bando si. Ànya orivoya mbaraako, oko a'doyite mbararo, ànya a'doyite mbaraekye ro kyila ya ago peyi kyila'baazii 'diatrai ro rote. ³⁵ Taoma si 'ditoko usu 'didiri ànyaro se kadribe te. Azaka gayizo, leyî dritai ko, drayite rueza ya tana adri ànya robe ori kadopara ya. ³⁶ Rukäna omo'dote ago a'bite, ago azakana embete nyori si ago avote kamba ya. ³⁷ Avo ànya te kuni si, asi yana te ritu, äfu ànya te bando si. Ànya abayite gbikyî soyî kyinii timele ro kode indrii rote, ati'ba ro, ezate, ago ayete koziro. ³⁸ 'Bädri a'do kote kadoro ànyari! Ànya abayite oso aba'bai vocowa yasi ago lutunwà drisi ronye, loriyite kugyiñwà yasi ago 'buñwà gyini ya yasi. ³⁹ Se cini edretazevona be kwoi peyi ngaterere taoma si! Caoko ruyi tao'ba se Lu ko'ba tana be kote, ⁴⁰ tana Lu ra tavoora kadopara te ta amaro ta. Ta ndaro anjioko toto a'do troalo ama be si a'ba ànya te ngye.

12 Tana ama, orivoya lowa amba tazevoedre'bai ro ono be gbikyî ama lomvosi. Ka'do inye, mi'de mana andivo amaro ni ngacini se kabe edre liti dri yasi, ago ni takozî se kabe ama barî anda ono risi, ago mi'de mämu ya cini si umukyekye se ama mile ono ya. ² Mi'de mède mi amaro 'du Yesu dri, nda se taoma amaro kabe ruäti driigye ni etovona ya le ondevona ya ono. Nda ozovo kote ta taka rota! Nda edrete milena ya, tana riyä se kabe ugu nda kwote ana ta, nda a'do kote tusuro odra taka dri tana ro, ago yauono nda rite drîgwô giti Lu ro roya. ³ Nyûsu ngase nda koyibe kigyeyi tana, se ya takozî'bai ro oso tawi nda lomvo ono! Ago mi'ba andivo amiro ko a'done mbaraako ago ko vo ozone. ⁴ Tana kyila amiro takozî be ono miye drigba ko le 'diufu ya. ⁵ Nyije ata se agoago ozoro Lu kabe atana ämiri oso ngwai ndaro ronye tana teya? Se ekye: "Ngwa maro, migabi ondro Opi kate mi loto owo, ondro nda kate mi luku oko, nya'do ko agoago ako. ⁶ Tana Opi ka 'dicini se nda kabe luna loto, ago ka 'dicini se nda kurube oso ngwa ronye ezana." ⁷ Nyiñgyi rriti se ka'dobe taezaro täpi ro ronye 'do; rueza amiro ka-ka'dana anjioko Lu ka ugu ami oye oso ngwai ndaro ronye. Inye'do eza ngwa aza gi ko täpi ndaro siya?

⁸ Ondro ka'do eza ami kote, oso ngwai cini ndaro ronye, anjioko ami kote ngwà modo yi, oko ngwai märiro yi. ⁹ Täpii amaro a'do lomvo ro voro, ànya ezayi ama te ago märe ànya te. Ka'do inye, beɾo ämäri ama logone vuru Täpi amaro tori ro zelee märi robe! ¹⁰ Täpii amaro a'do lomvo ro voro, ànya eza ama te tuna fere, oso se kalandrebe kado ànyari ronye, oko Lu ka oyena kado ama modo rota, tana mäla'do a'do alokado ndaro robe. ¹¹ Ondro eza ama te, kalandrebe ämäri tuse aza eza ama be sina si ka ama o'ba tusuro, ko riyä ro. Caoko, voigyesi, ànya se olotote taezaro nonye ono si koto päläti taliatokpe dongo tangyero rote. ¹² Ka'do inye, nyènga drî amiro se okwookwa ro ono kuru ago nyõtomba kaya lä'bilä'biro amiro! ¹³ Nyûgu aba litiñwà ngyero drisi, tana pa se ka'bo ro a'do 'da mbaraako, oko kogo kederu robe. ¹⁴ Nyojo a'done liatokpero 'dicini be ago nyojo ori alokado orine, tana 'diaza unina ko Opi ondrene teinye akona. ¹⁵ Ruona ni tai'dwero Lu ro yasi mindre kado, mi'ba 'diaza ka'do ko ngakyi'dikiyi'di osoro ronye se kate omba kuru oko ozo rriti amba te äri ndaro si. ¹⁶ Mi'ba 'diaza ka'do ko ronyi'ba ro kode toriako oso Esau ronye, se ta ngaonya pere alodi rota gye kandrakado ndaro ngwa kayo ro rote. ¹⁷ Voigyesi oko, mini ndi, nda lete a'done äru täpi ndaro robe; oko azo nda te kovole, tana nda usu liti aza kote tase nda koyebe utweza, nda kuñi anya gica miendre si owo. ¹⁸ Nyèsa kote oso lidri Yisaraele ro kesabe ronye, ngase mini ndi tämbine, 'Bereñwa Sinai ro ndi leko asi ro anya robe, votiniro ago uniro ndi likuliku be, ¹⁹ ovo cekure ro, ndi kporo ata robe, ondro lidri kerî ata te oko, ànya lo'barute ko ata aza erine, ²⁰ tana ànya ni kote tase atabe ana ingyine. "Ondro aba ca koronyai 'ba ro kodo 'bereñwa gwo, beɾo ànya ovone kuni si ri." ²¹ Musa atate ekye ondrena orivoya koziro para, "ma'dote orivoya lä'bilä'biro ago turturi ro." ²² Oko, nyèsate 'Bereñwa Zaiona ndi 'bakici Lu lidriidriro ro re, Yerusalemä vo'buyakuru ro, malaikai kuturo anyaro be re. ²³ Nyèsate kalakoto riyä amba be ngwai Lu ro ätibe kayoro ono re, se ävurunai egyite vo'buyakuru ya. Nyikyite Lu re, se ni vureope'ba 'dicini ro, ago tori lidri se kado a'bate tangye'bai ro rore. ²⁴ Nyèsate Yesu re, se ra tao'baro to'di te ago nyèsate kari luvu se tao'ba ngana ro kadona parandra ni kari Abele ro ri. ²⁵ Ka'do inye, nya'do taoti be ago miga ko zo ta nda se kabe ata ro erine. Ànya se kogayibezo ta nda se kope lazo Lu rote 'bädri ya ro erine pavo ko'de. Ka'do inye, mäpana nga ndi ya, ondro ka'do mänarute pere ni nda se kabe ata ni vo'buyakuru ya resi ya! ²⁶ Ata ndaro kanda 'bädri te tu gi ana si, oko yauono nda 'batate ekye: "Oko tu alo si makandana vo 'da ndra ko toto 'bädri ayani oko vo'buyakuru kpa." ²⁷ Ata gi "tu alo aza si" ka'da ndi nbelero anjioko ngase cini a'bate o'ba a'dona 'da kandakanda ro ago ushweushwe ro, ago ngase änina ko kandane orina 'da. ²⁸ Ka'do inye, mädo aro'boya oye

amba be, tana mùsu miri 'bädri'ba ro se äni kote kandane rote. Mì'de mà'do aro'boya oye amba be ago mämätu Lu liti se tana usina nda 'da 'do yasi, taoro si ndi turi be, ²⁹ tana Lu amaro orivoya endaro asi ngalesiro yi.

13 Nyùgu azi lu oso ädrupii Kristo'ba ro ronye. ² Mìyi ta 'diatrai ro uru ro 'ba amiro yasi. 'Di aza-ka yete inye ago ruyi malaikai te teinye uniako. ³ Mìyi ta ànya se kamba ya ro, osoago ami kpa orivoya kamba ya ànya yibe. Mìyi ta ànya se kabe ugu ruezza ro, osoago ami kpa orivoya ugu ruezavoya ànya ronye. ⁴ Lagye ri a'done orooro ro 'dicini ri, ago mànoago ndi 'ditoko be beṛo a'done 'diri azi ri. Lu opena vure ànya se ronyi ro ro 'da ndi ànya se kabe ronyi oye toko drisi kode ago drisi be. ⁵ Nyàgaga ori amiro dritai ro ni parata lu ri, ago ngase ami be sina ka'do ami ojojoro. Tana Lu atate ekye: "Me'bena ami ko alona; ago màsina kundu ko àmiri alona." ⁶ Ka'do inye, mì'de mà'do driupiaiko ago màta màkye: "Opi orivoya Opa'ba maro, ma'dona ko turiro. Lidri unina e'di oyene màri ya?" ⁷ Mìyi ta dri'bai amiro kyeno, se kopeyi lazo Lu rote àmiri kai ro. Mìgo nyùsuta ori se ànya koribe ro ago todrayite ago mìso taoma ànyaro vo. ⁸ Yesu Kristo oyorere tandrobe, ondro, ago äduako. ⁹ Mì'ba ngaemba cini to kona ami ko ni liti ngye yasi. Orivoya kado a'done ngatomba yaya be ni tai'dwero Lu ro yasi, ago ko ugu ota ta ngaonya ro ro orone, ànya se kayibe ota kwoi oro payi ànya kote. ¹⁰ Kohanii se kabe ruindu vo Yudai ro mätu roya drikaca ako tori aza se alote vo torioloro dri onyane. ¹¹ Kohani fopara Yudai ro ka kari koronya 'ba ro ro ezi Vo Alokado Fondra ya anya ozone torioloro takozii ta; oko iza koronyai 'ba ro ro azate

tesi gawa kundu. ¹² Tana ta ono ro Yesu dra kpate tesi 'bakici kundu, tana lidri wäṛiza ni takozii ri kari modo ndaro ro si. ¹³ Ka'do inye, mì'de mòyi ndare tesi gawa kundu ago màla'do driupi ndaro. ¹⁴ Tana 'bakici 'duro i'do àmàri 'bädri ya noṅwa, mà ugu voondre 'bakici se kabe ikyi ana ta. ¹⁵ Ka'do inye, mì'de mòzo räṛu Lu ri ondoalo tori olo amaro ro Yesu si, se ni ngaozo se äpäṛite kala se kabe nda eṛo Opi ro si. ¹⁶ Nyije ta takado oyerero ko ago mipa azi, tana kwoi ni tori olo se tana kabe Lu usi owo. ¹⁷ Mìro dri'bai amiro, ago mìso ta ànyaro vo. Ànya kayi lindri amiro vona okwana teinye loliaiko, tana ànya itinayi ta ruindu ànyaro ro 'da Lu ri. Ondro mìro ànya te, ànya oyenayi losi ànyaro 'da yai'dwesi, ondro ka'do ko inye, ànya oyenayi ro tusu si, ago anjioko unina kote a'done ngaopa ro àmiri. ¹⁸ Nyùgu mätu oye ama ta endaro ama orivoya tausukado ya robe, tana màle tase ngye oyene tu cini si. ¹⁹ Ago maami eji ndra ole cini si mätune tana Lu kozo ma robe kovole amire ndriro. ²⁰ - ²¹ Lu enṅa Opi amaro Yesu teni odra ya, se ni orivoya Lekye'ba 'Desi timele ro, tana ta kari ndaro se korobe rota, se sina tao'baro äduako ebe kalana te. Lu taliatokpe ro kozo ngase cini kado mìlebe ole ndaro oyeza àmiri, ago nda, Yesu Kristo si, koye tase kabe nda usi ama ya. Ago räṛu ka'do Kristo ri 'duro, äduako! Amen. ²² Molo'baru àmiri, ädrupii maro, lazo agoago ozoro ono erine yaingyi si, tana taegyise megyibe àmiri ono ko kaca. ²³ Male unine àmiri ädrupi amaro Timoteo olofote ni kamba yasi, ondro nda kikiyte ga ndriro, nda a'dona 'da tro mabe ondro mikyite ami ondre owo. ²⁴ Mìye mede amaro dri'bai cini amiro ri ago lidri cini Lu ro ri. Ädrupii ni Italia yasi yeyi mede ànyaro àmiri. ²⁵ Tai'dwero Lu ro ka'do ami cini be.

YAKOBA

1 Ni Yakoba ruindu'ba Lu ro ndi Opi Yesu Kristo robe resi: Mede 'bakalai 'butealo foritu se kepererube 'bädri cini yasi ri. ² Ädrupii maro, nyà'do yai'dwesi ondro mi'be drî te taojoro cini drî toto be owo, ³ tana mîni ndi ondro taoma amiro ko'bedrite taojoro nonye ono be, ka orivoya yaingyi ezi. ⁴ Mi'ba yaingyi amiro kelepe ami teinye o'deako, tana nyà'do robe wäriro ago ngye, kyemvo nga aza ro ako. ⁵ Oko ondro aza amiro tavouni ako, beṛo ndäri Lu ejine tana ro, se ozona 'da ndäri, tana Lu ka nga ozo dritai ro ago yai'dwe si lidri cini ri. ⁶ Oko ondro nyäte mätu, beṛo ämiri taomane, ago ko a'done milo'be be alona. Nda se milo'be be orivoya oso rukanda gyi'desi ya se kabe gbulä ago oli kabe ubina gbulägbulä 'do ronye. ⁷ - ⁸ Lidri se oso 'do ronye, orivoya mbaraako tavo usune drî ndaro si ago ngase cini nda kabe oyena ratavona ko; beṛo ko ndäri omane ekye yusuna nga aza 'da ni Opi rigyesi. ⁹ Kristo'ba se orivoya ngaako beṛo a'done yai'dwesi ondro Lu kennga nda te kuru owo, ¹⁰ ago Kristo'ba se ngaamba be beṛo a'done yai'dwesi ondro Lu kologo nda te vuru owo. Tana ngaamba'ba lävuna 'da oso fo nga ongaongaro vocowa ro ronye. ¹¹ Kitu ka itu voeme be ago ka nga ongaonga ro oza, foi änyaro lep-ite, ago lingyi änyaro enjirute. Mano ngaamba be enjiruna kpa oso inye ondro ka ca ugu losi ndaro oyena owo. ¹² Mano se kabe ori 'diri ro taojoro ya ni kado, tana ondro nda kope taojoro se oso ono ronye te ṛe oko, nda uruna adri se Lu ko'ba tana be änya se kulu nda be ri 'do 'da päläti ro. ¹³ Ondro ojo 'dina 'do te taojoro nonye ono si, beṛo ko ndäri atane ekye: "Taojoro ono ikyi ni Lu resi." Tana änina ko Lu ojone ngase aza koziro oyene. ago nda andivo ojo ta 'diaza ro kote. ¹⁴ Oko a ta 'di alo alo ro ojo ondro ole undiro modo ndaro ro kese nda te pere ago kabaṛi nda te owo. ¹⁵ 'Dooko ole undiro ndaro mbate ya ndaro ya ago ti takozi te, ago takozi, ondro kombate 'desi oko, ti odra te. ¹⁶ Mi'ba odo ami ko, ädrupii maro mulube ono! ¹⁷ Nga cini kado ndi ngapäri cini kado be ka ikyi vuru ni vo'buyakuru yasi; ka ikyi vuru ni Lu O'ba'ba ngaeyi vo'buyakuru ro resi, se tozaru ko kode 'ba vouni ko ru-tozane. ¹⁸ Ole modo ndaro rosi nda ezi ama te uti to'di ya ata tanngye rosi, tana ma'do robe vo be käti nga o'bao'ba cini ndaro lako. ¹⁹ Miyi ta ono tana, ädrupii maro se mulube ono! Beṛo 'dicini ri taerine ndri, ago atane liyaro ago a'done kyilaro liyaro. ²⁰ Tana kyila lidri

ro ezi ori tanngyero se Lu kolebe ko. ²¹ Ka'do inye mîna a'do cini undiro ndi taoye cini undiro be. Nyòdo ami Lu ri ago mîru ata se nda kabe kyidina ya amiro ya, se orivoya mbara be ami opane ono. ²² Nyòdo andivo amiro ko toto ugu ata ndaro erina si, oko mi'ba anya taoye ya. ²³ Nda se kabe ata eri oko ko'ba anya ko taoye ya laba orivoya oso mano se kabe yi ena taratara ya ago ndre andivo ndaro te oso nda ronye. ²⁴ Nda ena andivo ndaro te kado ago oyite ago dori beti ndaro se nda kondrebe ana tana jete. ²⁵ Oko nda se kabe ota kado se kabe lidri o'ba dritai ro ondre ti'deti'de, ago se kabe bioga tana erine ago ka ko toto erina ago ndi tana ijene, oko ka anya o'ba taoye ya, 'dina 'do Lu äruna 'da tase nda kabe oyena ya. ²⁶ Inye'do 'diaza ka tausu ekye yi orivoya mätu'ba yi ya? Ondro nda kirita ladra ndaro kote, mätu ndaro orivoya kadoako ago nda ka andivo ndaro odo. ²⁷ Tase Lu Täpi kondrebe ka'dobe wäriro ago ngye ta mätu rota begi ono, ta kyemvoi ndi ävuzii be ro otine rueza änyaro ya, ago 'dialo ri andivo iro gagane ni ruenjivoya ni a'do 'bädri ro risi.

2 Ädrupii maro, oso taoma'bai Opi amaro Yesu Kristo, Opi 'desi ndra ya ono ronye, beṛo ämäri ko lidri oyene a'do tesi lomvo änya ro ro voro. ² Aba ondro mano ngadriamba be koso mängusi läguläguro ndi bonngo kado be gwo kikiy gwo kalakoto amiro ya, ago mano ati'ba bonngo nyakaca robe ikyi kpa gwo. ³ Ondro nyäka'da taoro gwo ndra mano se koso bonngo be kadoro ri ago nyäta gwo ndäri mikye: "Miri nonṛwa vo oriro kado dri," oko nyäta gwo mano ati'ba ri mikye: "Nyedre lau, kode miri nonṛwa gyinidri ma pa," ⁴ ka'do inye anjioko ami orivoya taenji 'digyele robe andivo amiro lako ago nyä'dote vureope'bai tavousu undiro be yi. ⁵ Nyèri, ädrupii maro se mulube ono! Lu nji lidri ati'ba ro 'bädri ono rote a'done ngaamba be taoma ya ago miri 'bädri'ba ro urune se nda 'ba tana te änya se kulu nda be ri. ⁶ Oko mîro 'dise ati'bai ro kote! A'di kani ami eza ago kani ami ese vure kandra ya? Ngaamba'bai owo! ⁷ Änya ni orivoya se kayibe taundiro ata ävuru se kado ozobe ämiri lomvo owo. ⁸ Nyä tanngye oye ondro ka'do nyä ota Miri 'Bädri'ba ro, se usute taengyi ya ono orona owo, se ekye: "Nyulu oriazii miro oso nyulu andivo miro be ronye." ⁹ Oko ondro nyä lidri oye beti tesi änyaro lomvo ro voro, ami orivoya taenji takozi robe, ago Ota ka vure amiro ope otapere'ba ro.

¹⁰ Nda se kabe ota alodi pere nda orivoya taenji ànya cini pere robe. ¹¹ Tana nda se katabe ekye: "Miye ta ko toko kode ago drisi," ata kpani ekye: "Mifu läfu ko." Ondro ka'do miye ta ca ko toko kode ago drisi, ondro mifu läfu te, nya'do kpate otapere'ba ro. ¹² Nyàta ago miye ta oso lidri se apena vurena 'da ota se kabe ama o'ba dritai ro si ronye. ¹³ Tana Lu ka'dana yauni ko tuse nda kate vure lidri se a'do ko yauni be ro opena si; oko yauni ni mbara be vure dri. ¹⁴ Ädrupii maro, takado aza gibe mano aza ri atane ekye yi taoma be ondro ka'do taoye ndaro kaka'da kote niya? Inye'do taoma ana unina gi'da nda opane ya? ¹⁵ Ondro ka'do ädrupii kode endrenwà orivoya se leyi bonngo ago a'doyi kote nga be amba onyane, ¹⁶ ondro alo amiro aza kata gwo ekye: "Lu kàru ami! Nyàdo kí'dwe ako ago mìnnya nga kado." Takado aza gibe ondro ka'do nyòzo nga kado ori ro ko ànyari niya? ¹⁷ Taoma kpa inye; ondro anya ka'dobe ire ago oloci taoyei kote kigye, 'dooko anya te orivoya avo yi. ¹⁸ Ago 'diaza atana 'da ekye: "Lidri alo aza taoma be, ago azana taoyei be." Tadrioza maro ekye: "Nyaka'da 'diaza se unina ndi a'done taoma be teinye taoye ako märi. Maka'dana taoma maro miri taoyei maro si." ¹⁹ Inye'do mima ndi Lu toto alodi ya? Kado yi! Demonai ma kpa, ago kälä'bi turi si. ²⁰ Mi amama ono! Mile aka'da robe miri anjioko taoma teinye taoye ako ta awi yi ya? ²¹ Lu ka'da zutu amaro Abarayama te tanjye'ba ro enjwanye ya? Taoyei ndaro si ondro nda kozo ngwa ndaro Yisika te vo tori oloro dri owo! ²² Mindre ro ko ya? Taoma ndaro ndi taoyei ndaro be ye losi te troalo! Taoma ndaro atite takado ro taoyei ndaro si. ²³ Ago taegyí a'dote endaro, se katabe ekye: "Abarayama mate Lu ya, ago ta taoma ndaro rota Lu ti nda te tanjye'ba ro." Ago äzi Abarayama te bereazi Lu ro. ²⁴ Mindre, a lidri ka'da nggye Lu be tase anya kabe oyena si ago ko toto taoma anyaro si ire ayani. ²⁵ Raba ronyi'ba kpa oso inye, Lu ka'da anya te tanjye'ba ro taoyei anyaro si, tana anya ru vomari'bai Yisaraele'bai rote ago 'ba ànya te vopane liti to yasi. ²⁶ Ka'do inye, oso lomvo teinye tori ako orivoya avo yi ono ronye, taoma teinye taoyei ako kpa avo yi.

3 Ädrupii maro, beṛo ko amba amiro ri a'done miemba'bai ro. Oso minibe ronye, ama miemba'bai apena vure amaro para ndrani azii ri. ² Vo ama cini ro mà ujeuje. Oko ondro 'diaza kuje kote tase nda kabe atana ya, nda orivoya mano kado yi ago kpa orivoya mbara be a'do ndaro ritane. ³ Mà logo o'ba kala farasi roya ko'ba anya robe ama orone, ago ama orivoya mbara be anya o'bane oyine vose malebe ya. ⁴ Nyusu ta tonḅo ro; anya orivoya 'desi ago oli mbaraekye bite, àni ndi lodine nga giṛiṛiṛiwa opina rosi, ago oyi ndi vose opi'ba kolebe anyari oyine kigye ya. ⁵ Ladra kpa oso inye: Orivoya tegiṛiṛiṛiwa, oko ni ndi ta 'desi ro atane. Nyusuta vocoko jumu'di ro rote ànina ndi ozane asilele giṛiṛiṛiwa si! ⁶ Ago ladra orivoya oso asi

ronye. Orivoya 'bädri ngakozi ro, vo anyaro ori ro orivoya lomvo amaro ya ago ka ugu taundiro lari a'do amaro yasi. Anya ka asi oso ori cini amaro dri, asi se kabe ikyi driigye ni gehena andivo yasi. ⁷ Lidri orivoya mbara be nga cini leyene ago leyeyi nga cini o'bao'baro te, koronyai vocowa ro ndi arii be te, nga tegategarjwà ndi ti'bi be. ⁸ Oko lidri aza a'do kote mbara be ladra leyene. Anya orivoya undiro ago ri-taako, twi äri odra robe. ⁹ Màye aro'boya te Opi amaro ndi Täpi be ri sina ago mà'da lidri azi amaro kpate sina, se a'bate oso beti Lu ro ronye ono. ¹⁰ Ata aro'boya ozoro ndi ugu latri otri be efote ni kala gialo ono yasi. Ädrupii maro, se ono beṛo ko a'done! ¹¹ Gyiutivo ti gyi kado ago gyi osoro kote ni 'bu gialo 'do yasi. ¹² Ädrupii maro, ce kyí'du ro unina ko donngo ice ido ro ro owane; kono unina ko kyí'du owane, ca gyi täyi ro unina ko gyi kado utine. ¹³ 'Diaza gibe ami lako se orivoya tavouni be ago tauni be ya? Ndäri anya ka'dane ori kado ndaro si, taoye kado ndaro se yete tokyeako si ndi tavouni be si. ¹⁴ Oko ondro mi orivoya yaoko, yaoso ndi ta andivo o'baro kati robe ya miro ya, miye takozí ko tanjye lomvo driunggyi si ta tavouni miro rota. ¹⁵ Tavouni nonye ono ikyi ko vuru ni vo'buyakuru yasi, anya orivoya 'bä-dri ro, ko tori ro oko demona ro. ¹⁶ Vose yaoko ndi ta andivo o'baro kati robe orivoya kigye, taoroako ndi taundi dritoto be kpa orivoya kigye. ¹⁷ Oko tavouni se ni orivoya kurusi orivoya kati ono wäriro, anya kpa orivoya liatokpero, tokyeako, ago bereazi ro; anya orivoya twi yauni be ago ka jalia taoye kado ro owa, orivoya teinye 'dileweako ago miombaako. ¹⁸ Ago takado orivoya ni jalia se kabe efo ni kwari se kasa'bai kabe kyí'dina taliatokpe ya owo.

4 Kyila cini ndi kalaope be ami lako 'do kayi ikyi ni enjwaro ya? Ànya kayi ikyi ni ngaleme amiro ta riyá rota yasi, se kabe ugu kyila oye 'duro ami ya ono. ² Nyà nga ole, oko mìnini kote ànya usune, ago nyà'dote orivoya nja 'diufune, nyà nga amba leme, oko nyùsu ànya kote, ago nyà kalaope ndi kyila oye be. Nyà'do kote ngase milebe be tana nyèji Lu kote tana ro. ³ Ago ondro nyèjite oko, nyùsu kote, tana tausu amiro orivoya koziro; nyà nga eji riyá modo amiro ro oyeza sina. ⁴ Lidri ta'diriako ono! Mìnini ro ko anjioko a'done bereazi 'bädri ro nyà'dote kyila'baazi ro Lu riyá? Nda se kolebe a'done bereazi 'bädri ro ka andivo ndaro o'bana kyila'baazi Lu ro. ⁵ Nyusu ko mikye tanjye i'do taegyí ya, se kabe ata ekye: "Tori se Lu ko'babe ama ya orivoya twi ngaleme koziro be." ⁶ Oko tai'dwero se Lu kabe ozona orivoya kpa mbaraekye. Ago taegyí ka ata ekye: "Lu ka ogbo driunggyi'ba be, oko ka tai'dwero ka'da driunggyiako'ba ri." ⁷ Ka'do inye, nyòzo andivo amiro Lu ri. Oko nyògbo Kicu'ba be, ago nda umuna 'da pere ni ami re. ⁸ Nyíkyi ti Lu re, ago nda ikyina 'da ti amire. Mijó dríi amiro, ami takozí'bai! Nyàwäri ya amiro, ami miomba'bai! ⁹ Nyà'do tusuro, mître ago

nyiliyi; nyòtoza ugu amiro liyi ro, ago riyä amiro tusuro! ¹⁰ Nyòlogo andivo amiro vuru Opi kandra, ago nda engana ami 'da kuru. ¹¹ Ädrupii maro, nyòkozi azi ko. Nda se kabe ädrupi Kristo'ba ro kozi kode vurena opena, ka Ota kozi ago ka vurena ope. Ondro nya vure Ota ro ope, 'dooko mi kote orivoya tona nda se kabe Ota oro yi, oko nda se kabe vurena ope yi. ¹² Lu orivoya toto ni Otaozo'ba yi ago vureope'ba yi. Nda unina toto ni 'di opane ago ufune. Nyusube mi orivoya a'di owo, vure lidri azi miro ro opene ya? ¹³ Nyèri ta maro, ami se nyàbe ata mìkye: Ondro kode ondo mòyina 'da 'bakici aza ya, màrina 'da kigye ndroa alo ago màyena losi 'da ago mùsuna parata 'da amba. ¹⁴ Mìni tase koyebe a'done adri amiro ri ondo 'do ko! Ami orivoya oso ofo kätu ro ronye, se ka ofo toto fere ago ofona kyete. ¹⁵ Tase beṛo atane ämiri ni ono mìkye: "Ondro Opi kole gini, màrina 'da ago màyena ono kode ana." ¹⁶ Oko yauono ami orivoya driungyi be, ago mäwu be; mäwu oso ono ronye orivoya koziro. ¹⁷ Ka'do inye, mano se ni takado se beṛo ndäri oyene ndi oko ye anya kote te orivoya taenji takozì robe.

5 Ami lidri ngaamba be, nyèri ta maro! Nyili ago mì'be kuku rriti se kabe ikyi ämidri ono tana ro! ² Ngaamba amiro ngwate, ago bongoi amiro ludui nyate. ³ Logo läguläguro amiro ndi mo'di be te tokatoka ro, ago tokana ono a'dona 'da tazevoedreza ami lomvo ago onyana iza lomvo amiro ro 'da. Orivoya oso asi se mìdro be tui äduro ta ronye. ⁴ Nyòzo päläti kote lidri se kabe losi oye ämvu amiro ya ri. Nyèri driovi ànyaro tana! Liyi ànya se kayibe nga jalia ro amiro kotona ro sate bi Lu, Opi Mbaraekye roya. ⁵ Ori amiro 'bädri ya nonwa a'dote twi ngadriamba be ago riyä ro. Mì'ba andivo amiro te oshweoshwe ro ta tu ngatufu rota. ⁶ Mìpe vure te ago nyütufu lidri tangye'bai te, ago ànya ogbo kote ami be. ⁷ Ka'do inye, nyà'do yaiṅgyi be, ädrupii maro, madale Opi kesa gwo. Mìndre yaiṅgyi

ämvuoso'ba ro se nda kabe gyini ndaro kotena donḡo liṅgyiekwe owane. Yaiṅgyi si nda ka 'bu duru ro kotena. ⁸ Beṛo kpa ämiri a'done yaiṅgyi be. Mì'ba mio'ba amiro ka'do ndra, tana ikyi tu Opi ro kate ezi esa ti. ⁹ Mìvidri ko azi be, ädrupii maro, ukyi Lu ope vure amiro 'da. Vureope'ba orivoya loto nja ruka'dane. ¹⁰ Ädrupii maro, mìyi ta nebii se kope ta be ämiri ävuru Opi rosi ro. Mìru ànya oso taka'daro yaiṅgyi rriti ṅgyi ro taezaro zeze ronye. ¹¹ Mäzi ànya te kado tana ànya ṅgyiyi ya te. Nyèri yaiṅgyi Eyobo ro tana te, ago mìnite äduro oko Opi ozo ṅga te ndäri. Tana Opi orivoya twi yauni ndi yai'dwe be be. ¹² Para ndrana, ädrupii maro, nyàte tao'ba oko nyàruru ko, nyàruru ko vo'buyakuru si kode 'bädri si kode ṅga aza si. Nyàta toto, mìkye! "Owo" ondro mìlete atane owo, ago "hwa" ondro mìlete atane hwa owo, ukyi nyikyì 'da vure Lu ro zeze. ¹³ Inye'do 'di-aza orivoya ami lako rriti be ya? Beṛo ndäri mätune. Inye'do 'di-aza orivoya yai'dwesi ya? Beṛo ndäri lonḡo räṛu ro onḡone. ¹⁴ Inye'do 'di-aza orivoya adravoro ya? Beṛo ndäri lazo ozone dri'bai kànisa ro ri, se mätuna 'da ta ndaro ta ago orinayi ido ice ido ro ro 'da nda lomvo ävuru Opi rosi. ¹⁵ Mätu ono ayete taoma si edena 'di adravoro 'da, Opi edena nda 'da jingyiri ro, ago takozì se nda koyebe e'bena nda 'da tana ro. ¹⁶ Ago ka'do inye, nyèro takozì amiro azi ri ago nyàmätu azi ta, tana ede ami robe. Mätu mano kadoro ro mbara amba be taoye ya. ¹⁷ Eliya orivoya kpa lidri yi oso ama ronye. Nda mätute ya cini si ko 'bu ri u'dine, ago 'bu 'di kote 'bädri ya ndroa na nätu kpäkyi. ¹⁸ Nda go mätute kpa to'di, ago vokuru eda 'bu te ago gyini lofo donḡoi iro te. ¹⁹ Ädrupii maro, ondro alo amiro konaru teni tan-gye yasi ago 'di-aza kogo kologo nda te kovole kpa to'di, ²⁰ miyi ta ono; nda se kabe drì takozì'ba ro ezana kovole ni taoye kozi ndaro yasi opana lindri takozì'ba ro 'da ni odra yasi ago ezina ṅgae'bero 'da ta takozì amba rota.

1 PETERO

1 Ni Petero, lazo'ba Yesu Kristo ro resi. Lidri onjionjiro Lu ro se kepererube ta ruopa rota warii Pondusi, Galatia, Kapadokia, Asia, ndi Bitunia robe yasi ri. ² Ami orivoya lidri onjionji ro yi oso ta Lu Täpi ro ronye ago a'ba ami te lidri alokado ro Tori ndaro si, Yesu Kristo orone ago a'done wäriro kari ndaro si. Ka'do inye tai'dwero ndi taliatokpe be ka'do amiro ago kiliti amba. ³ Mi'de mòzo aro'boya Lu ago Täpi Opi amaro Yesu Kristo ro ri! Tana yauni amba ndaro si nda ozo adri to'di te ämari Yesu Kristo enga si ni odra yasi. Ono 'ba ama te a'done mio'ba lidriidriro robe, ⁴ ago ta'doro mà voondre mileyaro äru amba se Lu kabe etana lidri ndaro ri ana urune. Nda ka ànya eta ämiri vo'buyakuru ya, vose ànya unina ko ongwane kode ruenjine ago se lingyina kye ko ana ya. ⁵ Ànya orivoya tana ami, se tao ma si ätite londroro mbara Lu rosi ta ngaopa ro se orivoya nja oyebe lofone tu äduro si ana rota. ⁶ Nyà'do yai'dwesi ta ono ro, ca yauono nyà'do gica tusuro ta taojoro dritoto se nyàbe rueza ni rigye ono ro. ⁷ Taojoro kwoi ikyite taoma amiro ka'dane anjioko orivoya nggye. Tana ca logo läguläguro, se äni ndi togane ono, ojo mbarana te asi si; ago taoma amiro se kadona orivoya para ndrani logo läguläguro risi, beṛo kpa mbarana ojone tana ka'do robe yaiṅgyi be. 'Dooko nyūsuna räru 'desi ndi taoro be ndi, Tuse abe Yesu Kristo ka'da sina si. ⁸ Nyùlu nda te, mindre nda ca ko owo, ago mimate nda ya mindre nda ca ko owo. Ka'do inye miye riyä amba riyä räru ro se änina ko tana itine ata si, ⁹ tana nyàte ngaoparo lindri amiro ro usuna, se ni ta taoma amiro ro nda ya owo. ¹⁰ Ta ngaoparo ono rota, nebii riṛe taoti si ago tenyiṛi tazevona te, ago ànya äṅguyi ta ṅgapäri ono rote se Lu ka oyebe ozone ämiri ono. ¹¹ Ànya ojoyite tazevona urine tuna a'dona rota ago ta ikyina rota. Tori Kristo ro se orivoya ànya ya kani ugu tuna ka'dana, rueza se Kristo ka oyebe inṅgyine ndi a'do 'desi se kabe eso voigye be äṅgu tana te ro käti. ¹² Lu ka'da ta kwoi te nebii kwoi ri anjioko losi ànyaro ko takado modo ànyaro rota, oko ta amiro ta, oso ànya kopeyi ta ṅgà kai robe ronye se nyeri tana te yauono ni lazo'bai se kopeyi Lazokado te ämiri mbara Tori Alokado se ezote ni vo'buyakuru ya rosi. Kwoi kpa ni orivoya ṅga se malaikai koleyibe unine owo. ¹³ Ka'do inye, mi'ba tauni drî amiro ro ka'do nja taoyeza. Nyà'do vookwa be ago mi'ba mio'ba amiro kpeye äru se ozona 'da ämiri tuse Yesu Kristo ka oyebe ruka'dane sina si.

¹⁴ Nyà'do taoro be Lu ri, ago mi'ba ori amiro ka'do ko ole uku se nyà'dobe sina 'dooko ami drigba tauniako kai robe. ¹⁵ Oko nyà'do alokado tase cini nyàbe oyena ya, kpa oso Lu se kuzi ami be orivoya alokado ono ronye. ¹⁶ Taegyī ka ata ekye: "Nyà'do alokado tana ma orivoya alokado." ¹⁷ Mizi nda Täpi, ondro nyàte Lu, se kabe vure lidri cini ro ope ojoojoro, oso taoye se 'dialo koyebe ronye mätuna owo; ka'do inye, mīri ori anjoko amiro 'bādri ono ya taoro si ndāri. ¹⁸ Tana mīni ṅgase ozobe ami o'baza dritai ro ni a'do se takadoako ori ro se ocopete ämiri zutui amiro si ono te. Ko orivoya ṅga aza se änina ndi togane oso mo'di kode logo läguläguro ronye; ¹⁹ orivoya kari lagyeamba Kristo ro, se laba oso timelegogo teinye mambiako biliro ronye. ²⁰ Lu nji Kristo teṛo teinye o'ba 'bādri ro ako ago aka'date tui äduro kwoi ya ta amiro ta. ²¹ Nda si nyà taoma Lu ya, se enṅa nda te ni odra ya ago ozo 'desi te ndāri; ago taoma amiro ndi mio'ba be äṅjute Lu dri. ²² Ago taoro amiro ata Lu ro ri si nyāwāri andivo amiro te ago nyā'dote ṅgalu endaro be taoma'bai azi amiro ri, nyùlu azi ole cini si ago ya cini amiro si. ²³ Tana ata lidriidriro ago äduako Lu rosi äti ami te to'diro oso ṅgwai se uti'bana onṅwaako ro si, ko onṅwaonṅwaro si. ²⁴ Oso taegyī kabe ata ronye ekye: "Vo lidri cini ro orivoya oso käyi ronye, ago lingyi ànyaro cini oso foi vocowa ro ronye. Käyi lunyite, ago foi layite, ²⁵ oko ata Opi ro ka ori äduako." Ata ono orivoya Lazokado se apete ämiri ono owo.

2 Ka'do inye, mīna andivo amiro ni taundi cini, miomba, kowe, yaoko ndi kalambāri be yasi.

² Nyà'do oso ṅgwai se ätibe to'diro ronye, ondoalo täbiri ro ta leyi wäriro tori rota, tana ugu umvuna si mīmba robe ago apa ami robe. ³ Tana yauono nyètembe yauni Lu rote. ⁴ Nyīkyi Opi re, kuni lidriidriro se lidri kogabezo oso ṅga takadoako ronye oko Lu njite ṅga kado para ndra ro. ⁵ Nyīkyi oso kuniṅwà lidriidriro ronye, ago mi'ba amo andivo amiro Yekalu tori ro ro, nyinduru robe oso kohanii alokado ronye ṅga ozo a'do tori ro voro ozone ago tori olo se ta kuzi Lu be ozone Yesu Kristo si ro. ⁶ Tana taegyī ka ata ekye: "Manji kuni kado para ndra te, se mate o'bana kuni ṅonṅodri ro Zaiona ya, ago nda se kabe taoma nda ya a'dona ko driupiro." ⁷ Kuni ono kadona orivoya ndra ami se nyàbe taoma ri; oko ànya se koma ta ko ri: "Kuni se zo obe'bai kogabezo oso takadoako ronye gwo zarute

a'done para ndrani vona cini risi." ⁸ Ago taegyi aza ka ata ekye: "Ono ni kuni se o'bana lidri 'da o'dene toromoga, luutu se o'bana ànya 'da lapane owo." Ànya 'deyite toromoga tana ànya mayi ta kote ata ya, 'do ni tase Lu kora tana be a'done ànyari owo. ⁹ Oko ami orivoya lidri onjionji yi, kohanii 'Bàdri'ba ro, tu'de alokado yi, lidri Lu modo ro, anjite taoye liṅgyiekye Lu ro tana opene, se zi ami teni vouni yasi le ṅgaeyi liṅgyi liṅgyi ro modo ndaro roya. ¹⁰ Sedri iga ami ko lidri Lu ro, oko yauono ami orivoya lidri ndaro; sedri iga mini yauni Lu ro kote, oko yauono nyùsu yauni ndaro te. ¹¹ Ma ami eji ole cini si, bereazii maro, oso atrai ndi làmu'bai 'bàdri ono ya ronye! Nyòzo vo ko ole lomvo ro ri se ondoalo kabe kyila oye lindri be ono. ¹² A'do amiro Atrai lako beṛo a'done kadopara tana ondro ànya kikicuyi ami ca oso taundi oye'bai ronye oko, ànya on-drenayi taoye kado amiro 'da ago rārunayi Lu 'da Tu ndaro ikyi rosi. ¹³ Ta Opi rota nyòlogo andivo amiro vuru drikaca cini lidri ro ze! 'Bàdri'ba ri, se orivoya drikaca 'desi be, ¹⁴ ago warì'bai ri, se nda ka'date ànya se taundi oye'bai ezane ago ànya se kayibe takado oye rāruna. ¹⁵ Tana Lu le àmiri ata tauniako lidri amamaro ro drì na o'bina ta kado se nyàbe oyena si. ¹⁶ Mìri oso lidri dritai ro ronye; caoko, mì'ba dritai amiro ka'do ko drì takozì aza ro takozà sina, oko mìri oso ruindu'bai Lu ro ronye. ¹⁷ Mìro 'dicini, nyùlu taoma'bai azi, nyùturi Lu, ago mìro 'bàdri'ba. ¹⁸ Ami ruindu'bai nyòlogo andivo amiro vuru 'desii amiro ze! ago nyàka'da taoro ànya cini ri, ko gialo ànya se orivoya yauni be ago kabe taoti ri ayani, oko kpa ànya se siomba be ri. ¹⁹ Lu àruna ami 'da ta ono ro, ondro nyingyi lomvoluwu rueza taenjiako rote owo tana ya amiro ya mini ole ndaro te. ²⁰ Ondro ka'do nyènji ta yi ago nyingyi rriti ami o'biro gwo tana ro takado se nyùsuna àmiri iga e'di ya? Oko ondro miye takado yi nyingyi rriti rueza ro ca tana ro, Lu àruna ami 'da tana ro. ²¹ Tana Lu zi ami te ta ono ta, tana Kristo andivo ezarute ta amiro ta ago e'be taka'daro te àmiri, tana miso robe pavo ndaro vo. ²² Nda ye takozì kote, ago 'diaza eri ata miodo ro kote ni kala ndaro yasi. ²³ Ondro a'da nda ca, nda gologo vona kote la'dao'da si, nda kezaru ca, nda nyaozi kote, oko nda 'ba mi ndaro te Lu, Vureope'ba ṅgye dri ayani. ²⁴ Kristo andivo ṅgyi takozì amaro te lomvo ndaro ya taka dri, tana màdra robe takozì ri ago màri robe taṅgye ri. Tana laza ndaro si ede ami te. ²⁵ Sedri ami orivoya oso timele se ije liti ànyaro te ronye, oko yauono ezi ami te kovole osone Lekye'ba ago Àti'ba lindri amiro ro vo.

3 Kpa oso inye, beṛo ami 'ditoko ri kpa andivo amiro logone vuru àgo amiro ze! tana ondro azaka ànyaro koma kote ata Lu roya, a'do amiro o'bana ànya 'da taomane. Minina ko atane ata, ² tana ànya on-drenayi a'do wāriro ndi taoro amiro be 'da. ³ Beṛo ko àmiri ṅga ruega ro tēsisi o'bane andivo amiro o'baza

liṅgyiekye, oso dri'o'di, kode kati làgulàguro o'ba lomvo yasi, kode bonḡo se nyàbe osona si. ⁴ Oko, liṅgyi amiro beṛo a'done ya yasi ṅgye andivo amiro ro, liṅgyi se odeako, tatokyeako ago tori trwe robe, se kadona orivoya fonda Lu mile 'do. ⁵ Tana 'ditoko se kyeno màtu'bai ro se ko'bayi mi be Lu dri egayi andivo ànyaro te liṅgyiekye andivo ànyaro o'ba si àgo ànyaro ze! ⁶ Sara orivoya oso inye; anya ro Abarayama te ago zi nda te 'desi anyaro. Yauono ami ni orivoya ndiriṅwa anyaro ondro ka'do nyà tase kado oye ondoalo ago nyùturi ṅga aza kote owo. ⁷ Kpa oso inye ami àgo beṛo àmiri orine 'ditoko amiro be kadoro tauni si tana ànya orivoya 'di mbaraako yi. Miye ànya taoro si, tana ànya urunayi ṅgapāri Lu ro adri ro kpa 'da troalo ami yibe. Miye inye ukyi ṅga aza gburu màtu amiro 'da. ⁸ Àduro, beṛo ami cini ri a'done ya alosi ago tavousu alo be, nyùlu azi oso àdrupii ronye, ago nyàdo yauni be ago nyòlogoru vuru azi ri. ⁹ Nyòlogo vo taundi ro ko taundi si ago latri ro ko latri si, oko nyòlogo vona àru si, tana àru ni orivoya ṅgase Lu ko'ba tana be ozone àmiri tuse nda kuzi ami be si owo. ¹⁰ Oso taegyì kabe ata ronye ekye: "Nda se kolebe orine riyāsì ago kole ndi tui kado ondrene, beṛo ruonane ni ugu taundi atavoya ago ke'be koweoga. ¹¹ Beṛo ndāri ruonane ni taundi yasi ago koye takado; beṛo ndāri ruutrine taliatokpe ta ya cini ndaro si. ¹² Tana Opi ka voondre taṅgye'bai dri ago ka màtu ànyaro erina; oko nda kyilaro ànya se kayibe taundi oye be." ¹³ A'di oyena ami ni koziro, ondro ka'do ami orivoya ondoalo nja tase kado oyene ya? ¹⁴ Oko ondro ka'do nyà rueza ta taṅgye oyero ta, nyàdo ya'iwesi! Nyùturi ko ni 'diaza ri, ago nyòlo'be mi ko. ¹⁵ Oko nyàdo taoro be Kristo ri ya amiro ya, ago mìro nda Opi ro. Nyàdo nja tu cini si 'diaza se kabe ami eji mio'ba se nyàdobe sina ami ya ono ta tazevona edrene, ¹⁶ oko miye takado ndi taoro be si. Mì'ba tavouni ya amiro ro ṅgye, tana ondro a'da ami te, ànya se kabe taundi ata ami lomvo ta a'do kado amiro oso oso'bai Kristo vo ronye rota, ànya a'donayi 'da driupiro ta tase ànya kayibe atana rota. ¹⁷ Tana orivoya kadopara ruezane ta takado oye rota, ondro ono ka'do gini ole Lu ro owo, kadona orivoya ndrani takozì oye ri. ¹⁸ Tana Kristo drate takozii ta perena alo, ago nde ta cini te, taṅgye'ba ro vo takozì'bai roya, tana nda kugu ami robe Lu re. A'ba nda te odrane lomvo ya, oko adrite tori ya, ¹⁹ ago a'do ndaro tori rosi nda oyite ago petate torii se avote kamba ya ri. ²⁰ Kwoi ni torii ànya se koroyi Lu kote tuse nda kiṅgyi ya be madaro tui se Noa kede toṅbo ndaro be sina ana si owo. Lidri fer-erwa se toṅbo ya, vona cini orivoya njidriena, apate ni gyi yasi, ²¹ se ni orivoya taka'da yi ta bapatisi ro ugu ka'da ro, se yauono ka ami opa. Ko orivoya ugu undi lomvo ya ojo ro, oko tao'ba se a'bate Lu ri ni tavousu ṅgye ya ro yasi ro. Anya ka ami opa efo Yesu Kristo rosi, ²² se oyite vo'buyakuru ya, ago orivoya drìgwo Lu

roya, ka malaikai, drikacai ndi mbara vo'buyakuru robe mirina.

4 Tana Kristo ezarute lomvo ya, beɔ kpa ämiri andivo amiro tombane inye tavousu se nda ka'dobe sina si, tana nda se kabe rueza lomvo ya dro'beru kote tona takozì be. ² Ka'do inye, ni tu yauono si le mileyaro, beɔ ämiri ori anjoko amiro ori 'bädri ro ro ritane ole Lu rosi ago ko ole lidri rosi. ³ Tana tuse kyeno kälävube ana si tase taomaako'bai koleyibe oyene nyugu loyena te ayani. Mirite ori undiro, ngalovo ro, 'diufu wa si ro, ori kozi, Kärikozi nga umvu si ndi mätu undiro lui awi robe. ⁴ Ago yauono taomaako'bai larote ondro nyo-dro'beru kote tro ànya yibe lori koziro pari se kayibe orina ya owo, ago ta'doro ànya kayi ami lo'da. ⁵ Oko ànya itinayi ta andivo ànyaro ro 'da Lu, se orivoya nja vure 'di lidriidriro ro ndi avo be ro opene ri. ⁶ Doni tase a'debe Lazokado opene kpa avo ri owo, ànya se ape vure ànyaro te ori lomvo ànyaro rosi kpa oso aye vure 'dicini rote ronye; apete ànyari tana ori ànyaro tori rosi ànya kori robe oso Lu kabe ori ronye. ⁷ Ädu nga cini rote orivoya lototi. Beɔ ämiri a'done andivo rita be ago vookwa be, tana nya'do ro nja mäture. ⁸ Ago ndra ngacini drisi, azi lune ya cini si, tana ngalu takodri takozii amba ro ndi. ⁹ Nyàfo käläsi 'bai amiro ro uñbo azi ri teinye drioviako. ¹⁰ 'Dialo oso voondre'ba kado ngapäri dritoto Lu ro ro, beɔ ndäri ngapäri ndra se nda kusube ni Lu rigyesi 'do losi kado oyene sina ta azii rota. ¹¹ Nda se kabe taope beɔ lazo Lu ro opene; nda se kabe ruindu beɔ ruindune mbara se Lu kabe ozona ndäri si, tana nga cini ya ozo räru robe Lu ri Yesu Kristo si, se 'desi ndi mbara be ni ndaro rriro ago äduako. Amen. ¹² Bereazii se mulube ono, nyà'do ko larolaro ro ni taojoro se luwuekye ruezaro abe mbara amiro ojo sina ono ri. Nyùsu ta ko mìkye nga aza se ko a'done iri kate a'do. ¹³ Oko nyà'do yai'dwesi tana nyà rueza Kristo ro la'dona, tana nyà'do robe riyä amba be ondro aka'da 'desi ndaro te owo. ¹⁴ Ami ni kado ondro a'da ami te tana ami be oso'bai Kristo vo ono ro owo; tana anjioko Tori 'desiro, Tori Lu ro, ka ugu ori ämidri. ¹⁵ Ondro aza amiro ka rueza, beɔ ko a'done tana nda 'diufu'ba yi kode kugu'ba yi kode taenji'ba yi kode loci'ba yi losi azi ro yasi. ¹⁶ Caoko, ondro nyà rueza tana ami orivoya Kristo'ba yi, nyà'do ko driupiro tana ro, oko mìye aro'boya Lu ri tana nyà ävuru Kristo ro ungyina. ¹⁷ Tu vure opero esate ago apena vure lidri modo Lu ro ro

käti. Ondro ate etona ama si, äduna a'dona enwanye ànya se koma be ko Lazokado ni Lu resi ono ya riyä?

¹⁸ Oso taegyì kabe ata ronye ekye: "Ondro ka'do orivoya rritiro lidri kado opane; ka'do inye a'dona te lu-ako'bai ndi takozì'bai be ri enwanye ya?" ¹⁹ Ka'do inye, ànya se kabe rueza ole Lu ro ànyari ronye, taoye kado ànyaro si beɔ andivo ànyaro ozone cu O'ba'ba ànyaro ri, se ondoalo kabe tao'ba ndaro ätina ono.

5 Ma, andivo maro orivoya 'di'desi yi, ma taayo 'di'desii känisa ro ami lako ri. Ma orivoya tazevoe-dre'ba rueza Kristo ro ro, ago mala'dona 'desi se oyebe ka'dane ana 'da. Ma taayo ämiri ² a'done lekye'bai gboko se Lu kozobe ämiri ro ago mindrevona ya cini si, oso Lu kole ami be oyene ronye, ago ko ya nggyi'diñ-gyi'di rosi. Mìye losi amiro, ko giallo toto ta päläti rota, oko ya nggye ruindu rosi. ³ Nyòjo ko ànya se a'babe taoti amiro ze le ono mirine, oko nyà'do takä'daro ro gboko ri. ⁴ Ago ondro Lekye'ba 'Desi kaka'darute oko, nyùsuna tagyia liñgyiekye 'da se läguna kye kote alona. ⁵ Kpa oso inye ami agoànji beɔ andivo amiro logone vuru 'di'desi ze le. Ago vo amiro cini beɔ tokyeako osone ami lomvo, ruindune azi ri; tana taegyì ka ata ekye: "Lu ka ogbo driungyi'bai be, oko nda ka tai'dwero ka'da driungyiako'bai ri." ⁶ Nyòlogo andivo amiro vuru drì mbaraekye Lu ro ze le, tana nda kenja ami robe kuru tu kado modo ndaro rosi. ⁷ Nyè'be mìlo'be cini amiro tana nda rigye, tana nda ka ta amiro otina ni. ⁸ Nyà'do nja, vookwa be! Kyila'baazi amiro, Kicu'ba, ka voonde oso ibi kabe ugu liyi vouři be 'diaza onyane ronye. ⁹ Nyà'do nggyiri taoma amiro ya ago nyògbo nda be, tana mìni ndi anjioko taoma'bai azi amiro 'bädri cini yasi ka ugu oyi rueza gi nonye ono yasi. ¹⁰ Oko 'do vosi ondro nyèzarute fere oko, Lu tai'dwe cini ro, se kabe ami uzi 'desi äduako ndaro la'done rumora Kristo be si, nda andivona o'bana ami 'da nggye, ago ozona a'do nggyiri, mbara ndi edrevo nggye be 'da ämiri. ¹¹ Mbara ka'do ndäri äduako! Amen. ¹² Megyi taegyì ferenwa ono ämiri ngaopa Sila, se musu nda be ädrupi nggye Kristo'ba ro ono rosi. Male agoago ozone ämiri ago ma tazevoedre anjioko ono orivoya tanngye tai'dwero Lu ro ro. Nyèdre nggyiri kigye. ¹³ Känisa endrenwaazi amiro Babelona ya, se anji kpate Lu si, ye mede ämiri, ago ngwa maro Marako kpa inye. ¹⁴ Mìye mede azi ri 'dinjunju ngalu Kristo'ba rosi. Taliatokpe ka'do ami se cini Kristo ya ri.

2 PETERO

1 Ni Simona Petero, ruindu'ba ago lazo'ba Yesu Kristo ro resi. Ànya se tanɔye Lu amaro ro ndi Opa'ba Yesu Kristo si kusu taoma ndra te oso amaro ronye ono ri. 2 Tai'dwero ndi taliatokpe be ka'do àmiri ndra ago ndra tana tauni amiro Lu uniro ago Yesu Opi amaro unina ro ono ro. 3 Mbara tanɔye Lu ro ozo nga cini se màlebe orine sina ori nɔye màtu'ba ro rote tauni amaro nda se kuzi ama be 'desi ndaro ndi takado ndaro nda uni robe la'done rosi. 4 Liti ono yasi nda ozo ngapàri 'desi para lɔngyiekpe se nda ko'ba tana be te àmàri, tana ta ngapàri kwoi rosi mipavo robe ni ngalovo se 'bàdri ya kabe 'ditufu ono risi, ago nyàla'dona tanɔye a'do Lu ro ro 'da. 5 Tana ta gi ono ro nyojo mbara cini si takado adroane taoma amiro dri, ago takado amiro dri nyadroa tauni, 6 tauni amiro dri nyadroa andivo rita; andivo rita amiro dri nyadroa yainɔyi, yainɔyi amiro dri nyadroa a'do lu'ba ro; 7 a'do lu'ba ro amiro dri nyadroa ngalu àdrupii ro, ago ngalu àdrupii ro amiro dri nyadroa ngalu. 8 Kwoi orivoya ni a'do se àmiri a'done sina owo, ago ondro nyàdote ànya be ndra, ànya o'bana ami ko a'done tovo ro oko nyà'dona losi oye ohero tauni amiro Opi amaro Yesu Kristo roya. 9 Oko nda se ka'do kote nga kwoi be orivoya oso 'diaza se mina ndre vo ko kadoro ronye. Nda orivoya miako ago ije tase àwàri nda be ni takozii se uku ri ana tana te. 10 Ka'do inye, àdrupii maro, nyòjo mbara cini si làzi Lu ro ami uzi ro ndi onji robe unine 'duro, ondro miye te inye, nyè'bena taoma amiro ko alona. 11 Liti ono yasi ozona takado 'da ociza àmiri Miri 'Bàdri'ba àduako Opi amaro ago Opa'ba Yesu Kristo ro roya. 12 Ago ka'do inye ondoalo mologona ta kwoi tana 'da àmidri, mìnì ànya gica ago nyèdre gica nɔyiri tanɔye se mìru be ono ya owo. 13 Musube orivoya kado màri ami tenɔane ta kwoi kogo koto robe àmidri oso mabe drigi 'du orivoya lidriidriro ono ronye. 14 Mánite anjioko me'bena lomvo onɔgwaonɔgwa ro ono 'da ndriri, oso Opi amaro Yesu Kristo kitibe màri nɔbelero ronye. 15 Ka'do inye mojona 'da mbara cini si liti usune àmiri ta koyi oyizana drî ya tu cini si odra maro vosi. 16 Mà'ba mi kote ta itiiti awi dri mà be ta ikyi mbarapara Opi amaro Yesu Kristo ro ro tana o'bana unine àmiri owo. Mi andivo amaro rosi màndre 'desi parandra ndaro te. 17 Ama orivoya lau tuse ozo taoro ndi 'desi be te ndàri Lu Tàpi si ana si, tuse ata ikyite ndàri ni vo Làgulàgu Lɔngyiekpe yasi ekye: "Ono orivoya Nɔgwa

modo maro ro se mulu tawi owo, ta ndaro si ma tawi." 18 Andivo amaro meri ata ono te ikyivoya ni vo'buyakuru yasi, tuse ama be nda be 'berenɔwa alokado dri ana si. 19 Ago lazo se apete nebii si ana a'bate nɔye àmàri. A'dona kado àmiri biogane tana erine, tana anya orivoya oso lamba kabe voeyi vouni ya ronye madale 'buzevo osina gwo ago tu etona gwo ago nɔgaeyi 'bi'bi kyononɔbo ro ro eyina vo 'da ya amiro ya. 20 Caoko, ndrani nga cini risi, àmiri tana oyine anjioko 'diaza unina ko taegyì nebii ro Taegyì ya tazevona edrene andivo ndaro si. 21 Tana lazo nebii ro ikyi ko ni ole lidri ro yasi, ago lidri orivoya nga rita Tori Alokado ro zeze lazo se ànya kopebe ana ikyite ni Lu resi.

2 Tu kyeno kai si nebii miyewe'ba efote lidri lako, ago kpa oso inye miemba'bai miyewe'ba ro eфона 'da ami lako. Ànya ezinayi ta 'dienji ro 'da, tanɔgaembaro se ko nɔye, ago oganayi Miemba'ba se kogye ànya be zo, ago ànya ezinayi ruenji ndriri 'da andivo ànyaro dri. 2 Ago amba osona 'da taoye koziro ànyaro vo; ago ta tase ànya kayibe oyena rota, azaka atanayi taundiro 'da Liti tanɔye ro lomvo. 3 Miemba'bai miyewe'ba ro kwoi orivoya yagàru'bai ago ànya litinayi nga 'da ni tase kowero ànya kayi ugu itina àmiri yasi. Vureope'ba ànyaro teɔro nja kyeno ago Tufu'ba ànyaro teɔro mi unɔbo. 4 Lu e'be malaikai se yeyi takozì be kote, oko vo ànya te gehena ya, se embe ànya te nyori si vouni ya, kayi ugu Tu Vureope ro kwote. 5 Lu e'be 'bàdri se uku ana kote, oko ezo gytàndri te 'bàdri ya lidri luako dri, 'dise nda kopabe toto orivoya Noa, se pe tanɔye te, ndi lidri nɔjidrieri azaka be. 6 Lu pe vure 'bakicii Sodomo ndi Gomora be rote, za ànya te asi si, ago 'ba ànya te taka'daro ro tase ka oyebe a'done luako'ba ri ro. 7 Nda pa Loto mano kado, se a'dote rritiro ni taoye kozi lidri otaako'bai ro risi te. 8 Mano kado ana rite ànya lako, ago tu cini si nda ezarute ni tusu taoye undiro ànyaro ondrena ndi erina be risi. 9 Ago Opi ni ndi lidri lu'ba ro opane ni taojoro ànyaro yasi ago kani takozì'bai àti taezaro zeze madale Tu Vureope rosi, 10 Para ndrana ànya se kabe oso taundiro lomvo ànyaro ro ngalovona vo ago kayibe drikaca Lu ro mawona iyi. Miemba'bai miyewe'ba ro kwoi orivoya driupiako ago màwu'ba yi, ago ka'dayi taoro kote 'desii vokuru ro ri, oko ànya 'dayi ànya te. 11 Ca malaikai, se orivoya mbara amba be ago orivoya aɔri be ndrani miemba'bai se miyewe'ba ro kwoi drisi, kicuyi ànya kote la'da o'da si Opi kandra. 12 Oko

lidri kwoi kayi taoye tauniako si, oso koronyai vocowa ro se ätite urune ago ufune ronye; ànya kayi ngase aza ànya kuniyi ko gotana la'da o'da si, utufuna ànya 'da oso koronyai vocowa ro ronye, ¹³ ago ozona rueza 'da ànyari ta taezaro se ànya kozoyibe rota. Ta riyä ro ànyaro orivoya nga aza oyene ro dritai ro kitu si se konna ngaleme lomvo ànyaro ro 'da 'do; ànya orivoya driupi yi ago liku koziro be ànya kayite rudro'be ami yibe karama amiro ya owo, ànya luyi liti se ànya kayibe ami odo sina tawi! ¹⁴ Ànya leyi ko voondrene nga aza dri oko 'ditoko ronyi ro dri ayani, takozì leme ojo ànya ko alona. Ànya kayi lidri mbaraako loci abari ya. Ago ànya embayi ya ànyaro te a'done yagäru be. Anya orivoya latri Lu ro ze! ¹⁵ Ànya e'beyi liti ngye te ago ijeyi liti ànyaro te, ànya soyite liti se Balama ngwa Beora ro kurube vo, se lu te parata se nda kabe usuna takozì oyesi ¹⁶ ago a'bi drî ndaro te ta takozì ndaro rota. Dongyi ndaro atate ata lidri rosi ago 'bidri taoye amaama si nebi rote. ¹⁷ Lidri kwoi laba oso koro se gyi na sete ronye, oso 'dikolo se oli gbiriri be ngyite ronye, Lu eta vo te ànyari vouniekye gbirikyiri roya. ¹⁸ Ànya kayi ta ata driungyi si ago kayi ta amaama ro ata, ago kayi taundi nga lovo lomvo ro ro oye ànya se keto ta be ruopane ni lidri se kayi ori 'diwiri ro ori yasi uruza. ¹⁹ Ànya 'ba tao'ba dritai rote ànyari oko andivo ànyaro orivoya iyeärii taoye 'dienji robe, tana lidri orivoya iyeäri ro nga se aza kope nda te re ri. ²⁰ Ondro lidri koparute ni nga 'dienjiro 'bädri ro risi ta Opi ago Opa'ba Yesu Kristo uni rosi, ago 'dooko ago äru kpa gwo to'di ànya se kope ànya be re si, lidri gi nonye ono ori äduna a'dona te koziro ndrani se ànya koribe käti risi. ²¹ Aba a'dona ro kadopara ànyari orine liti tangye ro uniako ni unine ri ago 'dooko ruonane ni ota se alokado ozote ànyari ana yasi. ²² Tase ka'dobe ànyari ono ka'date anjioko taoni kwoi orivoya ngye se ekye: "Kokye ka ogo ngase nda ki'dwebe re," ago ekye: "Kizwe se alasate ka ogo rugburune koro ya."

3 Bereazii se mulube ono, ono orivoya ni taegyì riri megyibe ämiri owo. Taegyì riti ya mojote tavousu wäriro ya amiro ro tengane ta kwoi logona si drî amiro ya. ² Male ämiri atà se atabe kyeno nebii alokado si, ago ota se ni Opi ago Opa'ba resi ozobe ämiri lazo'bai amiro si tana oyine. ³ Käti ono, be ro ämiri unine anjioko tui äduro si lidri azaka ka'daruna 'da se ori ànyaro iritate ngalovo ànyaro modona si. Ànya ugunayi ami 'da ⁴ ago ejinayi ta 'da ekye: "Nda 'batate ikyine, nda 'ba ta ro ko inye ya? Nda ganwaro ya? Täpii amaro dra rote

kyeno, oko ngacini iro gi 'du oso ka'dobe o'ba 'bädri rosi ronye." ⁵ Ànya ijeyi ota se Lu kozobe kyeno ana tana te lädruro, se a'ba vo'buyakurui ndi 'bädri be te sina. A'ba gyini teni gyi yasi ndi gyi be, ⁶ ago kpa gyi si, gyi gyitändri rosi, 'bädri se uku ana utufute. ⁷ Oko vo'buyakurui ndi gyini se yauono be ätite ata giallo Lu ro ono si, tana aza robe asi si. A ànya äti ta tuse apena vure luako'bai ro 'da ago utufuna ànya 'da sina si ta. ⁸ Oko nyije ta nga alo ono ro ko, bereazii se mulube ono! A'do toto i'do mile Opi roya lakole u'du alo ndi ndroa kutu robe roya; ndäri ànya ritu ono oyorere. ⁹ Opi leye ko ni tao'ba se nda ko'babe oyevoya, oso azaka kabe usuna ronye. Oko nda orivoya yaingyi be ta amiro ta, tana nda leko 'diaza alo ri ruenjine, oko nda le vona cini ri drietane ni takozì ànyaro yasi. ¹⁰ Oko Tu Opi ro esana 'da oso kugu ronye. Tu gi ana si vo'buyakurui ojena 'da kporo amba si, azana ngacini se ànya ya 'da asi si ago 'bädri ndi ngase cini kigye be okyena 'da. ¹¹ Oso a oye be te ngacini kwoi tufune oso ono ronye, be ro ämiri a'done lidri enwani roya? Be ro ori amiro ri a'done alokado ago odiodi ro to Lu ri. ¹² Oso nyäbe Tu Lu ro kwotena ono ronye, miye ta ri mbarasi ago mi'ba anya kikyiri ri ndri, Tu se vo'buyakurui ujena 'da asi si ago utufuna 'da sina owo, ago nga cini se vo'buyakurui ya alana 'da ni eme asi ro risi. ¹³ Oko mà tase Lu ko'ba tana be kwotena; se ni vo'buyakurui to'di ndi 'bädri to'di be, vose tangye a'dona 'da kigye. ¹⁴ Ago ka'do inye, bereazii maro, oso nyäbe Tu ana kwotena ronye, miye ta ri mbara cini si a'doza wäriro ago taenjiako Lu mile ago a'doza lia-tokpero nda be. ¹⁵ Mindrevo yaingyi Opi amaro ro dri oso kandrakado se nda kabe ozona ämiri a'done ngaopa robe ronye, kpa oso ädrupi amaro se mulube Paulo kegyibe ämiri ronye, yete tavouni se Lu kozobe ndäri ana si. ¹⁶ Ono ni tase nda katabe taegyì ndaro vona cini yasi ondro nda kate ta ono egyina owo. Nga azaka orivoya rritiro taegyì Paulo roya se tavouni-ako'ba ndi lidri se ko ngyiri ro be kayi tazevona edrena kowesi, oso ànya kabe oyena vo azaka Taegyì ro yasi ronye. Ago kayi rueza ezi modo ànya ro dri. ¹⁷ Oko ami, bereazii maro, mini ta ono rote nja. Ka'do inye, nyà'do vo okwa be, ukyi elepe ami 'da wairo wiri lidri otaako'ba rosi ago m'de 'da ni vo edrero ngyiri amiro yasi. ¹⁸ Oko nyügu omba 'duro tai'dwero ndi tauni Opi amaro ago Opa'ba amaro Yesu Kristo roya. Rärü ka'do ndäri yauono ago äduako! Amen.

1 YOANE

1 Mà ta Ata adri ro egyina àmiri, se a'dote roni eto si. Se mèrite ago màndrete mi amaro si; owo, màndrete, ago drí amaro tàmbite. ²Tuse adri ono ka'dobe ondreondre ro si, màndrete, ago mà ta iti àmiri ta adri àduako rota se ɾo orivoya Täpi be ago a'bate unine àmàri. ³Ngase màndrebe ago mèribe mà ayona kpa àmiri, tana nyòdro'beruna 'da ama yibe rumora se mà'dobe sina Täpi be ndi Ngwa ndaro Yesu Kristo be ono ya. ⁴Mà ta ono egyi àmiri tana riyà amaro ka'do ro be twi. ⁵Ago ono ni lazo se mèribe ni Ngwa ndaro resi owo, ago mà tana ayona àmiri: Lu ni ngaei yi, ago vouni i'do nda ya alona. ⁶Ondro ka'do, mà ata màkye mòmorarute nda be, oko mà drigba ori vouni ya, mà koweoga ago mà ori ko a'do tanɽye ro voro. ⁷Oko ondro mà ori ngaei ya, kpa oso nda ka'dobe ngaei ya 'do ronye, 'dooko ama orivoya rumora be azi be, ago kari Yesu, Ngwa ndaro ro ka ama wàri ni takozì cini risi. ⁸Ondro mà ata màkye ama takozì ako, mà andivo amaro odo, ago tanɽye i'do ama ya. ⁹Oko ondro mà takozì amaro erona Lu ri, nda àtina tao'ba ndaro 'da ago oyena tase orivoya ngye 'da, nda e'bena ama 'da takozii amaro ta ago wàrina ama 'da ni taoye kozi cini amaro risi. ¹⁰Ondro mà ata màkye màye takozì ko, mà Lu o'ba kowe'ba ro, ago atà ndaro i'do ama ya.

2 Ma ta ono egyi àmiri, ngwai maro, ukyi miye takozì 'da; oko ondro 'diazà ka takozì oye, ama 'diazà be se ka Täpi eji vo amaro ya, Yesu Kristo, se ni tanɽye'ba yi. ²Ago Kristo andivona se nda si e'be ama te takozii amaro ta, ago ko toto amaro ayani, oko takozii 'dicini ro kpa. ³Ondro mà ota Lu ro orona, anjioko ndi endaro màni nda ndi. ⁴Ondro 'diazà ka ata ekye màni nda ndi, oko koro ota ndaro kote, 'di nonye ono orivoya kowe'ba yi ago tanɽye i'do nda ya. ⁵Oko nda se kabe ata ndaro orona orivoya 'dise ngalu ndaro Lu ri a'bate a'done ngye endaro owo. Ta ono si mànina ndi endaro anjioko ama orivoya rumora be Lu be: ⁶nda se kabe ata ekye nda ka ori rumora ya Lu be bero orine ngye oso Yesu Kristo koyebe ronye. ⁷Bereazii maro se mulube ono, ota mabe egyina àmiri ono ko to'di yi, anya orivoya ota uku yi, se nyà'dote ɾo sina ni etovoya, ota uku ni orivoya lazo se nyèrite nja owo. ⁸Caoko, ota se yau mabe egyina àmiri ono orivoya to'di yi, tana tanɽye anyaro andrete Kristo ya ago kpa ami ya. Tana vouni kate ugu làvu ago ngaei

endaro eyivote nja. ⁹Nda se kabe ata ekye yi orivoya ngaei ya, oko yana osoro àdrupi ndaro lomvo, orivoya vouni ya gile yauono. ¹⁰Nda se kabe àdrupi ndaro lu ka ori ngaei ya, ago ta'doro ta aza i'do nda ya azi o'bane takozì oyene. ¹¹Oko nda se yana osoro àdrupii ndaro lomvo orivoya vouni ya ago ka aba vouni yasi ago ni vose nda kabe ugu oyi kigye ko, tana vouni 'ba nda te miako. ¹²Ma taegyì àmiri ngwai maro, tana e'be ami te ta takozii amiro rota ta Kristo rosi. ¹³Ma taegyì àmiri, tàpii, tana mini nda se a'dote ni etovoya te. Ma taegyì àmiri màno to'di, tana miye nda se koziro ono te ɾe. Ma taegyì àmiri, ngwai maro, tana mini Täpi ndi. ¹⁴Ma taegyì àmiri, tàpii, tana mini nda se ka'dobe ni etovoya te. Ma taegyì àmiri màno to'di, tana ami orivoya mbara ro, ata Lu ro ka ori ami ya, ago miye nda se koziro te ɾe. ¹⁵Nyùlu 'bàdri ko ndi ngase cini 'bàdri robe. Ondro nyà 'bàdri lu, nyùlu Täpi ko. ¹⁶Ngacini se 'bàdri ro ni ole cini undiro lomvo ro se lidri kabe ondrena ago kolebe owo, ago ngacini 'bàdri ono ya se lidri orivoya driungyi amba be tana ro aza alo nga kwoi ro ikyi ko ni Täpi resi; vona cini ka ikyi ni 'bàdri yasi. ¹⁷'Bàdri ono ndi ngase cini kigye se lidri kabe lemèna be kate làvu, oko nda se kabe ole Lu ro oyena orina ndi àduako. ¹⁸Ngwai maro, tu àduro te ti! Ititate àmiri se ekye kyila'baazi Kristo ro ikyina 'da ago yauono kyila'baazii amba Kristo ro ka'darute ɾo nja, ago màni ndi tu àduro te ti! ¹⁹Lidri kwoi ɾo endaro ko ni rumora amaro ro, tana ànya e'beyi ama te, aba ànya ka'do yi gwo amaro, ànya riyite ama be, oko ànya foyite ago a'doyite ɾo nbelero anjioko ɾo endaro ànya i'do amaro. ²⁰Oko ami te orivoya Tori Alokado se edate àmidri Kristo si ono be, ago ta'doro vo amiro cini mini tanɽye te. ²¹Ka'do inye, ma taegyì àmiri, ko tana mini tanɽye ko, oko, tana mini ɾote ago mini kpate anjioko kowe efo kote ni tanɽye yasi. ²²Ka'do inye, a'di ni kowe'ba yi ya? Anjioko ni 'dise kabe ata ekye Yesu ko Mesiya owo 'do owo. 'Di inye 'do orivoya kyila'baazi Kristo ro, nda ga Täpi ndi Ngwa be te riti zo. ²³Tana nda se kabe Ngwa ogazo ka kpa Täpi ogazo; nda se kabe Ngwa uru kpa orivoya Täpi be. ²⁴Ka'do inye mi'ba tase nyèribe ni etovoya ono kori ami ya. Ondro ka'do nyàti tase ana te, 'dooko mirina 'da ondoalo rumora ya Ngwa ndi Täpi be be. ²⁵Ago ono ni orivoya ngase Kristo andivo ko'ba tana be ozone àmàri owo, ni adri àduako. ²⁶Ma ta ono egyi àmiri ta ànya se kayibe ojo ami

odone rota. ²⁷ Oko ämiri ono, Kristo eda Tori ndaro te ämidri. Oso Tori ndaro kabe ori ami ya ronye, milena 'diaza ko ami embane. Tana tori ndaro kani ami emba ta ngacini rota, ago tase nda kabe embana orivoya endaro, ko kowero. Ka'do inye, miro ngaemba Tori ro, ago miri rumora ya Kristo be. ²⁸ Owo, ngwai maro, miri rumora ya nda be, tana ondro nda kefote oko mà'do robe agoago amba be ago mà'dona ko driupi ro ru-da'done ni ndäri Tuse nda kabe ikyi ana si. ²⁹ Mìnite Kristo ni tanngye'ba yi; beṛo ämiri unine anjioko 'dicini se kabe tase nggye oye orivoya ni ngwa Lu ro.

3 Mìndre Täpi lu ama tawi! Ngwalu ndaro orivoya ndra tana äzi ama te ngwai Lu ro, ago ndi endaro ama ṛo ni owo. Ono ni tase 'bädri ka ko ama uni owo; tana ni Lu ko. ² Bereazii se mulube ono, yauono ama orivoya ngwai Lu ro, oko drigba ko ṛbelero a'do amaro ka oye a'done eṅwanye. Oko màni ndi ondro Kristo koloforute oko, mà'dona 'da oso nda ronye, tana màndrena nda 'da oso nda ka'dobe ronye. ³ 'Dicini se mio'ba ono be Kristo ya ka andivo ndaro gaga wäṛiro, kpa oso Kristo be orivoya wäṛiro ronye. ⁴ Nda se kabe takozii oye ni ota Lu ro pere'ba yi, tana takozii ni ota pere yi. ⁵ Mìni ndi anjioko Kristo loforute anjioko takozii onane, ago tana takozii i'do nda ya. ⁶ Tana 'dicini se kabe ori rumora ya Kristo be ye takozii ko 'duro, oko nda se kabe takozii oye 'duro ndre nda ko ago ni nda kpa ko. ⁷ Mì'ba 'diaza kodo ami ko, ngwai maro! Nda se kabe tanngye oye ni tanngye'ba yi, kpa oso Kristo be tanngye'ba ro ronye. ⁸ Nda se kabe ugu takozii oye 'duro nda orivoya Kicu'ba ro tana Kicu'ba ye takozii te ṛo ni etovoya. Ngwa Lu ro loforute ta gi ono ro, tase Kicu'ba koyebe perene. ⁹ Nda se orivoya ngwa Lu ro ri ko 'duro takozii oyene, tana a'do Lu modo ro orivoya nda ya, ago tana Lu orivoya Täpi ndaro, nda ni ko takozii oyene 'duro. ¹⁰ A'do toto se lakole ngwai Lu ro ro ya ndi ngwai Kicu'ba ro be ni no: nda se kabe ko tanngye oye kode lu ädrupi ndaro ko, i'do ngwa Lu ro. ¹¹ Lazo se nyèribe ṛoni etovoya ni ono; beṛo ämäri azi lune. ¹² Beṛo ko ämäri a'done oso Kaina ronye, nda orivoya nda se Koziro ono ro ago fu ädrupi modo ndaro Abele te. Kaina fu nda te etaya? Tana nggase nda andivo koyebe orivoya koziro, ago nggase ädrupi ndaro koyebe orivoya nggye. ¹³ Ka'do inye nyàlaro ko, ädrupii maro, ondro lidri 'bädri ro yana kosote ami lomvo owo. ¹⁴ Màni ndi anjioko mè'be odra te ago mà te lävu adri ya, màni ndi tana mà ädrupii amaro lu. Nda se lu 'di ko drigba orivoya mbara odra ro ze. ¹⁵ Nda se yana osoro ädrupi ndaro lomvo ni 'diufu'ba yi, ago mìnini ndi 'diufu'ba a'do ko adri äduako be nda ya. ¹⁶ Ta ono si màni ndi ngwalu orivoya ni ono: Kristo ozo adri ndaro te ta amaro ta. Ka'do inye, beṛo ämäri kpa adri amaro ozone ädrupii amaro ta! ¹⁷ Ondro 'dise ngaemba be ndre gindi ädrupi ndaro lemeri be, caoko sikundu gwo ädrupi ndaro ri, nda atana eṅwanye ekye yulu Lu ya?

¹⁸ Ngwai maro, beṛo ko ngwalu amaro ri a'done atà ro toto tana atane ata; beṛo a'done ngwalu endaro, se abe ka'dana taoye si ro. ¹⁹ Ka'do inye, ta ono si, mànina ndi ama orivoya tanngye ro, ta ono si mà'dona 'da agoago be Lu kandra. ²⁰ Ondro ta ya amaro ro kope vure amaro ni, màni ndi Lu orivoya parandra ndrani ta ya amaro ro drisi ago tana nda kani ngacini uni. ²¹ Ago ka'do inye, bereazii maro, ondro ya amaro kope vure amaro ko ni, ama orivoya agoago be Lu kandra. ²² Mà nggase màbe ejina ni nda rigyesi usuna, tana mà ota ndaro oro ago nggase ta kusi nda be oyena. ²³ Nda ta ama te taomane Ngwa ndaro Yesu Kristo ya ago azi lune, oso Kristo kota ama be ronye. ²⁴ Nda se kabe ota Lu ro oro ka ori rumora ya Lu be ago Lu ka ori rumora ya nda be. Ago tana Tori se Lu kozobe ämäri si màni ndi anjioko Lu ka ori rumora ya ama yibe.

4 Bereazii se mulube ono, mìma ta ko vona se cini kabe ata ekye iyi tori be 'do ya, oko nyòjo ànya unizana kode Tori se ànya ka'dobe sina 'do ikyi ni Lu resi. Tana nebii amba mieywe'ba ro oyite vocini yasi. ² Mìnina ànya ta ono si kode 'bo gi orivoya Tori Lu ro ya: vona se cini kuni ndi ekye Yesu ikyite oso lidri ronye nda orivoya Tori se kabe ikyi ni Lu resi be. ³ Oko 'dise kogakala ta ono ro te ta Yesu rota nda ko Tori be ni Lu resi. Tori se nda be sina 'do ni kyila'baazi Kristo ro resi, se nyèri ta be ekye ikyina 'da 'do, ago yauono ànya orivoya nonṛwa ṛote nja 'bädri ya. ⁴ Oko ami orivoya Lu ro, ngwai maro, ago mipe nebii mieywe'ba ṛote ṛe, tana tori se orivoya ami ya ono orivoya mbara be ndrani torii ànya se ka'dobe 'bädri ro ro ri. ⁵ Nebii se mieywe'ba ro kai kayi ta 'bädri ro ata ayani, ago lidri 'bädri ro ka ta ànyaro erina tana ànya orivoya 'bädri ro. ⁶ Oko ama orivoya Lu ro. Nda se kabe Lu uni eri ta amaro ndi, nda se ko orivoya Lu ro eri ta amaro ko, ka'do inye, ono ni, tase mànina a'do toto lakole Tori tanngye ro ro ndi tori 'diwiri ro be tana itina sina owo. ⁷ Bereazii se mulube ono, mì'de mùlu azi, tana ngwalu ka ikyi ni Lu resi. Nda se kabe 'di lu orivoya ngwa Lu ro ago ni Lu ndi. ⁸ Nda se lu 'di ko ni Lu ko, tana Lu orivoya ngwalu yi. ⁹ Lu ka'da ngwalu ndaro te ta amaro ta Ngwa alodi ndaro ezona si 'bädri ya, tana mà'do robe adri be nda si. ¹⁰ Ono ni ngwalu yi, a'do ko ekye mùlu Lu ni, oko tana nda lu ama ni ago ezo Ngwa ndaro te se nda si e'be ama te ta takozii amaro rota. ¹¹ Bereazii se mulube ono, ondro ka'do Lu lu ama te oso ono ronye, 'dooko beṛo ämäri azi lune. ¹² 'Diaza alo ndre Lu kote, oko ondro mùlu azi te, Lu ka ori rumora ya ama yibe, ago ngwalu ndaro a'bate nggye ama ya. ¹³ Màmate endaro anjioko mà ori rumora ya Lu be ago nda ka ori rumora ya ama yibe, tana nda ezo Tori ndaro te ämäri. ¹⁴ Ago màndre ṛote ago mà tana itina azii ri anjioko Lu ezo Ngwa ndaro te a'done Opa'ba 'bädri ro. ¹⁵ Ondro 'diaza ka ata ekye Yesu orivoya Ngwa Lu ro, nda ka ori rumora ya Lu be, ago Lu ka ori rumora ya nda be.

¹⁶ Ago andivo amaro màni ndi ago màma ndi ngalu se Lu ka'dobe sina àmàri ono ya. Lu ni ngalu yi, ago nda se kabe ori ngalu ya ka ori rumora ya Lu be ago Lu ka ori rumora ya nda be. ¹⁷ A'ba ngalu te ngye ama ya tana mà'do robe agoago be Tu Vureope rosi, ago mà'dona ndi sina tana ori amaro 'bàdri ono ya kpa orivoya oso Kristo ro ronye. ¹⁸ Turi i'do ngalu ya, ngalu ngye ka turi cini usi tesi. Ta'dota a'ba ngalu kote ngye anya se turiro ya, tana turi ka oyi voaloya si taezaro be. ¹⁹ Mà 'di lu tana Lu lu ama te kàti. ²⁰ Ondro ka'do 'dianza ka ata ekye, yulu Lu, oko yana osoro àdrupi ndaro lomvo, nda kowe'ba yi. Tana nda ni kote Lu se nda kondre ko ana lune, ondro ka'do nda kulu àdrupi ndaro, se nda kondre ndi ono kote owo. ²¹ Ota se Kristo kozobe àmàri ni ono: nda se kabe Lu lu beṛo kpa àdrupi ndaro lune.

5 Nda se komabe ekye Yesu orivoya Mesiya owo orivoya ngwa Lu ro; ago nda se kabe tàpi lu ka kpa ngwa ndaro luna. ² Ta ono si màni ndi mà ngwai Lu ro luna, Lu lu si ago ota ndaro ugu orona si. ³ Tana ngalu amaro Lu ri anjioko mà ota ndaro orona. Ago ota ndaro ko orivoya rriti ro àmàri, ⁴ tana ngwà cini Lu ro orivoya mbara be 'bàdri opene ṛe. Ago mà 'bàdri ope ṛe taoma amaro si. ⁵ A'di unina ni 'bàdri opene ṛe ya? E'be gialo nda se komabe Yesu ni Ngwa Lu ro 'do ayani. ⁶ Yesu Kristo ni nda se ikyite gyi bapatisi ro ndaro be ago kari odra ro ndaro be owo. Nda ikyi kote toto gyi be, oko riti gyi ndi kari be be. Ago Tori andivo ndaro ro ka tazevoedre ekye ta ono orivoya ngye, tana Tori orivoya tanḡye yi. ⁷ Tazevoedre'bai orivoya nàtu: ⁸ Tori, gyi ndi kari be, ago vona cini nàtu ono ka tazevoedre troalo. ⁹ Mà taoma tazevoedre lidri roya; oko tazevoedre Lu ro orivoya mbara ndra be, ago nda

edretazevo ono te ta Ngwa ndaro rota. ¹⁰ Tana nda se kabe taoma Ngwa Lu ro ya orivoya tazevoedre ono be ya modo ndaro ya; oko nda se taomaako Lu ya, ka'da Lu te nbelero kowe'ba ro, tana nda ma kote tase Lu katabe ta Ngwa ndaro rota ya. ¹¹ Tazevoedre orivoya ni ono: Lu ozo adri àduako te àmàri, ago adri se ono efovona ni Ngwa ndaro yasi. ¹² Nda se orivoya Ngwa be orivoya adri ono be, nda se Ngwa Lu ro ako teinye adri ako. ¹³ Ma ta ono egyi àmiri tana m̀ini robe anjioko ami orivoya adri àduako be, ami se nyàbe taoma Ngwa Lu ro ya ono. ¹⁴ Ama orivoya agoago be Lu kandra, tana màma ndi endaro, nda erina ama ndi ondro mèji nda te ta nḡa aza rota se orivoya ole ndaro ronye owo. ¹⁵ Nda eri ama ndi ondro mèji nda te owo; ago màni ndi ono orivoya tanḡye yi, ago màni kpa ndi anjioko nda ozona nḡase màbe ejina ni nda si ndi àmàri. ¹⁶ Ondro mindre àdrupi miro aza te takozì oyevoya, se loci nda ko odra ya beṛo miri màtu oyene Lu se ozona adri 'da ndàri ri. Ono tana di ànya se takozii ànyaro loci ànya ko odra ya. 'Dooko takozì se kabe 'di loci odra ya orivoya, ago mata ko makye beṛo àmiri màtune tana ro. ¹⁷ Taenji cini orivoya takozì yi, oko takozì azaka orivoya loci 'di ko odra ya. ¹⁸ Màni ndi anjioko ngwa Lu ro aza ni ko ugu takozì oyene 'duro, tana Ngwa Lu ro ka nda gaga londro ro, ago se kozi ono unina ko nda oyene koziro. ¹⁹ Màni ndi ama orivoya Lu ro 'bàdri cini ka'do gica orivoya miri nda se kozi ono ro zele owo. ²⁰ Màni ndi Ngwa Lu ro ikyite ago ozo tavouni te àmàri, tana màni Lu ngye robe. Mà ori rumora ya Lu endaro be rudro'be si Ngwa ndaro Yesu Kristo be. Ono ni Lu ngye yi, ago ono ni adri àduako owo. ²¹ Ngwai maro, nyàgaga andivo amiro londro ni lui awi risi.

2 YOANE

1 Ni 'Di'desi resi. Toko se ulube ndi ngwai anyaro be ri, se mulute endaro ono. Ago ko gialo ma ayani, oko vona se cini kuni tanɔye ndi luyi ami kpa. ² Tana tanɔye ka ori ama ya ago a'dona ndi ama be äduako. ³ Ka'do inye Lu Täpi ndi Yesu Kristo, Ngwa Täpi ro kozo tai'dwero, yauni, ndi taliatokpe be ämiri, ànyari a'done amaro tanɔye ya ndi ngalu be. ⁴ Ma orivoya yai'dwesi rukä ngwai miro ro usuvoya kayi ori tanɔye ya, kpa oso Täpi kota ama be ronye. ⁵ Ago ma mi eji, toko se ulube ono: vo amaro cini mi'de mùlu azi. Ono ma ko ota to'di egyi ämiri; oko ni ota se mà'dobe sina etovoya owo. ⁶ Ngalu gi mabe tana ata ono ka ata ekye anjioko beɔ ämäri orine taoro si ota Lu ro ri, ota se, oso ny-eribe ni etovoya ronye, se anjioko beɔ vo ami cini ro ri orine ngalu ya. ⁷ 'Diodo'bai amba foyite 'bädri ya, lidri se mayi ta be ko ekye Yesu Kristo ikyite oso a'do lidri ro ronye 'do owo. 'Di oso inye 'do orivoya 'diodo'ba yi ago kyila'baazi Kristo ro. ⁸ Ka'do inye nyà'do vookwa be, tana ukyi nyije ngase màye losi be tana ro 'da, oko nyüsuna päläti amiro 'da twi. ⁹ 'Diaza se kori kote ngaemba Kristo ro voro, ago koyi gwo ndra kundu igyesi, nda i'do Lu be. Nda se kabe ori ngaemba ono ya orivoya riti Täpi ndi Ngwa be be. ¹⁰ Ka'do inye, ondro 'diaza kate ikyi amire se kezi ngaemba ono kote, miru nda ko 'ba amiro yasi, miye mede ko ago nyàta kpa ko mikye: "Taliatokpe ka'do mibe." ¹¹ Tana 'diaza se kabe taliatokpe oye rigye nda a'dote taoye'baazi nda se kabe taundiro oye ro. ¹² Ma ta be amba itine ämiri, oko male kote egyine waraga ndi iniki be si; oko ma mio'ba ami täkyine ago atane ami yibe miyamiya, tana mà'do robe yai'dwe amba si. ¹³ Ngwai endrenɔwa miro lulu ro ro zoyi mede ànyaro miri.

3 YOANE

1 Ni 'Di'desi resi. Gayo se mulube ono ri, se mulube endaro ono. ² Bereazi se mulube ono, mämätu tana ngacini ka'do robe kadoro miri ago nya'do robe kado jingyiri ro, ago mäni ndi mi orivoya kado tori ya. ³ Ma ya'idwe amba si ondro Kristo'bai azaka kesayite ago kitiyi a'do 'diri miro tanjye ri tana te märi, ndi oso nyabe ori ondoalo tanjye ya ronye. ⁴ Nga aza 'ba ma kote ya'idwesi ndrani taeri se mèribe anjioko ngwai maro kabe ori tanjye ya ono drisi. ⁵ Bereazi maro se mulube ono, mi orivoya 'diri losi se nyabe oyena Kristo'bai azi miro ri ono ya, ànya ka'do gica atra ro owo. ⁶ Ànya itiyitate kånisa ri noḡwa ta ngalu miro rota. Rāgu mipa ànya 'duro aba ànyaro ya liti se tana usina Lu 'da yasi. ⁷ Tana ànya oyiyite aba ànyaro ya ruindu Kristo roya teinye ngaopa usuako ni taomaako'bai rigyesi. ⁸ Ka'do inye, ama Kristo'bai, beḡo lidri kwoi opane, tana anjioko mälä'do losi ànyaro ta tanjye rota robe. ⁹ Megyi taegyfi fere te kånisa ri, oko Diotrefesa se kolebe a'done dri'ba ànyaro, gabi ko alona tase mabe

atana ya. ¹⁰ Ondro masate oko, ngase cini nda koyebe molofona tana 'da: ngase koziro nda kabe atana ta amaro ta ndi kowe se nda kabe itina be! Oko ta 'do ojo nda drigba ko 'de, nda le ko ädrupii Kristo'ba ro urune ondro ànya kesate owo, ago laga ànya se kolebe ànya urune kpa zo ago ojote ànya onjane tesi ni kånisa yasi! ¹¹ Bereazi se mulube ono, miso ko tase koziro vo, oko miso tase orivoya kado vo ayani. Nda se kabe tase ka'dobe kadoro oye orivoya Lu ro; nda se kabe tase orivoya koziro oye ndre Lu kote. ¹² 'Dicini ka ata kadoro ta Demetrio rota, tanjye andivo ka ata kadoro ta ndaro ta. Ago mà tazevoedre andivo amaro ro locina, ago mini ndi anjioko tase màbe atana orivoya ngye. ¹³ Ma ta be amba itine ämiri, oko male ko egyine nga taegyiro ndi iniki be si. ¹⁴ Ma mio'ba mi ondrene ndriri, ago 'dooko matana 'da miyamiya. ¹⁵ Taliatokpe ka'do mi be. Vo bereazii cini miro ro zoyi mede miri. Miye mede bereazii cini amaro ri ba alo alo.

YUDA

1 Ni Yuda, ruindu'ba Yesu Kristo ro, ago ädrupi Yakoba ro resi. Ànya se äzite Lu si, se kabe ori ngalu Lu Täpi roya ago nga gaga Yesu Kristo roya ri: ²Yauni, taliatokpe ndi ngalu be kiliti ämiri amba du. ³Bereazii se mulube ono, ma ojo ya cini si taegyine ämiri ta ngaoparo se màbe la'dona troalo voaloyasi ro-ta, ondro musu vona te oko sindi märi taegyine dori ami tombaza kyila oyene ta taoma se Lu kozobe lidri ndaro ri perena alo ago rote tiři ono rota. ⁴Tana lidri luako'bà azaka ecite ondreako ama lako, lidri se tozayi lazo ta tai'dwero Lu amaro rote ta rugagaro ànyaro ro ronyi oyeza, ago se gayi Yesu Kristo, se ni toto 'Desi amaro ago Opi amaro ono tezo. Težo kyeno Taegyi änggu vure ope se ànya kusube rote. ⁵Tana mini ta cini ono gica oko, tase Opi kopa lidri Yisaraele robe ni Ezipeto yasi ono male tana logone ämidri, oko ono vosi nda tufu ànya se koma ta be ko te. ⁶Miyi ta malaikai se riyi kote kadoro drikaca ànyaro äduna ya iyi tana, oko e'beyi orivo modo ànyaro rote; embe ànya te nyori äduako si vo uniro vuru ya, se Lu ka ugu ànya äti kigye Tu 'desi se apena vure ànyaro 'da sina si. ⁷Miyi ta Sodomu ro ndi Gomora be, ndi 'ba'desi se lomvoigyesi be, lidri ànyaro yeyi tate oso malaikai se kai koleyibe ronye ago enjiyi iyi te ronyi oye si ndi taoye mànoago azi be si, ànya eziyi rueza asi äduako rote, te oso ta miomba ozoro ronye vona cini ri. ⁸Kpa oso inye, lidri kwoi orivoya ta rulofo modo ànya robe se kabe ànya o'ba takozii oyene lomvo modo andivo ànyaro ro lomvo; ànya kayi drikaca Lu ro mawo ago kayi malaikai se ka'dobe kuru o'dana. ⁹Ca Maikolo malaika fopara ye ono kote. Kalaope ndaro Kicu'ba be ya, ondro ànya kawasayi kala te ta lomvo Musa ro rota a'done a'di ri oko, Maikolo le kote vure Kicu'ba ro opene kalambäri la'dao'da rosi, oko atate ekye: "Opi kuluku mi!" ¹⁰Oko lidri kwoi atayi kalambäri te la'da o'da si tase ànya kuniyi ko si, ago ngase ànya kuniyibe, oso koronyai vocowaro ronye, ago orivoya ni ngase modona kutufu ànya be owo. ¹¹Te koziro ànyari! Ànya soyite liti Kaina ro vo. Tana ta parata rota ànya ozoyi andivo ànyaro te taenji se Balama koyebe ana ri. Ànya ogbote oso Kora kogbobe ronye ago utufu ànya te oso

nda ronye. ¹²Driupiako ànyaro karama ngaumvuro be ya ànya laba orivoya oso vo undiro kpekpero vo ngaonya ro rumora ro amiro ya ronye. Ànya kayi toto ta andivo ànyaro ro otina ayani. Ànya laba oso 'dikoloi se oli kabe ungyina ronye, oko ezi 'bu kote. Ànya labayi oso ice se kowa dongo kote, gica orivoya tu 'bu rosi, ice se engyerute paji be ago drate kpeye ronye. ¹³Ànya laba orivoya oso gbulä gyi'desi ro ronye, driupi taoye ànyaro ro ugu ruka'date oso kamo ronye. Ànya orivoya oso 'bi'bi kabe ugu lengye ronye, se Lu eta vo te rigye äduako vouniekye ya. ¹⁴Enoka orivoya 'di njidrieri yi efo ni zelevu Adama ro yasi, se änggu tate nonye ta lidri kwoi rota ekye: "Opi ikyina 'da kutu amba malaikai alokado ndaro robe ¹⁵vure 'dicini ro oyene, vure ànya cini ro opene taoye luakoro se ànya koyebe ta ago ata se koziro luakoro takozii'bai kata yibe nda lomvo rota!" ¹⁶Lidri kwoi ondoalo kayi ugu tanngurunguru ata ago kayi ugu azii kozi, ànya kayi ugu oso ole undiro modo ànyaro ro vo; ànya kayi driungyi ta andivo ànyaro rota ago kayi azii räru miomba si tana kosoyi robe taoye modo ànyaro ro vo. ¹⁷Bereazii se mulube ono, miyi ta tase itibe ämiri kyeno lazo'bai Opi Yesu Kristo rosi ro. ¹⁸Ànya atayite ämiri ekye: "Ondro tu äduro kate ikyi oko, lidri eфона 'da se ugunayi ami 'da, lidri se kabe oso ole modo ànyaro ro luako ro vo 'do." ¹⁹Kwoi ni orivoya lidri se kabe ta rulewe ro o'bana owo, se iritate ole ànyaro lomvo rosi, se teinye Tori ako. ²⁰Oko ami, bereazii maro, nyùgu andivo amiro omona kuru taoma fondra kado amiro si. Nyàmätu mbara Tori Alokado rosi, ²¹ago nyàti andivo amiro ngalu Lu roya, ondro nyàte Opi amaro Yesu Kristo kwote yauni ndaro si kozo adri äduako robe ämiri. ²²Nyàka'da yauni ànya se kabe a'do wiriwiri ro, ²³mìpa azaka ànya ivu si tesi ni asi yasi, ago nyàka'da yauni turi si azaka ri, oko ya amiro koso bonngo modo ànyaro ro lomvo, se takozii amba ànyaro kotokabe 'do. ²⁴Nda se orivoya mbara be ami ätine ni ugu o'devoya takozii ya ago ami ezine a'do 'desi ndaro kandra teinye taenjiako ago riyäro, ²⁵toto Lu Opa'ba amaro Yesu Kristo Opi amaro si, taoro, 'desi, aři ndi drikaca be, ni ndroa se cini kälävube si, ago yauono si ka'do ndäri rriro ago äduako! Amen.

RULOFO

1 Buku ono orivoya ta edre ta tase ka'dobe se Yesu Kristo lofote ro. Lu ozo rulofo ono te ndäri tana kaka'da tase a'done ga ndriri robe ruindu'bai ndaro ri. Kristo 'ba ngase kwoi te unine ruindu'ba ndaro Yoane ri malaika ndaro ezo si nda re, ² ago Yoane iti tase cini nda kondrebe ana tana te. Ono ni ta iti ndaro ta lazo se ni Lu resi ago tanngye se aka'date Yesu Kristo si ro. ³ Nda se kabe buku ono uzina ni kado, ago ànya se kayibe atà lazo taänguro erina ago kayibe tase egyibe buku ono ya orona ni kado! Tana tuse ngase cini kwoi a'dona 'da sina te ti. ⁴ Ni Yoane resi kånisa njidrieri wari Asia roya ri: Tai'dwero ndi taliatokpe be ka'do àmiri ni Lu, se orivoya yau, orivoya kyeno ago se ka oyebe ikyine resi ago ni tori njidrieri se giti ndaro kandra resi, ⁵ ago ni Yesu Kristo, tazevoedre'ba 'diriro, Ngwa kayoro, se efote ni odra yasi ago se kpa orivoya miri'ba 'bädri'bai 'bädri ro ro resi. Nda se kabe ama lu, ago odra ndaro si nda 'ba ama te dritai ro ni takozii amaro risi. ⁶ Ago 'ba ama te miri 'bädri'ba kohanii ro ruindune Lu ndaro ago Täpi ndaro ri. 'Desi ndi mbara be ka'do Yesu Kristo ri 'duro äduako! Amen. ⁷ Mindre, nda ka ikyi 'dikolo si! 'Dicini ondrena nda 'da, ànya se ku'diyi nda be kpa, lidri cini 'bädri ya o'benayi kuku 'da nda dri. Ago a'dona ndi inye! ⁸ Opi Lu Mbarapara se orivoya yau, se orivoya kyeno, ago ka oyebe ikyine ata ni inye ekye: "Ma ni etovo ago ondevo yi." ⁹ Ma Yoane, ädrupi amiro, ago oso'ba ro Yesu vo ma orivoya azi amiro yaingyi ruezaro se kabe ikyi ànya se ka'dobe miri 'bädri'ba ndaro ro dri ingyivoya. A'ba ma te Ronnga Pate-mo dri tana mape ata Lu rote ndi tanngye se Yesu kolofobe be. ¹⁰ Tu Opi rosi Tori ru ma te, ago meri kporo ata rote, uwina oso cekure ronye, ka ugu ata ma kundu. ¹¹ Atate ekye: "Nyegygi tase nyabe ondrena ono vuru, ago mizo buku na kånisa se 'bakicii njidrieri kwoi ro ri; Epeso, Semurena, Peregamuma, Tautira, Saredisa, Filadelefia ndi Laodikia be ri." ¹² Mazamite nda se kabe ugu ata märi ono ondrene, ago mandre nga lamba edrero läguläguro njidrieri te. ¹³ Mandre nga aza a'dona oso lidri ronye te ànya lako, so bonngo runduru royi ca te le pa ndaro ya, ago vu logo läguläguro te ngulu kätäti ndaro dri. ¹⁴ Drikyiri ndaro onjero oso kodonye kode oso siya ronye, ago mii ndaro lekote oso asi ronye; ¹⁵ pa ndaro lägute oso logo se ätrite ago ililite ronye, ago ata ndaro uwina oso ärru gyi ro kabe ugu oye ruu ronye. ¹⁶ Nda äti 'bi'bi njidrieri te drigwo

ndaro si, ago bando sikyaka'da ritu be efote ni kala ndaro yasi, militi ndaro orivoya läguläguro oso kitu kitudiri si ronye. ¹⁷ Ondro mandre nda te oko, ma'dete vuru nda pa oso lidri avo ro ronye. Nda 'ba drigwo ndaro te mädiri ago atate ekye: "Nya'do ko turi ro ma orivoya ni kätäti ago ädu yi. ¹⁸ Ma orivoya lidriidriro. Madra ndi, oko yauono ma orivoya lidriidriro ago te äduako. Ma orivoya drikaca be odra dri ago 'bädri avo ro dri. ¹⁹ Ka'do inye, nyegygi, ngase mindrebe, riti ngase yauono be ndi ngase a'dona 'da voigyese be. ²⁰ Ono orivoya ni ta dämbidämbiro takaci 'bi'bi njidrieri se nyabe ondrena drigwo maro yasi, ndi nga lamba edrero njidrieri logo läguläguro ro owo; 'bi'bi njidrieri orivoya ni malaikai kånisa njidrieri ro, ago nga lamba edrero njidrieri orivoya ni kånisa njidrieri owo.

2 "Nyegygi malaika kånisa ro Epeso ya ri mikye: "Ono ni lazo yi ni nda se kabe 'bi'bi njidrieri äti drigwo ndaro si ago se kabe aba nga lamba edrero se orivoya läguläguro njidrieri ana lakosi resi. ² Mäni, tase miyebe te; mäni ndi miye losi te mbarasi ago nya'dote yaingyi be, mäni ndi miletadri kote lidri kozi be, ago noyojo ànya se kayibe ata ekye iyi orivoya lazo'bai oko ko inye te, ago nyusu ànya te kowe'bai ro. ³ Mi orivoya yaingyi be, nyezaru te maro ta, ago nyozovo kote. ⁴ Oko ono ni tase mabe sina milomvo owo; yauono nyulu ma kote oso miyebe kätäti ronye. ⁵ Nyusutavo nye'debe mu'du enwanye! Nyetadri ni takozii miro yasi ago miye tase miyebe kätäti ayani. Ondro nyetadri kote ni takozii miro yasi, mikyina 'da mire ago manana nga lamba edrero amiro 'da ni vo anyaro yasi. ⁶ Oko ono ni tase miro nya'do be sina owo: ya miro osoro tase Nikolai'bai kabe oyena lomvo, ya maro kpa osoro lomvoigye. ⁷ "Ka'do inye, nya'dote bi be nyeri tase Tori kabe atana Kånisai ri ekye: "Ànya se kabe ngaopere mayena tanngye rigye onyana donngo ce adri ro ro se kabe omba Ämvu Lu roya 'da. ⁸ "Nyegygi malaika Kånisa ro Semurena ya ri mikye: "Ono ni lazo yi ni nda se orivoya kätäti ago kpa äduro yi, se drate ago adrite kpa to'di ono resi. ⁹ Mäni rriti miro te, mäni ndi mi orivoya ati'ba yi oko endaro ami orivoya nga amba be! Mäni ta undiro se atate milomvo ànya se kayibe ata ekye iyi Yuda yi oko ko orivoya inye; ànya orivoya gboko se ka'dobe Satani ro owo! ¹⁰ Nyuturi ko ni ngase aza nya oyebe ruezane ni rigye ri. Nyeri! Kicu'ba o'bana mi 'da ojone rukä amiro ovo si kamba ya, ago rriti amiro

u'duna a'dona 'da 'butealo. Nyà'do 'diri mări, ondro ka'do gica odra yi owo, ago mozona adri 'da ämiri ngapäri ngaopere amiro ro. ¹¹ "Ka'do inye, ondro nyà'dote bi be, nyeri tase Tori kabe atana känisai ri se ekye: "Ànya se kabe ngaopere, odra riri ri oyene koziro i'do. ¹² "Nyegyí malaika känisa ro Peregamuma ya ri mikye: "Ono ni lazo yi ni nda se bando sikyaka'da ritu be resi. ¹³ Mäni vose nyàbe ori kigye te, gya vose Satani ko'ba giti ndaro be kigye ya. Ami orivoya ngye mări, ago nyè'be taoma amiro ma ya kote, gica tuse Anitipasi, ruindu'ba 'diri maro se äfube gya vose Satani kabe ori kigye ya. ¹⁴ Oko ma orivoya ta fere be ami lomvo; azaka orivoya ami lako se ka oso ngaemba Balama ro vo, se kamba Balaka te lidri Yisaraele ro locine takozii ya ànya leye si ngaonya se ozote lui edeederi ri onyane ago ronyi loyene. ¹⁵ Kpa oso inye, ami lidri be ami lako se ka oso ngaemba Nikolai'bai ro vo. ¹⁶ Ka'do inye nyè'tadri ni takozii amiro yasi! Ondro miye kote, mikyina 'da amire ndriri ago mayena kyila 'da lidri se kai yibe bando se kabe efo ni kala maro ya si. ¹⁷ "Ka'do inye, ondro nyà'dote bi be, nyeri tase Tori kabe atana känisai ri se ekye: "Ànya se kabe ngaopere mozona rukä mana da'doda'doro ro 'da ànyari ago mozona kuni onjero 'da ànya alo alo ri se egyi ävuru to'di te driigye se 'diaza ni ko e'be gialo nda se kabe anya uru 'do ayani. ¹⁸ "Nyegyí malaika känisa Tautira ya ri mikye: "Lazo ono orivoya ni Ngwa Lu ro, se mi na keleko oso asi ronye, se pa na kabe lägu oso logo se ätrite ronye resi. ¹⁹ Mäni tase nyabe oyena ndi, mäni ngalu miro, a'do'diri miro, ruindu miro ndi yaingyi miro be ndi, mäni ndi anjioko yauono nyà ugu losi oye ndrani se miyebe kätii drisi. ²⁰ Oko ono ni tase mabe sina milomvo owo: miletadrite toko se Jezebela, se kabe andivo anyaro uzina lazo'ba Lu ro ono be. Ngaemba anyaro si anya loci ruindu'bai maro te ronyi loyene ago ugu ngaonya se ozote lui edeederi ri onyane. ²¹ Mozo tu te anya ri drietane ni takozii anyaro yasi oko anya gazo drietane ni ronyi anyaro yasi. ²² Ka'do inye mavona anya 'da kitapara se anya ndi ànya se koyeyitabe toko drisi anya be ro dri ànya ezaruna 'da koziro, mayena ta ono 'da yau e'be gialo ànya etanayi drî lutu ni ngakozi se ànya koyeyibe anya be yasi. ²³ Mäfuna oso'bai anya vo kpa, ago 'dooko känisa cini uninayi 'da anjioko ma ni nda se kuni tavousu cini ya robe ndi tase abe olena be, mozona nga 'da 'di alo alo ri oso tase nda koyebe ronye. ²⁴ "Oko rukä amiro Tautira ya so kote ngaemba undiro ono vo; mini tase azaka kuziyibe 'ngaemba gyuru ndrwi Satani ro ono kote.' Mata ämiri anjioko ma'bana ngalänggyi aza ko ämidri. ²⁵ Oko be'ro ämiri ngase mirube ami yibe ono ätine anda, madale mesa lutu. ²⁶ Nda se kabe ngaopere, se kabe tase malebe oyena 'duro le ädu ya 'do, mozona drikaca se musube ni Täpi maro rigye ono kpa rigye: Mozona drikaca 'da ànyari tu'dei dri, ²⁷ ànya

miriza dofo logoro si ago ànya tufuza jinyijinyi oso lakaza ludri ro ronye. ²⁸ Mozona 'bi'bi kyononbo ro kpa 'da ànyari. ²⁹ "Ka'do inye, ondro nyà'dote bi be, nyeri tase Tori kabe atana känisai ri ono!

3 "Nyegyí malaika känisa ro Saredisa ya ri mikye: "Ono ni orivoya lazo yi ni nda se tori njidrieri Lu robe ago 'bi'bi njidrieri be resi. Mäni tase nyabe ugu oyena te; mäni ndi mi orivoya liku a'doro lidriidriro robe, mi gica orivoya avo ro ono owo! ² Ka'do inye mipi mi, ago nyotomba ngase mi be 'du sina 'do ukyi odra 'da kpeye. Tana musute tase miyebe ko orivoya ngye mile Lu maro roya. ³ Ka'do inye, miyi ta, tase emba mi be sina ro ago tase nyeribe ro; miro anya ago nyetadri ni takozii miro yasi. Ondro mipi mi kote, mikyina 'da midri oso kugu ronye, ago minina tuse mikyina 'da sina kpa ko. ⁴ Oko rukä amiro fere lau Saredisa ya m'ba bonngo amiro te wäriro. Nyàbana 'da mabe bonngo onjero be, tana ta amiro sini oyene inye. ⁵ Ànya se kope ngate're osona bonngo 'da oso ono ronye onjero, ago moforona ävuru ànyaro ko ni buku adri ro yasi. Matana ta ànyaro 'da nbelero Täpi maro ndi malaikai be kandra makye ànya orivoya maro. ⁶ "Ka'do inye, ondro nyà'dote bi be, nyeri tase Tori kabe atana känisai ri ono. ⁷ "Nyegyí malaika känisa ro Filadelefiya ya ri mikye: "Ono orivoya lazo yi ni nda se orivoya alokado ago ngye resi. Nda orivoya nga ngaupiro Dawidi robe, ago ondro nda kupi käläsi te 'diaza unina ko anya osene, ago ondro nda kose anya te, 'diaza unina ko upine. ⁸ Mäni tase nyabe oyena ndi, mäni ndi anjioko mi orivoya mbara girinwa be, misote ngaemba maro vo ago nya'dote 'diri mări, mäpi käläsi te mile miro ya, se 'diaza unina ko osene. ⁹ Nyeri! Ago gboko se ka'dobe Satani ro, ànya se kowe'ba ro kayibe ata ekye ànya orivoya Yuda yi oko i'do inye, ma'bana ànya 'da ikylene ago ändinayi 'da vuru mi pa. Ànya cini uninayi ndi anjioko mulu mi. ¹⁰ Tana nyäti ota maro te yaingyi si, mäti mi kpa londro ro ni tu rriti se kabe ikyi 'bädri dri lidri se cini kabe ori 'bädri ya ono ojone risi. ¹¹ Ma ikyi ndriri. Nyäti ngase mi be sina londro ro, ukyi 'diaza opa ngapäri miro ngaopere ro 'da. ¹² Ma'bana nda se kabe ngaopere 'da länggyiri ro Yekalu Lu maro roya, ago nda e'bena ànya ko alona, megyina ävuru Lu maro ro 'da nda dri, ndi ävuru 'bakici Lu maro robe. Yerusalemä to'di, se ikylene 'da vuru ni vo'buyakuru yasi ni Lu maro resi. Megyina ävuru to'di maro kpa 'da nda dri. ¹³ "Ka'do inye, ondro nyà'dote bi be, nyeri tase Tori kabe atana känisai ri ono. ¹⁴ "Nyegyí malaika känisa ro Laodikia ya ri mikye: "Ono orivoya lazo yi ni Amen resi, ta'diri'ba ago tazevoedre'ba ngye, se ni etovo ngase cini Lu ko'babe ro resi. ¹⁵ Mäni tase miyebe te, mäni ndi mi ko i'dwero ca emero, male miri a'done alona ro kode azana ro! ¹⁶ Oko tana yauono mi ko emero ca i'dwero, ma oye ami i'dwene tesi ni kala maro yasi! ¹⁷ Nyata mikye: 'Ma orivoya ngaamba be, ago te ndra;

ma orivoya ngase cini ma lemerina be ono be.' Oko mini ko mi orivoya riyäako ago lemeriekye owo! Mi orivoya ati'ba ro, bägyulu ro ago miako. ¹⁸ Ka'do inye, ma tavoedre miri, logo läguläguro wäriro ogyene ni märigyesi, tana a'doza ngaamba be. Migye bonggo onjero kpa osone andivo miro ri ago nyatako driupi bägyulu miro ro drî na sina. Migye ido azaka opiro kpa opine mi miro ya, tana mindrevo robe. ¹⁹ Ma ànya se cini mulube drîna ota ago ma ànya se cini mulube ezana, ka'do inye, nyetadri ni takozii miro ya, ya cini si. ²⁰ Nyeri! Ma edre käläsi kala ago ma o'bina; ondro 'di-aza ka dri maro erina ago ka käläsi upi, macina 'da zo ndaro ya ago manyana nga nda be ago nda onyana nga 'da mabe. ²¹ Ànya se kabe ngaopeře ri, mozona takado 'da ànyari oriza ma lomvo giti maro dri, kpa oso mape ngateře oko, yauono mabe ori Täpi maro lomvo giti ndaro dri ono ronye. ²² "Ka'do inye, ondro nyàdote bi be, nyèri tase Tori kabe atana känisai ri ono."

4 Tu ono si ma'dote ta ruloforo aza be ago mandre käläsi uñboro te vo'buyakuru ya. Ago kporo wite oso cekure ronye, se merite ka ugu ata märi tu käti si ekye: "Nyiky kuru noñwa, ago maka'dana tase ka oye bero a'done ta ono vosi 'da miri." ² Dori tori ru ma te. Vo'buyakuru ya lau giti orivoya 'di-aza rite driigye. ³ Mili-ti ndaro läguna oso kuniñwà lingyiekye oso jasepa ndi kareneliana be ronye, ago mberu betina emeraleda ronye orivoya gbiky giti lomvosi. ⁴ Ngulu giti lomvosi giti azaka orivoya 'buteritu fosu, 'di'desii 'buteritu fosu soyi bonggo onjero ndi tagyia logo läguläguro robe te ago riyite driigye. ⁵ Leko sionyi 'bu ro ro, uhwena, ndi uwi totrena robe efote ni giti resi, gala eyeyiro njidrieri ugu lekote mile giti roya, se ni orivoya Tori njidrieri Lu ro yi. ⁶ Ago mile giti roya, mandre nga aza kpate landre oso gyi'desi madara ro ronye, wäriro oso sia ronye. Ngulu giti lomvosi, nga lidriidriro orivoya su mi be takyi mile yasi ago kundu yasi. ⁷ Kätina landre oso ibi ronye, řirina landre oso 'danjo ronye, ninana militi be oso militi lidri ro ronye; ago lisuna laba oso ägyiribi oñgaonja ronye. ⁸ Nga gi su lidriidriro ono alona orivoya kufu be njidrialo, ago ànya orivoya kpeye mi ro, yasi si ago tesisi. Kitu si kpa ngäkyi si edreyi kote ni lonjo oñgovoyasi ekye: "Alokado, alokado, alokado, ni Lu Mbarapara, se řo kyeno, se orivoya yau, ago se ka oye ikyine." ⁹ Nga lidriidriro su ana ngoyi lonjo räru ro, taoro ro ndi aro'boya be rote nda se kabe ori giti dri ri, se kabe ori 'duro, äduako. Ondro ànya kayite oyena inye oko, ¹⁰ 'di'desii 'buteritu fosu ana 'deygwo vuru nda se koribe giti dri ana kandra, ago kayi nda se kabe ori 'duro äduako ono mätu. Ànya voyi tagyia ànyaro te vuru mile giti roya ago kayi ata ekye: ¹¹ "Opi amaro ago Lu amaro! Ta miro sini räru, ngaoro ndi mbara be urune. Tana mi'ba nga cini ni, ago ole miro si nyozo ori 'duro ndi adri be te ànyari."

5 Mandre buku rořorořo te drigwo nda se kabe ori giti dri ana roya; taegy be lamadri ritu yasi ago ebete nga ngaebero njidrieri si. ² Ago mandre malaika mbaraekye te, se ayotate otre amba si ekye: "A'di sini nga ngaebero okyene ago buku rořorořo upine ya?" ³ Oko 'di-aza i'do vo'buyakuru ya kode 'bä dri ya kode 'bä dri zele, se unina ndi buku rořorořo upine kode yana yasi ondrene. ⁴ Ago miliyite amba tana ànina kote 'di-aza usune se tana sini buku rořorořo upine kode yana yasi ondrene. ⁵ 'Dooko alo aza 'di'desii ro atate märi ekye: "Nyili ko. Mindre! Ibi ni 'bakala Yuda, zelevu para Dawidi ro yasi, pengateře, ago nda unina ndi nga ngaebero njidrieri okyene ago buku rořorořo upine." ⁶ 'Dooko mandre Timelegogo te edrevoya kitoriya giti roya, nga su lidriidriro ndi 'di'desii be muyi lomvona te gbiky. Timelegogo se kaka'darube ana landrete oso äfute. Anya orivoya koyi be njidrieri ago mi be njidrieri, se ni tori njidrieri Lu ro se azote 'bä dri cini yasi owo. ⁷ Timelegogo oyite ago ru buku rořorořo teni drigwo nda se koribe giti dri ana roya. ⁸ Ago nda koyete inye oko, nga su lidriidriro ndi 'di'desii 'buteritu fosu be 'deyite vuru Timelegogo kandra. Vona alo alo orivoya lekyembe be ago a'ba denbelele logo läguläguro rote twi nga ngutruro be se ni mätui lidri Lu ro ro. ⁹ Ànya ngoyi lonjo to'di te ekye: "Misini buku rořorořo urune ago nga obena ro upine. Tana äfu mi te, ago odra miro si migye lidri te Lu ri lidri ni 'bakala cini yasi, kalatoto, tu'de ndi beti toto be. ¹⁰ Mi'ba ànya te Miri 'bä dri kohanii ro ro ruindune Lu amaro ri, ago ànya mirinayi 'bä dri 'da." ¹¹ Mandrevote kpa to'di oko, meri malaikai, kuturo ago tere'benye rote! Ànya edreyite ngulu giti lomvosi, nga su lidriidriro ndi 'di'desii be, ¹² ngoyi lonjo te kporo amba si ekye: "Timelegogo se äfute ono sini mbara, ngaamba, tavouni, aři, taoro, 'desi ndi räru be urune!" ¹³ Ago meri nga cini vo'buyakuru ya, 'bä dri ya, 'bä dri zelevu vuru, gyi'desi ya, ndi ngase cini ka'dobe lidriidriro 'bä dri ya be te, ugu lonjo oñgovoyasi ekye: "Räru, taoro, 'desi ndi aři be, ka'do nda se kabe ori giti dri ndi Timelegogo be ri 'duro äduako!" ¹⁴ Nga su lidriidriro zayitadrite ekye: "Amen!" Ago 'di'desii 'deyite vuru ago mä tuiyite.

6 'Dooko mandre Timelegogo pi ngà ngaobero käti te, ni ngà ngaobero se njidrieri ana yasi ago meri alo aza nga lidriidriro se su ana rote ka ata kporo si uwina oso 'buuhwe ronye si ekye: "Nyiky!" ² Mandrevote oko, farasi onjero orivoya. Umu'bana se kabe umu sina ru kusu te, ago ozo tagyia te ndäri. Nda mute tesi oso ngaope'ba kabe ngaopeře ronye. ³ 'Dooko Timelegogo pi nga ngaobero řirina te, ago meri řiri nga lidriidriro rote ka ata ekye: "Nyiky!" ⁴ Farasi aza efote okaro. Umu'ba anyaro sina ozo mbara te rigye kyila eziza 'bä dri dri, tana lidri kutufu azi robe. Ozo bando 'desi te ndäri. ⁵ 'Dooko Timelegogo pi nga ngaobero ninana te; ago meri nga lidri-

idriro ninana kata ekye: "Nyiky!" Mandrevote oko, farasi uniro orivoya, umu'ba anyaro sina ru nga ngaojoro kpakparo te drí ndaro ya. ⁶ Meri nga aza wite oso kporona kefo ni, nga lidriidriro su lakosi, se atate ekye: "Nyozo kyifo tegiriŋwa päläti kitu alo ro ronye ago nyojo kaaza tegiriŋwa oso päläti kitu alo ro ronye. Oko nyenji ice ido ro ndi ämvu kono robe ko!" ⁷ Dooko Timelegogo pi nga ngaobero lisuna te, ago nga lidriidriro lisuna ka ata ekye: "Nyiky!" ⁸ Mandrevote oko, farasi beti nborolo ro orivoya. Umu'ba anyaro sina äzite Odra, ago Hadesi sote 'de voigye. Ozo drikaca te ànyari alo lisu 'bädri ro ro dri tufune kyila, mä'bu, adra-vo ndi koronyai vocowaro be si. ⁹ Dooko timelegogo pi nga ngaobero linjina te oko, vurusi vo tori oloro ya mandre lindri ànya se utufute tana ànya peyi ata Lu rote, ago a'doyite 'diriro tazevoedre ànyaro voya rote. ¹⁰ Ànya treyite otre amba si ekye: "Opi Mbarapara, alokado ago ngye! Tuna a'dona mu'du enwanye miri lidri se 'bädri ya kutufuyi ama be ono vurena opeza ago ànya ezazana ya?" ¹¹ Ozo bonjo onjero rundururo te ànya alo alo ri, ago ozotate ànyari loline gafere, madale andena oti ruindu'bai azi ànyaro ro ndi ädrupii ànyaro be tufuna lutu se oyebe ufune oso ànya ka'dobe ronye. ¹² Ago mandre Timelegogo pi nga ngaobero njidrialona te. Ägbigbi mbaraekye a'dote, ago kitu a'dote uniro oso bonjo linjyako uniro ronye, ago imba tozarute kpeye okaro oso kari ronye. ¹³ Bi'bi e'dete vuru 'bädri ya, oso kyidu okaako kabe layi ni ce drisi oso oli mbaraekye kabe layina ronye. ¹⁴ Vukuru ijerute oso abe buku rofororo epana ronye, ago 'berenwà cini ndi ronja be äshwete ni vo ànyaro yasi. ¹⁵ Dooko 'bädri'bai 'bädri ro, 'dimiri'bai ndi drí'bai kyila'bai robe, ngaamba'bai ndi mbara'bai be, ndi lidri azaka be, iyeäri ndi dritai'bai be da'doyi andivo ànyaro te kugyii yasi ago luutui zelesi 'berenwà drisi. ¹⁶ Ànya ziyi läzite 'berenwà ndi luutui be ri ekye: "M'ide ämädri ago nyàda'do ama ni mile nda se kabe ori giti dri ago ni kyila Timelegogo ro risi. ¹⁷ Tana tu rritiekye kyila ànyaro ro orivoya nono, ago a'di unina ni edrene kuru mile igye ya?"

7 Ono vosi mandre malaika su te edrevoya cukui su 'bädri ro yasi, ätiyi oli su te kovole tana beŋo ko oli ri oline 'bädri ya kode gyi'desi dri kode ce aza dri. ² Ago mandre malaika aza te ikivoyaya ni 'buzesi nga ngaobero Lu lidriidriro robe. Nda zi läzi te reŋe malaikai se su se Lu kozo mbara be rigye 'bädri enjiza ndi gyi'desi be kai ri. ³ Malaika atate ekye: "Miye 'bädri, gyi'desi ndi ice be ko koziro, madale ma'ba taka'da lutu ruindu'bai Lu amaro ro lomvo nga ngaobero si militi ànyaro yasi." ⁴ Ago ititate märi ekye oti ànya se a'ba taka'da robe ànya lomvo nga ngaobero Lu robe militi ànyaro yasi orivoya kutu kama alo 'butesu fosu (144,000). Ànya orivoya ni 'bakalai 'butealo foritu Yisaraele ro yasi! ⁵ - ⁸ Ba orivoya kutu 'butealo foritu

(12,000) ni 'bakala alo alo Yuda, Rubena, Gada, Asera, Nafatali, Manase, Simeona, Lewe, Yisakara, Zebuluna, Yosepa ndi Benjamina be ro yasi. ⁹ Ono vosi mandrevote oko, lowa tomoyo orivoya 'diaza ni ko lidri na cini otine! Ànya orivoya ni lidri beti, 'bakala, tu'de ndi kala cini be ro lakosi, ago ànya edreyite mile giti ro ndi Timelegogo robe ya, soyi bonjo onjero rundururo te ago ruyi gwoŋi okyi rote drí ànyaro yasi. ¹⁰ Ànya ziyi läzi te reŋe ekye: "Ngaoparo kikiyi ni Lu amaro se koribe giti dri resi, ago ni Timelegogo resi!" ¹¹ Malaikai cini 'di'desii be, ndi nga lidriidriro su be edreyite ngulu giti lomvosi. 'Dooko ànya 'deyite militisi vuru giti kandra ago mätuŋi Lu te, ¹² ekye: "Amen! Rärü, 'desi, tavouni, aro'boya, taoro, mbara, ndi aŋi be orivoya Lu amaro ro 'duro äduako! Amen!" ¹³ Alo aza 'di'desii ro eji ma te ekye: "Lidri koso bonjo onjero rundururo be kwoi a'diyi owo, ago ànya ikiyi ni enwaro ya?" ¹⁴ Mazatadrite makye: "'Desi, mäni ko. Mini ni." Nda atate märi ekye: "Kwoi ni orivoya lidri se kefoyibe londroro rueza rriti ro yasi owo. Ànya jayi bonjo rundururo ànyaro te onjero kari Timelegogo rosi. ¹⁵ Bani ànya kayi edre giti Lu ro kandra ago kayi ruindu ndäri kitu si kpa ngäkyi si yekalu ndaro ya wo. Nda se kabe ori giti dri ono gagana ànya 'da a'do ndaro loto ono si. ¹⁶ Täbiri ndi gyilu be ufuna ànya ko tona, ca kitu kode voeme lunyina kode ozana ànya ko. ¹⁷ Tana Timelegogo, se orivoya kitoriya giti roya ono, a'dona 'da lekye'ba ànyaro, ago nda lepena ànya 'da gyi legwalegwa se kabe adri ozoni re. Ago Lu oyona miendre cini 'da ni mi ànyaro yasi."

8 Ondro Timelegogo kupi nga ngaobero njidrierina te oko, vo a'dote njuru vo'buyakuru ya, oso saa kpäkyi ronye. ² Dooko mandre malaikai njidrieri se kabe edre Lu kandra ana te, ago ozo cekure njidrieri te ànyari. ³ Malaika aza, se orivoya lakaza läguläguro nga ngutruro robe ana, ikyite ago edrete vo tori oloro lomvo. Ozo nga ngutruro te amba ndäri adroane mätu lidri cini Lu ro ro dri ago anya ozone vo tori oloro logo läguläguro ro se kedrebe giti kandra ana dri. ⁴ Kätu nga ngutruro se abe ugu ozana ana ro ofote kuru mätu lidri Lu ro robe ni drí malaika se edrevoya Lu kandra ana ro yasi. ⁵ Dooko malaika ana ru lakaza nga ngutruro rote, so asi te twi kigye ni vo tori oloro drisi, ago vo anya te gyini dri. Ago kporo ndi totre uhwe 'bu ro robe, sionyi leko 'bu ro ro ndi ägbigbi be a'dote. ⁶ Dooko malaikai njidrieri cekurei njidrieri be ederute ànya ovone. ⁷ Malaika käti vo cekure ndaro te. 'Busiya ndi asi be, dro'berute kari be, ikyi edarute vuru ginyinidri. Tesi nina 'bädri ro jete kpeye, tesisi nina ice ro, ndi käyibi cini luru robe je kpate. ⁸ Dooko malaika riri vo cekure ndaro te, nga aza landrete laba oso 'berenwa 'desi asi be driigye ronye avote gyi'desi ya. Nina tesisi gyi'desi ro zarute kari ro, ⁹ tesisi nina nganwà lidriidriro ro gyi'desi ya todrate, ago tesisi nina tonjo ro tonjorute. ¹⁰ Dooko malaika nina vo

cekuře ndaro te. 'Bi'bi 'desi kaleko oso gala ronye, e'dete ni vokuru ya ago 'dete telesi nina goloi ro ndi gyi legwalegwa robe drisi. ¹¹ (Ävuru 'bi'bi ro orivoya "Os-oekye.") Telesi nina gyi ro tozarute osoro, ago lidri amba todrate ni gyi ana umvu risi, tana anya tozarute osoro. ¹² Dooko malaika lisu vo cekuře ndaro te. Telesi nina kitu ro, ndi telesi nina imba ro ndi telesi nina 'bi'bii robe a'bite, ago telesi nina ngaeyi ànyaro ro ije nina lägu iro rote, ngaeyi a'dote i'do u'du telesi nina kitu roya ago kpa i'do u'du telesi nina ngäkyi roya. ¹³ Dooko mandrevote oko, meri ägyiribi ngate lekuru vokuru ya ka otre kporo amba si ekye: "Wuu orivoya koziro! Kozina a'dona te ndra vona se cini kabe ori 'bädri ya ri ondro kporo kate uwi ni cekuře se malaikai azaka nätu kovona be ri!"

9 'Dooko malaika linjina vo cekuře ndaro te, mandre 'bi'bi se ke'debe vuru 'bädri dri ana te ago ozo nga ngaupiro voociekye rote rigye. ² 'Bi'bi pi voociekye te, ago kätu efote tesi ni kigyesi, oso kätu ni asi 'desi nyende ro yasi ronye; ngaeyi kitu ro ndi oli be a'dote orivoya uniro ni kätu voociekye ro risi. ³ Tombii efote tesi ni kätu se 'bädri dri ana yasi, ago ozo mbara se kitonii ka'dobe sina ana kpate ànyari. ⁴ Ititate ànyari ko käyi yi 'bädri ro kode ice kode ngaluru oyene koziro; ànyari toto lidri se taka'daro nga ngaebero Lu ro ako militi ànyaro yasi 'do ezane ayani. ⁵ Ale tombii ko lidri kwoi tufune, oko toto ànya ezane imbana nji. Lomvo luwu se a'bibe la'bi si ana laba oso lomvo luwu se kitoni kozabe ro ronye. ⁶ Imba se nji kai si ànya urinayi odra 'da, oko ànya usunayi anya ko, ànya olenayi 'da odrane, oko odra umuna 'da ni ànya resi. ⁷ Andre tombi be laba oso farasii te nja kyila ta ronye, drî ànyaro drisi ànya laba oso ngase a'dote tagyia läguläguro be ronye, ago militi ànyaro orivoya oso militi lidri ro ronye. ⁸ Drikyiri ànyaro laba oso drikyiri 'ditoko ro ronye, si ànyaro orivoya oso si ibii ro ronye. ⁹ Kätäti ànyaro atakote ngase ondrena laba oso bonjo kätäti gaga ro logo ro ronye, ago kporo onga uwi kufu ànyaro ro laba oso kporo farasi kabe arabia ese mbarasi kyila ya ro ronye. ¹⁰ Ànya orivoya tavii be ago ka 'di oza oso kitoni ro ronye, ago tavii ànyaro anjioko ni se mbara be lidri ozane imbana nji. ¹¹ Ànya orivoya 'bädri'ba be ugu ànya mirine, se orivoya dri'ba malaika voociekye ro ro. Ävuru anyaro Ebere si ni Abadona; Giriki si ävuru ni Apoloyona (takacina "'Diufu'ba"). ¹² Ngakozi käti lävute. Ono vosi ngakozi ritu ka drigba ikyi. ¹³ Dooko malaika njidrialona vo cekuře ndaro te. Meri kporo te kezi ikyi ni cuku su vo tori oloro logo lägulägu ro ro se kedrebe mile Lu roya ana resi. ¹⁴ Ata atate malaika njidrialona ri ekye: "Nyonji malaikai su se embete Golo 'desi Eferata kala 'do!" ¹⁵ Onji malaikai su te, saa gialo u'du alo ana rosi imba gialo ono si ago ndroa gi embe ànya be nja telesi nina lidri ro ro tufune si. ¹⁶ Kyila'bai se kumuyibe farasi si, ati otina te märi,

orivoya tere'benye kama ritu. ¹⁷ Ago rulofo maro ya mandre farasii te ndi umu'bai ànyaro be, ànya orivoya bonjo kätäti gaga ro okaro oso asi ronye be; lu'buli oso safire ronye, ago walawalaro oso bäruti ronye. Drî farasi ro orivoya oso drîi ibii ro ronye, ago asi ka efo ni kala ànyaro yasi, kätu ndi bäruti be. ¹⁸ Utufu telesi nina lidri rote taezaro se nätu kai si; asi, kätu, ago bäruti se kabe eziefu ni kala farasii ro yasi ana si. ¹⁹ Tana mbara farasii ro orivoya kala ànyaro yasi ago kpa tavii ànyaro yasi. Tavi ànyaro orivoya oso inii drîi be ronye, ago ànya kayi lidri osi sina. ²⁰ Anjoko lidri ro, vonai se cini äfu kote taezaro se kwoi si, anayiru kote ni ngase ànya kedeyibe resi. Ànya e'beyi demonai mätu kote, ca lui awi logo läguläguro, mo'di ro, atala ro, kuni ro ndi ce robe, se ànya niyi kote voondrene, taerine, kode abane. ²¹ Ànya etayidri kpa kote ni takozu ànyaro 'ditufuro, taläkä ànyaro, ronyi ànyaro, ndi nga kugu ànyaro be yasi.

10 'Dooko mandre malaika aza mbaraekye te ikyivoya vuru ni vo'buyakuru yasi. 'Dikolo te nda te 'bi'ri ago mberu be ngulu drîi ndaro ya; militi ndaro orivoya oso kitu ronye, ago pai ndaro oso länggyiri asi ro ronye. ² Nda orivoya buku gi'ri'ngwa upiupiro be drî ndaro ya. Nda to pa drigwo ro ndaro te gyi'desi dri ago pa garî ro ndaro gyini dri, ³ ago zi läzi te kporo amba si uwina oso liyi ibii ro ronye. Nda kuzi läzi te oko, uhwe 'bu ro se njidrieri ana zatadrite totre amba si. ⁴ Ago dori ondro ànya katate, aba ma oyete egyine oko, meri ata te ata ana ni vo'buyakuru yasi ekye: "Tase uhwe 'bu ro njidrieri katabe 'do mi'ba ka'do ta da'doda'doro, nyegyî tana ko vuru!" ⁵ 'Dooko malaika se mandrebe ugu edrevoya gyi'desi dri ago gyini dri ana enga drî drigwo yasi ndaro te vo'buyakuru ya ⁶ ago ye ta ruärü rote ävuru Lu, se kabe ori 'duro äduako, se ko'ba vo'buyakuru, 'bädri, gyi'desi ndi ngacini ànya yasi be ni ono rosi. Malaikai atate ekye: "Leye a'dona i'do tona!" ⁷ Oko ondro malaika njidrierina kate cekuře ndaro ovona oko, 'dooko Lu ondena taoro da'doda'do ndaro 'da, oso nda kayotabe ruindu'bai ndaro nebii ri ronye." ⁸ 'Dooko ata se meribe ugu atana be ni vo'buyakuru yasi ana atate märi kpa to'di ekye: "Nyoyi ago miru buku ro'oro'oro upiupiro se orivoya drî malaika se kedrebe gyi'desi dri ndi gyini dri ana roya ana." ⁹ Moyite malaika re ago meji nda te buku gi'ri'ngwa ro'oro'oro ozone märi. Nda atate märi ekye: "Miru ago minya; anya tozaruna 'da äträ ro ya miro ya, oko a'dona 'da ndrî ro oso epe ronye kala miro ya." ¹⁰ Märü buku gi'ri'ngwa ro'oro'oro teni drî ndaro yasi ago manya te, ago ndrîte ndrî ro oso epe ronye kala maro ya. Oko ondro mate te oko, anya tozarute äträ ro ya maro ya. ¹¹ 'Dooko ititate märi ekye: "Kpa to'dina be'ro miri lazo Lu ro opene tu'dei, lidri beti toto, kalatoto ndi 'bädri'bai be ri."

11 Ozo dofo te märi se andrebe laba oso dofo nga ngaojoro ronye, ago ititate ekye: "Nyoyi nyojo Yekalu Lu ro ndi vo tori oloro be, ago miti ànya se kabe ugu mätu oye Yekalu ya 'do. ² Oko nyojo gokoi tesi ko, tana ozo ànya te atraí ri, se lotonayi 'bakici Alokado 'da pa si imbana 'butesu foritu. ³ Mazona tazevoedre'bai maro ritu 'da bonjo guniya robe lomvo ya, ago ànya openayi lazo Lu ro 'da u'du se kutu alo kama ritu 'butenjidrialo (1,260) kai ya." ⁴ Tazevoedre'bai se ritu kai orivoya ni ice ritu ice ido ro ago lamba ritu se kabe edre Opi 'bädri ro kandra 'do. ⁵ Ondro 'dianza kate ojo ànya oyene koziro oko, asi eфона 'da ni kala ànyaro yasi ago tufuna kyila'baazii ànyaro 'da, ago kpa oso inye nda se aza kabe ojo ànya oyene koziro äfuna 'da. ⁶ Ànya orivoya drikaca be vokuru osene ago ta'dota 'bu orina 'da u'diako tu gi ànya kayibe lazo Lu ro opena sina si, ànya kpa orivoya mbara be gyi legwalegwaro dri, ànya tozaza kari ro, ànya kpa drikaca be 'bädri dri, taezaro dritoto be 'bädri ezaza ondoalo oso ànya kolebe ronye. ⁷ Ondro tazevoedre'bai ritu kai kondeyi lazo ànyaro opena te oko, koronyai se kabe efo tesi ni 'buociekye yasi oyena kyila 'da ànya yibe. Nda opena ànya 'da ðe ago tufuna ànya 'da, ⁸ ago avoi ànyaro lo'dena 'da liti 'desi 'bakici 'desi ro dri, se oto Opi ànyaro be driigye ana. Ävuru 'bakici ana betina ka'daro ni orivoya Sodomu kode Ezipeto. ⁹ Lidri ni tu'dei, 'bakalai, kalatoto ndi betitoto cini be ondrenayi avoi ànyaro 'da u'du nätu kpäkyi ago oganayi zo avo ànyaro osene. ¹⁰ Lidri 'bädri ro a'donayi 'da yai'dwesi ta odra ànya se ritu kwoi rota. Ànya oyenayi riyä 'da ago ozonayi ngapäri 'da azi ri, tana nebii se ritu kai eziyi rueza amba te 'dicini dri. ¹¹ U'du nätu kpäkyi vosi oko lawa adri ro ikyite ni Lu resi cite ànya ya ago ànya edreyite kuru, ago ànya se cini kondreyi ànya be turiyite. ¹² Dooko nebii ritu eriyi kporo ata rote ka ata ànyari ni vo'buyakuru yasi ekye: "Nyitu kuru nonwa!" Ago kyila'baazii ànyaro ndre ànya te oyivoya vo'buyakuru ya 'dikolo si. ¹³ Ago tunwa gi ana si ägbigbi 'desi kan-davote, telesi alo 'bute 'bakici ro utufute, ago lidri kutu njidrieri utufute, anjoko lidri ro turisote ago räryui 'desipara Lu vo'buyakuru rote. ¹⁴ Ngakozi řiri lävute, oko ngakozi nina ikyina 'da ndrinqwa. ¹⁵ Dooko malaika njidrierina vo cekure ndaro te, ago kporo ata ro amba orivoya vo'buyakuru ya, ugu ata ekye: "Yauono mbara 'bädri miri ro orivoya Opi amaro ndi Mesiya ndaro ro, ago nda mirina vo 'da rri ro äduako!" ¹⁶ Dooko 'di'desii se 'buteritu fosu kabe ori giti ànyaro drisi Lu kandra ana andivo ànyaro 'deyite vuru militisi ago mätuvi Lu te ¹⁷ ekye: "Opi Lu Mbarapara, se orivoya yauono, ago se ro orivoya kyeno ana! Maye aro'boya miri tana miru mbara 'desi miro rote ago nyeto vo miri te! ¹⁸ Tu'dei te kyilaro, tana tu kyila miro ro esate, tu vure avo ro ro opero. Tu esate päläti ozoza ruindu'bai miro, nebii ri, ago lidri cini miro, vona se cini kabe mi oro ri 'di'desi

ndi girinqwà robe. Tu esate ànya se kayibe 'bädri enji tufuza!" ¹⁹ Yekalu Lu ro vo'buyakuru ya äpíte, ago andre Sänduku Tao'baro te lau. 'Dooko leko sionyi 'bu ro ro, ndi kporo uhwe 'bu robe, ägbigbi ndi 'busiya be a'dote.

12 'Dooko nga'desi ago ondrena rritiro ka'darute vokuru ya. Toko aza orivoya, bonjo na orivoya kitu yi ago anyarivoya imba be pa anyaro zelee ago tagyia 'bi'bi 'butealo foritu robe drí anyaro yasi. ² Anya ka oyete utine ndriri, ago luwu ndi rueza ngwa utiro be 'ba anyarivoya te totrene. ³ Nga aza ondrena rritiro ka'darute vokuru ya. Ndilo 'desi okaro drí njidrieri be ago koyi be 'butealo ago tagyia alo alo be drí ndaro drisi. ⁴ Nda ese telesi nina 'bi'bii rote tavi ndaro si ni vokuru yasi ago evo ànya te vuru 'bädri ya. Nda edrete mile toko ana roya, tana konya ngwa anyaro robe dori utina vosi. ⁵ Dooko anyarivoya ti ngwa agoro te, se mirina tu'dei cini 'da drikaca 'desi si. Oko ahwe ngwa te ago ugu te Lu re ago giti ndaro re. ⁶ Toko ana mute vocowa ya, vose Lu kedeebe anyari ana ya, tana andrevo anyaro robe lau u'du kutu alo kama ritu 'butenjidrialo (1,260). ⁷ Dooko kyila 'dete vo'buyakuru ya. Maikolo ndi malaikai ndaro be yeyi kyila te ndilo be ago ndilo ndi malaikai ndaro be yeyi kyila kpate; ⁸ oko ape ndilo te ðe, ago nda ndi malaikai ndaro be ale kote orine vo'buyakuru ya tona. ⁹ Evo ndilo 'desi te tesi, ini se uku, se äzite Kicu'ba, kode Satani, se odo 'bädri cini te. Evo nda te vuru 'bädri ya, tro malaikai cini ndaro be. ¹⁰ Dooko meri kporo ata amba rote vo'buyakuru ya ugu ata ekye: "Yauono ngaopa Lu ro esate! Yauono Lu ka'da mbara ndaro te oso 'Bädri'ba ronye! Yauono Mesiya ndaro ka'da drikaca ndaro te! Tana nda se kedeebe Lu amaro kandra ago kikicu ädrupii amaro te kitu ndi ngäkyi be si ono evote vuru tesi ni vo'buyakuru yasi. ¹¹ Ädrupii amaro peyi nda te ðe kari Timelegogo rosi ago tanjye se ànya kopebe si, ago ànya a'dote ole be adri ànyaro ozone ago odrane. ¹² Ago ta'doro nyädo yai'dwesi, ami vo'buyakuru, ago ami se cini se nyäbe ori lau 'do! Oko aba te rritiro 'bädri ri ndi gyi'desi be! Tana Kicu'ba efote vuru amire, ago nda te twi kyila be, tana nda ni ndi anjioko tu ndaro e'betete toto fere." ¹³ Ondro ndilo kuniti evo nda te vuru 'bädri ya oko, nda eto oso te toko se kuti ngwaagoro be ana vo. ¹⁴ Ozo kufu ritu ägyiribi 'desi rote anyari tana konjo robe sina vo anyaro ya vocowa ya, vose andrena vo anyaro 'da kigye ndroa nätu kpäkyi londro ro, ni ndilo ri anyarivoya. ¹⁵ Ago 'dooko ndilo i'dwe gyi te tesi ni kala ndaro yasi toko ana vo, tana kungyi anyarivoya. ¹⁶ Oko gyini pa toko ana te, anyarivoya pi kala iro te ago mvu gyi se kefobe ni kala ndilo ro yasi ana te. ¹⁷ Ndilo a'dote kyilaro toko ana be oyite kyila oyene zelevoi anyaro, vona cini se kabe ota Lu ro orona ago orivoya 'diri tanjye se aka'date Yesu si ri be. ¹⁸ Ago ndilo edrete gyi'desi kala.

13 'Dooko mandre koronya aza ka eziefu gyi'desi yasi. Anya orivoya koyi be 'butealo ago drîi be njidrieri, tagyia orivoya koyi na alo alo iyi drisi, ago drî alo alo drisi ävuru Lu o'da ro orivoya driigye si. ² Koronya na mandrebe laba oso kaa ronye, pa be oso pa mänyisile ro ronye, ago kala na laba oso kala ibi ro ronye. Ndilo ozo mbara modo ndaro ro, giti ndaro ndi drikaca 'desipara ndaro be te koronya ana ri. ³ Alo aza drîi koronya ro landrebe oso orivoya laza ogaogaro be, oko laza zwote. 'Bädri cini a'dote larolaro ro ago sote koronya ana vo. ⁴ 'Dicini mätuui ndilo te tana nda ozo drikaca ndaro te koronya se ana ri. Ànya mätuui koronya ana kpate, kayi ugu ata ekye: "A'di laba ni oso koronya ana ronye ya? A'di unina ni kyila oyene anya be ya?" ⁵ Aletate koronya ana ri ta atane driungyi si ugu Lu o'dane, ago ozotate ndäri a'done drikaca be im-bana 'butesu foritu. ⁶ Anya eto Lu o'da te, ävuru ndaro be, vose nda kabe ori kigye, ndi ànya se cini kabe ori vo'buyakuru ya be. ⁷ Aletate ndäri kyila oyene lidri Lu robe ago ànya opene ñe, ago ozo drikaca te ndäri 'bakala, tu'de, lidri kalatoto ndi beti toto cini be dri. ⁸ Lidri cini se kabe ori 'bädri ya mä tuna anya 'da, e'be-na giallo toto ànya se egyi ävurunai te ño kyeno teinye 'bädri o'baako buku adri roya se orivoya Timelegogo se äfube 'do roya 'do ayani. ⁹ "Ka'do inye, nyeri, ondro nyä'do gi bii be owo! ¹⁰ Nda se usutate ño urune endaro 'do äruna 'da; nda se usutate ño ufune bando si 'do äfuna 'da bando si. Läzi ono orivoya yaingyi ro ndi taoma robe lidri Lu ro ri." ¹¹ 'Dooko mandre koronya aza te, se efote tesi ni gyini yasi. Anya orivoya koyi ritu be oso koyii timelegogo ro ronye, ago atate oso ndilo ronye. ¹² Yetate drikaca 'desi koronya käti ana rosi anya kandra. Ago gbiri 'bädri te ndi 'dicini se kabe ori kigye be koronya käti, se laza na kozwobe ana mä tunc. ¹³ Koronya ñiri ono ye talaro ro para te; anya 'ba asi te e'dene vuru ni vo'buyakuru yasi 'bädri ya mile 'dicini ro yasi. ¹⁴ Ago anya odo lidri se cini kabe ugu ori 'bädri ya ono te talaro ro se aletate oyene mile koronya käti ana roya ana rosi. Koronya ana ititate ànyari beti koronya se agate bando si ago ka drigba ori ana ro edene. ¹⁵ Aletate koronya ñiri ri adri ovone beti koronya se käti ana roya, tana betina kuni robe atane ago ko'ba ànya se cini kogabezo anya mä tunc ana robe odrane. ¹⁶ Koronya gbiri lidri cini te, giñiwà ro ndi 'desiro be, ñgaamba be ndi ati'ba ro be, iyeäri ro ndi dritai ro be, a'done beti 'dika'da ro se a'babe drigwo ànyaro yasi kode militi ànyaro yasi be. ¹⁷ 'Diaza unina ko ñga aza ogyene kode logyene e'begialo nda orivoya beti 'dika'daro ono be, anjioko ni ävuru koronya ro kode oti se vo ävuruna ro roya 'do. ¹⁸ Läzi ono orivoya tavouni ro. Nda se orivoya tauni be unina ndi takaci oti koronya ro ro unine tana otina orivoya vo ävuru lidri ro roya. Otina orivoya kama njidrialo 'butenjidrialo fonjidrialo (666).

14 'Dooko mandrevote oko, Timelegogo aza orivoya edrevoya 'Berewwa Zaiona dri, ago lidri kutu kama alo 'butesu fosu (144,000) se orivoya ävuru ndaro be ago ävuru Täpi ndaro robe egyiegyiro militi ànyaro yasi iyi orivoya edrevoya tro nda be. ² Ago meri ata teni vo'buyakuru yasi se kporona, wite oso kporo ärru gyi ro ronye, oso kporo uhwe 'bu ro ronye, wite oso lekyembe o'bi'bai kayibe lonjo o'bi lekyembe si ronye. ³ Lidri kutu kama alo 'butesu fosu (144,000), ñga lidriidri su, ndi 'di'desii be; se kedreyibe giti kandra ana, ànya ñgoyi lonjo to'di te, se ànya niyi toto ni. Ànya ni lidri se 'dicini lakosi toto se ätwe drîna be owo. ⁴ Ànya ni mänoago se gaga andivo ànyaro te wäñiro loyeyi ta kote 'ditoko be; ànya orivoya 'dise loyeyi ta kote 'ditoko be owo. Ànya kayi oso Timelegogo vo vose nda kabe oyi kigye ya. Ätwe drî ànyaro teni 'dicini lakosi ago ànya orivoya ni se ka'dobe käti ozoozoro Lu ri ago Timelegogo ri owo. ⁵ Ànya niyi kote ta itine kowesi alona, ànya orivoya taenjiako. ⁶ 'Dooko mandre malai-ka aza te onjavoya lekuru vokuru ya, lazo äduako Lazokado ro ayona be lidri 'bädri ro ri, lidri beti toto, 'bakala, lidri kalatoto ndi tu'de be ri. ⁷ Nda atate otre amba si ekye: "Miro Lu ago nyäräru 'desipara ndaro! Tana tu esate ndäri vure 'dicini ro opeza. Nyämätu nda se ko'ba vo'buyakuru, 'bädri, gyi'desi ndi gyi legwalegwaro be ni ono." ⁸ Malaika ñiri sote se käti ana vo ka ugu ata ekye: "Anya 'dete! Babelona 'Desi 'dete! Anya 'ba lidri cini te vino anyaro umvune, vino osoekye ronyi leme anyaro ro!" ⁹ Malaika nina sote se ritu käti kai vo, ka ugu ata otre amba si ekye: "Nda se kabe koronya ana mä tu ndi beti anyaro be ago ka'dobe taka'daro be militi ndaro ya kode drî ndaro ya 'do ¹⁰ nda andivo umvuna vino Lu ro 'da, vino kyila ndaro ro, se nda sote twi osoekye kofo kyila ndaro roya! 'Dicini se kayibe ta ono oye ezana 'da asi si ago bäruti si mile malaika alokado ro ndi Timelegogo robe ya. ¹¹ Kä tu asi se kabe ànya eza ana ro ofona 'da kuñi äduako ago rriro. Loli i'do kitu si ca ñgäkyi si ànya se kayibe koronya mä tu ndi beti anyaro be ndi 'di azaka se taka'daro ävuru anyaro robe ri." ¹² Läzi ono ta yaingyi ro lidri Lu ro ri, ànya se kayibe ota Lu ro orona ago orivoya 'diri Yesu ri 'do. ¹³ 'Dooko meri ata teni vo'buyakuru yasi ka ugu ata ekye: "Nyegyia ta ono: Ànya se tu yauono si kayibe ugu todra ruindu Opi roya ni kado." Tori ka tadriozä ni ekye: "Owo endaro! Ànya oyenayi riyä 'da loli si ni losi oye mbarasi ànyaro ri, tana taoye ruindu ànyaro ro ka ndi uguoyi ànya be." ¹⁴ Ago mandrevote oko, 'dikolo onjero orivoya, ago ñgase koribe driigye ana mandrebe laba oso lidri ronye, tagyia läguläguro be drî ndaro ya ago iñi kyaka'da robe drî ndaro ya. ¹⁵ 'Dooko malaika aza efote ni Yekalu yasi ago trete otre amba si nda se koribe 'dikolo dri ana ri ekye: "Miye losi iñi miro si ago milo jalia tana tu esate; tana jalia 'bädri ro kate!" ¹⁶ 'Dooko nda se koribe 'dikolo dri ana evo iñi ndaro te

'bädri dri, ago alo jalia 'bädri rote. ¹⁷ Dooko mandre malaika aza ka efo ni Yekalu vo'buyakuru ya yasi, ago nda kpa iri kyaka'da robe. ¹⁸ Dooko malaika aza, se ni dri'ba asi ro ana, ikyite ni vo tori oloro yasi. Nda trete otre amba si malaika se iri kyaka'da robe ana ri ekye: "Miye losi iri miro si, ago milo donjo ni ämvu kono ro 'bädri ro yasi, tana donjo kate!" ¹⁹ Ago malaika evo iri ndaro te 'bädri dri, lo donjo teni kono drisi, ago vo anya te pi'di vino ozwaro kyila rritiro Lu ro roya. ²⁰ Azwa vino te tesi 'bakici kundu ago kari idite tesi ni pi'di vino ozwaro yasi udina ocana le jä'dijä'di kama ritu ago ocina oso kpikpi nji.

15 'Dooko mandre ta rubä ro aza te vokuru ya, 'desi, ugu 'dilarolaro ro. Malaikai orivoya njidrieri taezaro njidrieri be, se ni äduna yi; tana ànya kayi kyila ädu Lu ro tana itina. ² 'Dooko mandre ngase oso gyi'desi madara ro ronye te tasarute asi be, mandre ànya se kopeyi koronya ndi beti anyaro be te re ndi oti ävuru anya robe. Ànya orivoya edrevoya gyi'desi madara ro kala, ruyi lekyembe se Lu kozobe ànyari ana te ³ ago kayi ugu lonjo Musa ruindu'ba Lu ro ro ongonna ndi lonjo Timelegogo robe ekye: "Opi Lu Mbaraekye taoye miro orivoya para ago lingyiekye! 'Bädri'ba tu'dei ro, taoye miro ngye ago orivoya endaro! ⁴ A'di edrena ko turi si ni miri ya Opi? A'di ogana nizo 'desipara miro tana itine ya? Mi gialo ni orivoya alokado. Tu'dei cini ikyina 'da ago mäturnayi mi 'da tana taoye ngye miro 'dicini ndrete" ⁵ Ono vosi mandre yekalu vo'buyakuru ya äpite, Mutuguři a'do lototi Lu ro orivoya kigye. ⁶ Malaikai njidrieri se orivoya taezaro njidrieri be ana efoyite tesi ni yekalu yasi, aso bonjo wäriro lägulägu te lomvoigye ago embe nga läguläguro te ngulu kätäti ànyaro yasi. ⁷ Dooko alo aza nga lidriidriro ro se su ana ozo denjele njidrieri logo lägulägu rote malaikai njidrieri se ana ri twi kyila Lu ro be, Lu se kabe ori äduako ago rriro ono. ⁸ Yekalu gate twi kätu be ni 'desi ndi mbara Lu robe ri, ago 'diaza ni ko ocine yekalu ya madale taezaro se njidrieri ezibe malaikai njidrieri si ana kye lutu.

16 'Dooko meri kporo amba te ugu ata ni yekalu yasi malaikai njidrieri ri ekye: "Nyöyi mïda denjele njidrieri kyila Lu ro ro 'bädri dri!" ² Malaika kätï oyite ago da ngase denjele ndaro ya ana te 'bädri dri. Laza koziro ago luwuekye efote ànya se taka'daro koronya robe ago ànya se kämätuyi beti anyaro te kai lomvo. ³ Dooko malaika řirina date vuru ni denjele ndaro yasi gyi'desi dri. Gyi a'dote oso kari 'dise kodrabe ro ronye, ago nga cini lidriidriro gyi'desi ya todrate. ⁴ Dooko malaika ninana date vuru ni denjele ndaro yasi goloi drisi ndi gyi legwalegwa robe ago ànya tozarute kari ro. ⁵ Meri malaika dri'ba gyi ro kata ekye: "Vure se miyebe orivoya ngye, Äye mi se Alokado ono, mi se orivoya yauono, ago se orivoya kyeno ana! ⁶ Ànya edayi kari lidri Lu ro ndi nebii be rote, ago ny-

ozo kari te ànyari umvune. Ànya usuyi tase tana si ànya be te!" ⁷ Dooko meri kporo teni vo tori oloro yasi ka ugu ata ekye: "Opi Lu Mbaraekye! Endaro vureope miro orivoya 'diri ago ngye." ⁸ Dooko malaika lisuna date vuru ni denjele ndaro yasi kitu dri, ago alete anyari lidri ozane eme ndra anyaro si. ⁹ Aza ànya te vo emeekye si, ago ànya 'dayi ävuru Lu, se ni drikaca be taezaro kwoi dri te. Oko ànya etayidri kote ni takozii ànyaro yasi ago räruyi 'desipara ndaro kote. ¹⁰ Dooko malaika linjina date vuru ni denjele ndaro yasi giti koronya ro dri. Ngätini a'dote miri 'bädri'ba ro koronya ro dri, ago lidri si ladra ànyaro te tana ta lomvoluwu ànyaro rota, ¹¹ ago ànya 'dayi Lu vo'buyakuru rote ta lomvoluwu ànyaro rota ndi laza be. Oko ànya etayidri kote ni taundiro ànyaro yasi. ¹² Dooko malaika njidrialona date vuru ni denjele ndaro yasi Golo 'desi Eferata dri. Golo sete kpeye, liti edeza 'bädri'bai se kayibe ikyi ni 'buzelezi ana ri. ¹³ Dooko mandre torii undiro nätu te landrete oso tudrui ronye. Ànya kayi ezi efo ni kala ndilo ro yasi, kala koronya ro yasi, ago ni kala nebii mieywe'ba ro yasi. ¹⁴ Ànya orivoya torii demonai se kayibe talaro ro oye ro. Torii nätu kwoi oyyite tesi 'bädri'bai cini 'bädri ro re, ànya ezine voaloya ta kyila Tu 'desi Lu Mbaraekye ro rota. ¹⁵ "Nyeri! Moye ikyine oso kugu ronye! Nda se kabe ori miunjo ago kabe bonjo ndaro vona okwa ni kado, tana nda abana ko gbikyi bägyulu ro, ago a'dona ko driupiro miamba ya." ¹⁶ Dooko torii eziyi 'bädri'bai te voaloya vose äzibe kala Ebere rosi Aremagedona ana ya. ¹⁷ Dooko malaika njidrierina date vuru ni denjele ndaro yasi oli ya. Otre amba efote ni giti resi yekalu yasi, ugu ata be ekye: "Andete!" ¹⁸ Leko sionyi 'bu ro, kporo totre uhwe 'bu ro, ndi ägbigbi koziro be a'dote. Ägbigbi aza a'do kote alona oso nonye roni o'ba lidri rosi, ono ni ägbigbi se kozipara vona cini drisi owo! ¹⁹ 'Bakici tokyerute le nätu, ago 'bakicii 'bädri cini ro eperete, Lu yi ta Babelona 'desi rote ago 'ba anya te vino umvune ni kofo ndaro yasi, vino kyila rritiro ndaro ro. ²⁰ Ronja cini ijerute ago 'berenwä cini anarute. ²¹ Kuninwä 'busi ro alona längyi ojona ro oso koma 'butenji ronye, e'dete ni vokuru yasi lidri se kabe Lu o'da ta taezaro 'busi rota kai dri, tana anya orivoya taezaro koziro yi.

17 'Dooko alo aza malaikai njidrieri se denjele njidrieri be ana ikyite mare ago atate ekye: "Nyikyï, ago maka'dana ta ronyi'ba likuekye ezaro 'da miri, se orivoya 'bakici 'desi se abete loto goloi amba lomvo ana ya. ² 'Bädri'bai 'bädri ro yeyi ronyi te anya be, ago lidri 'bädri ro a'dote iyi ufuufuro ni vino anyaro ronyi ro umvuna risi." ³ Tori ru ma te ago malaika ngyi ma te vocowa ya. Ago lau mandre toko ana rite koronya okaro se orivoya ävurui, Lu o'da robe egyite lomvona cini yasi; koronya ana orivoya dri be njidrieri ago koyi be 'butealo. ⁴ Toko ana so bonjo lärimi ro ndi oka robe te, ago enjate logo läguläguro ruega rosi, ku-

ni lagyeamba ndi ngongo be si. Anya ru kofo lāgulāguro te drī anyaro ya twi ngakozi ndi nga undiro be, ta ronyi oye anyaro rota. ⁵ Egi ävuru se takacina da'doda'doro te militi anyaro ya ekye: "Babelona 'Desi, endre ronyi'bai cini ro ago ka 'di enji ni 'bādri ya." ⁶ Ago mandre toko ana te yi ufuufuro kari lidri Lu ro ro ndi kari ànya se äfute tana ànya a'doyite 'diri Yesu ri be rosi. Ondro mandre anya te oko, ma'dote cu larolaro ro. ⁷ Malaika eji ma te ekye: "Nya'dote larolaro ro etaya? Mitina ta da'doda'do ro toko ono ro tana 'da miri ndi koronya se drī njidrieri be ago koyi be 'butealo se kabe anya ungyi ono. ⁸ Koronya ana sedri orivoya lidri-idriro; oko yauono te i'do, oko anya ogo ka'daruna 'da, anya ka oyete efone ni 'buociekye ya, ago anya oyina 'da ago äfuna 'da. Lidri se kabe ugu ori 'bādri ya se ävurunai egi kote buku adri roya ro o'ba 'bādri rosi, vonai cini a'donay 'da larolaro ro ondro ànya kayite voondre koronya ana dri owo. Sedri anya orivoya, lidri-idriro yauono anya te i'do, oko anya ogo ka'daruna 'da. ⁹ "Lāzi ono ta tavouni ro ndi tauni be ta. Drī se njidrieri ana orivoya ni lutui njidrieri se toko ana kabe ori dri-igye owo. Ànya kpa orivoya 'bādri'bai njidrieri owo: ¹⁰ nji ànyaro 'dete, alo ka gi'du miri oye, ago alo aza ikyi drigba ko, ondro nda kikyite oko, be ro ndāri toto miri oyene tuna fere. ¹¹ Ago koronya se sedri orivoya lidri-idriro, oko kori ko madaro 'do, andivo anyaro ni 'bādri'ba njidriena yi se ni alo aza njidrieri ro ago kate oye a'done ufuufuro ro. ¹² "Koyii mindrebe 'butealo 'do orivoya ni 'bādri'bai se eto miri oye dri ko iyi owo, oko ozona drikaca 'da rigye miri oyene oso 'bādri'bai ronye saa alo koronya be. ¹³ Se 'butealo kwoi vonai cini tausu alo be, ago ànya ozoyi mbara ànyaro ndi drikaca be te koronya ri. ¹⁴ Ànya oyenayi kyila 'da Timelegogo be, oko Timelegogo, ndi 'di ndaro se nda kuzibe, konjibe, ago oso'bai ro 'diriro nda vo be, openayi ànya 'da re, tana nda orivoya Opi opii ro ago 'Bādri'ba 'bādri'bai ro." ¹⁵ Malaika ata kpate mări ekye: "Gyi se mindrebe, se ronyi'ba kabe ori driigye 'do, orivoya ni tu'dei, lidrii, beti toto ndi kalatoto yibe. ¹⁶ Koyi 'butealo se mindrebe ndi koronya be 'do yana osona 'da ronyi'ba lomvo; ànya uruna ngacini se anya be sina ana 'da ago e'benayi anya 'da bägyulu ro, ànya onyanayi iza anyaro 'da ago ozanayi anya 'da asi si. ¹⁷ Tana Lu 'ba ta te ya ànyaro ya se oyenayi tausu ndaro 'da ugu taoyesi voaloyasi ago ozona mbara 'da koronya ri ngamiriza madale atà Lu ro a'dona lutu endaro. ¹⁸ "Toko se mindrebe 'do orivoya 'bakici 'desi se kabe 'bādri'bai 'bādri ro mirina owo."

18 Ono vosi mandre malaika aza te ka eziiky vuru ni vo'buyakuru yasi, nda orivoya drikaca 'desi be ago ngaeyi lägu anyaro ro eyi 'bādri cini te. ² Nda trete kporo amba si ekye: "Anya 'dete! Babelona 'Desi 'dete! Yauono demonai ndi torii undiro be täkyiyi anya te, ngacini undiro ndi arii se ya osoro lomvoigye iyi ka teni

ori anya ya. ³ Tana tu'dei cini fuyi iyi te vino anyaro si, se ni vino osoekye ronyi leme anyaro ro. 'Bādri'bai 'bādri ro yeyi ronyi te anya be, ago lidri ngalogye'bai 'bādri ro a'doyite ngaamba be ronyi leme drī ritaako anyaro si." ⁴ Dooko meri kporo aza teni vo'buyakuru yasi, ka ugu ata ekye: "Nyefo tesi, lidri maro! Nyefo tesi ni anya resil! Be ro ko ämiri rudro'bene takozii oye anyaro be; be ro ko ämiri taezaro anyaro la'done! ⁵ Tana takozii anyaro te du ago sate le kuru vo'buyakuru ya, ago Lu ka taoye kozi anyaro tana oyina. ⁶ Miye anya ndi oso anya koye ami be ronye; nyòlogo tavo tase anya koyebe ämiri ro perena ritu. Miso kofo anyaro twi ngaumvuro osoekye be perena ritu oso ngaumvuro se anya kedebbe ämiri ronye. ⁷ Nyozo rueza amba anyari ndi tusu be oso driungyi ndi ngaamba se anya kega andivo anyaro be sina ronye. Tana anya ka ugu ata andivo anyari ri ekye: 'Ma 'bādri'ba toko ro; ma ni ori no! Ma ko ävuzi yi, mänina ko a'done tusu ro alona!' ⁸ Tana ta ono ro, tu alo si oko ezana anya 'da taezaro si, adra-vo, tusu ndi mä'bu be si. Ago azana anya 'da asi si, tana Opi Lu, se kabe vure anyaro ope orivoya mbara fopara be." ⁹ 'Bādri'bai 'bādri ro se kodro'be iyi be ronyi anyaro ya ndi lemena be totrena ago liyina 'da 'bakici dri ondro ànya kondreyi kätu teni leko asi ro se kabe anya uje yasi owo. ¹⁰ Ànya edreyi le pere, tana ànya orivoya turi ro ugu rueza anyaro la'dovoya. Ànya kayi ata ekye: "Orivoya rritiro! 'Bakici 'Desi Babelona ono te orivoya koziro ndra! Eza mi te toto saa alo si!" ¹¹ Ngalogye'bai 'bādri ro ka kpa totre ndi ru ru be ta anyaro ta, tana 'diaza gye nga anyaro kote tona, ¹² 'diaza gye logo lāgulāguro, mo'di kunii lingyiekye ndi ngongoi anyaro be; nga anyaro bonggo 'bilindriro rendelero, bonggo lärimiro, riyäriyäro ndi bonggo okaro be; nga dritoto cini ice ro ndi ngadritoto edeni liwasi yasi be ndi ce lagyeamba be, atala ro, logo ro ndi kuni 'bela robe; ¹³ ago girifa, nga tägyi kado be, nga tägyi tagyiriro, koto'bonwà tägyi ngutruro, nga ngutruro, vino ndi ido be, kyira ndi kyifo be, ti ndi timele be, farasii ndi arabia be, iyeärii ca lidri be agye kote. ¹⁴ Ngalogye'bai atayite anyari ekye: "Ngàvo se cini milebe a'done sina modo miro ri kyete, ngadriamba miro ndi lingyi be kyete, ago migo nyusuna ànya kote kpa to'dii!" ¹⁵ Ngalogye'bai, se a'doyite ngaamba be ni ngalogye ànyaro 'bakici ana ya si, edrenayi 'da le pere, tana ànya orivoya turi ro rueza anyaro la'dovoya, ànya liyinayi ago o'benayi ru ru 'da, ¹⁶ ago atanayi 'da ekye: "Orivoya rritiro! Koziro ndra 'bakici 'desi ri! Anya so bonggo 'bilindriro, lärimiro ndi okaro be te, ago toyi logo lāgulāguro ruega ro, kuni lingyiekye be, ndi ngongoi be te!" ¹⁷ Ago anya ije ngadriamba cini ono te saa alo ya!" Dri'bai cini tonboi ro, ndi aba'bai be, opi'bai ndi 'dicini azaka se kayibe nga ori iro ro usu losi oyese gyi'desi dri ana, edreyite le pere, ¹⁸ ago totreyite amba ondro ànya kondreyi kätu teni leko asi ro se kuje anya te ana ro yasi

oko atayite ekye: "Bakici aza alona a'do kote oso 'baki-ci 'desi ono ronye!"¹⁹ Ànya dayi durufu te iyi drisi, ànya liyiyite ago 'beyi ruřu te, atayite ekye: Orivoya rritiro! Orivoya koziro ndra 'bakici 'desi ono ri! Anya orivoya ni 'bakici se tonboi se cini kabe ugu udi gyi'desi drisi ka'doyibe ngadriamba be nga anyaro si owo! Ago toto saa alo si oko anya ije ngacini te!²⁰ Nya'do yai'dwesi, vo'buyakuru, ta anya pere rota! Nyà'do yai'dwesi lidri Lu ro lazo'bai ndi nebii be! Tana Lu pe vure anyaro te ta tase anya koyebe àmiri rota!²¹ 'Dooko malaika mbaraekye ngyi kuni te a'do 'desina oso kuni 'desi ngauyiro ronye ago vote gyi'desi ya atate ekye: "Bakici 'desi Babelona ono avona 'da mbarasi vuru ago andrena ko tona.²² Uwi lekyembe ro ndi kporo oye lidri robe, yeři ovo yeriovo'bai ro ndi cekure be erina ko tona miya! Usuna lidri ngaede'ba kpa ko miya alona, ago erina kporo kuni ngauyiro ro ko miya tona!²³ Andrena ngaeyi lamba ro ko miya tona, erina kporo ndiriřwa abe ogyena ro ndi kodrogoi be ro ko miya tona. Lidri miro ngalogye'bai ro ni mbara fonda be 'bàdri cini yasi ago talàkà mieywe ro miro si nyodo lidri cini 'bàdri ya te!"²⁴ Eza Babelona te tana ta kari nebii ro ndi lidri Lu ro ro se usube 'bakici ya tana ro, owo, ta kari ànya se cini àfute 'bàdri ya rota.

19 Ono vosi meri kporo aza te oso kporo oye lidri amba ro ronye vo'buyakuru ya, kayi ugu ata ekye: "Nyäräřu Lu! Ngaopa, 'desi ndi mbara be orivoya Lu amaro ro!² Vureope ndaro orivoya endaro ago nggye! Nda pe vure ronyi'ba se kabe ugu 'bàdri enji ronyi oye anyaro si te. Lu eza anya te tana anya fu ruindu'bai ndaro te."³ Ànya treyi kpate to'di ekye: "Nyäräřu Lu! Kätu ni leko asi ro se kabe 'bakici 'desi uje ana yasi ka ofo domaa àduako ago rriro!"⁴ 'Desii 'buteritu fosu ndi nga lidriidriro su be 'deyite vuru ago mätuyi Lu, se koribe giti dri ana te. Ànya atayite ekye: "Amen! Nyäräřu Lu!"⁵ 'Dooko kporo ata ro ikyite ni giti resi, ugu ata ekye: "Nyäräřu Lu amaro, ruindu'bai ndaro ndi lidri cini ndaro be, 'desi ro ndi riti giřiřwà robe, se kabe nda oro ono!"⁶ 'Dooko meri kporo aza te oso lowa ro ronye, oso kporo àru gyi ro ronye oso kporo uhwe 'bu ro ronye. Meri ànya te kayi ata ekye: "Nyäräřu Lu! Tana Opi, Lu Mbaraekye amaro, orivoya 'Bàdri'ba yi!"⁷ Mì'de màye riyà ago mà'do yai'dwesi, mì'de mārāřu 'desipara ndaro! Tana tu esate ta lagye Timelegogo ro rota, ago toko ndaro ede andivo anyaro te, tana ro.⁸ Ozo bongo wāři ro 'bilindri ro lāgūlāguro te anya ri osone." (Bongo 'bilindri ro orivoya taoye kado lidri Lu ro ro.)⁹ 'Dooko malaika atate mări ekye: "Nyegyi ta ono mikye: Ànya se àzite karama lagye ro Timelegogo roya ni kado." Ago malaika ata ta kinja te ekye: "Kwoi ni orivoya atà nggye Lu ro owo."¹⁰ Ma'dete vuru nda pa nda mätune, oko nda atate mări ekye: "Miye ko inye! Ma orivoya ruindu'ba azi miro ago àdrupii miro ro, vona se cini kati tanğye se Yesu ka-

ka'da be 'do owo. Nyämätu Lu ayani!" Tana tanğye se Yesu kolofobe 'do orivoya ni tase kabe nebii tomba owo.¹¹ 'Dooko mandre vo'buyakuru pirute, ago farasi onjero orivoya. Umu'ba na sina àzite 'D'điri ago Nggye. Tana anya ka vure ope ago kyila oye tanğye si.¹² Mi ndaro labate oso leko asi ro ronye. Nda so tagyia amba te drī ndaro ya. Nda orivoya àvuru be egyite nda lomvo, oko 'diaza ni ko e'begialo andivo ndaro ni tana ni.¹³ Bongo rundururo se nda kosobe ana a'beta kari ya. Àvuru ndaro àzite "Ata Lu ro."¹⁴ Kyila'bai vo'buyakuru ro sote nda vo, kayi ugu umu farasii onjero si ago soyi bongo wāři ro onjero 'bilindriro te.¹⁵ Bando kya-ka'da ro efote ni kala ndaro yasi se nda opena tu'dei 'da ře sina, nda mirina ànya 'da drikaca 'desi si, ago nda otona vino pi'di vino ozwaro ya 'da tesi yaoso kyila ro Lu Mbaraekye rosi.¹⁶ Bongo rundururo ndaro dri ndi mīři ndaro be egyi àvuru te ekye: "Bàdri'ba 'bàdri'bai ro ago Opi opii ro."¹⁷ 'Dooko mandre malaika aza te edrevoya kitu dri. Nda trete otre amba si arii cini se kabe ugu onga kitoriya vokuru roya ri ekye: "Nyikyī nyòtokala voaloya karama 'desi Lu roya!¹⁸ Nyikyī ago mīnya iza 'bàdri'bai ro, dri'bai kyila'bai ro, ndi kyila'bai be, iza farasii ro ndi umu'bai ànya si be, iza lidri cini ro, iyeāři ro ndi dritai'ba robe, 'desi ro ndi giřiřwà robe!"¹⁹ 'Dooko mandre koronyai ndi 'bàdri'bai 'bàdri ro ndi kyila'bai ànyaro be otoyikalate kyila oyene nda se kate ugu umu farasi si ana be ago kyila'bai ndaro be.²⁰ Àru koronya te kamba'ba ro, tro nebi mieywe'ba se koye talaro robe kandra ndaro ya ana be. (Talaro ro se kai si nda odo ànya se taka'daro koronya robe ago se kāmätuyi beti koronya rote ana be.) Koronya ndi nebi mieywe'ba be avote riti lidriidriro fofu asi ro se kabe uje bāruti be ana ya.²¹ Kyila'bai anyaro utufute bando se kefobe ni kala nda se kabe umu farasi si ro yasi; ago arii cini nyāyi iza ànyaro te oso kuniyibe onyane ronye.

20 'Dooko mandre malaika te ikyivoya vuru ni vo'buyakuru yasi, nda ru nga 'buociekye upiro te drī ndaro ya ndi nyori lānggyiekye be.² Nda baři ndilo ini se kyeno, se ni Kicu'ba, kode Satani ana te, ago embe nda te anda ndroa na kuturo.³ Malaika vo nda te le 'buociekye ya. Se drī anyaro te, ago be drī anyaro te, tana anya kori robe tu'de odoako madale ndroa kuturo okyena ni. Ono vosi oko beřo nda onjine dritai ro tuna fere.⁴ 'Dooko mandre gitii te, ago ànya se koriyibe dri-igyesi ana ozo mbara te rigye vure opeza. Mandre lindri ànya se utufute kai ro kpate tana ànya peyi tanğye se Yesu kolofobe ndi ata Lu robe ana tana te. Ànya mätuyi koronya ca beti anyaro kote, a'doyi kpa ko taka'daro koronya robe militi ànyaro yasi ca drīi ànyaro yasi. Ànya adriyite ago miriyi 'di te oso 'bàdri'bai ronye Kristo be ndroa na kutu alo.⁵ (Anjoko avo ro adriyi kote madale ndroa kuturo okyena lutu.) Ono ni efo kati avo ro owo.⁶ Ànya se àřu ndra be ni ànya se olocite efo avo ro kati ono ya owo. Odra řiri mbaraako

ànya dri, ànya a'donayi 'da kohanii Lu ro ago Kristo ro, ago ànya mirinayi 'di 'da nda be ndroana kuturo. ⁷ Ndroa kuturo vosi oko, onjina Satani 'da ni kamba ndaro yasi, ⁸ ago nda oyina 'da tesi tu'dei se kepere-rube 'bàdri cini yasi odone, se ni Goga ndi Magoga be. Satani ezina ànya cini 'da voaloya ta kyila oye rota, ro amba oso korogonwà singwa ro kototi gyi'desi ro kala ronye. ⁹ Ànya pererute 'bàdri yasi ago muyidri gawa lidri Lu ro rote ndi 'bakici se nda kulube be. Oko asi ikyte ni vo'buyakuru yasi ago je ànya te. ¹⁰ 'Dooko Satani, se kodo ànya be ana, avote fofu asi ro ndi bāruti be roya, se koronya ndi nebi mieywe'ba be avo teṛo nja kigye ago ezana ànya 'da kitu ago ngäkyi äduako ago rriro. ¹¹ 'Dooko mandre giti 'desi onjero te, ago 'diaza ka ori driigye. 'Bàdri ndi vo'buyakuru be mute ni kandra ndaro yasi ago andre ànya kote tona. ¹² Ago mandre avo te 'di'desi ro ndi 'di giriṅwà robe, edrevoya giti kandra. Äpi buku te, ago 'dooko äpi buku aza te, buku 'di lidriidriro ro. Ape vure avo rote tase ànya koyebe voro, oso egyibe buku ya ronye. ¹³ 'Dooko gyi'desi lofo avo iro te. Odra ndi 'bàdri avo robe lofo avo se ànya yasi kpate. Ago vona cini ape vurena te oso tase ànya koyebe ronye. ¹⁴ 'Dooko Odra ndi 'bàdri avo robe avote fofu asi roya. (Fofu asi ro ono orivoya ni odra řiri yi.) ¹⁵ Nda se ävuru ndaro egyi kote buku 'di lidriidriro roya avote fofu asi roya.

21 'Dooko mandre vo'buyakuru to'di te ndi 'bàdri to'di be. Vo'buyakuru kati ndi 'bàdri kati be ijete, ago gyi'desi te i'do. ² Ago mandre 'Bakici Alokado, Yerusalema to'di te, ikyvoya vuru ni vo'buyakuru yasi ni Lu resi, edete ago te nja, oso toko se abe ogyena koso bonḡo be kabe drī ago ro utu ronye. ³ Meri kporo ata rote ugu ata ni giti resi ekye: "Yauono 'ba Lu rote orivoya lidri be! Nda orina 'da ànya be, ago ànya a'dona 'da lidri ndaro. Lu andivo a'dona 'da ànya be, ago nda a'dona 'da Lu ànyaro. ⁴ Nda oyona miendre cini 'da wāri ni mi ànyaro yasi, Odra a'dona ko tona, ca tusu kode liyi kode lomvoluwu. Ngase uku ijete." ⁵ 'Dooko nda se koribe giti dri ana atate ekye: "Yauono ma'ba nga cini te orivoya to'diro!" Nda ata kpate mări ekye: "Nyegyī ta ono, tana ta kwōi orivoya endaro ago änina ndi taoyine kigye." ⁶ Ago nda atate ekye: "Andete! Ma orivoya kati ago ädu yi, etovo ago ondevo yi. Nda se aza gyilu be mozona gyi 'da umvune ndäri awi ni gyi legwalegwaro adri ro yasi teinye nga ozo ako tana ro. ⁷ Nda se kabe ngaopeṛe uruna nga ono ni maresi, ma'dona 'da Lu ndaro, ago nda a'dona 'da ngwa maro. ⁸ Oko turi'bai, drīozo'bai, taenji'bai, 'diufu'bai, ronyi'bai, taläkä'bai lui awi mätu'bai, ndi koweoga'bai cini be vo ànyaro orivoya fofu asi ro se kabe ugu uje bāruti be ya, se ni odra řiri yi." ⁹ Alo aza malaikai se njidrieri ro se denḡele njidrieri twi taezaro njidrieri be ro ikyte mare ago atate ekye: "Nyikyī, ago maka'dana toko se abe ogyena 'da miri, toko Timelego ro."

¹⁰ Tori ru ma te, ago malaika ngyi ma te le dridopi 'berenḡwa ogwaekye roya. Nda ka'da Yerusalema, 'Bakici Alokado te mări, ka ikyi vuru ni vo'buyakuru yasi ni Lu resi ¹¹ ago läguläguro ngaeyi Lu robe. 'Bakici lägute oso kuni lagyeamba be ronye, oso Jasepa ronye, wāriro oso nga läguläguro ronye. ¹² Anya orivoya tiři ogwaekye derenḡwà 'butealo foritu be ago malaikai 'butealo foritu be dri'ba derenḡwà ro. Egyi ävuru 'bakala 'butealo foritu lidri Yisaraele ro rote derenḡwà drisi. ¹³ Derenḡwà orivoya nätu lamadri alona ya, nätu 'buzelēsi, nätu ngäriṅwa drisi, nätu mä'du drisi, ago nätu anḡoyasi. ¹⁴ Tiři 'bakici ro abete kotopa kuni 'butealo foritu dri, egyi ävuru lazo'bai 'butealo foritu Timelego ro rote driigye. ¹⁵ Malaika se katabe mări ono orivoya dofo läguläguro ngaojoro be 'bakici ojoza, derenḡwà anyaro, ndi tiři anyaro be ojoza. ¹⁶ 'Bakici kp-eye gämigämiro, bärängälä ago ocaekye. Malaika ojo 'bakici te dofo ndaro ngaojoro si. Ocana orivoya jä'di-jä'di kutu ritu kama su ago kpa orivoya bärängälä ago kpa ogwaekye oso ocana ronye. ¹⁷ Malaika ojo tiři na kpate, ogwana orivoya kadrakadrana 'bute njidrialo, nda ojote ngaojo lidri ro si. ¹⁸ Abe tiři te jasepa si, ago 'bakici andivona abete kpeye logo lägulägu wāriro si, kändrä oso madara ronye. ¹⁹ Kuni kotopa 'bakici ro ro itirate kunii liṅgyiekye si. Kuni kotopa kati ro jasepa yi, řirina ro safire yi, ninana ro agati yi, lisuna ro emerale-da yi, ²⁰ linjina ro onuke yi, njidrialona ro kaneliana yi, njidrierina ro kaureteza walawala yi, njidriena na ro berule yi, njidriesuna ro topaza yi, 'butealona ro kalesedonu yi, 'butealo foalona ro turekoise yi, 'butealo forituna ro ametuseta yi. ²¹ Derenḡwà 'butealo foritu orivoya ngonḡo 'butealo foritu yi, derenḡwa alona edete ni ngonḡo alo yasi. Liti 'bakici ro orivoya logo läguläguro wāriro, kändrä oso madara ronye. ²² Mandre yekalu kote 'bakici ya, tana yekalu anyaro ni Opi Lu Mbaraekye ndi Timelego be owo. ²³ 'Bakici le kitu ndi imba be ko voeyine ni kigye, tana lägu Lu ro kani voeyi kigye, ago Timelego orivoya ni lamba na yi. ²⁴ Lidri 'bàdri ro abana 'da ngaeyi na si, ago 'bàdri'bai 'bàdri ro ezinayi ngadriamba ànyaro 'da kigye. ²⁵ Derenḡwà 'bakici ro orina 'da uṅbo ro tu cini si, ànya osene i'do alona, tana ngäkyi a'dona i'do lau. ²⁶ 'Desi-para ndi ngadriamba tu'dei robe ezina 'da 'bakici ya. ²⁷ Oko nga aza se orivoya undiro ecina ko 'bakici ya, ca 'diaza se kabe driupi eziezi, kode koweoga iyi. Toto ànya se egyi ävurunai be buku Timelego 'di lidriidriro roya 'do ocinayi ni 'bakici ya.

22 Malaika ka'da golo gyi adri ro ro kpate mări, kälägu oso madara ronye, ago ka idi ni giti Lu ro ndi Timelego robe resi ² ago ka ugu udi vurulero kitōriya liti 'bakici ro ro yasi. Lamadri golo ro riti yasi ce adri ro orivoya, se ka donḡo owa perena 'butealo foritu ndroa alo ya, imba cini si, ago kyibii anyaro orivoya ugu tu'dei edero. ³ Nga aza se latri Lu ro zele

usuna ko lau alona. Giti Lu ro ndi Timelegogo robe a'dona 'da 'bakici ya, ago ruindu'bai ndaro mätunayi nda 'da. ⁴Ànya ondre nayi mi ndaro 'da, ago ävuru ndaro egyina 'da militi ànyaro yasi. ⁵Ngäkyi a'dona i'do ago ànya olenayi lamba ndi ngaeyi kitu ro be ko, tana Opi a'dona 'da ngaeyi ànyaro, ago ànya mirinayi 'di 'da oso 'bädri'bai ronye äduako ago rriro. ⁶Dooko malaika atate märi ekye: "Ata kwoi orivoya endaro änina ndi taoyine kigye. Ago Opi Lu, se kabe Tori ndaro ozona nebii ri, ezo malaika ndaro te tase koyebe a'done ndriri tana itine ruindu'bai ndaro ri." ⁷Yesu ka ata ekye: "Nyeri! Ma oye ikyine ndriri! Ànya se kabe ata buku ono ro orona ni kado!" ⁸Ma Yoane merite ago mandre nga cini kwoi te, ago ondro mande erina ndi ànya ondre be te oko, ma'dete vuru pa malaika se kaka'da nga kwoi be märi roya, ago aba ma oyete nda mätune. ⁹Oko nda atate märi ekye: "Miye ko inye! Ma orivoya ruindu'ba azi miro ago ädrupii miro ro nebii ndi ànya se cini koroyi ata buku ono robe owo. Nyämätu Lu ayani." ¹⁰Ago nda atate märi ekye: "Mi'ba ata taänguro se buku ono ya ko a'done da'doda'do ro tana tu te orivoya ti ta cini kwoi ri a'dozana. ¹¹Nda se orivoya koziro be ro dri ugu takoyi oyene, ago nda se orivoya undiro, be ro ugu tase kabe a'do undiro ugu oyene, nda se orivoya kado be ro ugu takado oyene, ago nda se alokado be ro ugu tase kabe a'do alokado oyene." ¹²Yesu ka ata ekye: "Nyeri! Ma oye ikyine

ndriri! Mezina päläti maro 'da mabe, ozone 'di alo alo ri oso tase nda koyebe ronye. ¹³Ma orivoya ni kati ago ädu yi, etovo ago ondevo yi." ¹⁴Ànya se kayibe bongoi ànyaro ojona wäriro ni kado ago ta si ni dongo onyane ce adri ro drisi ago ocine dereñwà yasi 'bakici ya. ¹⁵Oko taenji'bai ago ànya se kayibe taläkä oye, ronyi'bai ndi 'diufu'bai be, ànya se kayibe lui awi mätu ndi ànya se koweoga'bai atà si ago taoye si be iro 'bakici kundu tesi. ¹⁶"Ma, Yesu, mazo malaika maro te ta kwoi ayone ämiri kånisa ya. Ma orivoya ni zelevo katidri Dawidi ro yasi; ma orivoya 'bi'bi läguläguro voiwi ro owo." ¹⁷Tori ndi Toko se abe ogyena be ka ata ekye: "Nyiky!" 'Dicini se kabe ta ono erina be ro atane ekye: "Nyiky!" Nda se gyilu be; kikiyi, kuru gyi adri ro ngapäri ro, nda se kolebe ono. ¹⁸Ma, Yoane, ma ta lämu'duro emba 'dicini se kabe atà taänguro buku ono ro erina ri; ondro 'diza kadroa ta aza te ànya dri, Lu adroana taeza se ruezaro edretazevona be buku ono ya 'da nda dri. ¹⁹Ago ondro 'diza kona atà taänguro aza se buku ono rote tesi, Lu uruna dongo ndaro la'do ro ni ce adri ro yasi 'da ni nda rigyesi ago anana nda kpa ni 'Bakici Alokado se edretezevona be buku ono ya yasi. ²⁰Nda se kabe ta cini ndaro ono tazevona edre kani ata ekye: "Owo ro endaro! Ma oye ikyine ndriri!" Ka'do ndi inye. Nyiky, Opi Yesu! ²¹Tai'dwero Opi Yesu ro ka'do 'dicini be.